PRÆLECTIONES THEOLOGICÆ DE SACRAMENTIS BAPTISMI, ET CONFIRMATIONIS,

Quas in Scholis Sorbonicis habuit

HONORATUS TOURNELY

Sacræ Facultatis Pariſienſis Doctor,

Socius Sorbonicus, Regius & Emeritus Profeſſor, Sacroſancta Capellæ Regii Palatii Pariſienſis Canonicus.

TOMUS SEPTIMUS.

VENETIIS,

Apud NICOLAUM PEZZANA.

M DCC LV.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

THEOLOGIÆ CANDIDATIS

PRÆFATIO.

VIDISTIS, dilectiſſimi Candidati, in Prælectionibus, quas de Sacramentis univerſim conſideratis emiſimus, quæcumque pertinent ad originem, cauſas, naturam, vim & efficaciam, affectiones & proprietates omnium Sacramentorum Chriſti: vidiſtis quam liberali ac munifica manu Deus Optimus præſentiſſima nobis ſalutis remedia diſpenſaverit. Unicuique ætati idonea & quaſi propria deſtinavit: *Nam quia omnis ætas peccato eſt obnoxia*, inquit Tom. I. p.349.C. S. Ambr. L. 2. de Abr. c. 11. n. 81. *ideo omnis ætas Sacramento idonea*. Cauſam & rationem ab ipſo fonte repetit S. Irenæus L. 2. c. 22. alias 39. *Dominus*, inquit, *omnes venit per ſemetipſum ſalvare: omnes, inquam, qui per eum renaſcuntur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes & ſeniores. Ideo per omnem venit ætatem, & infantibus infans factus ſanctificans infantes; parvulis, parvulus &c.* P. 147. n. 4.

Et vero varias humanæ vitæ partes ſive periodos animo percurrite, dilectiſſimi Candidati, nulla profecto vobis videbitur cœleſtibus auxiliis vacua, nulla divinæ providentiæ cura, & ſpirituali Sacramentorum ope ac præſidio deſtituta. *Per Baptiſmum enim*, ait S. P. Eugenius Armenos inſtruens, *ſpiritualiter renaſcimur; per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide: renati autem & roborati, nutrimur divina Eucharistiæ alimonia. Quod ſi per peccatum ægritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam ſpiritualiter ſanamur; ſpiritualiter etiam & corporaliter, prout animæ expedit, per extremam Unctionem: per Ordinem vero Eccleſia gubernatur & multiplicatur ſpiritualiter: per Matrimonium corporaliter augetur*. Septem iſta ſunt divinæ gratiæ nobis communicandæ organa, & inſtrumenta, quæ vobis, Deo aſpirante, ſigillatim exponere meditamur, in abſolvendo, qui nobis reliquus ſupereſt, noſtrarum, quas promiſimus, Prælectionum Theologicarum curſu. Tom. 13. Conc. p. 534. E.

Primus ad Religionem Chriſti aditus, Baptiſmus eſt, cæterorum Sacramentorum janua idcirco nuncupatus. Primus militiæ chriſtianæ gradus, Confirmatio: per Baptiſmum illuſtrati, fidem Chriſti ſuſcipimus ac ſolemniter profitemur; per Confirmationem induti virtute ex alto,

ſtrenue ac conſtanter eamdem defendimus. Per Baptiſmum ad novam vitam renaſcimur; per Confirmationem armamur ad prælium. In Baptiſmo filii Dei, & hæredes Chriſti, in Confirmatione Chriſti milites, fideique vindices ac defenſores conſtituimur. Æquo paſſu incedunt duo hæc infantiæ ac militiæ chriſtianæ priora Sacramenta: at non eodem neceſſitatis gradu. Quippe ut in corporali vita prius eſt hominem naſci ac vivere: ita & in vita ſpirituali primum ac potiſſimum eſt, hominem interius renaſci ac regenerari. *Factus eſt primus homo Adam in animam viventem*, ait Apoſtolus, *noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem* . . *Primus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cælo, cæleſtis. Et ſicut*, pergit idem Apoſtolus, *in Adam omnes moriuntur, ſic in Chriſto omnes vivificabuntur*. Qua porro via ad novam illam ac plane mirabilem vitam pervenitur, niſi per Baptiſmum? *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti*. Atque ut Chriſtus ipſe pronuntiat, *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne, caro eſt: quod natum eſt ex Spiritu, ſpiritus eſt*.

1. Cor. 15. v. 45. — Ib. v. 22. — Ad Tit. 3. v. 5. — Jo. 3. v. 5.

Ad rei novitatem obſtupuit Nicodemus. *Quomodo*, inquiebat, *poteſt homo naſci, cum ſit ſenex? Numquid poteſt in ventrem matris ſuæ iterato introire, & renaſci? Non mireris*, reponit Chriſtus, *quia dixi tibi: Oportet naſci denuo. Spiritus ubi vult ſpirat, & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniat, aut quo vadat* . . *Tu es Magiſter in Iſrael, & hæc ignoras*. Confidentem nimium Legis Doctorem hic Chriſtus increpat ſimul & inſtruit. Non aliam quam carnis novam generationem ac nativitatem, ex verbis Chriſti animo ſibi effingebat Judæus homo carnalis: novam autem ſpiritus regenerationem, docendo Chriſtus proponit & adſtruit. Superbam Doctoris Legis ignorantiam ſanando carpit, & ad humilitatem diſponit, ut animadvertit S. Auguſtinus Tractat. 12. in Joan. Non ipſi tamen inſultat: aut ſi inſultat, tamquam indocto inſultat, ut deponat ſuperbiam.

Ib. v. 4. — Ib. v. 7. & 8. — T. 2. p. 2. pag. 386.

Quam Nicodemus ignorabat, vel non credebat, Chriſto annuntiante, paratam ac præſentem ſpiritus renovationem & regenerationem, hanc nihilominus non modo ut poſſibilem, ſed & aliquando futuram, Nicodemus, cum eſſet in Lege peritus, ignorare non debuerat. Nonne apud Ezechielem prophetico ſpiritu ſcriptum legerat: *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris* . . *Et dabo vobis cor novum, & ſpiritum novum ponam in medio veſtri, & auferam cor lapideum de carne veſtra, & dabo vobis cor carneum?* Nonne Pſaltes Regius cecinerat, *Emitte Spiritum tuum & creabuntur & renovabis faciem terræ?* Quæ certe non de alia, quam de interiori ſpiritus renovatione per gratiam animis infundendam, intelligere debuiſſet Legis Doctor; maxime cum ſimile quoddam, quamquam rude adhuc apud ſuos domeſticum ac familiare renovationis veſtigium præ oculis haberet, in iis ſcilicet qui a cultu falſorum deorum converſi, Legi Moſaicæ nomen ſuum dabant: tot enim illi præviis ritibus, cæremoniis, lotionibus ac baptiſmatibus mundabantur, præparabantur ac præformabantur ad veram Dei Religionem, ut novi quaſi homines, &, ut loquitur Sanctus Petrus, *ſicut modo geniti infantes* haberentur.

Ezech. c. 36. v. 25. & 26. — Pſal. 103. v. 30. — Epiſt. 1. c. 2. v. 3.

Ex his, maxime vero ex decretoria iſta & aperta Chriſti ſententia, *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei*, intelligitis haud dubie, dilectiſſimi Candidati, tantam eſſe Baptiſma-

Jo. 3. v. 5.

ptiſma-

ptiſmatis neceſſitatem, tam ſtrictam & univerſalem illius percipiendi legem omnibus impoſitam eſſe, ut ſine illo, aut ſaltem, certis in caſibus, ſine ipſius voto, ac deſiderio nullus ad vitam æternam & Regnum cœlorum pervenire uſquam poſſit.

Verum, proh dolor! quo major & apertior tam ſalutaris remedii neceſſitas, ea major in ea impugnanda dœmonis, ſalutis humanæ invidi obtrectatoris, furor & impetus; eo major & Hæreticorum, quos vel a primis Eccleſiæ temporibus ſuſcitavit; ad quidlibet audendum, projecta temeritas. *Nuper*, inquiebat Tertull. L. de Baptiſmo c. 1. *converſata iſthic quædam de Cajana hæreſi vipera venenatiſſima, doctrina ſua pleroſque rapuit, imprimis Baptiſmum deſtruens ... nam fere viperæ & aſpides, ipſique reguli ſerpentes arida & inaquoſa ſectantur.* P.244.A.

In eodem luto hæſiſſe fanaticam quamdam fœminam, Quintillam nomine, obſervat ibidem Tertullianus, *Quintilla*, inquit, *monſtruoſiſſima, cui nec integre quidem docendi jus erat, optime norat piſciculos necare, de aqua auferens. Quanta vis eſt perverſitatis*, addit ibidem, *ad fidem labefactandam, vel in totum non recipiendam, ut ex his eam impugnet, ex quibus conſtat*. Quod vero fuerit antiquiſſimi hujus erroris fundamentum, ſi noſſe vultis, Cand. dilect. eumdem audite Tertullianum, jam tum, ſæculo nempe ſecundo Novatorum noſtrorum errorem circa fidem juſtificantem, in veteribus Hæreticis confodientem: *Sic ergo*, ait Tertullianus eodem Lib. c. 13. *ſceleſtiſſimi illi provocant quæſtiones. Adeo dicunt, Baptiſmus non eſt neceſſarius, quibus fides ſatis eſt: nam & Abraham nullius aquæ niſi fidei Sacramento Deo placuit.* En erroris fundamentum. *Sed* reponit Tertullianus, *in omnibus poſteriora concludunt, & ſequentia antecedentibus prævalent. Fuerit ſalus retro per fidem nudam ante Domini paſſionem & reſurrectionem: at ubi fides aucta eſt credendi in nativitatem, paſſionem, reſurrectionemque ejus; addita eſt ampliatio Sacramento, obſignatio Baptiſmi, veſtimentum quodammodo fidei, quæ retro erat nuda, nec poteſt jam ſine ſua lege. Lex enim tingendi impoſita eſt, & forma præſcripta; Ite docete omnes nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Huic legi collata definitio eſt: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu, non intrabit in Regnum cœlorum. Obſtrinxit fidem ad Baptiſmi neceſſitatem.* Ibid. Ibid. pag. 229. C.

Totum porro illud antiquiſſimarum *viperarum* mortiferum, ac lethale virus hauſtum in ſe transfuderunt poſteriorum temporum perditiſſimi Sociniani. Docent illi 1. Chriſtum Apoſtolis verum non dediſſe baptizandi mandatum; atque verba iſta: *Euntes docete, baptizantes &c.* exponenda eſſe; non de aquæ Baptiſmo, ſed de ſola inſtructione, ac doctrina, quæ inſtar aquæ ſordes animæ mundat & abſtergit. 2. *Apoſtolos nihilominus, etſi non juſſos, ritum baptizandi convenienter uſurpaſſe; tum quia populus Judæus cæremoniis valde delectabatur, utpote in illis quaſi enutritus & educatus; tum quia Baptiſmi cæremonia a magni nominis, magnæque auctoritatis viro, nempe Joanne, jam antea introducta, magnoque applauſu ab omnibus recepta fuerat; tum denique quia aptiſſima erat ad adumbrandum Chriſtianorum officium, ac ſtatum: unde conveniens fuit viros hujus ætatis per Baptiſmi cæremoniam chriſtianæ Religioni adſcribi*. Verba ſunt Volkelii Lib. 6. de vera Religione c. 14. 3. docent baptizandi præceptum (ſi tamen præceptum vocant) univerſale non fuiſſe, ab omnibus in perpetuum obſervandum; ſed certis dumtaxat perſonis, ac pro certo quo-

dam tempore addictum, illis nempe, qui Eccleſiæ initio a Paganiſmo vel
Judaiſmo ad Chriſtum convertebantur, quos per nudum illud, ac ſterile
ſymbolum exterius diſtingui ad invicem opportuit.
Sociniani a Calvinianis, ex quibus nati, ac propagati ſunt, arma mu-
tuantur, quibus abſolutam & medii, ut vocant, in Baptiſmate neceſſita-
tem totis viribus impetunt. *Perſpicuum eſt*, ait Calvinus Inſt. L. 4. c. 12.
n. 10. *quam falſum ſit, quod docuerunt pridem nonnulli, in quo alii perſi-*
P. 584. *ſtunt, per Baptiſmum ſolvi nos & eximi, ab originali peccato, & a corru-*
P. 488. *ptione, quæ ab Adam in univerſam poſteritatem propagata eſt.* Et n. 22. ex-
preſſe ait, *non arceri a Regno Cœlorum infantes, quos e præſenti vita mi-*
grare continget, antequam aqua mergi datum fuerit. Atqui jam viſum eſt,
pergit ille, *fieri non levem injuriam Dei fœderi, niſi in eo acquieſcimus,*
ac ſi per ſe infirmum eſſet, cum ejus effectus neque a Baptiſmo ab ullis ac-
ceſſionibus pendeat.
Atqui tamen his imbutis documentis Calviniani, Anabaptiſtis & Soci-
nianis toto animo hic repugnare, ac contradicere videri volunt, ad ſce-
nam magis, & ludricam, ut puto, diſputationem, quam ad ſeriam de-
monſtrationem veritatis. Qua etenim fronte, qua ingenii præſidentia,
ſibi hoc aſſumere Calviniſtæ poſſunt, ut convincant Anabaptiſtas: *non*
debere infantes a Baptiſmo excludi; cum vel ipſimet contendant, infan-
tes ſine Baptiſmo ex præſenti vita raptos, a Regno Cœlorum non arce-
ri, ſed una præſentis fœderis virtute ſalvos fieri; &, quod amplius quid-
quam eſt, cum, ſicut & ipſimet Anabaptiſtæ & Sociniani, celebrem
iſtam Chriſti ſententiam: *Niſi quis renatus fuerit &c.* ad figuratum &
metaphoricum ſenſum detorqueant, nec de vero aquæ, ſed Spiritus Ba-
ptiſmo inſtar aquæ lavantis, ac mundantis, interpretentur? Dicant illi
nobis, quid juris habeant ad hanc Chriſti ſententiam a litterali & obvio
ſenſu ad metaphoricum inflectendam, quod ſibi pariter arrogare non poſ-
ſint Sociniani, quos illi tamen durius inſectantur, cum verba hæc Chri-
ſti plana certe & aperta: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*
&c. non de vero aquæ, ſed inſtructionis dumtaxat, ac doctrinæ Baptiſ-
mo, dicta eſſe arbitrantur. *O homo, in quo judicas alterum, te ipſum*
Rom. 2. v. 1. *condemnas.*
Una eſt ſimplex, ſibi ſemper cohærens, ac uniformis Catholicæ fidei do-
ctrina de Baptiſmi præſtantia, virtute, & omnimoda ad ſalutem conſe-
quendam neceſſitate. *Felix Sacramentum aquæ noſtræ*, exclamabat Tertul-
P. 124. lianus L. de Baptiſmo c. 1. *qua abluti delictis priſtinæ cæcitatis, in vitam*
æternam liberamur ... De ſancto ſpiritu ſanctificata natura aquarum, & ipſa
ſanctificare cœpit ... Supervenit ſtatim Spiritus de Cœlis, & aquis ſupereſt,
ſanctificans eas de ſemetipſo, & ita ſanctificatæ vim ſanctificandi combibunt.
P 408. n. 2. Belle omnino Irenæus L. 3. c. 17. alias 19. *Sicut*, inquit, *de arido tritico*
maſſa una fieri non poteſt ſine humore, neque unus panis, ita nec nos multi
unum fieri in Chriſto Jeſu poteramus, ſine aqua, quæ de Cœlo eſt. Et ſicut
arida terra, ſi non percipiat humorem, non fructificat; ſic & nos, lignum
aridum exiſtentes primum, nunquam fructificaremus vitam, ſine ſuperna vo-
luntaria pluvia: corpora enim noſtra per lavacrum, illam, quæ eſt ad incor-
ruptionem, unitatem acceperunt; animæ autem per ſpiritum. Unde & utra-
que neceſſaria, cum utraque proficiunt in vitam Dei, miſerante Domino noſtro.
Preſſius S. Auguſtinus L. 3. de origine animæ cap. 9. dicebat: *Noli cre-*
dere, noli dicere, nec docere, infantes, antequam baptizentur morte præ-
ven-

ventos, pervenire poſſe ad originalium indulgentiam peccatorum, ſi vis eſſe Catholicus.

Rata igitur lex eſt, ac fixa Chriſti ſententia: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Cœlorum. Nullum hic excipit*, ait S. Ambr. L. 2. de Abrah. c. 11. n. 84. *non infantem, non aliqua præventum neceſſitate.* Tom. 10. p. 379. C.

Procul ergo putidum iſtud Pelagianorum figmentum, infantes ſine Baptiſmo arceri quidem a Regno Cœlorum, propter Chriſti ſententiam: *Niſi quis &c.* æterna tamen vita donari, propter vitæ eorum innocentiam: quaſi in Adamo & ipſi non peccaverint: *in quo omnes peccaverunt*; quaſi non naſcantur filii iræ, ac indignationis. Sicut ergo in Adam omnes moriuntur, ita neceſſe eſt omnes in Chriſto renaſci. *Quiſquis dixerit*, ait S. Aug. Epiſt. 166. alias 28. ad Hieronymum: *quod in Chriſto vivificabuntur etiam parvuli, qui ſine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt; hic profecto & contra Apoſtolicam prædicationem venit, & totam condemnat Eccleſiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis feſtinatur, & curritur, quia ſine dubio creditur aliter eos in Chriſto omnino vivificari non poſſe.* Tom. 1. p. 351. A. Rom. 5. v. 12. To. 2. p. 592. B.

Novimus equidem eſſe aliquos ex noſtris, qui plus æquo de miſericordia Dei præſumentes; ac neſcio quo tenerioris clementiæ affectu commoti erga tot infantium millia, qui abſque Baptiſmo migrant ex hac vita, & æternum pereunt, naturalem quamdam felicitatem illius liberaliter aſſignant. Verum immota ſtat Chriſti ſententia: *Niſi quis &c.* Sapienter omnino, ac graviter monet eam in rem Bellarminus L. 6. de amiſſione gratiæ c. 2. *miſericordiam noſtram parvulis jam defunctis nihil prodeſſe; econtra nihil obeſſe noſtræ ſententiæ ſeveritatem: multum autem*, pergit, *nobis obeſt, ſi ob inutilem miſericordiam erga defunctos, pertinaciter aliquid contra Scripturas aut Eccleſiam defendamus; idcirco non affectum quemdam humanum, quo plerique moveri ſolent, ſed Scripturæ, Conciliorum & Patrum ſententiam conſulere, ac ſequi debemus.* Tom. 4 p. 145. C.

Novimus etiam Novatores noſtros eximias Baptiſmi prærogativas & effectus aut reſtringere parcius, aut latius diffundere. Hinc vim a labe originali mundandi, & ſanctificantem infundendi gratiam ipſi detrahunt; inde vero liberam ab omni humana ſervitute, omnibuſque votis obſervandis, (eo excepto quod fit in Baptiſmo de obſervanda Dei lege) immunitatem concedere videntur. Utrobique error eſt: inter extrema media veritas incedit.

Baptiſmus & interius ab omni peccato mundat: *Abluti eſtis, ſanctificati eſtis, juſtificati eſtis*, & ab humana ſervitute non eximit: *Omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit: non eſt enim poteſtas niſi a Deo.* Et rurſum: *Obedite præpoſitis, & ſubjacete illis.* 1. Cor. 6. v. 11. Rom. 13. v. 1. Heb. 13. v. 17.

Infiniti eſſemus, dilectiſſimi Candidati, ſi omnes, quas Ss. Patres tanta facundia exponunt, Baptiſmatis dotes, effectus, ac prærogativas enumerare vobis hic aggrederemur. Unus ſufficiat S. Chryſoſtomus, qui has omnes dotes, quibus baptizati exornantur, mira eloquentia proſequitur. *Ecce*, inquit Hom. ad Neophytos: *libertatis ſerenitate perfruuntur, qui tenebantur paulo ante captivi; & cives Eccleſiæ ſunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; & juſtitiæ in ſorte verſantur, qui fuerunt in confuſione peccati. Non enim tantum ſunt liberi, ſed & ſancti; non tantum ſancti, ſed & juſti; nec ſolum juſti, ſed & filii, nec ſolum filii,* Ed. Pariſ. an. 1621. Tom. 2. Append. p. 52.

 ſed

ſed & hæredes; nec ſolum hæredes, ſed & fratres Chriſti; nec tantum fratres Chriſti, ſed & cohæredes; non ſolum cohæredes, ſed & membra; non tantum membra, ſed & templum; non tantum templum, ſed & organa Spiritus. Vide quot ſint Baptiſmatis largitates? ſed multis quidem videtur cæleſtem gratiam in peccatorum tantum remiſſione conſiſtere; nos autem honores computavimus decem. Et Hom. 1. ad illuminandos, ait *Baptiſmum appellari lavacrum regenerationis, quia non ſolum nobis peccata remittit, neque ſolum delicta purgat, ſed ita præſtat, ac ſi denuo generati eſſemus*: quaſi modo geniti infantes.

Ed. 220. Tom. 2. p. 920.

Sed quorſum tota illa de Baptiſmo, ac potiſſimum de illius neceſſitate in hac Præfatione diſputatio? Nimirum ut intelligatis, dilectiſſimi Candidati, quantam hæc Theologiæ noſtræ pars atque Tractatus attentionem, ſtudiumque exigat, ab iis maxime, qui miniſterio Eccleſiaſtico deſtinati, aliorum ſaluti procurandæ omni cura toti incumbere tenentur; qui non ſine ſuo & aliorum damno, ea vel ignorare penitus, vel negligenter tractare poſſunt, quæ ſunt ad ſalutem animarum neceſſaria. *Si quis autem diligentius Apoſtolum legerit*: ait Catechiſmus Romanus: *ſine dubitatione ita ſtatuet, perfectam Baptiſmi cognitionem a fidelibus magnopere requiri: adeo non ſolum frequenter, ſed gravibus verbis, & Spiritu Deo plenis, ejus myſterii memoriam renovat, divinitatem commendat, atque in eo Redemptoris noſtri mortem, ſepulturam, & reſurrectionem nobis ante oculos, tum ad contemplandum, tum ad imitandum conſtituit.*

Par. 2. de Bap. Sac. n. 1.

Quo ergo major eſt Baptiſmi ad ſalutem neceſſitas, eo accuratius omnia, quæ ad illum pertinent, animo comprehendenda & percipienda: quæ ejus natura; quæ materia vera & legitima; quæ forma ipſius præſcripta; quis in quaque occaſione miniſter; quod illius percipiendi capax ſubjectum; quis conferendi modus & ratio, quis ritus, quis uſus; quæ de his omnibus Pontificum & Eccleſiæ deciſiones: hæc, inquam diligentiſſime perfecteque percipienda, ne quid in iis peccetur, non a vobis tantum, ſed etiam ab aliis, quas a vobis edoceri oportebit, quin ab illis, ubi res & tempus feret, præſtari oporteat. *Quare*, concludit Catechiſmus Romanus, *Paſtores nunquam ſe ſatis multam operam & ſtudium in hujus Sacramenti tractatione collocaſſe arbitrentur.*

Jam vero quid dicam vobis, dilectiſſimi Candidati, de Sacramento Confirmationis, divino illo ſignaculo, unde baptizato tantæ vires accreſcunt ad fidem Chriſti coram tyrannis intrepide profitendam? Quid de illo Novatores noſtri? Pudet referre quanta hic ſit Calvini protervia & impietas: *Oleum Confirmationis pollutum* appellat *diaboli mendacio, abortivam Sacramenti larvam, atque inter exitiales ſatanæ præſtigias recenſendum eſſe.* O blaſphemia! o impietas! Ita ne vero *pollutum eſt, ac inter exitiales ſatanæ præſtigias* recenſendum Sacramentum, quod Apoſtoli a Chriſto edocti, vel ab initio primis Fidelibus contulerunt? *Oraverunt pro ipſis ..... Et imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Quod univerſa Eccleſia conſtanti uſu, ac nuſquam interrupto ſemper obſervavit. *Egreſſi de lavacro*, ait Tertullianus Libro de Baptiſmo capite 7. *perungimur benedicta unctione de priſtina diſciplina ..... in nobis carnaliter currit unctio, ſed ſpiritualiter proficit.* Et Cyprianus Epiſtola ad Januarium 70. *Ungi quoque neceſſe eſt eum qui*

Inſtit. l. 4. c. 19. pag. 338.

Act. 8. v. 14. & ſeq.

P. 228. D.

qui baptizatus ſit, ut accepto chriſmate, ideſt, unctione, eſſe unctus Dei, Pag. 117.
& habere in ſe gratiam Chriſti poſſit. Et rurſus in Epiſtola ad Jubajan.
73. *Quod nunc quoque,* inquit, *apud nos geritur, ut qui in Eccleſia ba-* Pag. 124.
ptizantur, præpoſitis Eccleſiæ offerantur, ut per noſtram orationem, ac
manus impoſitionem Spiritum ſanctum conſequantur, & ſignaculo Dominico
conſummentur. Hieronymus denique, Dial. adverſus Luciferianos, aut T.3.p.294.
potius Luciferianus apud ipſum (ut alios innumeros hic taceam) *An ne-*
ſcis Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptizatis poſtea manus imponatur,
& ita invocetur Spiritus Sanctus? Exigis ubi ſcriptum ſit? in Actibus
Apoſtolorum. Etiam ſi Scripturæ auctoritas non ſubeſſet, totius orbis
in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtineret. Ita ne vero *pollu-*
tum, ac inter exitiales ſatanæ præſtigias recenſendum, quod SS. Eccle-
ſiæ Doctores communi ſuffragio tot exornant laudibus, cujus virtutem P.235.B.
& efficaciam ita magnifice extollunt, ac prædicant? Unus inſtar o-
mnium ſuffragium dicat S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 3. myſtago-
gica, ubi exponens ritum quo ætate ſua unctio confirmatoria per omnes
fere corporis partes effuſa miniſtrabatur, ſic ſcribit: *Frons & alii ſenſus*
corporis tui ſymbolice inunguntur; & corpus equidem iſto viſibili unguen-
to perungitur, anima vero ſancto, vivificoque Spiritu ſanctificatur. Ac
primum quidem fronti illinitur, ut eum abſtergat a vobis pudorem,
quem primus homo tranſgreſſor perpetuo circumferebat, ſimulque efficiat,
ut poſſitis vultu non velato gloriam Domini intueri. Deinde vero au-
res unguntur, ut ad audiendum divina myſteria aures accipiatis ...... Po-
ſtea nares: ut divinum recipientes unguentum dicatis: Chriſti gratus
eſt odor Deo in his, qui ſalvantur: *Tum vero & pectus inungitur, ut*
induti thoracem juſtitiæ, fortiter adverſus inſultus diaboli conſiſtatis.
Ut enim Salvator poſt Baptiſmum, & illum Spiritus Sancti adventum
egreſſus in prælium, devicit adverſarium; ſic & vos poſt ſacrum Ba-
ptiſmum & chriſma myſticum, induti armis Sancti Spiritus adverſus
oppoſitam vobis poteſtatem conſiſtitis & præliamini, dicentes: Omnia
poſſum in eo, qui me confortat Chriſto. Ita ne *pollutum eſt, ac inter*
exitiales ſatanæ præſtigias recenſendum, quod in fronte poſitum dæ-
monibus terori, nobis autem ad omnes eorum propulſandos impetus,
ſummo eſſe præſidio debet, atque adjumento. *Adverſarius enim*
veſter diabolus, ait S. Petrus, *tanquam leo rugiens circuit quærens,* Epheſ. 6.
quem devoret: cui reſiſtite fortes in fide. Induite vos armaturam Dei, n. 11.
ut poſſitis ſtare adverſus inſidias diaboli, inquit S. Paulus. Unde porro
armatura hæc, niſi ex Sacramento Confirmationis? ut nempe ſi-
gno crucis in fronte muniti, crucis ignominiam non erubeſcamus: *Quia*
in fronte erubeſcitur, ait egregie S. Auguſt. in Pſalm. 141. num. 9. *ille*
qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, erubeſcam eum coram T. 4. pag.
Patre meo qui in Cœlis eſt; ipſam crucis ignominiam quodammodo quam 1583. E.
Pagani derident; in loco pudoris noſtri conſtituit. Quod ſignum crucis,
ait idem S. Doct. Tract. 118. in Joann. *niſi adhibeatur ſive in frontibus*
credentium, ſive ipſi aquæ ex qua regenerantur, ſive oleo quo chriſmate P. 3. par.
unguntur, ſive ſacrificio quo aluntur, nihil eorum rite perficitur. Hiccine 2.p.801 E.
quæſo, *ritum pollutum* referunt, *ac inter exitiales ſatanæ præſtigias re-*
cenſendum?

Paulo quidem modeſtius, quamquam nec verius, noſtrum iſtud Sacra-
mentum impetit non ignobilis Calvini Sectator Dallæus, qui non alium im-

poſſi-

poſitionis manuum Apoſtolorum, fructum agnoſcit, quam linguarum, ac miraculorum dona, quæ cum jam diu extincta & abrogata fuiſſe conſtet, & ipſum quoque Confirmationis ritum cum illis omnino extinctum periiſſe arbitratur. Verum non ſatis attendiſſe videtur Dallæus, ad infantiam, ut ita dicam, naſcentis Religionis, quam conſpicuis, ac ſplendidis prodigiis adoleſcere, ac confirmari oportuit. Quibus, adulta & confirmata, non indiguit amplius. *Nec enim*, ut obſervat S. Aug. L. 3. de Baptiſmo cap. 16. *temporalibus, & ſenſibilibus miraculis atteſtantibus, per manus impoſitionem modo datur Spiritus ſanctus, ſicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Eccleſiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum ſanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed inviſibiliter & latenter intelligitur, propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inſpirari*. Rem eleganti comparatione illuſtrat S. Gregorius Magnus Homil. 29. in Evangelia. *Hæc*, inquit, *miracula neceſſaria in exordio Eccleſiæ fuerunt. Ut enim ad fidem creſceret, miraculis fuerat nutrienda, quia & nos cum arbuſta plantamus, tamdiu eis aquam infundimus, quouſque ea in terra jam coaluiſſe videamus, & ſi ſemel radicem fixerint, irrigatio ceſſabit*.

Tom. 9. p. 116. F.

Tom. 1. p. 571. A.

Hic dicendi finem facio, dilectiſſimi Candidati, hoc unum enixe flagitans, ut memores ſitis iſtorum Apoſtoli verborum: *Quicumque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizati ſumus. Conſepulti enim ſumus cum illo per Baptiſmum in mortem; ut quomodo Chriſtus ſurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Sollicit ſervare unitatem Spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus Spiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ. Unus Dominus, una fides, unum Baptiſma. Unus Deus, & pater omnium*.

Rom. 6. v. 3. & 4.

Epheſ. 4. v. 3.

INDEX
QUÆSTIONUM.

CANONES *Concilii Tridentini de Baptiſmo Seſſ.* 7. Pag. 1
QUÆSTIO I. *De nomine & natura Baptiſmi.* 2
ARTICULUS I. *De nomine & definitione Baptiſmi.* ibid.
Varia nominis Baptiſmi ſignificatio apud Auctores ſacros. 3
Varia nomina Sacramenti Baptiſmatis. 5
Definitio Baptiſmi. 6
Definitiones Baptiſmi ab Hæreticis confictæ. ibid.
Orthodoxæ Baptiſmi definitiones. 7
ARTICULUS II. *De materia remota Baptiſmi.* 8
Errores circa materiam remotam Baptiſmi. ibid.
CONCLUSIO. *Omnis & ſola naturalis ſeu elementaris aqua eſt remota Baptiſmi materia, eaque neceſſaria.* 11
Solvuntur Objectiones. 15
ARTICULUS III. *De materia proxima Baptiſmi.* 19
An valeat Baptiſmus per immerſionem, infuſionem, vel aſperſionem datus. ibid.
Antiquitas immerſionis, & quidem trinæ, in Baptiſmo. 20
CONCLUSIO. *Ritus immerſionis, trinæ in ſolemni Baptiſmi adminiſtratione ab Apoſtolis uſurpatus, ab Eccleſia, tum Græca, tum Latina, conſtanter retentus fuit uſque ad decimum tertium Eccleſiæ ſæculum, quo primum a Latinis immutari cœpit.* ibid.
Neceſſitas trinæ immerſionis. An valeat Baptiſmus aſperſione vel infuſione datus. 24
CONCLUSIO. *Trina immerſio ad ſubſtantiam Sacramenti non pertinet, nec aliter Veteribus viſum fuit, qui ratum perinde habuere Baptiſmum, ſive per immerſionem, ſive per infuſionem aut aſperſionem trinam vel unicam collatum.* ibid.
Solvuntur Objectiones. 27
Ritus olim obſervati in trina Baptiſmi merſione. 33
ARTICULUS IV. *De forma Baptiſmi.* 35
De variis circa formam Baptiſmi erroribus. 36
An Christus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit. 38
CONCLUSIO. *Christus certam verborum formam in Baptiſmo uſurpandam præſcripſit.* 39
Quæ forma utantur Græci. An antiqua ſit, & valida. 42
CONCLUSIO. *Forma hæc baptizandi apud Græcos:* Baptizatur ſervus vel ſerva Dei N. in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, *antiqua eſt, & valida.* ibid.
Quæ forma Baptiſmi utantur Latini. An antiqua ſit & valida. 44
CONCLUSIO. *Hæc apud Latinos baptizandi forma:* Ego te baptizo in nomine &c. *antiqua eſt & maxime conveniens.* ibid.
An hæc verba: Ego te batizo, *quibus actus baptizantis exprimitur, neceſſaria ſint, ut Sacramentum valeat.* 45
Opiniones diverſæ. 46
CONCLUSIO. *Verba iſta:* Ego te baptizo, *aut æquivalentia, quibus actio baptizantis exprimitur, abſolute neceſſaria ſunt, ut valeat Baptiſmus.* 47
An diſtincta trium perſonarum divinarum invocatio ſit abſolute neceſſaria, & num valuerit olim Baptiſmus datus in ſolo Christi nomine. 49

CON-

CONCLUSIO. *Diſtincta Patris & Filii & Spiritus ſancti invocatio abſolute neceſſaria eſt; nec unquam valuit, aut valere poteſt Baptiſmus in ſolo nomine Chriſti collatus.* 50

Solvuntur Objectiones. 53

ARTICULUS V. *De diſcrimine Baptiſmi Chriſti a Baptiſmo Joannis Errores.* 60

Scholaſticorum opiniones. 61

CONCLUSIO. *Baptiſmus Joan. diverſus fuit a Baptiſmo Chriſti, natura & efficacia.* 62

Solvuntur Objectiones. 68

QUÆSTIO II. *De neceſſitate Baptiſmi.* 70

Prænotanda. ibid.

ARTICULUS I. *Utrum Baptiſmus neceſſarius ſit in re, vel in voto adultis, neceſſitate medii & præcepti; infantibus vero neceſſitate medii. Errores.* 71

Scholaſticorum aliquorum opiniones. 75

CONCLUSIO. *Baptiſmus in re vel in voto neceſſarius eſt adultis neceſſitate medii & præcepti, parvulis neceſſitate medii ad ſalutem.* 76

Probatur prima pars de neceſſitate præcepti, ex Scripturis, quæ a contortis Socinianorum expoſitionibus vindicantur. ibid.

Probatur ſecunda pars de neceſſitate medii ex Scripturis; quæ a contortis Socinianorum & aliorum expoſitionibus vindicantur. 83

Probatur 2. Concluſio, ex conſtanti & perpetua Traditione Eccleſiæ. 88

PRIMUM ARGUMENTUM. *Ex teſtimoniis Veterum.* ibid.

SECUNDUM ARGUMENTUM. *Ex uſu & praxi Eccleſiæ perpetua; ac generalibus quibuſdam momentis.* 91

Solvuntur Objectiones. 93

ARTICULUS II. *An & quomodo Baptiſmus aquæ ſuppleri poſſit per martyrium, & perfectam contritionem Baptiſmi votum includentem.* 103

An, & quomodo Martyrium ſuppleat vices Baptiſmi aquæ. ibid.

Errores & opiniones. 104

CONCLUSIO. *Baptiſmus ſanguinis, ſeu martyrium, virtutem Baptiſmi aquæ perfecte ſupplet ex opere operato, tum in infantibus, tum in adultis: in iſtis tamen præviæ quædam conditiones requiruntur.* 105

Solvuntur Objectiones. 109

An, & quomodo perfecta charitas includens votum Baptiſmi, vices ejus ſuppleat.

Prænotanda. 112

Opiniones. 113

CONCLUSIO. *Baptiſmus flaminis, ſeu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptiſmi aquæ, illius vices ſupplet in adultis.* 115

Solvuntur Objectiones. 118

QUÆSTIO III. *De cauſis, ſeu de auctore, miniſtro, & ſubjecto Baptiſmi.* 122.

ARTICULUS I. *De auctore Baptiſmi; an, & quando fuerit a Chriſto inſtitutus, & obligare cœperit.* ibid.

PRIMA CONCLUSIO. *Chriſtus Baptiſmum ante mortem ſuam inſtituit; quo præciſe tempore certo non conſtat. probabilius tamen eſt tunc inſtituiſſe, cum in Jordane fuit baptizatus.* 123.

SECUNDA CONCLUSIO. *Lex Baptiſmi prius obligare generaliter non cœpit, quam fuerit ſufficienter promulgata.* 126

Solvuntur Objectiones. 127

ARTICULUS II. *De miniſtro Baptiſmi. Prænotanda.* 128

Errores, & opiniones. 129

PRIMA CONCLUSIO. *Miniſter Baptiſmi ordinarius & ex officio eſt Epiſcopus, & Præsbyter, Epiſcopus quidem primarius; Præsbyter ſecundarius, & ex licen-*

licentia Epiſcopi, qui ſolus primis Eccleſiæ ſæculis Baptiſmum ſolemniter adminiſtrabat. 131
SECUNDA CONCLUSIO. Diaconi ſunt miniſtri extraordinarii Baptiſmi, ſeu ex delegatione tantum, non ex officio. 133
TERTIA CONCLUSIO. In caſu extremæ neceſſitatis, valide, & licite adminiſtrare poteſt Baptiſmum homo quilibet laicus, ſive vir, ſive mulier, ſive Fidelis, ſive Infidelis. 134
Solvuntur Objectiones. 137
Solvuntur nonnullæ quæſtiones circa miniſtrum Baptiſmi. 140
ARTICULUS III. De ſubjecto Baptiſmi, ſeu de ſuſcipientibus Baptiſmum. 142
De Baptiſmo infantium. ibid.
Utrum infantes ſint capaces Baptiſmi, & expediat eos baptizare. Errores, & Opiniones. 143
CONCLUSIO. Infantes ſunt Baptiſmi capaces, & expedit eos baptizare. 145.
Probatur prima pars ex Scripturis. ibid.
Secunda probatio ex conſtanti Traditione Eccleſiæ. 147
Solvuntur Objectiones. 149
Utrum infantes in utero materno incluſi, aut aliqua tantum ſui parte in lucem editi; utrum monſtroſi &c. baptizari poſſint & debeant. 152
Utrum infidelium filii invitis parentibus baptizari poſſint & debeant. 154
CONCLUSIO. Filii infidelium non debent invitis parentibus baptizari, niſi ſint ſerviliter ſubjecti; aut in manifeſto vitæ diſcrimine conſtituti. ibid.
Solvuntur Objectiones. 155
Quam fidem in infantibus aut ſupponat aut producat Baptiſmus. 159
Prænotanda. ibid.
Errores & opiniones. ibid.
PRIMA CONCLUSIO. Nulla eſt in infantibus, cum baptizantur, fides propria actualis, ſed hæc per fidem Eccleſiæ & offerentium puerum ad Baptiſmum, ſuppletur. 162
SECUNDA CONCLUSIO. Fide catholica certum eſt, infantibus per Baptiſmum infundi ſanctificantem gratiam & fidem, quæ ſit aliquid fixum & permanens ab actibus diſtinctum, & quæ, deſinente ſæculo duodecimo, habitus nomine explicari cœpit: utrum autem ſit vera qualitas animæ inhærens, & verus habitus, fide non conſtat. 163
De Baptiſmo adultorum. 167
An in adultis præviæ ad Baptiſmum requirantur diſpoſitiones, & quæ. ibid.
CONCLUSIO. Requiruntur in adultis ad percipiendum cum fructu Baptiſmum, præviæ diſpoſitiones, nempe fides in Chriſtum, dolor de peccatis, inchoatus Dei amor &c. ibid.
Hiſtoria veteris Catechumenatus. 168
An quilibet adultus, ſive ſanus, ſive infirmus, amens, furioſus, mortuus, vel vivus pro mortuo, poſſit & debeat baptizari. 172
QUÆSTIO IV. De effectibus Baptiſmi. 174
ARTICULUS I. An Baptiſmus gratiam ſanctificantem, & plenam; tum quoad culpam, tum quoad pœnam, peccatorum remiſſionem conferat. Errores. ibid.
PRIMA CONCLUSIO. Baptiſmus confert gratiam interiorem ſanctificantem, per quam baptizatus renaſcitur, regeneratur, innovatur, fit Dei filius, Chriſti membrum, unius cum eo ſpiritus, vitæ æternæ compos &c. 175
SECUNDA CONCLUSIO. Baptiſmus perfecte tollit omnia peccata, tam ratione culpæ, quam pœnæ. 176
ARTICULUS II. De charactere Baptiſmi, & de Baptiſmo ficte ſuſcepto; an recedente fictione reviviſcat. 180

PRIMA

PRIMA CONCLUSIO. *Baptiſmus imprimit animæ indelebilem characterem, quo fit ut non poſſit iterari.* 181

SECUNDA CONCLUSIO. *Baptiſmus tum in hæreſi, tum in ſchiſmate, tum in Eccleſia ipſa catholica ficte ſuſceptus, recedente fictione, omnia peccata quæ ipſum præceſſerant, penitus tollit; peccata vero Baptiſmum ſubſecuta, delentur per Pœnitentiam.* 183

Solvuntur Objectiones. 184

QUÆSTIO ULTIMA. *De cæremoniis Baptiſmi.* 186

Cæremoniæ quæ præcedunt Baptiſmum. 187

Cæremonia quæ Baptiſmum comitantur. 188

Cæremoniæ quæ ſequuntur Baptiſmum. 189

DE

DE SACRAMENTO
CONFIRMATIONIS.

QUÆSTIO PRIMA. *De natura ſeu partibus quibus conſtat Sacramentum Confirmationis.* 191
ARTICULUS I. *De nomine & definitione Sacramenti Confirmationis.* 192
ARTICULUS II. *An Confirmatio ſit verum & proprie dictum novæ Legis Sacramentum. Errores.* 193
Utrum veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probari poſſit ex Scripturis. Opiniones Scholaſticorum. 195
CONCLUSIO. *Veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probatur ex ſacris Litteris.* 196
Solvuntur Objectiones Dallæi adverſus probationem ex Scripturis. 197
Utrum veritas Sacramenti Confirmationis poſſit efficaciter probari ex conſtanti & perpetua Eccleſiæ Traditione. 199
CONCLUSIO. *Veritas Sacramenti Confirmationis invicte probatur ex perpetua & conſtanti totius Eccleſiæ praxi & Traditione.* 200
Prima probatio ex Conciliis. ibid.
Secunda probatio ex Summis Pontificibus. 202
Tertia probatio ex SS. Patribus. 203
Quarta probatio ex uſu & praxi Eccleſiæ perpetua. 206
Solvuntur Objectiones Dallæi adverſus probationem ex Traditione Eccleſiæ. ibid.
ARTICULUS III. *De materia Sacramenti Confirmationis.* 211
Errores & opiniones. ibid.
CONCLUSIO. *Materia eſſentialis adæquata & totalis Sacramenti Confirmationis, eſt impoſitio manuum, & unctio chriſmatis.* 216
Probatur prima pars Concluſionis, manus ſcilicet impoſitionem eſſentialem eſſe Sacramenti Confirmationis materiam. ibid.
Solvuntur Objectiones. 218
Probatur ſecunda pars Concluſionis, nempe unctionem chriſmatis eſſentialem eſſe Sacramenti Confirmationis materiam. 225
Solvuntur Objectiones. 226
De confectione, conſecratione, & applicatione chriſmatis. Opiniones Scholaſticorum. 233
ARTICULUS IV. *De forma Sacramenti Confirmationis.* 237
Error Novatorum. 238
Opiniones Scholæ. ibid.
CONCLUSIO. *Oratio quæ præcedit unctionem, & verba quæ illam comitantur, ſunt, tum apud Græcos, tum apud Latinos, adæquata & totalis forma Sacramenti Confirmationis.* 240
Solvuntur Objectiones. 243
QUÆSTIO II. *De neceſſitate Sacramenti Confirmationis.* 246
ARTICULUS I. *Utrum Sacramentum Confirmationis ſuppleri poſſit per unctionem verticalem Baptiſmi.* ibid.
CONCLUSIO. *Unctio verticis in Baptiſmo uſurpata ſupplere non poteſt Sacramentum Confirmationis.* ibid.
ARTICULUS II. *Quæ ſit neceſſitas Sacramenti Confirmationis reſpectu Fidelium.* 247
PRIMA CONCLUSIO. *Sacramentum Confirmationis non eſt ſimpliciter & abſolute neceſſarium, ſeu, ut dicitur neceſſitate medii ad ſalutem.* 248
SECUNDA CONCLUSIO. *Sacramentum Confirmationis neceſſarium eſt Fidelibus adultis in re vel in voto, neceſſitate præcepti divini & Eccleſiaſtici.* 248

TER-

TERTIA CONCLUSIO. *Præceptum divinum ſuſcipiendi Sacramentum Confirmationis maxime obligat vel tempore perſecutionis contra fidem, vel quando inſtant graves circa Religionem tentationes, vel in præſenti mortis periculo.* ibid.
QUARTA CONCLUSIO. *Præceptum Eccleſiaſticum percipiendi Sacramentum Confirmationis obligat, cum baptizatus pervenit ad annos diſcretionis, & eo præſertim tempore quo præſens eſt ac paratus Epiſcopus illud adminiſtrare, nullamque baptizatus habet legitimam cauſam differendi illius perceptionem.* 250
QUÆSTIO III. *De cauſis, ſeu auctore, miniſtro, & ſubjecto Sacramenti Confirmationis.* ibid.
ARTICULUS I. *De auctore Sacramenti Confirmationis: an, & quando fuerit a Chriſto inſtitutum.* ibid.
Opiniones Scholæ. 251
CONCLUSIO. *Chriſtus immediate per ſe inſtituit Sacramentum Confirmationis; quo præciſe tempore, plane incertum eſt.* 252
ARTICULUS II. *De miniſtro Sacramenti Confirmationis.* 253
Miniſter Ordinarius Confirmationis. ibid.
CONCLUSIO. *Solus Epiſcopus inſtitutione divina ordinarius eſt Sacramenti Confirmationis miniſter.* 254
Solvuntur Objectiones. 258
Miniſter extraordinarius Confirmationis. 263
Utrum Eccleſia in Conciliis Florentino, vel Tridentino, quidquam definierit circa miniſtrum extraordinarium Confirmationis. 264
CONCLUSIO. *Poſſunt ſimplices Presbyteri, ex delegata auctoritate ſeu diſpenſatione, adminiſtrare Sacramentum Confirmationis.* 265
Solvuntur Objectiones. 268
ARTICULUS III. *De ſubjecto Sacramenti Confirmationis.* 271
QUÆSTIO IV. *De effectibus Sacramenti Confirmationis.* 272
ARTICULUS I. *De gratia quæ per Sacramentum Confirmationis confertur.* 273
PRIMA CONCLUSIO. *Sacramentum Confirmationis confert ſanctificantem gratiam, non quidem primam, ſaltem per ſe, ſed ſecundam.* 274
SECUNDA CONCLUSIO. *Gratia propria Sacramenti Confirmationis, eſt gratia roboris ac virtutis ad fidem intrepide ac fortiter propugnandam, & ſuperandas, quæ adverſus eam inſurgunt, dæmonis ac mundi tentationes.* ibid.
Solvuntur Objectiones. 275
ARTICULUS II. *De charactere quem imprimit Confirmatio, & de ritu quo redeuntes ab hæreſi olim recipiebantur; an verum eſſet Confirmationis Sacramentum. Errores & opiniones.* 277
PRIMA CONCLUSIO. *Sacramentum Confirmationis characterem imprimit unde iterari non poteſt.* 278
SECUNDA CONCLUSIO. *Ritus quo Hæretici converſi recipiebantur in Eccleſiam, non erat verum & proprium Sacramentum Confirmationis, ſed mera duntaxat cæremonia inſtitutionis Eccleſiaſticæ.* 279
Solvuntur Objectiones. 283
QUÆSTIO V. ET ULTIMA. *De cærimoniis Sacramenti Confirmationis.* 290
De cæremoniis quæ præcedunt Confirmationem. ibid.
De cæremoniis quæ comitantur Confirmationem. 291
De cæremoniis quæ ſequuntur Confirmationem. 292

605726
BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

PRÆ-

PRÆLECTIONES THEOLOGICÆ DE SACRAMENTO BAPTISMI.

TOTAM de Baptiſmo diſputationem quinque abſolvemus Quæſtionibus.

Prima, de nomine & natura Baptiſmi: ubi de materia, forma, & diſcrimine illius a Baptiſmo S. Joannis.

Secunda, de neceſſitate ſeu exiſtentia Baptiſmi.

Tertia de cauſis Baptiſmi: ubi de auctore, miniſtro, & ſubjecto illius.

Quarta, de effectibus.

Quinta, de cœremoniis, ſive quæ antecedunt, ſive quæ comitantur, ſive quæ ſequuntur Baptiſmum.

Priuſquam vero ad rem noſtram propius accedamus, ſtatim in fronte hujus Tractatus Tridentini de Baptiſmo Canones velut doctrinæ Catholicæ fundamentum præmittendi ſunt.

Canones Concilii Tridentini de Baptiſmo Seſſ. 7.

Can. 1. *Si quis dixerit, Baptiſmum Joannis habuiſſe eamdem vim cum Baptiſmo Chriſti, anathema ſit.* Tom. 14. Conc. pag. 777. & ſeq.

Can. 2. *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, ad metaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit.*

Can. 3. *Si quis dixerit, in Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi Sacramento doctrinam, anathema ſit.*

Can. 4. *Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiam datur ab Hæreticis in nomine Patris & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi, quod facit Eccleſia, non eſſe verum Baptiſmum, anathema ſit.*

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

Can. 5. *Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt, non neceſſarium ad ſalutem, anathema ſit.*

Can. 6. *Si quis dixerit, baptizatum non poſſe, etiam ſi velit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, niſi nolit credere, anathema ſit.*

Can. 7. *Si quis dixerit, baptizatos per Baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem univerſæ legis Chriſti ſervandæ, anathema ſit.*

Can. 8. *Si quis dixerit, baptizatos liberos eſſe ab omnibus ſanctæ Eccleſiæ præceptis ... ita ut ea obſervare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint, anathema ſit.*

Can. 9. *Si quis dixerit, ita revocandos eſſe homines ad Baptiſmi ſuſcepti memoriam, ut vota omnia quæ poſt Baptiſmum fiunt, vi promiſſionis in Baptiſmo ipſo jam factæ, irrita eſſe intelligant, quaſi per ea, & fidei, quam profeſſi ſunt, detrahatur, & ipſi Baptiſmo, anathema ſit.*

Can. 10. *Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola recordatione & fide ſuſcepti Baptiſmi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema ſit.*

Can. 11. *Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud Infideles fidem Chriſti negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur, anathema ſit.*

Can. 12. *Si quis dixerit, neminem eſſe baptizandum, niſi ea ætate, qua Chriſtus baptizatus eſt, vel in ipſo mortis articulo, anathema ſit.*

Can. 13. *Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo inter Fideles computandos non eſſe; ac propterea, cum ad annos diſcretionis pervenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare omitti eorum Baptiſma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in ſola Fide Eccleſiæ, anathema ſit.*

Can. 14. *Si quis dixerit, hujuſmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos eſſe, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt; & ubi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Chriſtianam vitam cogendos, niſi ut ab Euchariſtiæ, aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcant, anathema ſit.*

QUÆSTIO PRIMA.

De nomine & natura Baptiſmi.

UT plene innoteſcat quæ ſit Baptiſmi natura, nomen ejus, definitionem, materiam, ſive remotam, ſive proximam, formam, ac diſcrimen a Baptiſmo Joannis expendere neceſſe eſt.

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Baptiſmi.

BAptiſmi nomen origine græcum eſt, a verbo βαβτίζω vel βαβτίζω; ideſt mergo, tingo; hinc βαπτισμα, immerſio, tinctio: quia ſcilicet, qui olim baptizabantur, toti aquis immergebantur ſeu tingebantur.

Nomen Baptiſmi conſiderari poteſt vel ſecundum ſignificationem grammaticalem, vel ſecundum ſignificationem Eccleſiaſticam & ſacramentalem.

Vario

Varia nominis baptiſmi ſignificatio apud Auctores ſacros.

Quadruplex diſtingui poteſt nominis baptiſmi ſignificatio apud Auctores ſacros. Prima, litteralis & communis. Secunda, cœremonialis ſeu legalis. Tertia, accommodatitia ſeu metaphorica & figurata. Quarta, ſacramentalis & Eccleſiaſtica.

I. Juxta litteralem vim nominis, baptiſmus, ut mox dixi, idem eſt, ac immerſio & intinctio: cum vero quod lavatur, totum ſoleat aquis immergi, Græci eodem utuntur nomine ut immerſionem, tinctionem, & lotionem ſeu ablutionem vulgarem ſignificent. L. 4. Regum c. 5. v. 14. de Naaman dicitur: *Deſcendit, & lavit in Jordane ſepties*. Græce, ἐβαπτίσατο. De Judith, Libro cui nomen dedit c. 12. v. 7. *Exibat noctibus in vallem Bethuliæ, & baptizabat ſe in fonte aquæ*, id eſt, lavabat ſe, lotione communi & vulgari.

III. Nomen baptiſmi uſurpatur in Scripturis ad ſignificandas lotiones illas legales & cœremoniales, quibus tam frequenter uti ſolebant Judæi: unde *Baptiſtæ* appellantur a S. Juſtino, Dialogo cum Tryphone; hincque nata ſecta Hemerobaptiſtarum, ſeu eorum, ut loquitur S. Epiph. hæreſi 17. *qui tam vere, autumno, quam æſtate atque etiam hyeme quotidie lavant*. De his frequentiſſimis Judæorum baptiſmatibus ſeu lotionibus S. Marcus c. 7. v. 3. & 4. ait: *Phariſæi & omnes Judæi, niſi crebro laverint manus, non manducant, & a foro niſi baptizentur, non comedunt: & alia multa ſunt, quæ tradita ſunt illis ſervare, baptiſmata calicum, & urceorum, & æramentorum & lectorum*. Obſervat etiam S. Paulus Hebr. 9. v. 10. Judæorum hoſtias *ſolummodo in cibis & in potibus, & variis baptiſmatibus* fuiſſe poſitas. Baptiſmus quoque S. Joannis cœremonialis quidem fuit, ſed e Cœlo veniens, & ad Baptiſmum Chriſti per pœnitentiam, ad quam hortabatur, viam ſternens, ac præparans.

Edit. Pariſ. 1615. p. 307. A. Edit. Pariſ. 1622. Tom. 1. p. 37. A.

III. Senſu accommodatitio ſeu metaphorico & figurato nomen baptiſmi uſurpatur in Scripturis, ad ſignificandam primo afflictionem, quæ hominem inſtar aquæ vehementis mergit & abſorbet. Quo ſenſu Chriſtus apud S. Lucam c. 12. v. 50. dicebat: *Baptiſmo autem habeo baptizari*: hoc eſt, pati debeo & affligi: aquæ enim frequenter in Scripturis ſignificant afflictionem, & dolorem. Pſal. 68. v. 1. David ad exprimendam afflictionis ſuæ vehementiam, dicebat: *Intraverunt aquæ uſque ad animam meam*. Et v. 15. & 16. Deum ita deprecatur: *Eripe me de luto, ut non infigar: libera me ... de profundis aquarum. Non me demergat tempeſtas aquæ, neque abſorbeat me profundum:*

Hinc propter dolorem annexum, nomen baptiſmi pœnitentiæ & martyrio adaptatur.

Pœnitentiæ quidem & perfectæ contritioni; unde dictus *Baptiſmus flaminis*. Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. Joannes dicitur *prædicans Baptiſmum pœnitentiæ*. Ratio eſt, quia qui pœnitentia compunguntur, ii corde contrito, ac lacrymis perfuſi veniam peccatorum ſuppliciter deprecantur: unde a SS. Patribus pœnitentia ſæpius baptiſmus laborioſus, ſeu lacrymarum appellatur. Hoc ſenſu Sedulius de muliere peccatrice rigante lacrymis pedes Chriſti apud S. Lucam cap. 7. ſic canit: *purgata receſſit per gemitum, propriique lavans in gurgite fletus, munda ſuis lacrymis redit, & deterſa capillis*. Non deſunt qui eodem ſenſu interpretantur etiam iſtud Apoſtoli, 1. Corinth. 15. verſ. 29. *Quid facient, qui baptizantur pro mortuis?* ideſt, affliguntur & macerantur.

Martyrio quoque baptiſmi nomen accommodatur, unde dictus *Baptiſmus ſanguinis*. Quo ſenſu Marci 10. v. 38. Chriſtus filiis Zebedæi ait: *Neſcitis*

quid petatis. Poteſtis bibere calicem quem ego bibo, aut baptiſmo quo ego baptizor, baptizari? ideſt, ſupplicia & mortem ſuſtinere. Sic S. Baſilius Homil. de 40. Martyribus, loquens de illo qui triginta novem ſe adjunxit: *Baptizatus eſt in ipſum* (Jeſum Chriſtum) ait: *non ab alio, ſed a propria fide; non in aquâ, ſed in proprio ſanguine.* Et S. Chryſoſtomus Homilia in S. Lucianum Martyrem: *Neque miremini,* inquit, *quod baptiſmum martyrium vocaverim: nam & hîc Spiritus cum multa advolat ubertate, ac peccatorum abolitio, & animæ fit purgatio quædam mirabilis, ac ſtupenda: & quemadmodum ii, qui baptizantur aquis, ita qui martyrium patiuntur, proprio ſanguine abluuntur.*

Ed. nov. Tom. 2. p. 155. A. — Ed. nov. Tom. 2. p. 526. A.

Uſurpatur præterea ſenſu figurato baptiſmus, ad deſignandam abundantem & copioſam gratiæ Dei diffuſionem. Act. 1. v. 5. de Apoſtolis dicitur: *Vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non poſt multos hos dies.* Et Matth. 3. v. 11. S. Joannes de Chriſto ait: *Ipſe vos baptizabit Spiritu Sancto & igni.* Per ignem autem nonnulli ſenſu ſpiritali, ac myſtico intelligunt uberem Spiritus Sancti gratiam, quæ inſtar ignis omnes peccatorum ſordes abſumit, nec ab effectu poteſt retardari, adeo vehemens eſt & activa. Ita S. Chryſoſtomus Hom. 11. in Matth. & S. Gregorius Thaumaturgus Serm. in ſancta Theophania, ad hæc verba: *Ipſe baptizabit vos in Spiritu Sancto & igne. Aqua,* inquit, (baptizabit) *ut quæ peccatorum ſordes abluere poteſt; Spiritu, ut qui terrenos, ſpirituales reddere poteſt; igne, ut qui ſolet iniquitatum ſpinas comburere.*

Ed. Pariſ. 1622. p. 36. A. — Ed. poſtr. Tom 1. p. 262. A.

Alii verum ignem ſenſu litterali intelligunt, aiuntque, ſanctum Joannem alludere ad ſpecies illas linguarum ignearum, quæ in die Pentecoſtes viſæ ſunt diſpertitæ ſupra capita Apoſtolorum, cum Spiritu Sancto, ejuſque donis repleti ſunt. Ita S. Joannes Damaſcenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 9.

Uſurpatur denique ſenſu figurato baptiſmus, ad ſignificandum tum diluvium univerſale, quo ſubmerſus eſt univerſus Orbis, & vocatur a Tertulliano L. de Baptiſmo, *Baptiſmus mundi,* qui juxta S. Petrum Epiſtolæ 1. c. 3. v. 21. fuit imago & figura Sacramenti baptiſmatis: tum maris rubri tranſitum, quando nempe Iſraelitæ ſicco pede diviſis aquis incedentes, Ægyptios inſequentes evitarunt, & dictus eſt baptiſmus Moſis, quia duce Moſe Iſraelitæ ex Ægypto egreſſi ſunt, de quo Apoſtolus 1. Cor. 10. v. 2. *Omnes,* inquit, *in Moyſe baptizati ſunt in nube & in mari.*

Ed. Rigal. p. 247. B.

Omnes porro illæ figuratæ, ac metaphoricæ baptiſmi ſignificationes, deſumuntur ex analogia, ſeu ſimilitudine, quam habent vel cum materia, vel cum effectu noſtri baptiſmi.

Non eſt vero audiendus Socinus, qui præter adductas figuratas nominis baptiſmi ſignificationes, novam plane & inuſitatam invehit, contendens nomine baptiſmi doctrinam Evangelicam aliquando deſignari in Scripturis. Verum, ut ex dicendis inferius conſtabit, merum iſtud eſt cerebri Sociniani figmentum, cujus ne tenuiſſimum quidem extat in Scripturis fundamentum.

IV. Denique, uſu Eccleſiaſtico & ſacramentali baptiſmi nomen ſignificat lotionem illam ſacram, myſticam, & religioſam, qua quis aqua tingitur ſeu baptizatur in corpore, ut ſpiritu interius renaſcatur, & dicitur vulgo *Baptiſmus fluminis,* quo Chriſtiani ſimus: de quo Matth. 28. v. 19. Chriſtus Apoſtolis & Diſcipulis dixit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti.* Et Joann. 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei.* Proprie & ad litteram

ram ritus ille Baptiſmus dictus eſt, quia, ut jam obſervatum fuit, qui baptizabantur, olim toti aquis immergebantur.

De Baptiſmo ſecundum hanc poſtremam ſignificationem prout nempe Sacramentum eſt novæ Legis; hoc in Tractatu loquimur. Variis autem nominibus ſolet tum in Scriptura, tum apud Ss. Patres deſignari.

Varia nomina Sacramenti Baptiſmatis.

Varia hæc nomina deſumuntur partim a materia, partim a forma, partim ab effectibus, partim denique a cœremoniis Baptiſmi.

A materia appellatur: *Lavacrum aquæ*, Epheſ. 5. v. 26. *Sacramentum aquæ*, a Tertulliano Lib. de Baptiſmo cap. 1. *Unda genitalis*, *fluvius aquæ vitalis*, a S. Cypriano Epiſtola 2. & a S. Gregorio Nazianzeno Oratione in ſanctum Baptiſma.

A forma appellatur: *Sigillum*, *Signaculum*, *Obſignatio fidei*, *Sacramentum Trinitatis*, *Sacramentum fidei*, tum quia per Baptiſmum homo inter Fideles adſcribitur; tum quia ſolemnem fidei ſuæ profeſſionem, vel per ſe ſi adultus ſit, vel per ſuſceptores, ſi infans, emittit; tum quia expreſſa in eo fit Ss. Trinitatis invocatio.

Ab effectibus vocatur: *Lavacrum regenerationis & renovationis* ab Apoſtolo ad Titum 3. v. 5. *Ablutio peccatorum*. Act. 22. v. 16. *Vitæ novitas*, Rom. 6. v. 4. *Sanctificatio*, 1. Corinth. 6. v. 11. *Sepultura hominis cum Chriſto in mortem*. Rom. 6. v. 4. *Circumciſio non manufacta*. Coloſſ. 2. v. 4. *Illuminatio*, ſeu Sacramentum illuminationis. Hebr. 6. v. 4. Nomina hæc paſſim afferunt & confirmant Ss. Patres. Tertullianus Lib. de pœnit. cap. 6. appellat Baptiſmum, *fidei obſignationem*; S. Baſilius Hom. 13. dicit eſſe *ſigillum quod conatu nullo frangi poteſt*. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 40. *Sigillum eſt*, inquit, *quia conſervatio eſt, ac donationis ſignificatio*. S. Auguſtinus Epiſtola 185. alias 50. cap. 6. *Signaculum*, appellat *Redemptoris*; & Conc. Trident. Seſſ. 6. cap. 7. *Sacramentum Fidei*. Græci præſertim appellant; *Sacramentum illuminationis*: unde S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſes ſuas de Baptiſmo inſcripſit: *Catecheſes illuminatorum*; S. Gregorius Nazianzenus Orationem ſuam 39. quæ eſt panegyrica Baptiſmi Chriſti, inſcripſit: *Orationem in ſancta lumina*. Multa alia congerunt nomina, quibus vis & energia Baptiſmi exprimitur: unum ſufficiat teſtimonium S. Gregorii Nazianzeni Oratione 40. in S. Baptiſma, ubi ſic loquitur: *Baptiſmus eſt ſplendor animarum, vitæ in melius commutatio, conſcientiæ ad Deus interrogatio. Baptiſmus infirmitatis noſtræ adjumentum. Baptiſmus carnis eſt abjectio, ſpiritus affectatio: Verbi participatio, figmenti correctio, peccati diluvium, lucis communicatio, tenebrarum oppreſſio, Baptiſmus vehiculum ad Deum, peregrinatio cum Chriſto, fidei adminiculum, mentis perfectio, cœleſtis regni, clavis, ſervitutis depulſio, vinculorum ſolutio . . . omnium Dei beneficiorum præclariſſimum & præſtantiſſimum*: Et poſtea: *Donum vocamus, gratiam, Baptiſmum, unctionem, illuminationem, incorruptionis indumentum, regenerationis lavacrum, ſigillum &c.*

P. 125. *A.* *Tom.* 2. *p.* 117. *D.* *Ed. Pariſ.* 1609. *Tom.* 2 *p.* 639. *A.* *Edit. nov.* *Tom.* 2. *p.* 653. *A.* *Tom.* 14. *Concil. p.* 759. *D.* *Tom.* 1. *p.* 638. *B.* *Ibid. D.*

Denique a cœremoniis Baptiſmus dicitur *Veſtimentum candidum*, a S. Cyrillo Jeroſolymitano: *Unctio* a S. Gregorio Nazianzeno &c.

Digitized by Google

Definitio Baptiſmi.

Variæ definitiones Baptiſmi proferuntur tum ab hæreticis, tum ab orthodoxis Theologis, cum eo diſcrimine, quod primi naturam Baptiſmi adulterando fidem violant; poſtremi, ſalva fide, magis aut minus accuratam & evolutam definitionem proponunt.

Definitiones Baptiſmi ab Hæreticis confictæ

Inter Hæreticos Philippus Melancton in Locis ſuis communibus, definit Baptiſmum, *ſignum quo Deus nobiſcum agit, & recipit nos in gratiam.*

Verum definitio hæc convenit omni Sacramento, imo & verbo prædicationis; ac ſupponit Baptiſmum eſſe nudum ſignum, gratiæ ſanctificantis non productivum.

Calvinus L. 4. Inſtit. c. 15. *Baptiſmus*, inquit, *eſt ſignum imitationis, quo in Eccleſia cooptamur ſocietatem, ut Chriſto inſiti inter filios Dei cenſeamur.*

Ed. Geneve 1554. pag. 481. num. 1. Verum definitio hæc peccat I. quod explicet tantum Baptiſmum per finem ſecundarium, nempe cooptationem inter filios Dei, & poteſtationem fidelitatis, quam Deo, & Eccleſiæ debemus, non vero per primarium & & præcipuum effectum, regenerationem ſcilicet interiorem hominis, & a peccatis mundationem.

II. Quia innuit Baptiſmum eſſe nudum ſignum, non vero efficax gratiæ ſanctificantis.

III. Quia convenit ex æquo circumciſioni; imo, juxta Calviniſtas, etiam longe aptius quam noſtro Baptiſmo; tum quia ſecundum illos filii Fidelium, quamvis non baptizati, in ſocietatem Eccleſiæ ſunt cooptari, Chriſto inſiti, Dei filii: tum quia Circumciſio longe melius diſtinguebat Judæos a cœteris gentibus, cum ipſi corpori impreſſa adhæreret tenacius, noſter vero Baptiſmus in actione poſitus fluat & tranſeat exterius, ſolo ſuperſtite interiori & inviſibili charactere.

Sociniani poſt Socinum de Eccleſia, titulo de Baptiſmo: Tom. 1. pag. 250. & Epiſtola ad Matthæum Radecium ibid. pag. 384. & paſſim diſp. de Baptiſmo ibid. pag. 709. definiunt Baptiſmum, *adumbrationem remiſſionis peccatorum in nomine Chriſti, ejuſque nominis apertam profeſſionem, & in ipſius Religionis quamdam imitationem, per quam nihil revera datur, ſed tantummodo eorum, quæ vel jam data eſſe, vel datum iri certiſſimum eſt, externa quædam agnitio ſignificetur. Aqua enim baptizari in nomine Chriſti, nihil aliud eſt*, inquit Socinus diſput. de Baptiſmo cap. 5. *quam publice Chriſto nomen dare, ejuſque fidem, quæ in corde lateat, palam teſtari ac profiteri; ita ut non Chriſtianum ulla ex parte Baptiſmus efficiat, ſed indicet atque declaret.*

Brevius Volchelius L. 6. de vera Religione c. 14. *Baptiſmus*, inquit, *nihil aliud eſt quam publicum Chriſtianæ profeſſionis ſymbolum, quo per intinctionem in aquam, homines illius Religionis initiantur.*

Multiplex ea in deſcriptione Baptiſmi vitium eſt, nec unus latet error: nempe, Baptiſmum nudam eſſe & otioſam cœremoniam; neceſſarium non eſſe, ſed indifferentem: nullum extare illius percipiendi fixum ac permanens mandatum: quæ omnia, quàm ſint a fide Catholica aliena, oſtendemus inferius, ubi de neceſſitate & efficacia Baptiſmi.

A So-

A Socinianis non multum recedit Epiſcopus in reſponſione ad 64. quæſtiones, Tom. 1. pag. 37. ubi duplicem affert Baptiſmi definitionem; unam, qua Baptiſmus dicitur eſſe tantùm *teſſera*, *nota*, *ſignum vel ſigillum*, *quale Diplomatis ſuis Reges affigere ſolent*, *profeſſionis publicæ*, *quo Chriſtiani Religione ſumus*, *cujuſmodi ſignum populo Iſraëlis erat Circumciſio*. Atque juxta hanc Baptiſmi ideam, ait, *mandatum Baptiſmi eos omnes obſtringere tantum, qui profeſſione ſunt Chriſtiani*. Altera definitio eſt, qua Baptiſmus dicitur *ſignum reſipiſcentiæ*, & *ſigillum remiſſionis peccatorum ante eum ſuſceptum perpetratorum*. Atque juxta hanc definitionem, addit Epiſcopius *Baptiſmi mandatum ad eos pertinere, qui vel a paganiſmo ad Religionem Chriſtianam tranſeunt, vel in Chriſtiana Religione nati, peccatis ſe obſtrinxerunt: unde ſi quis nulla peccata* (*quod rarum*) *perpetraſſet, ad eum*, inquit, *mandatum Baptiſmi pertinere non auderem dicere, ſed Chriſti illud dictum referrem Math. 9. v. 12. Non eſt opus valentibus medico*.

Verum definitionem hanc Baptiſmi, quæ cum Sociniana cohæret, falſam eſſe, multiſque implicatam erroribus, conſtabit ex dicendis tum de neceſſitate, tum de efficacia & effectibus Baptiſmi.

Orthodoxæ Baptiſmi definitiones.

Hugo a S. Victore L. 2. de Sacramentis part. 6. cap. 2. *Baptiſmus*, inquit, *eſt aqua abluendis criminibus ſanctificata*. P. 452. D.

Magiſter Sententiarum L. 4. diſt. 3. *Baptiſmus eſt ablutio corporis exterior facta ſub forma verborum præſcriptam*.

Eamdem cum Magiſtro definitionem adducit S. Th. 3. p. q. 66. art. 1.

Catechiſmus Concilii Trid. parag. 2. num. 5. definit Baptiſmum: *Sacramentum regenerationis per aquam in verbo*.

Alii paulo explicatius exponunt illud, *in verbo*, & ajunt, *Baptiſmum eſſe Sacramentum regenerationis per aquam, cum expreſſa Ss. Trinitatis invocatione*. Poſterior hæc definitio accurata videtur; tum quia verbis Scripturæ exprimitur, partim ex c. 3. S. Joan. v. 5. partim ex S. Paulo ad Titum 3. v. 5. & ad Epheſios 5. v. 26. partim ex S. Matth. c. 28. v. 19. Tum quia omnes Baptiſmi partes explicat.

I. Dicitur *Sacramentum*, quod eſt genus.

II. Additur *regenerationis*, quæ vox differentiam exprimit contrahentem genus, & diſtinguentem Baptiſmum tum a Sacramentis veteribus, tum etiam ab aliis novæ Legis; ſolus quippe Baptiſmus inter Sacramenta Evangelica proprie regenerat: *Non ſolum*, inquit Chryſoſtomus Catecheſi 1. ad illuminandos, *nobis peccata remittit, neque ſolum delicta purgat; ſed ita id præſtat ac ſi denuo generati eſſemus. Etenim nos denuo creat, & format; non ex terra rurſum effingens, ſed ex alio elemento, aquarum ſcilicet natura creans*. Edit. nov. Tom. 2 p. 229. E.

III. Additur, *per aquam*; quæ eſt alia indifferentia magis contrahens, & diſtinguens ab aliis Sacramentis novæ Legis ipſamque Baptiſmi deſignat materiam.

IV. Denique dicitur, *cum expreſſa Ss. Trinitatis invocatione*, quibus verbis forma Baptiſmi exprimitur.

Ex hac definitione colliges, Sacramentum Baptiſmi non eſſe ipſam aquam, prout eſt res permanens; ſed eſſe ablutionem exteriorem, ſeu uſum & applicationem aquæ.

Colliges 2. poſt S. Th. hic q. 66. art. 1. in corp. tria diſtingui poſſe

in Baptiſmo, ſcilicet, id quod Sacramentum tantum; quod eſt res Sacramenti tantum: & quod eſt Sacramentum ſimul & res Sacramenti.

Sacramentum tantum dicitur, id quod, ſignificat & non ſignificatur: nempe quod exterius ſenſibus ſubjicitur, & eſt ſignum interioris effectus; qualis eſt aqua, ſeu ejus uſus & applicatio cum præſcripta verborum forma.

Res Sacramenti tantum dicitur id, quod ſignificatur & non ſignificat. & eſt ipſa interior animæ ablutio, quæ fit per gratiam ſanctificantem.

Sacramentum & res Sacramenti ſimul dicitur id, quod ſignificat & ſignificatur; & eſt character baptiſmalis, qui ſignificat tum interiorem juſtificationem, vel quæ ſit, vel quæ eſſe debeat; tum jus quod eſt in baptizato ad percipienda alia Sacramenta: ſignificatur autem, quia eſt effectus ablutionis exterioris; omnis autem cauſa ſignificat ſuum effectum.

ARTICULUS II.

De materia remota Baptiſmi.

Duplex diſtinguitur materia in Sacramentis, quæ in actione & uſu conſiſtunt, una remota, altera proxima.

Remota eſt res, quæ aſſumitur ad conficiendum Sacramentum: v. g. in Baptiſmo aqua, in Confirmatione oleum.

Proxima eſt ipſa applicatio, ſeu uſus materiæ remotæ: v. g. in Baptiſmo ablutio, in Confirmatione unctio.

De materia dumtaxat remota Baptiſmi hic agimus, circa quam olim errores nonnulli inſurrexerunt.

Errores circa materiam remotam Baptiſmi.

Duplex generatim ſtatui poteſt ordo Hæreticorum, qui errarunt circa materiam Baptiſmi.

Primus eorum, qui aquam aut penitus ſuſtulerunt, aut ſaltem in neceſſitate, valere in alio liquore Baptiſmum exiſtimarunt.

Secundus, eorum qui illam adulterarunt adjecta rerum aliarum mixtione.

Primi ordinis Hæretici, qui aquam penitus ſuſtulerunt; fuere:

I. Omnes illi, qui Sacramenta omnia ſive ſigna ſenſibilia rejecerunt; quales fuere nonnulli Gnoſtici, de quibus S. Irenæus Lib. 2. cap. 18. S. Epiphanius hæreſi 34. Aſcodrutæ & Archontici, de quibus Theodoretus L. 1. hæreticarum fabularum cap. 10. & 11. Beguinæ, & Beguardi, de quibus Joannes XXII. in Extravaganti: *Sancta Romana Eccleſia. De religioſis domibus*, in Sexto.

P. 114. A. II. Cajani de quibus Tertullianus L. de Baptiſmo c. 1. *Nuper*, inquit, *converſata iſtic quædam de Cajana hæreſi vipera venenatiſſima, doctrina ſua pleroſque rapuit, imprimis Baptiſmum deſtruens: nam fere viperæ & aſpides, ipſique reguli ſerpentes arida & inaquoſa ſectantur.*

III. Quintilliani a Quintilla femina ſic dicti, qui & Pepuziani nonnunquam appellantur, a vico Pepuſæ ubi conventus ſuos habebant & virus ſuum diffundebant liberius eidem errori adhæſerunt, teſtem eodem Tertulliano citato mox c. 1. L. de Baptiſmo: *Quintilla*, inquit, *monſtruoſiſſima, cui nec integre quidem docendi jus erat, optime norat paſciculos necare, de aqua auferens.* Ibid. Eodem Lib. cap. 2. refert Tertullianus, errori cauſam ac prætextum de-

diſſe

diſſe aquæ ſimplicitatem & vilem conditionem. Hunc porro errorem ſequuta eſt Quintilla, antequam ad partes Montani accederet; Montano enim addicta, aquam Baptiſmi cum ipſo retinuit.

IV. Manichæi rati aquam eſſe a malo principio, Baptiſmum in aqua collatum ut plane inutile rejiciebant. Ita S. Aug. Lib. de hæreſibus, hæreſi 46. circa finem. *Baptiſmum in aqua*, inquit, *nihil cuiquam perhibent ſalutis afferre. Nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizant.* Tom. 8. p. 17. C.

V. Seleuciani & Hermiani ab auctoribus ſic dicti, ac eodem modo cum Manichæis principio nixi, *Baptiſmum in aqua non recipiunt*, inquit S. Auguſtinus L. de hæreſibus, hæreſi 59. & ante ipſum Philaſtrius in Catalogo hæreſeon, quæ ſub Apoſtolis extiterunt, ait *eos illo aquæ Baptiſmo non uti, propter verbum hoc, quod dixit Joannes Baptiſta: Ipſe vos baptizabit in ſpiritu & igne*: quibus verbis conſtat quidem eos in aqua non baptizaſſe; ſed in igne, & quomodo baptizaverint, incertum eſt. Ibid. p. 20. D. Bibl. PP. Tom. 5. p. 707. G.

Sane antiquiſſimum eſſe morem in Baptiſmo ignem ſeu unctionem uſurpandi, conſtat ex Heracleone apud Clementem Alexandrinum in Libro de Prophetia. *Quidam*, inquit, *obſignatorum aures igni notabant*. Et de Valentino Tertullianus ait: *Bis docuit tingi traducto corpore flamma*. Jacobitæ etiam a Jacobo Zanzalo Syro propagati, loco Baptiſmatis aquæ, ferro candente imprimunt in frontibus figuram crucis. Ita Bernardus Lutzemburgenſis in Catalogo Hæreticorum Lib. 2. verbo, *Jacobita*. Ignem quoque adhibere perhibentur Æthiopes.

Quidam etiam Manichæi dicti Cathari, duodecimo ſæculo, dicebant non eſſe in aqua baptizandum, ſed in igne, cum Baptiſmus aquæ nihil proficiat. Ita refert Eckbertus Præsbyter, qui floruit ann. 1160. Sermone octavo adverſus quintam illorum Manichæorum hæreſim, quæ eſt de Baptiſmo aquæ. Fundamentum erroris deſumebant ex his verbis S. Joannis apud S. Matth. c. 3. *Ille baptizabit vos in Spiritu ſancto, & igne*: quæ non ita interpretabantur, quaſi vellent ignem & uſtionem adhiberi debere in Baptiſmo; ſed *Baptiſmum in igne dicitur*, ait ibidem Eckbertus, *propter ignem luminum, quæ in circuitu ardent*. Narrat ſcilicet eos in hunc modum baptizaſſe: *Locantur*, inquit, *luminaria copioſe in circuitu cum reverentia magna. Statuitur in medio infelix ille, qui baptizandus ſeu catharizandus eſt, & aſſiſtit ei Archicatarus, tenens in manu Libellum deputatum ad officium hoc, quem imponens vertici ejus dicit benedictiones ... orantibus cœteris qui circumſtant .... & ſic perficitur ille Baptiſmus.* Bibl. PP. Tom. 23. p. 615. A. Ibid. B C. Ibid. B.

VI. Bellarminus Lib. 1. de Baptiſmo cap. 2. & poſt eum multi alii recenſent inter Hæreticos, qui penitus aquam e Baptiſmo eliminarunt, Paulicianos e ſecta Manichæorum, qui, teſte Euthymio Panopliæ par. 2. tit. 21. videntur pro elemento ea tantum verba inter baptizandum ſubſtituiſſe: *Ego ſum aqua viva*. Verum ex Euthymio non videtur illud poſſe colligi: neque enim ille ait Paulicianos exiſtimaſſe Baptiſmum in his verbis poſitum eſſe, ſed tantum eos finxiſſe ſe ſuſcipere Baptiſmum, eo quod admitterent Evangelium; Baptiſmum autem eſſe Evangelii verba, quia Dominus dixit: *Ego ſum aqua viva*. Unde colligi quidem poteſt, ejuſmodi Hæreticos circa vim & efficaciam Baptiſmi erraſſe, non circa materiam, præſertim cum, ut ibidem obſervat Euthimius, *illi infantes ſuos Præsbyteris baptizandos offerrent, eo quod Baptiſmum corpori prodeſſe putabant, quamvis animæ nullam afferret utilitatem.* Bibl. PP. Tom. 19. p. 405. G. Ibid.

VII. Qui-

VII. Quidam Valdenſes ex Manichæorum ſecta, referente Ebrardo c. 6. Operis adverſus eos conſcripti, aquam a Baptiſmo auferebant: *Hæretici*, inquit, *duo teſtimonia extinguunt, ſanguinem in ſacrificio, aquam in Baptiſmo non credunt*.

Bibl. PP. Tom. 24. p. 1542. G.

VIII. Flagellantes decimo tertio ſæculo exorti, per Italiam, Hungariam, Poloniam, Galliam, & Germaniam diffuſi, dicebant, *unumquemque baptizari debêre proprio ſanguine per flagella de corpore excuſſo*. Ita refertur in vita Gregorii Papæ X. Tom. 11. Conc. par. 1. pag. 928. An vero illi rejecerint Baptiſmum aquæ, non affirmant Auctores, qui de illis ſcripſerunt; & Gerſo, qui contra illos Tractatum edidit Tom. 1. par. 1. pag. 636. Edit. Pariſienſis ann. 1606. ait quidem illos negligere Confeſſionem ſacramentalem & Pœnitentiam, immo & flagellorum dignitatem ac meritum ipſi martyrio anteponere; ſed de rejecto ab illis aquæ Baptiſmo ſilet. *Conſtat*, inquit, *per experientiam, quod taliter ſe flagellantes non curant de Sacramento Confeſſionis vel Pœnitentiæ ſacramentalis, dicentes quod hæc flagellatio potior eſt ad delendum peccata, quam quæcumque Confeſſio, immo eam æquiparant nonnulli vel præponunt martyrio, quoniam facimus, inquiunt, ultro fundendo ſanguinem proprium, quod ab aliis Martyres pati cogebantur*.

Caſtigandus hic obiter Socinus, qui diſputatione de Baptiſmo c. 15. ut oſtendat perpetuum non fuiſſe in Eccleſia uſum Baptiſmi aquæ, aſſerit, teſte Dionyſio Alexandrino apud Euſebium, a Novato abrogatum fuiſſe Baptiſmum. Verum, aut mentem Dionyſii non eſt aſſecutus Socinus, aut inſigniter aberrat. Certum enim eſt, Novatorum non tantum ſuos baptizaſſe, ſed & baptizatos a Catholicis iterum baptizaſſe, cum ad ſuas tranſibant partes. Eo igitur dumtaxat ſenſu dixit apud Euſebium Lib. 7. Hiſtoriarum cap. 8. Dionyſius, Novatum abrogaſſe Baptiſmum, quod a Catholicis baptizatos ad ſe venientes iterum baptizans, hoc facto, quantum in ſe erat, Baptiſmum Catholicorum, utpote nullum, abrogaret.

Edit. Valeſ. p. 254.

Hactenus de Hæreticis primi ordinis, qui viſi ſunt aquam ex Baptiſmo penitus rejeciſſe.

Extitere vero, qui hanc quidem retinendam eſſe voluerunt uſu communi & ordinario, ſed in caſu neceſſitatis poſſe Baptiſmum alio in liquore conferri cenſuerunt. Ita ille, qui, referente Joanne Moſco cap. 176. Judæum quemdam in eremo deficientem baptizavit in arena.

Præsbyter ille, de quo interrogatus fuit Stephanus II. S. Pontifex: qui aqua deficiente periclitantem infantem vino abluerat.

In Norvegia fuere etiam, qui propter aquæ penuriam infantes baptizabant in cerviſia, de quo Baptiſmo conſultus Gregorius IX. S. Pontifex a Nidroſienſi in Norvegia Archiepiſcopo, reſpondit ſecundum doctrinam Evangelicam baptizandum eſſe in aqua.

Armeni quoque, referente Thoma Valdenſi Lib. 2. c. 114. in neceſſitate varie baptizabant, *quidam in vino, quidam in lacte*.

Lutherus etiam in Colloquii ſympoſiacis cap. 17. interrogatus num deficiente aqua liceret baptizare in lacte, reſpondit: *Quidquid balnei loco eſſe poteſt, illud aptum eſſe ad baptizandum*.

Idem ſentit Theodorus Beza in ſua ſecunda ad Tillium Epiſtola: *Si deſit aqua*, inquit, *& tamen Baptiſmus alicujus differri amplius cum ædificatione non poſſit nec debeat, ergo certe quovis liquore, non minus rite quam*

aqua.

aqua baptizarem. Addit ibidem; (quod apertum eſt mendacium) *non aliter ſentire Scholaſticos noſtros*.

Pallavicinus Lib. 9. Hiſtoriæ Conc. Trid. c. 7. inter varias propoſitiones ex recentioribus Hæreticis Lutheranis & Calviniſtis excerptas, hanc circa Baptiſmum refert: *Aqua vera & naturalis non eſt de neceſſitate Baptiſmi*; atque ideo verba illa Domini noſtri Jeſu Chriſti: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto*, ad metaphoram detorqueri debent; quem errorem proſcripſit Synodus Tridentina Seſſione 7. Can. 2. Reipſa enim Calvinus Lib. 4. Inſtit. c. 15. per aquam Chriſti ſanguinem vult intelligi, *propter mundandi abluendique ſimilitudinem*. Dallæus quoque L. 2. de Confeſſione c. 3. cœterique vulgo Calviniſtæ eamdem interpretationem amplectuntur. Tom. 2. p. 36. n. 8. P. 481. n. 2.

Secundi ordinis Hæretici, qui aquam Baptiſmi adulterarunt injecta rerum aliarum mixtione, fuere

Quidam Marci diſcipuli dicti Marcoſii e Gnoſticorum ſecta: ii nempe, teſte S. Epiphanio hæreſi 34. poſt S. Irenæum, oleum aqua temperatum in Baptiſmo adhibebant. *Non deſunt inter illos*, ait S. Epiphanius, *qui ad aquam perducere ſupervacaneum arbitrantur; ſed oleum aqua temperatum cum ſolemnibus carminibus initiatorum capita inſpergunt, idque demum redemptionem nominant*. Tom. 1. p. 256. B.

Antiquiſſimus Auctor anonymus in Tractatu quem ſcripſit adverſus S. Cyprianum, cœteroſque Rebaptizantes, verſus finem, certos refellit Hæreticos, qui ignem aquæ adjungendum eſſe in Baptiſmo contendebant, tum propter hæc verba S. Joannis, *Ille* (Chriſtus) *baptizabit vos in Spiritu ſancto & igne*; tum quia in Libro qui *Pauli prædicatio* inſcribitur, (ſuppoſititius ille eſt & nugis plenus) legebant, ignem ſuper aquam viſum fuiſſe, quando Chriſtus fuit a Joanne baptizatus. Hinc eſt quod illi fingebant, ſtatim ac in aquam deſcendiſſent ut baptizarentur, ignem ſuper aquam aptare. Putidum hoc figmentum refellit Anonymus, cujus Tractatus editus eſt ad calcem Operum S. Cypriani, & Tom. 1. Conc. pag. 783.

Egbertus Eboracenſis Archiepiſcopus in excerptis c. 42. narrat ſuo tempore quoſdam fuiſſe qui miſcebant vinum cum aqua Baptiſmatis; *Et hoc non recte*, inquit, *quia Chriſtus non juſſit baptizari vino, ſed aqua*. T. 6. Conc. p. 1590. B

His præmiſſis, dogma catholicum ſequenti Concluſione demonſtrabimus.

CONCLUSIO.

Omnis & ſola naturalis ſeu elementaris aqua eſt remota Baptiſmi materia, eaque neceſſaria.

Tam expreſſe dogma iſtud in Scripturis continetur; & Eccleſiæ totius praxi ac traditione confirmatur, ut mirum ſit potuiſſe in dubium revocari.

Probatur igitur 1. ex Scriptura, triplici argumento. A prophetia, ſeu promiſſione aquæ baptiſmalis, a præcepto, & ab exemplo ſeu facto tum Chriſti, tum Apoſtolorum, qui in aqua baptizarunt.

I. Deus per Ezechielem cap. 36. v. 25. promiſit, & prædixit ſe per aquam omnes iniquitates noſtras expurgaturum: *Infundam*, inquit, *ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus veſtris*. Quem locum haud dubie reſpicit 2. Paulus Heb. 10. v. 22. cum ait: *Aſperſi corda a conſcientia mala, & abluti aqua munda*.

II. Man-

II. Mandavit Chriſtus Apoſtolis, ut in aqua baptizarent omnes gentes: Matth. 28. v. 19. *Euntes ergo docet omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*. Baptiſmum autem illum in aqua fieri debere, declaravit Chriſtus apud S. Joan. c. 3. v. 5. his verbis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei*. Unde Apoſtolus Epheſ. 5. v. 25. *Chriſtus*, inquit, *dilexit Eccleſiam, & tradidit ſeipſum pro ea, mundans eam lavacro aquæ*. Nomine autem aquæ, veram, naturalem, & elementarem ſenſu proprio & litterali; non figurato & metaphorico eſſe intelligendam, manifeſte demonſtrat exemplum Chriſti, & Apoſtolorum.

III. Poſtquam Chriſtus in ſuo cum Nicodemo colloquio Joan. 3. dixiſſet, neminem poſſe introire in Regnum Dei, *niſi renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto*; ut verba facto comprobaret, v. 22. ejuſdem capitis ita refertur: *Poſt hæc venit Jeſus, & Diſcipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat. Erat autem & Joannes baptizans in Ænnon juxta Salim, quia atquæ multæ erant illic*. Ex quibus perſpicuum eſt, Chriſtum cum Diſcipulis ſuis baptizaſſe baptiſmo aquæ veræ & naturalis, ſicut ipſe Joannes Baptiſta; unde orta quæſtio diſcipulorum Joannis, *Rabbi*, inquiunt v. 26. *qui erat tecum trans Jordanem, cui tu teſtimonium perhibuiſti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum*. Quin ipſe Chriſtus in aqua baptizatus eſt a Joanne: Matth. 3. v. 6. *Baptizatus autem Jeſus confeſtim aſcendit de aqua*. Idem refertur a S. Marco c. 1. v. 9. ubi in Jordane Chriſtus a Joanne baptizatus dicitur.

Apoſtoli, & Diſcipuli Chriſti mandato obſequentes, in aqua quoque baptizarunt. Act. 8. v. 36. de Philippo & Eunucho Candacis Reginæ ita narratur: *Dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam, & ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? ...... & deſcenderunt uterque in aquam, Philippus & Eunuhus, & baptizavit eum*. Ubi certe non figurato & metaphorico, ſed proprio ſenſu vera & naturalis aqua debet intelligi, qualis iter facientibus occurrit.

Probatur 2. conſtanti ac perpetua Eccleſiæ totius praxi & traditione, qua conſtat ſemper rejectum & improbatum fuiſſe Baptiſmum alio in liquore, quam in aqua, collatum.

Stephanus II. S. Pontifex, (ſi tamen genuina eſt illius Conſtitutio, de qua infra inter Objectiones) interrogatus de Præsbytero, qui cum deeſſet aqua, periclitantem infantem vino abluerat, reſpondit: *Quod ſi aqua adfuit præſens, ille Præsbyter excommunicetur, & pœnitentiæ ſubmittatur, quia contra Canonum ſententiam agere præſumpſit*. (*Tom. 6. Conc. pag. 1552. C. D*)

Gregorius IX. interrogatus, an valeret Baptiſmus datus in cerviſia, reſpondit: *Cum ſecundum doctrinam Evangelicam oporteat ex aqua & Spiritu ſancto renaſci, non debent reputari rite baptizati, qui in cerviſia baptizantur*. Apud Raynaldum ad ann. 1241. n. 42. (*Tom. 13. pag. 559. Eccl. 1.*)

Innocentius III. interrogatus de Baptiſmo cum ſalivæ conſperſione facto, reſpondet, cap. *Non ut apponeres*; de Baptiſmo, & ejus effectu L. 3. Decretalium tit. 42. *quod cum in Baptiſmo duo neceſſario requirantur, ſcilicet verbum & elementum; dubitari non debet, illos verum non habere Baptiſmum, in quibus non ſolum utrumque prædictorum, ſed eorum alterum omiſſum eſt*. (*Decret. p. 1389. n. 40.*)

Baptiſmum quoque in vino improbavit Eccleſia, ut colligitur ex Decreto Yvonis parte 1. de Baptiſmo c. 54.

Impro-

Improbavit quoque Baptiſmum in arena collatum, ut conſtat ex Dionyſio Alexandrino apud Nicephorum Lib. 3. Hiſt. c. 37. Cum enim ille interrogatus fuiſſet de Judæo in arena baptizato, *Eccleſia ea de re*, inquit Hiſtoricus, *conſuluit, cui viſum eſt aqua inſuper, juxta Eccleſiæ traditionem abluendum eſſe talem Judæum*. Edit. Pariſ. 1630. Tom. 1. p. 177. A. B.

Innumera hic adduci poſſent in confirmationem Concluſionis noſtræ SS. Patrum utriuſque Eccleſiæ teſtimonia: verum in re obvia & facili unum aut alterum ſufficiet ex Veteribus teſtimonium.

S. Juſtinus Apol. 2. de iis, qui ad Religionem noſtram præformabantur, ait: *Deinde eo adducuntur a nobis ubi aqua eſt ... nam in nomine rerum cunctarum parentis & Domini Dei & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti & Spiritus ſancti in aqua tum lavantur*. P. 93. D.

Tertullianus Lib. de Baptiſmo, quem ab his verbis auſpicatur: *Felix Sacramentum aquæ noſtræ, qua abluti delictis priſtinæ cæcitatis in vitam æternam liberamur*! Dogma noſtrum confirmat. Cap. 4. aquas ab ipſo Spiritu ſancto ſanctificatas fuiſſe, & ſanctificandi vim combibiſſe oſtendit: *De ſancto*, inquit, *ſanctificata natura aquarum, & ipſa ſanctificare concepit*. Et paulo poſt: *Omnes aquæ de priſtina originis prærogativa Sacramentum ſanctificationis conſequuntur, invocato Deo. Supervenit enim ſtatim Spiritus de Cælis, & aquis ſupereſt, ſanctificans eas de ſemetipſo, & ita ſanctificatæ, vim ſanctificandi combibunt*. P. 224. P. 225. B. C.

Capite vero ſecundo ex profeſſo refellit Cajanitas, qui ex Baptiſmo aquam eo prætextu rejiciebant, quod vilis eſſet & communis; oſtenditque ea ipſa de cauſa a Chriſto electam fuiſſe, ut unicuique promptum, facile, & obvium foret ad veniam peccatorum obtinendam remedium.

S. Aug. Tract. 15. in Joan. *Tolle aquam*, inquit, *non eſt Baptiſmus*. T. 3. part. 2. p. 403. E.

Hac conſtanti & univerſali traditione nixi Patres Tridentini, Seſſ. 7. Can. 2. ſic definiunt: *Si quis dixerit, aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini Jeſu Chriſti: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit*. Tom. 44. Concil. p. 778. A.

Dixi in Concluſione 1. omnem aquam naturalem idoneam eſſe Baptiſmi materiam. *Nulla diſtinctio eſt*, ait Tertull. L. de Baptiſmo c. 4. *mari quis an ſtagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur, nec quidquam refert inter eos, quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tiberi tinxit*. P. 225. C.

Dixi 2. Solam aquam naturalem materiam eſſe Baptiſmi, ut excludantur tum alii omnes liquores, vinum, cerviſia, & aquæ quæ, ex floribus, herbis, fructibus, aliiſve id generis exprimuntur, nec ſunt vera & elementaris aqua: tum omnis mixtio & compoſitio, quæ aquæ elementaris ſubſtantiam immutare cenſetur; alia enim mixtio cum qua ſalva & integra remanet aquæ natura & ſubſtantia, nec Baptiſmi integritati nocet, nec rejicienda, qualis eſt v. g. mixtio chryſmatis, quod in ſolemni conſecratione fontis baptiſmatis, aquæ infunditur. Pariter accidentalis aquæ mutatio Sacramento non officit: ſit v. g. aqua calida vel frigida, munda vel immunda, dulcis aut ſalſa, nihil intereſt ad ſubſtantiam Sacramenti: unde nix, grando, glacies, cum ſit vera aqua, idonea quoque eſt Baptiſmi materia, quando nempe reſoluta eſt & liquata, non vero quando ita eſt concreta & congelata, ut fluere non poſſit nec lavare, ſicut obſervat Rituale Romanum Pauli V. Cavere autem debent diligenter Paſtores, ut aqua Baptiſmalis munda ſit & pura, *quæ ſacramenti dignitati magis conſentanea eſt*, inquit S. Carolus Borromæus

mæus in Inſtructione Baptiſmi, niſi forte urgeat neceſſitas; quo caſu quæcumque aqua naturalis obvia, etſi lutulenta, poteſt uſurpari.

Dixi 3. Aquam eſſe ſolam materiam neceſſariam, quia nec chryſma, quod aquæ infunditur in ſolemni fontis conſecratione, *nec benedictio aquæ eſt de neceſſitate Baptiſmi*, inquit S. Thomas 3. par. q. 66. art. 3. ad 5. *ſed pertinet dumtaxat ad quamdam ſolemnitatem, per quam excitatur devotio Fidelium, & impeditur aſtutia dæmonis, ne impediat Baptiſmi effectum.*

Aqua debet eſſe benedicta ſeu conſecrata. Aqua tamen benedicta (quantum fieri poteſt) uti debent Miniſtri inter baptizandum: tum quia ita expreſſe ferunt Libri rituales, imprimis Romanus Pauli V. tum quia antiquiſſima eſt illa aquæ baptiſmalis benedictio, de qua Tertull. Lib. de Baptiſmo c. 4. ubi aquas propter hanc benedictionem ſeu conſecrationem *medicatas* appellat. Et S. Cyprianus Epiſt. 70. ad Januarium: *Oportet*, inquit, *mundari & ſanctificari aquam prius a Sacerdote, ut poſſit Baptiſmo ſuo, peccata hominis qui baptizatur, abluere*. Et S. Ambroſius L. 1. de Sacramentis c. 5. ait, formam Baptiſmatis & uſum hoc habere, *ut ante fons conſecretur, & tunc deſcendat, qui baptizandus eſt*. Et L. 2. c. 5. *Venit*, inquit, *Sacerdos, precem dicit ad fontem, invocat Patris nomen &c.* S. quoque Auguſt. illius conſecrationis mentionem facit L. 6. de Baptiſmo contra Donatiſtas, & L. 9. contra Julianum c. 8. Idem confirmat Victor Vitenſis L. 2. de perſecutione Vandalica. Inter Græcos idem quoque teſtantur S. Baſilius L. de Spiritu ſancto c. 27. & in Pſal. 48. S. Gregorius Nyſſenus Oratione de Baptiſmo, S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 3. S. Chryſoſtomus Hom. 13. in Marcum, & Auctor tum Conſtitutionum Apoſtolicarum L. 7. c. 42. in quo deſcribitur fontium benedictio; tum Operis de cœleſti Hierarchia c. 2. quod Dionyſio Areopagitæ a nonnullis tribuitur.

P. 125. D Edit. Rigal. p. 117. Edit. nov. Tom. 2. p. 353. C. Ibid. pag. 357. F.

Bibl. PP. Tom. 8. p. 683. A.

Quæres quare Chriſtus aquam pro materia Baptiſmi aſſumpſerit.

Reſp. 1. In ejuſmodi factis voluntatem facientis eſſe ſupremam regulam & rationem.

Reſp. 2. SS. PP. hujus facti has congruas rationes afferre. 1. quia ad Sacramentum abſolute omnibus & ſingulis neceſſarium voluit Chriſtus commune & omnibus obvium ſeligere elementum. Ita Tertull. L. de Baptiſmo c. 2. 2. quia in Baptiſmo datur Spiritus ſanctus, qui in ipſo rerum exordio in aquis ſedem ſuam præcipue conſtituit, quibus incubabat, ut fœcunditatem ipſis imprimeret. *Gratior enim tunc ſedes erat cæteris elementis*, ait Tertull. c. 3. Lib. de Baptiſmo. 3. quia, aqua uſus eſt Deus, ut mundo decorem & ordinem daret; ut terram a Cœlo divideret, aquis interjectis; ut hominem de limo formaret: aquis denique primum fœcunditatem indidit. *Primus liquor*, inquit ibidem Tertull. *quod viveret, edidit*. Nihil igitur mirum, ſi in Baptiſmo quo homo renovatur, atque novus veluti creatur, quo animæ ſuus ſplendor, ac vita redditur, aquas Chriſtus adhiberi voluerit. *Non mirum ſit*, ait ibidem Tertullianus, *ſi in Baptiſmo aquæ animare noverunt*. *Non igitur dubitandum*, concludit ille, *quin materiam, quam in omnibus rebus & operibus ſuis Deus diſpoſuit, etiam in Sacramentis propriis parere fecit*. 4. quia ſimilitudo quædam eſt & analogia inter effectum aquæ in corpore, & effectum Baptiſmi in anima: Sicut enim aqua ſordes corporis extergit & mundat; ita Baptiſmus ſordes animæ, ideſt peccata, ait S. Ambroſius, aut quiſquis Auctor eſt apud ipſum Commentarii in Epiſtolam ad Romanos c. 6. *Sicut aqua refrigerat ardorem corporis, ita Baptiſmus ardorem concupiſcentiæ*, ait S. Hieronymus Epiſt. 83. ad Oceanum. *Et ſicut aqua*

P. 125. A. Ibid. Ibid. Ibid. B. App. T. 2. p. 59 E.

extin-

extinguit ignem elementarem, inquit S. Anſelmus, *ita Baptiſmus extinguit ignem gehennæ*. Sicut denique aqua ſedat corporalem ſitim, ita fons Baptiſmi ſanctorum deſiderorum ſitim explet ſpiritualem. *Edit. nov. T. 4. par. 2. p. 655.*

Solvuntur Objectiones.

Objic. I. Præcipua dogmatis catholici probatio deſumitur ex citatis Chriſti verbis apud S. Joan. c. 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto non poteſt introire in regnum Dei*. Atqui eo loci aqua non debet proprio ſenſu pro naturali & elementari uſurpari, ſed metaphorico, nempe vel pro interiori afflictione & pœnitentia, vel (quod veriſimilius) pro ipſo Spiritu interius lavante & mundante inſtar aquæ; ita ut particula *&*, non conjunctivæ, ſed expoſitivæ vim habeat, & ſignificet *ideſt*. Minor probatur.

I. Quia in Textu græco non legitur ex aqua & Spiritu ſancto, ſed tantum ex aqua & Spiritu, ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, quod idem eſt, ac ſpiritu aqueo, ideſt, ſpiritu mundante & lavante inſtar aquæ: ſolet quippe Scriptura ad unum quid ſignificandum duos terminos per copulativam *&* conjungere. V. g. Act. 17. v. 25. dicitur: *vita & inſpiratio*, quod idem eſt, ac *inſpiratio vitæ*. Et Coloſſ. 2. v. 8. *Videte, ne quis vos decipiat per Philoſophiam & inanem fallaciam*, ideſt, *per inanes fallacias Philoſophiæ*. Unde S. Chryſoſtomus Hom. 31. obſervat, a Scriptura *ſancti Spiritus gratiam, modo ignem, modo aquam appellari*,

II. Nomine aquæ in citato loco non magis debet intelligi materia Baptiſmi, quam nomine ſpiritus: atqui certum eſt ſpiritum non eſſe Baptiſmi materiam: ergo &c.

III. Chriſtus eo loci exprobrat Nicodemo, quod ignoraret poſſe hominem denuo naſci: *Quomodo*, inquiebat, *poteſt homo naſci, cum ſit ſenex? Numquid poteſt in ventrem matris ſuæ iterato introire, & renaſci?* Cui Chriſtus: *Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras?* Porro ſi Chriſtus de vera aqua ad renaſcendum neceſſaria locutus fuiſſet; immerito Nicodemo objeciſſet, quod hoc ignoraret; quomodo enim id vel ſuſpicari potuiſſet? Si vero locutus ſupponatur ſenſu metaphorico, de aqua ſpirituali, ideſt, de gratia Spiritus ſancti mundante velut aqua, qua renovandi & quaſi de novo creandi ſunt homines, iſtud intelligere facile potuiſſet & debuiſſet Nicodemus, ac merito reprehenditur, quod hoc ignoraret: cum enim verſatus eſſet in Scripturis, meminiſſe poterat a Jeremia & Ezechiele ſcriptum eſſe, fore tempus, quo Deus novum homini cor daturus eſſet, ac miſſurus Spiritum, a quo omnia erant renovanda, & ad meliorem ſortem immutanda.

IV. Non magis per aquam apud S. Joan. debet intelligi vera & naturalis aqua, quæ ſit Baptiſmi materia, quam per ignem apud S. Matt. c. 3. v. 10. debeat intelligi verus & elementaris ignis, quo baptizandi ſunt Chriſtiani; *Qui poſt me venturus eſt*, ait S. Joannes Baptiſta, *fortior me eſt; ipſe vos baptizabit in Spiritu ſancto & igne*. Atqui certum eſt, ignem eo loci ſenſu metaphorico uſurpari pro Spiritu, qui inſtar ignis pectora inflammat, & omnes peccatorum ſpinas comburit: ergo &c.

V. Denique, S. Joannes loco mox citato Matth. 3. manifeſte declarat ſuum Baptiſmum diſcrepare maxime a Baptiſmo Chriſti, quod ipſe in aqua in pœnitentiam baptizaret, Chriſtus vero in Spiritu ſancto.

Reſp.

Reſp. nego min. Interpretatio quippe hæc a recentiore confiЖta ; tam eſt abſona, tam loci circumſtantiis, facto & exemplo tum Chriſti tum Apoſtolorum adverſa, ut veteribus Hæreticis, quamquam aliunde de Baptiſmo noſtro infenſis, nuſquam in mentem venerit. Immo tam clara & expreſſa viſa eſt Pelagianis Chriſti ſententia, Joan. 3. v. 5. ut illius evidentia convicti, coacti fuerint diſtinguere Regnum Cœlorum a vita æterna, ut faterentur infantes ſine Baptiſmo morientes excludi quidem a Regno Cœlorum, propter verba Chriſti: *Niſi quis renatus fuerit &c.* vita tamen æterna donari, propter innocentem eorum naturam ab omni labe originali liberam. Ita S. Aug. L. 1. de peccatorum meritis & remiſſione c. 20. & L. 3. c. 13.

To. 10. *p.* 15. *A. Et p.* 83. *C.*

Ad primam probationem: falſum eſt apud S. Joan. idem eſſe aquam & ſpiritum; aut ſpiritum per aquam analogice tantum ſignificari; duo enim ſunt diſtincta, quorum unum eſt elementum exterius, nempe aqua, quæ ſymbolum eſt ſpiritus, alterum interius, nempe gratia Spiritus Sancti.

Nec obſtat 1. quod in græco non legatur: *ex Spiritu Sancto*, ſed ſimpliciter *ex Spiritu*. Quis enim vel tantiſper in Scripturis verſatus ignorat, nomine ſpiritus per excellentiam deſignari Spiritum Sanctum? Sic Marci 1. v. 1. dicitur: *Cum baptizatus eſt Chriſtus, vidit* (Joannes) *cœlos apertos & ſpiritum tanquam columbam deſcendentem*. Spiritum autem illum eſſe tertiam SS. Trinitatis perſonam, quam S. Matth. c. 3. v. 6. appellat *Spiritum Sanctum*, nemo dubitat. Debet igitur attributum illud, *Sanctus*, ſuppleri apud S. Joan. c. 3. v. 5. ex aliis locis; præſertim ex c. 1. S. Marci v. 8. ubi Joannes Baptiſta de ſuo, & Chriſti Baptiſmate ait: *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos in Spiritu Sancto*.

Nec obſtat 2. mos Scripturæ rem eamdem duobus terminis per copulativam *&* aliquando exprimentis: namque etſi id concedamus, immerito tamen ad citata verba Chriſti Joan. 3. v. 5. obſervatio hæc accommodatur, quaſi idem plane ſignificetur per aquam & ſpiritum. Pari quippe jure contendere poſſet Socinianus aliquis, per iſta nomina: *Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, ſignificari tantum unam & eamdem perſonam trinominem. An ferrent Lutherani & Calviniſtæ? non puto. Loci ergo circumſtantiæ, ſubjecta materia, Eccleſiæ totius praxis & traditio expendi debent, ut legitimus ſenſus verborum Chriſti, & particulæ copulativæ *&* vis, ac ſignificatio cognoſcatur. Explicativæ quidem particulæ vim aliquando habere particulam, *&*, nemo negat; ſed quis auſit, niſi mente captus, affirmare conſtantem eſſe, ac perpetuum hunc illius uſum in Scripturis? nemo profecto. V. g. cum Matth. 3. v. 10. S. Joannes de Chriſto ait: *Ipſe baptizabit vos in Spiritu Sancto & igne*: particula *&*, eo loci non ſignificat *ideſt*; nemo quippe dixerit per Spiritum ſanctum ignem ſignificari, cum ex adverſo ignis conflagrans ſit ſymbolum Spiritus Sancti peccata conſumentis.

Nec obſtat 3. auctoritas S. Chryſoſt. ait enim apud Scripturam Spiritus ſancti gratiam aliquando deſignari per ignem vel per aquam; ſed nuſquam ait citato c. 3. S. Joan. v. 5. idem ſignificari per aquam & per Spiritum ſanctum.

Ad ſecundam probationem nego ant. Plane inauditum eſt apud Theologos, Spiritum ſanctum eſſe materiam alicujus Sacramenti: appoſite igitur ad rem ſubjectam, apud S. Joannem aqua ſupponit pro materia Baptiſmi, Spiritus vero vel pro cauſa efficiente primaria gratiæ, vel pro ipſa gratia, quæ eſt effectus Baptiſmi.

Ad tertiam, dico 1. Chriſtum non arguendo neque exprobrando, ſed docendo

cendo

cendo potius, & hominis ſuperbiam ſanando, Nicodemo dixiſſe: *Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras?* hominem nempe poſſe denuo ſpiritualiter renaſci. Homini non inſultat, inquit S. Auguſt. Tract. 12. in Joan. ſed ejus ſuperbiam ſanando ad humilitatem diſponit: aut ſi inſultat, tanquam indocto inſultat, ut ſuperbiam deponat. Tom. 3. part. 2. p.386. B.

Dico 2. non immerito potuiſſe Chriſtum huic Legis Doctori exprobrare, quod ignoraret hominem poſſe denuo naſci per aquam, non quidem corpore, ſed ſpiritu: quia ſcilicet cum eſſet in Lege peritus, ignorare non debuit ſcriptum eſſe apud Ezechielem c. 36. v. 25. *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris &c. & dabo vobis cor novum.* Et apud Pſalmiſtam Pſal. 103. v. 30. *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem terræ*, & alia hujuſmodi, quæ de renovatione, & creatione interiori ac ſpiritali per gratiam animis infundendam, intelligi tantum poſſunt, nec tamen intelligebat Nicodemus, quamvis Legis Doctor, adeo nempe defixus erat illis Phariſaicis mundationibus, ut nihil ſublimis animo conciperet; quamquam vel ex ipſis Judaïcis ritibus, & mundationibus domeſticum ac familiare quoddam exemplum & ſymbolum habere poterat novæ cujuſdam nativitatis.

Qui enim apud Judæos a cultu falſorum deorum converſi Moyſis Religioni nomen dabant, tot ritibus, tot lotionibus præparabantur, & præformabantur, ut novi veluti homines haberentur. 1. quippe circumcidebant eum. 2. in cœtu publico præſentibus ad minus tribus Judæis, baptizabant; tum vitæ præteritæ deteſtationem ab eo exigebant. Tenebantur coram profiteri, ſe neque ambitione, neque avaritia moveri ad amplectendam Judæorum Religionem: in fide inſtruebatur; promittebat ſe verum Deum adoraturum, & univerſam Legem obſervaturum. His omnibus ritibus initiatus Proſelytus, a Judæis tanquam novus homo habebatur, & ut loquitur S. Petrus primæ Epiſtolæ c. 2. v. 2. *ſicuti modo geniti infantes*; ad quæ profecto ſi attendiſſet Nicodemus, & ſupra res corporeas paulo, ut debebat, mentem erexiſſet, facile intellexiſſet, poſſe hominem in Baptiſmo Chriſti interius per gratiam renovari, & renaſci.

Ad quartam, nego ant. Nullus enim niſi hæreticus, unquam contendit ignem eſſe in baptiſmo Chriſti uſurpandum. Utriuſque ergo loci, tum S. Joannis, tum S. Matthæi, explicatio, & interpretatio tutior haberi non poteſt quam ex praxi tum Chriſti, & Apoſtolorum ejus, tum univerſæ per Orbem ſparſæ Eccleſiæ: at certum eſt nuſquam Chriſtum, aut Diſcipulos ejus, aut quemcumque Fidelem baptizaſſe in igne; econtra certiſſimum, in aqua Chriſtum, ejuſque Diſcipulos, eorumque exemplo totam ſubinde Eccleſiam baptizaſſe; igitur apud S. Joannem, aqua materiæ Baptiſmi locum tenet; & apud S.Matth. ignis, non materiam, ſed effectum Baptiſmi ſymbolice ſignificat. Atque inter iſtas duas Evangeliſtarum ſententias non leve diſcrimen eſſe obſervat Eſtius in 4. diſt. 3. paragr. 7. *In priori enim*, inquit ille, *ignis poſtponitur Spiritui Sancto, in poſteriori aqua præponitur. Ex quo datur intelligi ibi quidem ignis vocabulum adjunctum, tanquam ejus quod antecedit determinationem, qua nimirum certa proprietas Spiritus Sancti deſignaretur; hic vero aquam priori loco nominatam, ne per eam proprietas aliqua Spiritui Sancto adjuncta intelligeretur, ſed in ſignificatione ſua propria acciperetur.* Ita Eſtius. Supra, varias Baptiſmi ſignificationes exponendo obſervavimus, inter Sanctorum Patres aliquos eſſe, qui per ignem ſenſu ſpiritali intelligant proprietatem Spiritu Sancti;

alios vero ad litteram intelligere ſpecies illas linguarum ignearum quæ ſupra capita Apoſtolorum diſpertitæ viſæ ſunt in die Pentecoſtes; & quæ ſenſu accommodatitio Baptiſmus dictæ ſunt, propter abundantem & copioſam Spiritus Sancti gratiam: de quo intelligitur iſtud Act. 1. verſ. 5. *Vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non poſt multos dies.*

Ad quintam: S. Joannes diſcrimen quidem maximum aſſignat inter ſuum & Chriſti Baptiſmum; non ratione materiæ; uterque enim erit in aqua, & inde exorta contentio diſcipulorum Joannis, ſed ratione effectus ſeu gratiæ, cujus expers erat Baptiſmus Joannis, utpote in aqua ſola: ſed quam conferebat Baptiſmum Chriſti, qui erat in aqua & in Spiritu Sancto.

Objicies 2. Aqua deficiente in caſu neceſſitatis baptizatus fuit Judæus in arena, & baptiſmus ille divino miraculo confirmatus eſt, ac comprobatus. Factum narrat Joannes Moſchus in Prato ſpirituali c. 176. & poſt eum Nicephorus L. 3. Hiſt. Eccleſiaſticæ c. 37. *Cum Judæus*, inquit, *per loca arida iter faceret, ac ſubito deficientibus viribus moriturus crederetur, ter ſuperfuſa in eum arena, baptizatus eſt, ac per hanc*, inquit Hiſtoricus, *tam inſolitam, & admirandam Sanctorum Myſteriorum initiationem, imbecillitatem omni tanquam vinculo quodam ſolutus, validius quam alii iter fecit.*

T. 1. Bibl. PP. Pariſ. p. 1132.

Reſp. nego ant. Hæc quippe tam ſubita virium reparatio divinitus conceſſa, non Baptiſmo in arena dato referenda eſt, ſed fidei, & pietati ſingularis illius Judæi.

Ex ipſa ſiquidem hiſtorica narratione, tum a Joanne Moſcho, primum, tum a Nicephoro ſcripta, patet, Baptiſmum hujuſmodi nullum, & irritum declaratum fuiſſe Eccleſiaſtico judicio, atque Judæum aqua fuiſſe ſubinde baptizatum. *Poſtquam autem*, pergit Nicephorus, *domum ſunt reverſi, rem illam ad Dionyſium Alexandriæ Epiſcopum retulerunt: Ille vero admiratione ſtupens, Eccleſiam ea de re conſuluit; cui viſum eſt aqua inſuper, juxta Eccleſiæ traditionem, eſſe abluendum.* Idem narrat Joannes Moſchus.

T. 1. p. 277. A. B.

Quis reipſa fuerit Dionyſius ille; an Alexandrinus, ut ait Nicephorus, an Corinthius, ut placet Baronio; an Aſcalonita, qui florebat circa an. 630. ut inſinuat Joannes Moſchus, litigant Auctores. Longe veriſimilius eſt fuiſſe Aſcalonitam: tum quia Joannes Moſchus, qui omnium primus hiſtoriam illam ſcripſit, ita ſuggerit; tum quia Nicephorus narrat hiſtoriam illam contigiſſe tempore Marci Aurelii Antonini Imperatoris; ſed Dionyſius Alexandrinus vixit non Aurelio Antonino imperante; ſed annis ſexaginta poſt tempora Philippi Imperatoris.

Objicies 3. auctoritatem duorum SS. Pontificum, Siricii, & Stephani II. Siricius creatus Pontifex an. 385. in reſponſo, quod extat in duobus Codicibus manuſcriptis optimæ notæ, ſic loquitur: *Præsbyter qui in vino baptizat pro maxima neceſſitate, ut æger non periclitetur, pro tali re nulla ei culpa adſcribatur; infans vero ille, ſi in Sanctiſſima Trinitate baptizatus eſt, in eo Baptiſmo permaneat.*

Stephanus II. creatus Pontifex an. 751. cum apud Gallos verſaretur in Villa Cariſiaco, Brittanico Monaſterio, ad varia conſulta reſpondens quæ Sirmondus repræſentat Tom. 2. Conc. Galliæ, & extant Tom. 6. Conc. Labbæi p. 1652. n. 11. de Baptiſmo in vino hæc habet. *Si in vino quis, propterea quod aquam non inveniebat, omnino periclitantem infantem baptizavit, nulla ei inde adſcribitur culpa. (Infantes ſic permaneant in eo Baptiſmo)*

Nam

Nam ſi aqua adfuit præſens, ille Præsbyter excommunicetur, & pœnitentiæ ſubmittatur; quia contra Canonum ſententiam agere præſumpſit.

Reſp. veriſimile prorſus videri, falſo & mendaciter Decretum iſtud Siricio vel Stephano imputari. 1. Quis facile crediderit, Summos illos Pontifices ignoraſſe, quod neminem ne tenuiter quidem de rebus Theologicis imbutum latet. 2. Ex tribus Codicibus manuſcriptis, qui reſponſa illa continent, duo ea adſcribunt Stephano II. tertius vero Siricio. 3. Non conſentiunt illi Codices in hiſtorica narratione. 4. Reſpondendi modus alienus prorſus videtur a ſtylo Stephani, qui reſponſa ſua confirmare ſolet auctoritate Leonis, vel Innocentii: hic vero nullum ſui reſponſi vatem appellat. 5. Præsbyter, qui, aqua deficiente, in vino baptizaſſe referunt, hoc reſponſo Stephani excommunicatur, & pœnitentiæ ſubjicitur, *quia contra Canonum ſententiam agere præſumpſit*. Frigida profecto ratio! quaſi potior non eſſet inſtitutio Chriſti, ac Eccleſiæ totius praxis ac traditio. 6. adulteratum eſſe Codicem illum Laudunenſem inde conjiciunt Auctores notæ marginalis Tomi 6. Conc. pag. 1652. Quod cum de uno infante quæſtio propoſita fuiſſet; in plurali nihilominus numero dicatur: *Infantes ſic permaneant in eo Baptiſmo*; e margine in textum adultera manu intruſa hæc verba fuiſſe iidem Auctores ſuſcipiantur. 7. Nullus ex Summis Pontificibus, poſt Siricium, & Stephanum, illius reſponſi mentionem facit, imo & Gregorius IX. & Innocentius III. & alii omnes unanimi ſuffragio rejecerunt, & improbarunt Baptiſmum alio in liquore, quam in aqua naturali, & elementari collatum.

Conjiciunt nonnulli, Stephanum, de quo hic quæſtio eſt, Tornacenſem eſſe hujus nominis Epiſcopum, non Romanum Pontificem. Conjecturæ iſtud eſt fundamentum, nempe ad calicem Codicis S. Mariæ Laudunenſis hæc legi: *Finis definitionum Stephani Papæ Tornacenſis*. Codicem hunc non vidimus: at certe illum vidit Sirmondus, qui eum repræſentat. Sirmondus autem ſic legit: *Expliciunt quæ Domnus Papa Stephanus in Cæriſiaco Villa, Brittanico Monaſterio ad interrogata dedit reſponſa.* T 6. Conc. p. 1654 C.

ARTICULUS III.

De materia proxima Baptiſmi.

Certum eſt materiam proximam alicujus Sacramenti conſiſtere in uſu ſeu applicatione materiæ remotæ; ac conſequenter in Baptiſmo ablutionem eſſe hujus Sacramenti materiam proximam. Cum vero ablutio tribus modis perfici poſſit, nimirum immerſione, infuſione, vel aſperſione, de triplici illo baptizandi modo, an validus & licitus ſit hic quæritur.

An valeat Baptiſmus per immerſionem, infuſionem, vel aſperſionem datus.

Circa immerſionem in Baptiſmo longo ſæculorum tractu obſervatam, tria quæruntur: ejus antiquitas, tum in ſe, tum ratione numeri, trinæ vel unius, & ritus in ea obſervari ſoliti.

Antiquitas immerſionis, & quidem trinæ, in Baptiſmo.

CONCLUSIO.

Ritus immerſionis trinæ in ſolemni Baptiſmi adminiſtratione ab Apoſtolis uſurpatus, ab Eccleſia, tum Græca tum Latina, conſtanter retentus fuit uſque ad decimum tertium Eccleſiæ ſæculum, quo primum a Latinis immutari cœpit.

Probatur prima pars Concluſionis Veterum monumentis.

1. ex ipſa ſignificatione litterali Baptiſmi; Baptiſmus quippe idem eſt ac tinctio, immerſio, lotio.

2. ex facto Chriſti & Apoſtolorum, qui in aqua baptizabant, ſicut ipſe Joannes. At iſte baptizabat immergendo: hinc dicitur baptizaſſe *in Ænnon juxta Salim; quia aquæ multæ illic erant.* Et Chriſtus ipſe non alio modo baptizatus eſt a Joanne; unde apud S. Matth. c. 3. v. 16. dicitur, *poſtquam baptizatus fuit, aſcendiſſe de aqua;* quia nempe iis totus primum immerſus, ab iis ſubinde emerſit ſeu aſcendit.

Joan. 3. v. 44.

3. Probatur ex longo, & antiquo uſu Eccleſiæ, tum Græcæ, tum Latinæ. Pro Eccleſia Græca teſtes ſunt

P. 93. D. S. Juſtinus Apologia 2. *Deinde*, inquit loquens de iis qui ad Baptiſmum informabantur, *eo adducuntur a nobis ubi aqua eſt. Nam in nomine rerum cunctarum parentis Domini Dei, & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, & Spiritus Sancti, in aqua tum lavantur.*

S. Cyrillus Jeroſolymitanus Cathecheſi Myſtagogica ſecunda ad baptizatos, ubi myſticam rituum Baptiſmi ſignificationem exponit, aitque baptizandos primo toto corpore nudari, deinde oleo exorcizato a ſummis capillis ad plantam uſque pedis ungi, tum ad Sanctum lavacrum duci, ac ter in aqua mergi.

Ed. Pariſ. 1640. & 231. & ſeq. Ed. vet. T. 2. p. 211. A. B.

S. Baſilius Lib. de Spiritu Sancto c. 27. *Jam*, inquit, *ter immergi hominem, unde ex Scriptura hauſtum? Reliqua item quæ fiunt in Baptiſmo, veluti renuntiare Satanæ, & Angelis ejus, ex qua Scriptura habemus? Nonne ex minime publicata, & arcana hac traditione?*

S. Chryſoſtomus Hom. 6. in Epiſt. ad Coloſſenſes, ait nos depoſitis veſtimentis nudos in aquis Baptiſmi deſcendere. *Hic nuditas*, inquit, *& illic nuditas: Sed illic quidem cum peccaſſet nudatus fuit, quoniam peccavit; hic autem nudatur, ut liberetur.*

Ed. Com. p. 1358. Ed. Pariſ. 1642.

Theodoretus Lib. 4. hæreticarum fabularum c. 3. obſervat Eunomium hæreticum omnium primum ab uſu Apoſtolico, & recepto receſſiſſe; ac unam, loco triplicis, immerſionem uſurpaſſe, cœteroſque Baptiſmi ritus immutaſſe: quippe qui 1. ſemel immergebat. 2. non ſtantes, ſed in ſolio ſedentes, aut jacentes mergebat, nec totos, ſed a ſolo capite uſque ad pectus, & quidem inverſo capite; quia nempe inferiores partes execrandas eſſe, & ſacro lavacro indignas contendebat. 3. conſuetam Baptiſmi formam non retinebat, ſed in mortem Chriſti baptizabat. Idem Eunomio tribuit Concilium primum Conſtantinopolitanum. Can. 7. & Quiniſextum Can. 95. Soxomenus tamen l. 6. Hiſt. c. 26. ait, *alios* (quos arbitrabatur veriora dicere) *aſſerere Theophronium Cappadocem, & Eutychium hæreſeos Eunomii acerrimos defenſores, cum ſe ab illo abrupiſſent, ea quæ ad Baptiſmum pertinent, primos innovaſſe.*

Tom. 4. p. 236. D.

T. 2. Conc. p. 952.

Illos

Illos haud dubie perſtringit Canon 50. eorum qui Apoſtoli dicuntur; qui etſi reipſa Apoſtolorum non ſint, ex antiquiſſimis Conciliis expreſſi ſunt. Sic habet Canon ille: *Si quis Epiſcopus aut Præsbyter non trinum immerſionem unius myſterii celebret, ſed ſemel mergat in Baptiſmate, quod dari videtur in Domini morte, deponatur.* T. 1. Conc. p. 32. E.

Denique omnes Rituales Libri, quibus utuntur Græci, mentionem faciunt illius trinæ immerſionis baptiſmalis, ut legere eſt apud Goarium in Euchologio Græcorum pag. 355. & 365. Unde Arcudius L. 10. de Sacramentis c. 7. *Cum Græci*, inquit, *ſoleant infantes totos in aquam mergere, cauſa potiſſima eſt, cur aquam calefaciant.* P. 12, col. 1. C.

Obſervat tamen Goarius, loco mox citato pag. 365. Græcos nunc infuſione uti. *Quoad enim licuit obſervare*, inquit, *puerum ſedentem vaſe vel pelvi ad cubitum profundo, ter ſuper infuſa aqua calida purificant: vel certe ne aquæ copia obruatur, & forte nimiam epotet, pronum poſitum, & ſiniſtra in ventre ſuſtentatum, Sacerdos capite & toto corpore aquis ſalutaribus abluit & luſtrat; haſque infuſiones non dubitant Græci immerſiones appellare.*

Pro Eccleſia Latina teſtes ſunt

Tertullianus L. adverſus Praxeam c. 26. *Noviſſime*, inquit, *mundans* (Chriſtus) *ut tingeret in Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, non in unum; nam nec ſemel, ſed ter, ad ſingula nomina in perſonas ſingulas tingimur*. Et Libro de corona militis c. 3. *Dehinc ter mergitamur amplius aliquid reſpondentes, quam Dominus in Evangelio determinavit.* P. 516. B. P. 102. A.

S. Cyprianus Epiſt. 76. quærenti Magno, an valeret Baptiſmus per aſperſionem vel infuſionem datus, reſpondet valere neceſſitate premente: quo certe inſinuat, in uſu & praxi communi per immerſionem ſolitum fuiſſe conferri Baptiſmum; qui uſus adeo conſtans & univerſalis fuit, ut Magno dederit occaſionem ſciſcitandi, an alio modo datus Baptiſmus ratus eſſet. P. 153.

S. Ambroſius Lib. 2. de Sacramentis c. 6. ait: *inventum eſſe, quomodo homo vivus moreretur, & vivus reſurgeret. Quid eſt vivus? Hoc eſt vita corporis vivens cum veniret ad fontem, & mergeretur in fontem*. Et c. 7. *Interrogatus es*, inquit, *Credis in Deum Patrem omnipotentem? Dixiſti: Credo, & merſiſti, hoc eſt, ſepultus es. Iterum interrogatus es: Credis in Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & in Crucem ejus? Credo, & merſiſti. Tertio interrogatus es, Credis & in Spiritum ſanctum? Dixiſti: Credo, tertio merſiſti.* T. 2. pag. 359. B. Ibid. D.

S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos: *Multa*, inquit, *quæ per traditionem in Eccleſia obſervantur, auctoritatem ſibi ſcriptæ Legis uſurpaverunt, velut in lavacro ter caput mergitare.* T. 4. par. 2. p. 294.

S. Gregorius Magnus conſultus a Leandro Epiſcopo Hiſpalenſi, de ritu baptizandi per trinam immerſionem, quem nonnulli Hiſpani primum immutaverant, ſemel tantum mergendo, in odium ſcilicet & deteſtationem Arianorum, qui trina immerſione abutebantur in erroris ſui confirmationem; conſultus, inquit, S. Pontifex, ratum quidem habet Baptiſmum unica immerſione collatum, ſed trinam apud Romanos uſurpari immerſionem declarat Lib. 1. Epiſt. 43. alias 41. *In una fide*, inquit, *non officit ſanctæ Eccleſiæ conſuetudo diverſa: nos autem quod tertio mergimus, triduanæ ſepulturæ ſacramenta ſignamus, ut dum tertio ab aquis infans educitur, reſurrectio triduani temporis exprimatur.* Edit. nov. T. 2. pag. 352. B.

Ordo Romanus c. de Sabbato ſancto ſic præſcribit: *Acceptis infantibus a parentibus vel patrinis eorum, baptizant eos ſub trina merſione, tantum ſanctam*

Trinitatem ſemel invocantes ita dicendo : Ego baptizo te in nomine Patris, & mergit ſemel; & Filii, & mergit iterum; & Spiritus ſancti, & mergit tertio.

Bibl. PP. T 13. pag. 696. H.

Synodus Celychitenſis in Anglia an. 816. c. 11. *Sciant*, inquit, *Præsbyteri quando ſacrum Baptiſmum miniſtrant, ut non effundant aquam ſuper capita infantium, ſed ſemper mergantur in lavacro, ſicut exemplum præbuit per ſemetipſum Dei Filius omni credenti, quando eſſet ter merſus in undis Jordanis. Ita neceſſe eſt ſecundum ordinem ſervari & haberi.*

T.7.Conc. p.1484 E.

Idem plane teſtantur, qui de divinis Officiis ſcripſere apud Latinos, Alcuinus, Amalarius, Vvalafridus Strabo, qui nono floruere Eccleſiæ ſæculo. Imo nonnullis tam ſevere & conſtanter retinendus viſus eſt ritus trinæ immerſionis, ut oppoſitum Hiſpanorum morem veluti errorem damnare non timuerint, ut Alcuinus Epiſt. 81. ad Paulinum, & 69. ad Fratres Lugdunenſes; ubi certe paulo ſeverius & ultra modum damnat ritum a Gregorio Magno, & Toletana Synodo IV. non improbatum.

Idem Auxilius in Præfatione ſecundi Libri de validitate Ordinum, quos dederat Formoſus Papa.

Idem & Fulbertus Carnotenſis, qui floruit undecimo ſæculo, Epiſt. 1. ad Adeodatum; & Petrus Damianus L. 6. Epiſt. 35. ad ſuæ Congregationis Monachos.

Idem duodecimo ſæculo S. Bernardus Serm. in Cœna Domini.

Apud Magiſtrum Sententiarum, qui an. 1164. extremum diem obiit, cum de proxima Baptiſmi materia loquitur, altum eſt ſilentium de aſperſione vel infuſione. Paulo ante ipſum Hugo Victorinus ait: *homines nudos baptizari*.

Denique S. Thomas, qui obiit die 7. Martii an. 1274. 3. p. q. 66. art. 7. ait: *ritus eſſe baptizare per modum immerſionis, quia hoc habet uſus communior*. Et a. 8. in corpore ait: *Miniſtrum graviter peccare, qui aliter, quam, immergendo baptizat, quia ritum Eccleſiæ non obſervat.*

S. quoque Bonaventura qui eodem anno obiit, idem teſtatur in 4. diſt. 3. q. 1. Igitur uſque ad ſæculum decimum tertium obtinuit apud Latinos ritus trinæ immerſionis in Baptiſmo.

Unde falſo Michael Cœrularius undecimo ſæculo Latinos calumniabatur, quod per trinam immerſionem non baptizarent.

Dixi in Concluſione, immerſionem fuiſſe conſtanter obſervatam in ſolemni adminiſtratione Baptiſmi: namque in Baptiſmo privato, qui clinicis & aliis urgente neceſſitate conferebatur, aſperſio vel infuſio aquæ, tanquam ſufficiens ad veritatem Sacramenti, uſurpabatur, ut conſtabit ex dicendis paulo poſt.

Tom. 11. Conc. par. 2. p. 1584.

Secunda pars Concluſionis, nempe immerſionis ritum paulatim a Latinis fuiſſe immutatum, circa decimum tertium Eccleſiæ ſæculum.

Probatur ex Ss. Thoma & Bonaventura mox citatis. Prior enim aſſerit, Baptiſmum aſperſione vel infuſione poſſe conferri, licet tutius ſit immerſionem uſurpare, propter communiorem uſum Eccleſiæ: alter affirmat, morem baptizandi per aſperſionem, in multis Eccleſiis, Gallicana præſertim, obſervari. Et anno 1311. in Concilio Ravennenſi II. ſub Clemente V. titulo undecimo, alteruter ritus, immerſionis vel aſperſionis, permittitur. Et in Rituali Romano pro diverſa locorum conſuetudine, trina vel immerſio vel infuſio aquæ Paſtoribus uſurpanda præſcribitur.

Loquimur autem de immerſione ſecundum ſe, non ratione numeri: certum eſt enim jam ſexto ſæculo aliquas Hiſpaniæ Eccleſias, in odium Arianorum, unicam, non trinam uſurpaſſe immerſionem; ut nihil dicam de Eunomianis, de quibus Theodoretus; de Bonoſiacis, de quibus Pelagius II. in

ſuo

ſuo ad Gaudentium Reſcripto. Hi quippe unica immerſione baptizabant, ut unicam in Deo perſonam eſſe innuerent, propter oppoſitum errorem: Ariani enim, ut tres eſſe in tribus perſonis naturas ſignificarent, trinam uſurpabant immerſionem; quos ne viderentur imitari Hiſpani nonnulli, ab antiquo uſu ter mergendi receſſerunt.

Denique vel ipſi Græci, qui ritum effundendi aquam ſupra caput baptizati in nobis Latinis reprehendunt, aliquando obſervant, & a ſuo ritu antiquo recedunt. Conſtat ex reſponſo Gregorii Protoſincelli ad Marcum Epheſinum. *Sed & nos*, inquit, *haudquaquam immergimus infantes uſque ad ſummum verticem; nec enim poſſumus illis præcipere, ut reſpirationem, ac expirationem per nares cohibeant, ne etiam per aures ſacra permeet aqua; ſed neque os infantis obturare poſſumus. Verum eos in ſacrum immittimus fontem, ut ne quid valde neceſſarium ex Traditione prætermittamus, quaſi uteri imaginem referente lavacro, & regenerationem per hoc indicante. Et ne caput, in quo eſt ſedes omnium ſenſuum & vehiculum animæ, Sacramenti Baptiſmatis fiat expers, cava manu aquam e ſacro fonte haurientes, illud perfundimus.* Tom. 13. Conc. p. 763.

Gregorio Protoſincello conſonat in ſua vernacula Synopſi Neophytus Rhodinus: *Ter aquam*, inquit, *ſuper eum, qui baptizatur, infundimus, ut Ss. Trinitatem, in cujus nomine baptizatur, declaramus.* Hodiernam Græcorum praxim exponit Joannes Goarius, in ſuis ad Euchologium Græcorum notis.

Quæres 1. unde fluxerit conſuetudo trinæ immerſionis in Baptiſmo.

Reſp. ex Traditione Apoſtolica: ſic enim inſinuat Tertull. Libro de Corona militis c. 4. ubi poſtquam trinæ illius merſionis, & aliquorum aliorum rituum mentionem fecit: *Harum*, inquit, *& aliarum ejuſmodi diſciplinarum Scripturarum, nullam invenies: Traditio tibi prætendetur auctrix, conſuetudo confirmatrix, & fides obſervatrix.* P. 102. A. B.

Ita quoque S. Baſilius L. de Spiritu ſancto c. 27. citato. Et S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos etiam citato. Porro juxta regulam S. Aug. Epiſt. 54. alias 118. *Illa quæ non ſcripta, ſed tradita cuſtodimus, quæ quidem toto terrarum Orbe obſervantur, datur intelligi vel ab ipſis Apoſtolis, vel plenariis Conciliis, quorum eſt in Eccleſia ſaluberrima auctoritas, commendata atque ſtatuta retineri.* Tom. 2. p. 124. B. Et ut loquitur L. 4. contra Donatiſtas c. 24. *Quod univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi auctoritate Apoſtolica traditum rectiſſime creditur.* Tom. 9. p. 140. C. Hinc eſt, quod adeo religioſe obſervari voluerint Veteres trinam illam immerſionem in ſolemni adminiſtratione Baptiſmi, eumque gravioris peccati reum habuerint, qui ſecus feciſſet.

Quæres 2. quas ob cauſas ritus immerſionis fuerit mutatus.

Reſp. has afferri poſſe. 1. baptizandorum, præſertim vero infantium, commodum, quibus ob tenellæ ætatis infirmitatem immerſio nocere poterat. 2. periculum ne infans e manibus Miniſtri forte delapſus, in profundum baptiſterii demerſus aquis extingueretur, quod nonnunquam contigiſſe legimus. 3. propter mulierum pudicitiam, cui parcere & conſulere tutius voluit Eccleſia, ſicut & Miniſtrorum oculis, quibus ſine multorum periculo nudæ mulieres objici vix poſſunt, præſertim poſtquam deſiit in Eccleſia Diaconiſſarum miniſterium. 4. propter numerum baptizandorum, quibus mergendis, ac ſuſtinendis pares vix eſſe poterant Miniſtri.

Neceſſitas trinæ immerſionis.

An valeat Baptiſmus aſperſione vel infuſione datus.

Neceſſitas alia eſt Sacramenti & juris divini, alia vero præcepti Eccleſiaſtici. Neceſſitas immerſionis trinæ in Baptiſmo ex mandato Eccleſiæ, manifeſte oſtenditur ex longo & conſtanti illius uſu, de quo mox dictum eſt.

Quæſtio igitur hic tantum movetur de neceſſitate Sacramenti ſeu juris divini, an ſcilicet Veteres in ea fuerint opinione trinam immerſionem omnino pertinere ad ſubſtantialem Baptiſmi veritatem.

Inter Veteres ea de re dubitaſſe videntur tum Cornelius R. Pontifex, tum Magnus, qui ſanctum Cyprianum conſuluit.

Quin inter Græcos recentiores Schiſmaticos nonnulli hanc ſuæ a Latinis ſeparationis cauſam ex parte obtendunt, quod hi trinam immerſionem ex Apoſtolica Traditione neceſſariam obmitterent. Hinc eſt, quod Gregorius Hieromonachus Alexandrinæ Eccleſiæ Primicerius, ac Philothæi Patriarchæ ad Synodum Florentinam Vicarius atque Legatus, aſſerebat nos Latinos male baptizatos eſſe, nec nobiſcum tentandam eſſe unionem. Inde factum haud dubie, quod aliqui Græci a Latinis baptizatos iterum baptizare auſi fuerint, ſicut colligimus ex Concilio Lateranenſi IV. c. 4. Eamdem accuſationem adverſus Latinos moverunt Marcus Epheſinus in Epiſtola encyclia, & Jeremias Conſtantinopolitanus in ſecundo reſponſo ad Confeſſionem Auguſtanam.

Inter noſtros quoque Latinos nonnulli, ut Alcuinus, paulo durius atque ſeverius neceſſitatem trinæ immerſionis urgebant, & contrariam praxim velut errorem notabant. Walafridus quoque, quamvis modeſtius, improbavit unicam immerſionem ab Hiſpanis ſexto ſæculo primum uſurpatam. Itaque ſit

CONCLUSIO.

Trina immerſio ad ſubſtantiam Sacramenti non pertinet, nec aliter Veteribus viſum fuit, qui ratum perinde habuere Baptiſmum, ſive per immerſionem, ſive per infuſionem, aut aſperſionem trinam vel unicam collatum.

Probatur 1. Quia nullum extat in Scriptura expreſſum mandatum ter in aqua immergendi eos, qui baptizandi ſunt. Uſum quidem hunc exemplo ſuo comprobaſſe Chriſtum & Apoſtolos, communis fert opinio; ſed multa fecerunt Chriſtus & Apoſtoli in Sacramentorum diſpenſatione, quæ ad eorum ſubſtantialem veritatem pertinere nemo dixerit; quod in conſecranda & diſpenſanda Euchariſtia manifeſtum eſſe oſtendemus.

Probatur 2. Quia quod ad diſciplinam dumtaxat ſeu ſolemnem Sacramenti Baptiſmatis adminiſtrationem pertinere cenſuere Veteres, in quo temporum, locorum, ac perſonam veritate mutatio poteſt admitti, illud profecto neceſſarium non eſt neceſſitate Sacramenti, ac juris & præcepti divini: atqui talem eſſe immerſionem baptiſmalem cenſuere Veteres; ergo &c.

Minor probatur teſtimoniis Veterum, qui immerſionem vel infuſionem aut aſperſionem indifferentem judicarunt ad veritatem Sacramenti.

I. Ter-

I. Tertullianus L. de Pœnit. cap. 6. ad hanc aquæ aſperſionem in Baptiſmo videtur alludere cum ait: *Neque ego renuo divinum beneficium, id eſt, ablutionem delictorum inituris aquam omnimodo ſalvum eſſe; ſed ut eo pervenire contingat, elaborandum eſt. Quis enim tibi tam infidæ pœnitentiæ viro aſperginem unam cujuslibet aquæ commodabit?* P. 124. C.

II. S. Cyprianus conſultus a Magno, quid eſſet ſentiendum de Baptiſmo Clinicorum, id eſt eorum, qui in lecto præ infirmitate decumbentes baptizantur, an nempe *habendi ſunt legitimi Chriſtiani, eo quod aqua ſalutari non loti ſint, ſed perfuſi*, reſpondet per Epiſtolam apud Famelium 76. in ultima editione Anglicana 69. *Nos, quantum concipit mediocritas noſtra, æſtimamus in nullo mutilari & debilitari poſſe beneficia divina ... Nec quemquam movere debet, quod aſpergi vel perfundi videntur ægri, cum gratiam dominicam conſequuntur, quando Scriptura ſancta per Ezechielem Prophetam loquatur, & dicat: Et aſpergam ſuper vos aquam mundam ...* Et poſt adducta nonnulla alia Scripturæ loca in quibus aſperſionis mentio fit, ſic concludit: *Unde apparet aſperſionem quoque aquæ inſtar ſalutaris lavacri obtinere; & quando hæc in Eccleſia fiunt, ubi ſit & dantis, & accipientis fides integra, ſtare omnia & conſummari, ac perfici poſſe majeſtate Domini & fidei veritate.* Nihil poteſt in rem noſtram diſertius afferri hoc S. Doctoris teſtimonio. P. 153.

Hunc Clinicorum ſeu grabatariorum per infuſionem aut aſperſionem datum Baptiſmum ratum, ac validum habuere varia Concilia. Romanum ſub Cornelio, in quo Novatianus in lecto baptizatus iterum non Baptizatus legitur poſt recuperatam ſanitatem. Neocæſarienſe an. 314. Can. 12. quo ſic Baptizati a ſacris quidem ordinibus velut irregulares arceantur, ſicut & in Synodo Romana mox citata, vere tamen baptizati agnoſcuntur. Antiſſiodorenſe an. 578. Can. 18. Matiſconenſe II. an. 585. Can. 3. Pariſienſe IV. an. 829. c. 7. ubi decretum Neocæſarienſis Synodi innovatur & confirmatur.

III. S. Aug. tract. 80. in Joan. circa finem. *Hoc*, inquit, *verbum fidei* (id eſt invocatio trium perſonarum SS. Trinitatis) *tantum valet in Eccleſia Dei, ut per ipſum credentem, offerentem, benedicentem, tingentem etiam tantillum, mundet infantem*. Si ſufficit ex S. Auguſtino tantillum tingere, ſufficit ablutio per infuſionem vel aſperſionem. T. 3. p. 2. p. 703. E.

IV. Cum Ariani trina Baptiſmali immerſione abuterentur ad ſignificandum tres eſſe diſtinctas naturas in tribus perſonis Trinitatis, atque nonnulli in Hiſpania Catholici, in odium, ac deteſtationem eorum, unicam tantum immerſionem uſurpandam decreviſſent contra morem antiquum, ſuborta eſt ea de re contentio, de qua Leander Epiſcopus Hiſpalenſis conſuluit S. Gregorium Magnum R. Pontificem, qui L. 1. Epiſt. 43. alias 41. ſic reſpondet: *De trina merſione Baptiſmatis nihil reſponderi melius poteſt, quam ipſi ſenſiſtis: quia in una fide nihil officit ſanctæ Eccleſiæ conſuetudo diverſa. Nos autem quod tertio mergimus, triduanæ ſepulturæ ſacramenta ſignamus; ut dum tertio infans ab aquis educitur, reſurrectio triduani temporis exprimatur. Quod ſi quis forte etiam pro ſummæ Trinitatis veneratione æſtimet fieri, neque ad hoc aliquid obſiſtit, baptizandum ſemel in aquis mergere: quia dum in tribus ſubſiſtentiis una ſubſtantia eſt, reprehenſibile eſſe nullatenus poteſt, infantem in Baptiſmate vel ter, vel ſemel mergere; quando & in tribus merſionibus perſonarum trinitas, & in una poteſt divinitatis ſingularitas deſignari. Sed quia nunc huc uſque ab Hæreticis infans in Baptiſmate tertio mergebatur, fiendum apud vos eſſe non cenſeo; ne dum merſiones numerant, divinitatem dividant, dumque quod faciebant, faciunt, ſe morem noſtrum viciſſe glorientur* T. 2. p. 532. A.B.

Patet

Patet ex hoc reſponſo, S. Pontificem cenſuiſſe trinam immerſionem ad ſubſtantiam Baptiſmi non pertinere, quandoquidem eam propter Arianos mutandam eſſe decreverit, aut ſaltem mutationem ab Hiſpanis factam approbaverit.

Iſtud S. Pontificis judicium probavit, ac ſuum fecit Eccleſia Hiſpanica in IV. Concil. Tolet. ſub Honorio, an. 633. cap. 6. ubi poſtquam verba S. Gregorii mox citata tranſcripſit, ita pergit: *Quapropter quia de utroque ſacramento quod fit in ſancto Baptiſmo a tanto viro reddita eſt ratio; quod utrumque rectum, utrumque irreprehenſibile in ſancta Dei Eccleſia habeatur, propter vitandum autem ſchiſmatis ſcandalum, vel hæretici dogmatis uſum, ſimplam teneamus Baptiſmi merſionem; ne videantur apud nos, qui tertio mergunt, hæreticorum approbare aſſertionem, dum ſequuntur & morem.*

Tom. 5. Conc. p. 1706. D. E.

Alcuinus in ſua præſertim ad Clerum Lugdunenſem Epiſt. n. 69. paulo acerbius, ac durius invehitur adverſus hanc Hiſpanorum immutationem, quam velut errorem traducere non pertimeſcit: quia vero intelligebat multos commoveri auctoritate S. Gregorii in ſua ad Leandrum Epiſtola, eam falſitatis & ſuppoſitionis accuſat. *Quia*, inquit Epiſt. 70. *eam in Epiſtolari ſuo Libro, qui de Roma nobis allatus eſt, non invenimus.*

P. 1593. B.

Verum hunc immoderatum zelum pro retinenda triplici immerſione, repreſſit Concil. Vvormatienſe an. 868. Can. 5. ubi de verbo ad verbum tranſcribit & ſuum facit judicium S. Gregorii, cujus Epiſtola in ſuſpicionem falſitatis & ſuppoſitionis venire nullatenus poteſt, cum ipſius mentionem faciant Synodus Toletana IV, & Vvormatienſis mox citata, S. Iſidorus in Catalogo Virorum illuſtrium, S. Ildelphonſus Toletanus Archiepiſcopus in ſuo Catalogo; Lucinianus Carthaginenſis Epiſcopus in ſua ad ipſum Gregorium Magnum Epiſtola per Lucam Dacherium publici juris facta, in qua ait: *Scripſiſti Leandro Epiſcopo de trina tinctione*: Joannes Diaconus in vita S. Gregorii &c.

Tom. 8. Conc. p. 946.

Paulo clementior fuit in Hiſpanos Vvalafridus Strabo lib. de rebus Eccleſiaſticis cap. 26. ubi agnoſcit legitimam eſſe Epiſtolam S. Gregorii ad Leandrum; & poſtquam expendit cauſas & rationes quibus inducti ſunt Hiſpani, ut trinam merſionem in unam commutarent, ſignificat ſibi non ſatis graves videri cauſas illas, adeoque morem antiquum reſumendum eſſe, quamquam immutationem factam erroris inſimulare non audeat. Videtur auctor ille hanc ſequutus regulam S. Auguſtini: *Oves non debent pelles ſuas deponere, ſi aliquando lupi eis ſe contegant.* Et vero Hæretici ad errores ſuos confirmandos, aliquando unam, ut Eunomiani; aliquando triplicem immerſionem uſurparunt, ut Ariani: neque propter illorum hæreticorum hominum abuſum debent Orthodoxi, judice Vvalafrido a moribus antiquis recedere. Sed quidquid ſit de mente illius auctoris hoc unum certum colligimus ex dictis poſſe Eccleſiam pro ſua ſapientia & prudentia, pro locorum, temporum, & perſonarum varia neceſſitate, modo unam, modo triplicem merſionem adhibere, ſalva ſemper, & integra remanente Sacramenti Baptiſmatis ſubſtantia.

Biblioth. PP. T. 13. p. 196. H.

T. 5. p. 2. p. 216. G.

V. Ante S. Gregorium Pelagius II. S. Pontifex, qui obiit an. 590. in Reſcripto ad Gaudentium Epiſcopum apud Ivonem in Decreto, titulo *De Baptiſmo*, c. 191. interrogatus de Baptiſmo ſub una merſione ad Hæreticis Bonoſiacis collato, reſpondet, juxta præceptum Domini in nomine Trinitatis trina etiam merſione baptizandum: *Si tamen*, inquit, *manifeſta confeſſione*

P. 24. col. 2.

feſſione claruerit, quod Trinitatis nomine fuerint illi baptizati, ſola reconciliationis gratia impenſa Catholicæ fidei reconciliare maturabis; quo certe reſponſo ſignificat S. Pontifex, ad ſubſtantiam baptiſmi ſatis eſſe, quod in nomine Trinitatis conferatur, ſive per unam ſive per triplicem immerſionem.

Probatur 2. Exemplis baptiſmi infuſione vel aſperſione nonnullis in occaſionibus conceſſi.

Primo, ubi magna erat baptizandorum multitudo: v. g. cum uno die tria vel quinque hominum millia baptizare oportuit, ut Act. 2. v. 41. & c. 4. v. 4. contigiſſe legimus, perveriſimile eſt non per immerſionem, ſed per aſperſionem aquæ collatum baptiſmum. Ita S. Th. in 4. diſt. 3. q. 1. ar. 4. quæſtiunc. 1.

Secundo, cum in privatis domibus ſive propter infirmitatem, ſive propter inſtantem perſecutionem, ſive propter opportunam & inopinatam occaſionem baptiſmus conferebatur, proculdubio non immerſio ſed infuſio aut aſperſio uſurpabatur.

Sic baptizabantur infirmi in lecto; ſic S. Petrus in carcere detentus Act. 16. v. 33. cuſtodem *carceris cum omni domo ſua baptizavit*: ſic S. Laurentius unum militem Romanum nomine, aqua ex urceo effuſa opportunitatem captans baptizavit, ſicut legitur in ejus vita. Ad quod factum reſpiciens Walafridus L. de rebus Eccleſ. c. 26. *Notandum*, inquit, *non ſolum mergendo, ſed etiam deſuper fundendo multos baptizatos fuiſſe, & adhuc poſſe baptizari ... ſicut in paſſione B. Laurentii quemdam urceo allato legimus baptizatum. Hoc etiam*, pergit ille, *ſolet evenire cum provectiorum granditas corporum in minoribus vaſis hominem tingi non patitur.* Bib. PP. To. 15. p. 197. A.

In Actis quoque manuſcriptis S. Gratiliani, *Feliciſſima ab ipſo Chriſtianæ Religionis myſteriis imbuta, urceum cum aqua, ut baptizaretur, ei obtuliſſe legitur.*

Acta etiam S. Bacchi junioris edita a Combefiſio, Lauræ S. Sabbæ *Præpoſitum* deſcribunt *tollentem manibus vivificam urnam ſuper caput ejus, atque immortalitatis ei lavacrum in nomine ſanctæ & conſubſtantialis Trinitatis effundentem*. His adde Acta S. Liudgeri Epiſcopi, *qui in expulſione ſervorum Dei e Friſia, juſſit Berulenum hominem laicum per domos diſcurrere, & perſuaſis matronis morituros baptizare illorum infantulos, benedicta ſimpliciter aqua in nomine Domini intinctos vel ſuperfuſos cum invocatione S. Trinitatis.* De antiquis ritibus &c. apud Marthene. Tom. 1. p. 128.

Probatur denique, quia ablutio per aquam eſt de natura & ſubſtantia Baptiſmi, non vero modus abluendi: porro æque abluitur Baptizandus per infuſionem aut aſperſionem, quam per immerſionem; & quamvis immerſio expreſſius ſignificet nos per Baptiſmum conſepultos eſſe cum Chriſto, expreſſior tamen illa ſignificatio ad ſubſtantiam Sacramenti non pertinet, ad quam ſatis eſt ſignificatio practica & efficax mundationis internæ per gratiam Spiritus ſancti diffuſam in cordibus: at talem mundationem tam recte ſignificat, & efficit ablutio per infuſionem vel aſperſionem quam per immerſionem. Nec ſignificatio litteralis vocis *Baptiſmi* urgeri debet: quamvis enim immerſionem ut plurimum deſignet, ſimplicem tamen aquæ infuſionem ſignificat aliquando, ut apud S. Marcum c. 7. v. 4. S. Lucam c. 11. v. 38.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Cornelius S. Pontifex, & cum eo Romana Synodus improbavit Baptiſmum per infuſionem datum Novatiano in lecto decumbenti. Sic de eo ſcribit ipſe Cornelius ad Fabium Antiochenum apud Euſebium L. 6. Hiſt. c. 43. *Cum ab Exorciſtis foveretur, in morbum graviſſimum collapſus,* P. 244. C.

lapſus, dum jam jamque moriturus creditur, in ipſo, in quo jacebat lectulo per-
P.245.A. *fuſus, Baptiſmum ſuſcepit; ſi tamen*, inquit, *hujuſcemodi Baptiſmum ſuſcepiſſe dicendus eſt*. Et poſtea loquens de Ordinatione ejuſdem Novatiani in Præsbyterum, ait, univerſum Clerum, multoſque ex populo refragatos fuiſſe, *eo quod non liceret quemquam ex iis, qui urgente vi morbi in lectulo perinde, ac ille, perfuſi fuiſſent, in Clerum aſſumi*.

Ex quo duo colligi poſſunt; primum, dubitaſſe Cornelium an verus eſſet & legitimus Baptiſmus, quem Novatianus in lecto per infuſionem acceperat; alterum, irregulares fuiſſe ſeu ad ſuſcipiendos ſacros Ordines inhabiles, qui in lecto fuerant baptizati.

P. 153. II. De eodem Baptiſmo dubitavit Magnus cum aliis nonnullis apud S. Cyprianum Epiſtola 76. *an nempe habendi ſint legitimi Chriſtiani, qui aqua ſalutari non ſunt loti, ſed perfuſi*. Ratio dubitandi ipſis erat, quod ſic baptizati plenum non aſſequerentur Baptiſmi effectum, cum eorum multi immundis adhuc torquerentur ſpiritibus.

Quin ipſe S. Cyprianus, quamquam valere talem Baptiſmum reſpondeat, rem tamen apud omnes certam non eſſe minime diſſimulat, &
Ibid. unicuique permittit & facere & ſentire quod vellet: *Qua in parte*, inquit, *nemini verecundia & modeſtia noſtra præjudicat, quominus unuſquiſque quod putat, ſentiat, & quod ſenſerit, faciat*. Unde poſtea per-
P. 154. mittit iis, qui nullum judicant talem Baptiſmum, ſic baptizatos iterum baptizare. *Quantum fide concipere*, inquit, *& ſentire nobis datur, mea ſententia hæc eſt, ut Chriſtianus judicetur legitimus, quiſquis fuerit in Eccleſia, lege, & jure fidei, divinam gratiam conſecutus. Aut ſi aliquis exiſtimat eos nihil conſecutos, eo quod aqua ſalutari tantum perfuſi ſint, ſed inanes & vacui ſunt; non decipiantur, ut ſi incommodum languoris eva-*
P. 155. *ſerint & convaluerint, baptizentur*. Et rurſus in fine Epiſtolæ: *Reſcripſi*, inquit, *fili chariſſime, ad Litteras tuas, quantum parva noſtra mediocritas valuit, & oſtendit, quid nos quantum in nobis eſt, ſentiamus, nemini præſcribentes, quominus ſtatuat, quod putat unuſquiſque Præpoſitus, actus ſui rationem Domino redditurus*.

Reſp. ad primum, Cornelium & Synodum Romanam nuſquam judicaſſe nullum fuiſſe & irritum quoad ſubſtantiam Baptiſmum Novatiano decumbenti per infuſionem aquæ conceſſum: nuſquam enim in quæſtionem ab ipſis adductum fuit, an rebaptizandus eſſet ille Novatianus; quod certe prætermiſſum ab illis non fuiſſet, ſi nullum & irritum judicaſſent talem Baptiſmum.

Duplici ergo de cauſa Baptiſmum illum improbarunt Cornelius & Synodus Romana: primo, propter irregularitatem annexam, qua tamen non obſtante Novatianus ad ſacrum Præsbyteratus Ordinem promotus fuerat, contra Canones & Diſciplinam Eccleſiæ. Secundo, propter defectum Confirmationis & Euchariſtiæ, quas pro more conſueto ſimul cum Baptiſmo non receperat: unde plenum & integrum, quoad effectus, cœteroſque Eccleſiæ ritus, Baptiſmum non ſuſcepiſſe dicitur Novatianus: atque hinc adverſus illum querelæ & expoſtulationes.

Duplicem illam cauſam ſeu rationem omnino fuiſſe, cur improbatus fuerit Baptiſmus ille Novatiano datus, ſignificat ipſe S. Pontifiex Cornelius in citata ad Fabium Antiochenum Epiſtola.

Primo quidem, quod irregularis ex tali Baptiſmo factus, ad Ordines tamen ſacros fuiſſet promotus, ex ſola, inquit Cornelius, Epiſcopi gratia, renitentibus cœteris, tum Cleri tum populi. *Cum egregius ille vir,*
inquit

inquit ironice Cornelius: *Eccleſiam Dei reliquiſſet, in qua poſt ſuſceptum Baptiſma Præsbyteri gradum fuerat conſecutus, idque per gratiam Epiſcopi, qui manus illis imponens, eum ad Præsbyterorum Ordinem evexit. Cui cum univerſus Clerus, multique ex populo refragarentur, eo quod non liceret quemquam ex iis, qui urgente vi morbi in lectulo perinde ac ille, perfuſi fuiſſent, in Clerum aſſumi, poſtulavit ab iis Epiſcopus; ut hunc ſolum ordinari a ſe paterentur.* Quibus certe verbis duo conſtat: primum, irregulares fuiſſe, & inhabiles ad Ordines ſacros percipiendos, qui in lecto baptizabantur, ſicut baptizatus fuerat Novatianus: alterum, Epiſcopum Ordinatorem Novatiani, haud dubie falſa & ementita pietate illius deceptum, cum eo diſpenſaſſe ab illa irregularitate, cœteris de Clero, & populo retinentibus. Ejuſdem irregularitatis annexæ baptiſmo ſic in lecto conceſſo mentionem faciunt veteres Canones. *Euſeb. H. ʒ. p. 245 A.*

Si vero quæres cauſam & rationem illius irregularitatis, reſpondebit Synodus Neocæſar. Can. 12. hanc eſſe, *quia non ex propoſito fidei illorum, ſed ex neceſſitate deſcendit*. Id eſt, quia non proprio motu; ſed metu mortis compulſi baptiſmum ſuſceperunt. Aliam cauſam adducit Illuſtriſs. & Doctiſſimus Albaſpinæus hunc Canonem exponens: *Quia*, inquit, *ejuſmodi baptizati docere, fidei arcana tradere, exponere, & cætera ſacerdotii officia implere non poſſe viderentur, quos valetudo prima fidei elementa non permiſiſſet ediſcere, & rerum omnium ignaros, & rudes baptizari cogiſſet.* Addi & poſſet alia cauſa, quia ſcilicet baptizati illi non erant cum omni ritu, & ſolemnitate per Eccleſiam præſcripta, quod ſatis erat, ut tanquam irregulares arcerentur a ſacris Ordinibus. *T. 1. Conc. p. 1485. F.* *Ibid. p. 1490 F.*

Secundo: improbatus fuit a Synodo Romana, & Cornelio Baptiſmus Novatiano decumbenti datus, propter defectum Confirmationis & Euchariſtiæ: quæ Sacramenta pro more recepto cum non percepiſſet, non plenum baptiſmum dicitur habuiſſe. *Sed*, pergit Cornelius in eadem Epiſtola, *neque poſtquam liberatus eſt morbo, reliqua percepit, quæ juxta Eccleſiaſticam regulam percipi debent: neque ab Epiſcopo conſignatus eſt. Hoc autem ſignaculo minime percepto, quo tandem modo Spiritum Sanctum potuit accipere?* *Euſeb Hiſt. p. 244. C. D.*

Ad ſecundum: Non ſatis liquido conſtat, de quo dubius, & anxius fuerit Magnus, qui Cyprianum conſuluit: an de veritate ſubſtantiali Baptiſmi, an tantum de plenitudine effectus illius, cœteriſque prærogativis, quibus rite & catholice baptizati gaudere ſolent. Inſinuat etiam S. Cyprianus in Epiſtola citata, ſic in lecto baptizatos haberi quidem pro baptizatis & Chriſtianis, ſed qui cœteris non ſint adæquandi. *An conſecuti ſunt*, inquit, *quidem gratiam Dominicam, ſed breviore, & minore menſura muneris divini ac Spiritus Sancti, ut habeantur quidem Chriſtiani, non ſint tamen cœteris adæquandi*: unde moleſte fert, ſic baptizatos invidioſo nomine Clinicos appellari; quibus verbis innuere videtur S. Doctor, quæſtionem non fuiſſe de veritate ſubſtantiali Sacramenti Baptiſmatis; ſed de plenitudine dumtaxat effectus illius, quem plenum, & integrum non percipere eos, qui in lecto baptizantur, nonnulli arbitrabantur, quos ibidem refellit S. Cyprianus. Verum, eſto dubitaverit Magnus cum aliis nonnullis, an ratus & verus eſſet baptiſmus in lecto perceptus, certe non dubitavit Cyprianus; & rationem qua nitebantur alii, nempe ſic baptizatos immundis adhuc torqueri ſpiritibus, ſic refellit: *Hoc rebus ipſis, inquit, experimur, ut neceſſitate urgente in ægritudine baptizati, & gratiam conſecuti, careant immundo ſpiritu, quo antea movebantur; & laudabiles ac probabiles in Eccleſia vivant.* *Pag. 154.* *Ibid.*

Econ-

E contra ſæpe nonnulli de illis qui ſani baptizantur, ſi poſtmodum peccare cœperint, ſpiritu immundo redeunte quatiuntur; ut manifeſtum ſit, diabolum in baptiſmo fide credentis excludi; ſi fides poſtmodum defecerit, regredi.

Nec obſtat 1. Quod S. Cyprianus unicuique liberum reliquerit ſentiendi & faciendi quod vellet: in hoc enim laudanda ipſius moderatio ac prudentia ſingularis, qua rem nondum ſolemni Eccleſiæ totius Judicio eliquatam, & definitam uniuſcujuſque arbitrio permiſit. 2. Non obſtat quod idem S. Doctor voluerit in lecto baptizatos rebaptizari, ab iis ſcilicet qui nullum putant ejuſmodi Baptiſmum; iſtud enim ſequebatur ex licentia, quam conceſſerat unicuique opinandi, & faciendi quod vellet: qui enim nullum judicant hunc Baptiſmum, debent iterum eum conferre, ut cohærenter agant, & ſentiant. Imo in opinione, & principiis S. Cypriani, eo ipſo, quo putabat quis Baptiſmum ſuum non conſequi plenum effectum, debebat illum iterare; quia, juxta S. Doctoris mentem, nullus eſt quoad ſubſtantiam Baptiſmus, qui ſuo caret effectu, nempe gratia Spiritus Sancti: unde inferebat, (in quo errabat) Baptiſmum ab Hæreticis collatum, idcirco nullum eſſe, & iterandum, quia Spiritus Sancti gratia deſtitutus eſt; Hæretici enim eam gratiam dare non poſſunt, inquiebat, quam non habent. Sed de hac S. Doctoris ſententia jam abunde diximus in Tractatu de Sacramentis in genere.

Objicies 2. Veteres reprobant ac tanquam omnino nullum rejiciunt Baptiſma aliter quam per trinam immerſionem collatum; Miniſtrum ſecus facientem ſevere puniunt; ac pro Hæreticis habuere Eunomianos, Bonoſianos, qui unica merſione baptizabant.

Sic Canon. 50. eorum qui dicuntur Apoſtolici, pœna depoſitionis plectit Epiſcopum aut Præsbyterum, qui non trinam immerſionem obſervat: Canonem ſupra laudavimus.

T. 2. Conc. Concilium Conſtantinopolitanum I. an. 381. Can. 7. jubet rebaptizari
p. 957. C. D. Eunomianos, non aliam ob cauſam, quam quod trinam non adhiberent in Baptiſmo immerſionem. *Eunomianos*, inquiunt patres, *qui in unam demerſionem baptizantur: primo quidem die Chriſtianos facimus: & tunc eos baptizamus.*

Et Pelagius II. in ſuo ad Gaudentium Reſcripto, quoſdam Bonoſiacos damnat, quod unica merſione baptizarent, *Contra*, inquit, *Evangelicum præceptum.*

Reſp. nego antecedens.

Ad primam probationem dico 1. depoſitionis pœnam merito decerni poſſe in Miniſtros, qui in ſolemni Sacramentorum adminiſtratione, vel ex negligentia, vel, quod pejus eſſet, ex contemptu, ritus conſuetos & Eccleſiæ totius uſu ac praxi receptos non obſervant, qualis longo ſæculorum tractu fuit trina immerſio baptiſmalis. Unde Zonaras in citatum Canonem quinquageſimum Apoſtolicum, ait *ſceleſtum ac nefarium eſſe*
Pag. 26. *unicam dumtaxat celebrare immerſionem.*

Dico 2. In prædicto Canone depoſitionis pœnam non tam imponi propter defectum trinæ merſionis, quam propter violatam Baptiſmi formam: qui enim eo Canone perſtringuntur, Eunomiani ſcilicet, baptizabant in Chriſti mortem, non vero in invocatione expreſſa Trinitatis, ut ex ipſo Canone fit manifeſtum.

Ad ſecundam dico, Eunomium in duobus potiſſimum adulteraſſe Baptiſmi ritum. 1. quod in odium SS. Trinitatis, ejus invocationem inter baptizan-

zandum omitteret, & baptizaret tantum in mortem Chriſti. 2. quod eodem perverſo conſilio ſemel tantum, non ter mergeret, ne trina merſione videretur trinitatem perſonarum in Deo comprobare.

Utrumque erroris caput commemorat Theodoretus lib. 4. hæreticarum fabularum c. 5. *Idem* (Eunomius) inquit, *ſancti etiam Baptiſmatis legem olim a Domino, & Apoſtolis traditam evertit, & contrariam aperte ſanxit, non oportere dicens ter illum immergere qui baptizatur, nec invocare Trinitatem, ſed ſemel baptizare in Chriſti mortem*. Idem legere eſt apud Sozomenum l. 6. Hiſt. c. 26. Et S. Epiphanius hæreſi 76. in fine, refert *Eunomianos baptizaſſe in nomine Dei increati, & in nomine Filii creati, & in nomine Spiritus ſanctificantis, atque a Filio procreati*. Igitur propter violatam Baptiſmi formam; & tam nefando conſilio prætermiſſam trinam immerſionem, nullum judicatum fuit Baptiſma ab Eunomianis datum; ac merito juſſi ſunt rebaptizari ab illis baptizati: non præciſe ex defectu trinæ merſionis, ſed invocationis SS. Trinitatis, in qua conſiſtit legitima Baptiſmatis forma, ſine qua nullum eſt, & irritum. *Tom. 4. p. 236. D.* *Tom. 1. p. 992. B.*

Ad tertiam: ea ipſa de cauſa Pelagius II. coercet temeritatem Bonoſiacorum, eorumque Baptiſma reprobat propter violatam ab illis ipſius formam. *Baptizabant enim*, ait ibid. S. Pontifex, *ſolummodo in mortem Chriſti una immerſione*. Unde in eodem Reſcripto monet, ſicut antea obſervavimus, quod ſi in nomine Trinitatis deprehendantur illi baptizati, Catholicæ fidei ſint reconciliandi. *Decret. Yvon. p. 24. col. 2.*

Objicies 3. Docent Veteres ritum baptizandi triplici immerſione originem ducere a præcepto Chriſti, & traditione Apoſtolorum. Ita Tertullianus, S. Hieronymus, S. Baſilius, S. Chryſoſtomus. Theodoretus, Pelagius II. ſupra citati, ubi de antiquitate trinæ immerſionis: at quod ex præcepto Chriſti, & traditione Apoſtolica deſcendit, haud dubie jure divino neceſſarium eſt ad Sacramenti ſubſtantiam. Qua enim alia via probare poſſumus parvulorum Baptiſma, ſuffragia pro mortuis, & alia ejus generis bene multa, quæ non ex Scripturis, ſed ex ſola Traditione Apoſtolica derivata habemus, juris eſſe divini?

Reſp. 1. ad maj. verum quidem eſſe Veteres exiſtimaſſe ritum trinæ immerſionis ex Apoſtolica traditione deſcendiſſe, ſed nullus dixit eam ex Chriſti præcepto ſic neceſſariam, ut ſine illa nullus ſit baptiſmus. Quando igitur mandatum Chriſti commemorant Tertullianus, Chryſoſtomus, Theodoretus, Pelagius II. vel iſtud referunt ſimpliciter ad neceſſitatem baptizandi ſub invocatione SS. Trinitatis, non ad modum baptizandi per immerſionem ſive triplicem ſive unicam; vel tantum attendunt ad uſum communem ſuo tempore in Eccleſia receptum, ab Apoſtolis tranſmiſſum, quem violare nemini licitum eſſe poterat, niſi urgeret neceſſitas.

Reipſa cenſent iidem Veteres, præceſſiſſe exemplum Chriſti, qui & baptizavit, & baptizatus eſt per immerſionem: verum conſtat apud omnes Orthodoxos, exemplum Chriſti, niſi acceſſerit præceptum, neceſſitatis legem non imponere: multa quippe in conficiendis, & diſpenſandis Sacramentis Chriſtus uſurpavit, quæ tamen ad ſubſtantiam, & naturam Sacramentorum non pertinent. Verb. grat. conſecravit Euchariſtiam in azymo pane, ſero poſt cœnam, diſtribuit Diſcipulis ſub duplici ſpecie &c.

An

An illa neceſſaria eſſe ad Sacramenti veritatem quiſquam contendet Orthodoxus? non puto. Similiter baptizatus eſt, & baptizavit in aquis Jordanis: An illæ ſolæ ſunt materia neceſſaria Baptiſmi? Igitur non ſequitur neceſſariam eſſe jure ac præcepto divino trinam immerſionem baptiſmalem, eo quod Chriſtus exemplo ſuo & facto eam comprobaverit.

Reſp. 2. ad minorem. Nego 1. aliquod extare præceptum Chriſti de immerſione vel triplici vel unica uſurpanda. Nego 2. id omne quod ex Traditione Apoſtolica originem ducit, propterea juris eſſe divini, ac neceſſario & conſtanter retinendum. Scilicet inter ea quæ ab Apoſtolis ad nos derivarunt, alia ſpectant fidem, mores, & ſubſtantiam Sacramentorum; alia diſciplinam, Eccleſiæ regimen, Sacramentorum ritus & cæremonias; inter quæ iſtud diſcriminis occurrit; quod in primis nulla unquam admitti poſſit & debeat mutatio; fides enim eadem ſemper eſt, nec tempori, aut loco, aut perſonis ſubjacet: in poſterioribus vero, mutatio contingere poſſit, cum varia ſit diſciplina pro temporum & locorum varietate. Multa vero fuiſſe ab Apoſtolis tradita hujuſce poſterioris conditionis, certiſſimum eſt. Talia fuere v. g. quæ præſcribit Apoſtolus de ebrioſo, bigamo, neophyto ad Ordines ſacros non promovendo: pariter quod ab Apoſtolis accepimus, non jejunare, non flectere genua in orationibus inter Paſcha & Pentecoſten; orare verſa facie ad Orientem; quoſdam dies feſtos celebrare; abſtinere a ſanguine & ſuffocato; ad Euchariſtiam jejunos accedere, & alia id genus bene multa, quæ Eccleſia pro ſua ſapientia vel retinuit, vel mutavit. Porro ritus immergendi ter vel ſemel, hujuſce ordinis eſt; neque ad ſubſtantiam, ſed ad ritum dumtaxat, & ſolemnitatem baptiſmi pertinet.

Si vero quæras certam & fixam quamdam regulam, qua ſecerni poſſit quænam ab Apoſtolis tradita, neceſſaria ſunt ad ſubſtantiam ſacramenti, vel tantum ad ejus ſolemnitatem ſeu adminiſtrationis diſciplinam: reſpondeo regulam illam, eſſe Judicium Eccleſiæ infallibilis verborum Chriſti & traditionum Apoſtolicarum interpretis, quæ eſt *firmamentum & columna veritatis*, *adverſum quam portæ inferi nunquam prævalebunt*. Cum igitur conſtat ex momentis adductis, Eccleſia ſemper ratum habuiſſe baptiſmum ſive immerſione una vel triplici, ſive infuſione aut aſperſione collatum, manifeſte ſequitur, omnes illos modos baptizandi indifferentes eſſe ad veritatem baptiſmi, nec ullum per excluſionem alterius abſolute neceſſarium eſſe.

Objicies 3. Ad veritatem baptiſmi neceſſe eſt exprimi SS. Trinitatem: atqui per unicam merſionem non exprimitur; recte vero per triplicem: ergo &c.

Reſp. diſt. maj. Neceſſe eſt exprimi SS. Trinitatem, per verba formæ, concedo: per uſum materiæ, nego. *Cum enim*, inquit S. Th. hic ad 1. *Trinitas ſit agens principale in Baptiſmo, ſimilitudo autem agentis perveniat ad effectum ſecundum formam & non ſecundum materiam, ideo ſignificatio Trinitatis in Baptiſmo fit per verba formæ, nec eſt de neceſſitate, ut ſignificetur Trinitas per uſum materiæ; ſed hoc fit tantum ad majorem expreſſionem*. Major autem illa expreſſio eſſentialis non eſt Baptiſmo, ſed ea tantum, quæ practice ſignificat & efficit interiorem animæ ablutionem, qualis eſt ſimplex ablutio aut per infuſionem, aut per aſperſionem aquæ. Quamquam unicæ merſioni ſua non deeſt congrua ſignificatio, qua nempe unitas eſſentiæ divinæ, unitas mortis & reſurrectionis Chriſti ſignificatur. Ita Concilium Toletanum IV. Can. 5. ſupra citato.

1. *Tim.* 3. *v.* 13.
Matth. 16. *v.* 18.

Ritus

Ritus olim obſervati in trina Baptiſmi merſione.

Præſentis non eſt inſtituti exponere ritus omnes; qui vel antecedebant vel comitabantur vel ſequebantur Baptiſmum, quod ad Quæſtionem hujus Tractatus, quintam, Deo dante exequemur; ſed eos dumtaxat, qui ipſam immerſionem propius ſpectant.

Primo itaque baptizandi ad eam Eccleſiæ partem accedebant (loquimur de tempore quo Chriſtianis licebat Templa publica frequentare) in qua erant Baptiſteria, quæ vocantur a Veteribus, Concha, Fons, Balneum, Piſcina; erantque loca quædam vel intra Baſilicam, vel ad ejus fores conſtituta ad baptizandum conſecrata. Eorum formam deſcribit S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 1. myſtagogica: *Primum*, ait, *ingreſſi eſtis ad porticum domus baptiſterii*. Et Catecheſi 2. *Ea myſteria*, inquit alloquens recens baptizatos, *a vobis in interiori domo peragebantur*. Ex quo intelligimus, ſuas aptas officinas, porticus, & interiores aditus habuiſſe Baptiſteria; & de novo S. Joannis apud Alexandriam Baptiſterio ſcribit Martyr Theophanes: *Hoc anno S. Joannis nomine quadra figura conſtructum eſt opus Alexandriæ, & Baptiſmo luſtrandis adjunctum ædificium*. Erant Baptiſteria hæc ad modum balnei, & piſcinæ, in qua multi erant gradus: unde S. Iſidorus Hiſpalenſis de Officiis Eccleſiaſtici L. 2. c. 24. ſic ait: *Fons autem origo omnium gloriarum eſt, cujus ſeptem gradus ſunt, tres in deſcenſu, propter tria, quibus renuntiamus; tres in aſcenſu, propter tria, quæ confitemur: ſeptimus vero is eſt, qui & quartus, ſimilis filio hominis, extinguens fornacem ignis, ſtabilimentum pedum, fundamentum aquæ &c.* Eamdem Baptiſterii formam apud Latinos laudat apud Alcuinum auctor Libri de Eccleſiaſticis Officiis, in Gemma animæ Honorius Auguſtodunenſis. Profunda erant hæc baptiſteria, & ampla, pluribus ſimul continendis capacia. Canonibus autem cautum erat, ne quis alibi, quam in publicis Baptiſterii (niſi urgeret neceſſitas) baptizaretur; qui ſecus feciſſet Sacerdos, depoſitionis pœna caſtigabatur, ut colligimus ex Concilio in Trullo Can. 31. & ex Meldenſi c. 48.

P. 117. P. 231. P. 612. E.

II. Antequam ſacro Fonte immergerentur baptizandi, in ipſo porticu exiſtentes & verſus Occidentem converſi, protenſa manu ſatanæ renuntiabant, ut refert S. Cyrill. Jeroſ. Catech. 1. Myſtagogica. Tum omnibus depoſitis veſtibus toto corpore nudabantur, ac nuditatem illam Veteres comparant cum ea, in qua creatus eſt Adam, cum qua quiſque naſcitur ac reſurget, cum qua Chriſtus eſt cruci affixus. Lex autem illa perfectæ nuditatis omnes obſtringebat, ſecluſo neceſſitatis caſu, adultos, infantes, mulieres ipſas; quarum tamen pudori conſulebatur; tamdiu in uſu fuit, quamdiu ipſe immergendi ritus: *ut nempe*, (ait Facundus L. 4. c. 4.) *non ſola voce, verum etiam totius habitu corporis profiteamur exuiſſe nos veterem hominem*.

P. 128. B. P. 61. A

De adultis teſtatur S. Cyrill. Jeroſ. Catech. myſtagogica 2. *Statim ut ingreſſi eſtis*, inquit, *veſtem exuiſtis, quod quidem exuti hominis antiqui cum operibus ſuis imago fuit; atque ita exuti, eratis nudi, imitantes, & in hoc eum, qui in cruce nudatus fuerat, Chriſtum; qua ille nuditate, principatus & poteſtates hujus ſæculi ſpoliavit, & magna confidentia in ligno de illis triumphavit*. Et mox: *O rem admirandam! nudi fuiſtis in conſpectu omnium, & non vos pudebat. Revera enim in hoc protoplaſti Adam ferebatis exemplum, qui nudus in Paradiſo fuit, & tamen nullo efficiebatur pudore*. Ejuſdem nuditatis mentionem faciunt S. Chryſoſtomus in Epiſtola ad Innocentium S. Pontificem, S. Am-

P. 231. B. Ib. C. D.

S. Ambroſius ſerm. 10. S. Epiphanius in Anchorato cap. 117. S. Anſelmus in Matthæum c. 3. S. Bernardus ſerm. 46. de paupertate.

De infantibus patet ex Sacramentario S. Gregorii, ubi deſcribitur ordo
T. 3. p. 1. Baptiſmi infantium: nam cum dictum eſſet: *Et baptizantur* (infantes:) mox
p. 73. D. ſubjungit: *Pontifex vero redit in Sacrarium expectans, ut cum veſtiti fuerint infantes, confirmet eos*. At ſi infantem veſtibus indui oportet priuſquam confirmetur, neceſſe eſt prius exutus iis fuerit, quam baptizetur. Similiter Ordo Romanus Cap. de die Sabbati ſancti Paſchæ ait: *Pontifex egreditur a fonte in ſa-*
Bib. PP *crarium, habens ibi compoſitam ſedem, vel in Eccleſia, ubi voluerit, & ſedeat*
Tom. 13. p. *in ea, ut cum veſtiti fuerint infantes, confirmet eos*. Et mox: *Sic veſtiuntur,*
697. A. *induti vero ordinantur*. Idem teſtantur Alcuinus L. de divinis officiis c. 19.

De fœminis teſtatur S. Chryſoſt. in Epiſt. ad Innocentium S. Pontificem, ubi recenſens mala, quæ Conſtantinopoli contigere cum e Sede ſua armata
Edit. nov. manu iterum dejectus eſt, inter alia ait: *Mulieres quoque ſacrarum*
Tom. 3. p. *ædium quæ per illud tempus ſe exuerant, ut baptizarentur, metu gravis*
518. F. *iſtius incurſus nudæ aufugerunt. Neque enim concedebatur, ut ſe velarent, ſicut mulieres honeſtas docet.*

Interea vero mulierum pudori multis modis conſulebatur ab Eccleſia. 1. Multis in locis erant Diaconiſſæ piæ mulieres, quæ eas ad Baptiſmum venientes honeſte nudabant & exuebant, ne quid baptizantis oculis inverecun-
P. 131. D. de objiceretur, ut indicat S. Epiph. hæreſi 79. Ejuſdem honeſtatis cauſa Sacerdos baptizatæ quidem frontem ſacro oleo ungebat: at Diaconiſſa ungebat corpus, juxta morem Eccleſiæ Græcæ. 2. Viri ſeparatim a fœminis baptizabantur: unde S. Cyrillus Jeroſolymitanus præfatione in Catecheſes: *Reverentiam*, inquit, *adhibe cum fit exorciſmus, quouſque alii exorcizati aderunt viri cum viris, & mulieres cum mulieribus*. 3. Alia hora viri, & alia mulieres baptizabantur, ſicut indicat Ordo Romanus cap. de ſabbato ſancto. 4. Non promiſcue, ſed viri ad dexteram, mulieres ad ſiniſtram, ut ait Sacramentarium S. Gregorii. 5. Nonnullis in locis velum extendebatur circa Baptiſteria, unde ad mergendum accedebat Sacerdos, cum audiebat, potius quam videbat eſſe aliquem in aqua. Ita factitatum legimus a S. Othone Bambergenſi Epiſcopo erga Pomeranos ad Chriſti fidem converſos, ut refert Andreas S. Michaelis Bambergenſis Abbas in ejus vita L. 2. c. 15. apud Surium ſecunda Julii. Denique cum antiqua Baptiſteria ampliſſima forent, ſuoſque haberent receſſus, ac de nocte ut plurimum ſoleret Baptiſmus ſolemniter adminiſtrari, multiplici modo mulierum pudori conſulebant & providebant Eccleſiarum præpoſiti.

III. Baptizandi, omnibus depoſitis veſtibus perfecte nudi, apud Græcos toto corpore oleo ſancto inungebantur, ut refert S. Cyrill. Jeroſol. Catech. myſtagogica 2. Apud Latinos in vertice tantum, tum aquis ter immergeban-
Tom. 2. p. tur, & quidem toti: *Qui mergitur in aquas*, ait S. Cyrill. Jeroſ. Catech. 17. *&*
320. B. *baptizatur, unde ab aquis circumdatur*. Et S. Epiphanius in Anchorato c. 118. *Aquæ*, inquit, *cum invocatione ſancta non unum dumtaxat hominis membrum occupant, ſed integrum prorſus repurgant, circumdunt, ac malis omnibus exolvunt*. Græci recentiores morem illum immergendi totum corpus pro infantibus immutarunt, quibus ob tenellam ætatem, aquæ per nares & aures ſubintroductæ nocere poſſet. Ita colligimus ex teſtimonio Gregorii Protoſyncelli antea laudato. Quin & aquam eum in finem calefaciunt, teſte Arcudio; quem morem etiam undecimo ſæculo obſervabat S. Otho Epiſcopus Bambergenſis, teſte Scriptore ipſius vitæ.

IV. Ad

IV. Ad unam quamque immerſionem non integram Baptiſmi formam pronuntiabant, ſed unius tantum perſonæ nomen appellabant, ut colligitur ex Tertull. L. adverſus Praxeam c. 26. jam citato, ex S. Ambr. L. 2. de Sacramentis c. 7. etiam citato & ex Rituali Romano ubi ita præſcribitur: *Puerum baptizet dicendo: Ego te baptizo in nomine Patris, & ſemel immergat; & Filii; & ſecundo immergat; & Spiritus Sancti amen, & tertio immergat.*

V. Baptizandi ſtabant erecti in Fonte: Hinc S. Greg. Nazianz. teſtatur patrem ſuum, dum baptizandus genua flexiſſet ex ſimplicitate, videntibus dediſſe futuri ſui Epiſcopatus præſagium: utroque enim genu flexo conſecrantur Epiſcopi. Miniſtri in Fontem deſcendebant, ſicut obſervat Amphilochius de S. Baſilio: tum adultos baptizandos vel appoſita ſupra caput, vel ſupra humeros depreſſa manu, vel infra ſcapulas tenendo, vel de pondere ſublatos immergebant; quo in miniſterio cum grandiora erant & graviora baptizandorum corpora, juvabantur ab eorum patrinis. Infantes vero manibus totos immergebant, & ex Fonte levabant. Hinc intellige Benedictum Præsbyterum in vita S. Damaſi ſic ennarantem: *Sabbato Paſchalis feſtivitatis*, inquit, *cum turbæ ſe comprimerent ad Baptiſmum, puerulus de manu Sacerdotis delapſus eſt, atque in fonte demerſus. Et poſt ſpatium fere unius horæ, dum ſpararent omnes jam mortuum, quidam Manſionarius ipſius Eccleſiæ in fiduciam S. Damaſi projiciens ſe in fontem, ſanum & illæſum ſecum reduxit.* Ex qua narratione intelliges quod ſupra obſervavimus, Fontes Baptiſmales profundos fuiſſe.

S. Bonaventura in 4. diſt. 3. q. 1. talem baptizandi ritum ſuo tempore receptum narrat: *Sacerdos*, inquit, *debet puerum tenere per latera & verſa facie ad aquam debet mergere, ita quod habeat caput primo verſus Orientem, ſecundo verſus Aquilonem, tertio verſus Meridiem.* Tom. 5. p. 40. A.

VI. Denique poſt trinam immerſionem, ac Ss. Trinitatis invocationem baptizatus e ſacro fonte exibat & ſuſcipiebatur: ſi mulier, a Diaconiſſis; ſi vir aliquando a ſuſceptoribus ſeu patrino, & matrina aliquando a Diaconis, qui e ſacro fonte nudos egredientes grandiori quodam velamine, quod ſabanum dicebatur, obvolvebant. De illo velamine mentionem faciunt Victor Vitenſis L. 3. de perſecutione Vandalica, & S. Greg. Magnus Epiſtola ad Januarium Calaritanum L. 7. Indictione 2. Epiſt. 5. Tum veſte candida quiſque donabatur, ut colligimus ex S. Cyrillo Catech. 4. *Veteribus*, inquit, *exutis veſtibus & iis, quæ ſunt ſecundum ſpiritum albæ, indutis: perpetuo jam in albis incedere oportet.* Ex S. Ambr. L. de initiandis c. 7. *Accepiſti poſt hæc veſtimenta candida*, inquit, *ut eſſet indicium quod exeris involucrum peccatorum.* En ritus percipui, qui immerſionem baptiſmalem proprius ſpectant, de quibus mentio apud Veteres occurit. P. 238. C. Tom. 3. p. 33. D.

ARTICULUS IV.

De forma Baptiſmi.

FOrma Baptiſmi conſtat verbis, quæ inter baptizandum ex divino præcepto ac traditione Apoſtolica pronuntiari debent. Cum vero aliis Græci, & aliis Latini utantur, utriuſque formæ apud illos uſurpatæ antiquitas, & veritas hic a nobis eſt inquirenda, ac varii circa formam Baptiſmi errores reſciendi, Quod ut diſtinctius exequamur, præſentem Articulum in varias veluti Sectiones dividemus, in quibus

1. De variis erroribus circa formam Baptiſmi.
2. An Chriſtus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit.
3. De forma a Græcis uſurpata, an antiqua ſit, & valida.
4. De forma apud Latinos, an antiqua & conveniens.
5. An hæc verba: *Ego te baptizo*, quibus actus baptizantis exprimitur, neceſſaria ſint ad ſubſtantiam Sacramenti.
6. An diſtincta trium Perſonarum Ss. Trinitatis invocatio ſit abſolute neceſſaria; & num valuerit olim, aut etiam valere jam poſſit Baptiſmus in ſolo Chriſti nomine collatus.

De variis circa formam Baptiſmi erroribus.

Formam Baptiſmi adulterarunt inter veteres Hæreticos, Gnoſtici, Marcitæ, Montaniſtæ, Sabelliani, Paulianiſtæ, Photiniani, Eunomiani, Elcetæi, Menandriani, Bonoſiacorum, Arianorum, & Afrorum nonnulli: denique ii, quos Canon 49. eorum, qui Apoſtolici dicuntur, perſtringit.

I. De Gnoſticis Marcitis, a quodam Marco præſtigiatore e ſecta Gnoſticorum ſic nuncupati, conſtat ex S. Irenæo L. 1. c. 21. alias 18. & ex S. Epiphanio hæreſi 37. *Baptizantes, ita dicunt*, (ait S. Irenæus), *In nomine ignoti Patris univerſorum, in veritate matre omnium, in eo qui in Jeſum deſcendit, in unione & redemptione, & communione virtutum.* Idem fere refert Theodoretus L. 1. hæreticarum fabularum cap. 9.

Edit. nov. p.95. col. 1. Tom. 4. p. 201. C. P. 254. D.

II. Apud Euſebium L. 7. Hiſt. c. 9. S. Dionyſius Alexandrinus ſua ad Sixtum S. Pontificem Epiſtola, narrat ſuo tempore virum aliquem ſenem extitiſſe, qui cum interfuiſſet Baptiſmo eorum, qui in Eccleſia baptizabantur ac interrogationes reſponſaque eorum audiviſſet, flens, & vicem ſuam ingemiſcens, confeſſus eſt Baptiſmum, quo apud Hæreticos initiatus ipſe fuerat, non eſſe hujuſmodi, nec cum Eccleſiæ Baptiſmo, quidquam habere commune, *ſed plenum blaſphemiæ & impietatis, ſceleſtis verbis ac cæremoniis eſſe adminiſtratum*. Quinam vero fuerint illi Hæretici, non exponit Dionyſius.

III. De Montaniſtis, qui Cataphrygæ dicebantur, quod in Phrygia præſertim ſuos haberent conventus, conſtat 1. ex Can. 8. Concilii Laodiceni ann. 364. *Eos*, ait Canon, *qui ab eorum hæreſi, qui Phryges dicuntur, convertuntur, ſive ſint in Clero, qui apud illos exiſtimatur, ſive maximi dicantur; eos omnes cum omni ſtudio catechizari ſeu initiari, & baptizari ab Eccleſiæ Epiſcopis & Præsbyteris.* Conſtat 2. ex Concilio primo generali Conſtantinopolitano ann. 381. Can. 7. ubi Montaniſtæ iis accenſentur Hæreticis, qui ad Eccleſia venientes, tanquam Pagani recipiendi ſunt per Baptiſmum. Non alia porro fingi poteſt cauſa, cur ejuſmodi Hæretici jubeantur rebaptizari, quam quod in legitima Eccleſiæ forma baptizati non fuiſſent. Ita teſtatur Sanctus Baſil. Epiſtolæ primæ ad Amphilochium, Can. 1. ubi de Montaniſtis ait: *Quamnam ergo habet rationem verum eorum Baptiſma judicari, qui in Patrem, & Filium, & Montanum, Priſcillamque baptizant?* Idem quoque innuunt S. Gregorius Nazianzenus Oratione 3. de pace, & S. Gregorius Magnus Lib. 9. Epiſt. 61. nunc L. 11. Epiſt. 67. ad Quiricum vel Quirinum, aliosque in Hiberia Epiſcopos: *Hi Hæretici*, inquit, *qui in Trinitatis nomine minime baptizantur, ſicut ſunt Bonoſiaci, & Cataphrygæ, quia & illi Chriſtum Dominum non credunt, & iſti Spiritum Sanctum perverſo ſenſu eſſe pravum quemdam hominem Montanum credunt* . . . . *cum ad ſanctam Eccle-*

T. 1. Conc. p. 1498. B. T. 2. Conc. pag. 952. Edit. vet. Tom. 3. p. 738. D. Tom. 2. p. 1167. C.

Eccleſiam veniunt, baptizantur. Hæc de cauſa S. Hieronymus eos non adjungit illis, quos in Dialogo adverſus Luciferianos teſtatur a Romana Eccleſia non rebaptizari. To. 4. p. 2. p. 304. & ſeq.

IV. De Sabellianis conſtat ex Canone 7. Concilii primi generalis Conſtantinopolitani jam citato, in quo jubentur ad Eccleſiam redeuntes, baptizari. T. 2. Conc. p. 952. Ib. p. 43. E.

V. De Paulianiſtis, a Paulo Samoſateno ita dicti, conſtat ex Can. 19. Concilii primi generalis Nicæni ann. 325. quo jubentur iterum baptizari: T. 4. Conc. p. 1013. *De Paulianiſtis*, inquit, *ad Eccleſiam Catholicam confugientibus definitio prolata eſt, ut iterum baptizentur omnimodis*. Idem ſtatuit Concilium Arelatenſe ſecundum an. 452. Can. 16. & 17. quod teſtatur etiam S. Hieronymus Dialogo adverſus Luciferianos, ubi aſſerit *Synodum Nicænam omnes Hæreticos ſuſcepiſſe, exceptis Pauli Samoſateni diſcipulis*. T. 4 p. 2 p. 305. Tom. 8. p. 13. D. Ratio autem, cur iterum datus illi fuerit Baptiſmus, non alia eſſe poteſt, quam quod in legitima forma collatus primum non fuerat. *Credendum*, inquit S. Aug. L. de Hæreſibus, hæreſi 44. *eos regulam Baptiſmatis non tenere*. Idem teſtatur Innocentius Primus Epiſt. 22. ad Epiſcopos Macedoniæ c. 5.

VI. De Photinianis, qui eumdem cum Sabellio errorem tuebantur, patet ex Canone 16. Concilii ſecundi Arelatenſis: *Photinianos*, inquit, *ſive Paulianiſtas, ſecundum Patrum ſtatuta baptizari oportet*. T. 4. Conc. p. 1013 B. Unde corrigenda videtur lectio Canonis ſeptimi Concilii Laodiceni an. 364. in quo Photiniani non jubentur rebaptizari. Probabile igitur eſt verba illa in Canonem irrepſiſſe, & conſequenter delenda, cum Nicænus Canon expreſſe juſſerit rebaptizari Paulianiſtas, qui iidem erant cum Photinianis.

VII. De Eunomianis patet tum ex Canone 7. Concilii primi generalis Conſtantinopolitani, tum ex Theodoreto L. 4. hæreticarum fabularum c. 3. tum ex S. Epiphanio hæreſi 76. in fine, & Sozomeno L. 6. Hiſt. c. 28. Theodoreti & S. Epiphanii verba paulo ſupra retulimus, agendo de neceſſitate trinæ merſionis. Tom. 4. p. 222. A. Ibid. pag. 103. C.

VIII. De Elceſæis, ab Elceſai quodam hæreſis ſuæ auctore ſic nuncupati, conſtat ex Theodoreto L. 2. hæretic. fabul. c. 7. ubi aſſerit *eos uſos fuiſſe Baptiſmatibus in elementorum confeſſione*.

IX. De Menandro teſtis eſt Theodoretus L. 1. c. 2. ubi ait ipſum aſſeruiſſe baptizatos in ſuo nomine ſalvos eſſe.

X. De aliquibus Bonoſiacis conſtat, tum ex S. Gregorio Magno jam citato n. III. tum ex Pelagio II. in ſuo ad Gaudentium Epiſcopum Reſponſo: *ubi innuit eos baptizaſſe in mortem Chriſti*. Quod vero omnes Bonoſiaci non adulteraverint formam Baptiſmi, colligitur manifeſte ex Can. 17. Concilii II. Arelatenſis an. 452. ubi dicitur: *Bonoſiacos autem ex eodem errore venientes, quos ſicut & Arianos baptizari in Trinitate manifeſtum eſt, ſi interrogati &c.* T. 4. Conc. p. 1013. B.

XI. De aliquibus etiam Arianis idem teſtatur Theodorus Lector Collectaneorum L. 2. ubi refert a Deuterio Ariano Epiſcopo aliquem nomine Barbam, Conſtantinopoli baptizatum ſub hac forma: *Baptizatur Barbas in nomine Patris, per Filium, in Spiritu*, ac ſtatim aquam evanuiſſe. Idem legitur apud Nicephorum L. 13. c. 35. Conſtat præterea ex antiquo Gregorii Turonenſis Supplemento, & Joanne Biclarenſi in Chronico, nonnullos in Hiſpania Gothos Arianos formam Baptiſmi non ſervaſſe; qui idcirco a S. Leandro Hiſpalenſi Epiſcopo rebaptizati ſunt: atque eam ob cauſam Reginam Brunichildim, dum in Gallias venit, rebaptizatam fuiſſe

 affir-

affirmat Aimonius Monachus Floriacenſis L. 3. Hiſt. Francorum c. 4. apud Duchesne Tom. 3. Non omnes porro Arianos peccaſſe in formam Baptiſmi certo, colligitur tum ex Concilio generali primo Nicæno, in quo ſoli Paulianiſtæ jubentur rebaptizari; tum ex Can. 7. Concilii primi generalis Conſtantinopolitani; tum ex Can. 16. Concilii ſecundi Arelatenſi mox citato n. X. tum ex S. Greg. Magno Epiſt. jam citata 67. L. 11. ubi ait: *Arianos per impoſitionem manus Occidens, per unctionem vero ſancti Chriſmatis Oriens reformat*. Unde quando S. Athanaſius Orat. 3. contra Arianos, & S. Hieron. Dial. adverſus Luciferianos innuere videntur, Arianos baptizaſſe in nomine Creatoris & creaturæ, ſenſus eorum non eſt, quod inter baptizandum verba hæc pronuntiaverint, ſed cum verba ex animo dicentis ſoleant exponi, in nomine creaturæ baptizaſſe dicuntur, quia Filium Dei, in cujus nomine confertur Baptiſmus, creaturam eſſe exiſtimabant.

Pag. 74. · Tom. 2. p. 1167. B.

XII. De aliquibus Afris ſupponunt Patres Concilii primi Arelatenſis an. 314. Can. 8. ubi ajunt: *De Afris, quod propria ſua lege utuntur, ut rebaptizent, placuit, ut ſi ad Eccleſiam aliquis de hac hæreſi venerit, interrogent eum Symbolum; & ſi perviderint in Patre & Filio & Spiritu ſancto eum eſſe baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum ſanctum. Quod ſi interrogatus non reſponderit hanc Trinitatem, baptizetur*. Supponit igitur Concilium, aliquos fuiſſe in Africa qui non baptizabant in forma conſueta. Ubi caſtiganda obiter videtur lectio Binni, qui loco *De Afris*, legit *De Arianis*: nondum quippe exorta tunc erat hæreſis Ariana.

Tom. 1. Conc. pag. 1428. A.

Per Afros autem intelligit Concilium, tum eos qui Cypriano & Firmiliano adhærentes, quoslibet Hæreticos in hæreſi baptizatos indiſcriminatim rebaptizabant; tum Sabellianos, Novatianos, Donatiſtas, cæteraſque peſtes, quæ in Africa præſertim graſſabantur, quippe baptizatos a Catholicis, cum ad ſuas tranſibant partes, iterum baptizabant. Jubet igitur Concilium, diſcrimen eſſe obſervandum inter Hæreticos qui formam Baptiſmi integram ſervabant, & eos qui illam adulterabant; idque dignoſcendum ex interrogatione eorum qui ab ejuſmodi Hæreticis ad Eccleſiam redibant: qui ſi deprehendantur baptizati in forma conſueta, non ſunt baptizandi; ſecus, ſi forma conſueta non fuiſſet obſervata.

Denique Can. 49. eorum qui Apoſtolici falſo nuncupantur, ſuppreſſo nomine notantur qui baptizabant *in tribus ſine initio Principiis, aut in tribus Filiis, aut in tribus Paracletis*. Eumdem errorem nondum extinctum ſæculo ſexto perſtringit Vigilius S. Pontifex Epiſt. 2. c. 6. ubi ait: *Si quis Epiſcopus aut Præsbyter, juxta præceptum Domini, non baptizaverit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ſed in una perſona Trinitatis, aut in duabus, aut in tribus Patribus, aut Filiis, aut in tribus Paracletis, projiciatur de Eccleſia Dei*. S. Auguſt. L. 6. de Baptiſmo c. 25. obſervat, ſuo tempore facilius inveniri Hæreticos, qui omnino non baptizant, quam qui illis verbis: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, non baptizant.

Ibid. pag. 52. E. · Tom. 5. Conc. pag. 313 D. E. · Tom. 9. p. 176. E.

An Chriſtus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit.

Sociniani poſt Socinum, Tractatu de Baptiſmo cap. 2. docent baptizari *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, apud S. Matth. c. 28. v. 19. non eſſe baptizari in invocatione ſeu expreſſione Perſonarum Trinitatis; ſed idem eſſe, ac doceri, inſtrui, initiari in fide Patris, Filii, & Spiritus ſancti,

Epi-

Epiſcopius quoque in reſponſione ad trigeſimam ſeptimam quæſtionem inter ſexaginta quatuor, ubi, etſi putet formam Baptiſmi conſuetam, propter antiquum Eccleſiarum omnium uſum, retinendam eſſe, contendit tamen eam nullo pacto colligi poſſe ex verbis Chriſti apud S. Matth. c. 28. unde ibidem putat verba hæc Chriſti: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, connecti poſſe cum iſtis: *Docete*, ſeu, *diſcipulos facite*; atque iſta verba: *baptizantes eos*, eſſe intra parentheſim collocanda: ita ut ſenſus ſit: *Baptizantes, docete quis ſit Pater, quis Filius, quis Spiritus ſanctus, & in hac doctrina diſcipulos facite*: qua certe admiſſa expoſitione, clarum eſt, iſta verba: *baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, non eſſe a Chriſto præſcripta tanquam formam Baptiſmi.

Gerardus etiam Voſſius Diſputatione ſecunda de Baptiſmo Theſi quinta, contendit nullam eſſe in Scripturis formam verborum, in quibus baptizare debeamus, præſcriptam. Adverſus eos ſit

CONCLUSIO.

Chriſtus certam verborum formam in Baptiſmo uſurpandam præſcripſit.

Probatur 1. ex c. 28. S. Matth. v. 19. ubi Chriſtus Diſcipulis ait: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*: quo loco etſi conceptis verbis Chriſtus non dixerit, verba iſta inter baptizandum eſſe pronuntianda, univerſa tamen Eccleſia verborum Chriſti cuſtos, ac fidelis interpres ex eo ſemper intellexit, & uſu ſuo confirmavit, verba iſta exprimenda eſſe. Ubi obſervabis obiter, Lutheranos & Calviniſtas, qui eamdem Baptiſmi formam nobiſcum retinent, ac præſcribunt, nec Traditionis & Eccleſiæ auctoritatem infallibilem agnoſcunt, vix poſſe contumaces Socinianos refellere, & probare adverſus illos, ſenſum verborum Chriſti eſſe, ut inter baptizandum exprimantur nomina perſonarum Ss. Trinitatis.

Actorum 19. v. 2. cum S. Paulus interrogaſſet diſcipulos: *an Spiritum ſanctum accepiſſent*; & iſti reſpondiſſent: *Neque ſi Spiritus ſanctus eſt, audivimus*; ſtatim ſubjicit Paulus: *In quo ergo baptizatis eſtis*? Quæ ſane interrogatio videtur ſupponere ſolitum exprimi in adminiſtratione Baptiſmi Chriſti, nomen Spiritus ſancti, de quo diſcipuli illi, ſolo Joannis Baptiſmo tincti, nihil audiverant.

Confirmatur: Quia ibidem Baptiſmum Chriſti videtur Apoſtolus conferre cum Baptiſmo Joannis, & modum, quo uterque miniſtrabatur, comparare. *Joannes*, inquit, *baptizavit baptiſmo pœnitentiæ, dicens: In eum qui venturus eſſet poſt ipſum*, nempe Chriſtum: ergo in Baptiſmo Chriſti aliquid etiam dicebatur: Quid? verba iſta Evangelica: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*.

Pariter primæ Corinth. 1. loquens Apoſtolus de ſchiſmate quod inter Corinthios exortum fuerat, quorum aliqui dicebant ſe eſſe Pauli, alii Apollo, alii Cephæ: *Numquid*, ait Paulus, *in nomine Pauli baptizati eſtis*? quaſi diceret: Nonne tenetis memoria verba, quibus datus vobis eſt Baptiſmus? An baptizantem audiviſtis dicentem: *Ego te baptizo in nomine Pauli*? non certe, ſed *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*.

Probatur 2. ex conſtanti & perpetua Eccleſiæ totius traditione & praxi, cujus tot certiſſima proferri poſſunt argumenta, quot ſuperſunt Ss. Patrum monumenta. Ex infinitis hæc pauca ſeligimus.

P. 94. A. Ex S. Juſtino Apolog. 2. pro Chriſtianis: *In nomine rerum cunctarum parentis*, inquit, *& Domini Dei, & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, & Spiritus ſancti in aqua tunc lavantur ... Super eo qui renaſcendum ſibi eſſe ſtatuerit .... parentis rerum omnium, & Domini Dei nomen nominatur .. In nomine autem etiam Jeſu Chriſti crucifixi ſub Pontio Pilato, atque in nomine Spiritus ſancti abluitur is qui illuminatur*. Igitur, teſte S. Juſtino, nomen Patris, Filii, & Spiritus ſancti exprimebatur in adminiſtrando Baptiſmo.

Ibid. C. D.

Ibid. E.

P. 229. D. Ex Tertulliano L. de Baptiſmo c. 13. *Lex tingendi*, inquit, *impoſita eſt, & forma præſcripta: Ite*, inquit, *docete Nationes, tingentes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. Quid hoc teſtimonio poteſt expreſſius, ac diſſertius proferri? Et c. 2. dixerat: *Sine ſumptu homo in aqua demiſſus, & inter pauca verba tinctus*. Pauca autem illa verba alia non ſunt ab iis, quæ Chriſtus præſcripſit Matth. 28. Denique Lib. adverſus Praxeam c. 26. *Noviſſime*, inquit, *mandavit ut tingerent in Patrem, Filium, & Spritum ſanctum: non in unum, nam nec ſemel, ſed ter, ad ſingula nomina in perſonas ſingula tingitur*.

P. 224. B.

Pag. 516. A. B.

P. 126. Ex S. Cypriano Epiſt. 73. ad Jubajanum, ubi ſic legitur: *Poſt Reſurrectionem a Domino Apoſtoli ad Gentes mittuntur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptizare Gentiles jubentur. Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Eccleſiam, immo & contra Eccleſiam, modo in nomine Jeſu Chriſti, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remiſſionem peccatorum conſequi poſſe, quando ipſe Chriſtus Gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate?*

Edit. vet. Tom. 2. p. 170. A. Ibid. B. Ex S. Baſilio L. de Spiritu ſancto c. 12. *Oportet*, inquit, *inviolabilem manere traditionem, quæ in vivifica gratia data eſt*: Et poſtea: *Fides perficitur per Baptiſmum, Baptiſmus vero fundamento fidei nititur, & utraque res per has voces impletur. Sicut enim credimus in Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum, ſic & baptizamur in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*.

Tom. 2. p. 330. B. Ex S. Ambroſio Lib. de Myſteriis c. 4. *Credit*, inquit, *Catechumenus in crucem Domini Jeſu, qua & ipſe ſignatur: ſed niſi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; remiſſionem non poteſt accipere peccatorum, nec ſpiritualis gratiæ munus haurire ... Tu autem baptizatus es in nomine Trinitatis, confeſſus es Patrem; recordare quid feceris; confeſſus es Filium, confeſſus es Spiritum ſanctum*.

Edit. poſt. T. 4. p. 1. p. 144. Ex S. Hieronymo L. 4. Commentariorum in Matth. *Baptizantur*, inquit, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; ut quorum una eſt divinitas, una ſit largitio; nomenque Trinitatis unus Deus eſt*.

Tom. 9. p. 166. Ex S. Auguſt. Lib. 6. de Baptiſmo c. 25. *Certa ſunt*, inquit, *Evangelica verba, ſine quibus non poteſt conſecrari Baptiſmus*. Quæ autem ſint iſta verba declarat L. 3. c. 15. *Si*, inquit, *Evangelicis verbis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti Marcion Baptiſmum conſecrabat, integrum erat Sacramentum*.

Ibid. pag. 115. G. His adde, non aliam fuiſſe unquam Eccleſiæ regulam in approbando vel damnando Hæreticorum Baptiſmo, quam hujus formæ a Chriſto præſcriptæ accuratam obſervationem, vel corruptionem, ut conſtat ex Canone octavo Concilii primi Arelatenſis paulo ante citato. Et vero vel ipſis veteribus Hæreticis tam perſuaſum fuit aliquam eſſe Baptiſmi formam verbis expreſſam, ut illi verba quædam ſemper uſurpaverint, teſte S. Irenæo L. 1. c. 18.

Ex his vero omnibus ſic arguere licet: Eccleſia in adminiſtrando Baptiſmo ſemper uſurpavit tanquam neceſſariam formam, ſine qua nullum eſt Sacramen-

mentum, verba Evangelica: atqui non alia de cauſa verba hæc uſurpanda eſſe duxit Eccleſia, quam quod intellexit ea fuiſſe a Chriſto præſcripta Matt. 28. Eccleſia enim quæ Sacramenta inſtituere non poteſt, non poteſt etiam verba neceſſaria ad ſubſtantiam Sacramentorum præſcribere, ſed quæ ſunt a Chriſto præſcripta ſumma religione retinet & obſervat. Igitur verba, quibus Baptiſmi forma exprimitur, ſunt a Chriſto præſcripta.

Ex his quoque funditus convellitur figmentum Epiſcopi, verba hæc: *In nomine Patris, & Filii; & Spiritus ſancti*, connectentis cum iſtis: *Ite & docete*: & iſtud: *Baptizantes*, inter parentheſim collocantis. Nullum enim eſt, ne vel minimum quidem, parentheſis in textu ſacro veſtigium, nulla neceſſitas, cum planus ſit & apertus Chriſti ſermo. Quod ſi ad libitum fas ſit ejuſmodi verborum conſtructiones, ſicut & parentheſes fingere, nihil tam certum, ac firmum erit, quod non evertatur.

Dices: Non magis ex iſtis Chriſti verbis: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, inferri poteſt neceſſitas iſta verba pronuntiandi inter baptizandum, quam ex iſtis: *Euntes docete omnes Gentes*, inferatur neceſſitas dicendi inter docendum: *Ego vos doceo*; vel ex iſtis: *In nomine meo dæmonia ejicietis, languores ſanabitis*, neceſſitas dicendi: *Dæmonia ejicio, languores ſano &c.* atqui iſtud poſtremum neceſſarium non eſt, neque ex Chriſti verbis colligitur: ergo &c.

Confirmatur: Quia illud: *in nomine*, apud S. Matth. c. 28. non ſignificat in expreſſione ſeu invocatione, ſed in virtute & fide Patris, & Filii, & Spiritus ſancti: ſicut quando in Actibus Apoſtolorum legimus Apoſtolos baptizaſſe in nomine Chriſti, illud: *in nomine*, idem eſt, ac in virtute & fide, non vero in expreſſione ſeu appellatione nominis Chriſti; alias ſequeretur validum aliquando fuiſſe Baptiſmum datum in ſolo Chriſti nomine, quod vulgo non admittunt Theologi.

Reſp. nego maj. & parit. Ratio diſparitatis ex ſola Chriſti voluntate petenda eſt. In factis enim ejuſmodi, tota ratio facti eſt voluntas facientis: voluntas autem Chriſti nobis per Eccleſiam Sponſam ejus, ac fidelem interpretem declaratur. Si vero ſuperiorem & a priori rationem quæras, cur inter baptizandum neceſſe ſit exprimere actum baptizantis, & invocare Ss. Trinitatem; inter vero docendum, aut quid ſimile, iſtud neceſſe non ſit, hæc poteſt afferri: quia nempe actio qua quis docet, vel dœmonia ejicit, aut morbos ſanat, per ſemetipſam ſatis determinata eſt ad hoc, vel illud, abſque additione talium verborum: *Ego doceo*: *Ego dæmonia ejicio &c.* At vero cum actio baptizantis ex ſe ſit indifferens, & poſſit ad multa referri, neceſſe eſt, ut per aliquid ſpeciale determinetur ad actionem ſacram, divinam, religioſam, uno verbo ad ſacramentalem: iſtud autem per quod determinatur, eſt tum declaratio ſeu expreſſio invocantis, tum invocatio diſtincta trium perſonarum Ss. Trinitatis, tum intentio baptizantis, qua vult facere quod facit Eccleſia & Chriſtus inſtituit. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. Auguſtinus, *& fit Sacramentum*.

Ad confirmationem nego iſtud: *in nomine*, apud S. Matth. ſignificare ſolum in virtute & fide, non vero in invocatione ſeu appellatione nominis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; utrumque enim ſignificat. Nec valet adducta paritas ex Baptiſmo dato in nomine Chriſti, in Actibus Apoſtolorum: ibi enim: *in nomine*, idem eſt, ac in virtute & fide, non in ſola expreſſione nominis Chriſti, ut dicemus infra; quia ſcilicet eo loci non agitur de forma

Denique omnes Græcorum Libri rituales, eamdem formam continent: Si vero quæras hujuſcæ rationem,

Reſpondebit 1. Gabriel Philadelphienſis Epiſcopus in Libro de Sacramentis, duplicem eſſe. 1. Quia Scriptura etiam verbo paſſivo utitur. *Ego*, inquit Joannes, *a te debeo baptizari*. 2. Quia hæc loquendi formula modeſtiam baptizantis indicat; qui ne videatur ſibi primarium Baptiſmi miniſterium arrogare, non audet in prima perſona dicere: *Ego te baptizo*. Unde S. Chryſoſtomus Hom. 1. in Acta Apoſtolorum, expendenda iſta verba: *Vos autem baptizabimini, non poſt multos hos dies. Neque dixit*, inquit, *Ego vos baptizo Spiritu ſancto, ſed baptizabimini, nos docens, ut modeſte de nobis ſentiamus*. Mat. 3. 14. Ed. Com. p. 453. B.

Reſpondebit 2. Arcudius Lib. 1. de Baptiſmo c. 8. idcirco Græcos verbo indicativo paſſivo uti, ut eorum apud ſuos occurratur errori, qui cum illis Schiſmaticis Corinthiis dicebant: *Ego ſum Pauli, Ego ſum Cephæ &c.* quaſi ſignificare vellent, Baptiſmum vel a Paulo, vel a Cepha aut ab alio quocumque Miniſtro ſuam trahere virtutem, qui error non tantum in Græciam, ſed & in Africam ſerpſerat: unde S. Aug. Serm. 99. de verbis S. Lucæ, alias Homilia 23. inter 50. loquens de peccatis quæ Magdalenæ peccatrici dimiſſa ſunt: *Medicus bonus*, inquit, *ægros non ſolum præſentes ſanabat, ſed & futuros etiam prævidebat. Futuri erant homines qui dicerent: Ego peccata dimitto, ego juſtifico, ego ſano, quemcumque baptizo*. Aliquando tamen verbo indicativo in prima perſona uſos eſſe Græcos, colligi poteſt ex S. Greg. Naz. Orat. 40. verſus finem. *Baptizo te*, inquit, *docens in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*. P. 13. col. 2. Tom. 5. p. 524. D. T. 1. p. 670. D.

II. Formam iſtam apud Græcos ſolemnem validam eſſe conſtat, tum quia nunquam ea de re litem illis movere Latini; nunquam ab illis ea forma baptizatos rebaptizarunt: tum quia Eugenius IV. S. Pontifex in Inſtructione Armenis data, poſtquam dixit formam Baptiſmi eſſe iſtam: *Ego te baptizo* &c. mox ſubjungit: *Non tamen negamus, quin & per illa verba: Baptizetur, vel baptizatur manibus meis talis ſervus vel ſerva Dei in nomine &c. perficiatur Baptiſma*. Rationem addit, quia principalis cauſa ex qua fluit virtus Baptiſmi, eſt Ss. Trinitas, inſtrumentalis autem eſt Miniſter, qui tradit exterius Sacramentum: at utraque exprimitur in forma Græcorum, miniſterialis quidem non ita diſtincte, ſed tamen, ait Arcudius, facile intelligitur. Tum denique, quia quoties unio cum Græcis tentata eſt & perfecta, nuſquam ab iis poſtularunt Latini, ut antiquam ſuam baptizandi formam immutarent. Tom. 13. Conc. p. 535. C. D.

Dices 1. Alexander III. Decreto: *Si quis puerum*, exigit ut actus baptizantis miniſtri exprimatur. At in forma Græcorum non exprimitur.

Reſp. nego min. Exigit quidem S. Pontifex, explicitam fieri mentionem actionis externæ: utrum vero active, vel paſſive exprimatur, parum intereſt. Cum miniſter apud Græcos ait: *Baptizatur N.* ſubintelligitur; *a me* baptizatur.

Dices 2. Albertus Magnus in 4. diſt. 3. q. 2. ad 8. refert S. Pontificem reſpondiſſe, quoſdam, qui erant ſub regimine Eccleſiæ Romanæ in Dalmatia, rebaptizandos eſſe, eo quod ſub hac verborum formula eſſent baptizati: *Baptizatur ſervus Chriſti*.

Reſp. ita quidem primo reſpondiſſe S. Pontificem; at poſtea re maturius ponderata negaſſe illos rebaptizandos eſſe.

Qua

& ſolliciti Veteres in demonſtranda neceſſitate illius invocationis, quam in commemorando verbo, quo utebantur ut exprimerent actum baptizantis.

Quamquam ſi vera ſunt & genuina Acta martyrii S. Stephani S. Pontificis, quæ Baronio ad annum Chriſti 259. n. 20. fideliſſima videntur, habemus exemplum Baptiſmi dati ab illo S. Pontifice ſub hac forma, ibid. n. 23. *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti baptizo te.*

Nec obſtat 2. auctoritas adducta S. Auguſtini. Non enim ſimpliciter damnat ſanctus Doctor in ſe verba hæc: *Ego abſolvo: Ego baptizo*; ſed pravum & erroneum eorum verborum ſenſum, quem fingebant Donatiſtæ, quos ibi impugnat. Docebant ſcilicet illi, Sacramentorum vim & efficaciam pendere ex merito Miniſtri, non ex virtute Chriſti; atque ſenſu illo erroneo ſuperbe jactabant ſe dimittere peccata, ſe baptizare &c. quos impugnans merito dicebat ſanctus Doctor: *Daturus erat Dominus hominibus Spiritum ſanctum, & ab ipſo Spiritu ſancto fidelibus ſuis dimitti peccata; non meritis hominum volebat intelligi dimitti peccata.* Tom 5 p. 525. C.

Probatur ſecunda pars, nempe formam hanc Baptiſmi apud nos uſurpatam, maxime convenientem eſſe: Quia nempe recte exprimit Baptiſmi cauſam tum iſtrumentalem, ſeu miniſterialem, tum principalem, tum ipſam baptizati perſonam. Inſtrumentalem quidem per iſta: *Ego baptizo*; principalem per iſta *in nomine: Patris, & Filii, & Spiritus ſancti.* Iſtud vero, *in nomine*, ſignificat præter ipſam oralem appellationem perſonarum Trinitatis, virtutem, auctoritatem, fidem Trinitatis, cui nomen damus, ac ſpondemus obſequium, cum baptizamur. Dicitur autem: *in nomine*, non, *in nominibus*: ut clarius unitas eſſentiæ, virtutis, & operationis trium perſonarum divinarum ſignificetur. Ipſa denique perſona baptizati clare exprimitur per pronomen *te*.

An hæc verba: Ego te baptizo, *quibus actus baptizantis exprimitur, neceſſaria ſint, ut Sacramentum valeat.*

Quæſtionis præſentis ſenſus non eſt, an neceſſe ſit perſonam Miniſtri in Baptiſmo exprimere: communis enim fere eſt opinio, id non eſſe neceſſarium. Ita S. Th. in 4. diſt. 3. art. 2. ad 1. *Utrum*, inquit, *expreſſio perſonæ miniſtri quæ ſit ſecundum nos, ſit de neceſſitate Baptiſmi, apud quoſdam dubium eſt; probabilius tamen dici poteſt, quod non ſit, ne cogamur totam Græcorum Eccleſiam abſque Baptiſmo ponere, qui perſonam non exprimunt baptizantis: quod dicitur conſilio ſanctorum Patrum factum, contra errorem eorum qui in baptizantis perſona ſpem ponebant, de quo 1. Cor. 1.* Tom. 10. pag. 47. Videntur S. Th. cœterique Scholaſtici ſupponere, Græcos modo vel optativo, vel deprecatorio, dicere: *Baptizetur ſervus Dei*; in quo loquendi modo nulla involvitur perſonæ baptizantis mentio, ſicut in iſto modo indicativo; *Baptizetur ſervus Dei*, in quo facile ſuppletur iſtud, nempe, per me, ſeu manibus meis.

Senſus igitur quæſtionis eſt, utrum validum olim fuerit, aut etiamnum valere poſſit Baptiſmus datus a Miniſtro, qui inter abluendum iſta tantum proferret verba: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*: non additis, aut: *Ego te baptizo*, aut: *Baptizatur talis*, aut aliis æquivalentibus verbis, quibus actio baptizantis exprimitur.

Duodecimo Eccleſiæ ſæculo excitata primum legitur hæc quæſtio, aliis affirmantem, aliis negantem ſententiam propugnantibus.

Opi-

Opiniones diverſæ.

Præpoſitivus in 4. parte Summæ Theologicæ, Petrus Cantor aliquot ante Præpoſitivum annis, in Summa de Sacramenti & animæ conſiliis, quæ aſſervatur manuſcripta in Bibliotheca Victorina fol. 156. p. 2.

Obiit an. 1140. Hugo a S. Victore Lib. 2. part. 6. c. 13. de Sacramentis.

Obiit an. 1164. Petrus Lombardus Magiſter Sententiarum Lib. 4. diſt. 3.

Obiit an. 1203. Denique Stephanus Lornacenſis Epiſcopus interrogatus a Pontio Epiſcopo Claromontano de ſubjecta quæſtione Epiſtola 5. putant validum & ratum eſſe Sacramentum Baptiſmi cum ſola expreſſione ſeu invocatione nominis *Patris*, *& Filii*, *& Spiritus ſancti*, abſque illis aut ſimilibus verbis: *Ego te Baptizo*, vel, *Baptizatur* talis. Sententiam hanc nonnullis momentis confirmare conatur dictus Stephanus in citata Epiſtola 5.

Alii negantem ſequuntur partem, inter quos primus & auctoritate & dignitate eminet Alexander III. edita ex profeſſo eam in rem Conſtitutione, quæ habetur Extrav. *De Baptiſmo & ejus effectu*, c. *Si quis*. Obiit autem ille an. 1181. ideſt ea ipſa ætate qua floruit Stephanus Tornacenſis, cui proculdubio, ut & cœteris ejuſdem temporis Scriptoribus, ignota fuit hæc S. Pontificis Conſtitutio, quæ non videtur prius juris publici facta, quam eam Raymundus in Decretales retulerit, & Raymundi compilatio a Gregorio IX. auctoritatem in Judiciis obtinuerit. Paulo ante Gregorium IX. dicta Alexandri III. definitio ſecundæ Decretalium compilationi ſub Innocentio III. factæ inſerta quidem fuerat; *Sed ab iiſdem Doctoribus Scholaſticis*, inquit Morinus Lib. 8. de Pœnit. c. 16. n. 21. *partim ignorata fuit, partim minus quam Raymundi collectio æſtimata, eo quod Pontifex eam non confirmaſſet.*

In eamdem negantem opinionem abiit eodem ſæculo duodecimo Mauritius Epiſcopus Pariſienſis, qui de hac quæſtione conſultus fuerat a Pontio Claromontano Epiſcopo. Extat reſponſum Mauritii inter Epiſtolas Stephani Tornacenſis n. 4.

pag. 565. Morinus Lib. 8. de Pœnit. cap. 16. n. 21. mediam quamdam inire ſententiam videtur: nempe Stephani, & aliorum Scholaſticorum rationes probabiles judicat; adeoque ante receptam Alexandri III. Conſtitutionem ratum & validum fuiſſe Baptiſmum cum his ſolis verbis collatum, *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, ſed poſt receptam S. Pontificis definitionem, nullum amplius eſſe, niſi exprimatur actio baptizantis per iſta aut æquivalentia verba: *Ego te baptizo: Baptizatur talis &c.* Scilicet idem ille putat judicandum de Baptiſmo, ac de Matrimonio v. g. quod ante Decretum Tridentinum valuit clam contractum ſine teſtibus & Parochi præſentia: ſed poſt Decretum illud nullum eſt: poteſt quippe Eccleſia in adminiſtratione Sacramentorum certas præſcribere leges & conditiones, quibus non obſervatis nullum ſit & declaretur Sacramentum. Cum igitur definierit Alexander III. nullum eſſe Baptiſmum ſine iſtis aut ſimilibus verbis: *Ego te baptizo &c.* concludendum eſt, poſt talem definitionem verba ejuſmodi abſolute neceſſaria eſſe, ut ratum ſit & validum Sacramentum Baptiſmi. His ita hiſtorice præmiſſis; Sit

CON-

CONCLUSIO.

Verba iſta: *Ego te Baptizo*, aut æquivalentia, quibus actio baptizantis exprimitur, abſolute neceſſaria ſunt, ut valeat Baptiſmus.

Probatur 1. ex perpetuo & conſtanti uſu Eccleſiæ tum Græcæ, tum Latinæ, quæ inter baptizandum uſa eſt verbis exprimentibus actionem Miniſtri, ſicut ex citatis antea teſtimoniis colligere eſt. Illius autem uſus & praxis neceſſitatem deduxit Eccleſia ex mandato Chriſti apud Matth. c. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*: quo loco par videtur adſtrui neceſſitas & invocandi Ss. Trinitatem, & exprimendi actionem baptizantis: aut ſi iſtud poſtremum ſuſtuleris, & aliud quoque tolli poterit; aut ſaltem nulla ſatis firma ex Scripturis ratio haberi poterit, qua unum præ alio neceſſarium abſolute eſſe demonſtretur. Non enim aperte & expreſſe dixit Chriſtus, ut inter baptizandum appellaremus nomen Patris & Filii & Spiritus ſancti, & iſtud *in nomine*, interpretari quis poſſet in virtute, auctoritate, fide: attamen conſtat iſtud eſſe falſum. Unde? ex ipſa Eccleſia, quæ fidelis eſt verborum Chriſti ſponſi ſui interpres, traditione ac perpetua praxi; ergo cum ex eadem praxi conſtet ſemper uſurpata eſſe verba, quibus exprimitur actio miniſtri, dicendum, verba illa ſemper judicata fuiſſe neceſſaria, ut ratum ſit & validum Baptiſma: & quidquid adverſus neceſſitatem exprimendi actionem baptizantis dicitur a Stephano Tornacenſi, illud omne retorqueri ac converti poteſt adverſus neceſſitatem invocandi nomen Patris & Filii & Spiritus ſancti.

Probatur 2. ex definitione Alexandri III. S. Pontificis Extrav. *De baptiſmo*. Cap. *Si quis*, cujus hæc verba ſunt, *Si quis puerum ter in aqua merſerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, amen; & non dixerit: Ego te baptizo &c. puer non eſt baptizatus*. *Decret. p. 1381.*

Prædeceſſoris ſui definitionem confirmavit ejuſdem nominis Alexander VIII. in cenſura multarum propoſitionum facta die 7. Decembris anni 1690. inter quas hæc n. 27. damnatur: *Valuit aliquando Baptiſmus ſub hac forma collatus: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, prætermiſſis iſtis: Ego te baptizo*. *Recueil des Bulles p. 309.*

Probatur 4. ex Mauritio Epiſcopo Pariſienſi, qui a Pontio Epiſcopo Claromontano (ſicut & Stephanus Tornacenſis) ea de re conſultus, reſpondit per Epiſtolam inter Stephani Epiſtolas n. 4. nullum eſſe Baptiſmum collatum prætermiſſis iſtis aut ſimilibus verbis: *Ego te baptizo*. Quin ipſe Pontius in cujus Diœceſi contigerat aliquem fuiſſe baptizatum ſine iſtis verbis, Pariſienſem & Tornacenſem conſulens Epiſcopos per Epiſtolam, quæ extat n. 3. inter Epiſtolas Stephani Tornacenſis, ſignificat ſibi nullum quoque videri ejuſmodi Baptiſmum, & *peſſimam* appellat conſuetudinem eorum, qui qualibet premente neceſſitate omittunt iſta verba: *Ego te baptizo*. Imo ipſe Stephanus Tornacenſis, quamquam oppoſitam ſententiam multis momentis confirmare nitatur, non eam tamen ut certam omnino ac indubitatam proponit aut affirmanter definit; *Opiniones profundo*, inquit, *non aſſertiones, paratus ſummi & Catholici viri Domini Pariſienſis ſequi veſtigia*. Pariſienſis autem ille Epiſcopus erat Mauritius, qui, ut diximus, Baptiſmum ejuſmodi improbavit.

Doctiſſimus P. Martene L. 1. de antiquis Eccleſiæ ritibus c. 1. art. 14. nn. 15. & ſeq.

& ſeq. varia refert antiqua Miſſalia Græca & Latina, in quibus, ſi unum excipias Rituale Eccleſiæ Cameracenſis ab annis circiter trecentis exaratum, exprimitur actio miniſtri baptizantis.

Probatur denique ratione S. Thomæ 3. p. q. 66. art. 5. ad 2. *Cum ablutio hominis in aqua*, inquit, *propter multa fieri poſſit, oportet, quod determinetur in verbis forme ad quid fiat: quod quidem non fit per hoc quod dicitur: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; quia omnia in tali nomine facere debemus, ut habetur Coloſſ. 3. Unde ſi non exprimatur actus Baptiſmi, vel per modum noſtrum, vel per modum Græcorum, non perficitur Sacramentum.*

Ex his facile eſt diluere, quæ Stephanus Tornacenſis adducit, ut opinionem noſtræ Concluſioni adverſam tueatur.

Primo ait, Scripturam ſolummodo præcipere, ut baptizemus in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; non ut dicamus: *Ego te baptizo*, quæ verba inutilia omnino videntur, ubi manifeſta eſt actio baptizantis. Sicut cum dixit Chriſtus: *Euntes docete omnes gentes*; neceſſe non eſt ut inter docendum dicamus: *Ego vos doceo*. Pariter cum Eliſæus ſervo ſuo puerum ſuſcitaturo juſſit ut poneret baculum ſuum ſuper faciem pueri, quis dicat neceſſe fuiſſe ſervo pronuntiare hæc verba: *Pono baculum Eliſæi ſuper faciem tuam*? Item cum jubet Deus Moyſen virgam ſuam projicere, ut fieret ſerpens, numquid neceſſe fuit Moyſen dicere: *Virgam projicio*? non certe. Pariter igitur præcepto Chriſti ſatisfacit, qui baptizat in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, nec dicit: *Ego te baptizo*.

Verum hujuſce ratiocinii infirmitas patet ex jam dictis ſupra, ubi quærebamus, an Chriſtus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit. Etſi enim Scriptura aperte non jubeat ut inter baptizandum dicamus: *Ego te baptizo*, hunc tamen eſſe verborum Chriſti ſenſum traditio & praxis Eccleſiæ perpetua demonſtrat. Et vero, ut obſervatum jam fuit, eadem Scriptura aperte non dicit ut inter baptizandum pronuntiemus nomen Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; & tamen certiſſime conſtat ſine expreſſa illa invocatione nullum eſſe Baptiſmum. Unde porro illud? ex conſtanti & perpetua Eccleſiæ traditione & praxi. Exempla vero adducta non ſunt ad rem noſtram: tum quia non ſunt in re ſacramentaria, de qua hic tantum ſermo eſt: tum quia actiones adductæ ex ſeſe ſatis erant ad unum quid determinatæ; at non ita eſt actio baptizantis ſine iſtis verbis: *Ego te baptizo*, ut ait S. Th. citatus.

Secundo, Stephanus ait Ss. Patres, cum de validitate Baptiſmi actum eſt aliquando, ſollicitos dumtaxat fuiſſe de verbis iſtis: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, non de aliis.

Verum diſcriminis iſtius aperta eſt ratio: nempe de illis tantum verbis, qua Hæretici adulterabant, tunc inſtitutam controverſiam, non de aliis, circa quæ nullam legimus ſubortam quæſtionem ante ſæculum duodecimum.

Tertio addit Stephanus, viros laicos plebejos ſolitos in neceſſitate baptizare in his tantum verbis: *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*.

Epiſt. 74. *pag.* 132. Verum abuſus fuit, quem Pontius Epiſcopus Claromontanus peſſimum appellat; &, ut dicebat alia in occaſione S. Cyprianus: *Conſuetudo ſine veritate vetuſtas erroris eſt*.

Exemplum vero Matrimonii quod adducit Morinus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 21. ut confirmet Stephani ſententiam, & probet ante Conſtitutionem Alexandri III. valuiſſe Baptiſmum prætermiſſis iſtis verbis: *Ego te baptizo*; poſt Conſtitutionem vero non valere, ſicut valuit Matrimonium clande-

ſti-

ſtine contractum ante Decretum Tridentinum, poſt vero Decretum illud, non amplius ratum eſt, & validum; exemplum, inquam, illud appoſitum non videtur. Iſtud quippe diſcriminis eſt inter Sacramenta quorum materia in aliquo morali, aut in aliquo phyſico conſiſtit, ut in prioribus poſſit Eccleſia certas quaſdam leges ac conditiones præſcribere, quibus omiſſis inhabilis declaratur aut miniſter ad conferendum, aut ſuſcipiens ad percipiendum Sacramentum: ſic inhabiles ad contrahendum Matrimonium declaravit Concilium Tridentinum eos, qui non contraherent coram proprio Parocho, & teſtibus; & inhabilis declaratur Sacerdos, quamquam valide, & legitime ordinatus, ad abſolvendum a peccatis, niſi juriſdictionem habeat & Epiſcopi ordinarii approbationem. Quid ita? quia nempe materia illorum Sacramentorum conſiſtit in aliquo morali: cum autem rei moralis bonitas non ſemper abſoluta ſit in ſe, ſed relativa ad varias temporum, locorum, & perſonarum circumſtantias, a quibus plerumque dependet, (quod enim uno tempore, & in his circumſtantiis optimum eſt, mutatis illis circumſtantiis, aut malum, aut certe non ita opportunum, & conſentaneum eſſe poteſt) inde neceſſe fuit Chriſtum Eccleſiæ ſuæ prudentiæ ac ſapientiæ ſubjeciſſe moralem illorum Sacramentorum materiam, in quibus adminiſtrandis poteſt, prout ad commune Fidelium bonum, & Sacramentorum dignitatem expedire judicaverit, certas apponere leges, & conditiones, non quidem ut mutetur illorum Sacramentorum materia, id enim juris non habet Eccleſia, ſed ut inhabiles declarentur vel miniſtri ad conficienda, vel ſuſcipientes ad percipienda Sacramenta. At non ita eſt in iis Sacramentis, quorum materia in aliquo phyſico, vel forma in certis verbis poſita eſt, qualis eſt v.g. Baptiſmus: ſic enim rata, fixa, & a Chriſto determinata eſt, tum materia tum forma ipſius, ut ſemper ratum ſit Sacramentum, ſi illa obſervetur ſicut oportet; nec poteſt Eccleſia aut addere, aut detrahere quidquam ex iis, quæ Chriſtus inſtituit tanquam abſolute neceſſaria ad ſubſtantiam Sacramenti. Si igitur aliquando valuiſſet Baptiſmus ſine iſtis verbis: *Ego te baptizo*, adhuc valeret non obſtante declaratione Alexandri III. At nuſquam valuiſſe contendimus, quod ſua Conſtitutione non primum declaravit S. Pontifex, ſed tantum confirmavit antiquam Eccleſiæ doctrinam.

Dixi in Concluſione, iſta verba: *Ego te baptizo*, vel æquivalentia, eſſe neceſſaria: ubi

Obſervabis 1. pronomen *Ego*, abſolute non eſſe neceſſarium, quia ſatis exprimitur perſona baptizans per verbum, *baptizo*.

Obſervabis 2. quod ſi verbo *baptizo*, quis ſubſtitueret vel, *tingo*, vel, *lavo*, vel, *mergo*, aut, *abluo*, valide baptizaret, quia unus, & idem eſt illorum verborum ſenſus. Unde deſerendus Innocentius IV. ſcribens in caput 1. *de Baptiſmo*, ubi putat nullum fore Baptiſmum, ſi quis diceret: *Ego Petrus*, vel, *Ego ſacerdos te tingo*, aut, *abluo*, aut, *balneo*.

An diſtincta trium perſonarum divinarum invocatio ſit abſolute neceſſaria; & num valuerit olim Baptiſmus datus in ſolo Chriſti nomine.

Socinus diſputatione de Baptiſmo c. 2. negans iſtis Chriſti apud S. Matth. verbis: *Ite docete omnes gentes, baptizantes eos &c.* contineri & præceptum, & formam baptizandi, conſequenter docet Apoſtolos reipſa baptizaſſe in ſolo Chriſti nomine.

Inter Scholæ Magiſtros non una eſt opinio.

Sunt qui exiſtimant, non tantum Apoſtolorum ætate valuiſſe, ſed etiam ſubſequente, & etiam nunc valere Baptiſmum in ſolo Chriſti nomine collatum. Ita innuere videtur Beda Commentario in c. 10. Actorum, Hugo a S. Victore L. 2. de Sacramentis par. 6. c. 2. Magiſter ſententiarum l. 4. diſt. 3. littera E. Cajetanus in Commentariis, ex quibus tamen, editione altera Romana, juſſu S. Pii V. ſententia hæc expuncta fuit. At eadem in Hadriani VI. Operibus in 4. q. 2. de Baptiſmo, adhuc legitur; quæ quidem Opera ab illo antea, cum adhuc privatus eſſet, exarata ſunt, typis deinde Romæ edita cum Pontificatum gereret, ipſo præſente ac ſpectante an. 1522. His accedere videtur Voſſius diſp. de Baptiſmo Theſi 5. ubi contendit idem omnino eſſe baptizare *in nomine Chriſti*, ac *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; licet judicet ſatius eſſe, & conſultius, ſi tres perſonæ diſtincte appellentur.

Sunt qui docent, Apoſtolos quidem ex legitima cauſa diſpenſationis, nempe ad majorem nominis Chriſti commendationem, & celebritatem apud primos Chriſtianos promovendam, baptizaſſe in ſolo ejus nomine, ſeu in ſola invocatione; ſed ſublata deinde hac diſpenſationis cauſa, non amplius ratum eſſe Baptiſma niſi ſub invocatione diſtincta trium divinarum perſonarum. Ita S. Th. hic art. 6. ad 1. S. Bonaventura in 4. diſt. 3. 1. parte diſtinctionis art. 2. q. 2. ad 3.

Maldonatus de Sacramentis Tom. 1. q. 3. judicat non eſſe improbabilem *Pa. 35. A.* ſententiam eorum, qui putant, ratum eſſe, & validum Baptiſma collatum in nomine collectivo SS. Trinitatis, quamvis ibidem fateatur contrariam opinionem communiorem eſſe, & conſuetudine magis probatam.

Sunt denique qui exiſtimant, (& quidem noſtro judicio verius) nuſquam in ſolo Chriſti nomine collatum valuiſſe Baptiſmum, ſed diſtinctam Patris & Filii & Spiritus Sancti appellationem ſemper neceſſariam fuiſſe. Cum illis ſit

CONCLUSIO.

Diſtincta Patris, & Filii, & Spiritus Sancti invocatio abſolute neceſſaria eſt; nec unquam valuit, aut valere poteſt Baptiſmus in ſolo nomine Chriſti collatus.

Duæ ſunt partes. Prima pars demonſtrata manet, ex teſtimoniis tum Scripturæ tum SS. Patrum, quæ adduximus ſupra, ubi quærebamus, an Chriſtus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit. Conſule.

Et vero perpetua, & conſtans Eccleſiæ univerſæ traditio, & praxis invicte dogma iſtud Catholicum demonſtrat: nulla quippe alia regula uſa eſt Eccleſia in admittendo, vel rejiciendo Hæreticorum Baptiſmo, quam expendendo, an inter Baptizandum forma conſueta, & a Chriſto præſcripta, invocatio nempe trium divinarum perſonarum, obſervata fuiſſet aut violata; ita ut juſſi ſint rebaptizari, qui in alia forma fuerant baptizati. Sic Conc. Nicænum I. rebaptizari juſſit Paulianiſtas, Conc. Laodicenum, Montaniſtas; Conc. II. Arelatenſe Can. 16. & 17. Photinianos; Conc. Conſtantinopol. I. quod eſt generale II. Eunomianos, Montaniſtas, Sabellianos, de quibus omnibus diximus antea initio hujus Quæſtionis. Unde Concil. Arelat. I. ann. 314. Can. 8. ſic decernit: *Placuit, ut ſi ad Eccleſiam aliquis* *T. 1. Conc. p. 108. A.* *de hæreſi venerit, interrogent eum Symbolum; & ſi perviderint eum in Patre & Filio & Spiritu S. eſſe baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut acci-*

piat

piat Spiritum ſanctum. Quod ſi interrogatus non reſponderit hanc Trinitatem, baptizetur. Quo in Canone iſtud obiter obſervabis, collectivum nomen Trinitatis exponi per diſtinctam enumerationem Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; quod etiam diſerte docet S. Ambroſius Lib. de Myſteriis c. 4. Poſtquam enim dixit: *Tu baptizatus es in nomine Trinitatis;* ſtatim explicat nomen collectivum, facta expreſſa enumeratione perſonarum; *Confeſſus es Patrem,* inquit, *recordare quid feceris; confeſſus es Filium, confeſſus es Spiritum ſanctum.* Non ſufficeret igitur ad veritatem Baptiſmi, ſi quis diceret: *Ego te baptizo in nomine Trinitatis.* Tom. 2. p. 330. B. C.

Probatur etiam ratione quam adducit Tertullianus L. de Baptiſmo c. 6. Cum enim Baptiſmus ſit fidei Sacramentum, quo fidem noſtram in tres perſonas SS. Trinitatis ſalutis noſtræ auctores ac ſponſores teſtamur & obligamus, neceſſe fuit tres illas divinas perſonas diſtincte & expreſſe appellari ſeu invocari. Sic loquitur: *Angelus Baptiſmi arbiter ſuperventuro Spiritui ſancto vias dirigit, ablutione delictorum, quam fides impetrat, obſignata in Patre & Filio & Spiritu ſancto. Nam ſi in tribus teſtibus ſtabit omne verbum, quanto magis, dum habemus per benedictionem eoſdem arbitros fidei, quos & ſponſores ſalutis, ſufficit ad fiduciam ſpei noſtræ etiam numerus nominum divinorum? Cum autem ſub tribus & teſtatio fidei, & ſponſio ſalutis pignorentur, neceſſario adjicitur Eccleſiæ mentio; quoniam ubi tres, ideſt, Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus, ibi Eccleſia, quæ trium corpus eſt.* Alludit Tertullianus eo loci ad publicam profeſſionem fidei in Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, quam a baptizandis exigebat Eccleſia. P. 225. D.

Secunda pars, nempe nunquam valide collatum fuiſſe Baptiſma in ſolo Chriſti nomine.

Probatur auctoritate SS. Patrum, qui exponentes ea ipſa Scripturæ loca, in quibus aliqui baptizati dicuntur in nomine Chriſti, docent reipſa eos fuiſſe baptizatos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Ita imprimis

S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajan. *Jeſu Chriſti mentionem facit Petrus,* inquit, *non quaſi Pater omitteretur, ſed ut Patri quoque Filius adjungeretur.* Pag. 126. Act. 2. 28.

Auctor anonymus ſed antiquus, Cypriano coætaneus, in Tractatu, cui titulus eſt: *Non debere denuo baptizari, qui ſemel in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti ſint tincti,* probat, quod etſi a baptizandis invocaretur Chriſti nomen, non tamen in ſola nominis ipſius invocatione, ſed in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti baptizati cenſendi ſint. *Neque æſtimes,* inquit, *huic tractatui contrarium eſſe, quod dixit Dominus: Ite, docete omnes Gentes in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti; quia cum hoc verum & omnibus modis in Eccleſia obſervandum ſit, & obſervari quoque ſolitum ſit, tamen conſiderare oportet quod invocatio nominis Jeſu non debet a nobis futilis videri, propter venerationem & virtutem ipſius nominis.*

S. Baſilius Lib. de Spiritu ſancto c. 12. cui titulus: *Adverſus eos qui dicunt ſufficere Baptiſma tantum in nomine Domini,* ex profeſſo Concluſionem noſtram demonſtrat, & ſpeciem contraria nonnulla Scripturæ teſtimonia conciliat. *Neminem,* inquit, *in fraudem inducat illud Apoſtoli; quod nomen Patris, & Spiritus ſancti mentionem in Baptiſmatis commemoratione frequenter omittit; neque ideo putet uſum harum vocum eſſe indifferentem.... Siquidem Chriſti appellatio totius Deitatis eſt profeſſio: quippe quæ ſimul declarat & Deum qui unxit, & Filium qui unctus eſt, & Spiritum ſanctum, qui eſt unctio.* Et poſtea: *Videtur interdum & Spiritus tantum in Baptiſmate feciſſe mentionem Apoſtolus.* Edit. vet. Tom. 2. p. 169. Ibid. D.

tus. Omnes enim, inquit primæ Cor. 12. in uno corpore, & in uno Spiritu baptizati ſumus, &c. At non ideo quis dixerit perfectum eſſe Baptiſma, in quo ſolum Spiritus nomen invocatum eſt. Oportet enim inviolabilem manere traditionem &c. ſicut ſupra retulimus, cum quærebamus, an Chriſtus aliquam Baptiſmi formam præſcripſerit.

Mirum certe eſt, potuiſſe Voſſium Diſput. 2. de Baptiſmo Theſi 5. hunc S. Doctoris textum laudare, ut oſtendat Baptiſmum in ſolo Chriſti nomine collatum validum viſum eſſe antiquis Eccleſiæ Patribus, cum data opera omnino oppoſitum demonſtrandum ſibi propoſuerit S. Baſilius.

Apud Hier. T.4 part.4. pag. 503. Didymus L. 2. de Spiritu S. non longe ab initio: *Non arbitror*, inquit, *quemquam tam vecordem atque inſanum futurum, ut perfectum Baptiſma putet quod datur in nomine Patris, & Filii, ſine aſſumptione Spiritus Sancti; aut rurſus in nomine Patris, & Spiritus Sancti, Filii vocabulo prætermiſſo; aut certe in nomine Filii, & Spiritus Sancti, non præpoſito vocabulo Patris. Licet enim quis poſſit exiſtere ſaxei (ut ita dicam) cordis & penitus mentis alienæ, qui ita baptizare conetur, ut unum de præceptis nominibus prætermittat, videlicet contrarius legislator Chriſti; tamen ſine perfectior baptizabit, imo penitus a peccatis liberare non poterit, quos a ſe baptizatos exiſtimaverit.*

Ed. Pariſ. 1619. Tom. 2. p. 351. A. Origenes in caput 6. Epiſtolæ ad Romanos: *Cur* inquit, *hic Apoſtolus Chriſti nomen aſſumpſit dicens: Quicumque in Chriſto baptizati ſumus; cum utique non habeatur legitimum Baptiſma, niſi ſub nomine Trinitatis.* Deinde reſpondetur: *Quoniam hoc loco non tam Baptiſmatis rationem, quam mortis Chriſti diſcutere cupiebat.*

Theophilactus in caput ultimum S. Lucæ: *Quomodo*, inquit, *Baptiſma in nomine ſolius Chriſti fieri intelligemus, præſertim cum alias doceamur baptizari in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti? Primum dicimus, quod quando dicimus Baptiſma fieri in nomine Chriſti, non dicimus quod oporteat in ſolius Chriſti nomine fieri.*

Ed. Pariſ. 1631. p. 545. D. S. Auguſtinus L. 2. contra Maximinum Arianum cap. 17. ſolvens objectionem illius adverſus divinitatem Spiritus ſancti ex eo ductam, quod Scriptura rerum creationem Spiritui ſancto non adſcribat, reſpondet ex illo Scripturæ ſilentio male inferri reipſa Spiritum ſanctum Creatorem non eſſe; ſicut ex eo, quod Scriptura aliquando aſſerat, baptizatos nonnullos fuiſſe in nomine Chriſti, non propterea inferre licet eos baptizatos fuiſſe in ſolo nomine Chriſti, non appellato nomine Patris & Filii & Spiritus

Tom. 8. p. 751. A. ſancti. Audiatur S. Doctor: *Si autem quia non eſt nominatus*, (Spiritus ſanctus) *quod etiam per illum facta ſit creatura, quando de Filio dictum eſt: Omnia per ipſum facta ſunt; ideo putas Dei Spiritum non eſſe Creatorem: procul dubio, nec in ejus nomine poteris baptizatos dicere, quibus ait Petrus: Agite pœnitentiam, & baptizetur unuſquiſque veſtrum in nomine Domini Jeſu Chriſti; quia non ait, & Spiritus Sancti: nec in Patris nomine; quia nec ipſe ibi eſt nominatus. Si autem etiam non nominatis Patre, & Spiritu Sancto, in nomine Jeſu Chriſti juſſi ſunt baptizari; & tamen intelliguntur non baptizati, niſi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: cur non ſic audis de Filio Dei, Omnia per ipſum facta ſunt: ut & non nominatim intelligas ibi etiam Spiritum Sanctum.* Quo loco S. Doctor regulam præſcribit ſolvendis præſentis controverſiæ difficultatibus maxime opportunam: ſcilicet, quando Scriptura alicujus tantum perſonæ divinæ mentionem facit, alias non cenſeri excluſas; imo omnes præſupponi, cum trium divinarum perſonarum una ſit operatio, ſicut una eſt eſſentia.

Vene-

Venerabilis Beda Lib. variarum quæſtionum qu. 14. *Si quis*, inquit, *baptizans dicat: Baptizo in Chriſto Jeſu; & non dicat: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ſicut Dominus inſtituit, non eſt verus Baptiſmus; & ideo videndum eſt, ne quis erret in verbis Apoſtoli, quibus dicit: Nunc baptizo in Chriſto Jeſu; aliter intelligens quam dictum ſit.* Quo loco videtur Beda correxiſſe quod ſcripſerat Commentario in caput 10. Actorum, ubi ex S. Ambroſio exponit quomodo S. Lucas afferat multos in nomine Chriſti fuiſſe baptizatos: quamquam cum ibi S. Ambroſii verba tantum referat, eodem ſenſu exponi poſſet, quo ipſum S. Ambroſium mox exponemus. Tom. 8. p. 407. n. 60.

Denique S. Joannes Damaſcenus L. 4. orthodoxæ fidei c. 10. exponit quid ſit baptizari in Chriſti nomine; & docet idem eſſe, ac baptizari in fidem Chriſti, non vero in appellatione ſolius nominis Chriſti. *In Chriſtum baptizatum eſſe*, inquit, *nihil aliud indicat quam in illum credendo ſalutifera aqua tingi. Fieri autem non poteſt, ut in Chriſtum credamus, niſi Patris, & Filii, & Spiritus ſancti confeſſione imbuti ſimus... Enim vero quænam verborum forma adhibenda eſſet, Dominus Diſcipulis ſuis expoſuit: Baptizantes eos, inquies, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.* Tom. 1. p. 260. A. Ibid. B.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Conſtat ex Actibus Apoſtolorum, multos in nomine Chriſti baptizatos fuiſſe. Cap. 2. v. 38. S. Petrus ait: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti in remiſſionem peccatorum.*

Cap. 8. v. 12. *Cum vero credidiſſent Philippo evangelizanti de Regno Dei, in nomine Jeſu Chriſti baptizabantur viri & mulieres.*

Cap. 10. verſ. 48. *Juſſit eos* (S. Petrus) *baptizare in nomine Domini Jeſu Chriſti.*

Cap. 19. v. 5. de quibuſdam diſcipulis, quos S. Paulus invenit Epheſi, dicitur: *His auditis, baptizati ſunt in nomine Jeſu.*

Reſp. Ex citatis modo Ss. Patrum teſtimoniis patere ad propoſitam difficultatem reſponſionem, quæ triplex afferri poteſt.

Prima eſt, nomen Chriſti in Baptiſmo appellatum fuiſſe, non prætermiſſo nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti: una enim perſona nominata, cæteræ non cenſentur excludi, imo potius ſupponuntur pariter appellatæ. Ita exponunt S. Cyprianus, Anonymus, S. Baſilius, S. Auguſtinus, Beda. Atque, ut ait Eulogius apud Photium in Bibliotheca Codice 280. *Quid dictum eſt in Actis de iis, qui Baptiſmum Joannis accepiſſent. His auditis, baptizati ſunt in nomine Domini Jeſu; hoc eſt, quia baptizati ſunt juxta traditionem, doctrinamque Domini Jeſu. Quare & alibi cum dicit: In Chriſto vel in morte Chriſti baptizati ſunt, eumdem ſenſum debemus intelligere ſignificari; hoc eſt, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti baptizati ſunt. Sic enim docuit & tradidit Jeſus Chriſtus Dominus noſter, ut Baptiſmus fieret.* Veriſimile quippe non eſt, Apoſtolos tam religioſos & accuratos mandatorum Chriſti obſervatores, tam ſolemne præceptum baptizandi in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti datum a Chriſto Matth. 28. neglexiſſe. Imo legimus ab ipſis rebaptizatos Epheſios, quod declaraſſent ſe nihil audiviſſe de Spiritu ſancto. *In quo ergo*, inquiunt Act. 19. v. 3. *baptizati eſtis?* Qua quæſtione ſupponunt ſolitum fuiſſe exprimi in Baptiſmo nomen Spiritus ſancti; ſicut Patris, & Filii; Baptiſmus ergo in nomine Chriſti, idem eſt, ac ſecundum præceptum Chriſti datus. Ed. Roth. 1653. p. 1603. nu. 10.

Secunda eſt, baptizari in nomine Chriſti idem eſſe, ac baptizari in fide Chriſti, ſeu poſt emiſſam publicam profeſſionem fidei in Chriſtum. Ita S. Joannes Damaſcenus citatus: nullus quippe baptizabatur, niſi prius conteſtatus fuiſſet ſe credere in Chriſtum. Hunc ſenſum non obſcure inſinuat Scriptura. Act. 22. v. 16. Ananias ſic Paulum compellat: *Quid moraris? Exſurge & baptizare, & ablue peccata tua invocato nomine ipſius*. Et c. 8. v. 36. ubi narratur quomodo baptizatus ſit Eunuchus Reginæ Candacis a Philippo, *Venerunt*, ait S. Lucas, *ad quamdam aquam; & ait Eunuchus: Ecce aqua, quid prohibet me baptizari? Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et reſpondens ait: Credo Filium Dei eſſe Jeſum Chriſtum. Et juſſit ſtare currum; & deſcenderunt uterque in aquam Philippus & Eunuchus, & baptizavit eum*. Ubi obſervabis non addi: *Baptizavit eum in nomine Chriſti*: ſicut aliis in locis. Quid ita? quia Eunuchus ille jam ſuam in Chriſtum fidem profeſſus fuerit. Illud ergo: *in nomine Chriſti*, intelligi debet; non ex parte miniſtri baptizantis, quaſi inter baptizandum ſolum Chriſti nomen aliquando expreſſum & appellatum fuerit, ſed ex parte ſubjecti recipientis Baptiſmum, a quo exigebatur prius fidei in Chriſtum profeſſio.

Tertia reſponſio eſt, baptizari in nomine Chriſti nihil eſſe aliud quam baptizari Baptiſmo Chriſti, in ejus virtute & auctoritate: ut nempe Baptiſmus Chriſti diſtinguatur a Baptiſmo Joannis quo tincti dumtaxat fuerant ii, de quibus dicitur Act. 19. v. 5. *Baptizati ſunt in nomine Jeſu*; id eſt, Baptiſmo Chriſti. Iſtud *in nomine*, ſæpius uſurpari ab Auctoribus ſacris pro virtute ſeu auctoritate, manifeſtum eſt ex S. Petro Act. 3. v. 6. ubi ſanans claudum ait: *In nomine Jeſu Chriſti Nazareni ſurge & ambula*. Et cap. 4. v. 7. Sacerdotes & Scribæ ſic interrogant Petrum & Joannem: *In qua virtute aut in quo nomine feciſtis hoc vos?* Reſponſionem confirmat Theophilactus in c. 24. S. Lucæ:
P. 345. *Quando dicimus*, inquit, *Baptiſma fieri in nomine Chriſti, non dicimus quod oporteat in ſolius Chriſti nomine fieri, ſed quod Chriſti Baptiſma ... ſpirituale ſit, non judaicum; neque quale Joannis in pœnitentiam ſolum, ſed & communionem Spiritus ſancti remiſſionem peccatorum conferat*.

Inſtabis: Tam iſtud *in nomine Chriſti*, in Actibus Apoſtolorum ſignificat in invocatione, quam apud S. Matth. c. 28. *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, ſignificet in invocatione ſeu appellatione Patris & Filii & Spiritus ſancti, non vero tantum in virtute & auctoritate: atqui hoc poſtremum verum eſt: ergo &c.

Reſp. 1. nego maj. In his enim rebus, quæ facti ſunt, & pendent a virtute Chriſti, Eccleſiæ, ac Traditionis judicium audiri debet: at ex perpetua Eccleſiæ praxi, ac Traditionis conſtantis judicio conſtat iſtud *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, apud S. Matth. idem eſſe, ac in invocatione ſeu appellatione, quia inter baptizandum ſemper invocatum eſt nomen Patris & Filii & Spiritus ſancti. At non ita eſt de nomine Chriſti ſaltem ſolo, per excluſionem aliarum perſonarum; nuſquam enim ex Traditione Eccleſiæ demonſtrabitur valuiſſe Baptiſmum ſub invocatione ſolius nominis Chriſti collatum.

Reſp. 2. Iſtud *in nomine Chriſti*, in Actibus Apoſtolorum, ſignificare poſſe invocationem Chriſti, non quidem per excluſionem, ſed per adjunctionem aliarum perſonarum, ut antea diximus.

Objicies 2. Auctoritatem duorum SS. Pontificum Stephani & Nicolai I. quorum primus ſedere cœpit an. 255. alter an. 589. uterque vero credidit ratum eſſe & validum Baptiſma datum in ſolo Chriſti nomine.

De

De Stephano teſtis eſt ſanctus Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajan. ubi de illo conqueritur, quod neqnidem a Marcione baptizatos iterum baptizari velit, eo prætextu, quod in nomine Jeſu Chriſti baptizati videantur. *Quomodo ergo*, inquit, *quidam dicunt foris extra Eccleſiam, imo & contra Eccleſiam, modo in nomine Jeſu Chriſti, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remiſſionem peccatorum conſequi poſſe, quando ipſe Chriſtus Gentes baptizari jubeat in plena & adunata Trinitate?* Opponit ibi S. Doctor Baptiſmum in nomine Chriſti, Baptiſmo in plena & adunata Trinitate; ſeu qui, juxta Chriſti mandatum, conferri debet in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti; atque Stephano, ejuſque ſequacibus, objicit, quod contra iſtud mandatum, ratum haberent Baptiſmum in nomine Chriſti collatum. *P. 126.*

Idem refertur in Actis paſſionis hujus S. Martyris & Pontificis, qui, teſte Baronio ad an. 259. n. 20. accurata ſunt & fide digniſſima. Narratur enim ibid. n. 22. facto frequenti conventu in crypta Nepotiana, Stephanum in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti baptizaſſe, & ſigno ſacri Myſterii conſecraſſe numero centum & octo, tam viros quam mulieres. *Tom. 2. p. 630.*

De Nicolao I. conſtat ex ejus Reſponſo ad conſulta Bulgarorum c. 10. ubi ſic loquitur: *A quodam Judæo, neſcitis utrum Chriſtiano, an Pagano, multos in patria veſtra baptizatos aſſeritis, & quid de his ſit agendum conſulitis. His profecto in nomine SS. Trinitatis, vel tantum in nomine Chriſti, ſicut in Actis Apoſtolorum legimus, baptizati ſunt, (unum quippe, idemque eſt, ut S. exponit Ambroſius) conſtat eos non eſſe denuo baptizandos; ſed primum utrum Chriſtianus an Paganus ipſe Judæus extiterit, vel ſi poſtmodum factus fuerit Chriſtianus, inveſtigandum eſt. Quamvis non prætereundum eſſe credamus, quid beatus de Baptiſmo dicat Auguſtinus; Jam ſatis, inquit, oſtendimus ab Baptiſmum, qui verbis Evangelicis conſecratur, non pertinere, cujuſquam vel dantis vel accipientis errorem, ſive de Patre, ſive de Filio, ſive de Spiritu ſancto aliter ſentiat, quam doctrina cœleſtis inſinuat.* *Tom. 8. Concil. p. 548. B. C.*

Reſp. ad auctoritatem Stephani, 1. incertum plane eſſe an. S. Cyprianus de Stephano loquatur: ait enim tantum: *Quidam dicunt*; qui vero illi ſint, non explicat. Nec plane liquet, an quod ibi aſſerit S. Doctor, legerit in ipſa genuina Stephani Epiſtola: hanc quippe ſe a Jubajano accepiſſe narrat; at veriſimile non videtur, Stephanum ſcripſiſſe Jubajano in remotioribus Africæ partibus Epiſcopo, & non ſancto Cypriano Carthaginenſi Epiſcopo, præſertim cum ad ipſum recte miſiſſet Decretum de non rebaptizandis Hæreticis, ſicut colligitur ex ipſa S. Cypriani ad Pompejum Epiſtola n. 74.

2. Eſto de Stephano loquatur S. Cyprianus, pace ipſius dictum ſit, eum Stephani mentem & ſenſum ſatis aſſecutum non fuiſſe, cum exiſtimavit Baptiſmum in nomine Chriſti datum, Stephano idem eſſe, ac in ſola nominis Chriſti invocatione. Non ita eſt: per Baptiſmum enim in nomine Chriſti, intelligebat Stephanus Baptiſmum virtute & auctoritate Chriſti inſtitutum & datum; & quidem appoſite ad ſtatum controverſiæ, quam cum Cypriano habebat, ut nempe oſtenderet parum referre a quo Baptiſmus conferatur, modo ſit baptiſmus Chriſti, id eſt virtute & auctoritate Chriſti inſtitutus, cujus proinde vis & efficacia non pendet, ut putabat S. Cyprianus cum ſuis, a fide miniſtri, ſed ex virtute Chriſti, qui tam bene per Hæreticos ac per orthodoxos, per malos, ac bonos Sacramenta ſua diſpenſat.

Hanc autem fuiſſe veram & genuinam mentem S. Pontificis Stephani pa-

 tet,

tet, tum ex ipſo ſtatu controverſiæ inter ipſum & S. Cyprianum excitatæ; non enim de forma Baptiſmi, ſed de fide miniſtri agebatur inter illos: tum quia Stephanus in nulla re a Traditione diſceſſit, (qui ſolemne iſtud emiſerat Decretum: *Nihil innovetur, niſi quod traditum eſt:* at tota docet Traditio, Baptiſmum conferri debere ſub invocatione expreſſa trium perſonarum Ss. Trinitatis. Tum quia in illis ipſis Actibus paſſionis S. Stephani quos commemorat Baronius ad an. Chriſti 259. nu. 23. refertur Nemeſium Tribunum militum a Stephano baptizatum fuiſſe ſub hac forma: *In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti baptizo te*. Quando igitur in iiſdem Actibus refertur eum baprizaſſe in nomine Jeſu Chriſti, per illud, *in nomine*, intelligi debet in virtute ſeu auctoritate Chriſti, ſeu Baptiſmo Chriſti. Tum denique quia Firmilianus Cypriano & Stephano coœtaneus, teſtatur Stephanum reipſa baptizaſſe in plena & adunata Trinitate. Sic loquitur in Epiſtola ad Cyprianum inter Cyprianicas n. 76. *Illud quoque abſurdum, quod non putant quærendum eſſe quis ſit ille, qui baptizaverit, eo quod qui baptizatus ſit, gratiam conſequi potuerit invocata Trinitate nominum Patris & Filii & Spiritus ſancti*. Idem quoque poſt narratam dœmoniacæ cujuſdam fœminæ hiſtoriam ſubdit: *Quid igitur*, ait, *de hujuſce Baptiſmo dicemus .... maxime cui nec ſymbolum defuit Trinitatis*? Igitur, teſte Firmiliano (quamquam in Stephanum parum propenſo) Stephanus baptizabat ſub invocatione Trinitatis nominum Patris & Filii & Spiritus ſancti.

Tom. 2. p. 530.

P. 146.

P. 147.

Ad auctoritatem Nicolai I.

Sunt, qui in ejus Reſponſo duplicem diſtinguunt partem: priorem in qua agit dumtaxat de fide baptizandi, non de forma ex parte miniſtri baptizantis; ac ejus mentem eſſe ajunt, parum ſcilicet referre an qui baptizandus eſt, teſtetur ſe credere in Trinitatem, aut in Chriſtum, cum unum & idem ſit; iſtud ergo: *baptizari in nomine Chriſti*, in mente S. Pontificis, attenditur ex parte ſubjecti ſeu ſuſcipientis Baptiſmum, a quo poſtulabatur fides in Chriſtum; non ex parte miniſtri, quaſi verba illa tantum ſufficere voluerit pro forma Baptiſmi. Reſponſionem probant, quia S. Pontifex adducit auctoritatem tum Actuum Apoſtolorum, tum S. Ambroſii: at in illis locis non agitur de forma Baptiſmi, ſed de fide baptizandi. Poſteriorem vero Reſponſi partem ajunt ſpectare miniſtrum Baptiſmi, in quo exigit, ut verbis Evangelicis utatur pro forma: nihilominus jubet examinari, quis ſit ille miniſter, an Judæus, an Paganus, an Chriſtianus; non quod dubitet S. Pontifex ratum eſſe Baptiſma a quocumque verbis Evangelicis collatum, ſed quod periculum ſit, ne Paganus aut Judæus formam corrumpat inter baptizandum.

Verum reſponſio iſta, ut nihil diſſimulemus, gratis ficta videtur, nullumque habet in citato Nicolai Reſponſo fundamentum; in quo non duplex eſt, ſed unum Reſponſi argumentum, nempe conditio baptizantis, non vero fides baptizati. Namque tale Reſponſum eſt, qualis interrogatio; at non interrogatus fuit S. Pontifex de fide ſuſcipientis Baptiſmum, ſed de miniſtro, an ſi Paganus ſit, vel Judæus, legitime baptizet: quando igitur reſpondet S. Pontifex, legitime illum baptizare, ſi in nomine Trinitatis vel in nomine Chriſti baptizet, manifeſtum eſt illud ex parte miniſtri debere intelligi, non ex parte ſubjecti recipientis Baptiſmum; atque ejus mentem eſſe, Baptiſmum perinde ratum eſſe, ſi vel in nomine Trinitatis, vel in nomine Chriſti conferatur: ſub disjunctione enim utrumque proponit.

Nec

Nec obſtat, quod in confirmationem ſui Reſponſi adducat auctoritatem Actuum Apoſtolorum & S. Ambroſii, quia nempe in ea perſuaſione fuit Nicolaus, his in locis ſermonem eſſe de Baptiſmo revera dato in ſolo Chriſti nomine. Adde quod S. Pontifex loquatur de eo, quo poſito non ſunt rebaptizandi illi Bulgari, quo vero ſublato forent rebaptizandi: at iſtud nullatenus intellexit de fide aut ex parte baptizantis, aut ex parte baptizati; ſiquidem ex profeſſo citat Auguſtinum dicentem, *non pertinere ad Baptiſmum verbis Evangelicis conſecratum cujuſquam vel dantis vel accipientis errorem*; ergo illud intelligere dumtaxat potuit de forma per miniſtrum pronuntiata, qui ſi deprehendatur baptizaſſe in nomine Trinitatis aut in nomine Chriſti, Baptiſmus ratus eſt nec iterandus, ſecus vero nullus & iterandus.

Alii igitur reſpondent, S. Pontificem ex privata ſua ſententia extra quæſita reſpondiſſe, valere Baptiſmum in nomine Chriſti collatum: de hoc enim interrogatus non fuerat, & iſtud obiter inſeruit ſuo Reſponſo, adeoque, ſalva quæ ipſi debetur reverentia, deſeri poteſt.

Objicies 3. auctoritatem aliquorum SS. Patrum, Cypriani, Hilarii, Baſilii, Ambroſii, & Bernardi, qui omnes teſtantur Apoſtolos in ſolo Chriſti nomine valide baptizaſſe.

S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum, docet *Apoſtolos baptizaſſe Judæos in nomine Jeſu, Gentiles autem in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*. p. 126.

S. Hilarius L. de Synodis contra Arianos in poſtrema editione n. 85. *Ne poſtremo Apoſtoli*, inquit, *reperiantur in crimine, qui baptizare in nomine Patris & Filii, & Spiritus ſancti juſſi tantum in nomine Jeſu baptizarunt*. Ed. nov. p. 1209. D.

S. Baſilius Lib. 5. adverſus Eunomianum cap. 3. *Gentes*, inquit, *quæ crediderint, ac edoctæ fuerint, jubet baptizari in Trinitatis nomine. Petrus vero ad Judæos qui de Chriſto occidendo conjurarant, ac pœnitentia ducebantur; Pœniteat, inquit, unumquemque veſtrum, fratres, veſtræ malitiæ, ac viæ pravæ; atque baptizetur in nomine Domini Jeſu, & ſalvabitur: tanquam poſſit eadem efficere Filius in lavacri regeneratione, quæ Pater & Spiritus ſanctus efficiunt*. Et Paulo poſt: *Proinde ſi Spiritus ſanctus in Apoſtolis eadem operari poteſt, quæ Patris, ac Filii nomen in iis, qui ex Gentibus crediderant, & Domini Jeſu nomen in iis quos pœnituerat Judæis, (nemo enim dixerit, Apoſtolos minus accepiſſe gratiæ per lavacrum, quam qui erant ex Gentibus, propterea quod ipſi in Spiritu ſancto gratiam habuerunt) quomodo non eſt ejuſdem cum Patre & Filio ſubſtantiæ Spiritus, qui eſt quoque ejuſdem operationis*. Tom. 1 p. 299. C. Ibid. D.

S. Ambroſius Lib. 1. de Spiritu ſancto cap. 3. refellens objectionem eorum, qui ex iſtis Apoſtoli verbis primæ Corinth. 8. ver. 8. *Ex Patre ſunt omnia, & per Filium omnia*; inferebant, Spiritum ſanctum non eſſe Deum, quia eo loci prætermittitur; oſtendit iſtud ſilentium divinitati Spiritus ſancti non obeſſe, duplici præſertim argumento. Obiit an. 197. Tom. 2. p. 607.

I. Quia in multis Scripturæ locis commendatur Spiritus ſancti virtus & poteſtas, in quibus Patris aut Filii nomen ſiletur; nec tamen inde quis merito inferret Patrem & Filium Deum non eſſe.

II. Quia ubi in Scripturis aliqua divina operatio vel Patris, vel Filii, vel Spiritus ſancti deſignatur, etſi una tantum appelletur perſona, ad omnes tamen operatio illa referri debet, quia trium perſonarum una eſt & omnino par virtus & auctoritas. Hanc autem ſuam reſponſionem confirmat ſanctus Doctor duplici exemplo; nempe Eunuchi Candacis Reginæ, qui baptizatus tantum in Chriſto plenum conſecutus eſt myſterium; & eorum, qui Act. 19. leguntur baptizati tantum in nomine Jeſu Chriſti, nec tamen, in his itera-

iteratum eſt Baptiſma, ſed novatum. Audiatur S. Doctor: *Denique Æthiops Eunuchus Candacis Reginæ baptizatus in Chriſto, plenum myſterium conſecutus eſt. Et illi, qui negaverunt ſe ſcire Spiritum ſanctum, quamvis baptizatos ſe dicerent in Joannis Baptiſmo, baptizati ſunt poſtea. Baptizati ſunt itaque in nomine Jeſu Chriſti; nec iteratum eſt baptiſma, ſed novatum, unum enim baptiſma. Ubi autem non eſt plenum baptiſmatis Sacramentum, nec principium vel ſpecie aliqua baptiſmatis æſtimatur. Plenum autem eſt, ſi Patrem & Filium & Spiritum ſanctum fatearis. Si unum neges, totum ſubrues. Et quemadmodum ſi unum in ſermone comprehendas, aut Patrem, aut Filium, aut Spiritum ſanctum; fide autem nec Patrem, nec Filium, nec Spiritum ſanctum abneges, plenum eſt fidei Sacramentum: ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus ſancti minuas poteſtatem, vacuum eſt omne myſterium. Denique & illi ipſi qui dixerant: Nec ſi Spiritus ſanctus ſit, audivimus, baptizati ſunt poſtea in nomine Domini Jeſu Chriſti ... Nec contrarium debet videri, quia quamvis etiam poſtea tacitum ſit de Spiritu, tamen creditum eſt; & quod verbo tacitum fuerat, expreſſum eſt fide. Cum enim dicitur: In nomine Domini Jeſu Chriſti, per unitatem nominis impletum myſterium eſt, nec a Chriſti Baptiſmate Spiritus ſeparatur, quia Joannes in pœnitentiam baptizavit, Chriſtus in Spiritu. Nunc autem conſideremus utrum quemadmodum in Chriſti nomine plenum eſſe myſterium legimus baptiſmatis Sacramentum, ita etiam ſancto tantum Spiritu nuncupato, nihil deſit ad myſterii plenitudinem. Rationem ſequamur; quia qui unum dixerit, Trinitatem ſignavit. Si Chriſtum dicas, & Deum Patrem, a quo unctus eſt Filius; & ipſum qui unctus eſt, Filium, & Spiritum, quo unctus eſt, deſignaſti.*

Ibid. p. 608. A. — *Ibid. p. 609. A.*

Ex quo S. Doctoris teſtimonio duo urgeri poſſunt.

Primum, ratum eſſe Baptiſmum qui confertur ſub invocatione ſeu appellatione unius dumtaxat perſonæ SS. Trinitatis, modo fides habeatur ſana & integra in tres perſonas; quia nempe, juxta S. Doctorem, una appellata perſona, aliæ ſubintelliguntur: quod ſi omnes appellarentur, & fides integra non foret, totum ſubverteretur myſterium.

Secundum, ratum fuiſſe Baptiſma datum in nomine Chriſti, & in quo *tacitum eſt verbo de Spiritu ſancto; licet expreſſum ſit fide*. At Baptiſmus in quo tacitum eſt nomen Spiritus ſancti, procul dubio collatum non fuit ſub expreſſa invocatione trium perſonarum divinarum. Et vero inſtitutum S. Doctoris erat; ut oſtenderet æqualem eſſe trium SS. Trinitatis perſonarum auctoritatem & operationem, licet aliquando una nominetur, aliis ſilentio prætermiſſis: appoſite igitur ad hunc finem debuit proferre Scripturæ teſtimonia; in quibus una tantum perſona ſine aliis appelletur; & ita cum adducit exemplum Eunuchi Reginæ Candacis, & aliorum qui baptizati leguntur in nomine Chriſti, ſupponit in tali Baptiſmo reipſa ſolum Chriſti nomen fuiſſe appellatum: alias exempla hæc ad rem appoſita non fuiſſent.

Denique S. Bernardus Epiſtola 403. alias 304. ad Henricum Archidiaconum, interrogatus quid eſſet ſentiendum de Baptiſmo in extremis collato ſub iſta verborum formula: *Baptizo te in nomine Dei, & ſanctæ & veræ crucis*, ſic reſpondet: *Ego vere hunc baptizatum puto, nec ſonum vocis, veritatis fidei, & pietati intentionis præjudicare potuiſſe.*

Edit. Mabill. T. 1. p. 339. F.

Reſp. ad ſingulos SS. Patres.

Ad S. Cyprianum; Non loquitur Sanctus Doctor de forma Baptiſmi, ſed de profeſſione publica fidei illius, qui baptizandus erat; atque a Judæis poſtu-

poſtulatam fidem in Chriſtum, a Gentilibus vero in Trinitatem: non quaſi diverſa ſit fides in ſe, ſed quia varia fuit explicita fidei profeſſio, quæ a baptizandis exigebatur. Sic a Judæis, qui jactabant, inquit, *ſe patrem habere*, poſtulata eſt explicita profeſſio fidei in Filium; a Gentilibus vero, qui unum in tribus perſonis non agnoſcebant Deum, poſtulata eſt explicita profeſſio fidei in Trinitatem.

Ad S. Hilarium: baptiſmus in nomine Chriſti idem eſt apud ipſum eo loci, ac in virtute & auctoritate Chriſti; imo ex loco citato infertur potius Apoſtolos baptizaſſe ſub invocatione expreſſa SS. Trinitatis. Namque ejus ſcopus eſt ut oſtendat, ea Scripturæ teſtimonia quæ Adriani tanquam contraria & pugnantia objiciebant, reipſa non pugnare inter ſe; & inter alia adducit textum Actuum Apoſtolorum, ubi refertur multos in nomine Chriſti fuiſſe baptizatos, cum tamen Chriſtus expreſſe juſſerit baptizandum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, quæ loca, juxta S. Doctorem, non pugnant inter ſe: at pugnarent omnino, ſi reipſa vellet Apoſtolos baptizaſſe in ſolo Chriſti nomine; violaſſent enim mandatum Chriſti, apud S. Matth. c. 28. Alia igitur ratione conciliari ea teſtimonia non poſſunt, quam ſi dicamus Apoſtolos nuſquam baptizaſſe in ſolo Chriſti nomine; & textus in ſpeciem oppoſitos exponendos eſſe de baptiſmo Chriſti, hoc eſt virtute & auctoritate Chriſti collato.

Ad S. Baſilium: manifeſte conſtat ex teſtimonio ipſius inter probationes Concluſionis adducto, eum in contraria plane ſententia fuiſſe. Senſus igitur illius in loco unde ſumitur, objectio eſt, baptiſmum in virtute & auctoritate Chriſti collatum ratum eſſe: eadem quippe eſt trium perſonarum virtus, eadem auctoritas & operatio, quod demonſtrandum ſuſceperat, ut inde probaret Spiritum ſanctum Deum eſſe perinde, ac Patrem & Filium, quia baptiſmus confertur in ejus nomine, ſicut in nomine Patris & Filii.

Ad S. Ambroſium, dico eum loco citato non agere de forma baptiſmi, ſed tantum de fide baptizandi. Alludit ſcilicet ad illam ſolemnem fidei profeſſionem, quæ a Catechumenis, antequam baptizarentur, ſolebat exigi, de qua mentionem faciunt Veteres, S. Juſtinus Apologia 2. Tertullianus Lib. de Baptiſmo c. 6. S. Baſilius Lib. 3. adverſus Eunomium, & ipſe S. Ambroſius Lib. 2. de Sacramentis c. 7. *Interrogatus es*, inquit, *credis in Deum Patrem? credis in Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum? credis in Spiritum ſanctum?* Vult igitur S. Doctor, in illa ſolemni fidei profeſſione, quam baptizandi emittebant, ſatis eſſe ſi una perſona nominetur, modo fides in omnes habeatur: quod ſi omnes appellarentur, & aliqua negaretur, vacuum eſſet myſterium, ideſt, nullum gratiæ effectum conſequeretur qui baptiſmum ſuſciperet. Quod vero loquatur S. Doctor de fide baptizandorum, conſtat ex his verbis, loco in Objectione citato: *Ergo iſti, quia nec in Chriſti nomine, nec cum fide Spiritus ſancti baptizati fuerant, non potuerunt accipere Baptiſmatis Sacramentum.* Et poſtea: *Plenum autem eſt* (Baptiſmatis Sacramentum) *ſi Patrem & Filium Spiritumque ſanctum fatearis. Si unum neges, totum ſubrues*... Et poſtea: *Ita etiam quamvis & Patrem & Filium & Spiritum ſanctum dicas, & aut Patris, aut Filii, aut Spiritus ſancti minuas poteſtatem, vacuum eſt omne myſterium.* Quæ ſane verba de miniſtro baptizante exponi non debent, niſi velis S. Doctorem in eo errore verſatum fuiſſe, fidem miniſtri plane neceſſariam eſſe ut Sacramenta valide conficiat; hoc enim importarent verba laudata, ſi de miniſtro loquerentur S. Doctores verum ab

Tom. 2. p. 359. D. E.

Tom. 2. p. 608. C.

illo

illo errore alienus omnino fuit; igitur de ſubjecto percipiente Sacramentum loquitur.

Porro S. Ambroſium, cum ex profeſſo agit de forma Baptiſmi, affirmare eam verbis Evangelicis: *in nominis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, exprimendam eſſe, manifeſtum eſt ex Lib. de Myſteriis cap. 4. antea citato, ubi quærebamus, an Chriſtus Baptiſmi formam præſcripſerit. Conſule.

Denique ad S. Bernardum reſpondet Eſtius in 4. diſt. 3. paragrapho 5. prædictam Epiſtolam non eſſe ſancti Bernardi: verum id non probat. Horſtius in notis ad hanc Epiſtolam, addit ſe non facile crediturum non eſſe Bernardi, cui ſubſcribere videtur doctiſſimus Mabillonius laudans codices, in quibus illa continetur: verum candide fatetur improbandam eſſe hanc S. Doctoris ſententiam, quæ Scripturis & Traditioni adverſatur.

Quæres 1. quid ſentiendum ſit de variis immutationibus, quæ contingere poſſunt in forma Baptiſmi?

Reſp. graviter peccare eum qui vel tantillum formam ab Eccleſia uſurpari ſolitam immutat: formam vero integram non manere, ac nullum proinde eſſe Sacramentum, ſi verbis mutatis, additis, detractis, tranſpoſitis, non maneat idem verborum ſenſus; ſecus ſi remaneat. De quibus mutationis ſpeciebus diximus in Tractatu de Sacramentis in genere, & conſuli poteſt Eſtius in 4. diſt. 3. paragrapho 6.

Quæres 2. quid ſentiendum ſit de forma iſta: *Ego te baptizo in nomine genitoris & geniti & procedentis ab utroque?*

Reſp. dubiam & incertam videri, adeoque Baptiſmum eſſe ſub conditione iterandum: tum quia nuſquam talis forma fuit ad Antiquis uſurpata: immo videtur ab iis improbata, ut conſtat ex S. Athanaſio Serm. 2. contra Arianos circa medium, S. Epiphanio hæreſi 73. n. 14. 10. & 20. Tum quia, ut obſervat ibid. S. Epiphanius, vocabulum, *ingeniti*, ſufficienter non exprimit vim hujus nominis Patris; neque vocabulum, *geniti*, vim nominis Filii. Tum denique quia nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti ſignificantur perſonarum proprietates & ipſæ perſonæ; nomine autem genitoris & geniti ſignificantur tantum actus notionales.

ARTICULUS QUINTUS.

De diſcrimine Baptiſmi Chriſti a Baptiſmo Joannis.

Errores.

Circa diſcrimen Baptiſmi Chriſti a Baptiſmo Joannis erraruni ex Veteribus, Petilianus Epiſcopus Donatiſta, qui contendebat unum eſſe Chriſti & Joannis Baptiſma, tribus tamen (ut inquiebat) gradibus conſecratum; ita ut aquam Joanni, Spiritum ſanctum Chriſto, ignem denique Paracleto tribueret. Ita S. Auguſt. L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 32.

Tom. 9. p. 239. A. Undecimo vergente ſæculo, Bogomili, ita dicti lingua Bulgarorum, *quaſi miſericordiam Dei implorantes*, auctore Baſilio quodam medico e ſecta Maſſalianorum, docuere, Baptiſmum noſtrum, quia in aqua fit, eſſe Baptiſmum Joannis; Baptiſmum vero ſuum eſſe Baptiſmum Chriſti, qui fit per Spiritum: unde quotquot e Catholicis ad ſectam ſuam tranſibant, ſuo iterum Baptiſmo tingebant. Ita Euthymius in Panoplia par. 2. tit. 23. cap. 16. Ortam autem illam ſectam undecimo ſæculo inclinante, inde con-

Bibl. PP. Tom. 19. p. 224.

conjicimus, quod Euthymius qui florebat initio duodecimi, aſſerat eam non multo ante caput extuliſſe.

Ex recentioribus, Lutherani & Calviniſtæ unum eſſe ſubſtantia, & efficacia Chriſti ac Joannis Baptiſmum contendunt.

Lutherus tamen initio ſuæ prædicationis diſcrimen ſtatuebat inter utrumque Baptiſmum, in diſputatione enim de Baptiſmo Legis, Joannis, & Chriſti edita anno 1520. Baptiſmum Chriſti in tribus maxime a Baptiſmo Joannis diſcrepaſſe affirmat: 1. quia Baptiſmus Joannis non erat Sacramentum, ſicut Baptiſmus Chriſti. 2. quod iſte peccata remittit, non alter. 3. quia baptizati a Joanne rurſus baptizati ſunt, non vero ii, qui Baptiſmo Chriſti tincti fuerant.

Verum cum hæc Lutheri ſententia parum cohæreat cum alio doctrinæ Lutheranæ capite circa efficaciam Sacramentorum mere objectivam, quæ tota conſiſtit in eo, ut fidem excitet, improbata fuit, & rejecta a diſcipulis Lutheri; quippe ad fidem excitabat non minus Baptiſma Joannis, quam Chriſti. Ita Melancthon in Locis ann. 1556. tit. *de Baptiſmo*, ubi totum diſcrimen utriuſque Baptiſmi in eo reponit, *quod Joannes*, inquit, *de paſſuro Chriſto, Apoſtoli de paſſo, & reſuſcitato prædicabant; miniſterium tamen fuit idem, & effectus eoſdem habuit in credentibus*. Idem ſentiunt Centuriatores Centuria 1. cap. 4. Zuinglius Libro de vera, & falſa Religione cap. de Baptiſmo; Calvinus l. 4. Inſtitutionis c. 15. n. 7. ubi unum & idem fuiſſe Chriſti & Joannis Baptiſma probat, tum ex unitate doctrinæ per utrumque annuntiatæ, tum ex remiſſione peccatorum per utrumque procurata; Chryſoſtomum vero, Auguſtinum, & alios Veteres diſcrimen inter utrumque Baptiſmum ſtatuentes, non eſſe audiendos inverecunde ac proterve pronuntiat. Kemnitius in 2. parte examinis Concilii Tridentini; Voſſius integra diſputatione 8. de Baptiſmo. Quibuſdam tamen prærogativis, nempe copioſiori Spiritus Sancti gratiæ largitione, Baptiſmum Chriſti ſuperiorem fuiſſe Baptiſmo Joannis, non inviti concedunt recentiores Lutheri, & Calvini diſcipuli, quamquam eumdem fuiſſe natura, & ſubſtantia pertinacius contendant. Pag. 483.

Scholaſticorum opiniones.

Inter Scholaſticos

Magiſter Sententiarum Lib. 4. diſt. 2. littera F. diſtinguit duo genera baptizatorum a Joanne: unum eorum, qui in Baptiſmo Joannis ſpem ſuam ponebant, nec cognoſcebant Spiritum Sanctum, & ii Chriſti baptiſmate ſubinde baptizari debuerunt; alterum eorum, qui ſpem ſuam in Baptiſmo Joannis non collocabant, & Patrem Filium ac Spiritum Sanctum credebant, qui alio non indiguere Baptiſmo, nec etiam poſtea baptizati ſunt. Hanc Magiſtri ſententiam recenſens S. Thom. 3. part. quæſt. 38. art. 6. eam, quantum ad ſecundam partem, vocat penitus irrationabilem: & vero cum Magiſtri placitis non ſatis videtur cohærere, quippe qui eadem diſtinctione litteris D. & E. expreſſe doceat Baptiſmum Joannis non contuliſſe gratiam neque peccatorum remiſſionem. Diſtinctionem hanc eorum, qui Baptiſmo Joannis tincti fuerant, videtur Magiſter hauſiſſe ab Antiquis nonnullis, qui contendunt, eos quos S. Paulus juſſit baptizari Act. 19. non fuiſſe vero Baptiſmo Joannis prius baptizatos.

Nonnulli exiſtimarunt Baptiſmum Joannis fuiſſe verum Sacramentum, quod juxta Durandum qu. 3. ad veterem Legem pertinuit; juxta vero

S. Bo-

S. Bonav. in 4. diſt. 2. art. 2. q. 2. & S. Thomam in 4. diſt. 2. q. 2. art. 1. neque ad veterem neque ad novam Legem referri debet, ſed medium quemdam inter utramque locum occupat. Ab hac tamen ſententia receſſit Angelicus Doctor in Summa 3. part. quæſt. 38. art. 1. in reſp. ad 1. ubi expreſſe ait: *Baptiſmum Joannis non fuiſſe per ſe Sacramentum, ſed quaſi quoddam ſacramentale diſponens ad Baptiſmum Chriſti*. His ita præmiſſis, dogma catholicum nobis probandum eſt.

CONCLUSIO.

Baptiſmus Joannis diverſus fuit a Baptiſmo Chriſti natura, & efficacia.

Duæ ſunt partes. Prima pars probatur: Quia ille ritus natura, & ſubſtantia diverſus fuit a Baptiſmo Chriſti, qui nec Sacramentum fuit, nec Chriſtum habuit auctorem, nec ejuſdem formæ fuit ac neceſſitatis: atqui talis fuit Baptiſmus Joannis.

I. Non fuit Sacramentum. Tum quia verum Sacramentum ſignum eſt
Tom. 9. ſtabile ac permanens: at Joannis Baptiſmus breviſſimo duravit tempore. Ut
p. 147. A. enim ait S. Auguſt. l. 5. de Baptiſmo c. 9. *Accepit Joannes Baptiſmum non diu manſurum, ſed quantum ſatis eſſet ad parandam viam Domino, cujus eum eſſe præcurſorem oportebat*. Tum quia nec veteris, nec etiam novæ Legis Sacramentis accenſeri poteſt: non veteris, quia *Lex & Prophetæ uſque ad Joannem*, Lucæ 16. verſ. 16. non novæ, quia nec a Chriſto inſtitutus fuit, nec vim habuit delendi ex ſe peccata, nec Eccleſia unquam illum inter Sacramenta Evangelica numeravit. Unde S. Thomas 3. part. quæſt. 38. art. 1. ad 1. ait *Baptiſmum Joannis fuiſſe quaſi quoddam ſacramentale diſponens ac præparans ad Baptiſmum Chriſti*: unde medium veluti locum tenuit inter ritus novæ, & veteris Legis. *Nos*, inquit Tertullianus
P. 449. B. l. 4. adverſus Marcionem c. 33. *limitem quemdam agnoſcimus Joannem conſtitutum inter vetera, & nova, ad quem deſineret Judaiſmus, & a quo inciperet Chriſtianiſmus*. Et L. de Baptiſmo c. 10. de Baptiſmo Joannis ait:
P. 213. B. *Agebatur itaque Baptiſmus pœnitentiæ, quaſi Candidatus ſanctificationis in Chriſto ſubſecuturæ*.

II. Baptiſmus Joannis Chriſtum non habuit auctorem. Hinc nuſquam appellatur aut Baptiſmus Chriſti, aut ſimpliciter Baptiſmus, ſed Baptiſmus Joannis; qua limitatione Scriptura non tantum innuere voluit Joannem fuiſſe Miniſtrum hujus Baptiſmi, alias pari ratione Baptiſmus Chriſti dici poſſet Baptiſmus Petri vel Pauli, qui ſunt tantum illius cauſæ miniſteriales, quod tamen ne dicatur, vetat Apoſtolus 1. Corinth. 1. verſ. 13. ſed innuere voluit, Joannem auctorem eſſe illius Baptiſmi, quamquam inſpiratione ac motione cœleſti ductus ille fuerit ad hunc ritum inſtituendum. Unde Matth. 21. v. 25. dicitur *eſſe e Cœlo*; & Lucæ 7. verſ. 30. Phariſæi dicuntur *ſpreviſſe conſilium Dei*, quod baptizari a Joanne noluiſſent: *Nos*, inquit Tertullianus Lib. de Baptiſmo c. 10. *poſſumus æſtimare divinum quidem eum Baptiſmum fuiſſe mandatu, non poteſtate*.

III. Baptiſmi Joannis non eadem fuit forma, quæ Baptiſmi Chriſti: tum quia incertum plane eſt utrum Joannes aliqua verborum formula inter baptizandum uſus fuerit: tum quia ſi uſus eſt iſta, quæ inſinuatur Act. 19. v. 4. *Baptizo vos in eum, qui venturus eſt*: ſane omnino diverſa eſt ab ea, quam præſcripſit Chriſtus Matth. 28. Quamquam, ut obſervat Voſſius, ea

ea forma uti non potuit, neque cum Chriſtum, neque cum alios poſt inceptum Chriſti miniſterium baptizavit: tunc enim vera non fuiſſet formæ hujus ſignificatio, ſiquidem jam tum præſens aderat Chriſtus. Et certe ea verborum formula uſum non fuiſſe Joannem inde poteſt ſuaderi, quod cum Phariſæi ipſum interrogaſſent, an eſſet Chriſtus, reſpondit Joannes ſe non eſſe. Ignorabant igitur antea Phariſæi, an Joannes eſſet Chriſtus: porro ſi baptizaſſet in nomine Chriſti venturi, iſtud ignorare minime potuiſſent. Non etiam in nomine Trinitatis baptizaſſe Joannem manifeſte colligitur ex cap. 19. Act. ubi ab ipſo baptizati declarant ſe nihil audiviſſe de Spiritu Sancto.

IV. Denique, Baptiſmus Joannis æqualis non fuit cum Baptiſmo Chriſti neceſſitatis: hic enim omnes obſtringit tam parvulos quam adultos; ille vero cum eſſet Baptiſmus pœnitentiæ, ſolos adultos: unde rurſus baptizati ſunt, qui ſolo Joannis Baptiſmo, non vero qui Baptiſmo Chriſti jam tincti fuerant.

Secunda pars probatur: Quia ille Baptiſmus diverſus omnino fuit a Baptiſmo Chriſti virtute, & efficacia, qui fuit tantum in aqua, non autem in Spiritu Sancto; in pœnitentiam ad quam excitabat, non in regenerationem quam non operabatur; quo qui baptizati dumtaxat fuerant, rurſus baptizati ſunt Baptiſmo Chriſti: atqui talem fuiſſe Joannis Baptiſmum Scriptura diſertis verbis profitetur: ergo &c.

Minor pro triplici ejus parte probatur ex Scriptura.

I. Baptiſmum ſuum in aqua dumtaxat fuiſſe, non in Spiritu Sancto, ipſe Joannes ſtatim declarat Phariſæis ad ſe, ut baptizarentur, venientibus, ne forte plus aliquid accepturi ſe putarent, quam reipſa accepturi erant. *Ego quidem*, inquit Matth. 1. verſ. 11. *baptizo vos in aqua, in pœnitentiam; qui autem poſt me venturus eſt, fortior me eſt: ipſe vos baptizabit in Spiritu Sancto, & igne*. Et Marci 1. verſ. 8. *Ego baptizavi vos in aqua, ille vos baptizabit in Spiritu Sancto*. Idem adhuc repetit apud S. Lucam c. 3. v. 16. & Joannis 1. v. 26. ubi interrogantibus Phariſæis quare baptizaret, cum nec eſſet Chriſtus, nec Elias, nec Propheta, reſpondet ſe nonniſi in aqua baptizare, Chriſtum vero in Spiritu Sancto, *Ego*, inquit, *baptizo in aqua, medius autem veſtrum ſtetit, quem vos neſcitis: hic eſt qui baptizat in Spiritu Sancto*. Igitur Baptiſmus Joannis a Baptiſmo Chriſti in hoc maxime diſcrepabat; quod iſte in aqua foret & in Spiritu Sancto, ille vero in aqua tantum.

Novatores duo reponunt ad hæc Scripturæ teſtimonia: primum Joannem noluiſſe citatis verbis Baptiſmum ſuum a Chriſti Baptiſmo diſtinguere, *ſed perſonam ſuam cum Chriſti perſona contuliſſe, ac declaraſſe ſe miniſtrum dumtaxat aquæ; illum vero Spiritus Sancti datorem eſſe, quam ſuam virtutem viſibili miraculo declaraturus erat Chriſtus, qua die Spiritum Sanctum Apoſtolis ſub linguis igneis mitteret*. Ita Calvinus l. 4. Inſtitutionis c. 15. num. 8. Alterum, quod magis placet Voſſio diſp. 8. de Baptiſmo Theſi 12. & 13. Joannem non comparare Baptiſmum ſuum cum vero Chriſti Baptiſmo, ſed cum illa copioſa, & abundanti donorum Spiritus Sancti effuſione, quæ ſub ſpecie linguarum ignearum in die Pentecoſtes facta eſt; quæ ſenſu figurato dicitur Baptiſmus, & in qua longe inferior fuit Baptiſmus Joannis Baptiſmo Chriſti. Imo ſi Calvinum audiamus, loco mox citato, ipſe Baptiſmus Chriſti, quem ipſo adhuc in terris agente Apoſtoli adminiſtrabant, non tam copioſam Spiritus Sancti gratiam conferebat ante Chriſti Aſcenſionem, Pag. 483

nem,

nem, ac poſtea; nec inde tamen inferri poteſt diverſum fuiſſe Baptiſmum. Hujus interpretationis auctorem Chriſtum & S. Petrum facit Voſſius: Chriſtus enim poſt Reſurrectionem Apoſtolis ſuis dixit Act. 1. 1. v. 5. *Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non poſt multos hos dies*: quæ verba S. Petrus repetit Act. 11. v. 16. *Recordatus ſum*, inquit, *verbi Domini, ſicut dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua &c.* Confirmabat hac obſervatione Voſſius, quod nempe Scriptura verbo potius de futuro, *baptizabit*, utatur, quam de præſenti; ut innuat ſe alludere ad illam, quæ futura erat, copioſam donorum Spiritus Sancti in die Pentecoſtes effuſionem.

Refellitur utraque reſponſio.

Prima quidem: Utrumque enim diſtinguit Joannes, & Baptiſmum ſuum, & perſonam ſuam: Baptiſmum quidem, in eo quod in aqua dumtaxat foret: cujus ipſe auctor erat, non miniſter tantum; Baptiſmus vero Chriſti in Spiritu Sancto. Si enim totum diſcrimen in eo repoſuiſſet Joannes, quod ipſe miniſter eſſet aquæ, Chriſtus vero auctor gratiæ, nihil ſane habuiſſet ſingulare, in Baptiſmo etenim Chriſti, Apoſtoli miniſtri erant dumtaxat aquæ, non auctores gratiæ: habuit tamen Baptiſmus Joannis illud ſingulare, ut ſemper Joannis Baptiſmus appellatus fuerit; Baptiſmus vero Chriſti nuſquam dictus ſit Baptiſmus aut Petri, aut Pauli, aut cujuſcumque alterius miniſtri. Quid ita? quia nempe Joannes non tantum miniſter fuit, ſed & auctor ſeu inſtitutor ſui Baptiſmatis; Apoſtoli vero, cœterique ſunt tantum miniſtri Baptiſmi Chriſti. Joannes igitur non tantum perſonam ſuam, ſed & Baptiſmum ſuum diſtinguit a Baptiſmo Chriſti. Adde quod plerumque tempore futuro de Chriſto dicat: *Ipſe baptizabit in Spiritu Sancto*. At ſi Spiritus Sancti gratia Baptiſmo Joannis annexa fuiſſet perinde ac Chriſti Baptiſmo, non dixiſſet tempore futuro: *baptizabit in Spiritu Sancto*, ſed *baptizat*.

Secunda reſponſio non minus falſa eſt. Suum etenim Baptiſmum Joannes opponit non tantum futuræ illi copioſiori Spiritus Sancti effuſioni in die Pentecoſtes, ſed etiam Baptiſmo, quo Chriſtus baptizavit ante ſuam in Cœlos Aſcenſionem. Non enim tantum verbo de futuro, *baptizabit*, *baptizabimini*, utitur, ſed etiam de præſenti: *Hic eſt, qui baptizat in Spiritu Sancto*. Unde vana prorſus ac futilis eſt Voſſii obſervatio. Falſa non minus Calvini ſententia, nempe Baptiſmum Chriſti ante Aſcenſionem ejus in Cœlum, non tam copioſam contuliſſe Spiritus Sancti gratiam, quam poſtea: hæc quippe abundantior donorum cœleſtium largitio non ad Baptiſmum præciſe, ſed ad Confirmationis Sacramentum die Pentecoſtes inſtitutum referri debet.

II. Baptiſmum Joannis fuiſſe dumtaxat in pœnitentiam ad quam excitabat, ſæpius teſtatur Scriptura.

Marci 1. v. 4. *Fuit Joannes in deſerto baptizans, & prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum. Et egrediebatur ad eum omnis Judææ regio, & Jeroſolymitæ univerſi, & baptizabantur ab illo in Jordanis flumine, confitentes peccata ſua.*

Matth. 3. v. 11. *Baptizo vos in aqua in pœnitentiam*: ait ipſe Joannes.

Et Lucæ 3. v. 3. *Venit in omnem regionem Jordanis prædicans Baptiſmum pœnitentiæ*. Inde repetitur Act. 13. v. 24.

III. Baptizatos a Joanne rurſus tinctos fuiſſe Baptiſmo Chriſti, conſtat ex Actibus Apoſtolorum cap. 19. ubi duodecim Epheſii baptizati Baptiſmo

Joan-

Joannis, qui ſe nihil de Spiritu Sancto audiviſſe declaraverant, baptizati ſunt a Paulo in nomine Jeſu Chriſti. Unde S. Hieronymus in Dialogo adverſus Luciferianos ait: *Baptiſma Joannis in tantum imperfectum fuiſſe, ut conſtet poſtea Chriſti Baptiſmate baptizatos, qui ab eo fuerant baptizati.* T. 4. p. 2. p. 294.

Anabaptiſtæ hoc iterati Baptiſmatis exemplo & auctoritate nixi, putant iterum baptizari poſſe, qui legitimo Baptiſmo jam tincti ſunt. Invicte illi quidem a Catholicis revincuntur, quibus perſuaſum eſt Baptiſmum Joannis longe diverſum fuiſſe a Chriſti Baptiſmo; ſed Novatores Lutherani, & Calviniſtæ, quibus placet eumdem eſſe natura, & efficacia, ab iis ſe expedire vix poſſunt, ac ſeſe in iis refellendis validiſſimo præſidio privant. Quapropter multa confingunt, ut iſtud noſtrum argumentum declinent & infringant.

Reſpondent 1. poſt Calvinum, eos qui dicuntur a Paulo baptizati Act. 19. reipſa vero aquæ Baptiſmo tinctos non fuiſſe; cum a Joanne jam baptizati fuiſſent, ſed abundantiori dumtaxat donorum Spiritus Sancti largitione donatos, quæ ſenſu figurato Baptiſmus dicitur; vel baptizati dicuntur, id eſt plenius edocti & inſtructi de Myſteriis fidei Chriſtianæ. *L. 4 Inſtit. c. 15. n. 18. pag. 486.*

Refellitur hæc reſponſio. 1. Quia ſacer Contextus diſerte diſtinguit, & Baptiſmum, & manus impoſitionem per quam abundantiorem Spiritus Sancti gratiam perceperunt illi, qui ſunt a Paulo baptizati: *Baptizati ſunt*, ait Hiſtoricus ſacer Act. 19. v. 5. *in nomine Domini Jeſu. Et cum impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & prophetabant*. 2. Quia vox iſta, *Baptiſmus*, cum ſimpliciter & ſine ullo addito uſurpatur in Scripturis, ſignificat aquæ lotionem, ſeu Baptiſmum verum: cum vero uſurpatur ad ſignificandam donorum Spiritus Sancti abundantem, & conſpicuam effuſionem, aliquid adjunctum habet,quo iſta ſignificatio determinatur, ut colligitur ex c. 1. Act. & 3. S. Matth. 3. Quia nomen Baptiſmi ſolitarie ſumptum nuſquam a ſacris Auctoribus uſurpatur pro doctrina & inſtructione; atque merum iſtud eſt cerebri Sociniani figmentum, cui vel inviti arma & vires ſuppeditant Calviniſtæ, quamquam ab iis multum abhorrere ſe videri velint.

Reſpondent 2. iſta verba c. 19. v. 5. Actuum Apoſtolorum: *His auditis baptizati ſunt*, non eſſe S. Lucæ Hiſtorici, ſed S. Pauli narrantis, qua ratione poſt præmiſſam a Joanne inſtructionem ſeu doctrinam, illi Epheſii baptizati fuiſſent ab ipſomet Joanne, ita ut ſenſus ſit: *His auditis*, nempe audita Joannis prædicatione, & doctrina, baptizati ſunt illi a Joanne.

Refellitur iſta reſponſio. 1. Quia gratis omnino ficta eſt, nullum enim ne vel leviſſimum quidem extat in ſacro textu hujus tranſpoſitionis veſtigium, & ipſe Voſſius Diſput. 8. de Baptiſmo Theſi 33. non diſſimulat explicationem hanc novam eſſe, omnibus Antiquis incognitam. 2. Quia ſeries contextus poſtulat, ut citata verba ſint S. Lucæ Hiſtorici narrantis quomodo Epheſii illi, poſt factam declarationem ſe nihil de Spiritu Sancto audiviſſe, a Paulo baptizati ſint in nomine Jeſu, id eſt Baptiſmo Chriſti, in quo Spiritus Sancti mentio erat. 3. Quia ab eodem ſunt baptizati, a quo manus ipſis ſunt impoſitæ. 4. denique, quia dicuntur baptizati in nomine Domini Jeſu: at non Joannes, ſed Apoſtoli ita baptizabant.

Reſpondent 3. baptizatos a Joanne ideo rurſus baptizatos eſſe Baptiſmo Chriſti, tum quia ejus urgebat obligatio, tum quia copioſiorem conferebat gratiam.

Refellitur 1. Quia lex Baptiſmi eos tantum in mente adverſariorum ob-

ſtringebat, qui vero Chriſti Baptiſmo tincti non fuerant: at, juxta adverſarios, Baptiſmus a Joanne miniſtratus, erat Baptiſmus Chriſti; quomodo igitur a Joanne baptizatos lex Baptiſmi Chriſti rurſus obſtrinxiſſet? 2. Quia gratis fingitur Baptiſmum Joannis contuliſſe ex ſe interiorem gratiam & animæ mundationem, atque Chriſti Baptiſmum neceſſarium dumtaxat fuiſſe ad copioſiorem percipiendam gratiam Spiritus Sancti; ad illam enim aſſequendam non Baptiſmus Chriſti, ſed manus impoſitio neceſſaria tantum fuiſſet. 3. Quia explicanda non eſt Scriptura ad ſenſum & arbitrium cujuſcumque, ſed juxta communem SS. Patrum ſententiam: at illi communi ſuffragio docent Baptiſmum Joannis gratia interiori vacuum fuiſſe, ut mox oſtendemus. Unde S. Auguſtinus L. 5. de Baptiſmo cap. 9. *Baptizatos*, inquit, *a Paulo eos, qui jam Baptiſmo Joannis baptizati fuiſſent, legimus in Actis Apoſtolorum, non ob aliud niſi quia Baptiſmus Joannis non fuerit Baptiſmus Chriſti.* Et cap. 10. *Quæro*, inquit, *ſi Baptiſmo Joannis peccata dimittebantur; quid amplius præſtare potuit Baptiſmus Chriſti iis, quos Apoſtolus Paulus poſt Baptiſmum Joannis Chriſti Baptiſmo voluit baptizari.*

Tom. 9. p. 146. G.

Ibid. pag. 148. A.

Reſpondent denique, mirum non eſſe ſi juſſerit Paulus baptizari Epheſios illos, cum baptizati non fuiſſent vero ac legitimo Joannis Baptiſmo, ſed a diſciplina dumtaxat Joannis violato ritu legitimo ac præſcripto, fuerant baptizati. Rem autem ita ſe habere probant.

Ex S. Ambroſio Lib. 1. de Spiritu Sancto c. 3. ubi negat vere baptizatos fuiſſe Baptiſmo Joannis duodecim illos diſcipulos, quos Actor. 19. juſſit Paulus baptizari.

Tom. 2. p. 608.

Ex Optato Milevitano L. 5. adverſus Parmenianum, ubi diſtinguit Baptiſmum Joannis ante & poſt Reſurrectionem Chriſti, ac docet Joannis Baptiſmum ante Chriſti Reſurrectionem plenum fuiſſe & perfectum, nec iteratum, ſed poſt Reſurrectionem ac promulgatam Baptiſmi legem, imperfectum fuiſſe, & iteratum, atque iſto dumtaxat tinctos fuiſſe Epheſios illos, quos juſſit Paulus baptizari in nomine Domini Jeſu.

Edit. nov. 1600. pag. 83. & 84. n. 5.

Ex Eulogio Alexandrino Lib. 2. adverſus Novatianos apud Photium Bibliothecæ codice 280. ubi diſertis, & expreſſis verbis docet eos, qui leguntur baptizati Act. 19. non a Joanne, ſed ab ejus dumtaxat diſcipulis baptizatos fuiſſe, violata traditione, & ritu baptizandi præſcriptos; alios vero, qui legitimo Joannis Baptiſmo tincti fuerant, non baptizatos fuiſſe.

Pag. 1602.

Refellitur reſponſio: Quia Act. 19. de baptiſmo ab ipſo Joanne miniſtrato loquitur S. Paulus, non de alio: *Joannes*, inquit v. 4. *baptizavit Baptiſmo pœnitentiæ populum*: ergo Epheſii, quos juſſit iterum baptizari, vero Joannis Baptiſmo tincti fuerant.

Ad S. Ambroſium, diſſimulare non poſſumus Sanctum Doctorem in ea fuiſſe opinione, ac diſtinxiſſe Baptiſmum Joannis ab eo, quem ejus diſcipuli miniſtrabant.

Ad Optatum, contendit ille ſolum Apoſtolos rebaptizaſſe eos, qui Joannis Baptiſmo tincti fuerant poſt Chriſti Reſurrectionem, non alios, qui antea fuerant baptizati; quia nempe lex Baptiſmi Chriſti obligavit poſt Reſurrectionem, non vero antea. In illius igitur Auctoris ſententia, Baptiſmus Joannis ante Reſurrectionem Chriſti collatus, ratus fuit, nec iteratus; hoc enim unum habebat ex hoc exemplo adverſus Parmenianum demonſtrandum, Baptiſmum ſcilicet, qui in uſu eſt, ac probatus, non eſſe iterandum: inde vero concludi non poteſt, parem viſum fuiſſe Optato na-

natura, & efficacia Baptiſmum Chriſti, & Joannis; imo contrarium plane infertur, cum doceat rebaptizatum eſſe poſt Joannem, non vero poſt Chriſtum, ſaltem poſtquam lex Baptiſmi Chriſti vigere cœpit.

Ad Eulogium Alexandrinum, non eſt, quod curemus benigna interpretatione eum ad nos adducere, qui totus reluctatur; ſed ut optime obſervat Photius poſt adductum ex Libro ipſius ſecundo fragmentum: *Sic exiſtimavit Eulogius, cum complurimi Patres oſtendant Joannis Baptiſma fuiſſe imperfectum*. Cum igitur ille cœteros Patres deſeruerit, a nobis deſerendus quoque eſt. Pag.1603. n. 10.

Probatur 2. Concluſio ex conſtanti SS. Patrum utriuſque Eccleſiæ tum Græcæ, tum Latinæ Traditione. Nonnulla indicaſſe teſtimonia nobis ſufficiet, cum Veteres ſibi contrarios eſſe hac in parte non diſſimulet Calvinus L. 4. Inſtit. c. 15. n. 7. quos more ſuo proterve & inverecunde judicat eſſe non audiendos. Pag. 483.

Ex Græcis itaque

Origenes in Jo: T. 8. ait: *Qui in Actis baptizati erant in Joannis Baptiſmo, & neque an Spiritus Sanctus eſſet, audierant, denuo ab Apoſtolo baptizantur, quia regeneratio non apud Joannem, ſed apud Jeſum per Apoſtolos ſuos fiebat*. Tom. 2. p. 392. H.

S. Cyrillus Jeroſol. Catecheſi 3. probat tantum differre Baptiſmum Joannis a Baptiſmo Chriſti, quantum ipſe Joannes Chriſto fuit inferior. Pag. 19.

S. Baſilius Magnus Exhortatione ad Baptiſmum: *Joannes*, inquit, *prædicabat Baptiſma pœnitentiæ, ad idque egrediebatur Judæa tota, prædicat Dominus Baptiſma adoptionis: ecquis eorum, qui in ipſo ſpem repoſuere, morem non geret? Baptiſma illud vim habebat introducendi: hoc, perficiendi. Illud erat receſſus a peccato: hoc conjunctio eſt cum Deo*. Tom. 2. p. 114. B.

S. Gregorius Nazianzenus Orat. 39. de triplici Baptiſmo Moyſis, Joannis, & Chriſti loquens, docet primum fuiſſe tantum per figuram; ſecundum, verum & non judaico more: *Non enim in aqua ſolum*, inquit, *ſed etiam ad pœnitentiam nondum tamen prorſus ſpiritualiter: nec enim addit in Spiritu*. Tertium, *perfectum, numeriſque omnibus abſolutum*. Tom. 1. p. 634. Ibid. C.

S. Chryſoſtomus Hom. 11. in Math. ait nihil aliud habuiſſe Joannis Baptiſmum, quam ut Judæos ad pœnitentiam adduceret.

S. Cyrillus Alexandrinus Commentario in Joann. ait, Evangeliſtam, cum prævideret futuros eſſe, qui nullum ſtatuerent diſcrimen inter Baptiſmum Chriſti, & Joannis, expreſſis verbis diſcrimen illud expoſuiſſe.

Ex Latinis

Tertullianus L. de Baptiſmo cap. 10. data opera de Baptiſmo Joannis diſſerit, aitque *eum mandatum quidem divinum fuiſſe, ſed humanum conditione & poteſtate. Nihil cœleſte poſtulabat, ſed cœleſtibus præminiſtrabat, pœnitentiæ ſcilicet præpoſitus*. P.228. A.

S. Hilarius in Matth. cap. 2. docet opus Legis inefficax fuiſſe ad ſalutem; Baptiſmum Joannis ad ſolam pœnitentiam provocaſſe; Baptiſmum vero Chriſti peccatorum remiſſionem largiri. P.616. B.

S. Ambroſius ad caput 3. S. Lucæ: *Non aqua omnis, inquit, ablutio eſt, ſed hæc inter ſe diviſa eſſe non poſſunt; & ideo aliud fuit Baptiſma pœnitentiæ, aliud gratiæ eſt*. Tom. 1. p. 1307. D.

Optatus L. 5. contra Parmenianum, probat alterum fuiſſe Chriſti Baptiſmum, & alterum Joannis, quia rebaptizatum eſt poſt Joannem, non vero poſt Chriſtum. Exemplum iſtud iterati Baptiſmatis a Joanne collati, poſt S. Cyprianum Epiſtola 73. opponebant Donatiſtæ, ut oſtende- P. 84. & 85. n. 5.

rent ſemel baptizatos poſſe iterum baptizari; cui argumento non aliter occurrunt SS. Eccleſiæ Patres, Hieronymus, Optatus, Auguſtinus, quam oſtendendo latum fuiſſe diſcrimen inter utrumque Chriſti, ac Joannis Baptiſmum; atque rebaptizatum quidem fuiſſe poſt Joannem, quia imperfectus erat & interiori gratia vacuus ejus Baptiſmus, ſeu quia Baptiſmus, quem miniſtrabat, non erat Chriſti; econtra nuſquam rebaptizatum eſſe poſt Chriſtum, ejuſque Baptiſmum verbis Evangelicis conſecratum, quia verus ille eſt, ac perfectus Baptiſmus.

T. 4. p. 2. p. 293. S. Hieronymus Dialogo adverſus Luciferianos: *Joannes*, inquit, *Spiritum Sanctum non dedit quem Cornelius Centurio, antequam baptizaretur, accepit? Reſponde, quæſo; cur non dederit? ignoras? Audi quid Scripturæ doceant: Joannis Baptiſma non tam peccata dimiſit, quam Baptiſma pœnitentiæ fuit in peccatorum remiſſionem, id eſt, futuram remiſſionem, quæ eſſet poſtea per ſanctificationem Chriſti ſubſecutura.*

S. denique Auguſtinus pluribus in locis idem docet, ut in Enchiridio ad Laurentium cap. 49. Tract. 5. in Joan. Lib. 5. contra Donatiſtas cap. 9. & 10. L. 2. contra Litteras Petiliani cap. 22. 24. 36. & 37.

Hac expenſa conſtanti Eccleſiæ traditione, merito Concil. Trid. Seſs. 7. T. 14 Conc. p. 777. A. Can. 1. de Baptiſmo: ita definit: *Si quis dixerit Baptiſmum Joannis habuiſſe eamdem vim cum baptiſmo Chriſti, anathema ſit.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Scriptura eamdem materiam & formam, eumdem auctorem ac effectum aſſignat Baptiſmi Joannis, & Chriſti. De materia nulla dubitandi ratio eſſe poteſt; uterque enim Baptiſmus in aqua perficiebatur: de forma autem conſtat ex c. 19. v. 4. Actorum, ubi Joannis dicitur baptizaſſe *in nomine venturi*, quod idem eſt, ac in nomine Chriſti. De auctore patet, quia Matth. 21. v. 25. dicitur eſſe de Cœlo. Denique effectus Baptiſmi Joannes fuit remiſſio peccatorum, Marci 1. v. 4. & Lucæ 3. v. 3. *Et venit* (Joannes) *in omnem regionem Jordanis, prædicans Baptiſmum pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum*; quod certe conſonat Baptiſmo Chriſti, de quo dicitur Act. 2. v. 38. *baptizetur unuſquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum*: ergo Baptiſmus Joannis ejuſdem fuit naturæ, & efficaciæ cum Baptiſmo Chriſti.

Reſp. nego maj. Excepta enim ſola materia, quam in utroque Baptiſmo eamdem fuiſſe concedimus; fuiſſe eamdem formam, aut eumdem auctorem vel effectum pernegamus. De forma & auctore jam inter probationes Concluſionis dictum eſt: remiſſio vero peccatorum non Baptiſmo Joannis, ſed pœnitentiæ, ad quam excitabat, tribuitur: ſeu, ut ait S. Auguſtinus L. 5. contra Donatiſtas cap. 10. Joannes baptizabat in remiſſionem peccatorum *in ſpe*, hoc eſt obtinendam per Chriſtum, ratione pœnitentiæ, ad quam Baptiſmus Joannis promovebat. Hinc eſt, quod Baptiſmus Chriſti nuſquam appelletur ſicut Baptiſmus Joannis pœnitentiæ, ſed regenerationis ſeu renovationis. Quid ita? quia pœnitentia alio modo ſe habuit in Baptiſmo Joannis, & alio in Baptiſmo Chriſti: hunc præcedit tanquam diſpoſitio, illum vero ſequitur tanquam ejus unicus effectus.

Tom. 9. p. 348. B.

Objicies 2. aliqua SS. Patrum teſtimonia.

P. 225. C. Tertullianus Lib. de Baptiſmo cap. 4. *Nec*, inquit, *quidquam refert inter eos, quos Joannes in Jordane, & quos Petrus in Tiberi tinxit.*

S. Ba-

S. Baſilius L. 1. de Baptiſmo, *Joannis Baptiſma*, inquit, *multimodis excelluit. Nam peccata nullo modo diſcernebat ... Quin etiam ſine ulla prorſus dilatione ſimul atque ad gratiam Dei & Chriſti ejus aliquis acceſſerat, quantacumque & qualiacumque peccata confeſſus fuiſſet, & baptizabatur in Jordane fluvio, & ſtatim veniam conſequebatur peccatorum.* Tom. 2. p. 632. E.

S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi myſtagogica 2. *Per Baptiſmum Joannis*, inquit, *dabatur remiſſio peccatorum; per Baptiſmum Chriſti, adoptio filiorum.* Pag. 233.

Optatus L. 5. contra Parmenianum, ſcribit baptizatos Baptiſmo Joannis per violentiam: baptizatos vero Baptiſmo Chriſti per Legem intraſſe in Regnum Cœlorum. Pag. 85.

S. Aug. L. 5. de Baptiſmo contra Donatiſtas cap. 10. *Ne quiſquam*, inquit, *contendat etiam in Baptiſmo Joannis dimiſſa eſſe peccata; ſed aliquam ampliorem ſanctificationem eis, quos juſſit Paulus Apoſtolus denuo baptizari per Baptiſmum Chriſti eſſe collatam, non ago pugnaciter.* Tom. 9. p. 148. C.

S. Petrus Chryſologus Sermone 137. *Erat*, inquit, *penes Joannem venia, ſed non ſine pœnitentia ... Erat Baptiſma quod culpam tolleret, conſcientiam non deleret.* Ed. Bonon. 1643. pag. 335.

Reſp. ad ſingula teſtimonia. P. 125. C.

Ad Tertullianum: Comparat ille Baptiſmum Joannis & Chriſti, ratione materiæ, quæ eadem fuit, non vero ratione effectus. *Nulla diſtinctio eſt*, inquit, *mari quis aut ſtagno, flumine an fonte, lacu an alveo diluatur.*

Ad S. Baſilium: extollit ibi S. Doctor Baptiſmum Joannis ſupra Baptiſmum Moſis, non vero æquiparat Baptiſmo Chriſti. In eo vero ſuperabat Baptiſmus Joannis Baptiſmum Moſis, quod hic umbra tantum foret, ſeu typus & imago Baptiſmatis, in quo nullum erat pœnitentiæ ſignum, nulla peccatorum confeſſio, nullum melioris vitæ propoſitum, ſicut in Baptiſmo Joannis, ad quem accedentes ſua confitebantur peccata, quorum remiſſionem ſtatim obtinebant, non virtute ipſius Baptiſmi, ſed pœnitentiæ adjunctæ, ad quam excitabat Joannes. Promiſit enim Deus in quacumque die pœnitentiam egerit peccator, ſe illius iniquitatum non recordaturum, Ezechielis 18. v. 21. Baptiſmum autem Joannis tantum a Baptiſmo Chriſti diſtare ait S. Baſilius loco citato: *quantum Sol ſtellis antecellit.* Tom. 2. p. 633. A.

Ad S. Cyrillum, Optatum, & alios, eadem eſt reſponſio: nempe Baptiſmum Joannis peccatorum remiſſionem dediſſe, non propria virtute & efficacia, ſed ratione pœnitentiæ adjunctæ.

Idem reſpondendum ad S. Auguſtinum.

Ad S. Chryſologum, dico eum citato loco noſtræ potius favere, quam adverſari Concluſioni. *Per Baptiſmum enim Joannis*, inquit, *purificabatur homo ad pœnitentiam, non promovebatur ad gratiam.* Pag. 335.

Objicies 3. Si Baptiſmus Joannis gratiam & peccatorum remiſſionem non dedit, quare Apoſtoli eo ſolum Baptiſmo tincti, non fuerunt Chriſti Baptiſmo denuo baptizati?

Reſp. 1. S. Aug. L. 3. de anima, & ejus origine c. 9. colligere ex iſtis Chriſti verbis Joann. 13. v. 10. *Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet*, Apoſtolos Baptiſmo Chriſti fuiſſe initiatos. To. 10. p. 379.

Reſp. 2. quod etſi conſtaret Apoſtolos non fuiſſe Baptiſmo Chriſti baptizatos, non inde bene inferretur per Joannis Baptiſmum eos gratiam Spiritus ſancti aſſecutos fuiſſe. Cum enim Chriſtus Sacramenta inſtituit, ſuam vir-

tutem illis non ita alligavit, quin abſque eorum miniſterio gratiam, cum voluerit, conferre poſſit; adeoque Apoſtolis ſuis ſine ſuo Baptiſmo regenerationis & renovationis gratiam immediate conferre potuit. An reipſa ita fecerit, nihil habemus in Scripturis expreſſum.

QUÆSTIO SECUNDA.

De neceſſitate Baptiſmi.

SUmmi momenti eſt præſens controverſia, in qua accurate pertractanda paulo diutius immorari nos adigit Socinianorum temeritas & pervicacia.

PRÆNOTANDA.

Obſervandum 1. duplicem vulgo diſtingui a Theologis neceſſitatem; unam medii, alteram præcepti.

I. Illud neceſſarium dicitur neceſſitate medii, ſine quo vel ejus voto ſeu deſiderio finis obtineri non poteſt: hoc modo Baptiſmus & Pœnitentia Sacramenta ſunt neceſſaria neceſſitate medii ad ſalutem. Ratio a priori eſt; quia ejuſmodi Sacramenta ex inſtitutione Chriſti eum continent & conferunt gratiæ ſpiritualis effectum, qui per ſe ita neceſſarius eſt, ut ſine illo nemo poſſit eſſe ſalvus: ita nemo poteſt ſalvus eſſe ſine gratia, vel regenerante in Baptiſmo, vel reparante in Pœnitentia. Unde in rebus hujuſcemodi, nec ignorantia, nec impotentia excuſat; & quamquam reus non ſit violati præcepti, qui Baptiſmi legem aut invincibiliter ignorat, vel ipſi obſequi non poteſt; gratiam tamen illi annexam non percipit, (niſi in caſu martyrii, ac perfectæ contritionis) & tum negative, ut ajunt, propter gratiæ illius defectum, tum poſitive, propter peccatum ſive originale ſive actuale non dimiſſum, æternæ damnationi ille obnoxius eſt.

Quæ porro neceſſaria ſunt neceſſitate medii, ea quoque ex ſe neceſſaria ſunt neceſſitate præcepti, quia tenetur unuſquiſque adhibere omnia neceſſaria ad ſalutem aſſequendam: non tamen ſuam habent neceſſitatem ex præcepto, niſi, ut dicitur, præſuppoſitive; imo potius neceſſitate quam habent ex propria ſua conditione, fit, ut ſint quoque ex præcepto neceſſaria.

II. Illud dicitur neceſſarium neceſſitate præcepti, quod ſine peccato non poteſt omitti; atque in ejuſmodi rebus excuſat vel ignorantia vel impotentia. Revera obſervatio præcepti neceſſaria fit neceſſitate medii reſpectu illius, qui capax eſt præcepti, illudque obſervare tenetur; ſed, ut ait Vaſquez in 3. par. q. 73. art. 3. c. 1. & 3. talis obſervatio præceptorum negative tantum neceſſaria eſt ad ſalutem, ne ſcilicet propter tranſgreſſionem præcepti aliquod ponatur ſaluti impedimentum: econtra quod eſt neceſſarium neceſſitate medii, poſitive confert ad ſalutem, quia nempe continet gratiam per ſe neceſſariam ad ſalutem. Unde neceſſitas medii & præcepti non tam ex modo loquendi Scripturæ dignoſci poteſt, quam ex ſubjecta materia, ſi nempe res propoſita talis ſit quæ conferat gratiæ effectum per ſe & abſolute neceſſarium: eodem quippe modo Scriptura exprimit & neceſſitatem medii, v.
Luc. 13. 5. g. in pœnitentia his verbis: *Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimul peribi-*
Joann. 6. *tis*; & neceſſitatem præcepti in Euchariſtia: *Niſi manducaveritis carnem*
54. *Filii hominis, & biberitis ejus ſanguinem, non habebitis vitam in vobis.*

Obſervandum 2. inter ea quæ neceſſaria ſunt neceſſitate medii, alia eſſe

inter-

interna ſalutis media, qualis eſt gratia ſanctificans; alia vero externa, qualis eſt v. g. ablutio exterior in Baptiſmo; inter quæ iſtud diſcriminis occurrit, quod ſine medio interno, actu & re percepto, impoſſibile ſit obtinere vitam æternam: ita ſine ſanctificante gratia nullus unquam ſalvus eſſe poteſt. At vero ſine medio externo, nempe Sacramento, poteſt quis ſalvus fieri, nempe per fidem charitate perfecta formatam, quæ juſtificat ante realem & actualem Sacramenti perceptionem, cum ſolo ejus voto ſive explicito ſive implicito ſaltem, quod in perfecta charitate ſemper includitur. Ratio eſt, quia medium externum ex Chriſti inſtitutione ordinatur ad conferendam internam ſanctificantem gratiam: Cum autem divina virtus non ſit exterioribus ſignis neceſſario alligata, atque poſſit gratia ſanctificans per contritionem perfectam obtineri, hinc eſt, quod externum illud medium aliquibus in caſibus suppleri poſſit per votum ſeu deſiderium ipſius. Sic ſuppletur Baptiſmus per martyrium & contritionem perfectam.

Obſervandum 3. votum rei alicujus neceſſariæ nihil aliud eſſe, quam deſiderium illius obtinendæ. Duplex autem diſtinguitur: unum explicitum & proprium, quod ex rei cognitione naſcitur; alterum vero implicitum & generale, quod tendit ad rem, quatenus eſt a Chriſto præſcripta, quod votum ſeu deſiderium adimplendi omnia Chriſti præcepta, ſemper includitur in charitate perfecta a qua ſejungi non poteſt, atque ſemper neceſſarium eſt neceſſitate medii. Fieri quippe non poteſt, ut quis ſalvus fiat, niſi implicite ſaltem habeat voluntatem ſervandi quæcumque ſunt a Chriſto præſcripta; hoc eſt, niſi ita ſit animo affectus & præparatus, ut illa omnia velit obſervare, cum ea cognoſcet, & adimplendi facultas dabitur. Nonnihil autem diſcriminis eſt inter iſta duo, nempe votum rei alicujus eſſe neceſſarium, & rem ipſam neceſſariam eſſe in voto. Prius enim ſignificat, voluntatem obſervandi rem præceptam eſſe neceſſariam, quod verum eſt; poſterius, rem præceptam tantæ neceſſitatis eſſe ad ſalutem, ut ſi non reipſa, ſaltem voto debeat haberi; quod non ſemper verum eſt; præſertim in rebus, quæ ex præcepto dumtaxat ſunt neceſſariæ.

Obſervandum 4. neceſſitatem Baptiſmi attendi poſſe vel reſpectu adultorum, vel reſpectu infantium: iſti autem vel ſunt filii Fidelium chriſtianorum, vel Infidelium.

Obſervandum denique, inter Hæreticos alios eſſe, qui impugnant neceſſitatem medii Baptiſmi, alios vero neceſſitatem præcepti, ut mox conſtabit.

Duo itaque duobus ſequentibus Articulis ſunt nobis inquirenda.

In primo, utrum Baptiſmus in re vel in voto ſit neceſſarius adultis neceſſitate medii & præcepti; infantibus vero neceſſitate medii.

In ſecundo, utrum Baptiſmus ſuppleri poſſit per votum illius, per contritionem perfectam & martyrium, & quomodo.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum Baptiſmus neceſſarius ſit in re vel in voto adultis, neceſſitate medii & præcepti; infantibus vero neceſſitate medii.

ERRORES.

CUm per Baptiſmum Religioni chriſtianæ nomen demus, adoptemur in filios Dei, & æternæ ſalutis capaces efficiamur, mirum eſſe non debet,

quod antiquus ſalutis noſtræ æmulus dœmon tot adverſus illius Sacramenti neceſſitatem, ac virtutem hoſtes inter veteres & novos Hæreticos ſuſcitaverit.

An. 180. Ex veteribus, ſecundo ſæculo Cajani & Quintiliani a Quintilla fœmina ſic dicti, negarunt Baptiſmi neceſſitatem, rati fidem ſufficere ad ſalutem. Ita Tertull. L. de Baptiſmo c. 1.

An. 2 0. Tertio ſæculo, Manichæi, teſte S. Auguſtino hæreſi 46. Baptiſmum in aqua nihil cuipiam perhibent ſalutis afferre, nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizandum putant. Ratio aperta eſt, quia illi aquam, ut & cœteras res corporeas a diabolo creatas eſſe contenderent.

An. 350. Quarto ſæculo, Aſcodrutæ, ut loquitur Theodoretus L. 1. hæretic. fabularum cap. 10. dicunt non debere divina myſteria, quæ inviſibilium ſunt ſigna, per res viſibiles perfici. Propterea nec baptizant eos, qui accedunt, nec apud eos celebratur baptiſmatis myſterium.

An. 370. Eodem ſæculo, Seleuciani & Hermiani, teſte S. Auguſtino hæreſi 59. Baptiſmum in aqua rejecerunt.

An. 390. Eodem ſæculo, Maſſaliani (quod nomen ex lingua Syra ductum eſſe; & ſignificare orantes, unde græce dicti ſunt εὐχῖται, obſervat S. Aug. hæreſi 57.) docebant, nullam ex Baptiſmo & Euchariſtia percipi utilitatem, ſed perpetua oratione peccatum tolli radicitus. Ita Theodoretus Lib. 4. hæret. fabul. Epiphanius hæreſi 80. Joannes Damaſcenus L. de hæreſibus.

An. 350. Eodem ſæculo, Archontici Baptiſmum damnarunt, inquit S. Epiphanius hæreſi 40. tametſi inter eos ſint, qui Baptiſmo initiati antea fuerint. Ita Theodoretus L. 1. hæretic. fabul. c. 11.

Quinto ſæculo cum Pelagiani negantes originale peccatum ab Auguſtino premerentur argumento ducto ex neceſſitate Baptiſmi, coacti ſunt negare Baptiſmum neceſſarium eſſe ad delendum originale peccatum. Urgente vero S. Doctore iſta verba Chriſti: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in Regnum Cœlorum*, quibus conſtat, vel infantes non baptizatos a Regno Cœlorum arceri non debere, utpote innocentes, quos tamen arcebant Pelagiani; vel eos labe originali infectos eſſe, ad quam diluendam opus haberent renaſci per Baptiſmum, eo illi adducti fuere, ut diſtinguerent inter Regnum Cœlorum & vitam æternam; ac infantes quidem propter defectum Baptiſmi a Regno Cœlorum excluderent, vita tamen æterna donarent, quia innocentes ſunt nulla originis labe maculati.

Initio ejuſdem ſæculi Vincentius Victor dixit: *aliquos eorum qui ſine Baptiſmo Chriſti ex hac vita migraverint, interim non ire in regnum Cœlo-*
To. 10. p *rum, ſed in Paradiſum; poſtea vero in reſurrectione mortuorum etiam ad*
382. D. E. *regni Cœlorum beatitudinem admittendos fore*. Ita S. Auguſtinus Lib. 3. de origine animæ c. 1.

Ex recentioribus Hæreticis, qui ſæculo decimo quinto Eccleſiam infeſtarunt, Joannes Vviclef, teſte Thoma Valdenſi Tom. 2. de Sacramentis c. 96. docuit Baptiſmum neceſſarium non eſſe. Ita conſtat ex Seſſ. 15. Conc. Conſtantienſis. Idem aſſeruit Zuinglius L. de vera & falſa Religione c. de Baptiſmo, ubi oſtendit Baptiſma merum eſſe externum ſymbolum nullius ad ſalutem præſidii.

Martinus Bucerus in c. 3. Matthæi idem quoque aſſeruit, ſed alio ſunfundamento nixus, nempe: *quia pueri prædeſtinati etiam ſine Baptiſmo ſalvantur, non prædeſtinati etiam cum Baptiſmo damnantur*.

Calvinus L. 4. Inſtitutionis, neceſſarium quidem eſſe ex præcepto non inficia-

ficiatur Baptiſmum ; ſed ad delendum originale peccatum omnibus ſive adultis ſive parvulis eſſe neceſſarium , totis viribus repugnat. Cap. 15. n. 10. ſic loquitur : *Jam perſpicuum eſt , quam falſum ſit quod docuerunt pridem nonnulli , in quo alii perſiſtunt , per Baptiſmum ſolvi nos & eximi ab originali peccato , & a corruptione quæ ab Adam in univerſam poſteritatem propagata eſt.* Et. n. 22. expreſſe ait, *non arceri a regno Cœlorum infantes , quos e præſenti vita migrare continget , antequam aqua mergi datum fuerit. Atqui jam viſum eſt fieri non levem injuriam Dei fœderi , niſi in eo acquieſcimus , ac ſi per ſe infirmum eſſet , cum ejus effectus neque a Baptiſmo , neque ab ullis acceſſionibus pendeat : Accedit poſtea Sacramentum ſigilli inſtar , non quod efficaciam Dei promiſſioni , quaſi per ſe invalidæ , conferat , ſed eam dumtaxat nobis confirmet. Unde ſequitur , non ideo baptizari Fidelium liberos ut filii Dei tunc primum fiant qui ante alieni fuerint ab Eccleſia , ſed ſolemni potius ſigno ideo recipi in Eccleſiam , quia promiſſionis beneficio jam ante ad Chriſti Corpus pertinebant. Proinde ſi in omittendo ſigno nec ſocordia eſt , nec contemptus , nec negligentia , tuti ab omni periculo ſumus.* Ita Calvinus, quibus ſignificat parvulos ſine Baptiſmo excedentes ex hac vita , ſalvos eſſe propter fœdus quod Chriſtus cum Chriſtianis pepigit ; virtute cujus illos ſanctos eſſe , nec ipſis labem originalem a Deo imputari contendit ; & ita Baptiſmum neceſſarium ipſis non eſſe ut ſolvantur a labe originali , ſed tantum ut obſignet divinam promiſſionem. Adultis quoque minime ad ſalutem neceſſarium eſſe docet , quos ait fide juſtificari ; & per Baptiſmum tantum obſignari , confirmari , & nutriri hanc fidem : *Quatenus* , inquit ibid. n. 14. *erigendæ , alendæ , confirmandæque fidei noſtræ datur , ſumendus eſt.*

Pag. 484.

Pag. 488.

Pag. 485.

E ſinu Calviniſtarum orti Sociniani iiſdemque cum ipſis placitis innutriti ac imbuti , multo tamen longius progreſſi ſunt audacia & temeritate in oppugnandis fidei Chriſtianæ myſteriis ; ſeu , ut melius dicam , eo uſque prorupit effrenis eorum licentia , quo proclivi , ac facili lapſu ducunt Calviniſtarum documenta : nempe ubi ſemel neglecta Eccleſiæ , ac Traditionis auctoritate , ſuum unicuique permittitur in exponenda Scriptura judicium , nulla amplius certa lege , ac regula contineri poteſt humanum ingenium , ſed pro innata libertate quiſque liberius genio ſuo indulgens , novos Scripturæ ſenſus , nova dogmata , novamque excogitat , & ſequitur Religionem , quod certe triſti & infelici eventu contigiſſe videmus in Socinianis ; cum aliis in myſteriis , tum in eo , de quo hic diſputamus Baptiſmi Sacramento . A Calviniſtis hauſere illi quidem , Baptiſmum neceſſitate medii non eſſe neceſſarium ad delendum peccatum originale , neque in adultis neque in parvulis ; ſed ab iiſdem edocti Eccleſiæ & Traditionis vocem ſpernere , ac ſuum dumtaxat privatum conſulere judicium , nullo retenti fræno auctoritatis , longius proceſſerunt , ac negarunt.

I. Chriſtum Apoſtolis dediſſe baptizandi præceptum : verba quippe Chriſti Matth. 28. *Euntes docete , baptizantes* &c. interpretantur non de aquæ Baptiſmo , ſed de ſola inſtitutione ſeu doctrina . Ajunt tamen poſt Volkelium L. 6. de vera Religione c. 14. *Apoſtolos etſi non juſſos ritum baptizandi convenienter uſurpaſſe , tum quia populus Judæus cœremoniis valde delectabatur , utpote in illis quaſi enutritus & educatus ; tum quia Baptiſmi cœremonia a magni nominis magnæque auctoritatis viro , nempe Joanne , jam antea introducta , magnoque applauſu ab omnibus recepta fuerat : tum denique quia aptiſſima erat ad adumbrandum Chriſtianorum officium , ac ſtatum ; unde conveniens fuit viros hujus ætatis per Baptiſmi cœremoniam Chriſtianæ Religioni adſcribi.* Ita Volkelius.

II. Ne-

II. Negarunt baptizandi præceptum datum a Chriſto Matth. 28. (ſi tamen præceptum eſt) univerſale fuiſſe, ab omnibus in perpetuum obſervandum; ſed certis dumtaxat perſonis pro certo quodam tempore addictum fuiſſe, nempe illis qui Eccleſiæ initio a Paganiſmo vel Judaiſmo convertebantur ad Chriſtum; cæteris vero qui vel e Chriſtianis naſcuntur, vel in chriſtiana fide ſunt educati, minime neceſſarium eſſe contendunt, cum Baptiſmus ſit res libera & indifferens, quæ ſine ſalutis diſpendio obſervari poſſit vel omitti: unde non negant poſſe aliquem baptizari, ſi ita velit; modo fiat, inquiunt, ſine ſcandalo, abſque ulla impoſita neceſſitatis lege, & perſuaſione talem ritum eſſe ad ſalutem neceſſarium. Ita Socinus Diſputatione de Baptiſmo Tom. 1. Operum ipſius pag. 710. Oſtorodius Inſtitutionum Germanicarum cap. 9. Volkelius Lib. 6. de vera Religione cap. 14. quod integrum eſt de præſenti argumento.

III. Docent Baptiſmum eſſe merum ritum externum; ac publicum dumtaxat profeſſionis chriſtianæ ſymbolum, omni interiori gratia vacuum, ac plane deſtitutum: unde in Catecheſi majore Racovienſi, non alia profertur Baptiſmi definitio, quam *quod ſit ritus exterior, quo homines vel e Judaiſmo, vel e Gentiliſmo ad Religionem chriſtianam accedentes manifeſte profitentur ſe Chriſtum pro ſuo Domino agnoſcere*. E Scriptis Socini Catecheſim illam compegit Smalcius, & typis evulgavit Racoviæ an. 1606.

Ad Socinianos ex parte accedere videtur Epiſcopus Sectæ Arminianorum ſeu Remonſtrantium defenſor præcipuus. Reſpondens enim ad quæſtiones ſexaginta quatuor theologicas ſibi a diſcipulis propoſitas, Tom. 1. Operum, ad 37. docet 1. apud S. Matth. cap. 28. ſermonem eſſe de vero aquæ Baptiſmo. 2. Si Baptiſmus nihil aliud ſit quam teſſera, nota, vel ſigillum chriſtianæ profeſſionis, præceptum ejus ad eos dumtaxat pertinere, qui chriſtianam profitentur Religionem. 3. Si Baptiſmus ſit (ut ipſe putat) ſigillum ſeu obſignatio remiſſionis peccatorum antea commiſſorum, ejus præceptum eos primario adſtringere, qui a Paganiſmo ad Chriſtum convertuntur; ſecundario vero eos, qui in Religione chruſtiana nati, multis tamen ſe peccatis obſtrinxere. 4. Si qui ſint, qui vitam ab omni ſcelere immunem & puram duxerint (quod rarum) eos Baptiſmi lege non teneri; non eſt enim opus medico bene habentibus. Ex quo non obſcure colligitur, in mente hujus Auctoris Baptiſmum neceſſarium non eſſe *medii*, ut dicitur, neceſſitate ad ſalutem.

Lutherani & Calviniſtæ quibus noſtri ſemper exprobravere, quod ſua ab Eccleſia defectione Socinianæ impietati locum & ortum dediſſent, nec peſtem hanc ulla arte (ſi ſuis placitis ſtarent) expugnare poſſent, nihil non tentarunt, ut multis editis ex profeſſo Operibus, fidei noſtræ capita, Trinitatis imprimis & Incarnationis, quæ nobiſcum habent communia, contra illos defenderent, ac probarent; ſed eventu, ut plurimum, infelici, uti oſtendimus paſſim, quando ſe dedit occaſio. Nihil enim juris ſibi aſſumere poſſunt Lutherani & Calviniſtæ in Scripturis ad privatum ſuum ſenſum detorquendis, quod idem ſibi non arrogent Sociniani; nec ullus inter eos judex erit, qui litem inter illos dirimat. Quis enim eſſet; Scriptura? at de ejus ſenſu controvertitur, & quiſque eam ad partes ſuas trahere conatur. An ratio? ſed omnes in ſenſu ſuo abundant. An Eccleſia & Traditio? recte quidem: at illi vocem ejus, ac judicium rejiciunt; atque ut a propoſito argumento non diſcedamus, dicant nobis Calviniſtæ quo jure verba iſthæc Chriſti Joannis 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex*

aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in Regnum Cœlorum, detorqueant ad ſenſum metaphoricum, neque de vero aquæ Baptiſmo intelligant; Socinianos vero qui hæc pariter Chriſti verba Matth. 28. *Euntes docete omnes Gentes, baptizantis eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti,* interpretantur non de Baptiſmo aquæ, ſed inſtructionis & doctrinæ, rejiciant ac confutent? Dicant pariter, quo argumento ex una Scriptura adverſus eoſdem evincere poſſunt, inter baptizandum appellandos eſſe ſeu invocandos Patres Filium & Spiritum ſanctum, atque ſenſum verborum Chriſti Matth. 28. non eſſe iſtum: *Docete, baptizate, in fide Patris & Filii & Spiritus ſancti*? Certe abſque Traditionis auxilio nuſquam id evincere poterunt: adeo verum eſt Calviniſtas excuſſo ſemel Eccleſiæ & auctoritatis legitimæ jugo, vel invitos Socinianis arma ſubminiſtrare, nec ab eorum manibus ſeſe expedire poſſe.

Præter illos errores, nonnulli e noſtris Scholaſticis ſingulares aliquas opiniones amplexi ſunt.

Scholaſticorum aliquorum opiniones.

Cajetanus 3. p. ad art. 2. & 11. q. 68. docuit parvulos Fidelium Chriſtianorum, quibus per Baptiſmum ſubveniri non poteſt, non tantum ex privilegio Dei ſingulari, ſed ex lege Dei communi & ordinaria ſalvari poſſe votis & orationibus parentum, maxime ſi exterius aliquod adhibeant ſignum, quo generale votum parvulis applicare ſe teſtentur. Hæc opinio non modo temeraria, ſed etiam fidei tam parum conſona viſa eſt S. Pio V. Summo Pontifici, ut juſſerit in editione Romana altera expungi Commentarium hujuſce ſecundi & undecimi articuli.

Quidam alii cenſuere, lege quidem ordinaria, parvulos etiam Fidelium ſine Baptiſmo non ſalvari; veruntamen Deum pro ſua ſumma clementia vel exaudire parentum vota pro ſalute infantium, adeoque eos hortandos ut pro illis apud Deum intercedant; vel Deum ſupplere defectus eſſentiales Baptiſmi, ſi qui ſint ex parte materiæ vel formæ, vel intentionis miniſtri. Ita Gerſon Sermone de Nativitate B. Virginis Conſideratione 2. Gabriel in 4. diſt. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. Altiſſiodorenſis in Summa L. 3. Tract. 3. q. 2. art. 4. S. Bonaventura in 4. diſt. 3. 1. p. diſt. q. 2. art. 2. ad 2. Durandus in 4. diſt. 6. q. 2. n. 12. & alii qui ſalutem hanc infantium probabiliter ex divina miſericordia præſumunt, non tamen velut rem certam & indubitatam admittunt.

Sunt qui infantibus ſine Baptiſmo ex hac vita migrantibus felicitatem quamdam temporalem, & naturalem veluti quemdam paradiſum aſſignent, ut Pighius & Catharinus apud Bellarminum Tom. 4. L. 6. c. 2. & noſtra hac ætate non ita pridem Eminentiſſimus Cardinalis Sfondratus in Libro cui titulus: *Nodus prædeſtinationis diſſolutus*, p. 1. paragr. 1. n. 13. docet *parvulos qui ſine Baptiſmo decedunt, cœleſti quidem Regno, quaſi paternæ Culpæ reos nec expiatos excludi; non tamen excludi naturalibus bonis, & a peccato præſervari æternoque ſupplicio, quo ſi adoleſcerent, puniendi eſſent; cum ſola*, inquit, *præſervatio a peccatis pluris valeat majoriſque pretii ſit, quam Regnum ipſum cœleſte.* Idem repetit ibid. n. 23. Adverſus doctrinam hanc graviter expoſtularunt duo Eccleſiæ noſtræ Gallicanæ Archiepiſcopi & tres Epiſcopi, data ad S. Pontificem beatæ memoriæ Innocentium XII. ſolemni Epiſtola 7. Kalendas Martii anni 1697. quibus reſcripſit Summus Pontifex die 6. Maii anni ejuſdem: *ſe Librum Cardinalis Sfon-*

Arch. Pariſ. & Rom. Epiſco. Meld. Atreb. Amb.

Sfondrati & res ab ipſis adnotatas, inſignium Theologorum diſcuſſioni commiſiſſe, ut omnibus maturæ conſiderationis trutina perpenſis, quod juſtum eſſet, ſubinde decernere valeret. Interim nullum, quod ſciamus, a ſancta Sede ad nos pervenit ea de re judicium. Sapienter quidem, ac graviter Bellarminus loco paulo ante notato obſervat, *miſericordiam noſtram parvulis jam defunctis nihil prodeſſe, econtra nihil obeſſe noſtræ ſententiæ ſeveritatem. Multum autem,* inquit, *nobis obeſt, ſi ob inutilem miſericordiam erga defunctos, pertinaciter aliquid contra Scripturas aut Eccleſiam defendamus; idcirco non affectum quemdam humanum, quo plerique moveri ſolent, ſed Scripturæ, Conciliorum & Patrum ſententiam conſulere, & ſequi debemus.*

His ita præmiſſis, dogma catholicum demonſtrandum eſt, &, a vanis Socinianorum aliorumque Hæreticorum conatibus vindicandum.

CONCLUSIO.

Baptiſmus in re vel in voto neceſſarius eſt adultis neceſſitate medii & præcepti, parvulis neceſſitate medii ad ſalutem.

Duæ ſunt partes Concluſionis.

Probatur prima pars de neceſſitate præcepti, ex Scripturis quæ a contortis Socinianorum expoſitionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex cap. 28. S. Matth. v. 19. ubi perſpicuis verbis Chriſtus Apoſtolis ſuis præceptum & formam baptizandi exponit: *Euntes ergo,* inquit, *docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.*

Socinus Diſputatione de Baptiſmo ſcripta an. 1580. Cracoviæ c. 2. duo excipit adverſus apertum iſtud teſtimonium: primum eſt, hic de vero aquæ Baptiſmo ſermonem non eſſe, ſed de doctrina & inſtructione, quæ ſenſu metaphorico Baptiſmus dicitur; alterum, dato & non conceſſo mandatum in aqua baptizandi a Chriſto hic dari, perpetuum illud non debere eſſe, neque ad omnes omnino homines extendendum. Utraque reſponſio paulo uberius & apertius evolvenda nobis eſt, ac confutanda, ut intelligat unuſquiſque, quam vanis & futilibus argumentis innitatur Sociniana temeritas.

Prima itaque Socini reſponſio eſt, in Scripturis Baptiſmi nomen ſæpius uſurpari pro doctrina, atque eo ipſo ſenſu ſumi Matth. cap. 28. v. 19. citato. Utrumque ſic probat.

Prima reſponſio Sociniana. Primum quidem ex cap. 18. v. 25. Actuum Apoſtolorum, ubi legimus Apollo Baptiſmum Joannis dumtaxat ſciviſſe; & cap. 19. v. 3. ubi diſcipuli Epheſii interrogati in quem baptizati eſſent, reſpondent ſe bapizatos eſſe Baptiſmo Joannis. At his in locis, ait Socinus, idem eſt Baptiſmus, ac doctrina: nihil enim, inquit, ibi ad rem faciebat, quod Apollo ſciret aquæ Baptiſmum, quo utebatur Joannes, cum de doctrina præſertim ageretur. Pariter Baptiſmus, aut baptizare, ſignificat nonnunquam initiationem, ſeu initiare. Ita S. Paulus priore ad Corinthios 10. v. 2. ait, *Hebræorum patres baptizatos fuiſſe in Moyſe, in nube, & in mari*: ideſt, eos initiatos & quaſi conſecratos fuiſſe Deo per Moyſen. Eadem eſt ſignificatio Act. 29. v. 13. cum Paulus ait: *In quo ergo baptizati eſtis*, ideſt, initiati?

Refellitur. Refellitur Socinus, quia confundit, quæ non ſunt confundenda, & ſeparat,

quæ

quæ non ſunt ſeparanda. Confundit doctrinam; cum aqua baptiſmali; & Baptiſmum unde & ſimpliciter ſumptum, pro doctrina uſurpari perperam ille contendit: duo enim illa diſtingui debent, non confundi. In Baptiſmo enim Joannis, de quo mentio fit citatis in locis, duo erant; & doctrina, qua Joannes informabat baptizandos, & ritus ipſe baptizandi in vera aqua: unum aliud includebat, nempe Baptiſmus doctrinam; ſed doctrina illa præciſe non dicebatur Baptiſmus, ſeu intinctio vel immerſio. Citata igitur ex Actibus Apoſtolorum loca Socinum jugulant, ſiquidem duo diſtincta continent, quæ ille perperam confundit. Unde ſic arguere poſſumus: Eodem ſenſu verbum *baptizantes* ſumi debet apud S. Matth. c. 28. v. 19. ac in Actibus Apoſtolorum c. 18. v. 25. & c. 19. v. 3. Atqui iſtis in locis non pro ſola doctrina uſurpatur, ſed pro ipſo vero in aqua baptizandi ritu; Joannes enim in vera aqua baptizavit. Ergo pariter apud S. Matth. non ſumitur pro ſola doctrina ſeu inſtructione, ſed pro ablutione ſeu immerſione in aqua, includente & præſupponente doctrinam; ſeparat igitur Socinus aquam ab inſtructione ſeu doctrina, quæ non debet ſeparari. Pariter igitur aſſerimus Baptiſmi nomine ſignificari initiationem ſeu conſecrationem: at illam fieri contendimus non per ſolam doctrinam, ſed per aquam, qua intingimur, tanquam per verum & proprie dictum Sacramentum.

Secundum, nempe Matth. 28. v. 19. *baptizantes* idem ſignificare ac inſtruentes ſeu docentes, probat Socinus multis, ſed miſeris profecto argumentis.

I. Quia in græco texto, loco *docete*, habetur μαθητεύσατε, ideſt, *diſcipulos facite*; quod certe verbum ad doctrinam & diſciplinam, qua informandi ſunt diſcipuli, refertur.

Verum, quis hoc negat? Nemo profecto. An doctrinam a Baptiſmo aquæ ſejungimus; non certe, ſed utrumque includimus & diſtinguimus; ſicut reipſa fecit Chriſtus in ſuo præcepto: *Docete*, inquit, *baptizantes*. En doctrina, & Baptiſmus. Quod ſi per *baptizantes* non aliud intellexiſſet quam doctrinæ Baptiſmum, certe abſurda fuiſſet & omnino inutilis repetitio in una & eadem brevi periodo; ſenſus enim eſſet: *docete docentes*. Eſto igitur verbum græcum ſignificet, *diſcipulos facite*: ſane per doctrinam fiunt diſcipuli, & per Baptiſmum initiantur & conſecrantur; unum enim ab altero divelli non debet. Unde S. Marcus c. 16. v. 16. fidem quæ per doctrinam habetur, Baptiſmo præmittit.

II. Si Chriſtus eo in loco per verbum *baptizantes*, aquæ terrenæ Baptiſmum intellexiſſet, ſine dubio, ait Socinus, non minus Baptiſmum iſtum externum Apoſtolis ſuis commendaſſet, quam ipſam Evangelii prædicationem, nec minus eos ad baptizandum, quam ad prædicandum miſiſſet: atqui tamen Apoſtolus 1. Corinth. 1. v. 17. declarat ſe a Chriſto miſſum non eſſe ad baptizandum, ſed ad evangelizandum. Neque eſt, quod reſpondeatur, ſenſum Apoſtoli eſſe, ſe præcipue miſſum fuiſſe ad prædicandum, quod munus per ſe obire tenebatur, non vero ad baptizandum, quod per alios æque poterat adimplere. Namque, ait Volkelius loco antea citato, ratio propter quam teſtatur Apoſtolus ſe non miſſum eſſe ad baptizandum, hæc eſt, ut effugeret ſuſpicionem nonnullorum, qui exiſtimabant Paulum in ſuo baptizare nomine, unde oborta eſt illa diſcipulorum Corinthiorum contentioſa æmulatio: at ratio illa tota ſubſiſteret, ſi aut per ſe, aut per alios, aut præcipue, aut minus præcipue deſtinatus fuiſſet S. Paulus ad baptizandum.

Verum

Verum vana prorſus ac futilis ratio. Falſo quippe ſupponit Socinus, Apoſtolis injunctum non eſſe baptizandi, ſicut docendi præceptum, quod ex praxi illorum cognoſci haud dubie certiſſime poteſt. Porro in Hiſtoria Actuum Apoſtolorum c. 2. poſt eximiam S. Petri prædicationem, baptizatos legimus Judæorum circiter tria millia; & c. 4. quinque millia; & c. 8. Philippus Samaritanos, Simonem magum, & Eunuchum; c. 9. Ananias Paulum; c. 10. S. Petrus Cornelium cum omni ejus familia; c. 16. S. Paulus Lydiam cum omni ejus pariter familia; c. 18. Criſpum & Corinthios; & c. 19. duodecim Epheſios baptizavit: at veriſimile non videtur, Apoſtolos non juſſos præceptum Chriſti datum Matth. 28. executioni demandaſſe. S. igitur Paulus non negat ſibi, ſicut & cœteris, impoſitum baptizandi præceptum, ſed comparate loquitur, innuitque ſe præcipue deſtinatum eſſe ad prædicandum, quam ad baptizandum; quia multo plures ad illud, quam ad iſtud munus exequendum dotes requiruntur, quibus ille divinitus cumulatus fuerat: Baptiſmus ſcillcet per quemlibet adminiſtrari poteſt, at non ita verbum Dei. Hanc veterum Cajanorum objectionem ita ſolvit Tertullianus L. de Baptiſmo c. 14. Neque urget, quod addit Volkelius: namque hac ratione utitur S. Paulus, ut probet ſe miſſum non eſſe ad baptizandum, ſed ut gratias agat quod cum paucos baptizaverit, ſchiſmati & contentioſæ Corinthiorum æmulationi locum non dederit. Tanta ſcilicet inſedebat animis primorum Fidelium opinio & admiratio Apoſtolorum, ut ex humano affectu nonnulli ſe hujus vel illius diſcipulos eſſe gloriaretur, & ita ſchiſmati locum dederint, de quo loquitur Apoſtolus: quod vero id ex Baptiſmi adminiſtratione ortum fuerit, ſane per accidens eſt reſpectu ipſius Baptiſmi.

III. Chriſtus, inquit Socinus, Matth. 28. non magis præceptum baptizandi, quam formam expreſſit his verbis: *Docete, baptizantes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. At his verbis formam Baptiſmi non exprimi vel ex eo potiſſimum conſtat, quod Apoſtoli legantur baptizaſſe in alia forma, nempe in nomine Chriſti.

Verum ex ante dictis manifeſtum eſt, Apoſtolos non baptizaſſe in ſolo Chriſti nomine. Conſule.

IV. Baptiſmus Chriſti ſæpius in Scripturis opponitur Baptiſmo Joannis, quod iſte in aqua foret, ille in Spiritu; ergo Chriſti baptiſmus in vera aqua non perficiebatur.

Verum non advertit Socinus, totam diſtinctionem Baptiſmi Chriſti & Joannis non fuiſſe penes aquam, quæ in utroque pro materia erat; ſed penes effectum, nempe interiorem animæ purgationem per gratiam, quam conferebat Chriſti, non vero Joannis Baptiſma.

V. Hebræorum 6. rudimenta chriſtianæ diſciplinæ enarrat Apoſtolus; at de Baptiſmo aquæ omnino ſilet.

Verum falſum eſt, quod ſupponit Socinus: ſic enim loquitur Apoſtolus v. 1. & 2. *Quapropter intermittentes inchoationis Chriſti ſermonem, ad perfectiora feramur, non rurſum jacentes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptiſmatum doctrinæ, impoſitionis quoque manuum*,

Quænam porro eſt illa doctrina Baptiſmatum, niſi veri, quod in uſu erat ex Chriſti mandato, Baptiſmatis? Baptiſmatum dixit in plurali Apoſtolus, vel more Hebræorum ad majorem emphaſim; vel quia etſi unum ſpecie, numero tamen plura multis adminiſtrantur; vel denique quia noſtrum Baptiſma multis Judæorum baptiſmatibus opponit.

VI. De-

VI. Denique, quia S. Petrus Epiſtolæ 1. c. 3. v. 21. docet Baptiſmum nos ſalvos facere, non quo carnis ſordes abluuntur, ſed quo fit, ut bona conſcientia Deum interroget: at non ita locutus fuiſſet S. Petrus, ſi aquæ Baptiſmum omnibus ex præcepto neceſſarium eſſe credidiſſet.

Verum fallitur Socinus. Veriſſima quippe eſt S. Petri ſententia, nempe effectum Baptiſmi poſitum non eſſe in ablutione ſordium corporis, ſed in gratia interiori ac conſcientiæ munditie. Opponit enim ibi Baptiſmum Chriſti frequentibus Judæorum lotionibus, quæ mere carnales erant ad juſtitiam & emundationem carnis; Baptiſmus vero Chriſti, etſi perficiatur in aqua, ejus tamen effectus ad animam uſque pertingit, nec hæret in carne.

Secunda Socini reſponſio eſt: Dato & non conceſſo citatis Chriſti verbis Matth. 28. baptizandi præceptum contineri, illud tamen ad certum tempus ac perſonas reſtrictum fuiſſe, non omnibus in perpetuum injunctum. Probat autem his momentis. Secunda reſp. Sociniana.

I. Quia ii ſoli baptizandi ſunt, quos Apoſtoli docuere: utrumque enim conjungitur; ergo alii, qui ab Apoſtolis aut eorum ſucceſſoribus edocti non fuere, illo Baptiſmi mandato non adſtringuntur.

Verum nihil ea ratione miſerum magis ac ſtolidum afferri poteſt. Ubi enim legit Socinus, eos tantum baptizandos eſſe, qui ab Apoſtolis fuerant edocti? certe nullibi. Revera ii tantum ſunt baptizandi, qui ſunt imbuti fide & doctrina Chriſtiana; ſed eos tantum eſſe baptizandos, qui ſunt ab Apoſtolis edocti, non alios, certe figmentum eſt cerebri Sociniani.

Et vero multos docuere Apoſtoli, quos propriis manibus non baptizarunt; unde S. Paulus fatetur ſe ad prædicandum miſſum eſſe, non ad baptizandum: nec veriſſimile eſt S. Petrum propriis manibus baptizaſſe una die tria, & altera quinque hominum millia, quos ſua prædicatione ad Chriſtum adduxerat. Aliquos pariter baptizarunt, quos ab aliis edoctos noverant: ſic Anania Paulum baptizavit Act. 9. & S. Paulus act. 19. curat eos baptizari, qui ab aliis jam inſtructi & informati fuerant fidei Chriſtianæ documentis.

Quod vero mandatum Baptiſmi ad omnes omnino omnium ætatum homines pertineat, patet. 1. Quia nullam limitationis ac reſtrictionis notam præſefert. 2. Quia continua ſæculorum omnium praxi evidenter demonſtratur præcepti hujus univerſalis. 3. Quia continet præceptum docendi ſimul & baptizandi: at præceptum docendi univerſale eſt ac perpetuum. 4. Quia Chriſtus eodem loco promittit ſe Eccleſiæ adfuturum uſque ad conſummationem ſæculi: quod igitur ibi præſcribit, ad omnes omnium ætatum homines ſpectat. 5. Quia unio ſpiritus ac mutua charitas, quam ex unitate Baptiſmi commendat Apoſtolus Epheſ. 4. in perpetuum ab omnibus Fidelibus eſt obſervanda. 6. Quia præceptum Baptiſmi ſimile eſt præcepto Euchariſtiæ: ſicut enim dixit Chriſtus: *Hoc facite*; ita dixit: *Docete, baptizate*. Ergo ſicut Euchariſtiæ præceptum omnibus ad futuras omnes ætates injunctum eſſe agnoſcit Socinus, ita & præceptum Baptiſmi. 7. denique, quia effectus quos Apoſtoli Baptiſmo tribuunt, ad omnes omnium temporum homines æqualiter pertinent, quales ſunt communio cum Chriſto, Rom. 6. v. 3. & 4. Galat. 3. v. 27. remiſſio peccatorum, Act. 22. v. 16. regeneratio ſpiritus, ad Titum 3. v. 5. vita æterna, Marci 16. v. 16. Joannis 3. v. 5.

II. Ii ſoli ſunt baptizandi, inquit Socinus, qui ejuſdem ſunt conditionis & ſortis cum iis quos Apoſtoli ex Chriſti mandato baptizarunt, illi ſcilicet vel a nulla, vel a falſa Religione, a Paganiſmo, vel Judaiſmo ad Chriſtum

con-

convertebantur; ergo alii, qui in Religione Chriſtiana vel nati ſunt, vel ab ineunte ætate ei nomen dedere, Baptiſmi lege non tenentur.

Verum abſurda conſequutio. Cum enim per Baptiſmum Chriſto, ejuſque Religioni nomen detur, ii omnes baptizandi ſunt, qui Chriſto nomen dare volunt, ſive nullam, ſive falſam antea Religionem coluerint vel non coluerint.

Quod vero Apoſtolorum ætate non alii baptizarentur, quam qui vel a Paganiſmo, vel a Judaiſmo ad Chriſtum convertebantur, mirum profecto videri non debet, cum non alii tunc temporis forent homines, quam Religione aut Pagani aut Judæi.

III. Inquit Socinus, mandavit quidem Chriſtus Apoſtolis ut baptizarent, ſed non omnibus injunxit ut baptizarentur.

Verum quid abſurdius proferri poteſt, & ad demonſtrandam figmenti Sociniani ſtoliditatem aptius? Quaſi non ſit eadem neceſſitas quæ Apoſtolos obſtringit ut baptizent, & Gentes omnes ut baptizentur: nonne iſta correlata ſunt? Nonne dicere pariter quis poſſet, injunctam quidem fuiſſe Apoſtolis legem docendi, non vero Gentibus ut doceantur? An ferret Socinus? non puto. Quare? quia doctrina neceſſaria eſt ad fidem, ſine qua nemo ſalvus eſſe poteſt; at pariter Marci 16. v. 15. ſalus Baptiſmo adſcribitur: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, hic ſalvus erit*, inquit Chriſtus.

IV. Denique, ait Socinus, multi veri Chriſtiani in Actibus Apoſtolorum memorantur, quos tamen baptizatos fuiſſe non legimus; ut Apollo, de quo Act.18. v. 24. & ipſimet Apoſtoli ac ſeptuaginta Diſcipuli; item illi centum & viginti, de quibus act.1. v.15. & quingenti illi fratres, quibus ſimul Dominum Jeſum, poſtquam a mortuis reſurrexerat, viſum fuiſſe S. Paulus ſcribit 1.Co.15.v.6.

Verum 1. argumentum iſtud Socini mere negativum eſt, ex quo nihil certo concludi poteſt: neque enim valet iſta conſequentia: Hi & illi non leguntur baptizati; ergo reipſa baptizati non ſunt. Imo potius ſic argueret quiſquis adhuc ſui compos eſſet: Extat expreſſum Baptiſmi percipiendi mandatum Chriſti; ergo etſi hi & illi Chriſtiani non legantur baptizati, præſumi debet eos reipſa fuiſſe baptizatos: neque enim neceſſe eſt, ut rei communis, certæ ac publicæ omnia exempla proferat Hiſtoricus; imo quo res magis trita eſt, communis & publica, eo ſæpius ab Hiſtorico prætermittitur. 2. Reipſa baptizatos fuiſſe Apoſtolos innuere videtur Chriſtus, cum dixit Joan. 13. v. 10. ad S. Petrum, *Qui lotus eſt, non indiget,*
Tom 10. p. *niſi ut pedes lavet*. Unde merito S. Aug. L. 3. de anima & ejus origine
379. F. c. 9. ſic loquitur: *Si ipſos Apoſtolos baptizatos eſſe per hoc nobis innoteſcere potuit, quod beato Petro Dominus ait, Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet: quid de aliis, de quibus vel tale nihil legimus dictum,*
Tom. 2. p. 105. & 896. *de Barnaba, de Timotheo, de Tito, de Sila, de Philemone, de ipſis Evangeliſtis, Marco & Luca, de innumerabilibus cæteris, quos abſit ut baptizatos eſſe dubitemus, quamvis non legamus?* Idem docet Epiſtola 44. alias 163. & Epiſtola 265. alias 108.

Secundum ex Scripturis argumentũ. Secundum argumentum pro confirmatione primæ partis Concluſionis adductæ, petitur ex c. 16. S. Marci verſ. 14. & 15. ubi Chriſtus ad Diſcipulos ait: *Euntes in mundum univerſum prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur*. Præceptum baptizandi quod eo loci Chriſtus Apoſtolis ſuis injungit, perpetuum eſſe & univerſale, ſeu ad omnes cujuslibet temporis homines pertinere, duo invicte demonſtrant. 1. quod jubeat Chriſtus Apoſtolos ire per mundum univerſum. 2. quod ſalus Baptiſmo perinde ac fidei promitti-

mittitur: at id cui annexa eſt ſalutis promiſſio, non ad certum tempus; nec ad certos homines reſtringitur, ſed perpetuum eſt, & univerſale.

Socinus citata jam diſputatione de Baptiſmo c. 3. idem reſpondet ad hoc S. Marci teſtimonium, quod ad teſtimonium S. Matth. nempe, neque de vero aquæ Baptiſmo intelligi debere: neque ſi intelligatur, conſequens eſſe, ut præceptum illud in perpetuum & ab omnibus ſit obſervandum: atque nova quædam figmenta excogitat ut iſtud aſſequatur. **Reſp. Sociniana.**

Reſpondet itaque 1. per Baptiſmum apud S. Marcum intelligi aut pœnitentiam, aut publicam nominis Chriſti, & ejus Evangelii profeſſionem, vel utrumque ſimul. *Quid enim eſt*, inquit ille, *quod per Baptiſmum convenientius poſſit ſignificari, quam pœnitentia vera, quæ animæ & ſpiritus ablutio eſt; aut Evangelii & nominis Jeſu Chriſti profeſſio publica, cum Baptiſmus ipſe aquæ ab Apoſtolis uſurpatus in eum finem potiſſimum reſpiceret, ut quis publice Chriſto nomen daret.*

Reſponſionem probat

I. Quia ſi nomine Baptiſmi verus aquæ Baptiſmus intelligatur, ſequitur vi hujus loci parem eſſe fidei & Baptiſmi neceſſitatem ad ſalutem: ſed hoc abſurdum eſt; poteſt enim quis ſalvus eſſe ſine Baptiſmo, nemo ſine fide.

II. Quia favet Codex Complutenſis, in quo articulus ὁ repetitur. Sic quippe verba reddi debent: *Qui crediderit, & qui baptizatus fuerit, ſalvabitur*. At articulus ille alium, quam aquæ veræ Baptiſmum ſignificat, iſte enim tantæ non eſt neceſſitatis.

III. Apoſtolus Epheſ. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. affirmat Deum lavacro aquæ mundaſſe ſuam Eccleſiam, & nos lavacro illo regenerationis ſalvare: at his in locis per lavacrum aquæ intelligit aquam metaphoricam, ſcilicet pœnitentiam, quæ animam lavat, ſicut aqua corpus: tum quia eo ipſo ſenſu aquam uſurpat idem Apoſtolus ad Hebr. 10. v. 22. cum ait: *Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aſperſi corda a conſcientia mala, & abluti corpus aqua munda*. Tum quia aqua naturalis nunquam poteſt mundare animam, cum qua nullam habet proportionem.

IV. Denique, quia publicæ fidei in Chriſtum profeſſionis Chriſtus ſalutem æternam promiſit, Matth. 10. v. 32. Rom. 10. v. 9. Ergo citato S. Marci loco, per hæc verba: *baptizatus fuerit*, intelligi recte poteſt publica fidei in Chriſtum profeſſio. Adeo rara & exquiſita viſa eſt Socino iſta ſolutio, ut gratulabundus eam ſibi maxime placere fateatur. Gratuletur ergo ſibi ereptum omnem ſenſum, ac pudorem, qui tam inepte & miſere planum & apertum Scripturæ ſenſum diſtorqueat.

Refellitur Sociniana reſponſio. Etſi enim fateamur Baptiſmi nomen aliquando transferri ad ſignificandam pœnitentiam, non tamen inde bene colligitur, eo ſenſu uſurpari citato capite S. Marci; imo naturali & obvio ſenſu verum aquæ Baptiſmum ſignificari, ſeries ipſa textus ſacri, Apoſtolorum uſus & praxis aperte demonſtrat. Quod ſi quis contenderet, citato loco Baptiſmi nomine ſignificari martyrium, ut revera aliquando ſignificatur, quo jure, quave ratione expugnare illum poſſet Socinus? Præterea S. Petrus Act. 2. v. 38. expreſſe diſtinguit Baptiſmum & Pœnitentiam: *Pœnitentiam*, inquit, *agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum in remiſſionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus ſancti*. Etſi ergo daremus, per Baptiſmum pœnitentiam deſignari, quam nempe tanquam præviam diſpoſitionem ſupponit, non tamen excludi debet verus aquæ Baptiſmus. **Refellitur Sociniana reſponſio.**

Ad primam reſponſionis Socinianæ probationem, dico parem eſſe neceſſitatem fidei, & Baptiſmi ſaltem in voto ſeu deſiderio, licet par non ſit ejus neceſſitas in re ſuſcepti. Neque diſtinctionem hanc gratis fictam eſſe, infra, Deo dante, oſtendemus: qui enim Baptiſmi, ejuſque neceſſitatis legem tulit, idem perfectæ contritioni, ac martyrio vitam æternam promiſit; ergo qui Baptiſmum in re percipere non poſſunt, eumdem plane effectum conſequuntur per votum ipſius, per contritionem perfectam, ac martyrium.

Ad ſecundam: Otioſa eſt & vana Socini obſervatio, cum & ipſe fateatur articulum ὁ in multis Scripturæ locis redundare, nec ad probationem vim habere majorem. Quod ſi juxta Codicem Complutenſem geminatum articulum legamus, & Socini regulam ſequamur, repetitio articuli citato in loco probationem noſtram confirmat, nedum infringit: emphaſim enim quamdam habet, & indicat non ſatis eſſe ad ſalutem, quod quis fidem habeat, niſi & baptizetur, quod unum hic contendimus.

Ad tertiam: Nihil potuit Socinus aptius proferre ad ſuammet convellendam ſententiam, quam loca S. Pauli ad Epheſ. 5. v. 26. & ad Titum 3. v. 5. in quibus lavacro aquæ, id eſt Baptiſmo, vim ſanctificandi, ac mundandi animam tribuit, non quidem ex propria ſeu naturali aquæ virtute, ut falſo ſupponit Socinus, ſed ex virtute Spiritus ſancti aqua utentis tanquam inſtrumento; unde gratis & inepte omnino more ſuo exiſtimat ille, aquæ nomen figurate & metaphorice uſurpandum, contra mentem & naturalem verborum S. Pauli ſenſum. Nec quidquam poteſt aſſequi ex citato c. 10. v. 22. Epiſtolæ ad Hebræos: per illa enim verba: *abluti corpus aqua munda*, alludit Apoſtolus ad Baptiſmum, hortaturque Fideles, ut cum ea mentis & corporis munditie vivant, quam exigit Baptiſmus. Quod ſi per illam ablutionem Apoſtolum ad varias Judæorum lotiones reſpexiſſe contendas, nihil inde inferri poterit adverſus veritatem quam propugnamus. Lege Eſtium in hunc locum.

Ad quartam: Non negamus profeſſioni fidei in Chriſtum annexam eſſe ſalutem: non negamus quoque per Baptiſmum eam ſignificari, ſed contendimus ſolemnem hanc fidei profeſſionem fieri in uno Baptiſmo aquæ, quem includit & præſupponit.

Reſpondet 2. ad citatum S. Marci teſtimonium Socinus, præceptum illud Baptiſmi nec perpetuum eſſe nec univerſale; duaſque de novo addito probationes c. 3. & 5. ſuæ diſputationis de Baptiſmo.

Prima eſt, Quia, inquit c. 3. poſt citata verba apud S. Marcum, hæc ſequuntur: *Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur; in nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis &c.* At cum illa conſpicua Spiritus ſancti dona jam ceſſaverint, dicendum eſt, & ceſſaſſe præceptum Baptiſmi, quod cum illis conjunctum erat.

Secunda eſt, quia, inquit c. 5. præceptum Baptiſmi ſimile eſt præcepto abſtinendi a ſanguine & ſuffocatis, quod ſane perpetuum non fuit, ſed datum ad tempus, licet conjunctum cum præcepto fugiendi fornicationem, quod in perpetuum debet obſervari: ergo pariter, licet S. Petrus Act. 2. v. 38. utrumque ſimul præſcripſerit, pœnitentiam ſcilicet & Baptiſmum; dici tamen merito poteſt, Baptiſmi ritum temporaneum eſſe, licet pœnitentia ſemper ſit neceſſaria.

Verum nullo negotio evertitur utraque Sociniana reſponſio.

Prima quidem: Si enim inferri merito poſſit, jam abrogatam eſſe Baptiſmi legem, quia ceſſarunt conſpicua illa dona, quibus initio Eccleſiæ

orna-

ornabantur recens baptizati, concludi etiam poterit nullam quoque jam eſſe fidei neceſſitatem, propter eamdem cauſam: dicitur enim de primis fidelibus, *ſigna autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur*; at iſtud conſequens non admittit Socinus. Diſtinguere igitur ille debuiſſet inter manifeſta illa Spiritus ſancti dona, quibus ad confirmandam naſcentem Eccleſiam ornari debuere primi Fideles, & quæ proinde adulta jam Eccleſia ceſſare debuere; & inter ritus ſtabiles atque permanſuros, qui omni tempore neceſſarii ſunt, qualis eſt v. g. Baptiſmus, Euchariſtia &c.

Secunda quoque reſponſio plane nulla eſt. Ubi enim unquam legit Socinus, Apoſtolos utrumque præceptum baptizandi & abſtinendi a ſanguine & ſuffocatis inter ſe contuliſſe, & ejuſdem plane conditionis feciſſe? Quam latum enim eſt inter utrumque diſcrimen! Namque 1. Chriſtus eſt auctor præcepti Baptiſmi; Apoſtoli vero abſtinentiæ a ſanguine & ſuffocatis. 2. Ratio hujus abſtinentiæ temporalis fuit, & ad œconomicam Eccleſiæ diſciplinam ſpectans, nempe ne infirmi quidam Judæi ſcandalum paterentur, ſi promiſcue licitum foret uti ſanguine & ſuffocatis. Baptiſmi vero lex perpetua fuit, non tantum ad diſtinctionem Fidelis ab Infideli, ſed ad regenerationem & ſanctificationem Fidelium cujuſcumque ſexus, ætatis, conditionum, & temporum. 3. Ipſi Apoſtoli decretum de ſuffocato & ſanguine interpretati ſunt in ſuis Epiſtolis, & plane confirmata libertate Chriſtiana tanquam inutile abrogaverunt 1. Corinth. 10. & Coloſſ. 2. aliam tamen ejuſdem decreti partem, quæ ſpectat fornicationem, confirmarunt, & in perpetuum obſervandam eſſe monuerunt: quia nempe fornicatio non ideo tantum mala eſt, quia prohibita, ſed idcirco prohibita, quia per ſe mala, contra falſam nonnullorum Gentilium opinionem; ergo toto Cœlo aberrat, qui exiſtimat Apoſtolos idem de præcepto Baptiſmi ſtatuiſſe, quod de præcepto abſtinendi a ſanguine & ſuffocato.

Hactenus manus nobis dedere Lutherani & Calviniſtæ, ut adverſus Socinianos demonſtretur, Baptiſmi præceptum perpetuum eſſe, ac univerſale, quo obſtringuntur omnes adulti: nunc ſe illis contra nos adjungunt, ut impugnent ejuſdem Baptiſmi abſolutam ſeu medii neceſſitatem; ſed hac variatione ſatis oſtendunt nihil apud ſe fixum eſſe: quo enim jure Scripturæ teſtimonia, quæ nos adducimus pro neceſſitate medii Baptiſmatis, illi detorquent & de ſola neceſſitate præcepti exponunt, ita Sociniani teſtimonia Scripturæ, quæ Lutherani & Calviniſtæ proferunt pro univerſali & perpetua lege Baptiſmi, detorquent pariter, ac de lege ad tempus lata interpretantur; atque, ut jam obſervavimus, nullus inter eos judex eſſe poteſt, qui litem illam dirimat, quandoquidem nec Eccleſiæ, nec Traditionis auctoritas ab illis agnoſcatur.

Probatur ſecunda pars de neceſſitate medii, ex Scripturis, quæ a contortis Socinianorum & aliorum expoſitionibus vindicantur.

Primum argumentum petitur ex c. 3. S. Joan. v. 5. ubi Chriſtus alloquitur Nicodemum, & ait: *Niſi quis renatus fuerit ex aquis, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in Regnum Dei.* Decretoria plane ſententia, & tam claris verbis expreſſa, ut Pelagiani illius evidentia ſuperati, auſi non fuerint negare neceſſarium eſſe abſolute Baptiſmum, ſed novo figmento diſtinguere maluerint inter Regnum Cœlorum & vitam æternam, ut jam obſervavimus q. 1. a. 2. in ſolutione ad primam objectionem: ut nempe infantes ſine Baptiſ-

mo morientes excluderent quidem a Regno Cœlorum, propter verba Chriſti mox relata, vita tamen æterna donarent propter innocentiam.

Novatoribus noſtris Lutheranis & Calviniſtis tam clara etiam viſa eſt hæc Chriſti ſententia ad exprimendam abſolutam ſeu medii neceſſitatem, ut coacti fuerint verba Chriſti ad metaphoricum ſenſum detorquere, nec de vero aquæ Baptiſmo interpretari, adverſus quos editus eſt ex profeſſo Canon ſecundus Seſſionis 7. Conc. Tridentini.

Sociniani, qui ex Calviniſtis hauſerunt hujuſce loci metaphoricam & figuratam explicationem, eadem quoque licentia uſi ſunt, ut iſta verba Chriſti Matth. 28. *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*, ad metaphoricum pariter ſenſum detorquerent: neque licentiam hanc ipſis vitio vertere merito poſſunt Calviniſtæ, cui ipſimet locum & ortum debere.

Verum ipſa anxietas & inconſtantia Calviniſtarum in hoc Chriſti teſtimonio Joan. 3. verſando, ſatis oſtendit difficile eſſe a primo, naturali, obvio, & communi verborum ſenſu diſcedere. Namque iſta erronea opinione occupati, nempe filios Chriſtianorum per fidem parentum & pactum Chriſti ſalvos fieri, conſequens eſt ut negent, Baptiſmum eſſe ipſis abſolute ad ſalutem neceſſarium, & verba Chriſti relata Joan. 3. quæ neceſſitatem illam manifeſte exprimunt, a naturali & obvio ſenſu deflectat ad figuratum & metaphoricum. Aliunde vero cum iidem adverſus Anabaptiſtas probant infantes eſſe baptizandos, non alio firmiori argumento utuntur, quam eo quod petitur ex citatis Chriſti verbis Jo. 3. quaſi illi obliti eſſent, ſe verba illa non intelligere de vero aquæ Baptiſmo: adeo verum eſt parum ſibi conſtare & cohærere errorem, ac ſpreto Eccleſiæ Judicio mentem noſtram perpetuo fluctuare, ac circumferri omni vento doctrinæ: ſed hæc ſufficiant pro iſto primo argumento. Lege, quæ diximus ſupra, Quæſt. 1. Art. 2. in ſolutione ad primam objectionem, de illo Chriſti teſtimonio apud S. Joan. c. 3. v. 5.

Secundum argumentum petitur ex iis locis, in quibus ſalus æterna, regeneratio & renovatio hominis, peccatorum remiſſio, Baptiſmo annexa legitur. Joan. 3. v. 5. mox citato. Epheſ. 5. v. 25. & 26. *Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea, ut illam ſanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.*

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti*. Somniat haud dubie Socinus, cum reſpondet his in locis ſermonem eſſe dumtaxat de interiori animæ lavacro ſeu mundatione per gratiam, non de vero aquæ Baptiſmo: utrumque enim Apoſtolus exprimit, ſanctificationem, per aquæ lavacrum.

Actorum 2. v. 38. *Baptizetur unuſquiſque veſtrum in remiſſionem peccatorum*, ait S. Petrus. Et c. 22. v. 16. *Quid moraris?* inquit Ananias ad Paulum, *exurge & baptizare, & ablue peccata tua invocato nomine ipſius*. Neque vero ſcopum attingit Socinus c. 7. ſuæ diſputationis, cum ait verba hæc: *ablue peccata tua*, connectenda non eſſe cum verbo præcedente: *baptizare*; ſed cum ſequentibus: *invocato nomine ipſius*; ita ut remiſſio peccatorum detur invocationi nominis Chriſti, non aquæ Baptiſmo. Namque 1. gratis omnino, & abſque ullo prorſus fundamento talis fingitur verborum connexio & conſtructio: quod ſi cuilibet ad arbitrium verba ſacra connectere cum aliis, transferre, exponere liceat, nihil tam firmum erit, quod perditus aliquis convellere non tentet. 2. Quia etſi talis ſupponeretur qualis a

Soci-

Socino fingitur, & peccatorum remiſſio fidei ſeu invocationi nominis Chriſti tribuatur, an propterea excludi deberet Baptiſmus aquæ, cujus toties expreſſam mentionem facit ſacer Contextus? non profecto. Neque plus urget, quod addit, verbum, *mundandi*, *purgandi*, *remittendi peccata &c.* cum Baptiſmo accommodatur, non rem ipſam, ſed rei declarationem ſignificare, id eſt, Baptiſmum nudum ſignum, eſſe quo declaratur jam dimiſſa eſſe per fidem peccata. Quod ut probet, remittit lectorem ad caput 13. & 14. Levitici, ubi cum de mundatione leproſi agitur, verbum, *mundare*, *ſanare*, uſurpatur pro mera declaratione mundationis jam factæ.

Namque Baptiſmus ſignum quidem eſt remiſſionis peccatorum, non vacuum & iners, ſed practicum, & efficax, tanquam inſtrumentum Chriſti, hoc enim importat particula cauſalis: *per*, qua utitur S.Paulus citato c. 3. v. 5 Epiſtolæ ad Titum. Neque ſi aliquando in Scripturis verbum: *mundare &c.* uſurpatur pro rei declaratione, ſequitur nuſquam ſignificare rem ipſam effective productam: alias dicere quis poſſet, Chriſtum, qui peccata remiſit Magdalenæ, vere ea non remiſiſſe, ſed declaraſſe duntaxat eſſe remiſſa. Sacerdos legalis vere a lepra non mundabat, ſed mundatum declarabat; ejus tamen declaratio mere otioſa non erat ac ſterilis, ſiquidem jus conferebat ad civilem cum aliis ſocietatem; & legalem quamdam ſeu carnis munditiem efficiebat: Sacramenta vero Chriſti non exteriorem, ſed interiorem animæ purgationem operantur.

S. Petrus Epiſtolæ 1. c. 3. v. 21. comparans Baptiſmum cum Arca Noe, ſeu rem figuratam cum figura, docet homines per Baptiſmum ſalvos fieri, ſicut ſalvi facti ſunt ab aquis diluvii, qui in Arca incluſi fuere, *in qua*, inquit, *pauci, id eſt octo animæ ſalvæ factæ ſunt per aquam; quod & vos nunc ſimilis formæ ſalvos facit Baptiſma.*

Socinus citata toties diſp. de Baptiſmo c. 12. ad ſolitum effugium ſe recipit, nempe S. Petrum ſenſu metaphorico Baptiſmi vocem hic uſurpaſſe, pro interna mundatione animæ, quæ tam neceſſaria eſt, ut ſalvi ſimus, quam neceſſaria fuit Arca, ut ab aquis diluvii emergerent qui in ea includebantur. Fundamentum reſponſionis petit ex verbis ſequentibus S. Petri, *non carnis*, inquit, *depoſitio ſordium, ſed conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum per reſurrectionem Jeſu Chriſti.*

Verum natura comparationis quam S. Petrus inſtituit inter Arcam, & aquas diluvii, & Baptiſmi aquas ſalutares, huic ſolito Socini effugio locum non relinquit, ac eum verum aquæ Baptiſmum intellexiſſe manifeſte demonſtrat. Nec ullius momenti eſt probatio adducta: merito enim declarat Apoſtolorum Princeps, Baptiſmi effectum poſitum non eſſe in emundatione ſeu depoſitione ſordium corporis, ſed in purgatione animæ interiori; idque appoſite omnino adverſus falſam Judæorum perſuaſionem, qui ſe juſtos, & puros arbitrabantur, ſi pluries in die corpus lavaſſent frequentibus illis lotionibus, de quibus loquitur S. Marcus c. 7. v. 3. & 4.

Ex his porro Scripturæ teſtimoniis ſecundo noſtro argumento adductis, & aliis ejuſmodi ſic arguimus: Illud eſt abſolute neceſſarium, ſeu medii, ut dicitur, neceſſitate ad ſalutem, cui annexa eſt ſalus, animæ mundatio, interior regeneratio, & renovatio, peccatorum remiſſio: atqui talis eſt Baptiſmus: ergo &c.

Neque ulla fit exceptio eorum, qui ſunt a Fidelibus parentibus progeniti; ſed omnibus indiſtincte dicitur: *Qui baptizatus non fuerit, condemnabitur. Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non poteſt introire in Regnum Dei.*

Et vero filii Fidelium naſcuntur obnoxii peccato originali, ſunt filii iræ, & indignationis, ſicut alii omnes; atque parentum fides prodeſſe iis non poteſt, niſi quatenus impellit eos ad remedium baptiſmatis a Chriſto inſtitutum ipſis conferendum. Jacob & Eſau filii erant optimi parentis Iſaac; Deus tamen Jacob dilexit, Eſau autem odio habuit. David pariter erat filius hominis fidelis, & tamen Pſal. 50. v. 7. dicit: *Ecce in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.* Hinc trita S. Patrum ſententia, homines *Chriſtianos non naſci, ſed fieri*, nempe per baptiſmum, Ita Tertull. Apolog. c. 18. S. Hieronymus Epiſt. 57. ad Lætam.

P. 17. C. Divino ergo Judicio relinquere debemus eos infantes, qui ſine Baptiſmo ex

Tom.4.p.2 hac vita diſcedunt, nihil de illis definire ac ſentire, niſi quod Scriptura,

pag. 590. & traditio docet, a quibus regulis nulli Chriſtiano licet diſcedere. Ut enim obſervat antea citatus Bellarminus, noſtra nec ſeveritas nec clementia infantibus illis aut nocet, aut prodeſt; veriſſimumque eſt, quod ait Catechiſmus Romanus parte 2. de baptiſmo n. 30. *Nihil magis neceſſarium videri, quam ut doceamur omnibus hominibus Baptiſmi legem a Domino præſcriptam eſſe, ita ut, niſi per gratiam Baptiſmi Deo renaſcantur, in ſempiternam miſeriam, & interitum, a parentibus, ſive illi fideles, ſive infideles ſint, procreentur.* Ex quibus ſatis intelligitur, quale ſit ferendum judicium de ſententia Cajetani, & aliorum nonnullorum prius memorata.

Tertium argumentum petimus ex iis teſtimoniis, quibus conſtat nos per baptiſmum induere Chriſtum, ejuſdem ſpiritus, & corporis fieri membra, ejuſdem fidei, unionis, ac charitatis eſſe participes, unius Dei eſſe cultores; quæ quidem totidem ſunt neceſſitatis abſolutæ argumenta.

I. Per Baptiſmum Chriſtus induitur, ſine quo nulla ſperanda ſalus. Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis.* Induere autem Chriſtum, in phraſi Scripturæ, eſt Chriſto conformem fieri imitatione virtutum, & bonorum operum. Rom. 6. v. 3. & 4. & c. 13. v. 14. Coloſſ. 2. v. 12.

Socinus c. 10. ſuæ diſputationis fatetur eo loci loqui Apoſtolum de vero aquæ Baptiſmo, ſed negat per iſta, *Chriſtum induiſtis*, ſignificari, reipſa Galatas Chriſtum in Baptiſmo induiſſe; ſed tantum eos promiſiſſe, & profeſſos fuiſſe quod vellent Chriſtum induere: ſolus quippe Deus, ait Socinus, poteſt ſcire, an reipſa quis in Baptiſmo Chriſtum induat; ſolus enim intuetur cor, ac diſpoſitiones, cum quibus ad Baptiſmum quis accedit. Probabile autem eſſe Galatas non induiſſe Chriſtum, innuit ipſe Apoſtolus, cum c. 3. miratur eos tam cito transferri ab eo, qui ipſos vocaverat in Chriſti gratia, ad aliud Evangelium; unde dementes eos, & faſcinatos appellat. Addit VVolkelius, iſtam particulam: *quicumque*, vel: *quotquot baptizati eſtis*, innuere aliquos tantum inter Galatas, non vero omnes baptizatos fuiſſe; hincque colligit baptiſmum ad omnes non pertinere.

Verum cum Apoſtolus abſolute affirmat Galatas Chriſtum induiſſe, quando baptizati ſunt, reſpicit tantum ad virtutem, & efficaciam baptiſmi, cujus participes eſſe debuerant Galatæ, qui per Baptiſmum Chriſto nomen dederant, & ſe legem ipſius ſequi velle profeſſi fuerant; quamquam fieri potuit eorum nonnullos baptiſmi gratiam non percipere, propter pravam aliquam conſcientiæ diſpoſitionem. Ut autem ita abſolute pronuntiet Apoſtolus, ſatis eſt, quod ad hoc inſtitutus ſit baptiſmus, ut Chriſtus induatur,

tur, non interius tantum per gratiam, ſed etiam exterius per publicam, & externam fidei Chriſtianæ profeſſionem, quæ baptiſmo ſemper præmittebatur. Quod addit Socinus, plane vanum eſt, quaſi non potuerint Galatæ a gratia baptiſmali brevi excidere præ humana inconſtantia, & infirmitate. Obſervatio VVolkelii ejus oſcitantiam, & imperitiam prodit: nemo enim ignorat, particulam hanc: *quotquot, quicumque*, apud Auctores tum profanos tum ſacros, non ſemper vim habere exceptivam; ut cum S. Paulus 1. ad Timoth. 6. v. 1. ait: *Quicumque ſunt ſub jugo ſervi*, non innuere vult ex ſervis alios eſſe ſub jugo, alios non eſſe; ſed omnes haud dubie ſub jugo eſſe intelligit.

II. Per baptiſmum nos ejuſdem, & unius Spiritus participes, ejuſdemque corporis membra fieri, docet Apoſtolus 1. Corinth. 12. v. 13. *In uno Spiritus*, inquit, *omnes nos in unum corpus baptizati ſumus, ſive Judæi, ſive Gentiles, ſive ſervi, ſive liberi; & omnes in uno Spiritu potati ſumus*. Ergo ſicut nemo poteſt ſalvus fieri, niſi unus ſit cum Chriſto ſpiritus, ac Eccleſiæ membrum fiat; ita quoque niſi baptizetur, cum per baptiſmum, & unus cum Chriſto ſpiritus, & Eccleſiæ membrum evadat.

Socinus c. 8. Suæ diſputationis contendit eo loci Apoſtolum loqui dumtaxat de interiori per gratiam Baptiſmo, ſicut de interiori potu; non vero de externo per aquam veram Baptiſmo, aut potu.

Verum, etſi non diffiteamur, nonnullis ex Catholicis explicationem hanc probari, altera tamen rejici non debet; imo potius accomodata videtur ad ſcopum, & inſtitutum Apoſtoli, quo hortatur Fideles ad mutuam unionem, & charitatem, quia ſunt ejuſdem ſpiritus participes, & ejuſdem corporis membra: illius autem communitatis ſeu ſpiritus, & fidei participationis debet eſſe aliquod exterius ſymbolum, quo nempe omnes Fideles inter ſe colligentur, & in unum Religionis nomen adunentur; ſymbolum autem illud exterius, eſt Baptiſmus, & Euchariſtia, quia omnes Chriſtiani ejuſdem Baptiſmi, ejuſdemque menſæ participes ſunt. Igitur per Baptiſmum, & potum intelligit Apoſtolus verum aquæ Baptiſmum, & verum Euchariſtiæ Sacramentum. Neque eſt, quod dicat Socinus, eos omnes qui baptizantur, non fieri participes interioris ſpiritus, nec vera Chriſti membra: namque ſatis eſt quod id poſtulet, & efficiat Baptiſmus quantum eſt ex ſe; licet per accidens, & ratione ſubjecti obicem gratiæ ponentis, ſuo interdum fruſtretur effectu.

III. Denique unitatem Dei, fidei, ſpei, & charitatis probat, & commendat Apoſtolus ex unitate Baptiſmi. Epheſ. 4. v. 3. *Solliciti*, inquit, *ſervare unitatem ſpiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ; unus Dominus, una fides, unum Baptiſma, unus Deus, & pater omnium*. Sicut igitur neceſſe eſt ad ſalutem, ut unum agnoſcamus, & colamus Deum, ut unam fidem, ſpem, ac charitatem habeamus; ita quoque unum Chriſti Baptiſmum, in quo fidei in unum Deum profeſſio publica emittitur.

Socinus c. 9. more ſuo Baptiſmatis nomen hic metaphorice uſurpandum eſſe pro ſola interiori gratia Spiritus Sancti contendit, non aliis nixus rationibus, quam iis, quam antea refutavimus. Verum ſi Baptiſmi vocem ibi metaphorice ſumendam pugnaciter ille contendat, quidni alter Socino non minus perdiſus cavillator, per fidem, militare Sacramentum; per Dominum, Regem; per ſpiritum, aerem interpretabitur? Adde quod Baptiſmus ſpiritualis, prout contra Baptiſmum aquæ diſtinguitur, non ſit aliquid a fide,

ſpe, charitate, aliiſque donis Spiritus Sancti diſtinctum; & tamen Apoſtolus ea diſtinguit, ac variis exprimit terminis.

Probatur 2. Concluſio, ex conſtanti, & perpetua Traditione Eccleſiæ.

Diſſentiunt a ſe invicem Sociniani, & Novatores Calviniſtæ.

Socinus ratus Baptiſmum ritum eſſe liberum, & indifferentem; docet c. 15. diſp. de Baptiſmo, non ſemper ab Eccleſia uſurpatum fuiſſe, quod probat duplici momento: primo, ex l. 7. Hiſt. Euſebii c. 8. ubi, referente Dionyſio Alexandrino, Novatus dicitur Baptiſmum abrogaſſe: ſecundo, ex Can. 9. Concilii generalis Nicæni I. in quo Cathari ſeu Novatiani reperiuntur ad Eccleſiam redeuntes, per pœnitentiam, nulla facta Baptiſmi mentione.

Verum non potuit Socinus vel malitiam, vel craſſiorem imperitiam ſuam apertius prodere: Quantum enim ſpectat ad primum, certum eſt Novatum non penitus abrogaſſe Baptiſmum: ille ſiquidem non tantum ſuos baptizabat, ſed etiam baptizatos a Catholicis iterum tingebat, & quidem eadem obſervata forma, quæ a Catholicis ex præſcripto Chriſti obſervabatur, ſicut colligimus ex S. Cypriano Epiſt. 69. ad Manum, & Epiſt. 73. ad Jubajanum. Hoc igitur dumtaxat ſenſu dicitur Baptiſmum abrogaſſe, quod repetendo Baptiſmum a Catholicis collatum, illum quaſi nullum haberet & abrogaret. Ad ſecundum: mirum non eſt Catharos a Concilio Nicæno per ſolam pœnitentiam admitti, utpote qui legitime baptizati fuiſſent, nec iterari debeat Baptiſmus legitima forma a quocumque collatus. At non idem de Paulianiſtis Can. 19. decernit Concilium, quos jubet baptizari ubi ad Eccleſiam redeunt. Quid ita? quia illi legitima, & a Chriſto præſcripta forma baptizati non fuerant; atque vel ex hoc ipſo Canone intelligere debuerat Socinus, quam conſtans, & perpetuus fuerit ſemper in Eccleſia Chriſti Baptiſmatis uſus, quam certa neceſſitatis illius apud omnes Fideles perſuaſio.

Novatores noſtri, etſi contra Socinum contendant Baptiſmi legem, & uſum perpetuum, & conſtantem ſemper fuiſſe in Eccleſia, omneſque ejus præcepto teneri vel pro ſe, vel pro aliis, quorum curam gerunt, negant tamen veteres, ante Ambroſium, & Auguſtinum, Patres tantam illius agnoviſſe neceſſitatem, ut infantes ſine illo morientes æternum pereant. Scilicet volunt illi, Auguſtinum imprimis æſtu diſputationis adverſus Pelagianos abreptum longius, quam par eſſet, proceſſiſſe, atque neceſſitatem hanc contra Veterum ſententiam excogitaſſe ac defendiſſe.

Satis igitur nobis erit, ſi ex teſtimoniis Veterum Ambroſio, & Auguſtino ætate ſuperiorum, oſtendamus eamdem ſemper viguiſſe fidem pro neceſſitate abſoluta Baptiſmi; nihil ab Auguſtino, & ſequentibus eam in rem aſſertum, quod a ſuis prædeceſſoribus certa traditionis ſerie non acceperint. Duplici autem via id demonſtrabimus. 1. recenſendo teſtimonia Veterum ex tribus primis Eccleſiæ ſæculis; ſubſequentes enim noſtros eſſe concedere videntur Novatores. 2. generalibus quibuſdam momentis ex uſu, & praxi Eccleſiæ perpetua depromptis.

PRIMUM ARGUMENTUM.

Ex teſtimoniis Veterum.

S. Juſtinus Apolog. 2. pro Chriſtianis, poſtquam recenſuit diſpoſitiones, quibus inſtructi eſſe debent, qui baptizari cupiunt, ſic pergit: *Deinde eo adducuntur a nobis ubi aqua eſt; atque eo regenerationis modo, quo ipſi*

rege-

*regenerati ſumus, regenerantur. Nam in nomine rerum cunctarum parentis
& Domini Dei, & Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, & Spiritus Sancti in
aqua tum lavantur. Chriſtus enim ipſe dixit: Niſi regenerati fueritis, non
intrabitis in Regnum Cœlorum.* Rationem neceſſariæ illius per Baptiſmum
regenerationis ibid. repetit S. Doctor peccato, quod naſcendo contrahimus.
Rationem autem illius rei, inquit, *ab Apoſtolis illam accepimus. Quando-* P. 94. C.
*quidem priorem nativitatem noſtram ignorantes, neceſſitate quadam, liquido
genitali ſatu, mutua parentum mixtione intercedente, progenerati ſumus,
& in malis moribus pravaque conſuetudine educti, ut ne neceſſitatis, &
ignorantiæ liberi permaneamus; ſed delectus, & ſcientiæ filii fiamus, ac
remiſſionem ante commiſſorum peccatorum conſequamur in aqua.*

Igitur ex S. Juſtino, aquæ Baptiſmus a Deo inſtitutus, & ordinatus
eſt, ut homo ſpiritaliter renaſcatur; ac peccatorum remiſſionem obtineat.
Sicut igitur ſine illa regeneratione ſervari nemo poteſt, ita etiam nec ſine
Baptiſmo, aut ejus voto.

S. Irenæus l. 3. c. 17. alias 19. *Sicut*, inquit, *de arido tritico maſſa una* P. 208.
fieri non poteſt ſine humore, neque unus panis, ita nec nos multi unum fieri n. 2.
*in Chriſto Jeſu poteramus ſine aqua, quæ de cœlo eſt. Et ſicut arida terra, ſi
non percipiat humorem, non fructificat; ſic & nos, lignum aridum exiſtentes
primum, nunquam fructificaremus vitam, ſine ſuperna voluntaria pluvia.
Corpora enim noſtra per lavacrum illam, quæ eſt ad incorruptionem, uni-
tatem acceperunt; animæ autem per ſpiritum. Unde & utraque neceſſaria,
cum utraque proficiunt in vitam Dei, miſerante Domino noſtro;*

Lib. 2. c. 22. alias 39. docuerat infantes neceſſario eſſe baptizandos. At P. 147.
neceſſitas ejuſmodi non tantum præcepti, cujus illi ſunt incapaces, ſed n. 4.
medii ſeu abſoluta ſupponi debet a S. Irenæo. Et vero comparationes qui-
bus utitur in priori teſtimonio, eo tendunt ut attendenti patebit.

Tertullianus Lib. de Baptiſmo ex profeſſo Baptiſmi neceſſitatem probat P. 229.
adverſus Quintilianos, & Cajanos. *Si ergo*, inquit c. 13. *ſceleſtiſſimi illi* C. D.
*provocant quæſtiones. Adeo dicunt, Baptiſmus non eſt neceſſarius, quibus
fides ſatis eſt; nam & Abraham nullius aquæ, niſi fidei Sacramento Deo pla-
cuit.* En Hæreticorum illorum objectio, cui ſic Tertullianus: *Fuerit ſalus
retro per fidem nudam ante Domini paſſionem, & reſurrectionem: at ubi fides
aucta eſt credendi in nativitatem, paſſionem, reſurrectionemque ejus, addita
eſt ampliatio Sacramento, obſignatio Baptiſmi, veſtimentum quodammodo
fidei, quæ retro erat nuda, nec poteſt jam ſine ſua lege. Lex enim tingendi
impoſita eſt, & formæ præſcripta: Ite, inquit, docete nationes, tingentes
eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Huic Legi collata defi-
nitio illa: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu, non intrabit in Regnum
Cœlorum: obſtrinxit fidem ad Baptiſmi neceſſitatem. Itaque omnes exinde cre-
dentes tingebantur: tunc & Paulus ubi credidit, tinctus eſt.* Nihil potuit Ter-
tullianus diſertius proferre adverſus Socinianos, & Novatores Calviniſtas,
ut Baptiſmi neceſſitatem tum præcepti, tum medii demonſtraret.

S. Cyprianus in famoſa, quam cum Stephano S. Pontifice habuit, contro-
verſia de Baptiſmo ab Hæreticis dato, ſupponit abſolute neceſſarium eſſe ad
ſalutem Baptiſinum; atque hac erronea occupatus ſententia, apud Hæreti-
cos verum non eſſe Baptiſma Chriſti, ab illis baptizatos iterum baptizabat, P. 121.
ut vitam æternam aſſequi poſſent: *Quia*, inquit Ep. 72. ad Stephanum: *pa-
rum eſt eis manum imponere, niſi accipiant & Eccleſiæ Baptiſmum. Tunc enim
demum plene ſanctificari, & eſſe filii Dei poſſunt, ſi Sacramento utroque naſcantur,*

cum

cum ſcriptum ſit: Niſi quis renatus fuerit &c. Idem repetit Epiſt. 73. ad
Jubajanum; ſimulque occupat, & ſolvit iſtam objectionem (quam Nova-
tores noſtri adoptarunt) nempe: *Si quis antequam in Eccleſia baptizetur, in*
P. 127. *confeſſione nominis apprehenſus fuerit, & occiſus, an ſpem ſalutis, & præmium*
confeſſionis amittit, eo quod ex aqua non fuerit prius renatus? cui objectioni
reſpondet S. Martyr, ejuſmodi *non privari Sacramento Baptiſmi, utpote qui*
baptizentur glorioſiſſimo, & maximo ſanguinis Baptiſmo: quod idem eſt, ac ſi di-
ceret, Baptiſmum aquæ ſuppleri per contritionem perfectam, & martyrium.

In Conc. Carthag. an. 256. cui præfuit S. Cyprianus, & adfuere Epiſcopi 87.
Nemeſianus a Tubunis probans baptizatos ab Hæreticis debere vero Eccleſiæ
T. 1 Conc. Baptiſmo iterum tingi, adducit iſtud Chriſti Jo. 3. *Niſi quis renatus fuerit &c.*
p. 787. E. *Hic eſt*, inquit, *Spiritus qui ab initio ferebatur ſuper aquam. Neque enim*
Ib. p. 788. B. *Spiritus ſine aqua operari poteſt, neque aqua ſine Spiritu.* Et poſtea: *Niſi ergo*
acceperint Baptiſma ſalutare in Eccleſia Catholica, quæ una eſt, ſalvi eſſe non
poſſunt, ſed cum carnalibus in judicio Domini damnabuntur. Cum ait Epiſcopus
ille, Spiritum non poſſe agere ſine aqua, intelligi debet de potentia, & lege Dei
ordinaria; abſolute enim poteſt, cum virtus ipſius non ſit Sacramento alligata.

Denique idem S. Doctor conſultus a Fido in Africa Epiſcopo, an infantes
baptizari debeant ante octavum a nativitate diem, reſpondet Epiſt. 59. in
ſuo Provinciali Concilio ſexaginta ſex Epiſcoporum ſtatutum fuiſſe, eos ante
illum diem baptizari poſſe, & debere, ut a noxa originali liberentur.
P. 96. *Quanto magis*, inquit, *prohiberi non debet infans qui recens natus nihil pec-*
cavit, niſi quod ſecundum Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ
prima nativitate contraxit, qui ad remiſſam peccatorum accipiendam hoc ipſo
facilius accedit, quod illi remittuntur, non propria, ſed aliena peccata? Porro
infantes; ut jam obſervatum fuit, non tenentur lege Baptiſmi vi ſolius præ-
cepti, cujus ſunt incapaces: ergo quia eſt medium a Deo inſtitutum ad eluen-
dam originalis peccati labem. Decretum hoc S. Cypriani & Coepiſcoporum
Tom. 2. ejus expendens S. Auguſt. Epiſt. 166. alias 28. ad Hieronymum, ait novam
p. 593. A. non eſſe definitionem, ſed firmiſſimam Eccleſiæ fidem.

S. Clemens Alexandrinus l. 1. Pædagogi c. 6. *Tincti*, inquit, *illumina-*
Ed. Bat. 1616. *mur, in filios adoptamur.*.. *vocatur lavacrum per quod peccata abſtergimus;*
gratia qua remittuntur pœnæ, quæ peccatis debentur.
p. 69. A. Origenes Hom. 8. in Leviticum. *Quid cauſa ſit*, inquit, *cum Baptiſma*
Tom. 1. *Eccleſiæ in remiſſionem peccatorum detur, ſecundum Eccleſiæ obſervantiam*
p. 90. H. *etiam parvulis Baptiſmum dari; cum utique ſi nihil eſſet in parvulis, quod*
ad remiſſionem, & indulgentiam pertineret, gratia Baptiſmi ſuperflua vide-
retur. Et Hom. 14. in Lucam: *Quia per Baptiſmi*, inquit, *Sacramentum nati-*
Tom. 2. *vitatis ſordes deponuntur, propterea baptizantur, & parvuli. Niſi enim quis*
p. 141. L. *renatus fuerit ex aqua, & Spiritu: non poteſt introire in Regnum Cœlorum.*
Ib. p. 353. A. B. Et l. 5. in c. 6. ad Romanos: *Pro hoc*, inquit, (nempe peccato originis)
Eccleſia ab Apoſtolis traditionem ſuſcepit etiam parvulis Baptiſmum dare.
Sciebant enim.. *quia eſſent in omnibus genuinæ ſordes peccati, quæ per*
aquam, & Spiritum Sanctum ablui deberent, propter quas etiam corpus
ipſum corpus peccati nominatur.
P. 16. C. D. S. Cyrillus Jeroſolymit. Catecheſi 3. ait: *Qui in aquam deſcenſurus es,*
non aquæ ſimplici mentem adhibe, ſed Spiritus Sancti virtute ſalutem ſuſcipe:
nam ſine utriſque ad perfectionem reduci non poteris.. *Et ſi quis non baptizatur,*
P. 19. D. *ſalutem non habet, præter ſolos Martyres, qui ſine aqua Regno cœleſti potiuntur.*

Mitto innumera Baptiſmi, ejuſque virtutis magnifica apud Veteres encomia,

de

de quibus, ubi de variis nominibus Baptiſmi, initio hujus Tractatus diſſerebamus. Mitto etiam ea Veterum teſtimonia, quæ pro fide peccati originalis laudavit S. Auguſt. adverſus Pelagianos, a quibus accuſabatur quod omnium primus opinionem hujus peccati invexiſſet; nempe Rheticii Auguſtodunenſis, Olympii in Hiſpania Epiſcopi, S. Hilarii, S. Baſilii, S. Greg. Nazianz. S. Chryſoſt. S. Ambroſii, qui omnes dum adſtruunt fidem peccati originalis, neceſſitatem remedii, nempe Baptiſmi, eadem via demonſtrant.

His veterum ſuorum prædeceſſorum præſidiis muniti, ac immotis fidei antiquæ terminis inhærentes, non vero ultra metas abrepti, ſicut calumniantur Novatores, Ambroſius, & Auguſtinus tantam agnovere neceſſitatem Baptiſmi, ut, excepto martyrii ac perfectæ contritionis caſu, nullus ſine eo poſſit æternam ſalutem aſſequi. Unde merito

S. Ambr. Lib. de Myſteriis c. 4. ait: *Credit Cathecumenus*, *ſed niſi baptizatus fuerit in nomine Patris &c. remiſſionem non poteſt accipere peccatorum; nec ſpiritualis gratiæ munus haurire*. Et l. 2. de Abraham c. 11. n. 79. *Nemo*, inquit, *aſcendit in Regnum Cœlorum, niſi per Sacramentum Baptiſmatis*. Et n. 84. exponens iſta Chriſti verba: *Niſi quis renatus fuerit &c. Utique*, inquit, *nullum excipit, non infantem, non aliqua præventum neceſſitate*. Tom. 2. p 330. B. Tom. 1. p. 348. F. Ib p 351 A

S. quoque Aug. l. 3. de origine animæ c. 9. *Noli*, inquit, *credere, nec dicere, nec docere, infantes, antequam baptizentur morte præventos, pervenire poſſe ad originalium indulgentiam peccatorum, ſi vis eſſe Catholicus*. Tom. 10. p. 379.C. Et Ep. 166. alias 28. ad Hieronymum: *Quiſquis dixerit, quod in Chriſto vivificabuntur etiam parvuli, qui ſine Sacramenti ejus participatione de vita exeunt, hic profecto, & contra Apoſtolicam prædicationem venit, & totam condemnat Eccleſiam, ubi propterea cum baptizandis parvulis feſtinatur, & curritur, quia ſine dubio creditur aliter eos in Chriſto omnino vivificari non poſſe*. Tom. 2. p. 591. B.

Magiſtro ſuo ſubſcribunt fideliſſimi diſcipuli, Fulgentius, & Proſper.

S. Fulgentius Lib. de fide ad Petrum c. 27. *Firmiſſime tene*, inquit, *& nullatenus dubites, non ſolum homines jam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui ſive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, ſive cum de matribus nati ſine Sacramento Sancti Baptiſmatis, quod datur in nomine Patris &c. de hoc ſæculo tranſeunt, ignis æterni ſempiterno ſupplicio puniendos*. Edit. Pariſ. 1684. p. 527.

S. Proſper l. 2. de Vocatione Gentium c. 20. agens de multitudine infantium qui non recipiunt Baptiſmum, quamvis Deus velit omnes ſalvos fieri, affirmat nihilominus eos æterna vita privari: *Quid hoc profundius*, inquit, *quid mirabilius eſſe poteſt? Neque enim credi fas eſt, eos qui regenerationis non adepti ſunt Sacramentum, ad ullum Beatorum pertinere conſortium*. Ed. poſt. p.908. E.

Denique perpetuam hanc Eccleſiæ fidem ſuo ſuffragio confirmarunt quatuordecim Epiſcopi Græci in Concilio Dioſpolitano, teſte Auguſtino Epiſt. 186. ad Paulinum, alias 106. c. 9. Latini in Concilio Carthaginenſi, qui ſcribunt Innocentio S. Pontifici de Actis adverſus Pelagium Epiſtolam, quæ inter Auguſtinianas eſt n. 175. alias 90. Tom. 2. p. 674. Ib. p. 619.

SECUNDUM ARGUMENTUM.

Ex uſu, & praxi Eccleſiæ perpetua, ac generalibus quibuſdam momentis.

I. Ex perpetuo, & conſtanti Baptiſmatis uſu in Eccleſia ſemper obſervato, firmiſſimum ejus neceſſitatis abſolutæ argumentum deducitur. Fides quip-

quippe noſtra non modo ex Scriptis Veterum quæ ſuperſunt, ſed etiam ex praxi, uſu, & factis ipſis, in quibus viva quædam ac ſpirans traditio continetur, validiſſime comprobatur. Sic probabat olim S. Aug. gratiæ neceſſitatem adverſus Pelagianos, ex precibus quæ toto terrarum Orbe ad Deum ſemper fuſæ ſunt, uſu & praxi nunquam interrupta; quod unum momentum, etſi cœtera deeſſent, ſatis eſſet fidei noſtræ veritati demonſtrandæ. *Ipſa ratio*, inquiebat Ep. 177. ad Innocentium Summum Pontificem, alias 95. *clariſſima eſt gratiæ teſtificatio*. Non alia igitur ratione duci potuit Eccleſia in conſtanti & perpetua Baptiſmi adminiſtratione, quam quod illum ex Chriſti inſtituto ac præcepto omnibus & ſingulis ad ſalutem omnino neceſſarium eſſe intellexit.

Tom. 2. p. 623. G.

II. Conſtantis & ubique receptæ fidei certius non eſt argumentum, quam erroris oppoſiti, ubi primum caput extollit, publica proſcriptio & damnatio; at ſtatim proſcripti ſunt & pro Hæreticis ab Eccleſia habiti, qui neceſſitatem Baptiſmi variis temporibus impugnavere: ſecundo ſæculo Cajani & Quintiliani; Manichæi tertio; Aſcodrutæ, Archontici, Seleuciani & Hermiani quarto, Pelagiani quinto; & alii, qui deinceps veteres ac jam ſopitos errores excitarunt.

III. Conſtans ſemper fuit Eccleſiæ doctrina & praxis, infantes baptizari poſſe & debere, ut, a labe originali purgati Regni cœleſtis & vitæ æternæ participes fieri poſſent. Conſtat ex S. Cypriano Epiſtola ad Fidum, ex Concilio Carthaginenſi & Milevitano apud S. Auguſt. Epiſt. 175. & 179. alias 90. & 92. ubi Patres Pelagianorum errores exponentes, ajunt: *Parvulos etiam propter ſalutem, quæ per Salvatorem Chriſtum datur, baptizandos negant, ac ſic eos mortifera iſta doctrina in æternum necant*. Cenſent igitur Patres illi, idcirco baptizandos eſſe parvulos, quia ſalutem alia via non poſſunt aſſequi; ſeu, ut loquitur S. Auguſtinus citata ad Hieronymum Epiſtola: *quia creditur aliter eos in Chriſto vivificari non poſſe*.

Tom. 2. p. 619. F.

Ib p 592. B.

IV. Etſi ſtatuta quædam forent tempora ad ſolemnem Baptiſmi adminiſtrationem, ſemper tamen proviſum eſt ab Eccleſia, ut in periculo mortis & urgente neceſſitate, quæ legem neſcit, ſive infantibus, ſive adultis in lecto ægrotantibus, quolibet tempore per Sacramentum Baptiſmi ſubveniretur. Ita colligimus ex Conciliis antea citatis, Romano ſub Cornelio, Neocæſarienſi can. 12. Antiſſiodorenſis can. 18. Matiſconenſi II. can. 3. Pariſienſi VI. can. 7. Ex S. Cypriano Epiſt. ad Magnum, ex Siricio Epiſt. ad Himerium Tarraconenſem Epiſcopum, ex S. Leone Epiſt. 4. ad univerſos Epiſcopos per Siciliam conſtitutos: unde graviſſimi peccati rei habebantur Sacerdotes, qui ſine Baptiſmi ſubſidio aliquem ex hac vita migrare permittebant. Rationem affert Siricius mox laudatus, *Ne*, inquit, *ad noſtrarum perniciem tendat animarum, ſi negato deſiderantibus fonte ſalutari, exiens unuſquiſque de ſæculo, & regnum perdat, & vitam*.

Tom. 2. Conc. pag. 1018. D.

Atque inde eſt, quod S. Auguſt. Epiſt. 228. alias 180. ad Honoratum, & alii Veteres cum ipſo ignavos illos Paſtores tam graviter exagitent, qui perſecutionis tempore fugientes, ut vitæ ſuæ conſulant, miſeras oves curæ ſuæ commiſſas derelinquunt, & omni ope ſpirituali ac Sacramentorum ſubſidio deſtitutas periculo damnationis æternæ exponunt: Inde quoque Epiſcopi ad martyrium rapti tantum ſui deſiderium ſuis populis relinquebant, nimirum propter ſpiritualem, quam ab ipſis per Sacramenta expectabant, opem. Sic audire eſt Fideles Africanos, ſuos Paſtores dum ad martyrium

Tom. 2. p. 831. & ſeq.

duce-

ducerentur, alloquentes apud Victorem Vitenſem L. 2. de perſecutione Vandalica? *Quibus nos*, inquiunt, *miſeros relinquitis, dum pergitis ad coronas? Qui hos baptizaturi ſunt parvulos fontibus aquæ perennis? Qui nobis pœnitentiæ munus collaturi ſunt, & reconciliationis indulgentia obſtrictos peccatorum vinculis ſoluturi?* Bibl. PP. T. 8. pag. 682. A.B.

V. Veteres eorum ſemper negligentiam damnarunt, qui ad finem uſque vitæ Baptiſmum ſuum differebant; atque ejuſcemodi in lecto baptizatos, in pœnam dilationis & negligentiæ, irregulares habuerunt ad ſacros Ordines percipiendos, ut conſtat ex teſtimoniis ſupra relatis, ubi de antiquitate & neceſſitate trinæ immerſionis agebamus Concluſione prima, & in ſolutione ad primam Objectionem. At, quæſo, quo fundamento nixæ iſtæ querimoniæ, niſi quod per hanc dilationem exponeret ſeſe periculo carendi Baptiſmo ad ſalutem plane neceſſario?

VI. Denique, non alia de cauſa ipſis laicis, etiam mulieribus, permiſit Eccleſia in mortis periculo Baptiſmum adminiſtrare, quam quod eum abſolute ad ſalutem neceſſarium eſſe ſemper judicavit.

Igitur hac inſpecta & bene explorata Eccleſiæ totius fide, & nunquam interrupta Traditione, Concilium Trid. Seſſ. 7. can. 5. ſic definit: *Si quis dixerit Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem, anathema ſit*. Et can. 2. de iſta Chriſti apud S. Joan. c. 3. ſententia: *Niſi quis renatus fuerit &c. Si quis dixerit aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque adeo verba illa Domini: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto &c. ad metaphoram detorſerit, anathema ſit*. Tom. 14. Conc. p. 778. C. Ibid. A.

Jam in Concilio Lugdunenſi an. 1274. & in Florentino an. 1439. definierat Eccleſia, *illorum animas, qui cum ſolo originali peccato decedunt* (adeoque ſine Baptiſmo) *mox in infernum deſcendere*. Igitur Eccleſia ſemper credidit Baptiſmum omnibus & ſingulis hominibus abſolute neceſſarium eſſe ad ſalutem. Tom. 13. Conc. p. 515. D.

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. Ex citatis toties Chriſti verbis Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit &c.* inferri dumtaxat poteſt, neceſſarium eſſe Baptiſmum neceſſitate præcepti, non medii. Neceſſitas autem præcepti eos tantum obſtringit, qui præcepti ſunt capaces, adultos ſcilicet, non vero infantes.

Antecedens probatur: Quia illud neceſſarium eſt ſola dumtaxat præcepti neceſſitate, cujus neceſſitas tota pendet ad inſtitutione & mandato Chriſti, non vero ab interna rei ipſius natura & conditione; in hoc enim ſtat totum diſcrimen neceſſitatis medii & præcepti. Sic v. g. neceſſitas fidei & gratiæ ſanctificantis ad obtinendam ſalutem æternam, abſoluta eſt, ac ſimplex, ſeu medii, quia ex ipſamet natura & conditione fidei & gratiæ ſanctificantis naſcitur: atqui neceſſitas Baptiſmi & aliorum Sacramentorum tota pendet ex libera Dei voluntate: ergo &c.

Reſp. nego maj. Ex ſola quippe Dei voluntate, ac inſtitutione fit, quod aliqua Sacramenta abſolute ſeu neceſſitate medii, alia vero ex præcepto dumtaxat ſint neceſſaria.

Inſt. 1. Neceſſitas præcepti tam pendet ab una Dei voluntate, ac inſtitutione, quam neceſſitas medii, & tam reus eſt peccati & a vita æterna excluditur, qui præceptum violat, quam qui medium ſalutis omnino neceſſarium omittit; & ita ſi ad unam Dei inſtituentis volunta-

tem recurratur, confunditur neceſſitas medii cum neceſſitate præcepti.

Reſp. nego conſ. Res quippe neceſſaria neceſſitate medii ex ipſa etiam Dei voluntate includit cum gratiæ interioris effectum, ſine quo ſalus obtineri non poteſt, ut diximus inter Prænotata; talia ſunt Sacramenta Baptiſmi & Pœnitentiæ. Non ita porro eſt de rebus ex præcepto dumtaxat neceſſariis: quapropter non confunditur neceſſitas medii cum neceſſitate præcepti, etiam ex ipſamet Dei inſtituentis voluntate. Deinde in eo etiam diſtat neceſſitas medii a neceſſitate præcepti, quod præceptum Dei poſitivum pro quolibet inſtanti non obligat, ſed certo dumtaxat tempore: quare violati præcepti ille reus tantum habetur, quando præceptum non obſervat, quo tempore tenetur illud obſervare. Econtra quod neceſſarium eſt neceſſitate abſoluta & medii, ſemper obligat.

Inſt. 2. Quod neceſſarium eſt neceſſitate medii, nuſquam ſuppleri poteſt: in eo non excuſat aut ignorantia, aut impotentia; ſine eo re aut voto ſaltem percepto ſalus haberi non poteſt: atqui talis non eſt Baptiſmus; ſuppleri etenim poteſt per martyrium & perfectam contritionem; in eo excuſat ignorantia, aut impotentia: qui enim aut invincibiliter ignoraret mandatum & inſtitutionem Baptiſmi, aut in iis eſſet anguſtiis, in quibus eum non poſſet percipere, illi profecto defectus Baptiſmi ad culpam non imputaretur. Igitur ſine eo re percepto, immò & ſine ipſius voto, ac deſiderio poteſt quis ſalvus eſſe: qui enim nihil unquam de lege Baptiſmi audiviſſet, ac laboraret ea in re invincibili ignorantia, ille certe Baptiſmi votum ſeu deſiderium elicere non poſſet: ſi tamen Deum ſuper omnia charitate perfecta diligat, ſalutis æternæ particeps erit. Infantes pariter hujus voti ſunt incapaces.

Major argumenti manifeſta videtur in exemplo fidei & gratiæ ſanctificantis, quæ ſuppleri nullatenus poſſunt, & ſine quibus re perceptis ſalus obtineri non poteſt; quia ſcilicet neceſſariæ ſunt neceſſitate medii, ſeu abſoluta.

Reſp. ad primum, diſtinguo: Quod neceſſarium eſt neceſſitate medii, ſuppleri non poteſt per aliud, ſi ſit medium internum ſalutis, qualis eſt fides & gratia ſanctificans, concedo: ſi ſit medium dumtaxat eternum, qualia ſunt Sacramenta, nego. Iſta quippe media pendent a libera Chriſti inſtituentis voluntate, qui ea ordinavit ad obtinenda media interna ſalutis: cum igitur media illa interna ſalutis alia via poſſunt obtineri, media externa tunc ſuppleri poſſunt; virtus enim Chriſti non eſt neceſſario illis exterioribus ſignis alligata: ita ſuppleri poteſt Baptiſmus per martyrium & perfectam contritionem. Vide quæ diximus inter Prænotata.

Ad ſecundum: Ab eo, quod eſt neceſſarium neceſſitate medii, non excuſat aut ignorantia aut impotentia; a lege autem Baptiſmi excuſat aut ignorantia aut impotentia, diſtinguo: a lege Baptiſmi ſub ea ratione qua mandatum includit, excuſat aut ignorantia aut impotentia; ideſt, qui invincibiliter ignorat Baptiſmum, aut non poteſt ex vera impotentia, ſecluſo contemptu & negligentia eum percipere, ille reus non eſt violati mandati, neque præciſe damnabitur propter tranſgreſſionem illius, verum eſt: at æternæ damnationis reus eſt ille tum negative, propter defectum gratiæ regenerantis; tum poſitive, propter peccatum originale, vel etiam actuale non dimiſſum.

Ad tertium: Poteſt quidem ſine Baptiſmo in re percepto per martyrium aut perfectam contritionem quis ſalvus eſſe, ſed non ſine voto ſeu deſiderio Baptiſmi ſaltem implicito, quod in charitate perfecta ſemper includitur. In eo quidem qui invincibiliter ignoraret Baptiſmi legem, explicitum eſſe non

poſſet

poſſet Baptiſmi votum : ſed implicitum eo in cauſa ſufficeret, quod a charitate perfecta ſejungi non poteſt : in eo vero, qui legem Baptiſmi cognoſceret, explicitum votum requireretur.

Inſt. In caſu mox propoſito Baptiſmi votum non magis neceſſarium videtur, nec magis includitur in contritione perfecta, quam cujuſcumque alterius mandati Chriſti; certum enim eſt eum qui Deum ſuper omnia charitate perfecta diligit, ita debere animo affectum eſſe, ut omnia Chriſti mandata, ubi ea noverit, & adimplendi facultas dabitur, velit adimplere.

Reſp. revera in caſu propoſito Baptiſmi votum, quod ſupponitur tantum implicitum, non magis includi in illa contritione perfecta, quam cujuſcumque alterius Chriſti mandati, adeoque non magis videri neceſſarium; verum id per accidens eſt reſpectu Baptiſmi in eo caſu ſingulari. Cum enim docent Theologi, votum ſeu deſiderium Baptiſmi ſaltem neceſſarium eſſe; loquuntur ex hypotheſi quod promulgata ſit & cognita lex Baptiſmi; quo caſu docent, premente impotentia, ſaltem Baptiſmi deſiderium ſeu votum explicitum habendum eſſe, quia Chriſtus pro ſua benignitate & clementia voluit, ut iis in anguſtiis ſincerum Baptiſmi votum junctum cum perfecta contritione, Baptiſmi ipſius vices & locum ſuppleret. Aliorum quidem mandatorum Chriſti votum generale & implicitum ſemper neceſſarium eſt, quod, ut diximus, a perfecta contritione non ſejungitur; neque idcirco dicendum, mandata illa omnia, aut res, quæ in mandatis habemus, eſſe in voto abſolute neceſſarias. Inter Prænotata enim obſervavimus, diſcrimen eſſe inter iſta duo, nempe votum rei alicujus eſſe neceſſarium, & rem neceſſariam eſſe in voto: prius ſignificat voluntatem obſervandi rem præceptam eſſe neceſſariam, quod verum eſt; poſterius, rem præceptam tantæ neceſſitatis eſſe ad ſalutem, ut ſi non reipſa, ſaltem voto & deſiderio haberi debeat, quod non ſemper verum eſt, in illis præſertim rebus, quæ ex ſolo præcepto ſunt neceſſariæ, nec continent medium ad ſalutem abſolute neceſſarium: non tantum autem neceſſarium eſt votum Baptiſmi, ſicut & aliorum rerum quæ ſub præceptum cadunt, ſed neceſſarius etiam eſt Baptiſmus ipſe in voto ſeu deſiderio.

Inſtabis 3. Si vi iſtorum Chriſti verborum: *Niſi quis renatus fuerit*, &c. inferatur Baptiſmum neceſſarium eſſe neceſſitate medii, inferri quoque poterit, eum æqualis neceſſitatis eſſe, ac gratiam ipſam Spiritus ſancti, ac conſequenter ſine eo re percepto nuſquam poſſe obtineri ſalutem; ſicut non poteſt obtineri ſine gratia ſanctificante actu recepta. Antecedens probatur, quia Scriptura utrumque per copulativam *&*, conjungit, *ex aqua & Spiritu*.

Reſp. nego ant. ejuſque probationem: particula enim copulativa *&*, non ſemper demonſtrat parem eſſe rerum, quas conjungit, neceſſitatem. Sic v. g. Act. 15. v. 20. de Gentibus S. Jacobus ait, neceſſe eſſe, *ut abſtineant ſe a contaminationibus ſimulacrorum, & fornicatione, & ſuffocatis, & ſanguine.* An dicet quis parem omnino eſſe neceſſitatem abſtinendi ab idololatria, fornicatione, & a ſanguine & ſuffocatis? abſit: idololatria enim & fornicatio intrinſece ex ſe malæ ſunt, nec ullo unquam honeſto fine poſſunt cohoneſtari; unde jure ipſo naturali prohibentur: at abſtinentia a ſanguine & ſuffocatis per ſe nec bona eſt, nec mala, ſed plane indifferens, & ex iis rebus, quæ pro variis temporum circumſtantiis, aut licitæ ſunt aut prohibitæ; & reipſa lex illa ab Apoſtolis lata perpetua non fuit, ſed ad tempus:

igitur

igitur ex ſubjecta materia judicari debet, an particula *&*, conjungat res æqualiter neceſſarias. Porro in adducto teſtimonio Jo: 3. particula *&* res diverſas omnino conjungit, nempe interiorem Spiritus ſancti gratiam, quæ ex propria natura abſolute eſt neceſſaria; & exteriorem Baptiſmi ritum, qui aliquando poteſt ſuppleri. Merito tamen particulam *&*, adhibuit ſacer Contextus, quia lege ordinaria neceſſarius eſt Baptiſmus ad aſſequendam Spiritus ſancti gratiam; & ſi loco particulæ *&*, disjunctivam *vel*, poſuiſſet, ſuſpicari quis forte potuiſſet alterutrum e duobus eſſe tantum neceſſarium, aut Spiritum, aut aquam, cum tamen utrumque exigatur, unum tanquam medium internum, alterum vero externum.

Inſtabis 4. Non magis ex iſtis verbis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu* &c. colligi poteſt abſoluta Baptiſmi neceſſitas, quam ex iſtis: *Niſi manducaveritis carnem, & biberitis ſanguinem* &c. colligatur abſoluta neceſſitas Euchariſtiæ.

Reſp. nego maj. & parit. Diſparitas non aliunde repeti debet, quam ex ſola Chriſti voluntate nobis in Scripturis & Traditione Eccleſiæ declarata, qua conſtat Baptiſmum ſemper judicatum fuiſſe neceſſarium abſolute ad ſalutem, non vero Euchariſtiam: quare? quia ſic voluit & inſtituit Chriſtus. Aliunde vero diſcrimen utriuſque indicare videtur diverſa loquendi ratio Scripturæ: de Baptiſmo enim abſolute & indefinite ait: *Niſi quis renatus fuerit*, qua ſignificat Baptiſmi legem ad omnes & ſingulos pertinere; de Euchariſtia vero: *Niſi manducaveritis*, qua ſolos adultos præcepti capaces Euchariſtiæ lege teneri non obſcure innuit.

Inſtabis 5. Auctores etiam catholici verba citata: *Niſi quis renatus fuerit* &c. ad ſolos adultos reſtringunt, qui ſunt præcepti capaces, & quos reos facit non ipſa præciſe Baptiſmi privatio, ſed contemptus præcepti Chriſti. Ita Magiſter Sententiarum L. 4. diſt. 4. lit. E. ait verba Chriſti citata ad eos pertinere, qui poſſunt, & contemnunt baptizari. Ita pariter Hugo a ſancto Victore L. 1. de Sacramentis c. 13. relatis iſtis S. Auguſtini verbis ex L. 4. contra Donat. c. 22. *Tunc impletur inviſibiliter, cum myſterium Baptiſmi non contemptus Religionis, ſed articulus neceſſitatis excludit*; addit verba citata: *Niſi quis renatus fuerit* &c. ſic reſtringenda eſſe: *Si quis renaſci contempſerit.* Idem fere docet ſanctus Bonaventura in 4. diſt. 4. p. 2. art. 1. qu. 1.

Tom. 9. p. 139. D.

Sunt præterea non pauci, qui de divina miſericordia tam bene ſperant ac confidunt, ut infantes ſine Baptiſmo ex hac vita rapti, in gratiam pietatis parentum, aut a damnatione liberent, aut etiam felicitate quadam naturali donandos contendant, ut Cajetanus, Gabriel, Gerſo, Durandus, Pighius, Catharinus, Cardinalis Sfondratus, quos initio hujus Diſputationis appellavimus.

Reſp. ad primum: Nego, citatos Auctores verba iſta Chriſti: *Niſi quis renatus fuerit* &c. ad ſolos adultos reſtingere; nec ſatis mirari poſſumus qua fronte audeant adverſarii nobis Magiſtrum Sententiarum opponere. Ille quippe loco in Objectione citato ſic loquitur: *Non tantum valet fides aliena parvulo, quantum propria adulto. Parvulis enim non ſufficit fides Eccleſiæ ſine Sacramento; quia ſi abſque Baptiſmo fuerint defuncti, damnabantur, ſicut multis Sanctorum auctoritatibus comprobatur.* Antea dixerat, verba citata: *Niſi quis* &c. eſſe intelligenda, vel de iis qui poſſunt & contemnunt baptizari; vel de regeneratione, quæ fit per aquam & Spiritum ſanctum, quæ re-

gene-

generatio ſit non tantum per Baptiſmum, ſed etiam *per pœnitentiam, & ſanguinem*; quibus verbis non obſcure declarat, Baptiſmum aquæ, etſi neceſſarium, ſuppleri tamen poſſe per martyrium, & pœnitentiam. Idem plane docent Hugo Victorinus, & S. Bonaventura.

Ad ſecundum: Eorum Auctorum ſententia, quæ plane ſingularis eſt, rejicienda eſt; quæ nec in Scripturis, nec Traditione Eccleſiæ fundamentum habet, a quibus immotis regulis nulli Catholico fas eſt unquam recedere. Vide ſupra, initio hujus Quæſtionis, judicium Bellarmini de hac illorum Scholaſticorum opinione.

Inſtabis 7. Non deſunt apud veteres Eccleſiæ Patres argumenta quibus oſtenditur non tantam ipſis viſam eſſe Baptiſmi neceſſitatem, quantam hic defendimus.

I. Veteres illi Orientales, & Africani, qui tanto ſtudio adverſus Stephanum S. Pontificem contendebant Baptiſmum ab Hæreticis collatum nullum eſſe, rati quæſtionem hanc non ad fidem, ſed ad diſciplinam pertinere, unicuique permittebat ſentiendi quid vellet licentiam; atque œconomia, & diſpenſatione interdum utebantur, ut non rebaptizarent, qui ab aliquibus Hæreticis baptizati fuerant, quamquam nullum illi judicarent talem Baptiſmum. Ita colligimus ex S. Baſilio Canone 1. Epiſtolæ ad Amphilochium. Ipſe quoque Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum ſolvens iſtam objectionem: *Sed dicet aliquis: Quid ergo fiet de his, qui in præteritum de hæreſi ad Eccleſiam venientes, ſine Baptiſmo admiſſi ſunt?* Reſpondet: *Potens eſt Dominus miſericordia ſua indulgentiam dare, & eos, qui ad Eccleſiam ſimpliciter admiſſi in Eccleſia dormierunt, ab Eccleſiæ ſuæ muneribus non ſeparare.* Porro ſi Veteribus illi perſuaſum fuiſſet, Baptiſmum abſolute neceſſarium eſſe ad ſalutem, an quæſtiones validitatis Baptiſmi Hæreticis dati, non fidei eſſe, ſed diſciplinæ dixiſſent? An non iteraſſent ſemper eum Baptiſmum, quem nullum judicabant? An non declaraſſent a Regno Cœlorum extorres, qui ſine vero Baptiſmo ex hac vita migraſſent? Pag. 128.

II. Conſtat ex Hiſtoria Eccleſiaſtica, plurimos viros, quorum memoriam veneratur Eccleſia, pluribus annis in Catechumenatu vixiſſe, aut etiam extremo tantum vitæ tempore Baptiſmum perpeciſſe.

Ita de Conſtantino Imperatore narrat Euſebius in ejus vita c. 62. quem ſequuntur S. Hieronymus in Chronico, Socrates L. 1. c. 39. & alii: S. quoque Ambroſius cum adhuc eſſet Catechumenus, ad Epiſcopatum aſſumptus eſt. S. etiam Martinus dicitur octo annis vixiſſe in Catechumenatu: at ſi viris illis perſuaſum fuiſſet Baptiſmum tantæ neceſſitatis eſſe, an per tot annos eum diſtuliſſent viri aliunde ſuæ æternæ ſalutis adeo ſolliciti?

III. Conſtat Eccleſiam pro Catechumenis ſine Baptiſmo defunctis olim preces, & ſacrificia Deo obtuliſſe, ut colligimus ex S. Ambroſio Oratione funebri pro Valentiniano Imperatore, ex Concil. II. Arelatenſi ann. 452. can. 12. ex Concilio Carthaginenſi IV. ann. 398. can. 79. ex Innocentio III. Extra, *De ſententia excommunicationis* cap. 28.

Reſp. nego ant. His quippe argumentis hoc unum efficitur, quod ultro fatemur, exiſtimaſſe Veteres votum Baptiſmi aliquibus in caſibus ad ſalutem ſufficere.

Ad primum: Non idcirco Veteres excitatam de Baptiſmo Hæreticorum controverſiam ad diſciplinam pertinere, & in ea diſpenſationis, & œconomiæ locum eſſe cenſuerunt, quod ignorarent abſolutam eſſe Baptiſmatis neceſſi-

tatem, ſed quod cum illa quæſtio nondum eſſet eliquata & totius Eccleſiæ judicio definita, poſſet unuſquiſque, ſalva unitate & pace, ſentire & facere quid vellet. Unde S. Baſilius, aliique, qui S. Cypriano adhærebant, etſi recte noſſent, Baptiſmum abſolute neceſſarium eſſe, & apud Hæreticos nullum eſſe, tamen ex prudenti æconomia, aliquando baptizatos ab Hæreticis non rebaptizarunt, rati in ejuſmodi circumſtantiis divinam non deeſſe miſericordiam; atque ejuſmodi Hæretici ad Eccleſiæ unitatem ſincero corde redeuntibus ſufficere ad ſalutem Baptiſmi deſiderium, unitatem Eccleſiæ, ac perfectam cordis converſionem.

Non raro Veteres in caſu neceſſitatis, aut in dubio de validitate Baptiſmi, ad miſericordiam Dei confugiunt, ut ſine accepto in re Sacramento, de ſalute alicujus bene ſperent atque confidant. Sic S. Dionyſius Alexandrinus annuere recuſavit votis alicujus ſenis, qui jam a longo tempore in Eccleſia receptus & Sacramentorum particeps factus, confeſſus tamen fuerat, ſe vero Eccleſiæ Baptiſmo tinctum non fuiſſe, quique enixe poſtulabat, ut iterum baptizaretur; non annuit, inquam, ejus poſtulationi S. Dionyſius. Quare? quia nempe exiſtimavit in his circumſtantiis diuturnam cum Fidelibus communionem, & participationem Sacramentorum ſufficere ad ſalutem illius hominis. Ita pariter Innocentius III. conſultus ab Epiſcopo Cremonenſi de quodam Præsbytero defuncto, qui baptizatus non fuerat, reſpondet: *Præsbyterum, qui ſine unda Baptiſmatis extremum diem clauſit, quia in ſanctæ matris Eccleſiæ fide & Chriſti nominis confeſſione perſeveravit, ab originali peccato ſolutum & cœleſti patriæ gaudium adeptum eſſe.* Ita etiam, qui olim poſt actam ſemel publicam pœnitentiam, iterum ſe iiſdem implicabant gravioribus delictis, divino relinquebantur Judicio, nulla ipſis impoſita publica, vel etiam privata pœnitentia, non ex deſperatione veniæ, ſed ad rigorem diſciplinæ.

Apud. Euſeb. Hiſt. L. 7. cap. 9

Ad ſecundum: Ex factis quibuſdam particularibus efficax non colligitur argumentum; quia occurrere potuere quædam rationes, ac circumſtantiæ, propter quas viri illi ſancti abſque peccato Baptiſmum in plures annos differre potuerunt, nempe ut diutius ac maturius ſeſe ad illius gratiam percipiendam præpararent per opera pietatis, & pœnitentiæ: quamquam non deſunt inter Veteres, imprimis Sanctus Gregorius Nazianzenus, qui acriori ſtilo inſurgunt adverſus eos, qui Baptiſmum ſuum ad extremam uſque ſenectutem protrahebant.

Ad tertium: Non una fuit Eccleſiæ diſciplina circa preces, & ſacrificia, quæ, in gratiam Catechumenorum ſine Baptiſmo defunctorum offerebantur: in aliquibus enim Eccleſiis in pœnam dilati Baptiſmatis ejuſmodi ſuffragia denegabantur, ut ex dicendis ad Articulum ſequentem conſtabit; in aliis vero concedebantur, quia perſuaſum erat ejuſmodi Catechumenos caſu inopinato ex hac vita raptos, per votum Baptiſmi ſalvari, & Fidelium precibus juvari poſſe.

Inſtabis 6. Nonnulli ex SS. Patribus aperte affirmant, neminem, exceptis ſolis Martyribus, ſine Baptiſmo reipſa percepto, ſalvum fieri poſſe, quacumque tandem neceſſitate teneantur.

S. Ambroſius Lib. 2. de Abraham capit. 11. poſt relata verba Chriſti Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit &c. Nullum excipit*, ait, *non aliqua præventum neceſſitate.* Et Lib. de Myſteriis capit. 4. *Credit* inquit, *Catechumenus in Crucem Domini Jeſu, qua & ipſe ſignatur; ſed niſi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti,*

T. 1. pag. 351. A. T. 2. p. 330. B.

cti, remiſſionem non poteſt accipere peccatorum, nec ſpiritualis gratiæ munus haurire.

S. Fulgentius Lib. de fide ad Petrum cap. 3. iiſdem Chriſti verbis Joannis 3. adductis addit: *Abſque Sacramento Baptiſmatis, præter eos, qui in Eccleſia Catholica ſine Baptiſmate pro Chriſto ſanguinem fundunt, nec Regnum Cœlorum poteſt quiſquam accipere, nec vitam æternam.* Pag. 519. num. 41.

Gennadius Lib. de Eccleſ. dogmat. cap. 41. alias 74. *Baptizatis tantum* ait; *itereſſe ſalutis credimus. Nullum Catechumenum, quamvis in bonis operibus defunctum, vitam æternam habere credamus, excepto martyrio, ubi tota Baptiſmi Sacramenta complentur.* T. 8. Oper. S. Aug. in append. p. 79. D.

Reſp. 1. Objectionem hanc inferius ſolvendam eſſe, ubi quæſtio erit, an perfecta contritio votum Baptiſmatis includens, vices ejus ac locum ſupplere poſſit.

Reſp. 2. Non ſine conſilio, nonnullos e Veteribus frequenter non inſinuaſſe, votum Baptiſmi ex contritione perfecta ad ſalutem in neceſſitate ſufficere; ne ſcilicet favere viderentur eorum pravæ conſuetudini, qui ex negligentia, vel alio quocumque motivo, Baptiſmum ad extremum uſque vitæ tempus differebant.

Reſp. 3. Ad S. Ambroſium, eum in adverſa prorſus ſententia fuiſſe, qui Valentinianum Imperatorem ſolo Baptiſmi voto ſalutem animæ aſſecutum fuiſſe confidit. Verba poſtea proferemus. Quod autem, ex Libro de Myſteriis hic opponitur, de iis intelligenda ſunt, qui vel ex negligentia, vel, quod pejus eſſet, ex contemptu Baptiſmum non perciperent.

Non aliter exponendus S. Fulgentius, aut deferendus; quemadmodum & ipſe Gennadius.

Objicies 2. Pueri Fidelium ſalvi fiunt per ſolam fidem parentum: ergo Baptiſmus non eſt abſolute neceſſarius.

Antecedens probatur: Quia non minorem vim & efficaciam habet fides in Lege gratiæ, quam in Lege naturæ & Moſis; eadem enim eſt quoad ſubſtantiam, eaſdemque habet ſibi in Scripturis annexas promiſſiones: atqui in Lege naturæ, & Moſis fides parentum & Eccleſiæ ſalvos faciebat infantes, qui ſine Circumciſione, vel alio remedio exteriori applicato ex hac vita migrabant. Ita expreſſe docent SS. Gregorius Magnus Lib. 4. Moral. cap. 2. Bernardus Epiſt. 77. ad Hugonem de ſancto Victore, & alii quorum ſententiæ ſubſcripſimus in Tractatu de Sacramentis in genere quæſt. 2. art. 2. concl. 2. ergo &c.

Major videtur certa: alias fides in nova Lege, & infantes Fidelium Chriſtianorum deterioris longe forent conditionis, quam fuerint in Lege naturæ aut Moſis.

Reſp. 1. nego min. Sicut enim in Lege naturæ & Moſis neceſſe fuit (in ſententia multorum) fidem aliquo ſigno exteriori tanquam conditione manifeſtari; ita nunc, Deo ſic volente, neceſſe eſt aquam, tanquam cauſam inſtrumentalem gratiæ uſurpari.

Reſp. 2. Eſto antiquitus ſeu retro ſuffecerit *fides nuda*, ut loquitur Tertullianus ſolvens eamdem objectionem a Cajanis, & Quintillianis olim propoſitam, L. de Baptiſmo c. 13. at poſtquam *lex tingendi data eſt, & forma præſcripta*, obſtricta eſt fides ad Baptiſmi neceſſitatem. Non itaque minoris eſt virtutis & efficaciæ fides noſtra, quam Veterum; ſed fidei additum eſt Baptiſmi mandatum: & quemadmodum lex moralis, licet non ſit minoris efficaciæ in viro religioſo quam in ſæculari, illi tamen non ſuffi- P. 229. D.

cit ad ſalutem, niſi & conſilia, ad quæ ſe obſtrinxit, obſervet; ita pariter fides noſtra tam efficax ſit ex ſe, quam fides Veterum, quia tamen annexum jam habet Baptiſmi mandatum, ſine illo ad ſalutem non ſufficit.

Neque inde ſequitur deteriorem eſſe conditionem fidei & infantium in nova Lege: imo multis titulis melior eſt. 1. quia fides jam longe facilior & communior, longe abundantior gratia, quam fuerit in Lege naturæ vel Moſis. 2. ſalus infantis non jam a fide parentum, ſed ab ipſa Sacramenti applicatione pendet, ſecluſa miniſtrantis fide & probitate. 3. quia Baptiſmus ſtatim ab ipſa nativitate poteſt infantibus miniſtrari; in Lege autem Moſis circumcidi ante octavum a nativitate diem infans non poterat. 4. multis & infinitis pene legalibus præceptis, ac cœremoniis gravati erant & obruti Judæi, quibus nos per Chriſtum liberi facti ſumus. 5. denique, Veteribus nondum patebat Cœlum; nobis vero, poſtquam Chriſtus aſcendens in altum ſecum captivam duxit captivitatem, jam apertum eſt: longe igitur prior eſt noſtra conditio, quam Veterum.

Inſtabis 1. Quod antea ſufficiebat, poſtea vero non ſufficit, videtur deterioris eſſe conditionis, atqui in veteri Lege ſufficiebat fides, jam vero non ſufficit: ergo &c.

Reſp. diſt. maj. Quod antea ſufficiebat & poſtea non ſufficit propter imminutionem virtutis, deterioris eſt conditionis, concedo: propter additionem Sacramenti, nego. Porro fidei virtus non eſt imminuta, ſed fidei additum eſt Baptiſmi mandatum.

Tom. 2. p. 264. B. Inſtabis 2. Ex S. Auguſtino parentum fides prodeſt infantibus ad ſalutem obtinendam: *Ut poſſit*, inquit Epiſt. 98. alias 23. ad Bonifacium, *regenerari* (parvulus) *per officium voluntatis alienæ, cum offertur conſecrandus, facit hoc unus Spiritus, ex quo regeneratur oblatus*. Ita pariter S. Tom. 1. p. 306. B Bernardus Epiſt. 77. ſeu Tractat. de Baptiſmo: *Dignum*, inquit, *& ad Dei ſpectat benignitatem, ut quibus fidem ætas denegat propriam, gratia prodeſſe concedat alienam. Nec enim Omnipotentis juſtitiam propriam putat ab iis exigendam fidem, quos novit propriam nullam habere culpam. Porro aliena opus eſt fide, cum ſine ſorde non naſcantur aliena .... Nec dubium, quod macula contracta ab aliis, aliorum quoque fide valeat vel debeat emundari*.

Reſp. diſt. ant. Parentum fides prodeſt infantibus, cum Sacramento Baptiſmi: *Cum offertur conſecrandus*, ait S. Auguſt. concedo: ſine Sacrmento, nego. Nihil aliud volunt Auguſtinus, & Bernardus locis citatis, quam in parvulis neceſſariam non eſſe fidem actualem; cujus ſunt incapaces; ſed illam ſuppleri ex Dei benignitate per fidem Eccleſiæ & parentum, qua illi moventur, ut infantes baptizandos miniſtris Eccleſiæ offerant. Unde ſuſceptores pro iis ad ſingula interrogata, reſpondent: *Credo, abrenuntio &c.*

Inſtabis 3. Tam poteſt infantibus Fidelium prodeſſe ad ſalutem aliena parentum fides, quam iis nocere ad damnationem alienum Adami peccatum.

Reſp. nego maj. 1. Quia in rebus, quæ a ſola Dei voluntate pendent, non alia inquiri debet ratio, quam ejus voluntas. Porro noluit Chriſtus infantes per ſolam parentum fidem ſine Baptiſmo ſalvos fieri. 2. Diſparitas eſt, quia peccatum primi parentis non eſt plane extrinſecum & alienum reſpectu illorum infantium, ſed illis proprium & internum; quia etſi ſolus Adamus proprio & perſonali voluntatis motu peccaverit; omnes tamen ejus poſteri in eo jam tum incluſi, in eo quoque peccaverunt, ut ait

Apoſto-

Apoſtolus Rom. 5. v. 12. Adeoque peccatum Adami proprium eſt naturæ totius humanæ, ſeu omnium filiorum ejus.

At vero fides parentum omni ſenſu externa eſt, & aliena reſpectu infantium: & ſicut infantibus non noceret parentum malitia & impietas, qua eos dæmoniacis ſacrilegiis obligarent, ita ſola ſine Sacramento iis ad ſalutem non prodeſt fides parentum: quia, ut ait S. Auguſtinus Epiſtola mox citata 98. *Cum homo*, non jam in lumbis peccantis, *ſed in ſeipſo eſt*, *ab eo qui genuit alter effectus*, *peccato alterius ſine ſua conſenſione non tenetur obnoxius* ... ſed *anima, quæ peccaverit ipſa morietur*. Tom. 2. p. 264. A.

Inſtabis 4. Poteſt adultus per fidem propriam, & actualem ſine Sacramento re percepto ſalvus fieri: quidni ergo infans per fidem alienam parentum.

Reſp. 1. ut ſupra, ſolam hic conſulendam eſſe Dei voluntatem. 2. Adultus non ſalvus fit per ſolam fidem, ſed per charitatem perfectam, qua formaliter homo juſtus redditur; charitas autem illa ſeu gratia ſanctificans non obtinetur, niſi vel per ſacramenta, vel per proprios actus voluntatis ex divino & ſupernaturali auxilio elicitos: at infantes incapaces ſunt illorum actuum perſonalium.

Inſtabis 5. Sequitur ex hac doctrina, innumeros ſine ſua culpa perire parvulos, qui ſine Baptiſmo moriuntur, quod certe parum videtur conſentaneum divinæ miſericordiæ, ac voluntati, qua vult omnes ſalvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

Reſp. cum S. Auguſtino Lib. de Dono perſev. cap. 12. & S. Proſpero L. 2. de Vocatione Gentium cap. 8. Dei judicia occulta eſſe, ſed juſta in damnatione tot infantium, qui ſine Baptiſmo moriuntur. Non enim damnantur illi præciſe propter defectum Baptiſmi, ſed propter culpam origilem, quam naſcendo contraxerunt, & quæ non deleta per Baptiſmum, eos æternæ damnationis reos efficit: miſericordiæ autem divinæ menſura non alia debet æſtimari, quam quæ in Scripturis, & Traditione expreſſa nobis eſt. Stat quoque Dei antecedens voluntas de ſalutem omnium, cum damnatione illorum infantium ſine Baptiſmo morientium; ſiquidem ex voluntate illa antecedenti, & ſincera præparavit omnibus media neceſſaria ad ſalutem: ſed illius voluntatis virtute non tenetur Deus invertere curſum cauſarum ſecundarum, ut procuret omnibus infantibus, antequam moriantur, applicari remedium Baptiſmatis; iſtud enim pertinet ad voluntatem, ut vocant, conſequentem, ex qua alios vult perire propter labem originalem, alios vero vult ſalvos eſſe per Baptiſmum: cur autem illos potius, quam alios eligat: *O altitudo!*

Inſtabis 6. Gen. 17. v. 7. Deus inito cum Abrahamo fœdere, promiſit ſe futurum ipſius Deum, & ſeminis ejus; quæ quidem promiſſio ad nos etiam Fideles ſpectat, ut teſtatur Apoſtolus Rom. 4. & 11. & Galat. 3. Sicut igitur Judæorum filii incircumciſi morientes, per fidem parentum ſalvi eſſe poterant, quia ſtante illo fœdere nati erant; ita quoque & filii Chriſtianorum, qui ex hac vita rapiuntur ante perceptum Baptiſmum.

Confirmatur ex Apoſtolo 1. Corinth. 7. v. 14. *Sanctificatus eſt*, inquit, *vir infidelis per mulierum fidem; & ſanctificata eſt mulier infidelis per virum fidelem: alioquin filii veſtri immundi eſſent, nunc autem ſancti ſui*. Docet igitur Apoſtolus, filium ex uno tantum parente fideli progenitum idcirco ſanctum eſſe, quia in illo fœdere gratiæ, ac fidei chriſtianæ naſcitur.

Reſp. nego conſ. 1. quia certum non eſt filios Judæorum incircumciſos ſalvari potuiſſe per ſolam fidem parentum, ſine ullo Sacramento ſeu ſigno exteriori. 2. quia etſi Deus ita decreviſſet in veteri Lege, non conſequens eſt, eum idem quoque in nova ſtatuiſſe; imo certum eſt legem Baptiſmi poſitam ab eo fuiſſe: in his autem rebus non alia inquiri ratio debet, quam voluntas Dei: *O homo tu, quis es, qui reſpondeas Deo?* inquit Apoſtolus, Rom. 9. verſ. 20. Pactum autem illud quod Deus cum Abrahamo pepigit, ad omnes quidem ejus poſteros pertinet: *Non qui filii carnis*, inquit Apoſtolus Rom. 9. v. 8. *ſed qui filii ſunt promiſſionis*; ideſt, qui parentis Abrahæ fidem imitantes, participes ſunt promiſſionum, quæ ipſi factæ ſunt; ſeu, ut loquitur cap. 4. v. 16. *Ideo ex fide ut ſecundum gratiam firma ſit promiſſio omni ſemini, non ei, qui ex Lege eſt ſolum, ſed & ei, qui ex fide eſt Abrahæ*. Porro infantes fideles non evadunt in nova Lege, niſi per Baptiſmum, qui Sacramentum eſt fidei.

Et vero ſi fœdus illud gratiæ, in quo naſcuntur infantes Fidelium, eos ſanctificaret, nullum poſſes aſſignari inſtans, in quo peccatum originale contraherent; generantur enim illo fœdere, ſicut naſcuntur.

Ad confirmationem: non loquitur Apoſtolus de formali, & immediata ſanctificatione; quaſi eo ipſo formaliter infidelis ſanctus ſit; quod cum fideli cohabitet, ſed de ſanctificatione quaſi præparatoria, & educationis, quia nimirum ſanctius, & Caſtius educandi ſunt pueri, ſi parentum alteruter fidelis ſit; & mulier fidelis poteſt exemplo, adhortatione, & inſtructione virum infidelem Chriſto lucrari. Ita exponit S. Hieronymus reſpondens ad quæſita Paulini. Congruit hæc expoſitio ſcopo Apoſtoli: vult enim oſtendere, conjugem infidelem, ſi commorari non detrectet, non eſſe dimittendum; idque duobus argumentis: uno petito a ſanctificatione conjugis, altero a ſanctificatione filiorum. Pelagianis ex eodem Apoſtoli teſtimonio probantibus nullum eſſe pecatum originale, reſpondet S. Auguſtinus L. 2. de Baptiſmo cap. 25. & 26. L. 3. cap. 12. & Serm. 14. de verbis Apoſtoli cap. 19. multiplicem in Scripturis ſanctificationem deſignari, non modo rerum, ſed etiam hominum, quæ non ſemper conjuncta eſt cum remiſſione peccatorum. Sic v. g. Catechumenus, priuſquam baptizetur, ſecundum aliquem modum ſanctificatur per ſignum Chriſti, & orationem manus impoſitionis.

Objicies denique: Adulti non obligantur lege Baptiſmi. Namque ii vel ſunt infideles Pagani, qui nihil unquam de Chriſto audiverunt, vel qui de Chriſto aliquid audiverunt: ſed neutri poſſunt ea lege teneri. Non primi, quia Lex non obligat niſi promulgata: at apud ejuſmodi Paganos non ſupponitur promulgata Baptiſmi lex: non alii, dici enim non poteſt qua ætate, & quo tempore eos illa lex obſtringat, an in juventute, an in ſenectute: illud enim illo præcepto aut divino aut Eccleſiaſtico determinatum habemus.

Reſp. 1. eos adultos, qui invincibili laborant ignorantia fidei chriſtianæ, non teneri lege Baptiſmi, quatenus cadit ſub præceptum; adeoque eos non damnari propter violatum Baptiſmi mandatum, ſicut nec propter infidelitatem pure negativam: ſed eos teneri lege Baptiſmi, quatenus medium eſt inſtitutum a Chriſto ad delendum peccatum originale; adeoque æternum peribunt illi, non præciſe, ut jam diximus, propter defectum Baptiſmi, ſed propter peccata, ſive originale, ſive actualia.

Reſp. 2.

Reſp. 2. alios adultos teneri lege poſitiva Baptiſmi : cum vero ea ſit legis poſitivæ natura , ut non obliget ſemper , & pro ſemper , hinc phyſice nullum tempus eſt præfixum pro baptiſmo percipiendo. Cum tamen iſte ſit abſolute neceſſarius, tenetur quilibet , cum ad diſcretionis annos pervenerit , ſalutis ſuæ curam gerere , ac conſequenter ſibi procurare Baptiſmum ; ad id autem tenetur jure ipſo naturali , divino & Eccleſiaſtico : jure quidem naturali , & quo tenetur quilibet aſſumere media ad ſalutem neceſſaria ; jure divino poſitivo ; eodem quippe præcepto quo Chriſtus præcepit Apoſtolis docere gentes , & baptizare , præcepit etiam gentibus , ut audirent Apoſtolos, & ab illis baptizarentur ; jure atiam Eccleſiaſtico , quod eſt juris divini interpretatio. Conſtat autem jus illud Eccleſiaſticum ex SS. Patribus , aliiſque momentis ex Traditione Eccleſiæ depromptis , de quibus inter probationes Concluſionis.

ARTICULUS SECUNDUS.

An, & quomodo Baptiſmus aquæ ſuppleri poſſit per martyrium, & perfectam contritionem Baptiſmi votum includentem.

TRiplex apud Ss. Patres diſtinguitur Baptiſmus : nempe fluminis per aquam ; ſanguinis per paſſionem ; & flaminis ſeu ſpiritus , per lacrymas, & cordis perfectam contritionem. Ita S. Ambroſius in Pſalm. 118. Enarratione in octonarium tertium ; S. Gregor. Nazianz. Orat. 39. in ſancta lumina circa finem ; S. Auguſtinus L. 4. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 21. & ſequentibus, S. Iſidorus Hiſpal. L. de Inſtitutione Clericali cap. 4. S. Bernardus Epiſt.

S. Thomas 3. part. quæſt. 66. art. 11. hujus diviſionis rationem affert , quæ fundamentum habet in Scripturis, in quibus Baptiſmi nomen, & martyrio, & pœnitentiæ ſeu perfectæ contritioni accommodatur, ſicut oſtendemus, initio hujus Tractatus, cum varias nominis Baptiſmi ſignificationes exponebamus.

Quæritur hic utrum martyrium , & contritio perfecta includens votum Baptiſmi , ejus vices ſupplere poſſint , eamdemque vim habeant ad expungenda peccata ſive originalia, ſive actualia . De utroque ſigillatim hic dicendum.

An, & quomodo Martyrium ſuppleat vices Baptiſmi aquæ.

Martyrium generatim eſt omnis pœna in odium Chriſti inflicta , & pro ejus amore conſtanter tolerata : proprie , ac ſtricte eſt ipſa mors pro Chriſto tolerata . Duas igitur requirit conditiones , & pœnam , & cauſam . Duobus vero modis conſiderari poteſt martyrium , nempe quatenus eſt actus voluntarius alicujus virtutis , fortitudinis nimirum vel charitatis ; aut quatenus eſt ſimpliciter pœna in odium Chriſti inflicta . Priori reſpectu dici poteſt opus operantis ; poſteriori vero , opus operatum . Soli adulti capaces ſunt martyrii , quatenus eſt opus operantis ; infantes vero , quatenus eſt opus operatum . Hinc S. Bernardus Sermone de Innocentibus , inter Martyres alios eſſe voluntate ſimul , & opere ; alios ſola voluntate ; alios denique ſolo opere : *Habemus* , inquit , *in* Tom. 1. p. 787. C.

in Beato Stephano martyrii ſimul & opus, & voluntatem; habemus ſolam voluntatem in Beato Joanne; ſolum in Beatis Innocentibus opus.

De utroque martyrio tam in adultis, quam in parvulis duo quæruntur.

1. An vices Baptiſmi aquæ ſuppleat, eamdemque vim habeat ad expungenda peccata, qualis propria eſt Baptiſmi aquæ.

2. An illos effectus eodem modo producat ac Baptiſmus: ideſt, ex opere operato vi ipſius pœnæ in odium Chriſti inflictæ: ita tamen ut in adultis perinde ac Baptiſmus ipſe aquæ, prærequirat aliquas prævias conditiones ſeu diſpoſitiones; an vero eos effectus producat tantum ex opere operantis, ideſt ratione ſolius charitatis, ex cujus perfectiſſimo motivo martyrium toleratur.

Errores, & opiniones.

Inter veteres Hæreticos, Gnoſtici, & Valentiniani contenderunt nullum eſſe martyrii meritum, nullam ejus virtutem, ac laudem, nullum, cum neceſſitas poſtulat, illius tolerandi mandatum: *Nec ſimplicitas iſta, ſed* P. 448. A. *vanitas, imo dementia eſt pro Deo mori*, inquiunt illi apud Tertull. Lib. Scorpiaces c. 1. Ad hunc errorem odio, & invidia compulſus legitur Valentinus, impatienti animo ferens aliquem Martyrem ſibi in Epiſcopatu, quem ambiebat, antepoſitum fuiſſe. Ita refert Tertullianus L. adverſus Valentinianos c. 4. *Speraverat*, inquit, *Epiſcopatum Valentinus, quia &* P. 251. D. *ingenio poterat, & eloquio, ſed alium ex martyrii prærogativa loci potitum indignatus, de Eccleſia authenticæ regulæ abrupit, ut ſolent animi pro prioratu excitati, præſumptione ultionis accendi.*

Valentino adhæſit Tatianus Juſtini Martyris diſcipulus: *Tatianus totus* P. 223. B. *ſecundum Valentinum ſapit*, inquit Tertull. L. de Præſcriptionibus cap. 52. Adverſus Valentinum ſtilum exacuere S. Juſtinus Martyr, & Philoſophus, S. Irenæus omnium doctrinarum curioſiſſimus explorator; Miltiades Eccleſiarum Sophiſta, & Proculus. Ita Tertull. Lib. adverſus Valentinianos P. 252. B. cap. 5.

Inter Novatores poſteriorum temporum, Kemnitius in ſecunda parte Concilii Tridentini; & Illyricus Centuria 5. cap. 4. docent, per martyrium peccata dimitti, non tanquam per Baptiſmum, ſed propter ſolam fidem, quæ tempore martyrii Chriſtum apprehendit; in quo certe parum ſibi conſtare videntur; cum enim, juxta illos, etiam in baptiſmo ſola fides juſtificet, ſequitur martyrium eodem prorſus modo juſtificare, quo Baptiſmus.

Ex Orthodoxis nullus martyrio adultorum vim, & efficaciam detrahit; ſed diſputant dumtaxat tum de martyrio infantium, tum de diſpoſitionibus in adultis ad effectum martyrii obtinendum neceſſariis, & de modo, quo martyrium in ipſis operatur.

Obiit verſus annum 1359. Richardus Armacanus in Irlandia Archiepiſcopus L. 8. de quæſtionibus Armenorum cap. 37. in fine judicat probabile ex infantibus ab Herode propter Chriſtum occiſis, eos qui circumciſi non erant, ſalvos non fuiſſe, ſed eos tantum, qui Sacramentum Circumciſionis acceperant: addit, & ſecundum communem Dei Legem, tam veterem quam novam, parvulos circumciſos nullum incrementum gratiæ ex more pro Chriſto accepiſſe; & ita neque majorem gloriam virtute illius fuiſſe conſequutos, quam virtutem ſolius Circumciſionis conſequerentur. Utrum autem Deus

pecu-

peculiari privilegio cum circumciſis uſus fuerit, ut majorem illis gratiam & gloriam rependeret, non audet affirmare.

Adrianus in 4. quæſt. ultima de Baptiſmo, cum Armacano idem ſentit, nempe ex ſola Scriptura conſtare eos infantes, qui ab Herode occiſi ſunt non accepta prius Circumciſione, ſalutem obtinuiſſe.

Jacobus de Vitriaco Cardinalis L. Hiſtoriæ Occidentalis cap. 36. docet parvulos Chriſtianorum non baptizatos, etiamſi a Paganis pro Chriſto occiderentur, non ſalvari; nec ad eos extendi privilegium ſpeciale SS. Innocentium, qui ab Herode pro Chriſto occiſi ſunt.

Circa martyrium adultorum, ſunt qui nullas in ipſis prævias exigere videntur diſpoſitiones: qui etſi putent præceptum dilectionis per ſe quidem obligare, præſertim in articulo mortis, ab ea tamen obligatione per accidens liberos exiſtimant eos, qui pro Chriſto moriuntur. Sunt, qui ex opere operantis dumtaxat, & ratione charitatis quam includit, velint martyrium efficax eſſe, ſaltem reſpectu adultorum; alia enim ipſis videtur eſſe infantium conditio. Ita Vaſquez & alii, quos appellat ad tertiam partem q. 68. diſp. 153. c. 1. Vult tamen ipſe Vaſquez, aliquem peculiarem effectum ex opere operato martyrio competere, nempe remiſſionem omnis pœnæ temporalis. Alii diſpoſitiones prævias exigunt in adultis, & tam eorum, quam parvulorum reſpectu, martyrium operari ex opere operato contendunt. Juxta iſtos ſit

CONCLUSIO.

Baptiſmus ſanguinis, ſeu martyrium, virtutem Baptiſmi aquæ perfecte ſupplet ex opere operato, tum in infantibus, tum in adultis; in iſtis tamen præviæ quædam conditiones requiruntur.

Probatur prima pars de infantibus. 1. Quia ad eos extenditur generalis iſta Chriſti ſententia Matth. 10. verſ. 39. *Qui perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam.*

2. Quia Eccleſia univerſa infantes ab Herode in odium Chriſti crudeliter occiſos, tanquam veros Martyres ſemper agnovit & coluit. *Deus*, inquit in Oratione feſtivitatis SS. Innocentium, *cujus præconium Innocentes martyres non loquendo, ſed moriendo confeſſi ſunt*. Unde S. Aug. Lib. 3. de lib. arb. c. 23. *Etiam*, inquit, *infantes illos, qui cum Dominus Jeſus Chriſtus necandus quæreretur, occiſi ſunt, in honorem Martyrum receptos commendat Eccleſia*. Nullam Eccleſia, nullam S. Auguſtinus, & alii diſtinctionem faciunt eorum, qui circumciſi vel non circumciſi fuerant; ſed omnes indiſcriminatim eos infantes martyres appellant, & ut tales colunt, & honorant: quamquam veriſimile ſit, aliquos ex illis incircumciſos fuiſſe, cum juſſerit Herodes a bimatu & infra omnes trucidari infantes, qui erant in Betheleem, & in omnibus finibus ejus. *Tom. 1. p. 638. C.*

3. Communis hæc eſt SS. Patrum ſententia.

S. Auguſtinus, aut quiſquis eſt Auctor Sermonis ad Catechumenos, qui extat inter Opera S. Auguſtini poſt ejus Tractatum de Symbolo in ultima editione c. 4. *Præſtitit eis Chriſtus*, inquit, *ut pro Chriſto morerentur; præſtitit ut ſuo ſanguine ab originali peccato diluerentur. Nati ſunt ad mortem, ſed continuo eos mors reddidit vitæ.* *Tom. 6. p. 571. D.*

Et in Epiſtola ad Hieronymum 166. alias 28. interpretans id, quod docuerat

Tom. 2. p. 591. A. rat L. 3. de lib. arb. c. 23. de pœnis parvulorum. *Quiſ novit*, inquiebat ibi, *quid ipſis parvulis in ſecreto judiciorum ſuorum bonæ compenſationis reſervet Deus? Quoniam, quamquam nihil recte fecerint, tamen nec peccantes aliquid iſta perpeſſi ſunt*. Hæc, inquam, ſua verba exponens, ait: *Hoc* Ibid. D. *non immerito dici video de his, qui vel pro Chriſti nomine ac vera Religione tale aliquid neſcientes patiuntur, vel Sacramento Chriſti jam imbuti ſunt.*

Et L. 13. de Civitate Dei c. 7. nulla facta diſtinctione adultorum & infantium, generatim ſic loquitur: *Quicumque etiam non percepto regenera-* Tom. 7. p. 329. B. *tionis lavacro pro Chriſti confeſſione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum ſi ablucrentur ſacro fonte Baptiſmatis. Qui enim dixit: Si quis non renatus fuerit ex aqua &c. alia ſententia iſtos fecit exceptos, ubi non minus generaliter dixit: Qui me confeſſus fuerit &c. & alio loco: Qui perdiderit animam ſuam propter me, inveniet eam.*

S. Chryſoſtomus Hom. 3. in varios S. Matthæi locos, loquens de infantibus ab Herode trucidati, *Mercantur*, inquit, *pœna martyrium, gloriam ſanguine comparant, vitam æternam temporali morte commutant.*

Edit. Quenel. Tom 1. p. 181. S. Leo Serm. 1. de Epiphania Domini c. 3. *Necari omnes Bethleem parvulos jubet ... ſed quos Rex impius eximit mundo, Chriſtus inſerit Cœlo, & quibus nondum ſanguinis ſui impendit redemptionem, jam martyrii tribuit dignitatem.*

Tom. 1. p. 787. E. Denique S. Bernardus Sermone de Innocentibus hæc habet: *Ille pro Chriſto trucidatos infantes dubitet inter Martyres coronari, qui regeneratos in Chriſto non credit inter adoptivos filios numerari. Alioquin quomodo coævos ſibi pueros puer ille, qui natus eſt nobis, non contra nos, pateretur occidi, quod utique ſolo nutu poterat prohibere, niſi melius aliquid eis provideret? ut quemadmodum cæteris infantibus tunc quidem Circumciſio, nunc vero Baptiſmus ſine ullo propriæ voluntatis uſu ſufficit ad ſalutem, ſic nihilominus pro eo ſuſceptum martyrium illis proficeret ad ſanctitatem.* Quo in loco illud obſervandum, nempe martyrium loco Circumciſionis fuiſſe illis infantibus; non ergo ſalvi facti ſunt propter ipſam Circumciſionem, ut placet Armacano.

Secunda pars de adultis.

Probatur 1. ex Scriptura Matth. 10. v. 32. & ſeq. *Omnis, qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo, qui in Cælis eſt.* Marci 8. v. 35. *Qui voluerit animam ſuam ſalvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam ſuam propter me & Evangelium, ſalvam faciet eam*, quibus verbis lex generalis exprimitur a qua nullus excipitur, nequidem ipſi non baptizati. Ut enim recte arguit S. Aug. Lib. 13. de Civitate Dei c. 7. jam citato, *Qui dixit: Niſi quis renatus fuerit ex aqua &c. idem & generaliter dixit:* Tom. 7. p. 320. B. *Qui me confeſſus fuerit &c.* Confirmatur ex iſto Chriſti apud S. Joan. c. 15. v. 13. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis.* At perfecta charitas peccata omnia delet & omnino expungit.

Probatur 2. ex ſententia & praxi totius Eccleſiæ.

1. Eccleſia pro Martyribus nec preces nec ſacrificia offert Deo, quibus eos non indigere intelligit; ſed ſuas eis coronas ac triumphos dumtaxat gratulatur, eorumque apud Deum opem & gratiam implorat: *Injuriam enim facit Martyri, qui orat pro Martyre*, inquit Innocentius III. Cap. *Cum Marthæ. De celebratione Miſſarum;* quod ex Auguſtino depromptum eſt. Tractatu enim 84. Tom. 3. part. 2. p. 709. C. D. in Joannem, ait: *Ideo quippe ad ipſam menſam non ſic eos* (Martyres) *commemoramus, quemadmodum alios, qui in pace requieſcunt, ut etiam pro eis oremus, ſed magis ut ipſi pro nobis ut eorum veſtigiis adhæreamus.*

2. Ad

2. Ad preces & commendationem Martyrum Eccleſia lapſis pœnitentibus pœnas aliquas canonicas & temporales relaxabat, teſte S. Cypriano.

3. Pro menſura charitatis, dilectionis, & contritionis, eaſdem pœnas iiſdem pœnitentibus eadem Eccleſia mitigabat & relaxabat; adeo ipſi ſemper fuit perſuaſum, per charitatem hominem Deo gratum fieri eique reconciliari.

Probatur 3. ex SS. Patribus.

Tertullianus in Apologetico in fine. *Quis*, inquit, *non pati exoptet, ut totam Dei gratiam redimat, & omnem veniam ab eo compenſatione ſui ſanguinis expediat? omnia enim huic operi delicta donantur.* P. 40. B.

Et L. de Baptiſmo c. 16. *Eſt*, inquit, *nobis etiam ſecundum lavacrum, ſanguinis ſcilicet, de quo Dominus: Habeo, inquit, Baptiſmo tingi ... Hic eſt Baptiſmus qui lavacrum* (nempe aquæ) *& non acceptum repræſentat, & perditum reddit.* P. 230. B.

S. Cyprianus Præfatione in L. de exhortatione martyrii: *Nos*, inquit, *qui Domino permittente, primum Baptiſma* (aquæ ſeu fluminis) *credentibus dedimus, ad aliud quoque ſingulos præparemus, inſinuantes & docentes hoc eſſe Baptiſma in gratia majus, in poteſtate ſublimius, in honore præſtantius: Baptiſma, in quo baptizant Angeli, in quo Deus & Chriſtus ejus exultant; Baptiſma, poſt quod nemo jam peccat; Baptiſma quod fidei noſtræ incrementa conſummat; Baptiſma, quod nos de mundo recedentes ſtatim Deo copulat. In aqua Baptiſmo accipitur peccatorum remiſſio; in ſanguine corona virtutum.* Pag. 234.

Et c. 12. ejuſdem Tractatus, *Quis*, inquit, *non omnibus viribus elaboret ad tantam claritatem pervenire, ut amicus Dei fiat, ut cum Chriſto ſtatim gaudeat? ... Quanta eſt dignitas & quanta ſecuritas, exire hinc lætum; exire inter preſſuras & anguſtias glorioſum, claudere in momento oculos, quibus homines videbantur & mundus, & aperire eoſdem ſtatim ut Deus videatur, & Chriſtus?* Pag. 242.

Et Ep. 73. ad Jubajanum paulo poſt medium. *Numquid poteſt*, inquit, *vis Baptiſmi eſſe major aut potior quam paſſio, ut quis coram hominibus Chriſtum confiteatur, & ſanguine ſuo baptizetur?* Et poſtea: *Sciant Catechumenos* (pro fide occiſos) *nec privari Baptiſmi Sacramento, utpote qui baptizentur glorioſiſſimo & maximo ſanguinis Baptiſmo, de quo & Dominus dicebat ſe habere aliud Baptiſma baptizari; ſanguine autem ſuo baptizatos, & paſſione ſanctificatos conſummari, & divinæ pollicitationis gratiam conſequi declarat in Evangelio idem Dominus.* Pag. 127. Ibid.

S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 3. *Si quis non baptizatur, ſalutem non habet, præter ſolos Martyres, qui vel ſine aqua Regno cæleſti potiuntur.* P. 19. D.

Euſebius L. 6. Hiſt. c. 14. ait mulierem quamdam, nomine Herais, adhuc Catechumenam, per ignem Baptiſmum eſſe adeptam. P. 206. D.

Denique S. Aug. L. 1. de anima & ejus origine c. 9. *Nemo*, inquit, *ſit membrum Chriſti, niſi aut Baptiſmate in Chriſto, aut morte pro Chriſto.* Tom. 10. p. 342. D.

Probatur denique ratione, quam ſuggerit S. Baſilius Lib. de Spiritu ſancto c. 15. quia nempe Baptiſmus aquæ vim habet delendi peccata, quia eſt in ſimilitudinem mortis Chriſti, ad Rom. 6. At Martyres non per figuram, ſed per veritatem mortem pro Chriſto ſuſtinent. *Jam vero*, ait S. Doctor, *ſunt nonnulli, qui in certaminibus pro pietate, revera non imitatione Chriſti* (ut fit in Baptiſmo aquæ) *mortem perpeſſi, nihil hujuſmodi Sacramentis quæ ſunt in aqua, opus, habuerunt ad ſalutem, nimirum in proprio ſanguine baptizati.* Edit. vet. Tom. 2. p. 178. D.

Tertia pars, nempe martyrium ex opere ipſo operato efficax eſſe, probatur.

I. Quia

I. Quia ex citatis modo teſtimoniis, martyrium Baptiſmo aquæ comparatur, imo & illo excellentius eſſe dicitur; ſicut ergo Baptiſmus aquæ agit ex opere operato, ita & Baptiſmus ſanguinis.

II. In infantibus propriæ diſpoſitionis incapacibus, non alia ratione agere poteſt martyrium, quam vi propria ſeu ex opere operato: ergo & in adultis.

III. Si tota martyrii vis & efficacia eſſet a charitate, inutilis foret diviſio Baptiſmatis in Baptiſmum flaminis & ſanguinis, ſiquidem unum cum alio confunditur: namque tota Baptiſmi flaminis vis eſt a Spiritu ſancto per charitatem diffuſam in cordibus; at non alia foret efficacia martyrii, ſi ageret tantum ex opere operantis, ſeu ex charitate, ex cujus motivo elicitur.

IV. Poteſt eſſe intenſior charitas in Confeſſoribus, quam in aliquibus Martyribus, neque tamen illi martyrii palmam reportant, & inter Martyres computantur & honorantur.

V. Denique, quia videtur hæc eſſe S. Thomæ ſententia, tum in Summa 3. parte q. 87. art. 1. ad 2. ubi docet, *dormienti dimitti peccata mortalia & venialia ratione mortis illatæ pro Chriſto, modo non invenerit voluntatem peccato actu adhærentem:* Ergo cenſet effectum martyrii produci virtute ipſius operis, non diſpoſitionis, quæ ſit in Martyre.

Tu 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. *Effuſio ſanguinis propter Chriſtum*, inquit, *vicem gerit Baptiſmatis. Unde ſicut in pueris baptizatis per gratiam baptiſmalem meritum Chriſti operatur ad gloriam obtinendam, ita & in occiſis propter Chriſtum, meritum martyrii Chriſti operatur ad palmam martyrii conſequendam*. Sicut ergo Baptiſmus agit ex opere operato, ita & martyrium.

Tom. 10. p. 74. col. 1. A. B. Tum in 4. diſt. 4. q. 3. art. 3. ad 1. *Non habet hoc*, inquit, (nempe liberationem a culpa & pœna) *tantum ex opere operante, neque quantum ad pœnam, qua aliquis peccatum per martyrium expiet, quam contingit non eſſe ſufficientem ad ſatisfaciendum pro peccato; neque quantum ad devotionem juſtæ voluntatis, quia contingit, quod voluntate majori charitate informata, aliquis ſine martyrio non poteſt ab omni pœna liberari, ſed hoc habet ex imitatione paſſionis Chriſti*.

Ultima denique pars, nempe requiri in adultis prævias aliquas diſpoſitiones, ut martyrii plenum conſequantur effectum.

Probatur 1. ex Apoſtolo 1. Corinth. 13. v. 3. *Si tradidero*, inquit, *corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt*: Ergo requiritur prævia charitas ſaltem inchoata & initialis.

P. 500. A. Favet Tertullianus Lib. adverſus Praxeam c. 1. ubi de illo ait: *Homo fuit inquietus; inſuper de jactatione martyrii inflatus, ob ſolum & ſimplex & breve carceris tædium; quando etſi corpus ſuum tradidiſſet exurendum, nihil profeciſſet, dilectionem Dei non habens.*

Favet S. Th. 3. parte q. 66. art. 12. ad 2. *Effuſio ſanguinis*, inquit, *non habet rationem Baptiſmi, ſi ſit ſine charitate.*

Tom. 14. Conc. pag. 817. B. Favet Conc. Trid. Seſſ. 14. c. 4. ubi ait contritionem quovis tempore neceſſariam fuiſſe ad impetrandam veniam peccatorum.

II. Mors pro Chriſto inflicta & tolerata in Schiſmatico vel Hæretico, peccatum hæreſis aut ſchiſmatis prius non remittit, quam homo Eccleſiæ Catholicæ fuerit aggregatus; neque valet ejuſmodi martyrium charitate deſtitutum ad Regnum Cœlorum obtinendum, ſed tantum ad mitius in inferno ſupplicium ſubeundum, ſicut expreſſe docet S. Auguſtinus Lib. de patientia cap. 26. Ergo pariter in Catholico peccatore peccata

cata non dimittit martyrium, ſine virtuali ſaltem pœnitentia ac peccatorum deteſtatione, ſeu averſione voluntatis a malo.

II. Id probat praxis & diſciplina Eccleſiæ, quæ inſtante vel ſæviente perſecutione, curabat Martyres nondum baptizatos baptizari, aut nondum per pœnitentiam reconciliatos, reconciliari, ac Euchariſtiæ participatione muniri, ut nimirum his præſidiis confirmati & roborati, paratiores eſſent & alacriores ad ſupplicia pro Chriſto conſtanti animo toleranda. Ita colligimus ex S. Cypriano Ep. 54. ad Cornelium. Hinc eſt, quod Martyres in carceribus detenti poſtulabant a ſociis baptizari; ita ſanctus Romanus ſtatim pro Chriſto trucidandus, ſanctum Laurentium ſollicitabat, *Feſtina*, inquiebat, *me baptizare*. Nonnulli quoque ad tempus ſeſe occultabant, non quidem ut martyrium declinarent, ſed ut baptizari poſſent, quemadmodum de quodam Antonio refert Uſuardi Martyologium, ad diem undecimam Kalendarum Septembris: omnes denique prævis jejuniis, orationibus ac bonis operibus præparabant ſe, ut digni haberentur, qui pro Chriſti nomine contumeliam paterentur, ut dicitur Act. 5. v. 41. Pag. 76

IV. Martyrium verus eſt Baptiſmus, & quidem aquæ Baptiſmo præſtantior; ergo tam requirit in adultis prævias diſpoſitiones, quam Baptiſmus aquæ.

V. Denique, ut valeat in adultis martyrium, debet eſſe voluntaria & ſupernaturalis Chriſti confeſſio; eſt enim actus fortitudinis & charitatis: atqui non poteſt illa confeſſio eſſe voluntaria & ſupernaturalis ſine virtuali ſaltem peccatorum deteſtatione.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam partem Concluſionis: Martyrium eſt actus fortitudinis & charitatis: atqui infantes ſunt incapaces ejuſmodi actuum: ergo &c. martyrii.

Reſp. diſt. maj. Martyrium eſt actus fortitudinis & charitatis in adultis; concedo: in infantibus, ſubdiſtinguo: ex parte operis operati, ſeu pœnæ in odium Chriſti inflictæ, concedo: ex parte operis operantis, nego. Satis enim eſt in infantibus ad laudem & præmium martyrii reportandum, quod in odium Chriſti occiſi ſint.

Inſtabis. Generalis eſt hæc Chriſti ſententia: *Niſi quis renatus fuerit &c.* Ergo ſine Baptiſmo nemo ſalvus eſſe poteſt. Joan. 3. v. 5.

Reſp. Non minus generalem eſſe hanc Chriſti ſententiam: *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Sanguinis ergo Baptiſmus ſupplet vices Baptiſmi aquæ. Matth 10. v. 32.

Objicies 2. contra ſecundam partem. Tertull. L. de pudicitia c. ultimo, negat martyrium verum eſſe Baptiſma. Cum enim nonnulli in vinculis pro fide Chriſti detenti mœchis pœnitentiæ tempus relaxari poſtularent, negat id fieri debere: *Quod ſi eſt*, inquit, *jam & martyrium aliud erit Baptiſma*. P. 575 C.

Reſp. 1. Tertullianum in citato Libro de pudicitia audiendum non eſſe, qui ad Montani partes deſerta Eccleſia jam tum defecerat.

Reſp. 2. citato loco hoc unum dumtaxat velle, nempe non eſſe propter Martyrum merita & preces, omnino relaxandam lapſis pœnitentiam. *Sufficiat*, inquit; *Martyri propria delicta purgaſſe. Ingrati vel ſuperbi eſt in alios quoque ſpargere, quod pro magno fuerit conſecutus.* Quamquam & in hoc aberrat Tertullianus, quod nolit in gratiam Martyrum lapſis quamdam con- Ibid. B.

cedi

cedi indulgentiam ſeu pœnas relaxari : Montaniſta enim factus exiſtimabat non poſſe ab Eccleſia peccata dimmitti . De eadem intempeſtiva indulgentia nonnunquam conqueſtus eſt S. Cyprianus ex amore diſciplinæ ; non ex deſperatione indulgentiæ : non negabat enim poſſe & debere aliquando Eccleſiam in gratiam Martyrum lapſis aliquam pœnarum Canonicarum partem relaxare , ſed ægre admodum ferebat totam relaxari , ita ut ſine ulla pœnitentia ſtatim ad participationem myſteriorum admitterentur ; unde Eccleſiaſticam diſciplinam enervari ac peſſumdari conquerebatur.

Objicies 3. contra tertiam partem : Martyrium eſt actus perfectiſſimæ charitatis : *Majorem dilectionem nemo habet , ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis* , inquit Chriſtus Joan. 15. v. 13. Ergo martyrium agit ex opere operantis , non ex opere operato .

Reſp. diſt. ant. Eſt actus perfectiſſimæ charitatis , objective , aut effective , quæ ex martyrio ſequatur ; concedo : elicitive , aut quæ antecedat , nego . Mors quippe ſubeunda pro Chriſto objectum eſt arduum ac difficillimum , unde maximam vi ſua charitatem producit ; at non ſemper profluit ex maxima charitate elicitive . Revera eam aliquando ſupponere poteſt , ac etiam ſupponit , ſed non neceſſario ; namque ex corrupto nonnunquam principio , puta ex ſuperbia , oſtentatione ac vana gloria &c. poteſt quis mortem ſuſtinere ; unde vulgare effatum : *Martyrem non facit pœna , ſed cauſa* . Supponit igitur martyrium charitatem ſaltem inchoatam & imperfectam , tanquam diſpoſitionem neceſſariam : quod ſi contingeret eam perfectam eſſe , adhuc virtute pœnæ martyrium ad delendam omnem pœnam efficaciter influeret . *Ad actum martyrii* , ait S. Th. 2. 2. q. 124. ar. 2. ad 2. *inclinat quidem charitas , ſicut primum & principale motivum per modum virtutis imperantis , fortitudo autem ſicut motivum proprium per modum virtutis elicientis . Et inde eſt , quod martyrium eſt actus charitatis ut imperantis , fortitudinis autem ut elicientis : inde etiam eſt , quod utramque virtutem manifeſtat . Quod autem ſit meritorium , hoc habet ex charitate , ſicut & quilibet virtutis actus ; & ideo ſine charitate non valet .*

Inſtabis 1. S. Cyprianus Epiſtola 54. ad Cornelium jam laudata , aſſerit lapſos reconciliandos prius eſſe , quam ad martyrium ſubeundum accedant ; refellitque eos , qui contendebant martyrium ſufficere . *Nec quiſquam dicat* , inquit , *qui martyrium tollit , ſanguine ſuo baptizatur* . Ergo exiſtimat Sanctus ille Martyr , martyrium ex ſe ſeu ex opere operato efficax non eſſe , ſed ex opere operantis dumtaxat , ratione charitatis.

Pag. 77. Et S. Bernardus Epiſtola 77. ad Hugonem de S. Victore ; *Pro certo* , inquit , *cum non aliunde martyrium niſi ex fidei merito illam obtinuerit prærogativam , ut ſingulariter vice Baptiſmi ſecure ſuſcipiatur ; non video , cur non ipſa* , (nempe fides) *æque & ſine martyrio apud Deum tantumdem poſſit* .

Tom. 1. *p.* 629. *D.*

Reſp. Ex his hoc unum colligi poſſe , quod probavimus , nempe prævias in adultis conditiones exigi ad effectum martyrii obtinendum . Neque vero martyrium diſpenſat a perceptione Sacramenti Baptiſmi & Pœnitentiæ , cum adeſt ea percipiendi facultas ; imo Martyres ad fidem conſtanter confitendam , ac pro Chriſto mortem obeundam inde magis idonei fiunt , quo majori ex Sacramentis gratia roborantur , ac veluti ad victoriam præformantur .

Inſtabis 2. Martyrium conſiſtit in mortem pro Chriſto , inflicta & tolerata : ſed mors pro Chriſto ſupponit charitatem ; charitas autem primam

mam gratiam; igitur martyrium vi propria primam gratiam non confert, nec conſequenter delet peccata ex opere operato.

Confirmatur; Quia vel martyrium conſiſtit in morte, vel in voluntate ſupernaturali ſubeundæ mortis præſentis pro Chriſto: atqui non poteſt conſiſtere in iſta voluntate; alias poſſet quis ab accepta ſemel per tale propoſitum martyrii gratia excidere, ut contingit uni ex quadraginta Martyribus, quorum martyrium celebrat Eccleſia die 9. Martii: attamen iſtud conſequens negatur a S. Cypriano Præfatione in Librum de exhortatione martyrii, & a S. Gregorio Nazianzeno Orat. 39. quæ eſt in ſancta lumina, ubi ait martyrium eſſe Baptiſmi genus *cæteris eo præſtantius, quod nullis poſtea ſordibus contaminatur*. Pag. 231.

Quod ſi in morte conſiſtat, vix poteſt explicari quandonam gratiam producat ex opere operato: Quod enim agit ex opere operato, debet eſſe perfectum, & in facto eſſe, ut ajunt: atqui mors, quando perfecta eſt ac completa, nihil producere poteſt, cum homo tunc ſit extra ſtatum viæ. Tom. 1. p. 634. D.

Reſp. 1. nego maj. Pro Martyribus enim olim habebantur, qui quodlibet pro Chriſti fide ſupplicium, etſi ad mortem non eſſet, toleraiſſent. Sic Praxeas a Tertulliano Lib. adverſus eum jam citato c. 1. dicitur *de jactatione martyrii inflatus, ob ſolum & ſimplex & breve carceris tædium*. P. 500. A. Sic apud Euſebium L. 5. c. 19. inter ſubſcriptiones Concilii quod habitum eſt adverſus Cataphrygas ſeu Montaniſtas, legitur ſubſcripſiſſe Aurelius Cyrenius martyr. Sic Marcellus Papa die 16. Januarii, Sylverius die 16. P. 187. A. Junii, Martinus II. die 12. Novembris tanquam Martyres ab Eccleſia coluntur, qui tamen a Tyrannis occiſi non ſunt.

Merito igitur dici poteſt, martyrium conſiſtere in voluntate ſupernaturali ſubeundæ mortis præſentis pro Chriſto; neque contrarium evincit prima inſtantiæ confirmatio: namque ut voluntas illa palmam martyrii reportet, debet eſſe conſtans, & non mutari; SS. autem Cyprianus & Gregorius Nazianzenus loquuntur de voluntate firma & perſeverante, ſeu de martyrio per mortem conſummato.

Reſp. 2. diſt. maj. Martyrium conſiſtit in ipſa morte inchoata, ſeu in illis lethalibus vulneribus ex quibus mors naturaliter ſequitur, concedo: in ipſa morte perfecta & phyſice conſummata, ſubdiſtinguo: quantum ad omnem effectum martyrii, gloriam ſcilicet & conſummatam gratiam, concedo: quantum ad ipſam gratiam & remiſſionem peccatorum, tam ratione culpæ quam pœnæ, iterum diſtinguo: conſiſtit in ipſa morte, id eſt in ipſo inſtanti ſeparationis animæ a corpore, concedo: poteſt ſeparationem animæ a corpore, nego. Diſtinguo min. atqui mors ſupponit gratiam, mors conſummata & in facto eſſe, concedo: inchoata, iterum diſtinguo: aliquando ſupponit gratiam & charitatem perfectam, concedo; ſemper & neceſſario, nego. Conſiſtit igitur martyrium, ipſiuſque gratia in eo agonis Chriſtiani inſtanti confertur, in quo licet actu non ſit mors, curſus tamen vitæ, & martyrii certamen conſummatur, ob inevitabilem mortis jamjam impendentis neceſſitatem: quod ſi contingat Martyrem accepto lethali vulnere aliquamdiu in vivis ſuperſtitem permanere, tunc plenam martyrii gratiam aſſequetur, quando ex inflicto vulnere vitam cum morte commutabit; & ita SS. Pontifices mox enumerati ut martyres veri coluntur, quia etſi ſtatim a Tyrannis occiſi non ſint, iis tamen ærumnis ac laboribus ſunt afflicti propter Chriſtum, ex quibus tandem mors ſequuta eſt.

Hinc

Hinc patet ſolutio ad ſecundam confirmationem ; plenitudo enim martyrii conferri ſolet in inſtanti ſeparationis animæ a corpore. Neque hìc ſubtilius ac moroſius inquiri debet, quale ſit illud ultimum inſtans martyrii, an ſit primum hominis non eſſe, vel ultimum eſſe illius: ſatis eſt quod inſtans diſſolutionis ſeu ſeparationis animæ a corpore Deo ſit perſpectum.

Inſtabis 3. Si martyrium agit ex opere operato: ergo eſt verum Sacramentum.

Reſp. nego conſeq. Tum quia martyrium non eſt ordinarium remedium a Chriſto inſtitutum ad remiſſionem peccatorum : tum quia certam non habet verborum formam, ſicut cœtera Sacramenta : tum quia per miniſtros Chriſti non confertur, ſed potius per miniſtros diaboli.

Objicies 4. contra quartam Concluſionis partem. Tam efficax eſt martyrium in adultis, quam in parvulis : ſed in iſtis operatur ſine ullis prævis diſpoſitionibus: ergo & in adultis.

Reſp. Idem argumentum de Baptiſmo aquæ retorqueri poſſe, qui in adultis prævias exigit diſpoſitiones, non vero in parvulis; nec alia quærenda eſt hìc ratio, quam ipſamet adultorum & infantium conditio diverſa, qua fit, ut adulti ſui compotes debeant Sacramenta volentes percipere, adeoque cum iis animi præparationibus quas illorum ſanctitas exigit : econtra infantes propriæ voluntatis nondum capaces, ſine ullo proprio motu ea percipere cum fructu poſſunt.

An, & quomodo perfecta charitas includens votum Baptiſmi, vices ejus ſuppleat.

PRÆNOTANDA.

Obſervandum 1. Baptiſmum flaminis ſeu ſpiritus eum appellari, qui in perfecta contritione ſeu charitate conſiſtit, quæ quidem perfecta eſſe poteſt extenſive vel intenſive. Perfecta dicitur charitas ſeu amor Dei extenſive, quod Deus ſuper omnia diligitur, & rebus omnibus anteponitur; perfecta vero intenſive, quando ſumma intenſione ac maximo conatu & affectu voluntas in Dei amorem rapitur : tanquam enim rem certam & apud omnes exploratam hìc ſupponimus, contritionem imperfectam, quæ attritio nuncupatur, & nullam includit charitatem proprie ac ſtricte ſumptam, non poſſe vices Baptiſmi aquæ ſupplere.

Obſervandum 2. perfectam illam charitatem & cordis contritionem ſpectari poſſe, vel in caſu neceſſitatis, cum impoſſibile eſt reipſa ſuſcipere Baptiſmum; vel extra talem neceſſitatem.

Obſervandum 3. Baptiſmi votum ſeu deſiderium duplex diſtingui poſſe: unum explicitum ſeu expreſſum, quo quis ſciens quid ſit Baptiſmus, actu expreſſo & elicito cupit baptizari; alterum implicitum & generale, quo quis nihil de Baptiſmo ſciens, ſed efficaciter deſiderans Deo in omnibus placere, ſic animo eſt comparatus, ut omnia ejus mandata, cum ad ſuam pervenerit cognitionem, adimplere velit: in iſto quippe affectu includitur voluntas Baptiſmi, ſicut & aliorum Dei mandatorum adimplendorum.

Obſervandum 4. duplicem eſſe imprimis aquæ baptiſmalis effectum; nempe remiſſionem omnis culpæ, & pœnæ.

Obſervandum 5. ſenſum præſentis quæſtionis non eſſe, an perfecta contritio Baptiſmi vices ſuppleat ex opere operato, & per modum Sacramenti;

nihil

nihil quippe hic occurrit, quod non ſit ex parte ipſius operantis: quod ergo voluntas Baptiſmi ſuſcipiendi pro Baptiſmo habeatur, non provenit ex natura rei ipſius: *ſed ex miſericordia Dei, qui propter fidem & deſiderium quærentis ſalutem, complet in neceſſitate, quod eſt ex parte Sacramenti*, ut recte hic obſervat Eſtius in 4. diſt. 4. paragr. 17. Tom. 2. p. 59. c. 1. F.

Senſus igitur quæſtionis eſt, utrum perfecta contritio, ſive extenſive ſive intenſive talis ſit, ſive in neceſſitate, ſive extra, ſuppleat vices Baptiſmi aquæ, quoad remiſſionem omnis pœnæ & culpæ: & quale requiratur Baptiſmi deſiderium ſeu votum; an expreſſum & explicitum; an implicitum in ipſa contritione perfecta incluſum ſufficiat: circa quam controverſiam non una eſt & Veterum & Recentiorum opinio.

OPINIONES.

Fuere inter Veteres tam rigidi & ſeveri defenſores neceſſitatis Baptiſmi, ut exiſtimaverint, nequidem in neceſſitate ſufficere ad ſalutem, Baptiſmi deſiderium ex charitate profectum.

Quarto ſæculo S. Greg. Nazianz. Orat. 40. in ſanctum Baptiſma, non longe a medio, oſtendit iis, qui vi aliqua & inopinato caſu a Baptiſmo excidunt, nihil prodeſſe votum ſeu deſiderium Baptiſmi. Triplicem ſcilicet ibi diſtinguit ordinem eorum, qui non ſunt baptizati.

Primus eſt eorum, qui ferarum more viventes, omnibus vitiis inquinantur, nec multum curant de Baptiſmo; *ita ut*, inquit, *ſi ipſis detur, non gravatim accipiant; ſi non detur, ſuſque deque ferant*. Tom. 1. p. 652. D. Ibid.

Secundus eorum, qui Baptiſmum quidem & honorant & deſiderant, ſed præ ignavia, & ut vitiis liberius indulgeant, diu protrahunt illum, ac differunt.

Tertius eorum, qui recte quidem vivunt, ſed vel propter ignorantiam, vel propter tyrannidem a Baptiſmo exciderunt: *Tyrannis autem*, inquit, *nihil aliud eſt, quam rei alicujus conſequendæ inopinato erepta facultas*. Ibid. pag. 653. B.

Primi & ſecundi ordinis homines non baptizatos graviter puniendos fore aſſerit S. Doctor, utpote qui Baptiſmum neglexerint, quamquam levius aliis, qui contempſerunt: tertii vero ordinis, ſuppliciis quidem æternis non torquendos, quia nihil ſupplicii meruerunt, ſed tamen æternam gloriam non conſecuturos. *Poſtremi*, inquit, *nec cœleſti gloria, nec ſuppliciis a juſto Judice afficietur, utpote qui licet* (Baptiſmo) *ſignati non fuerint, improbitate tamen careant, atque hanc jacturam paſſi potius fuerint, quam fecerint*. Quod illuſtrat ibidem exemplo hominis, qui voluit quidem alium occidere, quem tamen de facto non occidit; voluntas illius apud Judices pro facto non habetur; neque tanquam reus homicidii plectitur. Ibid.

In hoc poſtremo ordine ſupponit S. Doctor hominem recte viventem, carentem improbitate, qui non ex contemptu, neque ex negligentia, ſed ex inopinato tantum caſu Baptiſmum non percipit, qui tamen nec ſuppliciis eſt afficiendus, cum careat improbitate; (qua nihilominus non careret, ſi ſupponeret eum ex negligentia ſaltem a Baptiſmo excidiſſe) nec gloria donandus, quia caret Baptiſmo. Medium igitur aliquem locum putat eſſe pro ejuſcemodi hominibus, ſicut & pro infantibus morte immatura ante perceptum Baptiſma raptis; adeoque putat votum ſeu deſiderium Baptiſmi junctum cum vitæ probitate non ſufficere ad æternam gloriam.

Nonnulli ex noſtris conantur in benigniorem ſenſum inflectere ſanctum

Doctorem ; quaſi ſupponeret eos, de quibus tertio loco loquitur, non habere deſiderium ſeu voluntatem percipiendi Baptiſmatis ex charitate ſeu contritione perfecta ; ſed aliquam ex eorum parte cauſam ſubeſſe, propter quam baptiſmali gratia privati fuerint. Laudamus quidem eorum conatum & optaremus poſſe S. Doctoris verba in hunc ſenſum adduci ; ſed reclamat ipſe contextus, reclamat ipſe Nicætas hujus Orationis Commentator.

T. 8. Append. pag. 79. D. Quinto ſæculo Gennadius Maſſilienſis, qui verus eſt Auctor Libri de Dogmatibus Eccleſiaſticis, apud S. Auguſtinum T. 8. in Appendice c. 41. alias 74. docet Catechumenum non ſalvari, etiamſi in bonis operibus vixerit, niſi Baptiſmo aquæ aut ſanguinis fuerit purgatus.

Sexto ſæculo S. Fulgentius Epiſt. 12. ad Ferrandum Diaconum de Baptiſmo Æthiopis, eo etiam inclinare videtur, nempe votum Baptiſmi non ſufficere ad ſalutem, etiam premente neceſſitate. Rogatus enim a Ferrando Diacono, quid ſentiendum foret de Baptiſmo cujuſdam Æthiopis, qui in catechumenatu diu tentatus, ac probatus ſubito morbo, ſenſu, ac voce deſtitutus, in extremis baptizatus fuerat, reſpondet 1. recte illum fuiſſe baptizatum, ac præcedentem fidei promiſſionem, ac pietatem, quam revocaſſe non cenſebatur, ei cum Baptiſmo ſufficere ad ſalutem. Reſpondet 2. c.

P. 223. 8. *illum ſine Baptiſmi Sacramento ſola confeſſione non potuiſſe ſalvari. Qui enim crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit. Illum utique adoleſcentem, quia credidiſſe & confeſſum fuiſſe novimus, ideo per Sacramentum Baptiſmatis ſalvum fuiſſe firmamus: qui ſi non baptizaretur, non ſolum neſciens, ſed etiam ſciens, nullatenus ſalvaretur. Via enim ſaluti fuit in confeſſione, ſalus in Baptiſmate. Nam in illa ætate, non ſolum ei confeſſio ſine Baptiſmate nihil prodeſſet, ſed nec ipſum Baptiſma non credenti, neque confitenti nullatenus proficeret ad ſalutem.*

P. 519. Ex L. de fide ad Petrum c. 3. ſic loquitur: *Ex illo tempore quo Salvator noſter dixit: Si quis renatus non fuerit &c. abſque Sacramento Baptiſmatis, præter eos, qui in Eccleſia Catholica ſine Baptiſmate pro Chriſto ſanguinem fundunt, nec Regnum Cælorum poteſt quiſquam accipere, nec vitam æternam.* Clariora hæc ſunt, quam ut alium in ſenſum poſſint detorqueri.

Sæculo decimo tertio, tempore S. Bernardi, fuere qui contenderunt ex quo primum a Chriſto dictum eſt: *Niſi quis renatus fuerit* &c. neminem abſque percepto re Baptiſmo, vel, ejus vice, martyrio, ullatenus ſalvari potuiſſe, etſi forte quis cum vera fide & contritione cordis illum expeteret. Ita teſtatur S. Bernardus Epiſt. 77. ad Hugonem Victorinum, a quo de iſta quæſtione interrogatus fuerat. Tom. 1. p. 615.

Videtur tunc temporis excitata hæc quæſtio ; de qua conſultus eſt Innocentius III. & de qua ſcripſere ex profeſſo S. Bernardus jam dicta Epiſtola, Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis par. 6. c. 7. & Magiſter Sententiarum L. 4. diſt. 4. lit. D.

Inter recentiores, Michael Bajus, aut quiſquis auctor eſt propoſitionum, quæ a S. Pio V. & Gregorio XIII. damnatæ ſunt, exiſtimat Catechumenos ante perceptum Baptiſmum habere quidem poſſe perfectam charitatem & contritionem, ſed peccatorum remiſſionem non obtinere niſi per Baptiſmum. Talis enim eſt propoſitio 31. *Charitas perfecta, quæ eſt ex corde puro, & conſcientia bona, & fide non ficta, in Catechumenis & pœnitentibus poteſt eſſe ſine remiſſione peccatorum.* Oper. Baii part. 2. p. 53.

Tom. 2 p. 219. c. 2. Eſtius in 4. diſtinct. 17. paragr. 2. docet peccata non remitti ordinarie ante actualem Baptiſmi, vel Pœnitentiæ perceptionem, etſi perfecta ſit

tum

tum intenſive, tum extenſive charitas, ſed raro tantum & in neceſſitate.

Pamelius in Scholiis ad Epiſt. 54. S. Cypriani fatetur quidem contritionem ſolam ſufficere ad remiſſionem peccatorum in caſu neceſſitatis, non vero extra neceſſitatem.

Sunt inter Scholaſticos, qui putant implicitum Baptiſmi deſiderium ſufficere ad juſtificationem; ſed ad vitam æternam obtinendam neceſſarium eſſe explicitum. Eo videtur inclinare Melchior Canus Relectione de Sacramentis in genere art. 2. concluſione 3. Sunt, qui implicitum ſolummodo ſufficere volunt, ſive ad juſtificationem, ſive ad vitam æternam obtinendam. Ita Vega L. 5. ſuper Conc. Trid. c. 14. Vaſq. & alii. Sunt qui, facta diſtinctione eorum quibus promulgata eſt lex Baptiſmi, & eorum qui penitus illam ignorant, dicunt iſtis ſufficere votum implicitum, aliis vero neceſſarium eſſe explicitum. Ita ſentire videtur Dominicus Soto in 4. diſt. 5. qu. un. art. 2. Sunt denique, qui per votum Baptiſmi cenſent omnem culpam & pœnam remitti; alii vero fatentur quidem culpam, negant vero pœnam omnem condonari. His ita expoſitis, ſit

CONCLUSIO.

Baptiſmus flaminis, ſeu perfecta charitas & cordis contritio includens votum Baptiſmi aquæ, illius vices ſupplet in adultis.

Prob. 1. ex Scripturis quæ charitatis vim ſæpius commendant. Jo: 14. v. 14. *Qui diligit me, diligetur a Patre meo, & ego diligam eum.* Ezechielis 18. v. 21. *Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis ſuis ... vita vivet & non morietur.* Et v. 30. *Convertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris, & non erit vobis in ruinam iniquitas.* Rom. 10. v. 11. *Omnis, qui credit in illum, non confundetur.* Et v. 13. *Quicumque invocaverit nomen Domini, ſalvus erit.*

Prob. 2. ex Concilio Tridentino tribus in locis.

Seſſione 6. c. 4. ubi docet: *poſt Evangelium promulgatum, nunquam fieri tranſlationem a ſtatu veteris Adæ ad ſtatum gratiæ, ſine lavacro regenerationis aut ejus voto.* Tom. 14. Conc. pag. 758. C.

Seſſ. 7. can. 4. de Sacramentis in genere, damnantur, qui dicunt *ſine Sacramentis aut eorum voto, per ſolam fidem homines a Deo gratiam juſtificationis adipiſci.* Ibid. pag. 776. E.

Denique Seſſ. 14. c. 4. ſic loquuntur Patres: *Docet præterea* (ſancta Synodus) *etſi contritionem aliquando charitate perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare, priuſquam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur; ipſam nihilominus reconciliationem ipſi contritioni, ſine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam.* Ibid. pag. 817. D.

Atqui eadem eſt ratio contritionis ex charitate perfecta ante Baptiſmum. Nam c. 2. de Pœnitentia dicitur: *Eſt autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſalutem neceſſarium, ut nondum regeneratis ipſe Baptiſmus.* Sicut igitur contritio ex charitate perfecta non tollit peccatum mortale poſt Baptiſmum, ſine voto Pœnitentiæ; ita neque ante Baptiſmum, ſine ipſius voto. Ibid. pag. 816. E.

Ex his patet falſam eſſe, ac merito a SS. Pontificibus S. Pio V. & Gregorio XIII. proſcriptam fuiſſe memoratam Baii propoſitionem.

H 2 Quin

Quin Innocentius III. qui ſedere cœpit an. 1190. Concluſionem noſtram duobus Decretis evidenter confirmat: primum eſt ad Metenſem Epiſcopum, & extat L. 3. Decretal. tit. 42. c. 4. Interrogatus ſcilicet, quid ſentiendum eſſet de quodam Judæo qui morti proximus ſeipſum baptizaverat, reſpondet 1. *quod cum inter baptizantem & baptizatum debeat eſſe diſcretio, iſte Judæus denuo ſit baptizandus ab alio*; tum addit: *Quamvis ſi talis continuo deceſſiſſet, ad cœleſtem patriam protinus evolaſſet propter Sacramenti fidem, & non propter fidei Sacramentum.*

Alterum Decretum extat eodem Libro tit. 43. cap. *Apoſtolicam. De Præsbytero non baptizato*, ubi ſic reſpondet Epiſcopo Cremonenſi: *Si in ſanctæ matris Eccleſiæ & Chriſti nominis confeſſione perſeveraverit, ab originali peccato ſolutum, & cœleſtis patriæ gaudium eſſe adeptum aſſerimus incunctanter.*

Tum laudat auctoritatem SS. Auguſtini & Ambroſii: monetque prædictum Epiſcopum, *ut ſopitis quæſtionibus Doctorum, Ss. Patrum ſententias teneat, & in Eccleſia ſua juges preces, hoſtiaſque Deo offerri jubeat Præsbytero memorato.*

Ex quibus, ſicut & ex Hugone Victorino & S. Bernardo, videmus tunc temporis inter Doctores quæſtionem noſtram excitatam & agitatam fuiſſe.

Probatur 3. ex Ss. Patribus.

S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum, ſupponit manifeſte votum, ac deſiderium Baptiſmi vices ejus ſupplere. Cum enim in ea verſaretur opinione, Baptiſmum ab Hæreticis collatum nullum eſſe, hanc ſibi proponit quæſtionem: *Quid nempe fiet de his, qui ab hæreſi ad Eccleſiam venientes,*
P. 128. *ſine Baptiſmo admiſſi ſunt?* (& ita diem extremum obierunt) Reſpondet Deum ex ſua indulgentia & miſericordia eorum voluntatem ſupplere poſſe. Eadem plane mens fuit S. Dionyſii Alexandrini in Epiſtola ad Xiſtum S. P. apud Euſeb. L. 7. c. 9.

Tom. 2. p. 1188. A. B. S. Ambr. Oratione funebri de obitu Valentiniani Imperatoris ſic loquitur: *Audio vos dolere, quod non acceperit Sacramenta Baptiſmatis. Dicite mihi, quid aliud in nobis eſt, niſi voluntas, niſi petitio? At qui etiam dudum hoc voti habuit, ut antequam in Italiam veniſſet, initiaretur, & proxime baptizari ſe a me velle ſignificavit; & ideo præ cæteris cauſis me accerſendum putavit.. Non habet ergo gratiam, quam deſideravit? Non habet quam popoſcit? certe quia popoſcit, accepit. Et ubi eſt illud? Juſtus quacumque morte præventus fuerit, anima ejus in refrigerio erit?* Sapientiæ 4. Et paulo poſt:
Ibid. D. *Quod ſi Martyres ſuo abluuntur ſanguine, & hunc ſua pietas abluit & voluntas:* Denique poſt multa, converſo ad eum ſermone: ait: *Non quicumque te, ſed*
Ibid. pag. 1193. F. *Chriſtus illuminavit gratia ſpiritali: ille te baptizavit, quia humana tibi officia defuerant. Plus adeptus es, qui minora te amiſiſſe credebas.*

Sanctus Auguſtinus L. 4. de Baptiſmo c. 22. *Invenio*, inquit, *non tantum*
Tom. 9. p. 139. C. *paſſionem pro nomine Chriſti, id quod ex Baptiſmo deerat poſſe ſupplere; ſed etiam fidem, converſionemque cordis, ſi forte ad celebrandum myſterium Baptiſmi in anguſtiis temporum ſuccurri non poteſt.* Et poſtea adducto latronis exemplo, ſic pergit: *Quantum itaque valeat etiam ſine viſibili Sacra-*
Ibid. D. *mento Baptiſmi, quod ait Apoſtolus: Corde creditur ad juſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem; in illo latrone declaratum eſt: ſed tunc impletur inviſibiliter, cum myſterium Baptiſmi non contemptus Religionis, ſed articulus neceſſitatis excludit.* Adducit quoque exemplum Cornelii, qui ante-
Ibid. pag. 140. D. quam baptizaretur, juſtificatus erat.

De-

Denique S. Bern. ex profeſſo Epiſt. 77. Concluſionem noſtram demonſtrat variis momentis præſertim SS. Ambroſii, & Auguſtini auctoritate: *Ab his, inquit, columnis, Auguſtinum loquor & Ambroſium, crede mihi, difficile avellor. Cum his, inquam, me aut errare, aut ſapere, credens & ipſa ſola fide hominem poſſe ſalvari cum deſiderio percipiendi Sacramenti; ſi tamen pro adimplendi deſiderio mors anticipans, ſeu alia quæcumque vis invincibilis obviarit.* Tom. 1. p. 629. A.

Inde eſt, quod ſacra Facultas Pariſienſis an. 1560. conſulta circa propoſitionem iſtam: *Per contritionem perfectam, non adhibito realiter Sacramento Baptiſmi vel Pœnitentiæ, non dimittitur crimen, extra caſum martyrii, & neceſſitatis*, declarat Judicio ſuo doctrinali, propoſitionem eſſe hæreticam.

Quæres 1. quale requiratur Baptiſmi votum ſeu deſiderium: an explicitum ſeu expreſſum; an implicitum, & generale ſufficiat.

Quale votum Baptiſmi neceſſarium ſit an explicitum, vel implicitum.

Reſp. cum diſtinctione. Vel enim cognoſcitur præceptum Baptiſmi, vel ignoratur invincibiliter: ſi poſterius, ſufficit votum implicitum, quod ſemper includitur in contritione perfecta. Sic v. g. qui audita Evangelii prædicatione; de Baptiſmo tamen nihil audiviſſet, & fidem in Chriſtum ex charitate perfecta formatam haberet, ac ſtatim migraret ex hac vita, haud dubie non haberet expreſſum Baptiſmi deſiderium, cujus neceſſitatem ſupponitur ignorare invincibiliter; haberet igitur implicitum dumtaxat, & generale, cum quo ſalvus ille foret. Si vero cognoſcatur Baptiſmi præceptum, ejuſque neceſſitas; votum illius expreſſum ſeu explicitum requiritur. Tum quia id innuere videntur citata Concilii Tridentini, & SS. PP. teſtimonia, quibus aſſerunt contritionem perfectam juſtificare cum voto Baptiſmi: atqui ſi de voto ſolum implicito, & generali loquerentur, inutile fuiſſet addere: *cum voto Baptiſmi*; ſtatim enim, ac quis ſupponitur habere perfectam contritionem, habet quoque generale deſiderium adimplendi quidquid eſt a Chriſto præſcriptum; ejuſmodi quippe deſiderium ſemper includitur in contritione perfecta. Tum quia votum medii, quod ex ordinatione divina neceſſarium eſt ad ſalutem, debet eſſe diverſum a voto rei ex ſolo præcepto neceſſariæ: atqui votum rei ex ſolo præcepto neceſſariæ debet eſſe ſaltem implicitum. Sic morti proximus debet ſaltem implicitum habere deſiderium Euchariſtiæ, & Unctionis extremæ, quia utriuſque Sacramenti uſum infirmis in vitæ periculo conſtitutis Chriſtus imperavit: ergo votum rei, quæ neceſſaria eſt abſolute ſeu neceſſitate medii, debet eſſe explicitum.

Verum, inquies, numquid etiam requiritur explicitum deſiderium mandata Dei obſervandi, quando cognoſcuntur, & reipſa poſſunt adimpleri? haud dubie. At hoc poſito, quid diſcriminis erit inter votum Baptiſmi, aut Pœnitentiæ, & aliorum mandatorum Chriſti?

Reſp. 1. cœterorum Chriſti mandatorum deſiderium non debere neceſſario eſſe explicitum, ſed implicitum ſufficere. Reſp. 2. quod etſi neceſſe aliquando foret votum illud aliorum Chriſti mandatorum eſſe explicitum, adhuc id diſcriminis eſſet inter votum Baptiſmi, Pœnitentiæ, & aliorum mandatorum, quod ex ordinatione divina Baptiſmi aut Pœnitentiæ votum ſuppleat vices illorum Sacramentorum; unde merito Concilium Tridentinum dixit: *Contritionem non juſtificare ſine voto Baptiſmi aut Pœnitentiæ*. At votum aliorum mandatorum vices eorum nec ſupplet, nec effectus producit.

Quæres 2. an per votum Baptiſmi extinguatur omne debitum pœnæ temporalis ſubeundæ.

Reſp. ex citatis SS. PP. teſtimoniis id non conſtare. 1. Quia Scripturæ teſtimonia, quibus pœnitentibus, credentibus, & nomen Domini invocantibus ſalus promittitur, cohærent cum onere perſolvendi pœnam temporalem. 2. Quia Deus id tantum ſupplere præſumitur, quod ſimpliciter & abſolute neceſſarium eſt: ac totius pœnæ relaxatio non eſt ejuſmodi. 3. Quia Eccleſia pro Catechumenis non baptizatis, defunctis orabat, ſacrificia offerebat, quod pro Valentiniano fecit Ambroſius, & Innoc. III. pro Præsbytero non baptizato fieri juſſit. Contingere tamen poteſt, ut tantus ſit fervor charitatis, tanta vis, & intenſio, ut omnis pœnæ remiſſionem impetret.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Communis fuit per quinque priora ſæcula Eccleſiæ Romanæ, & Hiſpaniæ mos, ut nec cum Catechumenis, qui ſine Baptiſmo, nec cum pœnitentibus, qui ſine reconciliatione mortui fuerant, communicaret, nec pro iis & preces funderet, & offerret ſacrificium: ſed aliunde oriri non potuit hæc diſciplina, quam ex perſuaſione votum Baptiſmi aut Pœnitentiæ ſupplere non poſſe vices utriuſque Sacramenti.

Major videtur certa.

De Eccleſia Romana teſtis eſt S. Leo Epiſt. 82. alias 91. ad Theodorum Forojulienſem Epiſcopum, ubi ſic loquitur: *Si autem aliquis eorum, pro quibus Domino ſupplicamus, quocumque interceptus obſtaculo, a munere indulgentiæ præſentis exciderit; & priuſquam ad conſtituta remedia perveniat, temporalem vitam humana conditione finierit, quod manens in corpore non receperit, conſequi exutus carne non poterit.* (Tom. 1. p. 605.)

Teſtis Gelaſius I. S. Pontifex: in Concilio enim Romano celebrato pro abſolutione Cumani Epiſcopi hæc habet: *Nec nos jam mortuis veniam præſtare depoſcant, quod nobis poſſibile non eſſe manifeſtum eſt. Alia eſt cauſa ſuperſtitum, alia defunctorum.* (T. 4. Conc. p. 1274. D.)

Teſtis Vigilius I. qui obiit ann. 559. & Leoni, ac Gelaſio ſubſcribit, quorum Decreta ad calcem latæ a ſe Conſtitutionis de tribus Capitulis, laudat & approbat.

De Eccleſia Hiſpanica conſtat ex II. Concilio Bracarenſi an. 563. c. 17. ubi ſic legimus: *Placuit, ut Catechumenus ſine redemptione Baptiſmi defunctis, ſimili modo neque oblationis commemoratio, neque pſallendi impendatur officium; & hoc per ignorantiam uſurpatum eſt.* (T. 1. Conc. 541. E.)

Reſp. 1. ad maj. Eccleſiarum diſciplinam hac in parte variam fuiſſe, illæſa ſemper, & integra remanente fide.

Eccleſia Mediolanenſis quarto ſæculo, pro Valentiniano ſine Baptiſmo defuncto, jubente & hortante ſanctiſſimo Epiſcopo Ambroſio, preces publicas ac ſolemne ſacrificium obtulit.

Eccleſia Carthaginenſis idem teſtatur in ſuo IV. Conc. Carthag. an. 398. can. 79. ubi de pœnitentibus ita ſtatuit: *Pœnitentes, qui attente leges pœnitentiæ exequuntur, ſi caſu in itinere vel in mari mortui fuerint, ubi eis ſubveniri non poſſit, memoria eorum, & orationibus, & oblationibus commendetur.* (T. 2. Conc. p. 1205. F.)

Eccleſia Arelatenſis idem quoque ſignificat in ſuo II. Conc. Arelatenſi an. 452. can. 12. *De his*, inquiunt Patres, *qui in pœnitentia poſiti vitam exceſſerunt, placuit nullum vacuum Communione debere dimitti; ſed pro eo quod honoravit pœnitentiam, oblatio illius ſuſcipiatur.* (T. 4. Conc. p. 1012. D.)

Eccle-

Eccleſia Hiſpanica idem obſervavit in Concilio XI. Toletano an. 675. *T. 6 Con. p. 551. E.*
can. 12. his verbis: *De his autem, qui accepta pœnitentia, antequam reconcilientur, ab hac vita receſſerint, quamquam diverſitas præceptorum de hoc capitulo habeatur, illorum tamen nos ſententias placuit ſequi, qui multiplices numero de hujuſmodi humanius decreverunt, ut & memoria talium in Eccleſiis commendetur, & oblatio pro eorum dedicata ſpiritibus accipiatur.*

Eccleſia denique Romana ſexto ſæculo mutavit diſciplinam a Leone, & Gelaſio prius inductam. Tunc enim communicare cœperunt SS. Pontifices cum pœnitentibus, qui ante acceptam abſolutionem obierant: tunc perſonas in hæreſi, aut ſaltem in ſuſpicione hæreſeos mortuas ex albo Fidelium deleverunt, idque poſt Concilium V. generale an. 553. cujus veſtigiis adhærens Concilium ſextum, multos Epiſcopos, dum viverent, nequaquam damnatos, poſt mortem excommunicationis ſententia punivit, prohibuitque, ne pro iis publicæ preces funderentur, aut offerretur ſacrificium. Hujus diſciplinæ meminit Innocentius III. Extra: *De ſententia excommunicationis c. 28.* ubi ſic reſpondet: *Poteſt tamen & debet ei Eccleſiæ beneficio ſubveniri,* (loquitur de homine, qui dum viveret, excommunicatione percuſſus fuerat) *ut ſi de ipſius viventis pœnitentia per evidentia ſigna conſtiterit, defuncto etiam abſolutionis beneficium impendatur.* Idem Innocentius argumentum ſolvit, quo Leonis, & Gelaſii diſciplina nitebatur: *Nec obſtat,* inquit, *quod Eccleſiæ legitur attributa poteſtas ligandi atque ſolvendi homines ſuper terram tanquam non poſſit ſolvere & ligare ſub terra ſepultos, & quod legitur: Non communicetur mortuo, cui non eſt communicatum & vivo: cum etſi communicatum non fuerit communicandum tamen illi fuiſſet, quem non contemptus Religionis, ſed neceſſitatis articulus impedivit, & in cæteris caſibus Canonibus denotatis, ligaſſe legatur Eccleſia mortuos, & ſolviſſe.*

Reſp. 2. ad min. Nego cauſam denegatæ Communionis iis, qui vel ſine reconciliatione, vel ſine Baptiſmo ex hac vita migraſſent, hanc fuiſſe, quod exiſtimaverint Veteres in neceſſitate votum Pœnitentiæ, aut Baptiſmi non ſufficere: (neque enim ex deſperatione indulgentiæ, ut ait S. Auguſt. ex rigore diſciplinæ ſic egerunt;) ſed ut Fideles majori ſtudio, ardore, ac vigilantia pœnitentiæ, & catechumenatus laboribus incumbentes, ad gratiam reconciliationis, aut regenerationis cito percipiendam timore illius pœnæ adducerentur. Unde S. Leo de illis non deſperat, ſed eorum cauſam uni Judicio Dei vult committi: *Nec neceſſe eſt,* inquit, *nos eorum,* *Tom. 1. p.*
qui ſic obierunt, merita actuſque diſcutere, cum Dominus Deus noſter, cu- *605.*
jus judicia nequeunt comprehendi, quod ſacerdotale miniſterium implere non potuit, ſuæ juſtitiæ reſervaverit.

Objic. 2. auctoritatem S. Ambroſii L. de Myſteriis c. 4. ubi ſic loquitur: *Credit Catechumenus in Crucem Domini Jeſu, quia & ipſe ſignatur:* *Tom. 2. p.*
ſed niſi baptizatus fuerit in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, *330. B.*
remiſſionem non poteſt accipere peccatorum, nec ſpiritalis gratiæ munus haurire.

Et L. 2. de Abrahamo cap. 11. adducto loco S. Joan. *Niſi quis renatus fuerit &c. Utique,* inquit, *nullum excipit, non infantem, non aliqua* *Tom. 1. p.*
præventum neceſſitate. *331. A.*

Reſp. ad primum, loqui S. Doctorem de illis adultis, qui cum poſſint, & debeant baptizari, negligunt tamen, vel etiam contemnunt Baptiſmum; quos merito ait ſine Baptiſmo ſalvos eſſe non poſſe.

Ad ſecundum: loquitur tantum de infantibus, qui non poſſunt ſalvi fieri

 ſine

ſine Baptiſmo actu percepto, (excepto caſu martyrii) non vero de adultis, quod patet ex verbis iſtis immediate ſequentibus: *Habemus tamen*, inquit, Ibid. *illam opertam pœnarum immunitatem, neſcio an habeant regni honorem.*

Quamquam poſtrema verba, quibus dubitare videtur, an infantes ſine Baptiſmo defuncti habeant regni honorem, cum ſapiant errorem Pelagianum, ſuſpicari merito poſſumus ab aliquo hæretico intruſa eſſe, ut ſcite obſervant doctiſſimi Benedictini, quorum cura & ſtudio recognita ſunt, & prælo mandata S. Ambroſii Opera; præſertim cum ipſe S. Doctor eodem citato cap. 11. L. 2. de Abraham n. 76. affirmate dixerit, *neminem aſcendere in Regnum Cœlorum, niſi per Sacramentum Baptiſmatis.* Ibid. pag. 348. F.

Objic. 3. auctoritatem S. Auguſtini multis in locis.

Tractatu 18. in Joan. *Quantumcumque*, inquit, *Catechumenus proficiat, adhuc tamen ſarcinam ſuæ iniquitatis portat: non illi dimittitur, niſi cum venerit ad baptiſmum.* To.3. p. 2. p. 394. C.

Et Tract. 4. de iiſdem Catechumenis loquens: *Omnia peccata*, inquit, *ſuper illos ſunt; & niſi venerint ad ſalutarem Baptiſmum, ubi peccata ſolvuntur, cum omni ſua excellentia non poſſunt intrare in Regnum Cœlorum.* Ibid. pag. 318. B.

Lib. 1. de origine animæ cap. 9. *Nemo fit*, inquit, *membrum Chriſti, niſi aut Baptiſmate in Chriſto, aut morte pro Chriſto.* To. 10. p. 342. D.

Lib. 2. de peccatorum mer. & remiſſione c. 26. *Sanctificatio Catechumeni, ſi non fuerit baptizatus, non ei valet ad intrandum in Regnum Cœlorum.* Ibid. pag. 63. A.

Lib. de Unitate Eccleſiæ c. 22. *Utrumque*, inquit, *neceſſarium eſt ad Regnum Dei adipiſcendum, & Baptiſmus, & juſtitia.* Tom. 9. p. 379. G.

Denique Lib. 4. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 21. *Sicut*, inquit, *bono Catechumeno Baptiſmus deeſt ad capeſſendum Regnum Cœlorum; ſic malo baptizato vera converſio ... Alterum ſine altero parum eſt; utrumque perficit illius poſſeſſionis hæredem.* Ibid. pag. 138. F. Ibid. pag. 139. A.

Ex quibus ut teſtimoniis iſtud concluditur, aut neminem juſtificari antequam baptizetur: aut Catechumenum juſtitiam aſſequi poſſe, etiam ante Baptiſmum, ſicut de Cornelio fatetur S. Auguſtinus Lib. 4. de Baptiſmo c. 21. 22. & 24. non tamen conſequi remiſſionem peccatorum, ſicut contendit Michael Bajus.

Reſp. ad primum, & ſecundum teſtimonium, S. Doctorem loqui de illis ſuperbis, & elatis Catechumenis, qui de ſuis præſumentes bonis operibus, quaſi inutilem ſibi Baptiſmum negligebant, vel etiam contemnebant, ſeque aliis Chriſtianis baptizatis longe meliores præſumebant; quos merito S. Auguſtinus ait *ſarcinam iniquitatis ſuæ portare*, donec depoſita ſuperbia, ad Baptiſmum humiles acceſſerint. Hunc eſſe S. Doctoris ſenſum conſtat ex verbis, quæ præcedunt, ea quæ laudata ſunt ex Tract. 13. in Joan. *Quare*, inquit, *oportebat, ut Dominus baptizaretur? quia multi contempturi erant Baptiſmum, eo quod jam majore gratia præditi viderentur, quam viderent alios Fideles. V. g. jam continenter vivens Catechumenus, contemneret conjugatum, & diceret ſe meliorem, quam ille ſit Fidelis. Ille Catechumenus poſſet dicere in corde ſuo: Quid mihi opus eſt Baptiſmum accipere, ut hoc habeam quod & iſte, quo jam melior ſum?* To. 3. p. 3. p. 393. F.

Ad tertium: cum ait S. Doctor, neminem fieri membrum Chriſti, niſi per Baptiſmum, non tantum intelligit Baptiſmum re, ſed etiam voto perceptum, ex perfecta nimirum charitate: ita colligere eſt ex teſtimoniis, quæ inter probationes Concluſionis adducta ſunt.

Ad

Ad quartum: loquitur S. Auguſtinus de variis ſanctificationibus, quibus Catechumeni ad Baptiſmum præparabantur, & præformabantur, ut ſigno Crucis, impoſitione manuum &c. quæ omnia profecto, niſi acceſſerit Baptiſmus, ad Regnum Cœlorum perducere non poſſunt, niſi jungantur cum charitate perfecta, quæ Baptiſmi vices ſupplet, quando *non contemptus Religionis, ſed articulus neceſſitatis illum excludit*, ut loquitur S. Auguſt. antea citatus l. 4. de Baptiſmo c. 22. Tom. 9. p. 239. D.

Ad quintum ex Lib. de Unitate Eccleſiæ: loquitur S. Doctor ex hypotheſi ordinaria, qua, omni ſecluſa neceſſitate probibente, poteſt Baptiſmus percipi ab iis, qui eum non contemnunt; quo certe caſu verum eſt, quod ait S. Doctor, utrumque neceſſarium eſſe, & Baptiſmum, & juſtitiam: *In contemptore autem Baptiſmi* (pergit ſtatim) *non poteſt eſſe juſtitia*. Ibid. Ergo ſupponit eam adeſſe poſſe in eo, qui Baptiſmum non perciperet, non quidem ex contemptu, ſed ex neceſſitate. p. 379. C.

Ad ultimum ex l. 4. contra Donat. c. 21. eadem eſt reſponſio, nempe loqui S. Doctorem de bono quidem Catechumeno, ſed qui ex negligentia ad Baptiſmum non accederet. *Si enim*, inquit, *Cornelius etiam Spiritu S. jam accepto baptizari noluiſſet, contempti tanti Sacramenti reus fieret*. Ibid. p. 138. C. Et c. 25. ejuſdem Libri *Converſio cordis*, inquit, *poteſt quidem ineſſe non percepto Baptiſmo, ſed contempto non poteſt*. Unde idem S. Doctor citato c. 21. ejuſdem Libri ait: *Non dubito Cathecumenum Catholicum divina charitate flagrantem Hæretico baptizato anteponere*. Ibid. p. 141. C. Ibid. p. 138. D.

Objicies 4. Vel contritio juſtificat dependenter a voto Baptiſmi, vel independenter: neutrum dici poteſt.

Non primum, quia minorem vim non habet contritio poſt Baptiſmum inſtitutum, quam antea: atqui ante inſtitutionem Baptiſmi juſtificabat ſine illius voto.

Non ſecundum, alias Baptiſmus in voto neceſſarius non eſſet ad ſalutem.

Reſp. contritionem juſtificare cum voto Baptiſmi, ſicut docet Concilium Tridentinum; neque inde ſequitur imminutam eſſe ipſius vim, ſed tantum additum eſſe novum mandatum. Præterea in contritione ſemper includitur voluntas obſervandi omnia Dei mandata, alias imperfecta illa foret.

Objicies denique: S. Ambroſius in funebri Oratione Valentiniani, affirmat eum ad cœleſtia gaudia perveniſſe; cenſet igitur votum Baptiſmi tollere omne debitum pœnæ temporalis luendæ.

Reſp. a Valentiniani morte uſque ad tempus, quo S. Ambroſius Mediolani funebre ejus Encomium recitavit, multos dies fluxiſſe, ut patet ex hiſtoria mortis illius, quæ Viennæ in Galliis contigit: unde licet Valentinianum jam tum gloria cœleſti potitum fuiſſe concedatur, non poſſet tamen colligi; eum poſt mortem aliquas non ſuſtinuiſſe ab igne purgatorio pœnas. Dici præterea poteſt, S. Doctorem ex vehementia & ardore charitatis, qua flagrabat Imperator, conjeciſſe, eum ab omni pœna immunem fuiſſe: idcirco, conjeciſſe, non certo definiiſſe; ſiquidem hortatus eſt plebem chriſtianam, ut pro eo preces ad Deum funderet, & incruentum ſacrificium offerret.

Inſtabis: Valet in præſenti quæſtione vulgatum axioma: *Voluntas pro facto reputatur*; ergo ſicut Baptiſmus re ſuſceptus expungit omnis pœnæ debitum, ita & ejus votum ſeu deſiderium.

Reſp. prædictum axioma obtinere tantum in iis operibus, in quibus non opus operatum ſpectatur, ſed meritum operantis: voluntas enim cum ſatis magna & efficax eſt, *pro facto* idcirco reputatur, quod tota meriti ratio in voluntate poſita ſit, quæ quidem tanta eſſe poteſt abſque opere, quanta operi conjuncta, quin & interdum major; in quibus proinde, quod pro facto reputetur voluntas, non tantum miſericordiæ Dei eſt, ſed aut naturæ & dignitatis rei, aut ſaltem primæ inſtitutionis. Quod quidem perſpicuum eſt in malis operibus, velut ſi quis omnino voluit hominem occidere, nec tamen potuit: cum enim hic non minori malitia affectum gerat animum, quam ſi homicidium re vera perpetraſſet, coram Deo reus eſt, & juſto judicio damnatur. At in illis operibus, in quibus non meritum operantis, ſed opus ipſum operatum attenditur, ſicut fit in omnibus Sacramentis, non valet dictum axioma; aut ſaltem ſi voluntas pro facto reputatur, illa vim Sacramenti non habet: ideſt, eodem modo ex opere nimirum operato non agit, ſed ex ſola miſericordia Dei, qui propter fidem & deſiderium quærentis ſalutem, voluntatem pro facto acceptat; & complet in neceſſitate, quod deeſt ex parte Sacramenti. Ita Eſtius in 4. diſt. 4. parag. 17.

QUÆSTIO TERTIA.

De cauſis ſeu de auctore, miniſtro, & ſubjecto Baptiſmi.

ARTICULUS PRIMUS.

De auctore Baptiſmi; an, & quando fuerit a Chriſto inſtitutus, & obligare cœperit.

Baptiſmum a Chriſto inſtitutum fuiſſe omnes ſive Orthodoxi ſive Hæretici agnoſcunt, ſed de tempore inſtitutionis non una eſt ſententia. Sunt, qui exiſtimant, Chriſtum poſt ſuam dumtaxat a mortuis Reſurrectionem, non ante Baptiſmum inſtituiſſe: ex qua opinione ſequitur, Apoſtolos ante Chriſti mortem baptizatos non fuiſſe Baptiſmo Chriſti; nec ipſos alio, quam Joannis Baptiſmo baptizaſſe. Ita inter Veteres videntur ſentire Tertullianus Lib. de Baptiſmo cap. 11. & 12. S. Chryſoſtomus Homil. 28. in cap. 3. S. Joan. & qui eum exſcribunt, Theophilactus & Euthymius; S. Leo Epiſt. ad univerſos Siciliæ Epiſcopos nom. 16. alias 4. cap. 3. ubi probans Baptiſmum in ſola Paſchæ & Pentecoſtes ſolemnitate adminiſtrandum eſſe, iſta inter alias ratione utitur: *Quia*, inquit, *ipſa operis qualitas docet celebrandæ generaliter gratiæ eum eſſe legitimum diem, in quo orta eſt & virtus muneris, & ſpecies actionis. Ad cujus rei confirmationem* (pergit ille) *plurimum valet, quod ipſe Dominus Jeſus Chriſtus poſteaquam reſurrexit a mortuis, Diſcipulis ſuis, in quibus omnes Eccleſiarum Præſules docebantur, & formam & poteſtatem tradidit baptizandi, dicens: Euntes docete omnes gentes &c. De quo utique eos etiam ante Paſſionem potuiſſet inſtruere, niſi proprie voluiſſet intelligi regenerationis gratiam ex ſua Reſurrectione cœpiſſe.*

Tom. 1. p. p. 464.

Inter Recentiores, Rupertus Lib. 3. in Joan. circa finem, docet Baptiſmum, quo baptizabant Apoſtoli ante Paſſionem, non fuiſſe Baptiſmum

Edit. Mogun. 1631.

novæ

novæ Legis; nec habuiſſe efficaciam gratiæ, quam accepturus erat Baptiſmus a Paſſione Chriſti: *Antea enim*, inquit, *non dabatur Spiritus, quia nondum erat Jeſus glorificatus.* *Tom. 2. pag. 268. col. 1.*

Alexander Alenſis p. 4. de Sacramentis qu. 8. art. 3. multiplicem eſſe docet Baptiſmi inſtitutionem; unam materialem ſeu materiæ, quando Chriſtus in Jordane baptizatus eſt; alteram formalem ſeu formæ, quando poſt Reſurrectionem dixit Apoſtolis: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Tertiam finis, quando dixit Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit &c.* Quartam effectus, quando dictum eſt Marci ultimo: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit.* Quintam efficaciæ, quando de latere Chriſti exivit ſanguis, & aqua. Ex qua explicatione videtur ille Auctor exiſtimaſſe, plenam & integram Baptiſmi inſtitutionem factam fuiſſe poſt mortem Chriſti; niſi forte hoc unum velit, quemadmodum interpretatur Gabriel, Scripturam variis in locis explicare, quæ ad inſtitutionem Baptiſmi pertinent. *Tom. 4. p. 124. col. 1.*

Melchior Canus L. 8. de Locis c. 5. opinionem hanc non tantum probabilem exiſtimat, ſed in eam videtur inclinare, præſertim cum ait: *improbabile ſibi videri Apoſtolos ante mortem Chriſti baptizaſſe in nomine SS. Trinitatis.* *Pag. 390.*

Sunt econtra, qui cenſent Baptiſmum ante Chriſti mortem fuiſſe inſtitutum; verum non conſentiunt de tempore inſtitutionis.

Alii referunt hanc inſtitutionem ad tempus, quo Chriſtus Nicodemum de nocte alloquens Jo: 3. v. 5. dixit: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua &c.* Ita videtur ſentire S. Bernardus Epiſt. 77. ad Hugonem, Eſtius in 4. diſt. 3. §. 11. Alii referunt ad tempus, quo Chriſtus baptizavit, & Apoſtolos miſit ad Judæos, ut baptizarent.

Alii tempus inſtitutionis Baptiſmi figunt, quando Chriſtus in Jordane baptizatus fuit. Ita Magiſter Sententiarum L. 4. diſt. 3. littera C. S. Th. 3. p. q. 66. Vaſquez, & alii quamplurimi.

Alii denique, inſpecta hac opinionum varietate, ajunt inſtitutionis Baptiſmi tempus incertum eſſe; quamquam dicant inſtitutum poſtquam Chriſtus a Joanne fuit baptizatus, & antequam Diſcipulos mitteret ad baptizandum. Ita videntur ſentire Scotus in 4. diſt. 3. q. 4. Gabriel in eamdem diſtinctionem quæſtione unica art. 3.

Quamquam autem omnes iſti Theologi doceant ante mortem Chriſti inſtitutum fuiſſe Baptiſmum; ejus tamen præceptum non obligaſſe contendunt, niſi poſt mortem Chriſti, ejuſque Reſurrectionem, ubi ſufficiens facta eſt Legis Evangelicæ promulgatio. His ita præmiſſis, ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Chriſtus Baptiſmum ante mortem ſuam inſtituit; quo præciſe tempore certo non conſtat: probabilius tamen eſt, tunc inſtituiſſe, cum in Jordane fuit baptizatus.

Duæ ſunt concluſionis partes. Probatur prima pars ex Scriptura. Joan. 3. verſ. 21. *Poſt hæc venit Jeſus, & Diſcipuli ejus in terram Judæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabat.* Et initio cap. 4. *Ut ergo cognovit Jeſus, quia audierunt Phariſæi, quod Jeſus plures Diſcipulos facit, & baptizat, quam Joannes (quamquam Jeſus non baptizaret, ſed Diſcipu-*

ſcipu-

ſcipuli ejus,) reliquit Judæam, & abiit iterum in Galilæam. Ex quibus ſic probari noſtra Concluſio poteſt. Uſus Baptiſmi continet aut ſupponit ſaltem ejus inſtitutionem: atqui ante mortem Chriſti Diſcipuli ejus baptizabant; quæ enim in prædictis locis narrantur, contigere ante incarcerationem Joannis, ut planum eſt: longe autem antequam Chriſtus pateretur, in carcerem conjectum fuiſſe Joannem Hiſtoria Evangelica fidem facit, Matth. 14. v. 3. & ſequentibus.

Neque eſt, quod reponat quis, Diſcipulos Chriſti non alio, quam Joannis Baptiſmo baptizaſſe ante mortem Chriſti.

Namque 1. citato cap. 3. Joan. 25. excitata legitur inter diſcipulos Joannis, & Judæos quæſtio de purificatione, utra eſſet melior; inde ſuborta æmulatio inter ipſos, quod plures ad Chriſtum accederent, quam ad Joannem, Baptiſmum percepturi: atqui huic contentioni locus non fuiſſet, ſi Diſcipuli Chriſti non alium, quam Joannis Baptiſmum adminiſtraſſent; eadem enim fuiſſet purificatio, utriuſque par dignitas & efficacia; & ad Joannem potius confugiſſent, ut Baptiſmum, quem ipſe dare ſolebat, acciperent, quam ad Chriſtum, qui propriis manibus non baptizabat, ſed per Diſcipulos ſuos.

2. Quia Baptiſmus Diſcipulorum Chriſti dicitur Baptiſmus ipſius Chriſti. Quamquam enim dicat S. Joannes cap. 4. Chriſtum *non per ſe, ſed per Diſcipulos baptizaſſe*; capite tamen 3. v. 22. jam citato, non obſcure aſſerit eum baptizaſſe; quod certe abſque ulla contradictione dicere potuit Evangeliſta: Chriſtus ſcilicet paſſim promiſcuam plebem non baptizabat; ſed id opus Diſcipulis commiſerat, quos tamen ipſe propriis manibus prius baptizaverat; quod etſi ſcriptum non ſit, merito tamen ita factum conjicit, & probat S. Auguſtinus mox citandus. Porro abſurdum videtur, Chriſti Baptiſmum, etiam ante ipſius Paſſionem, fuiſſe in aqua tantum; ſiquidem Joannes inter ſuum & Chriſti Baptiſmum ita diſtinguit, ut dicat Marci 1. v. 8. *Ego baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos in Spiritu ſancto*. Et Joan. 1. v. 33. *Hic eſt, qui baptizat in Spiritu ſancto*.

Quia Baptiſmus a Diſcipulis Chriſti collatus, mundos reddebat ſuſcipientes, & ſemel rite collatus iterari non poteſt: at iſti characteres ſoli, & vero Chriſti Baptiſmo conveniunt, de quo hæc verba Chriſti ad S. Petrum: *Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet*, interpretatur S. Auguſtinus Epiſt. 265. alias 108. ad Seleucianum, & Lib. 3. de anima, & ejus origine cap. 9. & Tract. 5. in Joan. ubi probat baptizatos a Joanne iterum fuiſſe ab Apoſtolis Baptiſmo Chriſti tinctos; baptizatos vero a Juda non fuiſſe iterum baptizatos, quia Baptiſmus Judæ erat Baptiſmus Chriſti, qui ſemel collatus iterari non poteſt.

4. Denique, Baptiſmus, quem Apoſtoli a Chriſto acceperunt, idem erat cum illo, quem ipſi cæteris adminiſtrabant, ideſt verus Chriſti Baptiſmus: atqui Apoſtoli receperunt Chriſti Baptiſmum, ipſo miniſtrante Chriſto, non vero Baptiſmus Joannis.

Tom. 10. p. 379. Com. 2. p. 897. E.F. Minorem probat ex profeſſo S. Auguſtinus, tum L. 3. de anima & ejus origine c. 9. tum Ep. 265. alias 18. ad Seleucianum, ubi ait, quod etſi ſcriptum non ſit Chriſtum propriis manibus baptizaſſe Apoſtolos, tamen id valde credibile ſit: *Neque enim*, inquit, *baptizandi miniſterium defugeret, ut haberet baptizatos ſervos, per quos cæteros baptizaret, qui non defugit memorabilis illius humilitatis miniſterium, quando eis lavit pedes*. Tum denique Ep.

44. alias 163. ad Eleuſium cap. 5. ubi Apoſtolos Chriſti Baptiſmo tinctos fuiſſe his probat momentis. 1. Quod alios baptizabant vero Chriſti Baptiſmo: *Quomodo autem dabant, quod non acceperant*? Utitur S. Doctor hoc argumento ad hominem contra Donatiſtas. 2. Quia Chriſtus non dabat Baptiſmum Joannis: *Quippe non decebat ſponſum dare Baptiſmum amici vel ſervi*. 3. Quia non potuiſſent Apoſtoli idonei eſſe ad percipiendam Euchariſtiam ſine prævio Baptiſmo. Ib. p. 105. C. 4. denique, quia hoc innuere videtur Chriſtus, dum Petro dixit: *Qui lotus eſt ſemel, non eum oportet iterum lavari, ſed eſt mundus totus*. Ibid. D. Ibid. Perfecta quippe mundatio non in Joannis, ſed in Domini Baptiſmo eſt. Eodem teſtimonio utitur Optatus L. 5. ut probet adverſus Donatiſtas, Ibid. non eſſe iterandum Baptiſma; quod argumentum vim non haberet, niſi ſupponeret, Apoſtolos Baptiſmo Chriſti fuiſſe tinctos. Nicephorus Lib. 2. Hiſt. P. 83. cap. 3. refert ab Evodio Apoſtoli Petri ſucceſſore ſcripto fuiſſe traditum, inter Apoſtolos ſolum Petrum fuiſſe manibus Chriſti baptizatum. Ante Nicephorum idem dixit Euthymius in cap. 3. Joannis. T. 2. p. 134. A.

Secunda pars Concluſionis, quæ ad mentem Ss. Patrum accedere proprius videtur.

Probatur 1. Quia Ss. Patres aſſerunt aquas in Chriſti Baptiſmo vim ſanctificandi accepiſſe; ideſt, tunc deſtinatas fuiſſe pro materia Sacramenti. Ita S. Ambroſius L. 2. in Lucam n. 83. *Baptizatus eſt Dominus*, inquit, *non mundari volens, ſed mundare aquas*. T. 1. p. 1308. F. Et S. Hieronymus adverſus Luciferianos: *Dominus noſter Jeſus Chriſtus non tam mundatus eſt in lavacro*, inquit, *quam lavacro ſuo univerſas aquas mundavit*. T. 4. p. 2. p. 293. Idem & S. Auguſtinus Serm. 36. de tempore, & Optatus L. 1. S. Maximus Homilia 1. Epiphaniæ.

2. SS. Patres aſſerunt, cum baptizatus eſt Chriſtus, deſignatam fuiſſe, formam Baptiſmi. Ita S. Auguſtinus Tract. 6. in Joan. ubi ait *apparuiſſe Patrem in voce, Filium in homine, Spiritum ſanctum in columba*. T. 3. p. 2. p. 332. D.

3. Tunc deſignatum fuiſſe præcipuum Baptiſmi effectum, ut obſervat S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos. T. 4. p. 2. p. 293. *Chriſtus*, inquit, *in Baptiſmo Spiritum ſanctum accepit, non quod ſine eo aliquando fuerit, ſed ut monſtraretur verum eſſe Baptiſma, quo Spiritus ſanctos adveniat*. Ita Ss. Chryſoſtomus Hom. 12. in Matth. Ambroſius L. 2. in Lucam c. 13. Auguſtinus Serm. 36. de tempore, nunc 135. in Append. *Ex quo*, inquit, *in aqua ſe merſit*, Tom. 5. *ex eo omnium gurgitum tractus, cunctorumque fontium venas myſterio Baptiſmatis conſecravit, ut ubi quiſque in nomine Domini baptizari voluerit, non tam illum mundi aqua diluat, quam Chriſti unda purificet*. Append. p. 243. D. Porro, ut ratiocinatur S. Th. hic q. 66. art. 2. *tunc videtur Sacramentum aliquod inſtitui, quando accipit virtutem producendi effectum ſuum. Hanc autem virtutem accepit, quando Chriſtus eſt baptizatus*.

4. Denique, quia ajunt Chriſtum, cum baptizatus eſt, *exempli ſui auctoritate ſalutis humanæ Sacramenta conſummaſſe, hominem & aſſumptione ſanctificans & lavacro*. P. 617. B. Ita S. Hilarius in Matth. Can. 2.

Quæres quare Chriſtus baptizari voluerit.

Reſp. plures a Ss. Patribus cauſas & rationes adduci. 1. ut contactu carnis ſuæ aquis vim mundandi conferret. Ita Ss. Patres mox citati. 2. ut auctoritate ſua & exemplo Baptiſmum Joannis comprobaret. Ita S. Hieronymus in Matth. cap. 3. 3. ut exemplo ſuo oſtenderet non eſſe negligendum Baptiſmum. Ita S. Auguſtinus. 4. ut exemplo nos invitaret, ne quis forte ab inferiori baptizari erubeſceret. Ita S. Anſelmus in cap. 3. S. Matth. 5. ut qui Legem venerat non ſolvere, ſed adimplere, omnem

nem in ſeipſo adimpleret juſtitiam. Ita Chriſtus ipſe Matth. 3. v. 15. Nec obſtare iſtud potuit, quod Chriſtus eſſet ab omni peccato immunis, Joannes autem baptizaret Baptiſmo pœnitentiæ in remiſſionem peccatorum: nam cum Chriſtus veniſſet, non quidem in carne peccati, ſed tamen in ſimilitudinem carnis peccati, merito non alienum a ſe judicavit, ſi ſimile cum peccatoribus ſignum ſuſciperet; atque ita nobis in omnibus ſimilis fieret, excepto peccato, ut dicitur Hebr. 2. v. 15.

SECUNDA CONCLUSIO.

Lex Baptiſmi prius obligare generaliter non cœpit, quam fuerit ſufficienter promulgata.

Probatur. Quia ea eſt legis poſitivæ conditio, ut prius non obliget, quam ſufficienter promulgata potuerit in cognitionem venire: atqui lex Baptiſmi percipiendi poſitiva eſt, non naturalis. Etſi enim renaſci ex Spiritu ſancto ſemper & omnino fuerit neceſſarium ad ſalutem, modus tamen renaſcendi, qui fit per aquam; non ſemper neceſſarius fuit; ſed poſt factam ipſius inſtitutionem vim neceſſitatis accepit, partim ex abolitione modi alterius, nempe Circumciſionis, partim ex declaratione præcepti. Unde Patres Tridentini ſeſſ. 6. cap. 4. affirmant, juſtificationem poſt Evangelium promulgatum, ſine Baptiſmo vel ejus voto fieri non poſſe.

Concluſionem probat ex profeſſo S. Bernardus Epiſt. 77. ad Hugonem, ubi diſputans adverſus quemdam, qui contendebat ex quo primum a Domino dictum eſt: *Niſi quis renatus fuerit* &c. neminem abſque Baptiſmo re

Tom. 1. p. 625. D. percepto, vel ejus vice, martyrio ullatenus potuiſſe ſalvari, ait: *De temporis præfixione nimis durum auſterumque videtur, ut videlicet verbum abſconditum palam jam noceat, & ante Judex feriat, quam minetur.* Et paulo poſt, urgens legis poſitivæ rationem, pergit: *Valde injuſte exigitur*

Ib p. 626. B. *obeditio, ubi non præceſſerit auditio. Neque enim tale eſt hoc, quod & abſque promulgatione naturalis Lex ignorare non ſineret, quale v. g. illud eſt: Quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Factitium enim magis quodammodo eſt, & non naturale mandatum.* Et infra: *Quod ergo omnino*

Ibid. C. *ſciri non poterat, ſi non audiretur; quo pacto, quæſo, exigi debeat, & antequam audiretur?* Et poſt multa concludit, quod ex eo tempore tantum cœpit non baptizatus quiſque novi præcepti reus exiſtere, ex quo præceptum ipſum inexcuſabiliter ad ejus potuit pervenire notitiam.

Dixi, Baptiſmi legem generaliter obligaſſe tantum poſt ſufficientem & publicam ejus promulgationem: potuit quippe ante hanc promulgationem, eos obſtringere, quibus cognitum fuit Chriſti mandatum, quale fuit v. g. Nicodemus, cui dixit Chriſtus: *Niſi quis renatus fuerit &c.*

Tempus autem hujuſce publicæ, ac ſolemnis Evangelii promulgationis, vulgo computatur a die Pentecoſtes, quo omnia Legalia extincta ſunt, nec tantum mortua, ſed & mortifera extitere; de qua re gravis olim fuit inter Ss. Hieronymum & Auguſtinum diſputatio, quam expendere non eſt præſentis noſtri inſtituti. Si quis tamen invincibiliter etiam ab eo tempore legem Baptiſmi ignoraverit, ut ſunt ſane non pauci, quibus nunquam annuntiatus eſt Chriſtus, ii certe violati præcepti rei non ſunt, nec propterea damnandi, ficut nec propter infidelitatem pure negativam, ſed propter originale & actuale peccatum.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Baptiſmi formam nonniſi poſt Reſurrectionem Chriſtus præſcripſit, cum dixit Matth. ultimo: *Euntes docete omnes Gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.* Igitur ante Reſurrectionem Baptiſmum non inſtituit.

Reſp. nego conſeq. Citato enim capite S. Matth. baptizandi mandatum & formam Apoſtolis ſuis Chriſtus præſcripſit, ſed antea jam Baptiſmum inſtituerat, & formam ejus haud dubie deſignaverat, quamquam id ſcriptum non ſit.

Objicies 2. Baptiſmus non fuit a Chriſto inſtitutus, antequam Spiritus ſanctus daretur: atqui Spiritus ſanctus fuit tantum datus poſt Reſurrectionem Chriſti, juxta iſtud S. Joan. cap. 7. v. 39. *Nondum Spiritus erat datus, quia Jeſus nondum erat glorificatus.* Quo teſtimonio ducti ſunt multi ex Veteribus, ut putarent Baptiſmum poſt Reſurrectionem dumtaxat fuiſſe inſtitutum.

Reſp. locum iſtum S. Joannis intelligendum eſſe de ſola viſibili & conſpicua Spiritus ſancti miſſione, quæ futura erat in die Pentecoſtes, non vero de miſſione inviſibili, ſeu occulta interioris gratiæ largitione; certum enim eſt multis Sanctis ante diem Pentecoſtes datam eſſe Spiritus ſancti gratiam. Sic de Simeone dicitur Luc. 2. v. 25. *Spiritus Sanctus erat in eo*, & de Magdalena: *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.* Solutionem ſuppeditat S. Auguſt. L. 83. quæſtionum q. 62. *Quæritur*, inquit, *utrum, qui baptizati ſunt illo tempore, quo ſcriptum eſt Dominum per Diſcipulos ſuos baptizaſſe, plures quam Joannes, acceperint Spiritum ſanctum. Alio enim loco Evangelii ſic dicitur: Spiritus enim nondum erat datus, quia Jeſus nondum erat clarificatus. Et facillime quidem ita reſpondetur, quod Spiritus ſanctus latenter dabatur, ante Domini clarificationem; poſt manifeſtationem autem divinitatis ejus, manifeſtius datus eſt.* Veterum autem nonnullos in oppoſitam noſtræ ſententiam abiiſſe hoc S. Joannis teſtimonio ductos, non diffitemur; ſed ſalva, quæ ipſis debetur, reverentia, ab iis in quæſtione libera diſcedimus.

Luc. 7. v. 47. Tom. 6. p. 37. E. Ibid. p. 28. A.

Objicies 3. auctoritatem Optati, qui Lib. 5. contra Parmenianum, ait Chriſtum neminem per ſe baptizaſſe, ſed per Apoſtolos *millia hominum in pœnitentia & remiſſione tincta eſſe peccatorum. Sed*, inquit, *nemo tinctus fuerat in Trinitate; nemo adhuc noverat Chriſtum; nemo audierat eſſe Spiritum ſanctum. At ubi venit tempus plenitudinis, certo tempore dedit leges Baptiſmatis Filius Dei; & dedit viam, qua iretur ad Regnum Cælorum, etiam tunc præcepit dicens: Ite, docete &c.* P. 84. n. 5.

Reſp. mentem Optati hanc eſſe, neminem ſcilicet ante datum Baptiſmi mandatum, tinctum fuiſſe in Trinitate, quod verum eſt; cum autem addit, præceptum illud tunc datum, cum Chriſtus dixit Matth. ultimo: *Euntes docete* &c. intelligi debet de mandato quod omnes pariter, ac Judæos obſtringeret, non vero de mandato ſimpliciter. Agnoſcit enim Optatus præceptum Baptiſmi jam tum datum fuiſſe, cum Apoſtoli ante mortem Chriſti baptizarunt; imo ſupponit & ipſos fuiſſe Chriſti Baptiſmo tinctos, ductus iſtis Chriſti ad Petrum verbis: *Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet.*

Objicies 4. Sacramenta novæ Legis vim omnem trahunt ex Paſſione Chriſti: ergo ante illam efficacia non fuere.

Reſp. nego conſeq. Ut enim cauſa moralis agat, neceſſe non eſt, ut actu exi-

exiſtat, ſicut manifeſtum eſt in cauſa finali; ſed ſatis eſt, quod prævisâ moveat: at Sacramenta novæ Legis agunt tantum moraliter, ut oſtendimus agendo de Sacramentis in genere.

Inſtabis 1. Baptiſmus eſt repræſentatio mortis & ſepulturæ Chriſti. Rom. 6. Ergo debet illam ſupponere.

Reſp. diſt. ant. Eſt repræſentatio mortis Chriſti, vel factæ vel futuræ, concedo: factæ ſemper, ac neceſſario, nego.

Inſtabis 2. ex S. Auguſtino Tract. 15. in Joan. *De latere Chriſti Sacramenta Eccleſiæ fluxere.*

Tom. 3. p. 2. p. 409. F.

Reſp. diſt. quantum ad meritum & pretium perſolutum, concedo: quantum ad inſtitutionem & pretii applicationem, nego. Quo ſenſu Chriſtus dicitur agnus occiſus ab origine mundi.

Objicies 5. contra ſecundam partem 1. Concluſionis. Probabilius eſt Chriſtum inſtituiſſe Baptiſmum, cum Joan. 3. v. 5. dixit Nicodemo: *Niſi quis renatus fuerit &c.* præſertim cum immediate poſt illud colloquium, Chriſtus, ejuſque Diſcipuli baptizaverint.

Tom. 1. p. 627.

Reſp. nego ant. His enim verbis non magis exprimitur Baptiſmi inſtitutio, quam iſtis: *Niſi manducaveritis carnem filii hominis &c.* exprimatur inſtitutio Euchariſtiæ. In futurum igitur reſpiciebat Chriſtus, cum dixit: *Niſi quis renatus fuerit.* Tunc enim, ut docet ſanctus Bernardus Epiſtola 77. privata erat Baptiſmatis & Legis novæ explicatio, cujus poſtea præceptum & generalis obligatio imponi debuit: neque veriſimile videtur, Sacramentum, quod ad omnes omnino pertinet, fuiſſe inſtitutum in privato & occulto, quod cum Nicodemo habuit, colloquio.

Objicies denique contra ſecundam Concluſionem. Lex Baptiſmi tunc omnino obligavit, quando vetus Circumciſionis & aliarum cæremoniarum lex extincta fuit & abrogata: atqui hæc extincta fuit in ipſa Chriſti morte, quando Chriſtus exlamavit: *Conſummatum eſt.*

Reſp. in morte quidem Chriſti mortuam fuiſſe, & extinctam Legem veterem; *translato enim ſacerdotio, neceſſe eſt, ut Legis translatio fiat*, Hebr. 7. ſed non fuiſſe mortiferam. Potuit enim per diſpenſationem & œconomiam, ut nempe Synagoga cum honore ſepeliretur, & Judæi ad Chriſtum facilius adducerentur, interdum obſervari: ſic ipſe Paulus Thimotheum circumcidit, Act. 16. Unde lex Baptiſmi non tantum in morte Chriſti, ſed etiam ante mortem eos omnes obſtrinxit, qui lati a Chriſti mandati conſcii erant; ſed non prius generaliter, ac publice omnes ligare cœpit, quam fuerit ſolemniter promulgata, quod factum eſt in die Pentecoſtes, atque cum ſonus Apoſtolorum in omnem terram exivit, Pſal. 18. v. 5.

ARTICULUS SECUNDUS.

De Miniſtro Batiſmi.

PRÆNOTANDA.

OBſervandum 1. triplicem poſſe diſtingui miniſtrum: unum ordinarium & ex officio; alterum extraordinarium & ex delegatione: tertium ex neceſſitate.

Miniſter ordinarius & ex officio ille eſt, qui jure Ordinationis ſuæ & acceptæ

ceptæ a Chriſto auctoritatis, docendi & baptizandi poteſtatem habet. Hanc vero duobus modis habere poteſt; nempe vel ſine ulla a Superiore dependentia, quales ſunt Epiſcopi, quos *Spiritus Sanctus poſuit regere Eccleſiam Dei*; Act. 20. verſ. 28. quippe idcirco Principes Eccleſiæ vocantur, & ſunt; vel cum dependentia; ſubordinatione ad Superiorem, quales ſunt ſimplices Sacerdotes, quibus olim baptizare non licebat niſi ex licentia Epiſcoporum: non quidem propter defectum auctoritatis acceptæ in Ordinatione ſua, ſed ad majorem Epiſcopatus honorem, & commendationem.

Miniſter extraordinarius, ſeu ex delegatione ille eſt, cui, utpote vi Ordinationis ſuæ ad functiones aliquas ſacras deſtinato, jus baptizandi Epiſcopi concedere poſſunt, quales ſunt Diaconi.

Miniſter denique ex neceſſitate ille eſt, qui in neceſſitate ſeu urgente periculo mortis, cum alii deficiunt miniſtri idonei, & ordinarii, poteſt Sacramentum Baptiſmi adminiſtrare, qualis eſt omnis, & quilibet homo.

Obſervandum 2. duplicem diſtinguendam eſſe Baptiſmi adminiſtrationem unam publicam, & ſolemnem, quæ certis diebus ſolemnioribus addicta erat, v. g. Paſchæ, & Pentecoſtes; alteram privatam, quæ pro neceſſitate, quolibet tempore fieri poterat.

Obſervandum 3. adminiſtrationem Baptiſmi, vel licitam eſſe, vel invalidam. Licita eſt, quando miniſter baptizando non peccat; valida, quando, etſi aliunde peccet, ratum tamen ac firmum perficit Sacramentum, omnibus ad ſubſtantiam Sacramenti prærequiſitis rite obſervatis.

Obſervandum denique, celebrem olim excitatam fuiſſe controverſiam inter S. Cyprianum, ejuſque Collegas ex una parte, & S. Stephanum S. Pontificem ex altera, circa valorem ſeu veritatem Baptiſmi ab Hæreticis collati. Hunc nullum plane exiſtimabat Cyprianus cum ſuis; econtra Stephanus, & cum eo Eccleſia univerſa ratum, ac verum habuit. De qua controverſia fuſe diſputatum a nobis fuit in Tractatu de Sacramentis in genere, quem conſulet, qui voluerit. Tria dumtaxat hic expendemus. Primum, quis ſit ordinarius, & ex officio miniſter Baptiſmi. Secundum quis ſit miniſter extraordinarius, & ex delegatione. Tertium denique, an homo quilibet, cujuſcumque ſexus ſit aut conditionis, poſſit & valide, & licite Baptiſmum in neceſſitate adminiſtrare. Circa quam controverſiam errarunt ex veteribus, & recentioribus Hæreticis nonnulli, tum per exceſſum, tum per defectum.

Errores, & opiniones.

Ex veteribus Hæreticis per exceſſum peccarunt ii, qui ipſis mulieribus poteſtatem fecerunt Baptiſmum ſolemniter adminiſtrandi, etiam extra neceſſitatem.

De Marcione id teſtatur S. Epiphanius hæreſi 42. n. 4. *Mulierculis*, inquit, *baptizandi poteſtatem facit*. *Tom. 1. p. 305. B.*

De Pepuzianis idem narrat S. Epiph. hæreſi 49. & ex eo Auguſt. L. de hæreſibus cap. 27. ubi ait, *ejuſmodi hæreticos tantum dare mulieribus principatum, ut ſacerdotio quoque apud eos honorentur.* *Ib p. 418. C.* *Tom. 8. p. 10. D.*

De Collyridianis refert idem S. Epiph. hæreſi 79. n. 1. mulieres quoſdam ſolemni tempore *per aliquot dies panem proponere, & in Mariæ nomen offerre*; *Tom. 1. p. 1058. B.*

unde ſibi ſacerdotalia miniſteria arrogaſſe mulierculas illas, non obſcure colligitur. Et vero in decurſu & refutatione hujus hæreſeos probat Sanctus Doctor, ne baptizandi quidem facultatem conceſſam eſſe Beatæ Virgini:
Ibid pag. 1059. C. Eccleſiaſticus quippe ordo *nec Præsbyteriſſas, nec Sacerdotiſſas* ordinavit.

Hanc in mulieribus ſacra miniſteria uſurpandi licentiam ætate ſua nota-
Ibid pag. 1 61. A. bat, & carpebat Tertullianus L. de Præſcript. c. 41. *Ipſæ mulieres hære-*
P. 217. B. *ticæ*, inquit, *quam procaces! quæ audeant docere, contendere, exorciſmos*
P. 231. B. *agere, curationes repromittere, forſitan & tingere.*

Et L. de Baptiſmo c. 17. *Petulantia*, inquit, *mulieris, quæ uſurpavit docere, utique non etiam tingendi jus ſibi pariet? niſi ſi quæ nova Beſtia evenerit ſimilis priſtinæ*; (intelligit Quintillam) *ut quemadmodum illa Baptiſmum auferebat, ita aliqua per ſe eum conferat*. Poſtea refellit fundamentum, quo mulieres illæ nitebantur, nimirum exemplum Teclæ, cui baptizandi licentiam feciſſe S. Paulum perperam exiſtimabant ex ſuppoſititia S. Pauli ad Teclam Epiſtola: *Quam enim*, inquit, *fidei proximum vi-*
Ibidem. *deretur, ut is docendi & tingendi daret fœminæ poteſtatem, qui ne diſcere quidem conſtanter mulieri permiſit?* Addit ibidem, in Aſia Præsbyterum, *qui eam ſcripturam*, (Pauli) *conſtruxerat, convictum atque confeſſum id ſe amore Pauli feciſſe, loco deceſſiſſe*. Hanc mulierum arrogantiam repreſſit Conc. IV. Carthaginenſe Can. 100.

Repreſſit & auctor Conſtitutionum Apoſtolicarum L. 3. cap. 9. *De mulieribus vero*, ait, *ſcitote, quæ hoc tentant, non mediocre periculum eas incurrere. Quamobrem hoc conſilium damus; periculoſum enim eſt, imo vero præter legem, & impium.*

Ex recentioribus Novatoribus per defectum peccant Calviniſtæ. Calvi-
Pag. 487. nus L. 4. Inſtitutionis c. 15. §. 20. & ſequentibus fatetur *multis quidem abhinc ſæculis, adeoque ab ipſo fere Eccleſiæ exordio uſu receptum, ut in periculo mortis laici baptizent*; ſed negat id ulla poſſe ratione defendi. Fluit error iſte ex alio ſuperius confutato contra neceſſitatem Baptiſmi abſolutam: unde ſatius eſſe ducunt Calvini ſequaces, in extremo vitæ periculo ad Deum & preces confugere, quam a laico nullam habente auctoritatem, Baptiſmum percipere. Non ſatis expoſuit Calvinus, an nullum omnino & irritum haberet Baptiſmum, an illicitum dumtaxat a laico in neceſſitate collatum: unde diſcipuli ipſius non conſentiunt inter ſe, Vvittacherus controverſia de Baptiſmo q. 3. c. 1. Eccleſia Anglicana, teſte Iſaaco Caſaubono in reſponſione ad Epiſtolam Cardinalis Peronii, & Georgio Abbate Anglo Prælectione de Circumciſione apud Voſſium, ejuſmodi Baptiſmum illicitum quidem judicant, ſed tamen ratum & validum, adeoque non iterandum: econtra Voſſius diſputatione 10. de Baptiſmo Theſi 12. nullum omnino judicat Baptiſmum a Gentili collatum. Idem affirmat Chamierius Tom. 4. Panſtratiæ L. 5. c. 14.

Ex Græcis recentioribus, ſi Arcudio credamus L. 1. de Baptiſmo c. 11. multi ex imperitia in eo verſantur errore, ut abſente Præsbytero malint potius permittere infantes mori ſine Baptiſmo, quam eos laicorum manu ablui.

Ex veteribus SS. Patribus ii, qui nullum judicarunt Baptiſmum ab Hæreti-
Tom. 1. p. 629. D. cis collatum, videntur eadem ratione ducti, ut reprobarent Baptiſmum datum a laico non baptizato. Fundamentum quippe erroris iſtud erat, nempe: *Non poſſe hæreticum dare, quod non habet*; non habet autem Spiritum Sanctum nec verum Baptiſmum: ergo non poteſt dare nec Spiritum Sanctum, nec Baptiſmum: quod certe ratiocinium evincit nullum quoque dari poſſe a

laico

laico non baptizato verum, & legitimum Baptiſma, quod ipſe non habet. Et vero S. Baſilius Epiſtola Canonica ad Amphilochium Can. 1. teſtatur illos Veteres eodem plane loco habuiſſe Baptiſmum hæreticorum, & laicorum: *Idcirco*, inquit, *eos velut a laicis baptizatos juſſerunt ad Eccleſiam venientes vero Eccleſiæ Baptiſmo expurgari*. Hanc fuiſſe S. Doctoris ſententiam fatetur doctiſſimus Petavius, in animadverſionibus ad expoſitionem fidei S. Epiphanii pag. 341. Porro certum eſt ex veteribus SS. Patribus nonnullos reieciſſe tanquam nullum, Baptiſma collatum ab Hæreticis. *Edit. vet. Tom. 2. p. 759. B.*

Inter Recentiores contendunt nonnulli, ex Veteribus, qui ratum habuere Hæreticorum Baptiſma, nonnullos fuiſſe, qui dubitarunt, an valeret Baptiſmus datus ab Infideli non baptizato; eoque adducunt iſtud Tertulliani L. de Baptiſmo cap. 17. *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari poteſt*. Et iſtud S. Hieronymi Dial. adverſus Luciferianos: *Ut accipit quis, ita & dare poteſt*. Quaſi vellent illi, idcirco laicum baptizare poſſe, quia baptizatus eſt; alias baptizandi futurus incapax. Adducunt etiam Canonem 38. Illiberitanum, in quo, urgente neceſſitate permittitur laico, *qui lavacrum ſuum integrum habet, nec ſit bigamus, baptizare*; quod certe miratur Petavius loco antea citato: *Ergo ne*, inquit, *a bigamis baptizari in tanta neceſſitate non licuit*? *P. 231. A. T. 4. part. 2. p. 295. T. 1. Conc. p. 974. E.*

Verum diſſimulandum non eſt, adductis teſtimoniis propoſitum dubium neque contineri clare, neque ſolvi: unum certum videtur, nempe ſanctum Auguſtinum dubium illud expreſſis verbis propoſuiſſe L. 2. contra Epiſtolam Parmeniani c. 13. & L. 7. de Baptiſmo cap. 53. Ante illum quæſtio de Baptiſmo a non baptizato collato clare & expreſſe agitata non legitur: de ea conſultus fuit nono ſæculo a Bulgaris Nicolaus I. Quæ autem fuerit S. Auguſtini ſententia, inferius declarabitur. Dubitatum etiam aliquando fuiſſe an valeret Baptiſmus a muliere energumena, patet ex Epiſtola Firmiliani ad S. Cyprianum, Edit. Angl. p. 223. His hiſtorice narratis ſit.

PRIMA CONCLUSIO.

Miniſter Baptiſmi ordinarius, & ex officio eſt Epiſcopus, & Præsbyter; Epiſcopus quidem primarius; Præsbyter ſecundarius & ex licentia Epiſcopi, qui ſolus primis Eccleſiæ ſæculis Baptiſmum ſolemniter adminiſtrabat.

Duæ ſunt Concluſionis partes. Prima pars probatur. Quia illi ſunt miniſtri Baptiſmi ordinarii, & ex officio, qui ſingulariter ab Eccleſia deputantur ad hoc miniſterium, & ſunt ſucceſſores Apoſtolorum, & Diſcipulorum, quibus dictum eſt: *Ite docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Atqui Epiſcopus, & Sacerdotes ſingulariter ab Eccleſia deputantur ad miniſterium Baptiſmi, & ſunt ſucceſſores Apoſtolorum, & Diſcipulorum, ſic tamen ut Sacerdos miniſterium non obeat, niſi cum dependentia & ſubordinatione ad Epiſcopum.

Minor conſtat I. ex Canone 50. eorum, qui Apoſtolici dicuntur, quos certum eſt ex veteribus Conciliis excerptos eſſe: *Si quis Epiſcopus*, inquit, *vel Præsbyter non trinam merſionem unius myſterii celebret ... deponatur*. *T. 1. Conc. p. 52. F.*

II. Ex Clemente Romano L. 3. Conſtitutionum cap. 11. ubi ſic loquitur: *Neque reliquis Clericis poteſtatem baptizandi facimus, ut Lectoribus, Cantoribus, Janitoribus, aut Miniſtris niſi tantum Epiſcopis, & Præsbyteris, miniſtrantibus Diaconis*. *Ibid. pag. 317. A.*

III. Ex S. Auguſtino L. 3. de Baptiſmo c. 18. *Nonniſi*, inquit, *in Eccleſia* *Tom. 9. p. 118. C.*

Præpoſitis, & in Evangelica Lege, ac Dominica oratione fundatis licet baptizare. Tales autem ſunt Epiſcopi, & Sacerdotes, quibus ex officio ac jure divino incumbit animarum cura, ac proinde Sacramentorum diſpenſatio.

T.13.Conc. p.535.D. IV. Ex Decreto Eugenii, ubi de miniſtro Baptiſmi ſic ait: *Miniſter hujus Sacramenti eſt Sacerdos, cui ex officio competit baptizare*.

Quod vero Epiſcopus ſit miniſter primarius, Sacerdos vero quaſi ſecundarius cum dependentia, & ſubordinatione ad Epiſcopum.

Bibl. BP. Tom. 2. p. 94. F. Probatur ex Ignatio Epiſtola ad Smyrnæos, ubi ait, *non eſſe licitum ſine Epiſcopo nec baptizare, nec agapem celebrare*.

P. 240. C. Ex Tertulliano L. de Baptiſmo c. 17. *Dandi* (Baptiſmi) *jus habet*, inquit, *Summus Sacerdos, qui eſt Epiſcopus, dehinc Præsbyteri, & Diaconi, non tamen ſine Epiſcopi auctoritate, propter Eccleſiæ honorem; quo ſalvo, ſalva pax eſt*. Idem baptizandi munus appellat *dicatum Epiſcopis officium Epiſcopatus*.

P. 231. A.

Tom. 2. p. 362. B. Ex S. Ambroſio L. 3. de Sacramentis c. 1. *Audiſtis*, inquit, *lectionem Succinctus eſt Sacerdos; licet enim Præsbyteri fecerint, tamen exordium miniſterii a ſummo eſt Sacerdote*.

T.4.par.2. p. 295. Ex S. Hieronymo Dial. adverſus Luciferianos: *Inde venit*, inquit; *ut ſine Epiſcopi juſſione, neque Præsbyter, neque Diaconus jus habet baptizandi*.

Idem probant nonnulli ex Epiſtola 88. S. Leonis ad univerſos Germaniæ, & Galliæ Epiſcopos, verum hanc ſupoſititiam eſſe oſtendit Quenellius in 2. Tomo Operum S. Leonis.

Secunda Concluſionis pars; primis ſcilicet Eccleſia ſæculis, cum Baptiſmi adminiſtratio certis diebus ſolemnioribus addicta erat, ſolos Epiſcopos Baptiſmum adminiſtraſſe, probatur.

P.111. A. I. Ex Theodoreto L. 2. Hiſt. cap. 27. ubi mentionem facit cujuſdam veſtis ex aureis filis contextæ, quam *Conſtantinus Imperator ad Eccleſiam Jeroſolymitanam cohoneſtandam Macario illius urbis Epiſcopo donaverat, ut ea indutus Baptiſmum ſolemniter adminiſtraret*.

Apud Lupum. Tom. 1. p. 854. in append. Conc. Epheſini. II. Ex Libello ſeu Epiſtola Cleri Edeſſeni ad Epiſcopos Photium, & Euſtatium directa, ubi poſtquam purgavit Ibam Epiſcopum a ſuſpicione hæreſeos Neſtorianæ, & Pelagianæ, ſic legitur: *Rogamus autem & deprecamur veſtram ſapientiam, ut eidem glorioſiſſimo Epiſcopo ſuadeatis, quatenus velociter ad ſuum gregem redire feſtinet, qui periclitatur ab omnibus lacerari, cum nullus ſit, qui ei adeſſe prævaleat, & maxime feſtivitate ſalutifera ſancti diei Paſcalis imminente, in qua & propter Catechiſmos, & propter eos, qui digni ſunt ſancto Baptiſmate, opus eſt ejus præſentia*.

T.5. Conc. p. 410. B. III. Ex Clero Italiæ, qui Francorum Legatos Conſtantinopolim ad Juſtinianum Imperatorem proficiſcentes rogat, ut ſancto Epiſcopo (Mediolanenſi) Datio adeſſe feſtinarent, ac poſtularent, ut dictus Imperator eum poſt quindecim vel ſexdecim annos ad ſuam Eccleſiam redire concedat: *Quia cum per omnes Epiſcopi, quos ordinare ſolet, ſint mortui immenſa populi multitudo ſine Baptiſmo moritur*.

Et de ejus anteceſſore S. Ambroſio ſic ſcribit in ejus vita Paulinus: *Erat*, inquit, *in rebus divinis implendis fortiſſimus, in tantum, ut quod ſolitus erat circa baptizandos ſolus implere, quinque poſtea Epiſcopi vix implerent*.

Tom. 1. p. 523. A. IV. Ex S. Gregorio ſic ſcribente (Epiſtola 32. nunc 33. L. 1.) ad Romanum Italiæ Exarchum, a quo Blandus Hortenſis Epiſcopus Ravennæ detinebatur: *Eccleſiam ſine rectore, & populus quaſi ſine paſtore grex deperit*. Et ibid. *infantes ſine Baptiſmate moriuntur*.

Et ad-

Et adverſus Odoacrum Eccleſiæ Belvacenſis laicum invaſorem, ac detentorem ſcribit Hincmarus Remenſis Epiſtola 52. c. 2. *Quanti ſine Canonico Baptiſmo relicti fuerunt*. *Ed. Par. 1645. Tom. 2. p. 812.*

V. Denique hunc antiquum morem confirmare videtur, quod extat apud Gregorium Turonenſem L. 10. Hiſtor. Franc. ſcilicet Epiſcopum doctum ac pium, cum Monialium Antiſtitam ex injuſto carcere eruere vehementer optaret, Chrodieldi nuntiaſſe, niſi innocens virgo Monaſterio, ac ſuis redderetur, ſe proximo Paſchate neminem myſteriis initiari permiſſurum: *Alioquin*, inquit ille apud Gregorium Turonenſem, *non celebrabo Paſcha Domini, neque Baptiſmum in hac urbe ullus Catechumenus obtinebit, niſi Abbatiſſa a vinculo, quo tenetur, jubeatur abſolvi*. *Ed. nov. p. 503. C.*

His hiſtoricis monumentis perſpicuum eſt, Epiſcopos olim ſibi reſervaſſe adminiſtrationem Baptiſmi, tum ad majorem Ordinis Epiſcopalis commendationem, tum propter celebritatem feſtivitatis Paſchæ & Pentecoſtes, quibus præcipue diebus ſolemniter adminiſtrari ſolebat Baptiſmus: cujus quidem conſuetudinis veſtigium adhuc aliquod in Eccleſia Mediolanenſi ſupereſſe teſtatur Vicecomes Ambroſiani Collegii Doctor L. 1. de Baptiſmo c. 28. In hac enim infantes, hebdomada, quæ feſtivitatem Paſchæ vel Pentecoſtes præcedit, in lucem editi, ad præcipuam Urbis Eccleſiam deferri jubentur, ut iis ſolemni ritu ab Epiſcopo Baptiſmus miniſtretur. Tum denique quia primis illis temporibus Baptiſteria in Cathedralibus tantum, ac præcipuis Eccleſiis conſtituta erant, ad quas diebus ſolemnibus venire oportebat, qui Baptiſmo initiari cupiebant.

His tamen ipſis temporibus Præsbyteri Epiſcopis baptizantibus aſſiſtebant, & ſimul cum ipſis, de eorum tamen licentia, aliquando baptizabant, ſicut colligitur ex Palladio in vita S. Chryſoſtomi. *Joannis*, inquit, *Præsbyteri, quibus Dei aderat timor, in publico lavacro, quod Conſtantinum appellatur, coactis populis, vigilias inchoarunt, partim divina eloquia legentes, partim eos, qui inſtructi erant in fide, baptizantes, ut moris eſt, in Paſcha*.

Poſtquam vero vel Baptiſteria variis in locis, non in urbibus tantum, ſed in vicis; non in Cathedralibus, ſed in Parochialibus Eccleſiis erecta fuere, vel ſolemnis, ac publica Baptiſmi adminiſtratio certis diebus adſtricta eſſe deſiit, tunc indiſcriminatim poteſtas baptizandi facta eſt Præsbyteris, non poſtulata etiam illa ſingulari ab Epiſcopis licentia. Ita videre eſt ſæculo ſexto factitatum, ex Sacramentario S. Gregorii, & Ordine Romano, ubi miniſter Baptiſmi ſimpliciter appellatur Epiſcopus vel Sacerdos. Imo lapſu temporis, Epiſcopi, aliis negotiis pro Eccleſiæ bono detenti, depoſitum baptizandi onus Præsbyteris inferioribus reliquerunt, quod hodierna praxis Eccleſiæ ſatis demonſtrat. Hinc S. Carolus in Actis Eccleſiæ Mediolanenſis parte 4. de Sacerdote ait: *Ipſe norit ſibi licere baptizare, etiam præſente ſuo Epiſcopo*.

SECUNDA CONCLUSIO.

Diaconi ſunt miniſtri extraordinarii Baptiſmi, ſeu ex delegatione tantum, non ex officio.

Probatur 1. exemplo & auctoritate S. Philippi, qui Diaconus erat & baptizavit Simonem Magum Act. 8. v. 13. & Eunuchum Candacis Reginæ, ibid. v. 38. Probabile autem non videtur, id ſine juſſu Apoſtolorum, a quibus miſſus fuerat, tentaſſe S. Philippum.

Probatur 2. teſtimoniis Veterum.

Tertulliani L. de Baptimo cap. 17.

S. Hieronymi Dial. adverſus Luciferianos: verba retulimus Concluſione 1.

Tom. 1. p. 1061. A. S. Epiphanii hæreſi 79. nu. 4. *Neque Diaconis*, inquit, *ullum in Eccleſiaſtico ordine Sacramentorum perficere conceditur*: intellige ex vi Ordinationis ſuæ, ſeu ex poteſtate ordinaria; ſed iſtud dumtaxat, ut eorum, quæ perficiuntur, miniſtri ſint.

Probatur 3. ex c. *Diaconos*, diſt. 93. quod caput depromptum eſt ex Epiſtola 9. Gelaſii S. Pontificis ad Epiſcopos Lucaniæ. *Diaconos*, inquit, *propriam conſtituimus ſervare menſuram, nec ultra tenorem a paternis Canonibus deputatum quidpiam tentare permittimus ... Abſque Epiſcopo vel Præsbytero baptizare non audeant, niſi prædictis Ordinibus fortaſſe longius conſtitutis neceſſitas extrema compellat*.

Et cap. *Conſtat*. diſtinct. 4. *De Confirmatione*, quod caput deſumptum eſt ex Iſidoro L. 2. de Officiis c. 4. *Conſtat*, inquit, *Baptiſma ſolis Sacerdotibus eſſe tractandum; ejuſque miniſterium, nec ipſis Diaconis explere eſt licitum abſque Epiſcopo vel Præsbytero, niſi his procul abſentibus, ultima languoris neceſſitas cogat*.

His accedit Catechiſmus Romanus parte 2. paragr. 22. *Secundum miniſtrorum locum*, inquit, *obtinent Diaconi, quibus ſine Epiſcopi aut Sacerdotis conceſſu non licere hoc Sacramentum adminiſtrare; plurima Ss. Patrum decreta teſtantur*.

Neque alio ſenſu intelligi debet, quod in Pontificali Romano Diaconis, dum ordinantur, dicit Epiſcopus: *Cogitate*, inquit, *magnopere ad quantum gradum Eccleſiæ aſcenditis; Diaconum enim oportet miniſtrare ad altare, baptizare, & prædicare*. Baptizare quippe poſſunt, ſi ab Epiſcopo vel Præsbytero ad hoc miniſterium aſſumantur; non aliter, niſi urgente neceſſitate. Ut enim ait S. Thom. 3. parte q. 67. art. 1. *Ad Diaconos non pertinet aliquod Sacramentum principaliter, & quaſi ex proprio officio præbere, ſed adhibere miniſterium aliis majoribus in Sacramentorum exhibitione*.

Hinc communis eſt Theologorum ſententia, Diaconum fieri irregularem, ſi abſque licentia baptizet ſolemniter; quia eſt regula Juris Canonici: *qui aliquod divinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abjiciatur de Eccleſia, & nunquam ordinetur*. Extrav. *De clerico non ordinato*. Porro Diaconus vi Ordinis ſui jus non habet ſolemniter & ordinarie adminiſtrandi Baptiſmum.

TERTIA CONCLUSIO.

In caſu extremæ neceſſitatis valide & licite adminiſtrare poteſt Baptiſmum homo quilibet laicus, ſive vir, ſive mulier, ſive Fidelis, ſive Infidelis.

Vim non faciemus in exemplis Sephoræ & Ananiæ, quæ ex Scripturis colligit Bellarminus, ut probet cuicumque laico fas eſſe in neceſſitatis caſu adminiſtrare Baptiſmum: tum quia Sephora præſente Moyſe filium ſuum circumcidit, Exodi 4. at non probaret haud dubie Bellarminus laicum præſente Sacerdote baptizantem: tum quia ſatis exploratum non eſt, an aliquis fuerit ſpecialis miniſter Circumciſionis: tum denique quia incertum plane eſt, utrum Ananias, qui Paulum baptizavit Act. 9. fuerit ſimplex laicus.

Itaque Concluſio probanda eſt Veterum teſtimoniis.

De laicis.

Teſtis Tertullianus Lib. de Baptiſmo c. 17. ubi poſt verba citata Concluſione 1. ſic pergit: *Alioquin etiam laicis jus eſt: quod enim ex æquo accipitur*,

pitur, ex æquo dari poteſt ... Proinde & Baptiſmus æque Dei cenſus ab omnibus exerceri poteſt; ſed quanto magis laicis diſciplina verecundiæ & modeſtiæ incumbit? cum ea majoribus competat, nec ſibi adſumant dicatum Epiſcopis officium Epiſcopatus ... Sufficiat ſcilicet in neceſſitatibus utaris, ſicuti aut loci, aut temporis, aut perſonæ conditio compellit. Tunc enim conſtantia ſuccurrentis excipitur, cum viget circumſtantia periclitantis. Quoniam reus erit perditi hominis; ſi ſuperſederit præſtare, quod libere potuit. P.231. A.

Quatuor in hoc Tertulliani teſtimonio poſſunt & debent obſervari. 1. miniſterium Baptiſmi ad Epiſcopos & Præsbyteros, ac Diaconos pertinere, ſed diverſa ratione. Ad Epiſcopos tanquam ad primarios miniſtros, propter honorem Epiſcopatus; ad Præsbyteros tanquam ad ſecundarios, de licentia Epiſcopi; ad Diaconos ex eadem Epiſcopi licentia, tanquam ad miniſtros delegatos. 2. laicos non debere officium Epiſcoporum proprium ſibi arrogare. 3. hoc eos poſſe in neceſſitate. 4. hoc eos poſſe non tantum libere ſeu valide, & licite; alias rationem reddituri ſunt illius, qui defectu Baptiſmi perierit.

Idem probatur ex Judicio Alexandri Alexandriæ Epiſcopi, quo ratum habuit Baptiſmum ab Athanaſio, aliiſque pueris ludentibus collatum: de qua hiſtoria a Rufino adducta Lib. 1. Hiſt. c. 14. vide, quæ diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Art. 6. Quæſtionis 3. in ſolutione Objectionum.

Concilium quoque Illiberitanum Can. 38. approbat Baptiſmum ab homine fideli, ſed laico in extrema neceſſitate datum.

Concilium Arelatenſe I. quo definitum fuit adverſus Africanos, valere Baptiſmum ab Hæreticis collatum, & Nicænum I. generale, quod omnes Hæreticos ſuſcepit, exceptis Paulianiſtis, videntur conſequenter approbaſſe Baptiſmum datum a laicis. Certum quippe eſt Eccleſiam his in Conciliis damnaſſe ſententiam Africanorum & aliorum, qui baptizatos ab Hæreticis iterum baptizabant. At illi, ex dictis antea, eodem plane loco habebant Baptiſmum Hæreticorum & laicorum, ſicut expreſſe obſervat S. Baſilius: ergo Eccleſia, quæ illorum damnavit ſententiam, ratum habuit Baptiſmum ab Hæreticis & laicis in forma a Chriſto præſcripta collatum.

Idem probat S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos: *Si neceſſitas cogit*, inquit, *ſcimus etiam licere laicis baptizare: ut enim accipit quis, & dare poteſt.* Tom. 4. part. 2. p. 295.

S. Auguſtinus Lib. 2. contra Epiſtolam Parmeniani cap. 13. idem teſtatur his verbis: *Etſi laicus Baptiſmum pereunti dederit neceſſitate compulſus, quod cum ipſe acciperet, quomodo dandum eſſet addiſcit, neſcio an pie quiſquam dixerit repetendum eſſe. Nulla etenim cogente neceſſitate ſi fiat, alieni muneris uſurpatio eſt: ſi autem neceſſitas urgeat, aut nullum, aut veniale delictum eſt. Sed etſi nulla neceſſitate uſurpetur, & a quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit, non poteſt dici non datum, quamvis recte dici poſſit illicite datum.* Ex quibus verbis concludunt aliqui, ſanctum Doctorem aliquando dubitaſſe, an laici licite Baptiſmum adminiſtrent in caſu neceſſitatis. Verum citata verba non videntur eſſe dubitantis, ſed certo definientis nullum eſſe delictum, niſi forte veniale; ſi nempe laicus omnem, quam potuit, diligentiam non adhibuit in perquirendo Sacerdote. Cum igitur ait: *Neſcio an pie quiſquam dixerit*; idem eſt ac, nonniſi impie affirmari poteſt: ibi enim aſſerit Baptiſma a quolibet cuilibet datum non poſſe dici non datum, ideſt, non poſſe dici nullum & irritum; ſeu, ut loquitur Lib. 7. de Baptiſmo c. 53. *Non dubitarem habere eos Baptiſmum,* To.9.p.44. E.F.

qui ubicumque & a quibuſcumque illud verbis Evangelicis conſecratum ; ſine ſua ſimulatione , & cum aliqua fide ſuſcepiſſent. Cenſet igitur ſanctus Doctor, Baptiſmum a laicis collatum ratum & validum eſſe : imo innuit quemlibet hominem baptizatum , eo ipſo quo Baptiſmum percepit , didiciſſe eum aliis in neceſſitate dandum eſſe ; adeo nempe communis & pervulgata fuit in Eccleſia doctrina , quam hic propugnamus.

Ibid. pag. 202. C. D.

In Concilio Lateranenſi IV. ſub Innoc. III. c. *Firmiter*, definitur, *Sacramentum Baptiſmi a quocumque rite collatum proficere ad ſalutem*.

Tom. 11. Conc. pag. 143. D.

Denique , idem evincunt teſtimonia Gelaſii in Epiſtola ad Epiſcopos Lucaniæ , & Iſidori L. 2. de Officiis Eccleſiaſticis c. 24. ſuperius Concluſione 2. adducta : poſt citata enim verba, addunt: *quod & laicis Chriſtianis facere plerumque conceditur , ne quiſquam ſine remedio ſalutari de ſæculo evocetur*.

De mulieribus

Conſtat 1. ex Conc. Carthaginenſi IV. cui interfuit S. Auguſtinus , can. 100. quem Magiſter Sententiarum L. 4. diſt. 6. & Gratianus Can. *Mulier*. *De Conſecratione*. diſt. 4. ſic legunt : *Mulier baptizare non præſumat , niſi neceſſitate cogente*. Dixi ſic legere Magiſtrum & Gratianum : in ipſo quippe textu Concilii non extat dicta exceptio : *niſi neceſſitate cogente* ; neque eam quoque legit Vualafridus Strabo L. de divinis Officiis , c. 26. licet recte præſupponatur ; cum & ipſe mox citatus Vualafridus dicat : *ubi inevitabilis neceſſitas poſcit , melius eſt baptizari ubicumque & a quocumque in nomine Trinitatis , quam periclitantem ſine remedio deperire*.

T. 2. Conc. p. 1207.

Conſtat 2. ex Urbano II. in Epiſtola ad Vitalem c. *Super quibus*. Cauſa 30. qu. 4. *Super quibus conſuluit nos tua dilectio , hoc videtur nobis ex ſententia reſpondendum , ut & Baptiſmus ſit , ſi inſtante neceſſitate fœmina puerum in nomine Trinitatis baptizaverit*.

Conſtat 3. ex Decreto Eugenii. *In cauſa neceſſitatis*, inquit, *non ſolum Sacerdos & Diaconus , ſed etiam laicus , vel mulier , imo etiam Paganus & Hæreticus baptizare poteſt , dummodo formam ſervet Eccleſiæ , & facere intendat , quod facit Eccleſia*.

Tom. 13. Conc. pag. 535. E.

De non baptizatis , an valide baptizent , dubitavit aliquando S. Auguſt. Lib. 2. contra Epiſtolam Parmen. c. 13. *Hæc quidem* , inquit , *alia quæſtio eſt , utrum & ab his , qui nunquam fuerunt Chriſtiani , poſſit Baptiſmus dari : nec aliquid temere inde affirmandum eſt ſine auctoritate tanti Concilii , quantum tantæ rei ſufficit*. Nihilominus tamen L. 7. de Baptiſmo c. 53. generatim affirmat valere Baptiſmum ubicumque & a quocumque verbis Evangelicis collatum.

T. 9. p. 45. G. D.

Idem docet Iſidorus relatus c. *Romanus*. *De conſecratione* diſt. 4. *Romanus* , inquit Pontifex , *non hominem judicat qui baptizat ; ſed ſpiritum Dei ſubminiſtrare gratiam Baptiſmi , licet paganus ſit , qui baptizat*.

Idem & Concilium Compendienſe an. 757. Can. 9. *Si quis* , inquit , *baptizatus eſt a Præsbytero non baptizato , & ſancta Trinitas in ipſo Baptiſmo invocata fuerit , baptizatus eſt*.

T. 6. Con. p. 1696. B.

Idem & Nicolaus I. reſpondens ad conſulta Bulgarorum , c. 104. & refertur eadem diſtinctione c. *A quodam Judæo*. *A quodam Judæo* , inquit , *neſcitis utrum Chriſtiano , an Pagano , multos in patria veſtra baptizatos aſſeritis , & quid de iſtis ſit agendum conſulitis. Hi profecto ſi in nomine S. Trinitatis baptizati fuerint , conſtat eos non eſſe denuo baptizandos*.

Idem quoque docet Eugenius IV. paulo ante citatus , in ſuo Decreto ſeu Inſtructione ad Armenos.

His auctoritatibus addi poteſt & ratio, quam adducit S. Thomas, ex ſumma nempe Baptiſmi neceſſitate, cujus idcirco materiam voluit eſſe elementum aquæ vulgare, facile, & omnibus obvium; & conſequenter illius miniſtrum idoneum fecit in caſu neceſſitatis, hominem quemlibet.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra Baptiſmum a laicis datum: Nullum extat in Scripturis exemplum talis Baptiſmatis: ergo &c.

Reſp. nego conſequens. Ipſa quippe Traditio Eccleſiæ: quæ altera eſt fidei noſtræ regula, approbat Baptiſmum a laico in neceſſitate datum. Ac perinde eſt, ac ſi quis Anabaptiſta ſic argueret: Nullum extat in Scripturis exemplum Baptiſmi infantibus adminiſtrati: ergo iis adminiſtrari non debet. An ita arguentem Anabaptiſtam ferrent Calviniſtæ? non certe. Argumentum ergo illud negativum ex ſilentio Scripturæ ductum, ſatis ponderis, ac momenti non habet.

Inſtabis 1. Chriſtus Baptiſmi inſtitutor ſolis Apoſtolis, qui Epiſcopos; & Diſcipulis, qui Præpyteros repræſentabant, mandatum dedit baptizandi; igitur eos ſolos inſtituit hujus Sacramenti Miniſtros.

Reſp. diſt. conſ. Eos ſolos inſtituit hujus Sacramenti miniſtros ordinarios ex officio, ac ſolemnitatis, ut ajunt, concedo: extraordinarios & neceſſitatis nego. Ipſe quippe Philippus, qui Diaconus tantum erat, baptizaſſe legitur Act. 8.

Inſtabis 2. Abſurdum videtur poſſe laicos vere, ac valide conferre Baptiſmum, non vero poſſe ſolemniter, cum ſolemnitas illa ſit tantum aliquid Sacramento extrinſecum & juris Eccleſiaſtici.

Reſp. cum S. Thoma, nego ant. Illa etenim ſolemnitas, ſeu cæremonię & adjuncta ſacramentalia non ſunt de neceſſitate Sacramenti: at ipſum Sacramentum abſolute neceſſarium eſt. Quod ſi laicis ſolemnis permitteretur adminiſtratio Baptiſmi, nullum amplius diſcrimen aſſignari poſſet inter miniſtrum ordinarium ſeu ex officio, & extraordinarium ſeu ex ſola neceſſitate.

Inſtabis 3. SS. Cyprianus, Firmilianus, & alii Veteres, qui Baptiſmum Hæreticorum rejiciebant tanquam nullum, rejecerunt quoque Baptiſmum a laicis datum; eodem quippe loco utrumque Baptiſmum habuerunt, teſte S. Baſilio Epiſtola Canonica ad Amphilochium Can. 1. unde pervulgata hæc illorum argumentatio: *Quos baptizavit laicus, ii ſunt denuo baptizandi; ſed quos baptizavit ſacerdos hæreticus, eos baptizavit laicus: ergo &c.*

Cujus quidem argumenti major propoſitio nuſquam fuit a Catholicis adverſus Cyprianum diſputantibus negata, nuſquam S. ille Doctor reprehenſus, quod eam tueretur; ſed ſolam minorem negarunt Orthodoxi: quod quidem adeo verum eſt, ut poſt Nicænum Concilium, qui Luciferianos oppugnarunt, majorem illam propoſitionem tanquam firmum fundamentum adverſus eos contorquebant hoc fere modo: *Quos baptizavit laicus, ii ſunt denuo baptizandi: ſed quos bapoizavit ſacerdos Arianus, ii non ſunt deauo baptizandi: ergo quos baptizavit ſacerdos Arianus, eos non baptizavit laicus: ergo Arianus ſacerdos cum ſuis honoribus recipiendus eſt*, quod negabant Luciferiani. Ita fere diſputatur Orthodoxus apud S. Hieronymum Dialog. adverſus Luciferianos.

Reſp. Fatemur SS. Cyprianum, Firmilianum, & alios nonnullos in oppoſitam abiiſſe ſententiam, ac Baptiſmum laicorum rejeciſſe perinde ac Hæreticorum:

corum: vero ſententiam haud damnavit Eccleſia in Concilio totius Orbis plenario, ut ſæpius inculcat S. Auguſtinus diſputans adverſus Donatiſtas; falſum igitur eſt Orthodoxos nunquam negaſſe majorem iſtam propoſitionem argumenti propoſiti, nempe: *Quos baptizat laicus, ii ſunt denuo baptizandi*. Etſi enim de illa propoſitione non legamus ex profeſſo diſputatum tunc temporis, quia ſcilicet ſumma controverſiæ erat de Baptiſmo Hæreticorum, cum tamen Eccleſia damnavit Cypriani ſententiam, damnavit quoque fundamenta, quibus illa nitebatur.

Ad argumentum S. Hieronymi, dico eum ad hominem, ut dicitur, arguere, & premere Luciferianos ex conceſſis ab illis, non vero ex propria ſua ſententia. Scilicet volebant illi Baptiſmum a laicis collatum nullum eſſe, quod ex Cypriano & Donatiſtis hauſerant: in eo tamen diſcrepabant ab illis, quod Baptiſmum ab Arianis Epiſcopis collatum, non vero Ordinationes ab iis factas, admitterent; unde eos, & ab iis ordinatos, cum ad ſuam redibant Eccleſiam, tanquam meros laicos recipiebant: quam opinionem minus ſecum cohærere oſtendit S. Hieronymus, & probat aut rejiciendum eſſe Baptiſmum illorum Epiſcoporum Arianorum, aut ſi recipitur, admittendas quoque Ordinationes ab illis factas: iſto fere argumento: Baptiſmus a laicis collatus, ex vobis, nullus eſt: Baptiſmus collatus ab Epiſcopis Arianis eſt collatus a laicis, ſiquidem eos pro meris laicis habetis: ergo non debetis admittere baptiſmum ab iis datum: illum tamen admittitis: ergo conſequenter admittere debetis Ordinationes ab illis factas, par enim eſt utriuſque ratio. In qua certe argumentatione, major propoſitio non eſt ex propria S. Hieronymi ſententia, ſed ex conceſſis a Luciferianis, quos propriis armis premit & impugnat.

Objicies 2. contra Baptiſmum a mulieribus datum. Scriptura & Veteres omnes excludunt mulieres ab omni ſacro & divino miniſterio. 1. Corinth. 14. v. 34. Tertullianus L. de velandis virginibus cap. 9. Lib. de Baptiſmo cap. 17. Lib. de Præſcriptionibus cap. 41. S. Epiphanius hæreſi 42. & 79. Concil. Carthaginenſe IV. Ergo &c.

Reſp. his & pluribus aliis teſtimoniis excludi dumtaxat mulieres ab ordinaria & ſolemni adminiſtratione Baptiſmi, quod ultro concedimus; ac manifeſte patet ex lectione teſtimoniorum, quæ laudata ſunt.

Objicies 3. contra Baptiſmum datum a non baptizatis, nonnulla Veterum teſtimonia.

P.231. A. I. Tertulliani, qui L. de Baptiſmo cap. 17. probans laicos in neceſſitate poſſe baptizare, hac utitur ratione: *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari poteſt*. Idem ex Tertulliano exſcribit S. Hieronymus Dial. adverſus Lucifer. Supponunt igitur ideo dari poſſe a laico Baptiſmum, quia laicus illum accepit: ergo ſupponunt laicum non baptizatum non poſſe valide baptizare.

Confirmatur ex S. Hieronymo citato Dialogo, ubi Luciferianum contendentem Arianos, imo & omnes Hæreticos non eſſe Chriſtianos, nihilominus tamen Baptiſmum ab Epiſcopis Arianis collatum admittentem, ſic ex conceſſis impugnat Hieronymus: *Novam rem*, inquit, *aſſeris, ut Chriſtianus quiſquam factus ſit ab eo, qui non fuit Chriſtianus*. Nova igitur & inaudita res videtur ſancto Doctori, quod homo non Chriſtianus, ideſt non baptizatus, alium Chriſtianum faciat, ſeu baptizet. Tom. 4. 2. p. 296.

T. 1. Conc. p. 974. E. II. Videtur hæc fuiſſe mens Concilii Eliberitani Can. 38. ubi dicitur: *Peregre navigantes, aut ſi Eccleſia in proximo non fuerit, poſſe fidelem, qui lava-*

crum

crum ſuum integrum habet, nec ſit bigamus, baptizare in neceſſitate infirmitatis poſitum Cathecumenum. Ergo qui lavacrum non habet integrum, ſeu qui non eſt baptizatus, imo nec bigamus, poteſt in neceſſitate baptizare.

III. SS. Patres, qui contra SS. Cyprianum & Firmilianum, ac Donatiſtas diſputarunt, eo uſi ſunt principio, ex quo recte infertur nullum eſſe Baptiſma datum a non baptizatis. Scilicet contendebant illi, auctores hæreſum idcirco poſſe baptizare, quos decipiunt, quod recedentes ab Eccleſia, receptam in ſinu ipſius Ordinationem, qua jus baptizandi acquiritur, non amiſerint. *Sicut autem*, inquit S. Auguſtinus L. 1. de Baptiſmo c. 1. *baptizatus, ſi ab unitate receſſerit, Sacramentum Baptiſmi non amittit; ſic etiam ordinatus, ſi ab unitate receſſerit, Sacramentum dandi Baptiſmi non amittit.* Igitur iis tantum poſſunt etiam in cauſa neceſſitatis Baptiſmum conferre, qui baptizati ſunt. Tom. 9. p. 80. A.

IV. S. Auguſtinus nihil auſus eſt definire de Baptiſmo, quem non baptizatus contuliſſet, Lib. 2. adverſus Epiſtolam Parmeniani c. 13. Ibid. p. 45. n. 30.

V. Denique, Gregorius III. Epiſtola ultima ad Bonifacium, jubet iterum baptizari eos, qui fuerant a Paganis baptizati. Refertur *De Conſecr.* diſt. 4. c. *Quod a Paganis*.

Reſp. ad ſingula.

Ad primum, nego iſtorum verborum: *Quod ex æquo accipitur, ex æquo dari poteſt*, ſenſum eſſe, ab eo dumtaxat Baptiſmum dari poſſe, qui illum accepit; imo contrarium plane ſenſum præſeferre videntur, iſtum ſcilicet: ſicut Baptiſmus eſt æquo, ideſt, indiſcriminatim ab omnibus accipitur, ita ab omnibus in periculo neceſſitatis indiſcriminatim dari poteſt. Senſum hunc confirmat idem Tertull. cum ait: *Baptiſmum æque Dei cenſum ab omnibus exerceri.* P. 231. A.

Ad confirmationem, dico, S. Hieronymum ibi per Chriſtianum non intelligere eum, qui Baptiſmum ſuſcepit, ſed eum, qui veram & Catholicam habet fidem Chriſtianam, ut patet ex verbis immediate ſubjectis. *Accedens*, inquit, *ad Arianos, in qua fide baptizatus eſt?* nempe in ea quam profitentur Ariani. Scilicet eo loci premit ſanctus Doctor Luciferianum, qui laicos ab Epiſcopis Arianis baptizatos & pœnitentes recipiebat ſine novo Baptiſmo, ipſos vero Epiſcopos nonniſi in ordine laico recipiendos contendebat: cujus quidem diſcriminis hanc adducebat rationem, quod nempe laicus ab Ariano Epiſcopo baptizatus fidem haberet, verusque eſſet Chriſtianus, adeoque per pœnitentiam emendari dumtaxat deberet; cum vero Epiſcopus Arianus propter dignitatem ſtatus non poſſet inter pœnitentes admitti, neceſſe erat eum a ſuo excidere Ordine, adeoque inter meros recenſeri laicos. Hanc vero rationem plane ineptam eſſe oſtendit S. Doctor: deinde probat, primum hujus comparationis membrum, nempe laicum ab Epiſcopo Ariano baptizatum fidem habere ſeu eſſe Chriſtianum, omnino falſum eſſe, quia fides, in qua baptizatus fuit, & quam profeſſus eſt, fides eſt Ariana: fides autem iſta non eſt Chriſtiana; quomodo ergo a non Chriſtiano factus eſt Chriſtianus? Quod ſi per pœnitentiam emendari poteſt ille laicus, quidni & Epiſcopus? *Aut ſi*, inquit S. Hieronymus, *jam ipſe bene credebat, & ſciens ab Hæreticis baptizatus eſt, erroris veniam non meretur*. Itaque cum ait S. Doctor: *rem eſſe novam, ut Chriſtianus quiſquam factus ſit ab eo, qui non fuit Chriſtianus*; per Chriſtianum intelligit eum, qui ſanam & rectam habet fidem Chriſtianam, qualem profecto non habet, qui ſciens ab Arianis, quibus adhæret, fuit baptizatus; non vero eum, qui ſimpliciter baptizatus eſt. Tom. 4. p. 2. p. 296. Ibidem.

Ad ſecundum reſpondeo cum Mendoſa in notis ad hunc Canonem: *Qui*

docet

Torr. 1. Conc. p. 1252. E. *docet fidelem, qui lavacrum ſuum integrum habeat, poſſe baptizare neceſſitatis tempore, non negat infidelem id facere poſſe, ſed cupit eſſe fidelem*. Seu, ut loquitur Illuſtr. ac doctiſſimus Albaſpinæus in ſuis iiſdem in citatum canonem obſervationibus: *Canon iſte non ait ſi in morte Catechumeni unus laicus tantum adeſſe videatur; imo contra ſubintelligi vult, ſi plures laici tali tempore non defuerint, tum ſtatui omnino vult, ut unus e laicis, qui nondum pœnitentiam exſolverit, neque bigamus fuerit, baptizet: idque ob eam rem, quod neque ſacerdotes pœnitentiam peragere, neque ea perfecta abſolutaque ad id eligi, neque bigami eſſe poterant; quas quidem conditiones in uno laico qui baptizet, requirit ille Canon, quod eo modo ſit ſacerdotis partes acturus. Si tamen tunc temporis interveniſſet bigamus, unus tantum idemque pœnitens, Canon ille decreviſſet, vel ſi omnia illa impedimenta ſeſe obtuliſſent, ab eo potuiſſe ſacrum Baptiſma conferri.* Hactenus Illuſtriſſimus Albaſpinæus. Uno verbo, ſenſus Canonis eſt, ubi premit neceſſitas, & plures adſunt laici, qui morienti Catechumeno per Baptiſmum poſſunt ſubvenire, eum inter cœteros eſſe ſeligendum, qui fidelis ſit, nec inter pœnitentes accenſeatur, nec ſit bigamus: ſi tamen non alius occurreret, poſſe eum & debere Baptiſmum conferre.

Ib. p. 999. C.

Ad tertium: argumentantur illi Ss. Doctores ex conceſſis in ſententia rebaptizantium, quorum ſcilicet iſtud erat palmare fundamentum; nemo dat, quod non habet: Hæretici non habent Baptiſmum; ergo &c. Quo quidem principio gratis eis conceſſo, reponunt Ss. Patres, & quidem appoſite ad ſubjectam controverſiam, quod ſicut ii Baptiſmum non amittunt, qui ab Eccleſia, in qua ſunt baptizati, recedunt, ita nec jus illum conferendi amittit, qui ſe ab unitate Eccleſiæ ſeparat; atque ita hæretici Epiſcopi & Sacerdotes valide baptizant. Male igitur ex hac eorum argumentandi ratione infertur, cenſuiſſe illos Baptiſmum ab eo dumtaxat poſſe conferri, qui baptizatus eſſet: de illo etenim Baptiſmo nulla tunc erat controverſia, ſed tantum de veritate Baptiſmi ab Hæreticis collati.

Ad quartum: ſatis conſtat ex dictis, dubium revera fuiſſe aliquando S. Auguſtinum circa Baptiſmum datum ab Infideli: verum L. 7. de Baptiſmo cap. 53. abſolute pronuntiat, ratum eſſe cuicumque & a quibuſcumque verbis Evangelicis conferatur.

Ad quintum: Gregorius III. loquitur de iis Paganis, qui inter baptizandum formam a Chriſto præſcriptam non obſervaverant, quos idcirco jubet denuo baptizari.

Solvuntur nonnullæ quæſtiones circa miniſtrum Baptiſmi.

Quæres 1. An ſit aliquis ordo ſervandus inter miniſtros Baptiſmi in neceſſitate.

Reſp. Affirmative. *Neque enim laicus*, inquit S. Carolus in actis Eccleſiæ Mediol. p. 4. de Miniſtro Baptiſmi, *præſente Clerico; neque rurſus Clericus præſente Subdiacono; hicque itidem coram Diacono; nemo præterea eorum coram Sacerdote baptizare audeat: ipſe autem norit, ſibi licere baptizare etiam præſente ſuo Epiſcopo*

Quæres 2. an plures miniſtri poſſint ſimul eumdem hominem baptizare.

Reſp. 1. Id nunquam licitum eſſe, quod eſt contra morem Eccleſiæ & contra inſtitutionem Chriſti, qui ſicut unus eſt, ita voluit unum eſſe in unoquoque baptizando miniſtrum.

Reſp. 2. Triplicem fingi poſſe propoſitæ quæſtionis hypotheſim. Vel enim plures ſimul unum hominem baptizant, tanquam cauſæ partiales, & a ſe invi-

invicem mutuo dependentes, ſub hac verborum forma: *Nos te baptizamus in nomine Patris, &c.* quo caſu nullum eſt Sacramentum. *Quia*, inquit S. Thom. hic q. 67. art. 6. *videtur eſſe contra rationem miniſterii: homo enim non baptizat, niſi ut miniſter Chriſti & vices ejus gerens. Unde ſicut unus eſt Chriſtus, ita oportet eſſe unum miniſtrum, qui Chriſtum repræſentet: propter quod ſignanter Apoſtolus dicit Epheſ. 4. Unus Dominus, una fides, unum Baptiſma. Et ideo contraria intentio videtur excludere Baptiſmi Sacramentum.* Eadem quoque videtur eſſe ratio, ſi nempe loco iſtorum verborum: *Nos te baptizamus*, diceretur Græcorum more: *Baptizatur ſervus Chriſti &c.* quia unuſquiſque ex illis miniſtris ſignificaret ſe partialem tantum eſſe, & inadæquatam cauſam miniſterialem Baptiſmi; quod pugnat cum inſtitutione hujus Sacramenti a Chriſto facta.

Vel ſinguli illi miniſtri tanquam cauſæ totales ejuſdem Sacramenti ſimul aquam effundentes dicunt: *Ego te baptizo &c.* & hoc caſu ratum eſſet Sacramentum: *Quia*, inquit S. Thom. ibid. *uterque exprimeret ſuam intentionem, quaſi ipſe ſingulariter Baptiſmum conferret*.

Vel denique eorum miniſtrorum unus aquam funderet, alter vero proferret verba, & ita eorum quilibet non integrum Sacramentum, ſed partem Sacramenti miniſtraret; quo etiam caſu nullum eſſet Baptiſma: quia nullus eorum poſſet vere dicere ſe baptizare; non qui aquam funderet; aqua enim ſola Sacramentum non perficit: non qui proferret verba, quia verba ſine aqua Baptiſmum non perficiunt, ipſe autem aquam non effunderet. Ita S. Thom. loco citato.

Quæres 3. an poſſit aliquis ſeipſum baptizare.

Reſp. negative, quia eſt contra inſtitutionem Chriſti, qui miniſtrum & ſubjectum Baptiſmi aperte diſtinguit cum ait: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris &c.* Ita reſpondit ad propoſitam quæſtionem Innoc. III. Interrogatus enim a Metenſe Epiſcopo, de Judæo, qui morti proximus ſeipſum baptizaverat, reſpondet, illum eſſe denuo baptizandum. Refert hoc Decretum Lib. 3. Decret. titulo 41. c. 4.

Quæres 4. an unus miniſter poſſit ſimul plures baptizare.

Reſp. in caſu urgentis neceſſitatis id fieri poſſe, tali enim Baptiſmo nec inſtitutio Chriſti, nec forma conſueta repugnat. *Chriſtus enim*, inquit S. Thom. hic, *qui principaliter baptizat, eſt unus; ſed multi per Baptiſmum efficiuntur unum in Chriſto .... Neque per hoc diverſificaretur forma Eccleſiæ, quia plurale non eſt niſi ſingulare geminatum, præſertim cum principaliter dicatur Matth. ultimo, Baptizantes eos &c.*

Quæres ultimo, qui fuerint olim ritus præcipui circa miniſtrum Baptiſmi obſervati.

Reſp. I. Miniſtros ordinarios, & ſolemnitatis Baptiſmi nonniſi jejunos ad hoc miniſterium olim acceſſiſſe. Colligit Vicecomes L. 1. cap. 29. ex duplici Concilio, Pariſienſi nempe & Maldenſi. Idem quoque ſtatuit Concil. Rotomagenſe ann. 1072. Can. 5. *Nullus ſacerdos*, inquit, *baptizet infantem niſi jejunus & indutus alba & ſtola, niſi neceſſitate*. *Tom. 9. Conc. pag. 1226. D.*

II. Deſtinatas ad hoc miniſterium veſtes induebant miniſtri, de quibus Beroldus ſic loquitur: *Tunc*, inquit, (nempe Sabbato ſancto) *Magiſter Scholarum præcedit cum pueris ſuis, cantando Antiphonam uſque ad regias baptiſmalis Eccleſiæ, & ibi extra Eccleſiam Archiepiſcopus exuit ſtolam, & planetam, & induit ſe paludamento baptiſmali, & præcingit ſe manutergio cum*

ſingulo

ſingulo nexu veniente in ſiniſtro latere in ſimilitudinem enſis, & ſimiliter nexum ſcandaliorum facit juxta calcaneum in ſimilitudinem calcarum, habens mitram in capite, & ſic incedit ad Fontes. Ubi obſerva primum, ea quæ de ſtola extra Eccleſiam depoſita dicta ſunt, ad illam conſuetudinem pertinere, qua noſtri Sacerdotes ſtolam violaceam exuentes, aliam induunt albi coloris. Obſerva 2. veſtes, quibus inter baptizandum utebantur Miniſtri, fuiſſe albi coloris, ut colligitur ex Ordine Romano c. de Sabbato Sancto. Theodoretus Lib. 2. Hiſt. c. 27. meminit cujuſdam veſtis auro contextæ, quam
P. 111. A. Conſtantinus Imperator in honorem Eccleſiæ Jeroſolymitanæ dedit Macario Epiſcopo, ut ea indutus baptizaret.

III. Miniſtri intro in aquam ſeu fontem baptiſmalem deſcendebant; ſicut colligimus ex Ordine Romano & S. Ambroſio L. 2. de Sacramentis c. 6. atque baptizandos de pondere ſublatos aquis totos immergebant oleo
Bibl. PP. inunctos. *Ponit Sacerdos*, inquit Severus Alexandrinus Lib. de Baptiſmo,
Tom. 12 p. *oleum olivæ in vola manus ſuæ, totumque corpus ejus, qui baptizatur, un-*
732. F. G. *git, & dimittit illum in Baptiſterium, reſpiciens ad Orientem: dextramque ſuam*, pergit ille, *capiti ejus, qui baptizatur, imponit, & ſiniſtra ſua ter attollit ex aquis a fronte, a tergo, & altero laterum ejus.* Idem re-
Tom. 5. p. fert S. Bonaventura in 4. diſt. 3. quæſt. 1. *Sacerdos*, inquit, *debet pue-*
40. A. *rum tenere per latera, & verſa facie ad aquam debet mergere, ita quod habeat caput primum verſus Orientem, ſecundo verſus Aquilonem, tertio verſus Meridiem.* In illo autem gravi onere aquis immergendi grandiora adultorum corpora, levabantur Epiſcopi partim per aſſiſtentes Præsbyteros & Diaconos; partim per ſuſceptores, qui in brachia ſua baptizatos ſuſcipiebant, inde ſuſceptores dicti; partim per ipſos baptizandos, qui cum recti in aquis ſtarent, atque pedibus imam Baptiſterii partem tangerent, ſui corporis molem ſuſtinebant, cujus proinde pondere non ita gravabantur miniſtri baptizantes.

IV. In aliquibus Eccleſiis, ut in Mediolanenſi Epiſcopus baptizatorum pedes lavabat: de quo ritu loquitur S. Ambroſius L. 3. de Sacramentis c. 1. *A-*
Tom. 2. p. *ſcendiſti*, inquit, *de fonte, quid ſequutum eſt? Succinctus Sacerdos ſummus,*
362. B. *licet enim & Præsbyteri fecerint, tamen exordium miniſterii a ſummo eſt Sacerdote, ſuccinctus, inquam, ſummus Sacerdos pedes tibi lavit.*

ARTICULUS III.

De ſubjecto Baptiſmi, ſeu de ſuſcipientibus Baptiſmum.

SUbjectum Baptiſmi capax eſt ſolus homo viator: is autem vel eſt adultus, vel infans. De utroque, tum infantium, tum adultorum, Baptiſmo hic agendum.

De Baptiſmo infantium.

Circa infantium Baptiſmum hæc ſunt expendenda.

I. Utrum infantes ſint Baptiſmi capaces, & expediat eos baptizare.

II. Utrum infantes in utero materno adhuc incluſi, aut ex aliqua tantum ſui parte egreſſi, poſſint baptizari.

III. An debeant baptizari Infidelium filii, parentibus invitis.

IV. Denique, quam fidem in infantibus Baptiſmus ſupponat & producat.

Utrum

Utrum infantes ſint capaces Baptiſmi, & expediat eos baptizare.

Errores, & opiniones.

Circa primum, nempe infantes Baptiſmi capaces eſſe, errarunt ex veteribus

Hieracitæ, quorum auctor Hieracha. *Hi dicunt infantes non pertinere ad regnum cœlorum, quia non ſunt eis ulla merita certaminis, quo vitia ſuperantur.* Ita S. Auguſtinus L. de hæreſibus cap. 47. *T. 8. p. 17. F. G.*

Vicecomes L. 2. de ritibus Baptiſmi cap. 1. Coccius Theſauri L. 6. ar. 8. eumdem errorem Pelagio, & cuidam Vincentio Victori affingunt? ſed immerito. Ipſe enim Pelagius in ſua ad Innocentium I. Epiſtola, profitetur hanc opinionem ſibi per calumniam imponi. Ita teſtatur S. Aug. L. de peccato originis c. 17. 18. 19. Negabant quidem Pelagiani, Baptiſmum neceſſarium eſſe parvulis ad habendam vitam æternam: ſed fatebantur neceſſarium ad obtinendum Regnum Cœlorum: inde eſt, quod ipſimet parvulos ad Baptiſmum admitterent. Eadem eſſe videtur Vincentii Pelagiani opinio. *Tom. 10. p. 294.*

Valdenſes, teſte Ermengardo in Opuſculo adverſus eos edito, docuere parvulis Baptiſmum aquæ nihil prodeſſe.

Apoſtolici teſte S. Bernardo Serm. 66. in Cantica, irridebant Catholicos, quod Baptiſmum infantibus darent. *Tom. 1. p. 1497. C.*

Petrobruſſiani, ſic dicti a Petro de Bruis, idem docebant; adverſus quos Petrus Cluniacenſis Abbas, & Bernardo coætaneus, duas conſcripſit Epiſtolas, in quibus errorem hunc refert, & refellit.

Henriciani, ita dicti ab Henrico Petri de Bruis diſcipulo, ejuſque nequitiæ, ac impietatis hærede, negarunt quoque parvulos capaces eſſe Baptiſmi. Ita refert S. Bernardus Epiſtola 241. *Tom. 1. p. 237. C.*

Petrus quoque Abailardus, & Petrus de Brixia idem docuere, ſicut colligimus ex Concil. Lateranenſi ſub Innocentio II. can. 23. *T. 10. Conc. p. 1008. B.*

Cathari quoque, qui non longe ab his temporibus circa an. 1160. deprehenſi ſunt Coloniæ, adverſus quos plures Sermones edidit Eckbertus Monachus, in eumdem errorem abiiſſe memorantur.

Ex Novatoribus ſuperioris ſæculi, Anabaptiſtæ ſic dicti, quod baptizatos in infantia, cum ad adultam perveniſſent ætatem, iterum baptizarent, eo quod Baptiſmum infantibus collatum nullum prorſus exiſtimarunt.

Orta eſt hæc Secta anno 1521. auctore Nicolao Storkio, qui cum Luthero primum adhæſiſſet, ab eo poſtea deficiens, & inſolitas jactans ſibi factas per Michaelem Archangelum revelationes, Vvittemberga pulſus, incertiſque ſedibus per Thuringiam vagatus, ſpecie ſanctitatis, quam egregie mentiebatur, apud ſtolidum ruſticorum vulgus fidem invenit. Horum Hiſtoriam ſcripſere Arnoldus Methovius, & Joannes Ottius Tigurinus.

Michael Servetus in fine Libri de regeneratione, ſcribit puerorum Baptiſma eſſe horrendam abominationem, Spiritus Sancti extinctionem, Regni Chriſti conculcationem, Chriſti abnegationem &c. Illius varia argumenta refert, & refellit Calvinus L. 4. Inſtitutionis cap. 16. num. 31. *Pag. 500*

Miniſtri Tranſylvani an. 1568. referente Socino Epiſtola de Baptiſmo ad virum nobilem, tanquam fratres agnoſcere, & recipere eos, qui in infantia baptizatos poſtquam adoleverint, baptizandos eſſe dicunt.

Sociniani rati Baptiſmum rem eſſe indifferentem & liberam, neque eum

infan-

infantibus conferunt, neque etiam denegant, quando ſine ſcandalo denegari non poteſt. Sic ipſi interrogant in majori Catecheſi Racovienſi c. 4. de Baptiſmo aquæ, *Num ergo ad eum ritum infantes pertinent?* Reſpondent: *nullo pacto*. Et poſtea quærunt, *quid de iis ſentiendum ſit, qui infantes baptizant?* Reſpondent: *Quamvis hac in re errent, non licet tamen ideo eos condemnare, modo alioquin idololatræ non ſint; ſed ſcite ſecundum præcepta Chriſti vivant, & alios ſententiam ipſorum repudiantes non perſequantur.*

Theodorus Beza, & omnes fere recentiores Novatores Lutherani & Calviniſtæ hoc nixi principio, Baptiſmum eſſe ſigillum & obſignationem fœderis initi Deum inter, & Chriſtianos, contendunt ſolos Fidelium, non vero Infidelium filios baptizandos eſſe: quod ſi contingat infantes mori ſine Baptiſmo, eos a Regno Cœlorum non excludunt.

Circa ſecundum, an nempe expediat infantes baptizare.

Opinio fuit Fidi in Africa Epiſcopi, eos non debere baptizari ante octavum a nativitate diem. De qua conſultus S. Cyprianus, reſpondit per Epiſtolam, quæ eſt n. 59. eos poſſe & debere baptizari.

Pag. 94. Tertullianus itidem Afer Lib. de Baptiſmo c. 18. putat expedire magis, ſi infantium Baptiſma differatur, donec per ætatem ſint rationis compotes: cujus duplicem profert cauſam & rationem, unam ex parte ſponſorum qui exponunt ſe periculo, ne infantes factas eorum nomine promiſſiones, irritas faciant; alteram ex parte obligationum quæ per Baptiſmum contrahuntur: *Quid enim*, inquit, *neceſſe eſt ſponſores etiam periculo ingeri? Quia & ipſi per mortalitatem deſtituere promiſſiones poſſunt, & proventu malæ indolis falli. Ait quidem Dominus: Nolite illos prohibere venire ad me. Veniant ergo dum adoleſcunt ... quid feſtinat innocens ætas ad remiſſionem peccatorum?* (Innocentes vocat infantes per excluſionem peccatorum actualium, non vero originalis) *ſi pondus intelligunt Baptiſmi, magis timebunt conſecutionem, quam dilationem.* Quin eodem nixus fundamento unicuique pro varia conditione, diſpoſitione ac ætate, nominatim vero innuptis propter tentationes quibus obnoxii ſunt, Baptiſmi cunctationem meliorem eſſe contendit.

P. 231. D.

P. 232. A.

S. Gregorius Nazianzenus Oratione 40. quæ eſt in ſanctum Baptiſma, cenſet quoque ante triennium parvulos non eſſe baptizandos, niſi imminente periculo; quamquam vehementer invehitur adverſus adultos qui Baptiſmum ad extremam uſque ſenectutem differunt.

Tom 1. p. 658. E.

Ab eadem ſententia non multum abhorruiſſe videtur Eraſmus fragmento Epiſtolæ inter eas, quas cum vita ejus, Leidæ edidit Paulus Merula anno 1607. non tamen Eccleſiæ conſuetudinem rejicit; diſerte quippe ſcribit, *De Baptiſmo ſervetur quod tot ſæculis ſervavit Eccleſia*: ſed vult infantes baptizatos, *poſtquam adoleverint, interrogandos eſſe, an ratas habeant promiſſiones per eorum ſponſores factas; quod ſi recuſaverint eas confirmare, proprio arbitrio illos eſſe relinquendos, nec ad Chriſtianam vitam cogendos.*

Hallucinantur hic Ludovicus Vives Annotationibus in Librum primum S. Auguſtini de Civitate Dei c. 27. & Walafridus Strabo L. de rebus Eccleſiaſticis c. 26. dum ajunt, *olim neminem ad Baptiſmum fuiſſe admiſſum niſi adulta jam ætate, cum quiſque ſcire poterat quid peteret & acciperet, quibuſve obligationibus ſeſe adſtringeret*: oppoſitum enim conſtabit ex teſtimoniis Veterum, quæ ſtatim adducturi ſumus. Itaque ſit

CON-

CONCLUSIO.

Infantes ſunt Baptiſmi capaces, & expedit eos baptizare.
Duæ ſunt Concluſionis partes.

Probatur prima pars ex Scripturis.

Quadruplex ex Scripturis argumentum colligemus; nempe a præcepto Baptiſmi univerſali; a neceſſitate illius; ab effectu; denique ab exemplo, & paritate.

I. A præcepto Baptiſmi univerſali, quod dedit Chriſtus Matth. 28. v. 19. his verbis: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Hoc autem præcepto voluiſſe Chriſtum, ut non tantum adulti, ſed etiam infantes baptizarentur, colligi poteſt, tum quia univerſale eſt, & indefinitum; tum quia ſcopus Chriſti eo loci eſt, ut doceat modum colligendi, & conſervandi Eccleſiam in terris uſque ad conſummationem ſæculorum; cum vero Eccleſia non adultos tantum, ſed & infantes complectatur, modus etiam ille ad utroſque pertinet accomodate & appoſite ad conditionem eorum; ita ut ſcilicet adulti prius doceantur, quam baptizentur, infantes vero primo baptizentur, tum ſuo tempore doceantur. Tum quia antitheſis id poſtulare videtur; nam *omnes gentes* videntur ibi opponi omnibus, & ſolis Judæis, ſicut poſtulat diſcrimen veteris, & novi Teſtamenti; ſicut igitur inter Judæos non adulti modo, ſed infantes circumcidebantur; ita quoque in novo Fœdere non tantum adulti baptizandi ſunt, ſed & infantes. Tum denique quia Apoſtoli, qui haud dubie ſenſum mandati Chriſti recte intellexerunt, infantes procul dubio baptizarunt, cum integras familias hoc Sacramento initiaſſe leguntur, ſicut in quarto noſtro argumento oſtendemus. I. A præcepto Baptiſmi.

II. A neceſſitate Baptiſmi pro obtinendo Regno Cœlorum. Joan. 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Generalis eſt Chriſti comminatio, quæ ipſos quoque involvit infantes. Mirum ſane eſt, Novatores adverſus Anabaptiſtas diſputantes eo S. Joannis teſtimonio uti poſſe, quod ipſi negant de vero aquæ Baptiſmo intelligendum eſſe; ſicut diximus antea; ex illo tamen ſic arguimus: qui ſunt capaces Regni Cœlorum, ii quoque capaces ſunt Bapriſmi, ſine quo ad Regnum Cœlorum pervenire non poſſunt: atqui infantes capaces ſunt Regni Cœlorum: ergo &c. II. A neceſſitate.

Minor probatur ex verbis Chriſti Matth. 19. v. 14. *Sinite*, inquit, *parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire; talium eſt enim Regnum Cœlorum*. Idem legitur Marci 10. 14. & Lucæ 18. v. 16. ubi Chriſtus ejuſmodi infantes jubet ad ſe adduci, eos in ulnas accipit, manus iis imponit ac benedicit: ergo non ſunt illi a Sacramento Baptiſmatis arcendi.

Nec audiendi ſunt, qui reponunt, eo loci parvulos dici humilitate & innocentia, non vero ætate; vel ſaltem eos eſſe intelligendos, qui rationis uſum jam adepti ſunt, ſiquidem (inquiunt) ad Chriſtum venire dicuntur, non afferri vel adduci.

Namque etiamſi Chriſtus in perſona puerorum humilem, & innocentem vitam commendare voluerit, an non etiam voluit ſignificare infantilem ætatem non eſſe alienam a Regno Cœlorum, adeoque a mediis inſtitutis pro

illius aſſecutione? ſenſu quippe litterali hiſtorico veri a parentibus Chriſto pueri offerebantur, ut ipſis benediceret; at certe complexus ille ac benedictio ſignificant infantes eſſe gratiæ capaces, ſicut & Regni Cœlorum.

Quod vero citatis locis intelligantur infantes ætate, non humilitate ſolum patet ex nomine græco, quo uſus eſt S.Lucas v.15.vocantur enim βρέφη βρέφος autem eſt infans adhuc in cunis, & tenellus plerumque lactens. Lucæ 1. v. 41. & 44. 1. Petri 2. v. 2. Idem S. Lucas ait, quod parentes ſuos ad Chriſtum infantes afferebant, προσέφερον. Non eſt itaque quod imperite Anabaptiſtæ vim faciant in verbo, *venire*, quo utitur vulgatus interpres: nihil enim aliud ſignificat, quam accedere, ſeu appropinquare.

III. Ab effectu.

III. Ab effectu Baptiſmi, qui poſitus eſt in remiſſionem peccatorum, & interiori animæ per gratiam regeneratione. Act. 2. v. 38. Joan. 3. v. 5. ad Titum 3. v. 5. unde ſic arguimus: Qui capaces ſunt effectus Baptiſmi, ii capaces quoque cenſeri debent ipſius Baptiſmi; quibus enim res ſignificata poteſt convenire, iis & ſignum hujus rei poteſt communicari: atqui infantes ſunt capaces effectus Baptiſmi, remiſſionis ſcilicet peccati originalis, quod naſcendo contraxerunt, & interioris regenerationis, & innovationis.

Minor probatur 1. ex citato cap. 2. Actorum.

Poſtquam enim v. 38. S. Petrus dixerit: *Baptizetur unuſquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum*, v. 39. ſic pergit: *Vobis enim eſt repromiſſio, & filiis veſtris*. Ergo eadem gratiæ, & repromiſſionis peccatorum repromiſſio facta eſt *filiis* Judæorum, quæ Judæis ipſis: ergo æque capaces ſunt gratiæ. & conſequenter medii ſeu ſigni practici, quod Chriſtus inſtituit ad illam gratiam communicandam. 2. Infantes capaces ſunt peccati quod naſcendo contrahunt: ergo & gratiæ regenerantis: niſi velis plus poſſe culpam primi parentis ad homines perdendos, quam gratiam Chriſti ad eoſdem ſervandos, quod certe impium videtur, & directe pugnat cum Apoſtolo dicente Rom. 5.v.26. *Ubi abundavit delictum, ſupperabundavit gratia: ut ſicut regnavit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per juſtitiam in vitam æternam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum*. Expreſſe declarat Chriſtus cap. 19. S. Matth. jam citato, infantes pertinere ad Regnum Cœlorum: ad illud autem pertinere non poſſunt ſine Baptiſmo, dicente ipſo Chriſto Joan 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non poteſt introire in regnum Dei*: ergo neceſſe eſt, ut capaces ſint Baptiſmi.

IV. Ab exemplo & paritate.

IV. Denique probatur ab exemplo & paritate.

Ab exemplo quidem Apoſtolorum: ii enim leguntur integras familias baptizaſſe. Act. 16. Lydia purpuraria cum omni domo ſua baptizata eſt. Idem narratur de cuſtode carceris Macedoniæ; & cap. 16. 1. Cor. S. Paulus narrat ſe baptizaſſe *Stephanæ domum*: at veriſimile non eſt, in iiſdomibus ſeu integris familiis aliquos non extitiſſe infantes; ii ergo ſimul cum aliis baptizati ſunt.

A paritate Circumciſionis: tam quippe poſſunt, & debent baptizari infantes in novo Teſtamento, quam potuerint circumcidi in veteri. Paritas oſtenditur. 1. quia utriuſque par videtur neceſſitas. 2. quia Baptiſmus ſubrogatus eſt Circumciſioni, & ipſi ſucceſſit in novo Fœdere, juxta Apoſtolum, Coloſſ. 2. v. 11. & 12. qui in Baptiſmo Chriſti Circumciſionem non manu factam agnoſcit. 3. quia unus eſt utriuſque finis. Circumciſio enim erat Sacramentum initiationis, quo Eccleſiæ veteri adunabantur & ſociebantur infantes circumciſi; per baptiſmum quoque Corpori Chriſti, id eſt Eccleſiæ, copulan-

lantur & ſociantur quicumque eo initiantur. 4. quia idem per utrumque Sacramentum ſignificatur, nempe circumciſio interna cordis, & gratia regenerationis, cum hoc ſolum diſcrimine, quod Baptiſmus vere, & ex opere operato gratiam illam conferat, quam non conferebat Circumciſio carnalis vetus; ſicut oſtendimus, ubi de Sacramentis in genere. 5. denique, quia gratia Dei imminuta non eſt, nec parcior, immo abundantior in novo Teſtamento: ſi quid ergo obſtat ætas puerilis in Baptiſmo, ne gratiam recipiat propter defectum rationis, idem debuiſſet obſtare impedimentum in Circumciſione veteri. Quod ſi tamen non fruſtra Dei beneficia jam tum per Circumciſionem oblata fuere & conceſſa Judæorum infantibus, (quamquam non ex vi propria Circumciſionis) quidni eadem, immo & majora ſeu ampliora Dei beneficia per Baptiſmum infantibus in nova Lege conferri affirmabimus? Tanto enim præſtant Sacramenta nova veteribus, quanto Lex Chriſti Legi Moſis ſuperior ac perfectior eſt.

Secunda probatio ex conſtanti Traditione Eccleſiæ.

Traditionem hanc ex Conciliorum Decretis, ac SS. Patrum teſtimoniis demonſtramus.

Ex Conciliis quidem.

Ex Carthaginenſi, cui *66.* interfuere Epiſcopi ſub S. Cypriano an. 253. In eo quippe propoſita fuit, agitata, & definita quæſtio a Fido Epiſcopo excitata, an ſcilicet infantes baptizari tantum poſſent poſt octavum a nativitate diem: *In hoc*, (Concilio) ait S. Cyprianus Epiſt. 59. ad Fidum, *quod tu putabas eſſe faciendum, nemo conſenſit; ſed univerſi potius judicavimus, nulli hominum nato miſericordiam Dei, & gratiam denegandam.* Pag. 95. Et Poſtea: *Porro ſi etiam graviſſimis delictoribus, & in Deum multum ante peccantibus, cum poſtea crediderint, remiſſio peccatorum datur, & a Baptiſmo, atque a gratia nemo prohibetur; quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, niſi quod ſecundum Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima nativitate contraxit.* Pag. 96.

Hoc Decreto vetus & Eccleſiæ ipſi coæva Chriſtianorum fides, ac Traditio confirmata fuit, non nova invecta doctrina. S. enim Auguſt. Epiſt. 166. alias 28. ad Hieronymum de hac definitione loquens ſic ſcribit: *Beatus Cyprianus non aliquod decretum concedens novum, ſed Eccleſiæ fidem firmiſſimam ſervans, ad corrigendum eos, qui putabant ante octavum diem nativitatis non eſſe parvulum Baptizandum ... mox natum rite baptizari poſſe cum ſuis quibuſdam Coepiſcopis cenſuit.* Tom. 2. p. 593. A.

Ex Milevitano, cui interfuit S. Aug. an. 416. can. 2. *Quicumque*, inquit, *parvulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, aut dicit in remiſſionem quidem peccatorum eos baptizari, ſed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lavacro expietur, anathema ſit.* T. 2. Conc. p. 1538. C.

Tam altas apud Fidelium animos radices egerat hæc fides quinto ſæculo, ut ipſimet Pelagiani, originalis noxæ aliunde hoſtes, & impugnatores acerrimi, praxim tamen baptizandi infantes retinuerint, nedum damnaverint.

Ex Gerundenſi an. 517. can. 5. *De parvulis*, inquit, *qui nuper materno utero editi ſunt, placuit conſtitui, ut ſi infirmi, ut aſſolet, fuerint, & lac maternum non appetunt, etiam eadem die, qua nati ſunt (ſi oblati fuerint) baptizentur.* T. 4. Conc. p. 898. A.

Ex Bracarenſi III. an. 578. Can. 7. *Placeat*, inquit, *ut unuſquiſque Epiſcopus per Eccleſias ſuas hoc præcipiat, ut hi, qui infantes ſuos ad Baptiſmum offerunt, ſi quid voluntarie pro ſuo offerunt voto, ſuſcipiantur ab eis.*

Tom. 14. Conc. pag. 779. A. Denique, ut alia multa prætereamus, Conc. Trid. Seſſ. 7. Can. 13. de Baptiſmo, quam a majoribus acceperat fidem & traditionem; eamdem declarat & confirmat his verbis: *Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo, inter Fideles computandos non eſſe, ac propterea cum ad annos diſcretionis pervenerint, eſſe rebaptizandos; aut præſtare omittere eorum Baptiſma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in ſola fide Eccleſiæ, anathema ſit.*

P. 147. n. 4. Probatur eadem Traditio ex teſtimoniis SS. Patrum.

Ex S. Irenæo L. 2. adverſus hæreſes c. 22. alias 39. *Dominus*, inquit, *omnes venit per ſemetipſum ſalvare: omnes, inquam, qui per eum renaſcuntur in Deum, infantes & parvulos, & pueros, & juvenes, & ſeniores. Ideo per omnem venit ætatem; & infantibus infans factus, ſanctificans infantes: in parvulis parvulus, ſanctificans hanc ipſam habentes ætatem.*

T. 2. p. 353. A. B. Ex Origene in c. 6. Epiſtolæ ad Rom. *Eccleſia*, inquit, *traditionem ab Apoſtolis ſuſcepit, etiam parvulis dare Baptiſmum. Sciebant enim illi quibus myſteriorum ſecreta commiſſa ſunt divinorum, quia eſſent in omnibus genuinæ ſordes peccati, quæ per aquam & ſpiritum ablui deberent.*

Ex Tertulliano, Lib. ſcilicet de Baptiſmo c. 18. ubi etſi privata ſua ſententia velit Baptiſmi perceptionem ad ætatem adultam differendam eſſe, eo tamen ipſo non obſcure innuit, ſuo tempore receptum fuiſſe in Eccleſia uſum baptizandi infantes.

P. 231. A. B. Eo tendunt, quæ ipſemet Tertullianus generatim docet; c. enim 17. L. de Baptiſmo indiſtincte aſſerit, eum eſſe reum perditi hominis, qui Baptiſmum, quem potuit, non adminiſtravit. Et L. de anima c. 39. & 40. exponens qua ratione, juxta Apoſtolum, filii Fidelium ſancti ſint, ait, *eos*

P. 294. B. *ſanctos appellari, tam ex ſeminis prærogativa, quam ex inſtitutionis diſciplina, quaſi deſignatos ſanctitatis, ac per hoc etiam ſalutis, juxta Domini definitionem: Niſi quis renatus fuerit &c. Ita*, inquit, *omnis anima eo uſque in Adam cenſetur, donec in Chriſto recenſeatur; tamdiu immunda, quamdiu recenſeatur.* Cenſet igitur Tertullianus, infantes capaces eſſe ſalutis, ac proinde Baptiſmi.

Ex S. Cypriano Epiſt. 59. ad Fidum, ubi ex profeſſo noſtram probat & confirmat Concluſionem: ex definitione ſeu Decreto Concilii Carthaginenſis, cujus verba mox relata ſunt.

T. 1. p. 658. A. Ex Gregorio Nazianzeno Oratione 40. in Sanctum Baptiſma: *quid autem*, inquit, *de iis dices, qui adhuc tenera ætate ſunt . . . An eos quoque baptizabimus? Ita prorſus; ſi quod periculum urgeat. Præſtat enim abſque ſenſu ſanctificari, quam ſine ſigillo & obſignatione abſcedere.* Quod ibidem confirmat S. Doctor, exemplo, & paritate Circumciſionis.

Edit. Par. 1621. T. 2. App. p. 52. B. Ex S. Chryſoſtomo Homilia ad Neophytos: *Hac de cauſa*, inquit, *etiam infantulos baptizamus, ut non ſint coinquinati peccato, ut eis addatur ſanctitas, juſtitia, adoptio, hæreditas, fraternitas Chriſti, ut ejus membra ſint omnes, ut Spiritus habitatio fiat.*

Tom. 1. p. 349. C. Ex S. Ambroſio L. 2. de Abraham c. 11. n. 81. *Nec ſenex*, inquit, *proſelytus, nec infans vernaculus excipitur; quia omnis ætas peccato obnoxia, & ideo omnis ætas Sacramento idonea.*

Ex S. Hieronymo Epiſt. ad Lætam, ubi eos ſceleris arguit, qui Chriſtianorum

norum infantibus Baptiſma recuſaverint. Et in fine l. 3. contra Pelagianos, adducto Cypriani teſtimonio ex Epiſtola ad Fidum, concludit *baptizandos eſſe infantes, non ſolum in Regnum Cœlorum*, ut aſſerebant Pelagiani, *ſed etiam in remiſſionem peccatorum*, videlicet peccati originalis. T. 4. p. 2. p. 593. Ib. p. 526.

Denique ex S. Auguſt. qui antiquæ hujus fidei, ac Traditionis teſtis fuit ac ſtrenuus defenſor. Lib. 10. de Gen. ad litteram c. 23. *Conſuetudo*, inquit, *matris Eccleſiæ in baptizandis parvulis nequaquam ſpernenda eſt, neque ullo modo ſuperflua deputanda, nec omnino credenda, niſi Apoſtolica eſſet traditio*. Et l. 1. de peccatorum meritis ac remiſſione c. 26. *Parvulos*, inquit, *baptizandos eſſe* (Pelagiani) *concedunt, qui contra auctoritatem univerſæ Eccleſiæ, proculdubio per Dominum, & Apoſtolos traditam, venire non poſſunt*. Denique Sermone 10. de verbis Apoſtoli, nunc 177. *Nemo*, inquit, *vobis ſuſurret doctrinas alienas. Hoc Eccleſia ſemper habuit, ſemper tenuit; hoc a majorum fide accepit; hoc uſque in finem perſeveranter cuſtodit*. Alia ejuſdem S. Doctoris teſtimonia ſuperius adducta ſunt, cum de neceſſitate Baptiſmi actum eſt. T. 3. p. 1. p. 272. C. Tom. 10. p. 22. C. Tom. 5. p. 480. A.

Nonnullas hic ad confirmationem noſtræ Concluſionis proponit rationes Bellarminus, quas ex adductis modo tum Scripturæ, tum Ss. Patrum teſtimoniis facile erit unicuique inferre.

Secunda pars Concluſionis, nempe expedire ut infantes baptizentur,

Probatur 1. Quia homo a pueritia alicui vivendi rationis aſſuetus, firmius in ea deinde perſeverat: atqui optandum eſt, ut in iis, quæ ſunt Chriſtianæ vitæ, homo firmiter perſeveret; bonum igitur ipſi, ſi jugum ab adoleſcentia portaverit, Threnorum c. 3. v. 27.

2. Quia periculum æternæ damnationis in quam incidere poſſet infans, ſi forte ſine Baptiſmo repente moriatur, minime compenſatur per fructum, qui expectatur ex dilatione Baptiſmi, præſertim cum eo fructu non defraudentur infantes: quando quidem grandiores facti informantur Eccleſiæ fide ac doctrina, ut norint quid in Baptiſmo promiſerint per ſponſores ſuos, cui fidem ſuam obſtrinxerint, ac ſponſionis ſuæ per totam vitæ ſeriem ſemper memores ſint ac cuſtodes.

3. Si adulta ætas ad Baptiſmum expectaretur, multi male educati ac voluptatibus dediti, aut recuſarent omnino baptizari, aut in ultimam uſque ætatem Baptiſmum differrent, ne cito carni, & mundo renuntiare cogerentur: atqui utrumque ſemper improbavit Eccleſia, ut conſtat tum ex adductis modo teſtimoniis, tum ex iis, quæ circa Baptiſmum Clinicorum antea obſervavimus, qui in pœnam dilati Baptiſmatis irregulares habebantur ad ſacros Ordines percipiendos.

Denique Conc. Trid. Seſſ. 7. Can. 14. ſic Eraſmi opinionem perſtringit: *Si quis dixerit, hujuſmodi parvulos baptizatos, cum adoleverint, interrogandos eſſe an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti ſunt; & ubi ſe nolle reſponderint, ſuo eſſe arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Chriſtianam vitam cogendos, niſi ut ab Euchariſtiæ aliorumque Sacramentorum perceptione arceantur, donec reſipiſcunt, anathema ſit*. T. 14. Con. p. 779. E.

Solvuntur Objectiones:

Objicies, 1. Nullum extat in ſacris Libris exemplum infantis baptizati: ergo infantes non ſunt baptizandi.

Reſp. 1. Falſum eſſe antecedens: conſtat enim ex probationibus, Apoſtolos integras baptizaſſe familias, in quibus haud dubie aliqui fuere infantes.

Reſp. 2. nego conſeq. Tum quia Traditio, quæ altera eſt fidei noſtræ regula, conſtanter docet infantes eſſe capaces Baptiſmi, eoſque debere baptizari; ſilentium igitur Scripturæ efficax hic argumentum non ſuppeditat Anabaptiſtis, niſi cum adverſus Lutheranos, & Calviniſtas pugnant: iſti etenim rejecta Traditionis auctoritate, ab eo argumento vix ſeſe expedire unquam poſſunt. Tum quia etſi nullum in Scripturis exemplum mulieris ad participationem Euchariſtiæ admiſſæ, non inde tamen recte concludi poteſt, eas vel incapaces eſſe illius percipiendæ, vel ad eam non eſſe admittendas: paritas manifeſta eſt.

Inſtabis 1. Juxta mandatum Chriſti Matth. 18. ii dumtaxat ſunt baptizandi, qui capaces ſunt doctrinæ; ait enim Chriſtus: *Docete, baptizate omnes gentes:* ſed infantes incapaces ſunt doctrinæ: ergo & Baptiſmi: neque enim ibi, ajunt Sociniani, Chriſtus agit de Baptiſmo aquæ, ſed doctrinæ.

Reſp. diſt. ant. Qui capaces ſunt doctrinæ, vel cum baptizantur, vel poſtquam baptizati ſunt, concedo: cum baptizantur dumtaxat, nego. Chriſtus igitur eo loci vult doctrinam Baptiſmo eſſe præmittendam, quando adulti baptizantur, de quibus potiſſimum hic agit: *Docentes eos ſervare omnia, quæcumque præcepi vobis.* Quantum vero ad infantes, tametſi præ tenella ætate tunc doctrinæ capaces non ſint, ſatis eſt, ſi poſtea doceantur, cum ad uſum rationis pervenerint. Adde quod verbum græcum, quo utitur S. Matthæus, μαθητεύσατε proprie non tam ſignificat docere, quam diſcipulos facere, quod fit etiam adminiſtrando Baptiſmum infantibus, qui per illum Chriſto, ejuſque Religioni nomen dant ac ſpondent obſequium, & conſequenter ejus fiunt diſcipuli. Sic Joan. 1. v. 1. μαθητὰ ποιεῖν, non eſt ſimpliciter docere, ſeu diſcipulos facere, ſeu in diſciplinæ profeſſionem admittere. Hinc patet falſo prorſus Socinianos aſſerere, citato S. Matthæi loco, Chriſtum non agere de Baptiſmo aquæ, ſed doctrinæ: quippe de illo Baptiſmo agit, de quo dixit Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei;* quem ipſe Chriſtus cum Apoſtolis ſuis uſurpavit: baptizavit autem Chriſtus cum Apoſtolis ſuis in vera, & naturali aqua. Recole, quæ ſuperius dicta ſunt, cum adverſus Socinianos Baptiſmi neceſſitatem demonſtrabamus.

Inſtabis 2. Marci ultimo, Chriſtus ait: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit;* ubi fides Baptiſmo præmittitur. Pariter Rom. 10. v. 10. *Corde creditur ad juſtitiam, ore autem confeſſio fit ad ſalutem:* atqui parvuli talis fidei incapaces ſunt. Pariter S. Petrus Act. 2. v. 38. ait: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum;* infantes autem ſunt incapaces pœnitentiæ: ergo & Baptiſmi.

Reſp. 1. Ut moleſtum illud Anabaptiſtarum telum declinaret Lutherus, eo abſurditatis devenit aliquando, ut etiam in infantibus, dum baptizantur, fidei actualis motum agnoverit; exemplo fretus Joannis Baptiſtæ, qui in utero materno adhuc incluſus ad præſentiam Virginis Mariæ *exultavit*, & Chriſtum nondum natum agnovit. Luc. 1. v. 41. Verum tam putidum figmentum irriſere vel ipſimet Lutheri diſcipuli: neque eo trahi debet exemplum Joannis Baptiſtæ, quod unicum plane ac ſingulare fuit, niſi forte voluerit Lutherus etiam in exemplum trahere Aſinam Balaam, quæ locuta eſt Num. 22. v. 28. atque *aſina expectare conſilia*, ut loquitur S. Aug.
Tom. 2. p. 686. Epiſt. 187. alias 57. ad Dardan. c. 7. n. 24.

Reſp.

Reſp. 2. his in locis ſermonem eſſe dumtaxat de adultis. De illis enim agitur, ad quos prædicationem ſuam, ut converterentur, Apoſtoli dirigebant, in quibus, ut Baptiſmi fructum percipiant, prærequiritur fides, pœnitentia &c. Infantes autem cum proprii actus ſint incapaces, actualem etiam fidem, cœteraſque prævias diſpoſitiones habere non poſſunt: Fideles tamen recte dicuntur, a Sacramento fidei, quod percipiunt; ſicut recte dicuntur rationales, ab anima rationali, qua informantur, licet rationis actum exercere non valeant.

Inſtabis 3. Infidelis non eſt Baptiſmi capax: atqui infantes ſunt infideles, utpote qui fidem non habeant.

Reſp. diſt. maj. Infidelis poſitive, id eſt, qui contrario infidelitatis habitu vel actu laborat, concedo: infidelis negative, id eſt, qui fidem non habet actualem, cujus eſt incapax, quales ſunt infantes, nego. Fidem enim hanc actualem in iis ſupplet fides Eccleſiæ, in qua baptizantur; & quemadmodum eis nocere poteſt peccatum perſonale Adami, cur ipſis non proderit fides aliena Eccleſiæ, accedente Baptiſmi Sacramento?

Inſtabis 4. Quare potius exigitur diſpoſitio prævia ex parte adulti, & nulla ex parte infantis? & quare ad Baptiſmum potius, quam ad Euchariſtiam admittuntur?

Reſp. ad primum: idcirco proprium voluntatis motum propriaſque diſpoſitiones in adultis præexigi Baptiſmo, tum quia earum capaces ſunt, tum quia qui proprio voluntatis motu ſe a Deo avertit per peccatum actuale, ille debet quoque ad Deum beneficio gratiæ excitantis, & proprio motu liberi abitrii converti: *Qui enim creavit te ſine te*, ait S.Aug. *non ſalvabit te ſine te*. Et: *Gratia Dei mecum*, ait Apoſtolus, ut inſinuet neceſſariam eſſe liberi arbitrii noſtri cooperationem gratiæ Dei moventi, & excitanti; at infantes nec capaces ſunt illarum diſpoſitionum, nec proprio motu voluntatis peccaverunt, ſed aliena tantum voluntate, nempe primi parentis, *in quo omnes peccaverunt*.

Ad ſecundum. Reſp. 1. longo ſæculorum tractu Eccleſiam olim infantibus baptizatis diſpenſaſſe Euchariſtiam; & quidem, ut ait Conc. Trid. Seſſ. 21. c. 4. *Sanctiſſimi illi Patres ſui facti probabilem cauſam pro illius temporis ratione habuerunt*. Verum cum iſtud ad diſciplinam pertineat, quæ pro temporum ac circumſtantiarum mutatione, mutatur, non amplius Eccleſia infantes admittit ad ſacram menſam.

Reſp. 2. Diſparitatem apertam eſſe: *Siquidem*, ait Concilium loco mox citato: *infantes per Baptiſmi lavacrum regenerati, & Chriſto incorporati, adeptam jam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non poſſunt*: **Tom. 14.** Euchariſtia vero deſtinatur tanquam alimentum ſpirituale ad reparandas **Conc. pag.** vires animæ, quæ quotidianis lapſibus imminuuntur, & infringuntur. **847. C.**

Inſtabis denique: Non ſatis intelligitur, qua ratione infans poſſit interius renaſci, & renovari per gratiam baptiſmalem.

Reſp. mirum non eſſe ſi iſtud aperte non intelligatur, cum ſit myſterium **Ibid.** fidei, cujus natura eſt, ut ſit obſcurum ac maxime reconditum, alioquin non amplius myſterium foret. Et vero quis concipit, & exponere ſatis poteſt, qua ratione traducatur peccatum Adami in omnes ejus poſteros? nemo certe. An ideo negandum? abſit. Satis ergo eſt, quod ſciamus, Deo, cujus inexhauſta virtus eſt, non deeſſe modum, quo poſſit infantes per gratiam ſuam interius renovare: qui enim de nihilo creavit hominem, haud dubie poteſt & illum ab inhærente labe peccati purgare.

Objicies 2. contra ſecundam Concluſionis partem : Chriſtus anno ætatis trigeſimo baptizatus eſt ; quidni igitur ad hanc uſque ætatem quiſque ſuum differat Baptiſmum?

2. Tertullianus, & S. Gregorius Nazianzenus exiſtimarunt, ſatius eſſe ſi Baptiſmus differatur ad pleniorem ætatem, in qua cognoſcere quiſque poteſt, quibus ſe votis obſtringat ; durum quippe videtur infantes, cum adoleverint, obligare ad id, quod inſcii, & ignari voverunt.

3. Multi ex veteribus dignitate, & ſanctitate conſpicui viri Baptiſmum ad provectiorem ætatem diſtulere, ut Conſtantinus, & Valentinianus Imperatores ; S. ipſe Ambroſius paucis ante Ordinationem diebus, Baptiſmate initiatus eſt, ut obſervat Paulinus in ejus vita.

Reſp. ad primum : non omnia quæ fecit Chriſtus in exemplum, & imitationem a nobis neceſſario eſſe ducenda. Euchariſtiam v. g. ſero poſt cœnam celebravit, nec tamen ita celebramus: Chriſtus itaque anno ætatis trigeſimo baptizatus eſt, quia Baptiſmo non indiguit ; ſed Baptiſmum dumxat inſtituere tunc voluit, cum prædicationem ſuam auſpicaretur.

Ad ſecundum : Fatemur Tertullianum, & S. Gregorium Nazianz. in ea fuiſſe ſententia, ſed ab aliis Ss. Patribus, & a tota Eccleſia hac in parte deſerti ſunt, utpote qui infirmis admodum niterentur momentis. Unde hic obſervanda Vincentii Lyrinenſis regula Commonitorii c. 39. *Quidquid* (unus vel alter Patrum) *quamvis ille Sanctus & doctus, quamvis Epiſcopus, quamvis Confeſſor, & Martyr, præter omnes, aut etiam contra omnes ſenſerit, id inter proprias, & occultas, & privatas opinunculas, a communis, publicæ, ac generalis ſententiæ auctoritate ſecretum ſit ; nec cum ſummo æternæ ſalutis periculo, juxta ſacrilegam Schiſmaticorum conſuetudinem, univerſalis dogmatis antiqua veritate dimiſſa, unius hominis ſectemur errorem.* Neque porro durum videri debet, ſi infantes, cum adoleverint, compellantur ad obſervationem vitæ Chriſtianæ ; jugum enim Chriſti ſuave eſt, & onus ejus leve.

Biblio. PP. Tom. 7. p. 261. E.

Ad tertium : Particularia nonnullorum facta in exemplum, & auctoritatem trahi non debent. Qui olim Baptiſmum differebant, variis ducebantur motivis, ut voluptatibus ſecurius, & diutius indulgerent, pœnarum canonicarum ſeveritatem timentes ; alii, ut ad gratiam baptiſmalem præviis ac diuturnis bonis operibus ſeſe præpararent. Priores ſemper improbavit Eccleſia, & adverſus eos SS. Patres ſummo zelo ac ſtudio invehebantur ; poſteriorum vero, etſi laudarent pietatem, non ſemper probarunt conſilium : unde ſi in lecto propter infirmitatem baptizari compellerentur, eos irregulares, & ad ſacros Ordines percipiendos inhabiles habuere ; quo certe ſignificabant illi Veteres, ſibi minime probari illam dilationem Baptiſmi, quocumque tandem fieret prætextu.

Utrum infantes in utero materno incluſi, aut aliqua tantum ſui parte in lucem editi, utrum monſtruoſi &c. baptizari poſſint, & debeant.

Quæres 1. utrum infantes in utero materno adhuc incluſi baptizari poſſint?

Reſp. vel infantes illos ſic penitus incluſos eſſe ac membranis involutos, ut omnino lateant nec poſſint nullo pacto aqua perfundi, quo caſu certum eſt illos non poſſe baptizari : vel ita eſſe in utero materno incluſos, ut tamen cujuſdam inſtrumenti ope poſſit aqua ad illos deferri, quo caſu nonnulli exiſtimant, urgente mortis periculo, poſſe eos ſic baptizari ; ſi

tamen poſtea foras prodeant, ac perfecte naſcantur, debere eos ſub conditione rebaptizari, quia non conſtat de veritate, & validitate prioris Baptiſmatis: negant alii poſſe eos ullatenus baptizari, quia, inquiunt, debet prius aliquis naſci, quam poſſit per Baptiſmum renaſci. Rationem hanc adducit S. Auguſt. Lib. de peccat. meritis, & remiſſione c. 27. *Sacramentum Baptiſmi*, inquit, *profecto Sacramentum regenerationis eſt. Quocirca ſicut homo qui non vixerit, mori non poteſt; & qui mortuus non fuerit, reſurgere non poteſt; ita qui natus non fuerit, renaſci non poteſt.* Idem repetit Epiſt. 187. alias 57. ad Dardanum. Idem quoque docet Iſidorus l. 1. Sententiarum c. 22. *Qui in maternis*, inquit, *uteris ſunt, ideo cum matre baptizari non poſſunt, quia qui natus adhuc ſecundum Adam non eſt, ſecundum Chriſtum non poteſt renaſci. Neque enim dici regeneratio in eo poterit, quem generatio non præceſſit.* Eadem ratione utuntur Magiſter l. 4. Sent. diſt. 6. littera B. S. Thomas hìc q. 68. art. 11. & alii.

T. 10. p. 63. G. D.

T. 2. p. 689. Ed. Pariſ. 1601. p. 632. col. 2. II.

Dices: Infans in utero materno incluſus vere jam natus cenſetur in Adam, cum ejus contraxerit peccatum; quidni igitur poterit in hoc ſtatu per aquam renaſci?

Confirmatur: Infans capax eſt ſanctificationis in utero, ut conſtat de Beata Virgine, Joanne Baptiſta, & Jeremia; quidni ergo poterit renaſci per gratiam Baptiſmatis?

Reſpondet S. Auguſtinus mox citata Epiſtola ad Dardanum, infantem in utero matris incluſum proprie natum non debere dici; alias triplex nativitas foret admittenda, una in utero, altera ex utero, tertia ex aqua & Spiritu Sancto: quæ tamen ultima ſolet ſimpliciter ſecunda nativitas appellari. Contrahit quidem infans in utero incluſus peccatum Adæ, ſed gratiam regenerantem non poteſt in eo ſtatu adipiſci, quia medium a Chriſto inſtitutum pro communicanda illa gratia, nempe aqua baptiſmalis, ad eum pervenire non poteſt. Neque hìc objicienda ſunt exempla eorum, qui in utero materno ſanctificantem gratiam perceperunt: quæ enim ex ſingulari, & plane extraordinaria Dei gratia ac potentia facta ſunt, in exemplum trahi non debent, cum habeamus in Scripturis expreſſam Chriſti voluntatem his verbis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu S. non poteſt introire in Regnum Cœlorum.*

Quæres 2. an infantes aliqua tantum ſui parte in lucem editi, baptizari poſſint, & debeant.

Reſpondet S. Thomas hìc qu. 68. art. 11. in reſponſione ad quartum. *Dicendum*, inquit, *quod expectanda eſt totalis egreſſio pueri ex utero ad Baptiſmum, niſi mors immineat; ſi tamen primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes ſenſus, debet baptizari periculo imminente; & non poſtea rebaptizandus, ſi cum perfecte naſci contigerit. Et videtur idem faciendum, quæcumque alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tamen in nulla exteriorum partium integritas vitæ ita conſiſtit, ſicut in capite, videtur quibuſdam quod propter dubium, quacumque alia parte corporis abluta, puer poſt perfectam nativitatem ſit baptizandus ſub hac forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo &c.* De illa forma conditionali baptizandi in dubio, diximus in Tractatu de Sacramentis in genere Q. 1. Art. 6. in fine.

Quæres 3. an baptizandi ſint partus monſtruoſi.

Reſp. diligenter eſſe attendendum, utrum naturam retineant hominis nec ne: de hoc vero potiſſimum ferri debet judicium ex capite, utpote ſuprema imo, & digniſſima corporis parte, rationis domicilio, & in qua omnes vigent

gent

gent ſenſus. Si formam hominis retineant, debent baptizari, licet membrum aliquod non principale vel deficiat, vel redundet: ſi longius vero ab hominis forma habeant, vel ſuperiori corporis parte beſtiam potius repræſentent, plane a Baptiſmo eſt abſtinendum. Quod ſi gemelli ſibi invicem ſint adnati, ſeorſum uterque eſt baptizandus, idque abſolute.

Quæres ultimo, an ſpurii, expoſitii, filii parentum excommunicatorum ſint baptizandi.

Tom. 8. pag. 878. Reſp. ad primum, & tertium, eos eſſe baptizandos, quia nullus a gratia ſalutari baptiſmi debet excludi propter vitium parentum, ut docet S. Aug. Epiſt. 250. alias 75. ad Auxilium Epiſcopum. Et ut loquitur S. Cyprianus Pag. 96. Epiſt. 59. ad Fidum: *Hæc fuit in Concilio noſtra ſententia, a Baptiſmo atque a gratia Dei, qui omnibus miſericors, & benignus, & pius eſt, neminem per nos debere prohiberi.*

De infantibus vero expoſitis, ſi nulla via poſſit cognoſci eos eſſe baptizatos, baptizandi ſunt. Sequatur unuſquiſque in ejuſmodi circumſtantiis praxim ſuæ Eccleſiæ in Ritualibus expreſſam.

Utrum Infidelium filii invitis parentibus baptizari poſſint, & debeant.

Ratum eſſe ac validum Baptiſma filiis Infidelium invitis parentibus collatum, omnes concedunt Theologi, quia nempe voluntas parentum, intentio, & fides non pertinent ad eſſentiam Sacramenti; ſed tantum ad æquitatem juris naturalis; multa autem non licet facere, quæ tamen ſi fiant, rata ſunt, & valida.

Tota igitur præſens controverſia eſt, an debeant, & licite poſſint Infidelium filii, parentibus eorum invitis baptizari. Ubi

Obſervandum 1. Infideles ſubjici poſſe Principibus Chriſtianis, vel civiliter tantum, quales ſunt omnes eorum ſubditi; vel ſerviliter, tanquam ſervi, & mancipia. Quæſtio hic tantum movetur de filiis eorum Infidelium, qui civiliter ſubditi ſunt Principibus Chriſtianis.

Obſervandum 2. Scholæ Doctores in varias abire ſententias. Sunt, qui cum Scoto exiſtimant, filios Infidelium, qui civiliter tantum ſubditi ſunt Principibus Chriſtianis, poſſe licite invitis eorum parentibus baptizari. Sunt, qui cum S. Thoma negant id eſſe licitum; imo nonnulli contendunt, nequidem filios Infidelium, qui ſerviliter ſubditi ſunt Principibus Chriſtianis, poſſe invitis parentibus baptizari, ut Capreolus in 4. diſt. 5. q. 1. ar. 3. Marſilius in 4. q. 4. art. 4. dubio 2. & alii. Launojus Doctor Pariſienſis, Diſſertatione de veteri more baptizandi Judæos, & Infideles plura congerit facta, & exempla, quibus videtur efficere poſſe Eccleſiam licite Infideles ad Baptiſmum cogere.

Obſervandum 3. quæſtionem hic inſtitui de illis Infidelium filiis, qui nondum rationis uſum adepti ſunt: certum quippe eſt adultos, ut volentes baptizari poſſunt, ita nolentes non poſſe, nec debere baptizari.

CONCLUSIO.

Filii Infidelium non debent invitis parentibus baptizari, niſi ſint ſerviliter ſubjecti, aut in manifeſto vitæ diſcrimine conſtituti.

Duæ ſunt Concluſionis partes. Probatur prima pars: Quia id licite fieri non poteſt, quod ſecum importat vel irreverentiam Sacramenti, vel con-

contemptum patriæ poteſtatis, adeoque, & juris naturalis tranſgreſſionem: atqui baptizare infantes Infidelium parentibus invitis, importat ſecum vel irreverentiam Sacramenti, vel patriæ poteſtatis contemptum, adeoque & juris naturalis tranſgreſſionem.

Namque, vel parvuli ſic baptizati relinquuntur ſub patria poteſtate, & tunc manifeſtum imminet periculum, & contemptus Sacramenti ex parte parentum Infidelium, & ſubverſionis ex parte parvulorum, qui pravis imbuti documentis percepto, Sacramento ac fidei criſtianæ renuntiabunt. Vel ſubducentur a poteſtate parentum; & tunc jus naturale, quod parentes habent in filios, violabitur; quod certe non magis licite fieri poteſt, quam ſi ab iiſdem bona quæ juſte poſſident per vim eriperentur.

Probatur ſecunda pars: Quia tunc baptizari poſſunt parvuli, cum id fieri poteſt ſine injuria patriæ poteſtatis, & irreverentia Sacramenti: atqui cum parentes ſunt ſerviliter ſubjecti, aut filii in periculo mortis conſtituti; tunc ſi baptizantur eorum filii, nec fit injuria patriæ poteſtati, nec irreverentia Sacramento.

Non injuria patriæ poteſtati: nam qui ſerviliter domino ſubjicitur, eſt in poteſtate domini, tam ratione ſui, quam aliarum perſonarum ſibi conjunctarum, puta uxoris aut filiorum, nec ullum amplius in res ſuas dominium retinet; quin & poteſt a dominio divendi: loquimur enim hic de ſervitute proprie dicta, vi cujus dominus poteſtatem habet vendendi ſervum, ut fit apud Turcas. Ut autem poſſit dominus citra injuriam patriæ auctoritatis parvulum baptizare, ſatis eſt, quod poſſit illum a patre ſeparare ad alios uſus quos elegerit: atqui poteſt dominus filios ſervorum a patribus ſeparare, & illis, prout libuerit, uti: ergo &c.

Non fit etiam irreverentia Sacramento, cum ſupponantur illi infantes a parentibus Infidelibus avulſi, atque bonis, & Chriſtianis imbui documentis.

Eadem ratione concluditur infantem in periculo mortis conſtitutum baptizari poſſe, licet ſuis relinquatur parentibus Infidelibus: quia ſcilicet vel tollitur periculum irreverentiæ Sacramenti, per mortem mox ſequuturam infantis; vel ſi ſupponatur a periculo liberari, tollitur irreverentia per præceptum proprium in materia Sacramentorum, ut nempe periculo exponi poſſit Sacramentum, quando homo in extrema neceſſitate poſitus eſt, quia nempe Sacramenta in gratiam hominum inſtituta ſunt, non vero homines in gratiam Sacramentorum. Ad hoc mortis periculum reſpexit haud dubie S. Auguſt. cùm Lib. de gratia, & libero arbitrio c. 22. ſcribit: *Aliquando filiis Infidelium præſtatur hæc gratia*, (ut baptizentur) *cum occulta Dei providentia in manus piorum quomodocumque perveniunt.* *Tom.* 10. *p.*742. *G.*

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. cum Launojo: Conſtat ex multis factis, & exemplis piiſſimorum Principum, Jure ac licite Infideles ad Baptiſmum compulſos fuiſſe.

Ex Chilperico qui, referente Gregorio Turonenſi l. 6. Hiſtoriæ Francorum c. 17. multos Judæos baptizari mandavit, ex quibus plures ille ex ſacro Lavacro ſuſcepit. Vivebat circa finem ſæculi ſexti; regnavit enim an. 575. Obiit an. 644.

Ex Dagoberto qui, teſte Auctore vitæ S. Amandi Trajectenſis apud Surium die ſexta Februarii, Litteras conceſſit S. Amando Trajectenſi Epiſcopo, ut Infideles Gandavenſes cogeret ad Baptiſmum.

Ex

Ex Carolo Magno qui, ut teſtantur Francorum Annales qui incipiunt ab an. 707. & deſinunt in annum 800. apud Ducheſne Tom. 2. Saxones ad Baptiſmum percipiendum coegit: quod factum probavit Adrianus I. S. Pontifex Epiſt. 8. ad Carolum Magnum, quæ extat Tomo 2. Conciliorum Galliæ.

Regnare cœpit an. 616. Ex Siſebuto Hiſpaniarum Rege qui, referente Baronio ad anno Chriſti 614. nu. 39. Judæos ad Baptiſmum quoque coegit; quod certe a nullo Hiſpaniæ Epiſcopo, nullo Concilio fuit improbatum.

Reſp. 1. exempla iſta appoſita non eſſe ad mentem noſtræ Concluſionis, quæ non de adultis, ſed de infantibus ſub patria auctoritate conſtitutis loquitur. Etſi vero conſtaret exemplis, quæ profert Launojus, licitum aliquando eſſe Infideles ad Baptiſmum motivis quibuſdam timoris ac pœnæ adducere, ſicut docet S. Auguſt. Epiſt. 93. alias 48. ad Vincentium, (Tom. 2. p. 230. D.) non ſequitur licitum eſſe infantes aut a parentibus abſtrahere, aut iis invitis, & in eorum poteſtate relictos, baptizare.

Reſp. 2. morem cogendi Judæos ad Baptiſmum percipiendum, non approbaſſe Eccleſiam.

Non approbavit Eccleſia Hiſpanica in IV. Concilio Toletano an. 633. (T. 5. Conc. p. 1719. B.) Can. 57. ubi ſic ſtatuit: *De Judæis præcepit Sancta Synodus, nemini deinceps ad credendum vim inferre: cui enim vult Deus miſeretur, & quem vult, indurat. Non enim tales inviti ſalvandi ſunt, ſed volentes; ut integra ſit forma juſtitiæ: ſicut enim homo proprii arbitrii voluntate ſerpenti obediens periit, ſic, vocante Dei gratia, propriæ mentis converſione quiſque credendo ſalvatur*. Improbat igitur Conc. Toletanum, quod fecerat Rex Siſebutus, cujus factum refert.

Non approbavit Romana Eccleſia: S. enim Gregorius Magnus l. 11. Epiſtolarum Epiſt. 15. nunc l. 13. Epiſt. 12. ad Paſchaſium Epiſcopum Neapolitanum ſic loquitur: *Qui ſincera intentione extraneos a Chriſtiana Religione ad fidem rectam cupiunt adducere, blandimentis non aſperitatibus debent ſtudere*. (Ibid. D.) Et poſtea: *Agendum ergo eſt, ut ratione potius, & manſuetudine provocati, ſequi nos velint, non fugere*. Et Epiſt. 45. Libri 1. nunc 47. ad Virgilium Arelatenſem, & Theodorum Maſſilienſem Epiſcopos, ait quidem ſe laudare intentionem eorum, qui Judæos ad fidem Chriſti adducere (Ib. p. 542. A. B.) volunt, ſed timere ne ſi coacti ad Baptiſmum veniant, non prædicationis ſuavitate, ſed neceſſitate, ad priſtinam ſuperſtitionem remeantes, inde deterius moriantur, unde renati eſſe videbantur.

Unde his Epiſcopis auctor fuit S. Gregorius, ut prædicatione, ſuaſione, inſtructione, Judæos ad Chriſtum adducere conentur.

Et Nicolaus I. reſpondens ad conſulta Bulgarorum c. 41. (T. 8. Conc. p. 531. A.) *Porro*, inquit, *illis violentia, ut credant, nullatenus inferenda eſt. Nam omne quod ex voto non eſt, bonum eſſe non poteſt. Scriptum eſt enim: Voluntarie ſacrificabo tibi*.

Reſp. 3. nequidem ex adductis factis, & exemplis quidquam poſſe adverſus conſuetudinem Eccleſiæ inferri.

Non ex facto Chilperici: Quia ipſe Gregorius Turonenſis, qui factum refert, (P. 292. B.) illud improbat: ait enim c. 17. *hoc modo baptizatos, corpore tantum, & non mente fuiſſe*.

Non ex facto Dagoberti: namque licet reipſa Auctor vitæ S. Amandi obtentas a Dagoberto Litteras memoret, non ait tamen poteſtate per eas facta uſum fuiſſe S. Amandum; imo multa pro Chriſti nomine apud Gan-

davos ſuſtinuiſſe, *ſemperque verbum Dei prædicaſſe, & quos ex captivitate redimebat baptizaſſe.*

Non ex facto Caroli Magni. Namque 1. non legimus Saxones ad fidem coactos fuiſſe, ſed eos ſponte Religionem Chriſtianam, procurante Imperatore, amplexos fuiſſe. 2. Alcuinus Epiſt. 7. quæ eſt prima apud Ducheſne, dicit *Carolum Magnum ſua ſollicitudine, devotione, & benignitate per veræ ſalutis conſilium, per optimam voluntatem Saxones convertiſſe.* Quæ ſane loquendi ratio non arguit coactionem & violentiam; imo addit *eſſe inſtruendos ut præparati recipiant Baptiſmum.* *T.2.p.668.*

Porro duo iſta ſunt apprime diſtinguenda, aliquem invitum & reluctantem baptizare, & aliquem ſive minis ſive blandimentis adducere, ut velit baptizari: prius nuſquam licet, ſed poſterius. Utrumque recte diſtinguit Innocentius III. *Majores de Baptiſmo. Inter invitum & invitum*, inquit, *coactum & coactum, alii non abſurde diſtinguunt, quod is, qui terroribus atque ſuppliciis violenter attrahitur; & ne detrimentum capiat, Baptiſmi ſuſcipit Sacramentum, talis (ſicut & is qui fide ad Baptiſmum accedit) & characterem ſuſcipit Chriſtianitatis impreſſum, & ipſe tanquam conditionaliter volens, licet abſolute non velit, cogendus eſt ad obſervationem fidei Chriſtianæ.* Antea dixerat: *Religioni Chriſtianæ eſſe contrarium, ut aliquis ſemper invitus & penitus contradicens, compellatur ad recipiendam & conſervandam fidem Chriſtianam.* 3. denique, Adrianus S. Pontifex in Epiſtola octava gratulatoria ad Carolum Magnum utitur tantum his verbis: *Perduxiſtis, deduxiſtis anniſu veſtro*, (nempe Saxones ad fidem) quæ ſane verba coactionem non ſonant. *Decret. p. 1387. n. 10.*

Neque denique ex facto Siſebuti, quod improbatum fuit a Concilio IV. Toletano cap. 55. *T.6. Conc. p. 1775.*

Objicies 3. Poſſunt baptizari filii Hæreticorum: ergo & Infidelium.

Reſp. nego conſequens & paritatem. Diſparitas eſt, quia Eccleſia, jus habet in Hæreticos, tanquam in filios perduelles: at jus non habet in Infideles, qui omnino foris ſunt. *Quid enim mihi de iis, qui foris ſunt, judicare?* inquit Apoſtolus primæ Corinth. 5. v. 12.

Inſtabis 1. Parentes jus non habent in Baptiſmum; ergo non poſſunt ab illo ſuos arcere infantes.

Reſp. diſt. ant. jus non habent directum, concedo: indirectum, nego: quia jus habent ſervandi ſuos infantes, adeoque impediendi ne a ſua ſubducantur poteſtate ut baptizentur.

Inſtab. 2. Poſſent baptizari infantes dum rationis uſum non habent; & poſtquam ad illum pervenerint, poſſunt a ſuis parentibus conſentientes avelli.

Reſp. nego ant. Manifeſtum enim foret ſubverſionis periculum, ne ſcilicet infantes ſui ac rationis compotes facti, nec a ſuis parentibus diſcedere, nec fidem Chriſtianam in Baptiſmo perceptam vellent retinere.

Objicies 3. Obedire magis præſtat Deo, quam hominibus: atqui Deus præcipit omnes baptizari; ergo reclamantibus & invitis parentibus, licet eorum filios baptizare.

Reſp. diſt. min. Atqui Deus præcipit omnes baptizari, ſervato jure naturali & reverentia Sacramento debita, concedo: ſecus, nego. Porro conſtat ex probationibus, non poſſe filios infidelium invitis eorum parentibus baptizari, quin violetur jus naturale, & Sacramento inferatur injuria.

Inſtabis 1. Potior habenda eſt ratio juris divini, quam juris gentium: atqui propter titulum ſervitutis, quæ jure dumtaxat gentium introducta

ſta eſt, poſſunt infidelium pueri invitis parentibus baptizari: ergo &c.

Reſp. diſt. maj. Si jus divinum permittat baptizari infantes eorum Infidelium, qui civiliter tantum ſubjecti ſunt Principibus Chriſtianis, concedo: ſi non permittat, ſicut reipſa non permittit, nego. Poſſunt quidem infantes illi baptizari titulo ſervitutis per jus gentium introductæ, quia nempe tunc licite a parentibus abſtrahunt, qui naturali, quod in illos habent, jure, ſi non radicali, ſaltem actuali per ſervitutem privantur; adeoque cum ejuſmodi infantes ſint in poteſtate dominorum, quibus eorum parentes ſerviliter mancipantur, poſſunt iis invitis baptizari.

Inſtabis 2. Poſſunt licite infantes a ſuis avelli parentibus, ſi pravis moribus ab illis inſtituantur, aut ſi periculum ſit, ne ab illis occidantur; ergo a fortiori poſſunt ab ipſis abſtrahi ut baptizentur: mors quippe animæ majoris longe momenti eſt, quam mos corporis.

Reſp. nego conſequens & paritatem. Diſparitas eſt, quia prava morum inſtitutio & vitæ corporalis conſervatio juris ſunt publici, atque Reſpublica, cujus pax & tranquillitas ex bona civium inſtitutione pendet, auctoritatem ſuam in res hujuſmodi exercere poteſt; Sacramenta vero juris ſunt ſimpliciter divini poſitivi, & ad ea illos dumtaxat cogere Eccleſia poteſt, in quos auctoritatem habet ac dominium; ſed Eccleſia nullum jus ac dominium habet in Infideles; ergo &c. Fatemur quidem mortem animæ longe majoris eſſe momenti, quam ſit mors corporis, & iſtam alteri eſſe poſtponendam, modo id fiat recta & ordinata via, non vero inordinata; neque enim facienda ſunt mala, ut eveniant bona.

Inſtabis 3. Capite *Ex litteris. De converſione Infidelium*, dicitur, *quod infans in tali ætate non debeat manere apud illas perſonas, de quibus poſſit eſſe ſuſpicio, quod vitæ vel ſaluti inſidiantur illius*; ergo propter neceſſitatem ſpiritualem, ſicut & corporalem poſſunt infantes a parentibus abſtrahi.

Reſp. nego conſeq. Magna quippe diſparitas eſt caſus, qui hic proponitur & ſolvitur, & Concluſionis noſtræ. Namque agebatur de infante, quem mater Judæa repetebat, quia minor erat triennio, ac proinde materna cura & ſolatio egebat; pater econtra ad fidem chriſtianam converſus filium

Decret. p. 1277. nu. 20. repoſcebat. His in circumſtantiis reſpondet S. Pontifex: *Cum filius in poteſtate patris conſiſtat, cujus ſequitur familiam, & non matris; & in tali ætate quis non debet apud eas remanere perſonas, de quibus poſſit eſſe ſuſpicio, quod ſaluti vel vitæ inſidientur, patri eumdem filium eſſe aſſignandum.*

T. 5. Conc. p. 1720. Unde Concilium Toletanum IV. an. 633. c. 63. ſtatuit ſufficere alterutrius parentis, ſive patris ſive matris, conſenſum, ut poſſit infans, alterius renitente, baptizari.

Inſtabis denique: Poſſunt Reges & Principes Chriſtiani idololatras a ſuis nefandis ſacrificiis celebrandis errore legum ac ſupplicio capitis prohibere. *Quis enim*, ait S. Auguſtinus alloquens Donatiſtas in Epiſt. 93. alias 48. ad Vincentium, *non laudat leges ab Imperatoribus latas adverſus ſacrificia Paganorum? Et certe longe ibi pœna ſeverior conſtituta eſt; illius quippe impietatis capitale ſupplicium eſt*. Ergo poſſunt etiam omni falſa Religione a ſuis ditionibus expulſa, ſubditos ſuos ad veram etiam invitos cogere.

Tom. 2. p. 234. C.

Reſp. nego conſequens. Iſta enim duo ſunt plane diverſa, alicui interdicere cultum impiæ Religionis, & ipſum cogere ad cultum veræ Religionis: prius poſſunt, & aliquando tenentur exequi Principes, præſertim cum diſpar cultus ſubditos non raro ad diſcordias ac jurgia incitet, quos in pace, ac

ce, ac unione continere, officium eſt ac jus Principum: at non tenentur, nec debent invitos ac reluctantes Infideles ſibi civiliter tantum ſubditos, ad Baptiſmum ſuſcipiendum, & profitendum Chriſtianam Religionem tormentorum acerbitate compellere. Laudat citato loco S. Auguſtinus legem ab Imperatoribus latam, & quidem æquiſſimam, adverſus ſacrificia Paganorum; quia penes illos erat uſum illorum ſacrificiorum, & cultum idolorum intra limites Imperii ſui prohibere: at non laudat, quod Paganos iſtos ad cultum veri Dei invitos compulerit, quæ duo valde diverſa ſunt.

Quam fidem in infantibus aut ſupponat, aut producat Baptiſmus.

PRÆNOTANDA.

Obſervandum 1. duplicem in Baptiſmo fidem diſtingui poſſe, unam actualem, quæ præcedit Baptiſmum, tanquam diſpoſitio quædam neceſſaria; alteram quæ ſequitur Baptiſmum, & eſt pars eſſentialis juſtificationis, quæ ſolet appellari habitualis fides.

Obſervandum 2. Cum Ss. Patres ajunt parvulos baptizari in fide parentum vel Eccleſiæ, eos non loqui de fide habituali, ſed de actuali; & cum dicimus parvulos baptizari in fide parentum, ſenſus non eſt, parvulos juſtificari formaliter, aut eſſe fideles aliena fide, ſicut nobis imponit Kemnitius: neque etiam ſenſus eſt, ut exponit Lutherus, parvulis impetrari fidem, qua juſtificentur, a fide & precibus offerentium & Eccleſiæ; fidem enim juſtificantem habent parvuli infuſam ex opere operato, ſeu vi & efficacia Sacramenti, non ex opere operantis miniſtri. Senſus igitur eſt, fidem actualem, quæ in adultis, cum baptizantur, requiritur tanquam diſpoſitio ad Baptiſmum neceſſaria, in parvulis non eſſe, ſed eam ſuppleri per fidem Eccleſiæ & offerentium. Unde

Obſervandum 3. triplicem hic excitari controverſiam.

Prima eſt de fide actuali; an infantes, qui baptizantur, talem habeant actualem fidem.

Secunda eſt de fide habituali; an ſcilicet illa per Baptiſmum infundatur parvulis, & an fide catholica certum ſit eam infundi.

Tertia eſt de natura illius fidei, quæ infunditur; an ſit qualitas ſeu habitus infuſus ac permanens, an quidlibet aliud ab actu fluente & tranſeunte diſtinctum, & quid ea de re fide catholica ſit definitum. Circa quas quæſtiones errarunt Novatores; & Scholaſtici orthodoxi in varias abiere ſententias.

Errores & opiniones.

Circa primum; Lutherus L. de Captivitate Babylonica c. de Baptiſmo docere videtur, infantes, cum baptizantur, habere fidem actualem. Cum enim dixiſſet omnia Sacramenta ad fidem alendam fuiſſe inſtituta, atque totam juſtificationem eſſe a fide; ſibi objicit parvulorum Baptiſmum, qui fidem habere non poſſunt: cui objectioni reſpondet 1. infantes credere. 2. eos fidem acquirere, non vi Sacramenti, ſed per orationem Eccleſiæ, & fidem offerentium; & ita exponit quod vulgo dicitur, parvulis ſcilicet aliena fide ſuccurri. Quod vero loquatur de fide actuali, ſuadet, exemplum impii quo utitur, cujus nempe cor, verbum Dei dum ſonat, potens eſt immu-

immutare, licet non minus ſurdum ſit & incapax, quam parvulus. Et in Libro contra Cochlæum ait, *intolerabile eſſe mendacium, quando baptizans a parvulo quærit, an credat, & reſpondetur pro ipſo: Credo. Ut quid enim*, inquit, *interrogat an credat, ſi certum eſt eos non credere?*

In Conciliabulo Vvittembergenſi an. 1536. Lutherani magiſtri ſui ſententiam paulo mitigarunt. Tria circa fidem infantium docent. 1. *Rejiciendum eſſe errorem illorum, qui imaginantur ſalvari infantes ſine aliqua ipſorum actione*. 2. *Etſi non ſatis aſſequi valeamus*, inquiunt, *qualis illa ſit parvulorum actio, tamen certum eſſe in eis fieri ſanctos & novos motus, ſicut in Joanne Baptiſta, quando exultavit in utero*. 3. *Licet non ſit imaginandum, quod infantes intelligant, tamen motus eorum & inclinationes ad credendum & diligendum Deum, ſimiles eſſe motibus fidei & dilectionis, & hoc intelligendum eſſe, cum dicuntur infantes credere*. Hanc ſententiæ Lutheri mitigationem communiter ſequuntur Lutherani.

Calvinus L. 4. Inſtitutionis c. 16. ad hanc Lutheri ſententiam primum *Pag.* 495. inclinavit; eam tamen defendere auſus non eſt. *Non ſatis*, inquit paragrapho 18. *tutum fuerit hoc adimere Domino, ne ſeſe illis quoquo modo exhibere cognoſcendum queat*. Et paragr. 19. *Non quod eadem eſſe fide præ-* *Pag.* 496. *ditos temere affirmare velim, quam in nobis experimur, aut omnino habere notitiam fidei ſimilem*. Poſtea addit: *Deum virtute ſua incomprehenſa* *Ib. n.* 21. *renovare interius infantes*. Omnes Calvini diſcipuli negant quoque ullam in infantibus baptizatis eſſe fidem actualem.

Circa ſecundum, Novatores Calviniſtæ rati hominem juſtificari per imputationem juſtitiæ Chriſti, qua noſtra teguntur delicta, conſequenter inficiantur formalem, propriam, internam, & inhærentem juſtitiam infundi parvulis, dum baptizantur.

Tempore Magiſtri Sententiarum, ideſt duodecimo ſæculo, excitata eſt quæſtio, ſicut ipſe obſervat L. 4. Sententiarum diſt. 4. littera H. utrum parvulis in Baptiſmo detur gratia, nempe interior & informans. Fuere enim, qui id negarent, ut colligimus ex Clemente V. in Concilio Viennenſi, & Innoc. III. *Contendentes*, ait Vega L. 7. in Concilium Trident. c. 29. *nullam eſſe juſtitiam creatam, a qua formaliter homo ſit juſtus, ſicut ab albedine eſt homo albus; ſed perinde eſſe hominem juſtum, & amicum, & gratum Deo, ab amore quo Deus illum amat, & ad gratiam ſuam & beatitudinem acceptat, ac Petrus eſt Joanni amicus & gratus, ab amore, quo Joannes Petrum proſequitur*. In hanc ſententiam inclinare videtur ipſe Magiſter, tum loco mox citato, tum præſertim Lib. 1. diſt. 17. ubi docet, *charitatem, qua diligimus Deum & proximum, eſſe Spiritum ſanctum, nec illam conſequenter eſſe aliquid creatum*: quæ Magiſtri opinio tanquam nova & erronea notatur, ac reponitur ad calcem Operis ipſius, inter eos articulos, quos cœteri Doctores in ipſo improbarunt & rejecerunt, ſicut conſtat ex Altiſſiodorenſi L. 3. Summæ Tractatu 6. cap. 1. ex Guillelmo Pariſienſi L. de moribus cap. 4. ex divo Thoma, Alenſi, Alberto, & aliis, quamquam Magiſtrum benigne interpretari conatur Scotus L. 1. Sententiarum diſt. 1. a. 3. Et revera ipſe Magiſter L. 4. diſt. 4. littera H. ait, *de adultis non dubitari quin gratiam operantem & cooperantem recipiant*. Et lib. 2. diſt. 27. diſerte docet, *virtutem eſſe qualitatem quæ in anima eſt tanquam forma, & gratiam eſſe virtutem nobis a Deo infuſam*. Sed quidquid ſit de Magiſtri ſententia, S. Thomas 3. par. q. 69. art. 6. teſtatur etiam ætate ſua nonnullos dubitaſſe, an infantibus gratia informans &

inhæ-

inhærens infunderetur. Fundamentum dubitandi erat, quia inutilis plane ipſis videbatur talis informans & inhærens gratia, quam ad actum redigere, ſeu qua uti actu non poſſunt infantes.

Cæteri vero Doctores tanquam rem certam docuere, infantibus, dum baptizantur, concedi fidem & gratiam interiorem informantem, quæ non ſit actualis fidei motus, ſed aliquid fixum, ac permanens ab actibus diſtinctum.

Circa tertium, nempe naturam illius gratiæ & fidei interioris, an ſit vera qualitas ſeu habitus infuſus, fixus, & permanens, olim quidem diſputatum & dubitatum fuit; at nullus jam Orthodoxus abſque temeritate poſſet iſtud in controverſiam adducere. Verum tota lis in eo eſt, an ſit de fide certum, ac definitum, gratiam illam infantibus per Baptiſmum infuſam, eſſe qualitatem ſeu habitum ſupernaturalem animæ inhærentem.

Andreas Vega Franciſcanus, qui Concilio Tridentino interfuit, L. 7. in illud Concilium c. 24. exiſtimat rem eſſe a Concilio Tridentino definitam, *tametſi*, inquit, *non ſub nomine habituum*; adeoque rem eſſe fidei, ſub pœna anathematis tenendam & credendam. Addit ibidem, ſumma concordia poſt Magiſtri tempora Scholaſticos Doctores ſententiam hanc propugnaſſe: *non ſolum ut probabilem, ſed, ut quidam eorum diſerte tradiderunt, ut certam & indubitatam; & ab omnibus propter auctoritatem Scripturæ & Sanctorum amplectendam, ut veritatem fidei.*

Dominicus Soto e familia Prædicatorum, qui eidem quoque Concilio interfuit, & Opus ſuum *De Gratia* eo ſtante publici juris fecit, non obſcure videtur affirmare, certum quidem eſſe de fide infundi per Baptiſmum gratiam interiorem, quæ ſit ab actibus aliquid diſtinctum, ſed de fide non eſſe, eam eſſe qualitatem ſeu habitum infuſum animæ inhærentem L. 2. de Gratia c. 18. ait, *ingentem quidem temeritatem eſſe negare gratiam hanc inhærentem, non tamen eſſe contra fidem.* Et c. 8. ait, *Concilium conſulto abſtinuiſſe a vocabulo habitus, ut rem expreſſe non definiret.*

Idem tamen Theologus ſcribens in 4. Librum Sententiarum, inſinuat, jam ab Eccleſia definitum eſſe, gratiam hanc qualitatem eſſe, ſeu habitum permanentem, quamquam nec ex propria ſua natura neceſſaria ſit ad juſtificationem, nec olim ad fidem pertinuerit. Sic loquitur in 4. diſt. 1. q. 3. art. 1. *Qui ſane intelligere cupit, quomodo Sacramenta gratiam conferant, id primum conſtituat oportet, fingendum nullam ejuſmodi qualitatem eſſe neceſſariam, nam profecto Patres nunquam de illa diſputare cogitarunt, imo res eſt non adeo antiqua. Enimvero in Concilio Vienneſi propter parvulos ante uſum rationis ſacro fonte intinctos, ſanxerunt, ut probabilius, & nuper in Tridentino ut certius, qualitates illas quæ ſunt gratia & virtutes, baptizatis infundi; ſed hoc tantum a tempore Apoſtolorum docti, docereque poſtmodum poſteros contendebant, quod Sacramenta novæ Legis in hoc ſenſu gratiam conferrent, quod homines facerent Dei amicos, ſive per qualitatem id fiat, ſive ſine illa, ut inter homines accidit.* Paulo tamen inferius ſibi objicit, *jam conſtitutum eſſe ab Eccleſia, hominem non fieri gratum niſi per qualitatem ei inhærentem.* Quam quidem objectionem non refellit, ſed hac data & non conceſſa, ſolvit argumentum ſibi propoſitum, inde ſcilicet male inferri, per Sacramenta ſeu per creaturam illam gratiam ſeu qualitatem infuſam creari.

Et in eumdem Librum 4. diſt. 6. qu. 1. art. 3. concluſione 2. ſic ſcribit: *Quod gratia Baptiſmate ablutis infundatur, duplicem habere poteſt ſenſum; unum quod fiant Deo grati; & hic ſemper fuit habitus tanquam fides catholica; alter*

vero ſenſus eſt, quod illa gratia ſit qualitas ab homine diſtincta, divinitus concreata, qua fiat homo gratus, ſicuti eſt habitus ſcientiæ & virtutis acquiſitæ: atque hic ſenſus eſt tanquam de fide uſque adeo antiquus, quoniam neque tam plane ex ſacra pagina colligitur. Nam ut diſtinctione 1. q. 3. explicuimus, nihil repugnat hominem eſſe Deo gratum abſque aliqua ſibi inhærente qualitate, ſicut ego ſum gratus amico, eo ſolum quod diligor ab illo. Et pariter diſtinguendum eſt de virtutum infuſione: quod eum fides, ſpes, & charitas ſint auxilia quædam ſpecialia Dei, quibus nos ſupra naturam ad credendum movet, & ſperandum & amandum, confeſſio Evangelica eſt: quod autem ſint habitus diſtincti potentiarum, ſicuti acquiſiti, nec tam plane colligitur ex ſacris Litteris, nec eſt tam antiqua Eccleſiæ confeſſio; imo gradatim veritas hæc eſt ab Eccleſia ſuſcepta. Primum enim Innocentius in capite Majores. De Baptiſmo. *Tanquam rem inter Theologos dubiam reliquit, utrum hoc ſecundo modo gratia & virtutes per Baptiſmum infundantur: poſtmodum vero in Concilio Viennenſi pars hæc affirmativa tanquam probabilior, dictiſque ſanctorum & doctorum magis concors recepta eſt, quod ſcilicet tam parvulis, quam adultis infundantur, ut patet in Clementina fidei catholicæ. De ſumma Trinitate & fide catholica; & hoc potiſſimum propter parvulos, de quibus majus erat dubium. Nunc autem noviſſime in Concilio Tridentino tanquam certa veritas eſt ſub hoc verborum tenore decreta Seſſ. 6. Can. 11. Si quis dixerit, hominem vivificari vel ſola imputatione juſtitiæ Chriſti, vel ſola peccatorum remiſſione, excluſa gratia & charitate quæ in cordibus eorum per Spiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua juſtificamur, eſſe tantum favorem Dei, anathema ſit.* Hactenus Soto, qui non obſcure docet doctrinam habituum infuſorum ad fidem (nempe explicitam) olim non pertinuiſſe, nunc vero poſt definitionem Eccleſiæ pertinere, quamquam non ſub nomine ſeu appellatione habitus; ideſt, rem nomine expreſſam definitam quidem eſſe, non ipſum nomen.

Melchior Canus ex eadem familia Prædicatorum, qui Concilio Tridentino etiam interfuit & poſtea creatus Epiſcopus Canarienſis L. 7. de Locis c. 2. reponit inter quæſtiones in Scholis ſalva fide agitatas, iſtam: *an gratia qua juſtificamur, ſit quædam qualitas animo impreſſa.* Pag. 350.

Idem pariter docent Bannez 2. 2. q. 23. art. 2. Medina in primam 2. qu. 100. art. 2. concluſione 2. Ruardus Taperus art. 7. qui eſt de libero arbitrio, Thomas Stapleton L. 7. de Juſtificatione c. 8. Albertus Pighius L. 5. de libero arbitrio. His hiſtorice præmiſſis, ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Nulla eſt in infantibus, cum baptizantur, fides propria actualis, ſed hæc per fidem Eccleſiæ & offerentium puerum ad Baptiſmum, ſuppletur.

Duæ ſunt Concluſionis partes. Prima pars probatur: Quia fides propria conſiſtit in illuſtratione mentis rebus revelatis aſſentientis, & motione voluntatis: *Credere*, inquit S. Aug. L. de prædeſt. SS. c. 2. *nihil aliud eſt, quam cum aſſenſione cogitare*: At infantes utriuſque ſunt incapaces: *Neſcite divina parvulos*, inquit S. Doctor Epiſtola 187. alias 57. ad Dardanum: *qui nec humana adhuc noverint, ſi verbis velimus oſtendere, vereor ne ipſis ſenſibus noſtris facere videamur injuriam, quando id loquendo ſuademus, ubi omnes vires, officiumque ſermonis facillime ſuperat evidentia veritatis.* Ibid. addit infantes

To. 10. p. 792. E. Tom. 2. p. 685. G.

ſuis

ſuis vagitibus, ac fletibus Baptiſmo potius videri reluctari; quo certe vitio ipſis verti deberet, ſi uterentur rationis & voluntatis arbitrio. *Dicimus ergo*, pergit S. Doctor, *in parvulis baptizatis, quamvis id neſciant, habitare Spiritum ſanctum*. Inde perſpicuum eſt, quam ſtolidum ſit Lutheri figmentum circa fidem actualem infantium, vixque ille poteſt è manibus Anabaptiſtarum effugere. Undique illum iſto dilemmate concluſum tenuerunt: Vidiſtis aliquando infantes dum baptizantur, quam refugiant, ejulent, obluctentur. Quæro igitur; vel intelligunt quid agant, vel non intelligunt: ſi non intelligunt, nec credunt; ſi non credunt, perperam baptizantur, & vicerunt Anabaptiſtæ: ſi intelligunt, ſacrilegi ſunt, qui ſic pervicaciter Sacramenta recuſant, nec tam purgantur, quam maculantur: non igitur baptizentur, & vicerunt Anabaptiſtæ. *Ib. p. 686. B. C.* *Ibid D.*

Secunda pars probatur ex eodem S. Aug. L. 3. de libero arbitrio c. 23. n. 67. *Satis pie, recteque credimus*, inquit, *prodeſſe parvulo eorum fidem, a quibus conſecrandus offertur. Et hoc Eccleſiæ commendat ſaluberrima auctoritas, ut ex eo quiſque ſentiat quod ſibi proſit fides ſua, quando in aliorum quoque beneficium, qui propriam nondum habent, poteſt aliena commodari*. Et L. 1. de peccat. mer. & remiſſ. c. 19. probat infantes dici poſſe & debere fideles, etſi ſenſum credendi non habeant: *Quoniam*, inquit, *fidem per verba geſtantium quodammodo profitentur*. Et ut loquitur c. 27. *in infantibus credere, eſt baptizari; non credere autem, non baptizari*. Nempe fideles appellantur infantes a Sacramento fidei, quod percipiunt. *Tom. 1. p. 637. F.* *T. 10. p. 14. E.* *Ib p. 22. F.*

SECUNDA CONCLUSIO.

Fide catholica certum eſt infantibus per Baptiſmum infundi ſanctificantem gratiam & fidem, quæ ſit aliquid fixum & permanens ab actibus diſtinctum, & quæ deſinente ſæculo duodecimo habitus nomine explicari cœpit: utrum autem ſit vera qualitas animæ inhærens, & verus habitus, fide non conſtat.

Tres ſunt partes Concluſionis. Prima pars probatur ex Scriptura, quæ hominis juſtificationem iis exprimit terminis, quibus fixum aliquid & permanens in anima deſignatur.

I. Id evincunt ea teſtimonia, quibus affirmat Deus ſe permanere & habitare in juſtis. Joan. 14. v. 23. *Si quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus*. 1. Corint. 13. v. 16. *Neſcitis, quia templum Dei eſtis, & Spiritus Dei habitat in vobis*.

II. Probatur ex iis locis, in quibus homo dicitur regenerari, novus creari. 1. Petri 1. v. 3. *Benedictus Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui ſecundum miſericordiam ſuam magnam regeneravit nos*. Ad Titum 3. v. 5. *Secundum miſericordiam ſuam ſalvos nos fecit, per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti*. Epheſ. 4. v. 24. *Induite novum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt in juſtitia & ſanctitate veritatis*. Porro quemadmodum terminus generationis & creationis eſt aliquid fixum & permanens, ita & regenerationis.

III. Oſtenditur iis locis, in quibus gratia *diffuſa dicitur in cordibus per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis*. Rom. 5. v. 5.

IV. Idem probant ea teſtimonia, quibus gratia dicitur eſſe *ſemen Dei*,

1. Joan. 3. v. 9. *pignus hæreditatis*, Epheſ. 1. v. 14. *ſignaculum Spiritus ſancti*, ibid. c. 4. v. 30.

V. denique probatur ex iis, locis quibus dicitur: *impoſſibile eſſe ſine fide placere Deo*, Hebr. 11. v. 6. Rom. 3. v. 28. *Arbitramur juſtificari hominem per fidem*; ex quibus ſic arguimus: Nullus Deo placere poteſt; ac de injuſto fieri juſtus, abſque fide: atqui infantes Deo placere poſſunt & fieri juſti per Baptiſmum: ergo neceſſe eſt infantes habeant aliquam fidem: non habent porro actualem, ut per ſe clarum eſt: ergo habent fidem ab actibus diſtinctam, quæ habitualis, infuſa, & inhærens ſolet appellari.

Probatur 2. ex Conciliis.

I. Ex Viennenſi ſub Clemente V. Clementina *de Summa Trinitate & fide catholica*, ubi poſtquam aſſeruit unicum eſſe Baptiſma omnibus neceſſarium, loquens de effectu Baptiſmi varias recenſet Theologorum opiniones: *Quibuſdam*, inquit, *ex iſtis dicentibus, per virtutem Baptiſmi parvulis quidem remitti culpam, ſed gratiam non conferri. Aliis econtra aſſerentibus, quod & culpa eiſdem in Baptiſmo remittitur, & virtutes, ac informans gratia infunduntur quoad habitum, etſi non pro illo tempore quoad uſum. Nos autem attendentes generalem efficaciam mortis Chriſti, quæ per Baptiſmum applicatur pariter omnibus baptizatis, opinionem ſecundam, quæ dicit tam parvulis, quam adultis conferri in Baptiſmo informantem gratiam, & virtutes, tanquam probabiliorem, & dictis ſanctorum, ac doctorum modernorum Theologiæ magiſtrorum magis conſonam & concordem, ſacro approbante Concilio, duximus eligendam.*

Circa quod Clementis V. teſtimonium duo ſunt obſervanda.

Primum, Theologos illos, quos ait negaſſe gratiam infundi per Baptiſmum, egiſſe tantum de infantibus, non vero de adultis; nullus enim ex antiquis Theologis legitur hanc gratiæ permanentis infuſionem negaſſe reſpectu adultorum: unde opinio Magiſtri: quamvis non quemlibet habitum, ſed charitatis tantum, negaret, nova ſemper viſa eſt, & ab aliis Theologis rejecta.

Secundum, ejuſmodi Theologos non negaſſe in parvulis, cum baptizantur, aliquid internum, fixum, & ab actibus diſtinctum, per quod formaliter regenerentur; ſed tantum negaſſe illud fixum & ab actibus diſtinctum, eſſe habitualem & informantem gratiam, ſeu qualitatem permanentem & inhærentem per modum habitus. Conſtat iſtud ex oppoſitione ſententiæ utriuſque, cujus meminit Clemens V. *Quibuſdam*, inquit, *ex iſtis dicentibus, per virtutem Baptiſmi remitti culpam, ſed gratiam non conferri*. Quam? nempe illam, quam admittebant alii Theologi, de quibus ſtatim loquitur, ſcilicet *informantem & habitualem gratiam*. Idem ſignificat Innocentius III. Extrav. *De Baptiſmo &*
Decret. p. 1385. n. 10. *ejus effectu. Aliis*, inquit, *aſſerentibus per virtutem Baptiſmi parvulis quidem culpam remitti, ſed gratiam non conferri; nonnullis dicentibus dimitti peccatum, & virtutes infundi quoad habitum, non quoad uſum*. Ergo gratia quam primi Theologi negabant, & quam alii contendebant infundi, eſt gratia habitualis, quatenus habitualis; ideſt, qualitas fixa & permanens animæ inhærens. Cum igitur Clemens V. ſacro approbante Concilio, ſecundam hanc opinionem tanquam probabiliorem adoptat, & ſuam facit, probabiliorem non appellat eam opinionem quæ juſtificationem per aliquid internum, ac fixum ab actibus diſtinctum fieri contendit; hæc quippe non modo intra limites probabilitatis continetur, ſed certa eſt certitudine fidei catholicæ: ſed probabiliorem eam appellat, quatenus contendit illud fixum & ab actibus diſtinctum eſſe veram qualitatem animæ inhærentem, ſeu habitum.

II. Pro-

II. Probatur ex Concil. Trid. Seſſ. *6.* c. *7.* ubi ſic loquitur: *In hac impii juſtificatione per Spiritum Sanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum qui juſtificantur, atque ipſis inhæret: unde in ipſa juſtificatione cum remiſſione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Jeſum Chriſtum, cui inſeritur, fidem, ſpem, & charitatem.* Charitas vero ſeu gratia quæ diffundi dicitur, & inhærere, haud dubie eſt aliquid fixum; permanens, ab actibus diſtinctum, quod habitus nomine ſolemus appellare, licet eo uti noluerit Concilium, inquit Soto, ne rem expreſſe definiret. Sed quidquid iſtud ſit, fatendum eſt eſſe aliquid internum, inhærens animæ, ab actibus diſtinctum, quod unum hìc contendimus. Et Seſſ. *7.* can. *13.* de infantibus baptizatis ſic ſtatuit: *Si quis dixerit, parvulos, eo quod actum credendi non habent, ſuſcepto Baptiſmo inter fideles computandos non eſſe; ac propterea cum ad annos diſcretionis pervenerint, eſſe rebaptizandos, anathema ſit.* Igitur infantes baptizati, juxta Concilium, habent fidem: non habent porro actualem: ergo habitualem, ſeu eam, quæ ab actibus diſtincta eſt, & quæ vulgo ſolet habitualis appellari.

T. 14. Conc. p. 759.

Ib. p. 779. A.

Denique can. *11.* Seſſ. *6.* ſic ait; *Si quis dixerit, homines juſtificari vel ſola imputatione juſtitiæ Chriſti, vel ſola peccatorum remiſſione, excluſa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum diffunditur, atque illis inhæret, anathema ſit.* Quid eſt autem gratia interior, diffuſa & inhærens? niſi gratia fixa, permanens, ab actibus diſtincta, quam dicimus habitualem. Igitur fide catholica certum eſt, juſtificationem hominis formalem fieri per aliquid internum, fixum, & ab actibus diſtinctum.

Ib. p. 765. C. D.

Probatur *3.* ex conſtanti SS. Patrum traditione. Semper quippe in Eccleſia Chriſti creditum eſt, hominem de injuſto fieri juſtum, de inimico fieri Deo amicum, per aliquid quo interius renovatur & immutatur: ſola quippe peccatorum remiſſio externa eſt, & hominem interius non mutat; ſed illud internum eſt aliquid fixum ab actibus diſtinctum, quod in infantibus, qui ſunt fidei actualis incapaces, & in adultis, cum dormiunt, perſeverat.

Hoc evincunt rationes, & modi loquendi, quibus utuntur SS. Patres, dum ajunt 1. eos eſſe perfectos, qui ſpiritum perſeverantem habent. Ita S. Irenæus L. 5. adverſus hæreſes c. *6.* 2. operationem Spiritus Sancti ita eſſe in homine juſto, ſicut videndi facultas eſt in oculo, ſicut ars eſt in artifice. Ita S. Baſilius L. de Spiritu Sancto cap. *26.* *3.* impreſſionem gratiæ ſimilem eſſe picturæ. 4. denique, gratiam eſſe animæ ſanitatem, vigorem, veram libertatem, Dei filiationem, novam nativitatem ac regenerationem; quæ certe omnia vix explicare poſſis per aliquid pure externum: igitur important aliquid internum, formale, permanens, ac fixum, ab actibus diſtinctum.

P. 300. n. 1.

Edit. vet. Tom. 2. p. 206. B. C.

Quin S. Auguſtinus gratiam illam infantibus per Baptiſmum infuſam diſerte agnoſcit L. 1. de pec. mer. & remiſſ. c. *9.* ubi ait: *Chriſtum dare fidelibus occultiſſimam ſui Spiritus gratiam, quam latenter infundit & parvulis.* Et c. *19.* dicit infantes eſſe fideles per Sacramentum fidei. Et Lib. de gratia & libero arbitrio c. *23.* de infantibus, qui quando baptizantur, obluctari ſolent, inquit: *Hæret in illis etiam reluctantibus gratia.*

T. 10. pag. 7. B.

Ib. p. 94.

Ib. p. 742. G.

Hinc non immerito Vega L. 7. in Conc. Trid. c. 24. loquens de Decretis ejuſdem Concilii mox citatis, aſſerit: *Patres intellexiſſe hanc fuiſſe communem Eccleſiæ fidem, tametſi non ſub nomine habituum; neque potuiſſe a Catholicis Doctoribus diverſiſſimorum temporum ſumma concordia ſententiam hanc tradi, niſi eſſet a Spiritu Sancto, & vigna, quæ ab omnibus reciperetur.*

Tertia pars Concluſionis, nempe fide catholica non eſſe definitum, illud internum ab actibus diſtinctum per quod homo formaliter juſtificatur, eſſe veram qualitatem & habitum inhærentem ad ſenſum Scholæ, probatur: Quia fatentibus Vega & Dominico Soto, Concilium Tridentinum conſulto abſtinuit a nomine *habitus*, ne rem expreſſe definiret. 2. Quia Clemens V. laudatus appellat illam habituum doctrinam *probabiliorem* dumtaxat, non vero certam certitudine fidei. 3. Quia Doctores orthodoxi ſalva fide ita ſentiunt, ut Medina, Canus, Bannez, &c. Igitur ad fidem quidem pertinet, formalem hominis juſtificationem fieri per aliquid internum fixum, ab actibus diſtinctum; verum definitum non eſſe quid illud ſit, an qualitas, & habitus inhærens, an auxilium ſeu motio Dei actus & habitus vices ſupplens: quamquam uſus Eccleſiæ jam invaluit, ut illud internum & fixum, habitum appellemus. Et vero nullus fingi poteſt terminus ad id ſignificandum aptior, & modis loquendi, quibus utitur Concilium Tridentinum, magis accomodatus.

Dices 1. Fides illa habitualis, quæ ſupponitur infundi per Baptiſmum infantibus, omnino videtur inutilis, cum in actum exire non poſſit.

Reſp. nego ant. Inſervit enim maxime, tum ut infantes vere, & formaliter juſti ſint ac fideles; tum ut ſuo tempore, beneficio gratiæ actualis, eos ad actus fidei eliciendos inclinet: atque in eo diſcrepant habitus infuſi ab acquiſitis, quod iſti per frequentes actus comparati ſint, illi vero a Deo in nobis ſine nobis cooperantibus infundantur.

Dices 2. S. Auguſtinus frequenter inculcat parvulos dici fideles propter fidem, non quidem propriam ſed alienam: ergo nullam in illis agnoſcit fidem habitualem: alias dixiſſet infantes fideles appellari a tali fide habituali. Ita Epiſtola 23. L. 1. de peccat. mer. & remiſſ. c. 19. & 27. Serm. 14. de verbis Apoſt. & L. 3. de libero arbitrio c. 23.

Reſp. nego conſequens; in his quippe locis excludit ſolum a parvulis Sanctus Doctor fidem propriam actualem, non vero habitualem, quam diſerte agnoſcit L. 1. de peccat. mer. & remiſſ. c. 9. & 19. L. de gratia & libero arbititrio c. 22. & præſertim L. 3. de peccat. mer. & remiſſ. c. 2. ubi ſic loquitur: *Sicut ergo eorum, per quos renaſcuntur, juſtitiæ ſpiritus* To. 10. p. 72. C. D. *rejicit in eos fidem, quam voluntate propria nondum habere potuerunt; ſic eorum, per quos naſcuntur, caro peccati trajicit in eos noxam, quam nondum vita propria contraxerunt: Et ſicut eos vitæ ſpiritus in Chriſto regenerat fideles, ſic eos corpus mortis in Adam generaverat peccatores.* Quibus ſane verbis aperte ſignificat Sanctus Doctor, parvulos, ſicut internum ac proprie dictum contrahunt peccatum naſcendo, ita internam ac veram fidem iis infundi, quando per Baptiſmum renaſcuntur: Cur vero S. Doctor talem fidem habitus nomine non deſignaverit, hæc certe non improbabilis reddi poteſt ratio, quod habitus nomen aliquid amplius importet, ex uſu Philoſophorum, quam nudam & quieſcentem qualitatem, nempe promptitudinem, facilitatem, & inclinationem ſeu expeditam motionem ad agendum, quam conſtat non eſſe in parvulis: unde conſulto Sanctus Doctor a nomine habitus abſtinuit.

Dices 3. Parvuli adepto rationis uſu actum fidei exercere non poſſunt niſi prævia doctrina informentur; ad quid ergo habitualis illa fides, quam ſupponuntur percepiſſe in Baptiſmo?

Jam diximus neceſſariam illam eſſe, ut infantes fideles ſint & Dei filii non tantum per extrinſecam quamdam imputationem juſtitiæ Chriſti, neque per ſolam peccatorum remiſſionem, ſed per aliquid internum, formale, & pro-

& proprium ; ſeu per habitum infuſum animæ inhærentem, qui ut in actum erumpat opportuno tempore, neceſſario requirit & præviam doctrinam, & ſpiritum interius inſonantem, & moventem per gratiam ſuam : in quo diſcrepant habitus infuſi ab acquiſitis, quod iſti cum ſint per frequentes actus comparati, ex ſeſe ad ſimiles actus diſponant, moveant, & inclinent, neque tam facile poſſint a ſubjecto dimoveri ; habitus vero infuſi ſunt qualitates veluti ſopitæ, ac quieſcentes, quæ ut in actum erumpant, indigent tum externis, tum internis auxiliis, unde per unum actum contrarium expelluntur. Ita fides per hæreſim ; ſpes, per deſperationem ; & charitas, per peccatum mortale extinguuntur.

De Baptiſmo adultorum.

Circa Baptiſmum adultorum duo ſunt expendenda.

Primum, an aliquæ requirantur in adultis præviæ diſpoſitiones ad percipiendum Baptiſmum, & quænam illæ ſint : ubi antiqua Catechumenatus Hiſtoria paucis retexenda erit.

Secundum, an quilibet adultus, ſive ſanus, ſive infirmus, furioſus, amens, mortuus, aut vivus pro mortuis, baptizari poſſit, & debeat.

An in adultis præviæ ad Baptiſmum requirantur diſpoſitiones, & quæ.

Diſpoſitiones in adulto requiſitæ, neceſſariæ ſunt vel ad veritatem ſeu valorem Sacramenti, vel ad fructum ejus percipiendum. Conſenſus ſeu intentio recipientis Baptiſmum omnino requiritur, ut vere ſeu valide percipiat Baptiſmum, ſicut oſtendimus in Tractatu de Sacramentis in genere Qu. 4. Art. 2. Hic igitur quæſtio dumtaxat eſt de diſpoſitionibus requiſitis ad licite, & cum fructu percipiendum Baptiſmum.

Graviter invehitur S. Baſilius Orat. 13. de Baptiſmo, adverſus eos, qui Baptiſmum ad extremam uſque ſenectutem protrahebant, cum infirmitas premit, nec ſatis rationis ac libertatis animo permittit, ut ſeſe debite diſponat ac præparet : *Quid expectas*, inquiebat, *beneficio febris baptizari, quando nec ſalutaria verba loqui, nec item audire commode poteris, morbo caput occupante : non manus in cœlum tollere, non in pedes erigi, non genua ad orandum flectere, non commode doceri, non ſecure ac libere confiteri, non cum Deo paciſci, non abrenuntiare inimico, forte nec ſcite inter initiandum ſubſequi ; dubitantibus etiam præſentibus, num gratiam ſentias ; an ſine fructu, quæ agantur, accipias.*

CONCLUSIO.

Requiruntur in adultis ad percipiendum cum fructu Baptiſmum, præviæ diſpoſitiones, nempe fides in Chriſtum, dolor de peccatis, inchoatus Dei amor &c.

Probatur 1. de fide. Tum quia in Scripturis dicitur neminem poſſe juſtificari ſine fide. Rom. 3. v. 28. *Arbitramur juſtificari hominem per fidem.* Heb. 11. v. 6. *Sine fide impoſſibile eſt placere Deo.* Tum quia Act. 8. v. 37. S. Philippus poſtulanti Eunucho Baptiſmum his verbis : *Ecce aqua, quid prohibet me baptizari?* reſpondet : *Si credis ex toto corde, licet.* Tum denique quia idcirco Chriſtus Matth. 28. v. 19. jubet, ut prius Apoſtoli doceant

ceant, quam baptizent: *Docete baptizantes*. Unde Marci 16. v. 15. ait: *Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſalvus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur.*

De pœnitentia patet ex c. 2. Act. v. 38. ubi S. Petrus plures baptizaturus poſtulat, ut agant pœnitentiam: *Pœnitentiam*, inquit, *agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum.* Unde & qui Joannem accedebant ut baptizarentur, *confitebantur peccata ſua*, in ſignum doloris, & pœnitentiæ, ad quam Joannis Baptiſmus excitabat. Hinc eſt quod S. Juſtinus Dialogo cum Tryphone aſſerat: *Baptiſma ſolum purificare poteſt pœnitentiam agentes*.

P. 231. C.

De amore Dei patet, tum quia Scriptura declarat neminem juſtitiam conſequi; niſi Deum amet. 1. Joan. 3. v. 14. *Qui non diligit, manet in morte*, 1. Corinth. ult. v. 22. *Si quis non amat Dominum Jeſum Chriſtum, anathema ſit.* Joelis 2. v. 12. *Convertimini ad me in toto corde veſtro*. Tum quia SS. Patres aſſerunt pœnitentiam nullam eſſe ſine amore Dei ſaltem initiali & inchoato: *Pœnitentiam certam facit amor Dei & odium peccati*, ait S. Auguſtinus; ſed de hoc argumento fuſius & ex profeſſo, ubi de Sacramento Pœnitentiæ, Deo aſpirante diſſeremus.

Sufficiat hic unum Concilii Tridentini teſtimonium ex c. 6. Seſſ. 6. ubi requirit ad Baptiſmum, ut qui baptizandus eſt, fidem habeat, peccatorem ſe intelligat, Deum timeat, ſibique propitium fore ſperet, eum tanquam omnis juſtitiæ fontem diligere incipiat; odio ac deteſtatione peccatorum moveatur ad pœnitentiam, quam ante Baptiſmum agere debet: denique dum proponit ſuſcipere Baptiſmum, inchoet novam vitam, & ſervet Dei mandata. Harum omnium diſpoſitionum neceſſitatem adductis Scripturæ teſtimoniis ibidem confirmat Concilium.

Tom. 14. Conc. pag. 758. E.

Ratio denique ſuffragatur; qua qui proprio voluntatis motu a Deo averſus eſt per actualia peccata, debet propria quoque voluntate ad Deum ſeſe convertere.

Neceſſitatem illarum omnium diſpoſitionum ad Baptiſmum ſemper agnovit Eccleſia, quæ tot prævijs Catecheſibus ac probationibus informabat eos, qui ad Baptiſmum aſpirabant, ſicut conſtat ex Hiſtoria veteris Catechumenatus.

HISTORIA VETERIS CATECHUMENATUS.

Ut clarior ſit & brevior narratio, nullis interrogationibus ac reſponſis eam abſolvemus.

Quæres itaque 1. quid ſit Catechumenus.

Reſp. juxta vim nominis græci, Catechumenum eum eſſe, cui myſteria fidei vivæ vocis miniſterio creduntur, ἀπὸ τῦ κατηχεῖν, quod eſt viva voce inſtruere. Aliis nominibus etiam appellabantur, nempe alumni, audientes, novitioli, catuli adhuc infantiæ recentis, diſcipuli, tyrones, candidati fidei, genus electum &c.

Quæres 2. an antiqua ſit Catechumenatus inſtitutio.

Reſp. affirmative; juſſit enim Chriſtus Apoſtolis, ut docerent prius gentes, quam baptizarent. Matth. 28. v. 19. qui ordo reſpectu adultorum ſemper fuit obſervatus.

Quæres 3. quot fuerint antiquitus gradus ſeu ordines Catechumenorum.

Reſp. tres fuiſſe: primus erat Audientium, eorum ſcilicet, qui Baptiſmi deſiderio tenebantur, & cœtibus publicis Chriſtianorum, concionibus inſtru-

inſtructionibus intererant, ut de myſteriis fidei differentes Paſtores audirent, unde Audientes dicti; nondum tamen nomen ſuum Catechumenorum albo inſcribendum dederant. Hi ex conventibus tempore ſacrificii cum ethnicis & pœnitentibus ejiciebantur.

Secundus Catechumenorum gradus eorum erat, qui Eccleſiæ nomen dederant, qui genua in Eccleſia flectebant, & ſuper quibus genuflexis preces & orationes pronuntiabantur. Hi proprie dicuntur Catechumeni; & illi intelliguntur, cum in Sinaxi Diaconus edicebat alta voce: *Quicumque Catechumeni diſcedite*. Nam priores cum ethnicis ſine ſpeciali edicto pellebantur.

Tertius gradus eſt Competentium ſeu Electorum, qui ſcilicet quadrageſimali tantum tempore, aut paulo ante Pentecoſten, erant in Eccleſiis conſpicui; Competentes dicti, *quia*, inquit Iſidorus Hiſpalenſis L. 2. de Eccleſiaſticis Officiis c. 21. *poſt doctrinam fidei, poſt continentiam vitæ, ad gratiam Chriſti percipiendam feſtinant; ideoque Competentes appellantur, ideſt, gratiam Chriſti petentes*. Electi quoque dicebantur, quia poſt diligens examen exacti Catechumenatus ſegregabantur, & percipiendo Baptiſmo idonei judicabantur. *Pag. 612. col. 1. G.*

Simile quid a Paganis obſervatum legimus erga eos, quos ſuis myſteriis initiabant. *In ſacris*, inquit Olympiodorus, *præcedebant publicæ purgationes, deinde has excipiebant aliæ reconditiores: poſt has aggregationes: tum ſequebantur epoptiæ, ideſt ſacrorum omnium plena participatio*. Solebant etiam nondum myſteriis initiatos ab eorum participatione arcere: hinc ſolemne iſtud: *Procul hinc, procul ite profani*.

Quæres 4. quo ritu Infideles inaugurabantur Catechumeni audientes.

Reſp. ritu ſingulari eos fuiſſe inauguratos. 1. illis catholica fides exponebatur. 2. exigebatur ab illis vitæ melioris propoſitum. 3. in illorum ora inſufflabatur. 4. frons eorum ſigno Crucis muniebatur. 5. manus eis cum oratione imponebantur. 6. ſal eis deguſtandum præbebatur. Conſtant iſthæc omnia ex S. Gregorio Magno in ſuo Sacramento, titulo. *Ad Catechumenum ex Pagano faciendum*. Refert S. Auguſtinus L. de catechizandis rudibus c. 4. Catechumenis datum olim fuiſſe panem quemdam benedictum, qui vocabatur panis Catechumenorum, & quædam erat corporis Chriſti figura.

Quæres 5. quibuſnam documentis informarentur Catechumeni proprie dicti, & a quibus; an viri ſeorſim a mulieribus.

Reſp. 1. Catechumenos de fide & moribus fuiſſe informatos, juxta mandatum Chriſti Matth. 28. *Docete baptizantes ... ſervare omnia, quæcumque mandavi vobis*. Profundiora tamen fidei myſteria Catechumenis ſecundi ordinis non fuiſſe explicata, ſed Competentibus dumtaxat, colligitur ex S. Cyrillo Jeroſolymitano. *Pro Catecheſi*, inquit, *fueras & tu aliquando Catechumenus, neque tamen propoſita myſteria tibi enarrabantur*. Et ex Conc. Agathenſi c. 13. *Symbolum etiam placuit omnibus Eccleſiis una die, ideſt ante octo dies Dominicæ Reſurrectionis, publice in Eccleſia Competentibus prædicari*. *In Præfat. p 6. C. Tom. 4. Conc. pag. 1386. E.*

Reſp. 2. ordinarie Epiſcopos, Præsbyteros, & Diaconos inſtituendis Catechumenis vacaſſe; aliquando parentes & ſuſceptores, ſicut colligimus ex Concilio Arelatenſi Can. 19. & Moguntino c. 47. Fuere etiam in Civitatibus deputati magiſtri qui Catechumenos edocerent; qualis fuit Carthagine Optatus; & apud Alexandriam, non modo Pantænus, ſed etiam Clemens, Origenes, Heraclas, & Dionyſius, ſicut paſſim narrat Euſebius.

Reſp. 3. mares & fœminas diſtincte ac ſeparatim ad Catecheſim admiſſas fuiſſe. Ita colligimus ex Ordine Romano.

Quæ-

Quæres 6. an Catechumeni ſolerent nomen ſuum dare, ut inſcriberentur eorum albo, qui Baptiſmum exoptabant.

T. 2. Conc. p. 1206. A. Tom 6. p. 169. & 170. Reſp. affirmative. Ita colligimus ex Conc. IV. Carthaginenſi Can. 85. *Baptizandi*, inquit, *nomen ſuum dent*, & diu abſtinentia vini, & carnium, *ac manus impoſitione crebra examinati, Baptiſmum percipiant*. Ex S. Auguſtino Lib. de fide & operibus, ubi innuit bis nomen dari ſolitum fuiſſe. 1. cum quis fiebat Catechumenus. 2. cum erat Competens.

Quæres 7. quænam Competentibus myſteria exponerentur, & quæ laborioſa ab ipſis exigerentur opera.

Reſp. ad primum, altiſſima fidei myſteria, quæ in Symbolo continentur Competentibus expoſita fuiſſe, eoſque debuiſſe Symbolum memoriter ſcire, & recitare. Colligitur ex Concilio Laodiceno Can. 46. *Oportet eos, qui illuminantur, fidem diſcere, & quinta hebdomadis feria Epiſcopo renuntiare, vel Præsbyteris*. Ex S. Auguſtino Serm. 115. de tempore, nunc 241. in Append. *Symbolum*, inquit, *quod vobis tradituri ſumus, fratres chariſſimi, comprehenſio eſt fidei noſtræ, atque perfectio*. Ex Iſidoro L. 1. de Eccleſiaſticis Officiis c. 27. *De Dominica Palmarum*, ait: *Hoc autem die Symbolum Competentibus traditur, propter confinem Dominicæ Paſchæ ſolemnitatem; ut qui jam ad Dei gratiam percipiendam feſtinant, fidem, quam confiteantur, agnoſcant*.

(Margin: T. 1. Conc. p. 1503 D. — Tom. 5 Append. p. 395. F — Pag. 589. col. 2. A.)

Reſp. ad ſecundum, Competentibus dura & laborioſa pœnitentiæ opera injuncta fuiſſe: publico ſcilicet Fidelium cœtui nudis pedibus, tonſo capite, cilicio coopertos ſiſtere ſe præſentes tenebantur; a vino, carnibus, uxoribus abſtinere. Conſtat ex Conc. Carthaginenſi IV. Can. 85. ex Tertulliano L. de Baptiſmo c. 20. *Ingreſſuros Baptiſmum*, inquit, *orationibus crebris, jejuniis, & geniculationibus & pervigiliis orare oportet, & cum confeſſione omnium retro delictorum*. Confeſſio porro illa ſacramentalis non erat; cum ante Baptiſmum nullum percipi poſſit Eccleſiæ Sacramentum. An vocalis & ſpecialis fuerit, an vero generalis tantum hæc confeſſio, & quidem ab ipſis operibus laborioſis indiſtincta, non immerito dubitatur: ipſe ſiquidem Tertull. eodem loco ait *nobis eſſe gratulandum, ſi non publice confiteantur iniquitates aut turpitudines noſtras*. Poſt illa vero laborioſa opera, caput lavabatur Competentibus, ne forte, inquit S. Iſidorus L. 6. Originum c. 18. *obſervatione Quadrageſimæ ſordidatum ad unctionem accederent*. Dies autem Palmarum, quo ſolebat fieri ea capitis ablutio, a plebe vocari ſolebat *Capitilavium*.

(Margin: P. 232. E. — Ibid. — Pag. 80. col. 1. G.)

Quæres 8. an fierent ſcrutinia, & quot, ut vita & mores Competentium probarentur.

Tom. 2. p. 292. col. 2. Reſp. ſcrutinia celebrari ſolita fuiſſe, & quidem numero ſeptem. *Quarta ergo feria*, inquit Rupertus Abbas L. 4. de divinis Officiis c. 18. *novæ Eccleſiæ celebrantur initia, quæ appellantur Scrutinia: Scrutinia vero a ſcrutando dicuntur, quia perſcrutandum erat in his, qui accedebant, ne qua radix amaritudinis ſubeſſet, veluti fuit in Simone Mago*. Illa ſcrutinia appellat S. Auguſtinus *examen, quod fiebat coram tota Eccleſia*, ut ſi quis de plebe haberet aliquid contra mores Competentium opponendum, opponeret. Septem numero fuiſſe colligimus ex Ordine Romano. *Ita tamen agendum eſt*, inquit, *ut a primo ſcrutinio, quod incipit tertia hebdomada in Quadrageſima, uſque in Sabbatum ſanctum in vigilia Paſchæ, ſeptem ſcrutinia eſſe debeant, ſecundum formam ſeptem donorum Spiritus ſancti*. In illis ſcrutiniis appellabantur nomina Competentium, & coram omnibus ſiſtebant ſe, ut deprehendi poſſet, ſi quid eſſet contra eorum mores objiciendum.

Quæ-

Quæres 9. quæ fuerit vetus Diſciplina circa eos, qui ad Catechumenatum admiſſi in crimen aliquod labebantur.

Reſp. non unam fuiſſe Eccleſiarum Diſciplinam. In Hiſpania, quinquenium pœnitentiæ imponebatur Catechumeno delatori. Ita Conc. 73. Conc. Eliberitani & can. 45. ſtatuitur, ut *qui Catechumenus aliquando fuit, & per infinita tempora nuſquam ad Eccleſiam acceſſit*, a Baptiſmo non excludatur in fine vitæ. Et can. 68. ut Catechumena, quæ per adulterium concepit, & conceptum necavit, in fine baptizetur. In Oriente Competentes, qui graviter deliquerant, in ſtationem Catechumenorum ſecundi gradus; Catechumeni vero ſecundi ordinis, ad Audientium claſſem remittebantur; Audientes vero ſi ſe flagitiis obſtrinxiſſent, ab ipſo Eccleſiæ limine pellebantur, & tanquam ethnici habebantur. Conſtat ex Concilio Nicæno 1. can. 14. *De Catechumenis*, inquit, *& qui lapſi, viſum eſt ſanctæ & magnæ Synodo, ut ii tribus tantum annis Audientes, poſtea orent cum Catechumenis*. Conſtat etiam ex Conc. Neocæſarienſi can. 5.

T. 1. Con. p. 978. C. Ib. p. 975. D. Ib. p. 977. E. T. 2. Con. p. 35. C. T. 1. Con. p. 1482.

Quæres 10. an Catechumeni præ infirmitate & mortis periculo ante expletum Catechumenatus tempus baptizati, poſtquam convaluiſſent, fuerint ad Catechumenatum remiſſi.

Reſp. negative, quia Eccleſiæ ſemper fuit perſuaſum, per Baptiſmum omnem penitus culpam & pœnam deleri & expungi; adeoque baptizatos nullis pœnis remanere obnoxios pro peccatis ante Baptiſmum perpetratis. Unde Concilium Laodicenum can. 47. nihil amplius ab ejuſmodi baptizatis poſtulat, quam ut fidem diſcant: *Oportet*, inquit, *eos, qui in morbo Baptiſmum accipiunt, & deinde reſurgunt, fidem ediſcere, & noſſe quod divino munere digni habiti ſunt*. At non ita judicatum fuit de peccatis Baptiſmum ſubſequentibus, utpote gravioribus: pœnitentes enim, qui publicæ pœnitentiæ ſtadium decurrentes ſubito morbo correpti abſolutionem obtinebant, reddita ſanitate ad eum pœnitentiæ gradum remittebantur, in quo morbus eos deprehenderat.

Ib. p. 1505. A.

Quæres ultimo, quo temporis ſpatio definitus eſſet Catechumenatus.

Reſp. variam fuiſſe Diſciplinam. Initio Eccleſiæ cum neceſſitas poſtulabat, & perſpecta erat petentis Baptiſmum fides & voluntas, ſtatim ei adminiſtrabatur Baptiſmus, ut conſtat exemplo Cornelii Centurionis, & Eunuchi. Quin aliquando neceſſitate urgente Baptiſmus ſtatim conferebatur, & poſtmodum inſtructio ſequebatur. Conſtituta ſubinde Eccleſia & ipſi reddita pace, Concilium Nicænum I. generale can. 2. ſtatuit, ne amplius, ut factum fuerat, exiguo tempore Catechumeni in ſtatione remanerent. Concilium Eliberitanum can. 42. biennium probationis præſcribit; Clemens Papa Epiſt. 3. (ſi tamen illius eſt) ſex menſes determinat; Synodus Agathenſis Judæos per octo menſes vult probari, c. 34. Vulgo in Oriente & Occidente tempus Catechumenatus quadraginta fuit dierum, ut conſtat ex S. Hieronymo Epiſtola ad Pammachium, ſancto Cyrillo Jeroſolymitano Catecheſi 1. myſtagogica, S. Auguſtino Serm. 13. ad Neophytos, Siricio S. Pontifice Epiſt. ad Hymerium Epiſcopum Tarraconenſem c. 2. Poſtea tamen tempus illud ad decem & octo dies contractum fuit, cum feria quarta hebdomadæ quartæ Quadrageſimæ Catechiſmus ſoleret inchoari. Ita colligitur ex Amalario Lib. de Eccleſiaſticis Officiis cap. 8. Yvone Carnotenſi Sermone de Sacramento Neophytorum, Ruperto Abbate Lib. 4. de Divinis Officiis c. 18. Hugone Victorino Lib. de Sacramentis cap. 17. Qui vero in Pen-

tecoſte

tecoſte baptizabantur, totidem diebus ante præparabantur ad Baptiſmum.
Hæc ſatis ſint de Hiſtoria Catechumenatus: qui plura ſcire voluerit, legat eruditum Opus Vicecomitis Doctoris Collegii Ambroſiani Lib. 2. de antiquis Baptiſmi ritibus.

An quilibet adultus, ſive ſanus, ſive infirmus, amens, furioſus, mortuus, vel vivus pro mortuo, poſſit, & debeat baptizari,

Quæres 1. an quilibet adultus cujuſcumque nationis ſit, ſexus vel ætatis, ſit baptizandus.

Reſp. 1. affirmative, modo adſint prærequiſitæ conditiones. Ratio eſt, quia in Chriſto Jeſu omnes pares ſunt. *Quicumque in Chriſto baptizati eſtis*, ait Apoſtolus Galat. 3. v. 27. & 28. *Chriſtum induiſtis. Non eſt Judæus, neque Græcus; non eſt ſervus, neque liber; non eſt maſculus, neque fœmina. Omnes enim vos unum eſtis in Chriſto* Jeſu. Hinc eſt, quod Chriſtus indiſtinctim juſſerit omnes gentes baptizari.

Reſp. 2. neminem unquam etiam Gentilem a Baptiſmo repulſum fuiſſe, ſi illum in infirmitate peteret, aut aliquando petiiſſe conſtaret, etſi inter Catechumenos antea non fuiſſet adſcriptus. Dico ſi Baptiſmum peteret; non petenti enim nec deſideranti dari non ſolebat Baptiſmus, ſed
T. 1. Conc. petenti nuſquam negatus. Colligitur 1. ex Concilio I. Arelatenſi Can. 6.
p. 1427. B. *De his, qui in infirmitate credere volunt*, inquit, *placuit his debere manum imponi*, ideſt, Confirmationis Sacramentum concedi; quanto magis
Ib. p. 975. A Baptiſmi, ſine quo nullum aliud conferri poteſt Sacramentum? Colligitur 2. ex Concilio Eliberitano Can. 39. *Gentiles*, inquit, *ſi in infirmitate deſideraverint ſibi manum imponi, ſi fuerit eorum ex aliqua parte vita honeſta, placuit eis manum imponi & fieri Chriſtianos*, ſupple perfectos per Confirmationem, de qua hic agitur. Si autem Sacramentum hoc Patres illi non denegant Gentilibus illud deſiderantibus, quanto minus Baptiſmum? Colligitur 3. ex Siricio Epiſt. 1. ad Hymerium Tarraconenſem c. 2. ubi ſic loquitur: *Quicumque etiam in diſcrimen naufragii, hoſtilitatis*
T. 2. Conc. *incurſum, obſidionis ambiguum, vel cujuslibet corporalis ægritudinis deſpe-*
p. 1018. D. *rationem inciderint, & ſibi unico credulitatis auxilio popoſcerint ſubveniri, eodem, quo poſcunt, momento temporis expetitæ regenerationis præmia conſequantur.*

Quæres 2. an Catechumenis in periculo mortis conſtitutis & obmuteſcentibus, Baptiſmus aliquando negatus fuerit.

Reſp. negatum nunquam fuiſſe, etſi eum præ morbi violentia non poſſint poſtulare: ipſa ſiquidem Catechumeni conditio, quædam eſt continua Baptiſmi poſtulatio.

Pag. 25. Probatur 1. ex S. Cypriano Epiſt. 12. ubi ait; *Si qui fuerint periculo præventi, & in exitu conſtituti, vigilantia veſtra non deſit.*

T. 2. Conc. p. 1172. A. 2. Ex Conciliis Cartaginenſi III. an. 397. Can. 34. ubi ait: *Ut ægrotantes, ſi per ſe reſpondere non poſſunt, cum voluntatis eorum teſtimonium hi, qui ſui ſunt periculo proprio dixerint, baptizentur.* Ex Carthaginenſi IV.
Ib p. 1206. an. 398. Can. 76. ubi idem ſtatuitur. Ex Arauſicano I. an. 441. Can. 12.
A. *Subito obmuteſcens*, inquit, *prout ſtatus ejus eſt, baptizari aut pœnitentiam accipere poteſt, ſi voluntatis, aut præteritæ teſtimonium aliorum ver-*
T. 3. Conc. *bis habet, at præſentis in ſuo nutu.*
p. 1449. E. 3. Ex SS. Patribus. Cypriano Ep. 12. & 34. Baſilio in Exhortatione ad

Baptiſmum, Chryſoſtomo Catecheſi ad illuminandos, Gregorio Nazian- *Vide Mor.*
zeno Oratione 40. Auguſtino Lib. 1. de adulterinis conjugiis, ubi pra- *L. 10. de*
xim hanc Eccleſiæ diſerte confirmat. Sic loquitur c. 26. *Catechumenis er- pœnit. c. 6.*
go in hujus vitæ ultimo conſtitutis, ſi morbo ſeu caſu aliquo ſic oppreſſi Tom. 6. p.
ſunt, ut quamvis adhuc vivant, petere ſibi tamen Baptiſmum, vel ad in- *503. C.*
terrogata reſpondere non poſſint, eis quod eorum in fide chriſtiana jam nota
voluntas eſt, ut eo modo baptizentur, quomodo baptizantur infantes, quo-
rum voluntas nulla adhuc patuit. Imo ibid. contendit S. Doctor, Cate-
chumenis, qui ad extremum uſque ſpiritum in crimine vixerunt, *ſi tamen*,
inquit, *deſperati jacuerint*, Baptiſmum dandum eſſe: *Quis enim*, inquit,
ſcit utrum fortaſſis adulterinæ carnis illecebra uſque ad Baptiſmum ſtatue-
rant detineri? Atque communem ibid. occupans objectionem, moribundos
fortaſſe nolle baptizari, reſpondet, *non ſolum incredibile eſſe, nec in fine* *Ibid. B.*
vitæ hujus baptizari Cathumenum velle; verum etiam ſi voluntas ejus in-
certa eſt, multo ſatius eſſe nolenti dare, quam volenti negare, ubi velit
an nolit, ſic non apparet, ut tamen credibilius ſit, eum, ſi poſſet, velle
ſe potius dicturum ea Sacramenta percipere, ſine quibus jam credidit non
ſe oportere de corpore exire. Obſervat ibid. S. Doctor, nonnullos, quos
damnare pro ſua modeſtia non audet, in oppoſitam abire ſententiam, &
praxim.

Idem quoque docet Auguſtini diſcipulus Fulgentius in Reſponſione ad
Ferrandum Diaconum Epiſt. 12. c. 10. *Proinde*, inquit, *firmiſſime tenen-* *Pag. 224.*
da eſt illa Canonum ſententia paternorum, quæ infirmos jubet, ſi pro ſe reſ-
pondere non valeant, ſed eorum voluntati teſtimonium ſui periculo proprio
dixerint, baptizari. Rationem addit: *Viderunt enim SS. Patres, ream non*
eſſe voluntatem, quæ impedita cognoſcitur, non mutata.

Quæres 3. utrum Energumeni, amentes, furioſi, ſint baptizandi.

Reſp. ejuſmodi homines, ſi ſani ſunt, baptizandos non eſſe, niſi luci-
da quædam habeant intervalla, quibus ſui compotes facti agnoſcant, quid
percipiant: ſi vero ſunt infirmi, & antea Baptiſmum poſtulaverint, con-
ferri illis debet. Ita colligimus ex Concilio Arauſicano I. Can. 15. *Ener-* *Tom. 3.*
gumenis, inquit, *Catechumenis, quantum vel neceſſitas exegerit, vel opportu-* *Conc. p.*
nitas permiſerit, de Baptiſmate conſulendum. Et Can. 13. *Amentibus quæcum-* *1450. B.*
que ſunt pietatis conferenda ſunt. Ex Concilio Eliberitano Can. 37. *Eos qui ab* *Ibid. A.*
immundis ſpiritibus vexantur, ſi in fine mortis fuerint conſtituti, baptizari pla- *Tom. 1.*
cet. Idem colligimus ex Innocentio III. Cap. *Majores. De Baptiſmo & ejus* *Conc. p.*
effectu. Dormientes, inquit, *& amentes, ſi priuſquam amentiam incurrerent* *974. E.*
aut dormirent, in contradictione perſiſterent, quia in eis intelligitur contradi- *Decret.*
ctionis propoſitum perdurare, etſi fuerint ſic immerſi, characterem non ſuſcipi- *P. 1387.*
unt Sacramenti: ſecus autem ſi prius Catechumeni extitiſſent, & habuiſſent *n. 50.*
propoſitum baptizandi; unde tales in neceſſitatis articulo conſuevit Eccleſia ba-
ptizare. Excipiendi tamen ſunt ii, qui ab infantia amentes fuere, qui ve-
lut infantes haberi debent, & proinde baptizandi.

Quæres 4. an mortui ſint baptizandi, vel vivi pro mortuis?

Reſp. negative. Errorem hunc Cataphrygibus tribuit Philaſtrius,
Marcionitis, Chryſoſtomus Homil. 40. in caput 15. primæ ad Corinth.
Cerinthianis, Epiphanius hæreſi 28. nu. 6. quamvis de hoc illorum er-
rore Veteres ſileant, ut Irenæus, Juſtinus, Clemens Alexandrinus, &
Tertullianus.

Ratio reſponſionis eſt, quia mortui ſunt extra viæ ſtatum, adeoque
nul-

nullius Sacramenti percipiendi capaces: vivi autem, etſi pro mortuis orare poſſint, ac laborioſa pœnitentiæ opera pro illis ſuſtinere, eorum tamen loco baptizari non poſſunt, quia Baptiſmus ſoli prodeſſe poteſt ſuſcipienti; ei vero qui illum non recepit, cum peccatum originale dimiſſum non fuerit, & omnino ſit ab Eccleſia alienus, nec Baptiſmus, nec alia Fidelium ſuffragia proſunt.

Quis ergo, inquies, ſibi vult S. Paulus primæ Corinth. 15. v. 29. cum ait: *Alioqui quid facient qui baptizantur pro mortuis, ſi omnino mortui non reſurgunt? ut quid & baptizantur pro illis?*

Reſp. in hujus loci expoſitione multum deſudare Interpretes, quorum novem interpretationes adducit Eſtius in hunc locum. Sunt qui, *baptizantur*, eo loci interpretantur, *affliguntur*. Sunt qui verum Baptiſmum intelligunt, & volunt baptizari pro mortuis, idem eſſe, ac baptizari metu mortis, ſeu propter mortem inſtantem, quod Clinicis ſolemne erat; ex quo S. Paulus argumentum colligit pro demonſtranda veritate futuræ Reſurrectionis: ſi enim propter mortem quis baptizatur, ut ſibi mortuo bene ſit: ergo poſt mortem homo meliori ſui parte ſuperſtes eſt, & carnem, quam moriendo exuit, reſurgendo reſumet: ergo futura eſt corporum reſurrectio: quod unum demonſtrandum ſuſceperat Apoſtolus.

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Baptiſmi.

MUlta hic quærit S. Thomas, quæ ad duo generatim capita revocari poſſunt, in quibus omnis Baptiſmi effectus continetur: nempe ad gratiam ſanctificantem, & ad characterem per Baptiſmum productum. Supra jam oſtendimus Baptiſmum producere in infantibus fidem, ac gratiam ſanctificantem habitualem; hic itaque generatim de utroque Baptiſmi effectu duobus ſequentibus diſſeremus Articulis.

ARTICULUS PRIMUS.

An Baptiſmus gratiam ſanctificantem, & plenam, tum quoad culpam, tum quod pœnam, peccatorum remiſſionem conferat.

ERRORES.

CIrca effectus Baptiſmi errarunt Hæretici per defectum & per exceſſum: primi veros effectus Baptiſmo denegarunt, alii falſos affinxerunt.

Quantum ad primum, nonnulli Origeniſtæ, teſte Proclo Origeniſta, apud S. Epiphanium hæreſi 64. docuerunt peccata ſopiri & tegi, non vero radicitus tolli Baptiſmum.

Maſſaliani dixere, Baptiſma ſuſcipientibus nihil prodeſſe. Ita refert Theodoretus Lib. 4. hæretic. fabul.

Nonnulli ætate S. Gregorii Magni idem cenſuere, ſicut colligitur ex L. 9. Ep. 39. nunc Lib. 11. Epiſt. 45. ubi ait multos accuſatos fuiſſe, quod dicerent Baptiſma peccata penitus non auferre.

Pelagiani negantes originale peccatum, conſequenter negabant illud per

per Baptiſmum tolli: imo calumniabantur Catholicos, quaſi docerent Baptiſmum non conferre indulgentiam omnium peccatorum, nec auferre crimina, ſed radere. Calumniam refert S. Auguſt. L. 1. contra duas Epiſtolas Pelagianorum c. 13.

Novatores Lutherani ajunt quidem peccata per Baptiſmum non imputari, ſed negant ea vere tolli, & deleri. *In puero*, inquit Lutherus articulo 2. ex iis, quos Leo X. damnavit: *poſt Baptiſmum negare remanens peccatum, eſt Paulum & Chriſtum ſimul conculcare.* Tom. 14. Conc. p. 392. B.

Calvinus in Antidoto Conc. Trid. ſeſſ. 5. *Neque per Baptiſmum*, inquit, *ſtatim uno die extinguitur peccatum; ſed quia deletur reatus, imputatione nullum eſt.*

Quantum ad ſecundum, Jovinianus exiſtimavit ita radicitus evelli peccatum per Baptiſmum, ut nunquam poſſit repullulare; adeoque legitime baptizatum peccare non poſſe.

Novatores ſuperioris ſæculi iſtos quinque effectus Baptiſmo affingunt: 1. quod baptizatus damnari non poſſit, etiamſi vellit, niſi nolit credere. 2. quod Baptiſmus liberet ab obedientia divinæ legis. 3. quod liberet ab obſervandis legibus humanis. 4. quod liberet ab omnibus votis. 5. quod ſola memoria Baptiſmi juſtificet a peccatis, quæ fiunt poſt Baptiſma. Huic quintuplici errori totidem Canones opponit Conc. Trid. ſeſſ. 7. de Baptiſmo, nempe Canonem 6. 7. 8. 9. & 10. Non eſt hujus loci eos omnes errores & expendere & refellere: legatur Bellarminus L. 1. de Baptiſmo c. 12. & ſequentibus. Inter Opuſc. Edit. Gen 1554 p. 687.

PRIMA CONCLUSIO.

Baptiſmus confert gratiam interiorem ſanctificantem, per quam baptizatus renaſcitur, regeneratur, innovatur, fit Dei filius, Chriſti membrum, unius cum eo ſpiritus, vitæ æternæ compos &c.

Probantur hi Baptiſmi effectus ex Scriptura.

Primæ ad Corinth. 6. v. 11. *Abluti eſtis, ſanctificati eſtis, juſtificati eſtis.*

Ad Titum 3. v. 5. *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis & renovationis Spiritus ſancti.*

Joan. 3. v. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in Regnum Dei.* Cujus novæ nativitatis rationem exponens Chriſtus, ait: *Non mireris quia dixi; Oportet vos naſci denuo. Quod natum eſt ex carne, caro eſt; quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt.* Unde baptizati dicuntur infantibus modo genitis ſimiles; ob vitæ ſcilicet novitatem & interiorem mutationem. *Sicut modo geniti infantes, rationabiles ſine dolo lac concupiſcite*, inquit S. Petrus primæ Epiſtolæ cap. 2. v. 2.

Galat. 3. v. 26. *Omnes filii Dei eſtis ... Chriſtum induiſtis.*

Rom. 8. v. 17. *Si autem filii & hæredes; hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti.*

Rom. 6. v. 3. & 4. *Quicumque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizati ſumus. Conſepulti enim ſumus cum illo per Baptiſmum in mortem: ut quomodo Chriſtus ſurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.*

Epheſ.

Epheſ.4.v.3. *Solliciti*, inquit Apoſtolus, *ſervare unitatem ſpiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unus ſpiritus, ſicut vocati eſtis in una ſpe vocationis veſtræ. Unus Dominus, una fides, unum Baptiſma: unus Deus & Pater omnium.*

Clariora ſunt hæc Scripturæ teſtimonia, quam ulla interpretatione noſtra poſſit lux ipſius afferri.

Hos omnes Baptiſmi effectus eleganter enumerat S. Chryſoſtomus Hom. ad Neophytos. *Ecce*, inquit, *libertatis ſerenitate perfruuntur, qui tenebantur paulo ante captivi; & cives Eccleſiæ ſunt, qui fuerunt in peregrinationis errore; & juſtitiæ in ſorte verſantur, qui fuerunt in confuſione peccati. Non enim tantum ſunt liberi, ſed & ſancti, non tantum ſancti, ſed & juſti; nec ſolum juſti, ſed & filii; nec ſolum filii, ſed & hæredes; nec ſolum hæredes, ſed & fratres Chriſti; nec tantum fratres Chriſti, ſed & cohæredes; non ſolum cohæredes, ſed & membra; non tantum membra, ſed & templum; non tantum templum, ſed & organa Spiritus. Vides quot ſint Baptiſmatis largitates? Sed multis quidem videtur cœleſtem gratiam in peccatorum tantum remiſſione conſiſtere; nos autem honores computavimus decem.* Et Hom. 1. ad illuminandos, ait Baptiſmum appellari lavacrum regenerationis: *quia non ſolum nobis peccata remittit, neque ſolum delicta purgat; ſed ita id præſtat, ac ſi denuo generati eſſemus.*

Ed. Pariſ. 1621. T. 2. App. p. 51. A.

Ed. nov. T. 2. p. 229. E.

Fœcundiſſimi ſunt SS. Patres in enumerandis & extollendis Baptiſmi effectibus: eorum plurima teſtimonia ſupra retulimus, ubi de neceſſitate Baptiſmi agebamus.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptiſmus perfecte tollit omnia peccata, tam ratione culpæ, quam pœnæ.

Probatur 1. ex Scriptura. Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unuſquiſque veſtrum in remiſſionem peccatorum.* Act. 22. v. 16. Paulo dicitur: *Exſurge, & ablue peccata tua.*

Quod vero illa peccatorum remiſſio plena ſit atque perfecta, conſtat ex eadem Scriptura.

Joan. 13. v. 10. *Qui lotus eſt, non indiget niſi ut pedes lavet, ſed eſt mundus totus.* Rom. 8. v. 1. *Nihil ergo damnationis eſt in iis, qui ſunt in Chriſto Jeſu.* Quod teſtimonium intelligitur a Concilio Tridentino de iis, qui ſunt baptizati; porro *qui baptizati ſunt, Chriſtum induerunt.* Galat. 3. v. 27. *& in morte ipſius baptizati ſunt, ac conſepulti cum ipſo,* Rom. 6. v. 3. Et primæ Corinth. 6. v. 11. poſt enumerata graviſſimorum peccatorum genera, ſic pergit Apoſtolus: *Et hæc quidem fuiſtis, ſed abluti eſtis, ſed ſanctificati eſtis, ſed juſtificati eſtis.* Denique primæ Joan. 1. v. 8. *Sanguis Jeſu Chriſti filii Dei emundat nos ab omni peccato.*

Plenam autem eſſe etiam quod pœnam remiſſionem illam peccatorum, colligitur ex iis teſtimoniis prima Concluſione citatis, in quibus homo dicitur per Baptiſmum *renaſci, regenerari, renovari, ac velut infans modo genitus.* Cum vero nova illa nativitas & renaſcentia omnem penitus culpam abradat & deleat, nihilque veteris hominis remanere permittat, omne quoque pœnæ perſolvendæ debitum extinguit. Ita vero perfectam eſſe hanc peccatorum remiſſionem, ut non modo non tegantur propter non imputationem, ſed etiam radicitus tollantur & deleantur, conſtat ex modo loquendi ejuſdem

Scri-

Scripturæ: tum quia verbum, *renaſci*, *regenerari*, *renovari*, quo utitur, hoc importat: tum quia ait, nos aqua baptiſmali *mundari*. Sicut igitur aqua ſordes corporis non tegit, ſed diluit & mundat, ita aqua baptiſmalis ſordes animæ non tegit, ſed omnino abſtergit, penituſque tollit. Epheſ. c. 5. verſ. 26. *Chriſtus mundavit Eccleſiam lavacro aquæ in verbo vitæ*. Hebr. 10. verſ. 22. *Abluti corpus aqua munda*. Hoc pronuntiaverat Ezechiel c. 36. v. 25. *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis veſtris*. Tum denique, quia id manifeſte important exempla, quibus Deus utitur apud Iſajam c. 1. v. 18. *Si fuerint*, inquit, *peccata veſtra ut coccinum, quaſi nix dealbabuntur; & ſi fuerint rubra quaſi vermiculus, velut lana alba erunt*.

Probatur 2. ex Ss. Patribus. Ex infinitis propemodum, quæ adduci poſſent teſtimoniis, expreſſiora nonnulla ſeligemus. *Pag. 224.*

Ex Tertulliano L. de Baptiſmo c. 1. *Felix*, inquit, *Sacramentum aquæ noſtræ, qua abluti delictis priſtinæ cœcitatis, in vitam æternam liberamur*. Et poſtea: *Quid ergo? Nonne mirandum, & lavacro dilui mortem?* Et c. 4. *Spiritus*, inquit, *ſupervenit de Cœlis, & aquis ſupereſt ſanctificans eas de ſemetipſo, & ita ſanctificatæ vim ſanctificandi combibunt*. Et c. 5. *Exempto reatu, eximitur & pœna. Ita reſtituitur homo Deo, ad ſimilitudinem ejus qui retro ad imaginem Dei fuerat*. *Ibid. B. P. 225. C. P. 226. C.*

Ex S. Clemente Alexandrino Lib. 1. Pædagogi cap. 6. *Multis modis*, inquit, *vocatur hoc opus: gratia, illuminatio, perfectum, & lavacrum. Lavacrum quidem, per id quod peccata abſtergimus: Gratia autem, qua remittuntur pœnæ, quæ peccatis debentur: Illuminatio autem, per quam ſanctam illam & ſalutarem lucem intuemur; hoc eſt, per quam id, quod eſt divinum, perſpicimus: Perfectum autem dicimus; cui nihil deeſt*. *P. 69. A.*

Ex S. Gregorio Nazianzeno Oratione 40. *Donum*, inquit, *vocamus gratiam, Baptiſmum, unctionem, illuminationem, incorruptionis indumentum, regenerationis lavacrum, ſigillum, ac denique excellentiſſimo quovis nomine appellamus*. Ac poſtquam uniuſcujuſque nominis rationem reddidit, ſic concludit: *Hæc Baptiſmi gratia & facultas eſt, non Orbem terrarum, ut olim, aquis obruens, ſed uniuſcujuſque hominis peccatum purgans, eaſque obſtructiones, vel maculas, quæ vitio contrahuntur, prorſus abſtergens*. *Tom. 1. p. 638. D. Ibid. pag. 641. A.*

Ex S. Gregorio Nyſſeno Oratione in Baptiſmum Chriſti, ubi ſic loquitur: *Compunctum notis peccatorum, & malis moribus inveteratum gratia regia eo redigimus, ut innocens ſit ſicut infans. Ut enim modo natus puellus a criminibus & pœnis liber eſt, ita etiam regenerationis puer non habet, cujus nomine cauſam dicat, ut qui regio dono cauſæ dictioni exemptus, & a rationibus vitæ reddendis liberatus ſit*. *Ed. Par. 1615. Tom. 2. p. 801. A.*

Ex S. Hieronymo Epiſt. 82. ad Oceanum: *Omnia ſcorta*, inquit, *& publicæ colluvionis ſordes, impietas in Deum, parricidium, & inceſtus in parentes, atque in extraordinarias voluptates utriuſque ſexus mutata natura, Chriſti fonte purgantur &c. Omnia nobis Baptiſmate condonata ſunt crimina; nec poſt indulgentiam, Judicis metuenda eſt ſeveritas, dicente Apoſtolo: Et hæc quidem fuiſtis, ſed abluti eſtis &c.* *To. 4. pag. 2. p. 648. Ibid. pag. 649.*

Ex S. Aug. in Enchyridio ad Laurentium c. 64. *Baptiſmatis munus*, inquit, *contra originale peccatum donatum eſt, ut quod generatione attractum eſt, regeneratione detrahitur; & tamen activa quoque peccata quæcumque corde, ore, opere, commiſſa invenerit, tollit. Hac ergo excepta magna indulgen-* *Tom. 6. p. 220. B.*

tia, unde incipit hominis renovatio, in qua ſolvitur omnis reatus &c. Et L. 3. ſeu ſerm. de Symbolo ad Catechumenos c. 10. *Omnia*, inquit, *prorſus delicta*
Ibid. pag. 574. D. *delet ſanctum Baptiſma, & originale & propria; dicta, facta, cogitata, cognita, incognita, omnia dimittitur. Innovat hominem, qui fecit hominem; donat delicta, qui non quærit merita.* Denique L. 2. de peccatorum meritis & remiſſione c. 28. *Si*, inquit, *continuo poſt Baptiſmum ſequatur ex hac vita emigratio,*
Tom. 10. p. 65. A. *non erit omnino, quod obnoxium hominem teneat, ſolutis omnibus, quæ tenebant.*

Denique ex Innoc. III. Elucidatione in quartum Pſalmum Pœnitentialem. *Sciendum eſt*, inquit, *quod fides Chriſti, quæ juſtificat impium, revera mundat a culpa, ſed non ſemper ab omni pœna. Sacramentum vero Baptiſmi, ſi digne ſumatur, liberat omnino a culpa pariter; & a pœna.*
Oper. Inn. ed. Colon. 1575.

Tam certa & conſtans fuit hæc apud Veteres fides; ut baptizatis nulla imponerent opera laborioſa & ſatisfactoria. Ita colligimus ex S. Clemente L. 2. Conſtitutionum c. 41. S. Baſilio in Exhortatione ad Baptiſmum. S. Ambroſio c. ult. L. de Elia & jejunio. S. Chryſoſtomo Hom. 1. ad baptizandos, & S. Gregorio Nazianzeno in Orat. 40. ubi ſic loquitur: *Ecquando tantum laboris ſuſceperis, quantum Æthiopum Regina &c. Et ecce pluſquam Salomon hic &c.* Hoc argumento, adverſus eos, qui Baptiſmum differunt, amplificato, ſic colligit: *Cum autem tibi nec labore ullo, nec opera ulla ſuſcepta, rei expetitæ compotem fieri liceat, quæ tandem ſtultitia eſt, donum in aliud tempus rejicere? Sitientes venite ad aquas, hortatur Iſaias &c. O ingentem benignitatis celeritatem! O facilem contrahendi rationem! Hoc bonum ſola voluntate venale tibi proponitur, cupiditatem ipſam Deus ingentis pretii loco habet. Sitit ſitiri; bibere cupientibus potum præbet; cum ab eo beneficium petitur, beneficio afficitur.*
Tom. 1. p. 272. Tom. 1. p. 657. B. Ibid.

Probatur denique ex Conciliis Florentino & Tridentino.

Florentinum in Decreto Eugenii, ait morientes poſt Baptiſmum ſtatim ad Regnum Cœlorum pervenire, atque idcirco nullam baptizatis pro peccatis præteritis imponendam eſſe ſatisfactionem.
Tom 13. Conc pag 539. E.

Tridentinum ſeſſ. 5. can. 5. ſic decernit: *Si quis per Jeſu Chriſti Domini noſtri gratiam, quæ in Baptiſmate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam aſſerit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet, ſed illud dicit tantum radi aut non imputari, anathema ſit.*
Tom. 14. Conc. pag. 752. E.

Dices 1. Remanet in baptizatis concupiſcentia; ſed illa, teſte Apoſtolo Rom. 7. v. 20. peccatum eſt.

Reſp. cum S. Auguſt. L. 1. de nuptiis & concupiſcentia c. 23. concupiſcentiam (ecluſo voluntatis conſenſu) non eſſe formaliter peccatum; ſed eam ab Apoſtolo appellari peccatum, quia eſt a peccato, & ad peccatum inclinat: *Sicut*, inquit S. Doctor, *vocatur lingua locutio, quam facit lingua; & manus vocatur ſcriptura, quam facit manus.* Relinquitur autem in baptizatis concupiſcentia ad agonem & exercitium virtutis. Audiantur Patres Tridentini Seſſ. 5. in Decreto de peccato originali. *In renatis nihil odit Deus: quia nihil eſt damnationis iis, qui vere conſepulti ſunt cum Chriſto per Baptiſma in mortem ... ita ut nihil prorſus eos ab ingreſſu Cœli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiam, vel fomitem, hæc ſancta Synodus fatetur & ſentit; quæ cum ad agonem relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed viriliter per Chriſti Jeſu gratiam repugnantibus, non valet: quinimmo qui legitime certaverit, coronabitur. Hanc concupiſcentiam, quam aliquando Apoſtolus peccatum appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiam Catholicam nunquam intellexiſſe peccatum ap-*
Tom. 10. p. 299. C. Tom. 14. Conc. pag. 753. A.

pel-

pellari, quod vere & proprie in renatis peccatum ſit, ſed quia ex peccato eſt, & peccatum inclinat. Si quis autem contrarium ſenſerit anathema ſit.

Dices 2. Si remittitur in Baptiſmo omnis peccati reatus, omniſque pœna, quomodo ſuperſunt pœnalitates, quibus baptizati obnoxii ſunt; quales ſunt, morbi, fames, ſitis, mors ipſa, quæ eſt ſtipendium peccati; ſublata quippe cauſa, deberet omnis effectus conſequens tolli.

Reſp. plures a Ss. PP. rationes & cauſas afferri, cur omnes illæ pœnalitates relictæ ſint in baptizatis.

Prima, ut Deus oſtenderet, quid hominis culpa mereatur, & quid ſua gratia donetur. Ita ſanctus Aug. L. 14. de Civ. Dei c. 26. *Tom. 7. p. 377. D. E.*

Secunda, ut ſicut homo in Paradiſo deliciarum habuit umbram æternæ felicitatis, ita hac in valle miſeriarum umbram haberet damnationis æternæ, ſanctus Auguſtinus in Enchyridio c. 25. *Tom. 6. p. 206.*

Tertia, ne ſi adderetur carni fœlicitas, imminueretur fidei fortitudo. Idem ſanctus Aug. L. 13. De Civ. Dei c. 4. *Tom. 7. p. 328. A.*

Quarta, ut virtus in infirmitate perficeretur, & circumferret homo teſtimonium ſui peccati. Idem Sanctus Aug. L. 6. Operis imperfecti contra Julianum c. 26. & 29. *Tom. 10 p. 1343 F. G. & pag. 1358. E.*

Quinta, ut intelligeremus totum Sacramentorum fructum, non ad hanc præſertim vitam temporalem, ſed ad æternam referri debere. Idem ſanctus Auguſt. in Enchyridio c. 6. Eamdem rationem adducit Magiſter L. 4. diſt. 4. lit. F.

Ad rationem ſubjunctam, nempe ſublata cauſa debere tolli omnem effectum, dico id quidem aliquando verum eſſe poſſe de cauſa phyſica & neceſſaria, cujus influxus actualis neceſſarius eſt ad effectum conſervandum; non vero de cauſa dumtaxat morali & meritoria, qualis eſt peccatum: ſecluſo ſiquidem originis peccato, potuiſſent iſtæ pœnalitates eſſe in ſtatu puræ naturæ, non quidem quatenus pœnalitates, ſed ut appendices naturæ, ut eſſe poſſent, & *proficiendi admonitio, & perfectionis exordium*, ait ſanctus Aug. L. 3. de libero arbitrio c. 20. *Tom. 1. p. 633 A.*

Dices 3. Peccata ante Baptiſmum commiſſa puniuntur a Magiſtratibus Chriſtianis; non ergo per Baptiſmum omnis pœna remittitur.

Reſp. diſt. conſequens: non remittitur apud homines, quorum intereſt publica peccata, quæ communitatem & pacem perturbant, caſtigare, ac reprimere, concedo: apud Deum, nego.

Quæres 1. utrum effectus Baptiſmi æqualis ſit in omnibus baptizatis.

Reſp. 1. erga infantes propriæ diſpoſitionis incapaces æqualem omnino eſſe Baptiſmi effectum.

Reſp. 2. erga adultos æqualem eſſe effectum, quantum ad characterem; quantum vero ad gratiam, dico æqualiter affectis & diſpoſitis æqualem conferri, inæqualem vero, ſi inæqualiter ſint affecti. Colligitur ex Concilio Tridentino ſeſſ. 6. cap. 7. ubi aſſerit in baptizatis juſtitiam recipi, ſecundum menſuram, quam Spiritus partitur ſingulis, prout vult, & ſecundum propriam cujuſque diſpoſitionem & cooperationem. Ratio eſt, quia quæ agunt juxta diſpoſitionem ſubjecti, æqualem vel inæqualem producunt effectum, pro æquali vel inæquali diſpoſitione ſubjecti: atqui ſic agunt Sacramenta. Etſi enim vi propria & ex opere, ut dicitur, operato gratiam producant, in adultis tamen prævias exigunt conditiones, ut ſuum in illis effectum ſortiantur. Sicut enim agentia naturalia, quæ toto ſuo impetu agunt, ubi major occurrit in ſubjecto *Tom. 14. Conc. pag. 759. C.*

diſpoſitio, fortius & intenſius operantur, ita & noſtra Sacramenta.

Ibid. pag. 815. D. Quæres 2. quid efficiat Baptiſmus in homine jam per charitatem perfectam juſtificato.

Reſp. 1. ex Concilio Tridentino ſeſſ. 14. c. 4. contingere aliquando poſſe contritionem eſſe charitate perfectam, & hominem Deo reconciliare, priuſquam percipiatur Sacramentum, quo caſu docet idem Concilium, reconciliationem ipſi contritioni ſine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non eſſe adſcribendam.

Reſp. 2. hoc in caſu ſex bona enumerari poſſe quæ ex reali Baptiſmi perceptione conſequuntur. Primum eſt character baptiſmalis, quem nemo ſine Baptiſmo realiter percepto conſequitur. Secundum, gratiæ augmentum. Tertio, remiſſio peccatorum, quæ poſt juſtificationem interim committi potuerunt. Quartum, plena remiſſio pœnæ temporalis. Quintum, ſecuritas remiſſionis peccatorum. Cum enim nemini de ſua juſtificatione, nondum percepto Baptiſmi Sacramento, facile ſit præſumendum, ſecuritatem quamdam, ideſt bonam confidentiam cum tranquillitate conſcientiæ præſtat Sacramentum, etiam iis, qui jam ex contritione perfecta cum voto Sacramenti juſtificati ſunt. Sextum denique, externa ſeu viſibilis incorporatio hominis in Eccleſia Chriſti.

ARTICULUS II.

De charactere Baptiſmi, & de Baptiſmo ficte ſuſcepto; an recedente fictione reviviſcat.

OBſervandum 1. de charactere, qui per tria Sacramenta imprimitur, & quæ idcirco iterari non poſſunt, nos generatim jam egiſſe in Tractatu de Sacramentis in genere, ubi loquendo de celebri controverſia Cypriani, Firmiliani, & aliorum Rebaptizantium, obſervavimus eos non idcirco rebaptizaſſe ab Hæreticis baptizatos, quod exiſtimarent Baptiſmum, cum validus eſt, non imprimere characterem: ſed quod contenderent nullum plane eſſe Baptiſmum ab Hæreticis datum: unde non tam iteratus ipſis videbatur Baptiſmus, quam primo legitime collatus.

Obſervandum 2. fictionis nomine hìc non intelligi ſimulationem, qua quis dum exterius baptizatur, intra ſe tamen reluctatur Baptiſmo, nec intendit baptizari; ſed intelligi pravam animi diſpoſitionem, qua gratiæ baptiſmali obicem & impedimentum opponit.

Obſervandum 3. verbum iſtud *reviviſcere*, denotare effectum Baptiſmi, qui ſpectari poteſt ſive reſpectu peccatorum, quæ Baptiſmum præceſſerunt, ſive reſpectu ipſius fictionis, ideſt peccati, quod in ipſa Sacramenti perceptione committitur, ſive denique reſpectu peccatorum ſubſequentium ipſum Baptiſma: & quæritur, an recedente fictione, & accedente pœnitentia, Baptiſmus ſuum plenum & integrum conſequatur effectum. Qua in controverſia diſſentiunt more ſuo Scholæ Theologi. Sunt qui omnia peccata, ſive ante, ſive poſt Baptiſmum commiſſa, velint, recedente fictione, virtute Baptiſmi deleri: ſunt qui cenſent ea per pœnitentiam auferri: ſunt qui diſtinguunt inter pœnam & culpam, ac volunt virtute Baptiſmi, recedente fictione, deleri quidem peccata quoad culpam,

ſed

ſed non deleri quoad pœnam, ſaltem ea, quæ poſt Baptiſmum perpetrata ſunt per pœnitentiam: ſunt denique, qui facta diſtinctione peccatorum, quæ ante & poſt Baptiſmum commiſſa ſunt, aut ſimul cum ejus perceptione, docent peccata Baptiſmum antecedentia, recedente fictione, deleri virtute Baptiſmi; peccata vero ſubſequentia deleri per pœnitentiam. His obſervatis, ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Baptiſmus imprimit animæ indelebilem characterem, quo fit, ut non poſſit iterari.

Prob. 1. tribus potiſſimum Scripturæ teſtimoniis, quæ SS. Patres de non iterando Baptiſmo interpretantur.

I. Ex capite quarto Epiſtolæ ad Epheſios verſ. 5. *Unus Dominus*, ait Apoſtolus, *una fides*, *unum Baptiſma*, quia ſcilicet ſemel tantum conferri poteſt. Sic exponunt S. Cyrillus Jeroſolymitanus Præfatione in Catecheſes, S. Leo ut colligitur ex Gratiano in Decreto: *De conſecratione*, diſt. 4. can. *Non licet*. S. Thom. in 4. diſt. 3. Hugo L. 2. de Sacramentis part. 6. cap. 13.

Neque dicas, non minus fidem unam appellari, quæ tamen poteſt amitti & reparari; namque fides una dicitur ratione objecti, & motivi, non ratione ſui; Baptiſmus vero dicitur unus ratione ſui, quia ſemel hominem conſecrat, nec poteſt iterari.

II. Ex c. 13. Joan. verſ. 10. ubi Chriſtus ait: *Qui lotus eſt, non indiget, niſi ut pedes lavet, ſed eſt mundus totus*, quem locum de Baptiſmo nuſquam iterando interpretantur Optatus L. 4. S. Ambroſius L. de initiandis c. 6. S. Aug. L. 2. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 14. & Tract. 57. in Joan. c. 13. S. Bernardus ſermone de Cœna Domini.

III. Ex cap. 6. Epiſt. ad Hebr. v. 4. *Impoſſibile eſt eos, qui ſemel ſunt illuminati .:. & prolapſi ſunt, rurſus renovari ad pœnitentiam*, quem locum Ss. Patres intelligunt de renovatione per alterum Baptiſmum plane impoſſibili. Ita Sanctus Ambroſius L. 2. de Pœnitentia cap. 2. Sanctus Epiphanius hæreſi 59. quæ eſt contra Catharos, Sanctus Hieronymus L. 2. contra Jovinianum, Sanctus Auguſtinus in inchoatione Commentarii in Epiſtolam ad Romanos, Sanctus Cyrillus L. 5. in Joan. cap. 17. Sanctus Damaſcenus L. 4. de fide cap. 10. Sanctus Chryſoſtomus, Theodoretus, Sedulius, Haimo, Theophilactus, Oecumenius in hunc locum.

Confirmatur ex eo, quod Novatianis citatum Apoſtoli teſtimonium opponentibus, ut probarent ſemel lapſis poſt Baptiſmum non poſſe Eccleſiam per Pœnitentiam veniam indulgere, reſpondent Eccleſiæ Doctores, Apoſtolum eo loci loqui de Baptiſmo, qui non poteſt iterari, non vero de Pœnitentia, quæ toties poteſt & debet iterari, quoties peccatum fuit.

His teſtimoniis poſitivis addi poteſt, & negativum iſtud argumentum: ſcilicet, Multi leguntur in ſacris Litteris baptizati: at ne unus quidem legitur iterum baptizatus, ſaltem eorum, qui Baptiſmo Chriſti tincti fuerant: ergo evidens eſt argumentum, expreſſe voluiſſe Chriſtum, ut qui ſemel rite & debite baptizatus eſt, iterum non baptizetur.

Prob. 2. perpetua Eccleſiæ Traditione, unanimi Ss. Patrum conſenſu, &

Conciliorum auctoritate firmata. Multa in Tractatu de Sacramentis in genere adduximus SS. Patrum, Eccleſiæ tum Græcæ tum Latinæ, teſtimonia, quæ hic rurſus exſcribere opus non eſt: unum tantum addam, nemne Baptiſmi ſemel rite collati iterationem inſtar ſacrilegii ſemper in Eccleſia habitam fuiſſe, ſicut videre eſt apud Gratianum cauſa 1. q. 1. & *De Conſecratione* diſt. 4. Quin etiam legibus Imperatorum ultimo ſupplicio, & Canonibus Eccleſiaſticis pœna diſpoſitionis, & irregularitatis puniebantur, qui Baptiſmum iterare auſi fuiſſent. Unde S. Aug. L. 2. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 11. ait: *Quid ſit perniciosius, omnino non baptizari, an rebaptizari, judicare difficile eſt.*

Tom. .p. 107. A.

Hac inſpecta & probata perpetua Traditione tum ſcriptis, tum viva voce ad nos uſque propagata, Eccleſia, quæ eſt columna, firmamentum veritatis, adverſus quam portæ inferi nuſquam prævalebunt, in Conc. Trid. ſeſſ. 7. can. 11. ſic definivit: *Si quis dixerit, verum & rite collatum Baptiſmum iterandum eſſe illi, qui apud infideles fidem Chriſti negaverit, cum ad pœnitentiam convertitur, anathema ſit.* Et can. 9. de Sacramentis in genere, eadem Seſſione: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpiritale, & indelebile, unde ea iterari non poſſunt, anathema ſit.* Idem edixerat Concilium Florentinum in Decreto.

T. 14. Conc. p. 788. B.

Ib. p. 777. C.

Probatur denique rationibus quas adducunt SS. Patres.

Prima petitur ex duplici comparatione, qua utitur S. Aug. Sicut enim (inquit) regale ſignum monetæ impreſſum manet etiam inter hoſtes, & peregrinos atque a Rege remotiſſimos; ita ſignum Chriſti impreſſum per Baptiſmum remanet in iis, qui Chriſti caſtris derelictis, & abnegata fide, tenentur ſub poteſtate dœmonis. Hac comparatione utitur S. Doctor L. 2. contra Epiſtolam Parmeniani c. 13. Altera comparatio ſumitur ex charactere militari, quam ibidem affert: *An forte, inquit, minus hærent Sacramenta chriſtiana, quam corporalis hæc nota, cum videamus nec apoſtatas carere Baptiſmate, quibus utique per pœnitentiam redeuntibus non reſtituitur, & ideo amitti non poſſe judicatur.*

Tom. 9. p. 45. C.

Secunda ratio eſt, quia Baptiſmus eſt regeneratio & nova quædam nativitas ſpiritualis, Joan. 3. v. 5. Sicut igitur una eſt generatio, ita & regeneratio. Ita S. Aug. Tract. 12. in c. 3. Joannis.

To. 3. p. 2. p. 383.

Tertia: quia Baptiſmus eſt ſimilitudo, & repræſentatio mortis Chriſti; quod probat S. Aug. c. 52. Enchiridii, ex Apoſtolo Rom. 6. v. 3. & 4. At Chriſtus, ut ibidem ait Apoſtolus, *ſemel mortuus eſt*. Ita S. Baſilius L. de Spiritu Sancto c. 15. Iſidorus L. 2. de Officiis Eccleſiaſticis c. 24. Damaſcenus L. 4. de fide c. 10.

Tom. 6. p. 115.

Quod ſi dicas, Euchariſtiam eſſe pariter repræſentationem mortis Chriſti, quæ tamen multoties poteſt percipi, reſpondet Eſtius L. 4. diſt. 4. §. 14. *Sacrificium Euchariſtiæ repreſentare mortem Chriſti abſolute, & quidem eo pacto, ut illa repræſentatio ordinetur ad commemorationem mortis Dominicæ, & gratiarum actionem, quæ frequens, & quotidiana debet eſſe, ideoque ipſum rectiſſime frequentari; Baptiſmo autem non abſolute repræſentari mortem Chriſti, ſed quatenus eam ſemel paſſus poſtea reſurrexit ad vitam beatam, amplius non moriturus. Repræſentatur autem non in imagine aut in ſacrificio, ſed in nobis ipſis, qui proinde per Baptiſmum commori Chriſto dicimur. Unde & exhortationis materiam accepit Apoſtolus, oſtendens eum, qui ſemel baptizatus eſt, & per*

T. 2. p. 57. col. 1. C.

per Baptiſmum peccato mortuus, non debere amplius in veterem relabi ſervitutem, ſed deinceps in novitate vitæ ambulare.

Quarta quia peccatum originale ſemel contractum & deletum nunquam revocatur: ergo nec remedium ad illud expungendum inſtitutum repeti debet.

Quinta: Circumciſio quæ fuit Baptiſmi figura, repeti non poterat: ergo nec Baptiſmus.

Sexta: Per Baptiſmum homo Deo conſecratur: at quod ſemel eſt conſecratum, iterum non conſecratur. Has rationes attingit S. Thom. 3. p. q. 66. art. 9. in corpore.

Quæres, an ſint baptizandi ii, de quorum Baptiſmo dubitatur.

Reſp. ſi legitimum ſit dubium, poſſe eos baptizari ſub conditione, de qua forma conditionali lege ſi, vacat, quod diximus in Tractatu de Sacramentis in genere q. 2. art. 6.

SECUNDA CONCLUSIO.

Baptiſmum tum in hæreſi, tum in ſchiſmate, tum in Eccleſia ipſa catholica ficte ſuſceptus, recedente fictione, omnia peccata, quæ ipſum præceſſerant, penitus tollit; peccata vero Baptiſmum ſubſequuta, delentur per Pœnitentiam.

Tres ſunt Concluſionis partes.

Prima pars de Baptiſmo in hæreſi aut ſchiſmate percepto, probatur ex S. Aug. L. 3. de Baptiſmo c. 13. ubi ſic loquitur: *Si autem quamvis apud Hæreticos vel Schiſmaticos idem ſit Baptiſmus Chriſti, non tamen ibi operatur remiſſionem peccatorum, propter eamdem diſcordiæ fœditatem & diſſenſionis iniquitatem; tunc incipit valere idem Baptiſmus ad dimittenda peccata, cum ad Eccleſiæ pacem venerint: non ut jam vere dimiſſa non retineantur, neque ut ille Baptiſmus quaſi alienus aut alius improbetur, aut alter tradatur; ſed ut idem ipſe, qui propter diſcordiam foris operabatur mortem, propter pacem intus operetur ſalutem.* Similia legi poſſunt c. 18. ejuſdem Libri, & Lib. 2. contra Creſconium cap. 12. & L. 1. de Baptiſmo contra Donatiſtas cap. 12. *Tom. 6. p. 114. C.* *Ib. p. 118. 416. & 89.*

Secunda pars, quæ eſt de Baptiſmo ficte in Eccleſia catholica percepto; probatur ex eodem S. Aug. L. 1. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 12. *Sicut autem*, inquit, *in illo, qui fictus acceſſerat, fit ut non denuo baptizetur ſed ipſa pia correctione & veraci confeſſione purgetur, quod non poſſet ſine Baptiſmo, ut quod ante datum eſt, tunc valere incipiat, cum illa fictio veraci confeſſione receſſerit.* Et L. 7. c. 53. inquirens in validitatem Baptiſmi in Eccleſia ficte dati vel accepti, contendit nihil intereſſe, an hoc fiat in Eccleſia, an extra Eccleſiam: in Eccleſia autem ſi factum fuerit, cum hoc proditur neminem Baptiſmum repetere, ſed culpa aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia ſanari: *An plus valent*, inquit, *ad confirmandum Sacramentum illi veraces, inter quos agitur, quam ad fruſtrandum illi fallaces, a quibus agitur, & in quibus agitur? Et tamen ſi poſtea prodatur nemo repetit ſed aut excommunicando punitur illa ſimulatio, aut pœnitendo ſanatur.* *Ib. p. 89. C.* *Ibid. pag. 102. A. B.*

Quin & ipſi Donatiſtæ, etſi concederent Baptiſmum apud ſe cum perverſa diſpoſitione perceptum, expertem eſſe gratiæ, eum tamen non repetebant, cum ſublata fictione vires ſuas exercet. Inde S. Aug. argu-

mento ad hominem eos premit, & oſtendit non eſſe quoque repetendum Baptiſma datum ab Hæreticis, etſi gratia ſit deſtitutum.

Ratio etiam ſuffragatur: Namque peccatum originale cœteraque ante Baptiſmum,& ſimul cum perceptione Baptiſmi commiſſa, non ſubjacent Eccleſiæ clavibus: neque enim Sacramentum Pœnitentiæ eſt per ſe inſtitutum in remedium peccati originalis, aut actualium, quæ antecedunt Baptiſmum, ſed eorum tantum, quæ ſubſequuntur; igitur ſi remittuntur ejuſmodi peccata, ut de facto ea remitti docet S. Auguſtinus, per virtutem Baptiſmi remitti neceſſe eſt, qui velut flumen, repagulis remotis exundat, ac omni obice ſublato, ſopitam antea & quaſi ſuſpenſam efficaciam ſuam ſortitur.

Unde immerito Vaſq. diſp. 159. c. 3. n. 35. ait S. Aug. nullum ex Scripturis, aut Traditione, aut Eccleſiæ definitione, aut ratione argumentum habere, ut Baptiſmo tribuat privilegium quo poſſit, recedente fictione, reviviſcere. S. quippe Doctor non ex ſe tale excogitavit & finxit privilegium, ſed quod a ſuis prædeceſſoribus certa traditione acceperat, hoc ipſe propugnavit & aſſeruit. Inde eſt, quod S. Greg. Magnus L. 9. Epiſtolarum Epiſt. 61. nunc L. 9. Epiſt. 67. ait, *ab antiqua Patrum inſtitutione manaſſe; ut qui in hæreſi baptizati fuerint, aut unctione chriſmatis, aut impoſitione manuum, aut ſola profeſſione fidei ad ſinum matris Eccleſiæ revocentur*. Et mox ſubjungit: *Quia ſanctum Baptiſma, quod apud Hæreticos ſunt conſecuti, tunc in eis vires emundationis recipit, cum illi vel per impoſitionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel iſti propter confeſſionem veræ fidei, ſanctæ, & univerſalis Eccleſiæ viſceribus ſunt uniti.*

Tertia pars Concluſionis, nempe peccata poſt Baptiſmum commiſſa remitti per pœnitentiam.

Probatur: Quia Sacramentum Pœnitentiæ, non vero Baptiſmi a Chriſto inſtitutum eſt in remedium peccatorum, quæ poſt Baptiſmum commiſſa ſunt, iſta enim ſubjacent clavibus Eccleſiæ; alias Pœnitentia lapſis poſt Baptiſmum non eſſe abſolute neceſſaria, utpote qui poſſent, fictione recedente, virtute Baptiſmi redivivi peccatorum veniam conſequi; atqui tamen hoc falſum eſt: ergo &c.

Idem judicando de peccato ipſo fictionis in quo quis Baptiſmum percipit; deleri quippe debet per pœnitentiam: tale ſiquidem peccatum natura poſterius eſt ipſo Baptiſmo; adeoque verum ſacrilegium ex indigna Baptiſmi perceptione: quamobrem neceſſe eſt illud per pœnitentiam expiari ac deleri.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. contra primam & ſecundam Concluſionis partem. Sanctus Auguſtinus citato cap. 12. L. 1. de Baptiſmo tribuit remiſſionem peccatorum pœnitentiæ, ſeu *piæ correctioni & veraci confeſſioni*: non ergo Baptiſmo redidivivo tribuenda eſt.

Reſp. diſt. ant. Tribuit pœnitentiæ, tanquam removenti prohibens, ſeu obicem concedo: tanquam cauſæ effectrici, nego. Eodem quippe modo peccatorum remiſſionem in Baptiſmo ficte in Eccleſia percepto, recedente fictione, tribuit ipſi Pœnitentiæ, quo profeſſioni fidei, in Baptiſmo extra Eccleſiam percepto, quando baptizatus ſeſe ad Eccleſiam recipit: atqui ita tribuit fidei profeſſioni hanc peccatorum remiſſionem, ut velit illam ſe habere tantum per modum removentis prohibens, non vero per modum

cauſæ

cauſæ vere effectricis; ſiquidem in utroque iſto caſu S. Doctor aſſerit, eumdem eſſe Baptiſmum, qui incipit prodeſſe propter fidei profeſſionem, & converſionem, qui antea inefficax fuerat; igitur virtutem illam adſcribit S. Doctor Baptiſmo tanquam cauſæ vere effectrici, converſioni autem, & pœnitentiæ, tanquam conditioni obicem removenti.

Objicies 2. Non amplius exiſtit Baptiſmus, quando fictio per converſionem tollitur; quomodo igitur poteſt eſſe vera cauſa efficiens remiſſionis peccatorum.

Reſp. 1. Baptiſmum eſſe dumtaxat cauſam moralem efficientem, quæ poteſt agere etſi actu non exiſtat. Sic v.g. mors, & paſſio Chriſti ſemel peracta, cauſa eſt moralis meritoria ſanctificationis noſtræ.

Reſp. 2. Baptiſmum non quidem exiſtere in ſe, cum ſit actio fluens, ſed in aliquo ſuo effectu, nempe charactere, qui, in multorum ſententia, tunc Baptiſmi vices quaſi ſupplens, cauſa eſt vera, & efficiens renovationis, & remiſſionis peccatorum, quæ recedente fictione homini conceditur.

Objicies 3. Inde ſequitur Deum bis contuliſſe homini eamdem facilitatem conſequendi per Baptiſmum plenam, & perfectam peccatorum remiſſionem. 1. quidem cum actu ei confertur Baptiſmus. 2. cum recedit fictio, in qua receptus fuerat. Atqui tamen Sancti Patres affirmant ſemel in unico Baptiſmo facilitatem hanc nobis eſſe a Deo conceſſam.

Reſp. nego ſequelam majoris. Cum enim unus, & idem ſit Baptiſmus, unus & idem ejus effectus reſpectu eorumdem peccatorum, quæ ante Baptiſmum commiſſa ſunt, ſive nulla ſit fictio, ſive cum ea ſublata vires ſuas exerit; non bene infertur, ſemel, & iterum nobis conceſſam eſſe facilitatem illam, qua per Baptiſmum ab omni peccato perfecte mundamur. Huic quidem objectioni locus foret, ſi contenderemus omnia peccata poſt Baptiſmum commiſſa deleri virtute Baptiſmi, quod certe non contendimus, ut ex dictis conſtat.

Objicies 4. contra tertiam Concluſionis partem. Eadem gratia, quæ virtute Baptiſmi, remota fictione, confertur ut deleantur peccata ante Baptiſmum commiſſa, deleri quoque debent ea, quæ Baptiſmum ſubſecuta ſunt: impoſſibile quippe eſt, ut unum peccatum ſine alio remittatur: ergo peccata quæ poſt Baptiſmum commiſſa ſunt, tolluntur per Baptiſmum, non per Pœnitentiam.

Reſp. diſt. antecedens. Eadem gratia formaliter ſumpta, concedo: principiative, ſeu ſumpta in ratione cauſæ ac principii illius productivi, nego. Eſt igitur eadem formaliter gratia, per quam delentur peccata quæ Baptiſmum ſive præceſſerunt, ſive ſecuta ſunt; non poteſt quippe peccatum ſine alio dimitti: cum igitur per Baptiſmum confertur gratia, per quam formaliter delentur peccata quæ ipſum præcedunt, eodem prorſus inſtanti confertur gratia, qua formaliter remittuntur peccata ſubſequentia Baptiſmum; ſed illa gratia ab eodem effectivo principio non procedit: prior eſt a Baptiſmo, altera vero a pœnitentia; eſt igitur eadem gratia formaliter quoad ſuum formalem effectum, ſed non eadem quoad principium, ſeu cauſam illius productivam.

Objicies 5. Baptizati in hæreſi aut ſchiſmate olim recepti ſunt ab Eccleſia, vel per manus impoſitionem, vel per confeſſionem fidei, non vero per Pœnitentiam; ergo cenſebat Eccleſia, omnia peccata, ſive quæ ante

Ba-

Baptiſmum, ſive quæ poſt commiſſa ſunt, deleri per Baptiſmum redivivum, non vero per Pœnitentiam.

Reſp. nego ant. cujus falſitas patebit ex dicendis in Tractatu de Sacramento Confirmationis; ſemper enim præcedebat Pœnitentia, ſaltem privata, ipſis Hæreticis aut Schiſmaticis redeuntibus impoſita. Unde S. Auguſtinus ait *eos aut excommunicatione puniri, aut pœnitentia ſanari.*

Objicies 6. Cum S. Auguſtinus agit de reviviſcentia Baptiſmi inter peccata non diſtinguit, ſed omnia indiſcriminatim, ſive quæ præceſſerunt, ſive quæ ſubſecuta ſunt Baptiſmum, deleri ait per Baptiſmum, fictione recedente.

Reſp. Reipſa S. Doctorem diſtinctionem hanc non adducere, quia ad ſcopum diſputationis quam habebat cum Donatiſtis, neceſſaria non erat, neque opportuna: neceſſaria tamen eſt illa diſtinctio ob rationes adductas.

Objicies ultimo: Peccatum fictionis, in quo quis Baptiſmum percipit, non poteſt deleri per Pœnitentiam, ſiquidem tale fictionis peccatum natura prius eſt Baptiſmo, ac directe opponitur diſpoſitioni neceſſariæ ad legitimam ejus perceptionem, quæ Baptiſmum antecedit.

Reſp. nego ant. ejuſque probationem. Non enim opponitur tale fictionis peccatum diſpoſitioni neceſſariæ ad validam Baptiſmi perceptionem, ſed tantum diſpoſitioni neceſſariæ ad licitam ejuſdem perceptionem, quæ natura poſterior eſt valida Baptiſmi ſuſceptione.

Inſtabis: Voluntas indigne accedendi ad Baptiſmum, (in qua conſiſtit fictionis peccatum) natura prior eſt ipſa ſuſceptione Baptiſmi, quam voluntas illa imperat.

Reſp. diſt. an. Voluntas ſpectata ſecundum ſe, concedo: voluntas ut conſummata exterius per indignam Sacramenti perceptionem, nego. Hoc vero poſteriori ſenſu peccatum fictionis completum eſt; nam eſſentialiter includit actualem Baptiſmi profanationem.

QUÆSTIO ULTIMA.

De Cœremoniis Baptiſmi.

INtegro, eoque prolixo tractatu hic opus foret, ſi ſingulas Baptiſmi cœremonias, & numero plures, & antiquitate ſua venerandas, & ſignificatione graves ac ſanctas exponere vellemus. Legi poteſt eam in rem Opus eruditum Libris quinque diſtinctum Joſephi Vicecomitis Doctoris Collegii Ambroſiani, cui titulus eſt: *De antiquis Baptiſmi ritibus ac cœremoniis*. De iis agunt pariter Ordo Romanus, Alcuinus in Libro de divinis Officiis cap. de Sabbato ſancto. Amalarius Lib. 1. de Officiis Eccleſiaſticis, Rabanus de Inſtitutione Clericorum Lib. 1. Catechiſmus Conc. Trid. parte 2. num. 6. & Libri omnes Rituales; & inter Recentiores P. Martene de antiquis Eccleſiæ ritibus.

Inter Veteres quoque de iiſdem paſſim mentionem faciunt Tertullia-
P.102.A. nus, qui Lib. de Corona militis cap. 3. ſua ætate iſtas Baptiſmi cœremonias ſolitas obſervari recenſet: *Aquam adituri*, inquit, *aliquanto prius in Eccleſia ſub Antiſtitis manu conteſtamur nos renuntiare diabolo, & pompæ, & angelis ejus. Dehinc ter mergitamur, amplius aliquid reſpondentes quam Dominus in Evangelio determinavit. Inde ſuſcepti, lactis & mellis*

mellis concordiam prægustamus. Exque ea die lavacro quotidiano per totam hebdomadam abſtinemus.

Similia paſſim narrant S. Cyrillus Jeroſolymitanus in Catecheſibus, S. Ambroſius in Libris de Sacramentis & de Myſteriis, S. Auguſtinus in Libris contra Pelagianos, ubi exorciſmis, aliiſque Baptiſmi cœremoniis probat originalis peccati veritatem.

Sufficiat igitur nobis eas cœremonias ſtrictim delibaſſe; atque ut commodius id exequamur, eas diſtribuemus in tres claſſes, quarum aliæ antecedunt, aliæ comitantur, aliæ ſequuntur Baptiſmum.

Cœremoniæ, quæ præcedunt Baptiſmum.

Prima eos ſpectat, qui ad Baptiſmum vel afferuntur, quales ſunt infantes: vel accedunt, eumque poſtulant, quales ſunt adulti. Erga iſtos multa fieri antiquitus ſolebant quæ ſupra expoſuimus, cum Hiſtoriam Catechumenatus percurrimus.

I. Nomen ſuum dabant.

II. Catechiſmo ſeu doctrinæ ſacræ elementis imbuebantur.

III. Multis ac laborioſis operibus probabantur.

IV. Scrutinia inſtituebantur numero ſeptem, quibus vitæ eorum probitas cognoſcebatur.

V. Sathanæ, & pompis, & Angelis ejus renuntiabant.

VI. Variis pulſabantur interrogationibus, an crederent in Deum Patrem, in Deum Filium, in Deum Spiritum ſanctum.

VII. Signum Crucis in fronte & pectore imprimebatur: quin in ſingulis ſcrutiniis, vel a Præsbyteris, vel a Clericis imprimebatur illud ſignum crucis. Hujus cœremoniæ meminit S. Baſilius Lib. de Spiritu ſancto c. 27. S. Auguſtinus Lib. de catechizandis rudibus c. 20.

VIII. Exorciſmis, id eſt adjuratione quadam certis precibus facta, dœmon ab homine baptizando abigebatur. Hujus cœremoniæ mentionem faciunt S. Juſtinus Dial. cum Tryphone, Tertull. de Præſcriptionibus c. 41. S. Cyprianus Epiſtola 2. S. Auguſtinus Lib. 2. de Gratia & peccato originali c. 40. & Lib. 2. de nuptiis & concupiſcentia c. 26.

IX. Exſufflatio quædam exorciſmis addebatur: namque & verbis exorciſmorum pelluntur dœmones; & exſufflatione, eorum expulſio, ſimulque afflatio boni Spiritus denotatur. Ita S. Auguſtinus Lib. 6. contra Julianum c. 2. & Lib. de peccato originali cap. 40. & Lib. 2. de nuptiis & concupiſcentia c. 17.

X. Sal deguſtandum datur; quo ſignificatur vitæ incorruptio ac bonorum operum ſapor. Ritum hunc referunt Origenes Hom. 6. ſuper Ezechielem, & Conc. Carthaginenſe III. can. 5. Alicubi dabatur panis benedictus, ut antea obſervavimus ex Sancto Auguſtino Lib. 2. de peccat. mer. & rem. cap. 26.

XI. Nares & aures ſaliva tanguntur, & dicitur *Epheta*, id eſt, *adaperire*. Hujus ritus meminit S. Ambroſius Lib. 1. de Sacramentis cap. 1. & de iis, qui initiantur c. 1.

XII. Sacerdos manus imponit & benedicit. Ita Conc. IV. Carthaginenſe c. 85. S. Auguſt. Lib. 2. de peccat. mer. & rem. c. 26.

XIII. Unguntur Catechumeni oleo benedicto ante Baptiſmum in pectore & ſcapulis, ungendi poſtea chriſmate poſt Baptiſmum in vertice.

Ita

Ita S. Clemens L. 3. Recognitionum, S. Chryſoſtomus Hom. 6. in c. 2. Epiſtolæ ad Coloſſenſes, S. Ambroſius Lib. 1. de Sacramentis cap. 2. & Lib. 2. cap. 7.

Cæremoniæ, quæ Baptiſmum comitantur.

Pag. 177. Prima eſt aquæ baptiſmalis conſecratio, de qua S. Cyprianus Epiſt. 70. ad Januarium. *Oportet ergo*, inquit, *mundari & ſanctificari aquam prius a Sacerdote, ut poſſit Baptiſmo ſuo peccata hominis, qui baptizatur, abluere.* Ejuſdem conſecrationis meminere Tertullianus Lib. de Baptiſmo cap. 4. S. Cyrillus Jeroſolymit. Catecheſi 3. S. Gregorius Nyſſenus Oratione de Baptiſmo, S. Epiphanius hæreſi 30. S. Chryſoſtomus in Pſalm. 22. S. Ambroſius L. 1. de Sacramentis c. 5. S. Auguſtinus Lib. 6. de Baptiſmo c. 25.

Secunda ſpectat locum, & tempus Baptiſmi.

Quantum ad locum, tempore Apoſtolorum quolibet in loco Baptiſmus conferebatur, ut conſtat exemplo Eunuchi, qui a Philippo dum iter facerent, baptizatus eſt; & exemplo S. Pauli, qui Stephanæ domum baptizavit. Idem obſervatum fuit ſæviente perſecutione, cum nondum licitum erat Chriſtianis templa publica habere, in quibus Sinaxes ſuas celebrarent. Reddita autem Eccleſiæ pace, non omnibus in locis, ſed in iis tantum, quæ Baptiſteria dicuntur, licitum fuit baptizare, ſecluſo tamen caſu neceſſitatis.

Quantum ad tempus ſolemniter adminiſtrandi Baptiſmum, varia fuit Diſciplina.

I. Eccleſia Romana & Africana, aliæque adjacentes, in ſolemnitate Paſchatis & Pentecoſtes tantum Baptiſmum conferre ſolebant. Conſtat ex Tertulliano Lib. de Baptiſmo cap. 20. ex Siricio S. Pontifice Epiſtola ad Himerium Tarraconenſem, ex S. Leone Epiſtola ad Epiſcopos per Siciliam conſtitutos, ex S. Gregorio Magno in Sacramentorum Libro. In Eccleſia tamen Africana additus eſt dies Epiphaniæ, ut teſtatur Victor Vitenſis Lib. 2. de perſecutione Vandalica.

II. In Eccleſia Gallicana aliquando ſoli dies Paſchæ & Pentecoſtes deputati ſunt ſolemni adminiſtrationi Baptiſmatis, ut colligimus ex Gregorio Turonenſi Lib. 5. Hiſt. Francorum c. 11. & Lib. 6. c. 27. & Lib. 8. c. 4. & Lib. 10. c. 15. & ex Fortunato Lib. 2. carmine 7.

In eadem tamen Eccleſia ſexto ſæculo addita eſt dies ſacra Natalis Domini, & Joannis Baptiſtæ. Ita colligimus ex Avito Viennenſi Epiſcopo Ep. 41. ex Gregorio Turonenſi Lib. 8. Hiſt. c. 9. Eumdem morem oſtendit miraculum quod Ebroduni in Natali Domini, & in Cœna Dominica quotannis circa Baptiſterium a S. Marcellino in ea Urbe erectum, teſte Gregorio Turonenſi Lib. de gloria Confeſſorum c. 6. contingebat.

Baptizandi in Natalitiis Chriſti, Apoſtolorum ac Martyrum feſtivitatibus praxis, ſexto labente ſæculo a Patribus alterius Concilii Matiſconenſis an. 581. abrogata eſt, quæ abrogatio extra Gallias vim non habuit.

Apud Hibernos & Anglos ſolemnior Baptiſmus olim traditus fuit in Paſchate, Pentecoſte, Natali Domini, & Epiphania. Conſtat ex Synodo altera S. Patricii c. 19. ex S. Gregorio Magno L. 7. Epiſtolarum Epiſtola 30.

Apud Hiſpanos præter Paſcha & Pentecoſten, Natalis dies Domini Baptiſmo conſecratus fuit. Patet ex Valafrido L. de divinis Officiis c. 26.

Diſciplinam quam hactenus indicavimus, ante duodecimum ſæculum

apud

apud Occidentales deſiiſſe, fidem facit Rupertus Abbas, qui anno 1135. obiit. L. 4. de divinis Officiis c. 18. *Poſtquam*, inquit, *Chriſtianitas crevit .. quia periculoſum erat tantam multitudinem differre, propter occaſiones mortis .. viſum eſt ſanctæ Eccleſiæ, paſſim indulgentia baptizandi conceſſa, imo oblata, cuncta antevenire pericula.* Tom. 2. p. 791. col. 1

In Eccleſia Orientali dies ſolemnis Baptiſmi erant Paſcha, Pentecoſtes & Epiphania Domini. Conſtat ex ſancto Hieronymo Epiſtola 61. ex ſancto Chryſoſtomo Serm. 36. de Pentecoſte, Sancto Gregorio Nazianzeno Oratione 39. Lege Goarium in ſuis ad Euchologium Græcorum notis, eo præſertim loco, quo majoris aquæ benedictæ in ſanctis Theophaniis ritum deſcribit.

Omni porro tempore valide poſſe Baptiſmum conferri, obſervat Tertullianus L. de Baptiſmo c. 19. *Cæterum*, inquit, *omnis dies Domini eſt, omnis hora, omne tempus habile Baptiſmo: ſi de ſolemnitate intereſt, de gratia nihil refert.* P. 232. B.

Tertia cæremonia eſt nominis impoſitio.

Quarta, ut eſſent ſuſceptores qui baptizatum de ſacro Fonte levarent, & poſtea diligentius eum de fide inſtituerent. Tertullianus L. de Baptiſmo eos appellat *ſponſores*, quia fidem ſuam pro baptizato obligant. Vide ſanctum Baſilium Epiſtola 128. Sanctum Chryſoſtomum Hom. 12. in primam ad Corinthios c. 4. S. Auguſtinum Sermone 116. de tempore.

Quinta, eſt trina immerſio, vel infuſio aquæ, de qua ſuperius ſatis dictum fuit.

Cæremoniæ, quæ ſequuntur Baptiſmum.

Prima videtur fuiſſe oſculum pacis, in ſignum unionis, ac fraternitatis cum baptizato. S. Cyprianus Epiſtola ad Fidum.

Secunda, eſt unctio chriſmatis in vertice. Damaſus in vita Sylveſtri, Innocentius I. Epiſtolæ 1. cap. 3. S. Ambroſius Lib. 3. de Sacramentis c. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos.

Tertia, eſt cereus accenſus, qui datur baptizato in ſignum fidei & gratiæ acceptæ, & translationis ipſius a poteſtate tenebrarum ad lumen & ſortem Sanctorum. S. Gregorius Nazianzenus Oratione in S. Lavacrum, S. Auguſtinus in Pſalm. 65.

Quarta, eſt veſtis candida, quam ferre ſolebant a Sabbato ſancto uſque ad Dominicam in albis. Illius mentionem faciunt S. Dionyſius, aut quiſquis auctor eſt Libri de Eccleſiaſtica Hierarchia c. de Baptiſmo, S. Ambroſius Lib. de iis, qui initiantur c. 7. S. Auguſtinus Serm. 157. de tempore.

Ultima, fuit delibatio lactis & mellis, quæ jam in uſu non eſt. Illius cæremoniæ meminere Tertull. L. de Corona militis c. 3. & Sanctus Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos, ubi ait id fieri ſolitum in ſignum novæ infantiæ in Chriſto. Unde in Miſſa Dominicæ in Albis legitur propter Neophytos iſtud ex Epiſtola S. Petri: *Quaſi modo geniti infantes lac concupiſcite.*

Quæres, an ſi cogente neceſſitate Baptiſmi cæremoniæ omiſſæ fuerunt, illa recedente ſupplendæ ſint.

Reſp. Mentem, ac praxim Eccleſiæ ſemper fuiſſe, ut ſupplerentur; habent enim illæ omnes utilitatis plurimum, ac pietatis, nec fruſtra eas Eccleſia inſtituit, ac juſſit obſervari.

Dices: Nonnullæ ex illis, v. g. exorciſmi, inutiles prorſus videntur poſt Ba-

Baptiſmum, omnique ſenſu & effectu carere. Ad quid enim illi inſtituti ſunt, niſi ad expellendum, ac fugandum dœmonem? *Exi ab eo, immunde ſpiritus, & da locum Spiritui ſancto paraclito*, ait miniſter. Atqui per Baptiſmum jam expulſus fuit dœmon, jam in baptizato Spiritus ſanctus inhabitat: quam ergo efficaciam, quam ſignificationem habere poſſunt illi exorciſmi? Nonne Spiritui ſancto injuriam inferre potius videri poſſunt, quaſi cum ipſo dœmon in homine baptizato cohabitaret? *Quid iniquius, quam exorcizare Spiritum ſanctum?* inquiebat Optatus L. 2. de Schiſmate Donat. num. 21.

Reſp. 1. Eccleſiæ imperanti prompto animo obſequendum eſſe, tametſi cauſas & rationes rei imperatæ ignoremus. Velle autem Eccleſiam, ut exorciſmi omiſſi ſuppleantur, ex Rituali Romano cœteriſque aliis fere omnibus particularium Eccleſiarum Libris, ac Provincialibus ſtatutis, ita compertum eſt, ut negari non poſſit.

Reſp. 2. S. Thomam propoſitæ objectioni ſic reſpondere 3. p. q. 71. art. 3. ad 3. *Ea*, inquit, *quæ aguntur in exorciſmo, ordinantur ad removendum impedimenta; & ideo ſine eo poteſt aliquis conſequi effectum Baptiſmi. Non tamen ſunt hujuſmodi prætermittenda, niſi in neceſſitatis articulo; & tunc ceſſante periculo debent ſuppleri, ut ſervetur uniformitas in Baptiſmo. Nec fruſtra ſupplentur poſt Baptiſmum: quia ſicut impeditur effectus Baptiſmi, antequam percipiatur; ita poteſt impediri, poſtquam fuerit perceptus.* Et in 4. Lib. Sentent. diſt. 6. q. 2. art. 3. ad 4. *Dicendum*, inquit, *quod ad hoc quod uniformitas Baptiſmi obſervetur, oportet quod exorciſmus, ſi prætermiſſus fuerit, poſt Baptiſmum ſuppleatur; & tunc tantum ſignat, vel forte additur etiam aliqua cohibitio ab impugnatione diaboli. Nec hoc eſt inconveniens, cum etiam per aquam benedictam, qua poſt Baptiſmum aſpergimur, aliqua poteſtas dœmoniis reprimitur.* Hæc S. Thomas. Sicut igitur gratia virtute Baptiſmi collata, non obſtat, quin per cæremonias, quæ Baptiſmum ſequuntur, beneficii aliquid ſpiritualis percipiamus: ita etiam tametſi jam per Baptiſmum expulſus ſit, ac conjuratus dœmon, nihilominus cum accedunt ſubinde exorciſmi, qui omiſſi fuerant, inutiles omnino, ac ſuperflui non ſunt; licet enim dœmonem non expellant, qui jam expulſus eſt, vires tamen ipſius reprimunt, vim elidunt tentationis, & ardorem concupiſcentiæ temperant. Adde, quod quemadmodum iis, qui ex charitate perfecta jam ſanctificati accedunt ad Baptiſmum, inutilis non eſt Baptiſmus, imo cum percipi poteſt, neceſſarius, quia nonniſi per ordinem ad illum, & ex voto illius gratia conceſſa fuit; ita & expulſio dœmonis jam facta, exorciſmo ſubſequenti, quem reſpiciebat, ſuo modo tribuenda eſt.

Optatus loco citato ne verbum quidem habet de Baptiſmo, & exorciſmis illi annexis. Unice invehitur in audaciam & furorem Donatiſtarum, qui Catholicos Epiſcopos & Sacerdotes de gradu ſuo, infando, ac ſacrilego ritu, contra jus omne dejecerant; ſicque vel ipſimet Spiritui ſancto, a quo illi ordinati fuerant, injuriam intulerunt, ſeu, ut loquitur Optatus, ipſum *Spiritum ſanctum exorcizarunt, quo nihil iniquius. Perfecti fuerant illi*, ait Optatus, *opere ſcilicet Dei, qui in ejus nomine fuerant ordinati; & vos contra opus Dei hoſtiliter militatis. Quid iniquius, quam exorcizare Spiritum ſanctum, altaria frangere, Euchariſtiam animalibus projicere? Docete, ubi vobis mandatum eſt radere capita Sacerdotum, cum e contrario ſint tot exempla propoſita fieri non debere.*

TRA-

TRACTATUS
DE
SACRAMENTO
CONFIRMATIONIS.

QUinque de Sacramento Confirmationis Quæſtiones proponemus.

Prima erit de natura & partibus, quibus conſtat.
Secunda, de neceſſitate.
Tertia, de cauſis.
Quarta, de effectibus.
Quinta denique, de ceremoniis Sacramenti Confirmationis.

In ipſo vero harum Prælectionum limine more noſtro præmittimus Canones Tridentinos circa Confirmationem Seſſ. 7.

Can. 1. *Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otioſam cæremoniam eſſe, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quam Catecheſim quamdam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant, anathema ſit.*

Can. 2. *Si quis dixerit, injurios eſſe Spiritui ſancto eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati virtutem aliquam tribuunt, anathema ſit.*

Can. 3. *Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.*

QUÆSTIO PRIMA.

De natura, ſeu partibus, quibus conſtat Sacramentum Confirmationis.

UT natura, & partes, quibus conſtat Confirmationis Sacramentum, recte, ut par eſt, intelligantur, quatuor ſunt totidem Articulis expendenda.

I. Nomen & definitio Sacramenti Confirmationis.
II. An Confirmatio verum ſit, & proprie dictum novæ Legis Sacramentum.
III. Quæ ſit ejus materia.
IV. Quæ ejuſdem forma.

ARTI-

ARTICULUS PRIMUS.

De nomine & definitione Sacramenti Confirmationis.

VAria ſunt apud Auctores Eccleſiaſticos hujus Sacramenti nomina: alia petuntur ab ejus materia, alia a forma, alia denique ab ejus effectu. A materia.

Dicitur 1. *manus impoſitio*. Fundamentnm habet in Actibus Apoſtolorum c. 8. v. 17. *Imponebant* (nempe Apoſtoli) *manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum*. Ita paſſim Veteres, ſanctus Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum, S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos, S. Auguſtinus L. 3. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 16. & alii.

Dicitur 2. *Sacramentum chriſmatis & unctionis*, nempe ab unctione & chriſmate, quod ſolet in illo uſurpari. Ita S. Auguſtinus L. contra Litteras Petiliani c. 104. *Unguenti myſterium*, a S. Dionyſio Lib. de Eccleſiaſtica Hierarchia c. 4. *Chriſma ſpiritualis unguenti*, a Theodoreto ad caput 1. Cantici Canticorum: *Chriſma ſanctum, & ſupercœleſte*, a Concilio Laodiceno can. 7. & 48. Denique, *Chriſma ſalutis*, a S. Leone Serm. 4. de nativitate Domini cap. 5.

A forma, aut quaſi forma qua adminiſtratur, dicitur *Signaculum*, a Cornelio S. Pontifice in ſua ad Fabium Antiochenum Epiſtola apud Euſebium L. 6. Hiſt. c. 43. ubi loquens de Novato, qui in lecto baptizatus, Sacramen-
P. 294. B tum Confirmationis ſubinde percipere neglexerat, ait: *Hoc autem ſignaculo minime percepto, quo tandem modo Spiritum ſanctum potuit accipere?* Ita pariter appellatur a S. Cypriano Epiſtola 73. ad Jubajanum, a S. Ambroſio L. de Myſteriis ſeu de Initiandis c. 7. a S. Leone Sermone 4. de nativitate. Communis eſt apud Græcos præſertim hæc nuncupatio, a quibus Confirmatio σφραγὶς, *ſignaculum* dicitur. Hinc iſta ſolemnis apud eos inter ungendum forma uſurpata: *Signaculum doni Spiritus ſancti*.

Ab effectu dicitur *perfectio*, a Concilio Eliberitano c. 38. a S. Ambroſio L. 3. de Sacramentis c. 2. Ratio eſt, quia homo baptizatus fit perfecte, ac plane Chriſtianus per acceſſionem gratiæ roborantis, ac confortantis, quæ propria eſt Sacramenti Confirmationis. Dicitur 2. *Conſummatio*, a S. Cypriano Epiſtola citata. Unde S. Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 2. appellat Confirmationem, Sacramentum *plenitudinis gratiæ*. Et in 4. diſt. q. 1. art. 1. q. 2. ad 1. *Eſt*, inquit, *plenitudo gratiæ Chriſtianæ ſufficiens ad ſalutem, & hæc datur in Baptiſmo; & plenitudo gratiæ ad fortiter reſiſtendnm, & hæc datur in Confirmatione*.

Dicitur 3. uſitato & communi nomine, *Confirmatio*, quia robur & vires ſubminiſtrat ad fidem Chriſti intrepide profitendam. Ita Catechiſmus Conc. Trid. parte 2. num. 17. *Chriſmatis Sacramento*, inquit, *adverſus omnes carnis, & mundi & diaboli impetus robuſtiores fiunt* (baptizati;) *& eorum animus fide omnino confirmatur ad confitendum & glorificandum nomen Domini noſtri Jeſu Chriſti, ex quo etiam nomen ipſum inventum eſſe, nemo dubitat*. Ita quoque Conc. Senonenſe an. 1528.

Recens non eſt iſtud Confirmationis nomen, ſed jam pridem a Veteribus uſurpatum: a Concilio I. Arauſicano ann. 442. a tertio Arelatenſi an. 455. a S. Hilario Arelatenſi, qui ſubſcripſit Concilio I. Arauſicano, Homil. de Pentecoſte, quæ vulgo cum cœteris ſub nomine Euſebii Emiſſeni laudari

dari ſoleat. Et antea an. 315. a Synodo Romana ſub Sylveſtro, ſi fides habeatur Actis, quæ Sylveſtri nomine circumferuntur. Unde Beda qui an. 735. extremum diem obiit, Commentario in Pſal. 26. teſtatur ſuo tempore unctionem, quæ per manuum impoſitionem datur ab Epiſcopis, vulgo Confirmationem appellari ſolitam fuiſſe; quo etiam nomine a Conciliis Florentino, & Tridentino, & a tota Eccleſia ſolet appellari. *T. 8. p. 558. n. 70.*

Definitur aut potius deſcribitur Confirmatio, Sacrum & ſenſibile ſignum a Chriſto Domino inſtitutum, a ſolis Epiſcopis tanquam ordinariis miniſtris collatum, in Religione perpetuum, ad conferendam homini baptizato gratiam roborantem ac confirmantem, qua Chriſti fidem conſtanter, & intrepide profiteatur.

Nihil in hac deſcriptione continetur, quod ad fidem Catholicam non pertineat; ac conſulto abſtinuimus a facienda mentione vel materiæ, vel formæ, de quibus litigant inter ſe Scholæ Theologi.

Omnes hujus definitionis partes facile conſtant ex iis, quæ generatim diximus de definitione Sacramenti. Aliæ quippe tenent locum generis, & communes ſunt omnibus Sacramentis, nempe quod ſit ſignum ſacrum ſenſibile a Chriſto Domino inſtitutum, perpetuum in Religione, gratiæ productivum, aliæ vero locum tenent differentiæ, nempe quod producat gratiam roborantem, & confortantem, ad fidem Chriſti conſtanter profitendam.

Brevius Confirmatio definitur: Sacramentum a Chriſto Domino inſtitutum, quo baptizatis datur Spiritus Sanctus, ad fidem Chriſti conſtanter, & intrepide profitendam.

ARTICULUS II.

An Confirmatio ſit verum, & proprie dictum novæ Legis Sacramentum.

ERRORES.

INter veteres Hæreticos ſoli Novatiani veniunt in ſuſpicionem negati Sacramenti Confirmationis: dico in ſuſpicionem; res enim ſatis explorata non eſt, ut pro certa & judicata habeatur. Cornelius quidem S. Pontifex in ſua ad Fabianum Antiochenum Epiſt. apud Euſebium l. 6. c. 43. narrat, Novatum, poſtquam a morbo liberatus eſt, ab Epiſcopo conſignatum non fuiſſe; an vero ex errore, aut ex ſola negligentia omiſerit ille percipere Sacramentum Confirmationis, non exponit S. Pontifex. Solus Theodoretus l. 3. hæreticarum fabularum, de Novatianis ait: *Iis, quos baptizant, Sanctiſſimum Chriſma non præbent. Quapropter eos qui ex hac hæreſi corpori Eccleſiæ conjunguntur, laudatiſſimi Patres inungi præceperunt.* Verum alii Scriptores, qui de Novatianis locuti ſunt, ut Philaſtrius, S. Epiphanius, S. Auguſt. S. Damaſcenus, S. Pacianus, de hoc illorum errore prorſus ſilent; niſi velis S. Pacianum Epiſt. 3. ad Sympronianum hunc Novatianorum errorem indigitare, cum ait: *Veſtræ plebi unde Spiritus, quam non conſignat unctus Sacerdos?* Et ante hos omnes Concil. Nicænum. I. Can. 8. Novatianorum errores perſtringens, omnino ſilet erraſſe illos circa Confirmationem. *P. 124. D.* *Tom. 4. p. 229. D.* *Biblio. PP. Tom. 4. p. 309. G.*

Dallæus l. 3. de Sacramento Confirmationis c. 17. non altius originem, veritatem, & præſidium ſententiæ Lutheri circa Confirmationem repetit, quam a Valdenſibus, VVicleſitis, & Huſſitis. Præclara vero antiquitas; quæ unde-

undecimum ſæculum non antecedit! Præclarum præſidium, quod a Novatoribus rogatur! tales Dallæo anteceſſores ac patronos non invidemus.

Quamquam neque Valdenſes, neque VViclefitas, neque Huſſitas eo in errore Novatoribus noſtris præiviſſe facile concedimus.

Non Valdenſes, qui in ſua ſolemni profeſſione fidei Uladislao Regi Hungariæ oblata, agnoſcunt *ſeptem numero Sacramenta*; & de noſtro Sacramento Confirmationis ajunt: *Fide ex divinis Scripturis ſumpta profitemur temporibus Apoſtolorum illud obſervatum fuiſſe*. Et apud Reinerum c. 5. gloriantur Valdenſes, quod per manus impoſitionem Spiritum Sanctum conferant. Itaque non circa veritatem Sacramenti Confirmationis erraruni illi, ſed 1. circa ejus miniſtrum, quem ordinarium volebant eſſe Præsbyterum. Ita colligitur ex Reinero. 2. circa conſecrationem chriſmatis & aquæ baptiſmalis, quam dicebant omnino ſuperfluam. Ita Philchdorfius. 3. circa unctionem, quam humanum eſſe inventum aſſerebant. Ita Æneas Sylvius. Adde, quod apud Reinerum non legi, Valdenſes Sacramentum Confirmationis reprobant: ſed, *non curant*. Ait quidem eos *omnia Sacramenta damnare*: non quod omnia rejiciant, niſi velit Dallæus eos, & Baptiſmum, & Euchariſtiam pariter rejeciſſe, quod ille haud dubie non fatebitur; damnant vero in iis multa, quæ immerito inducta eſſe contendunt, v. gr. in Baptiſmo Catechiſmum, ſuſceptores, & alia hujuſmodi.

Biblio PP. Tom. 25. p. 265. E.

Non VViclefitas, a VViclefo ſic dicti, Lollardi vulgo nuncupati, qui circa annum Chriſti 1370. extorti ſunt. Namque inter articulos VViclefi in Concilio Conſtantienſi Seſſione 8. damnatos, ſemel tantum mentio fit Confirmationis, articulo nempe 28. in quo non veritas hujus Sacramenti; ſed miniſter tantum impetitur. En verba hujus articuli: *Confirmatio juvenum, locorum conſecratio reſervantur Papæ, & Epiſcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris*. Quapropter Guillelmus VVidefordus qui ex profeſſo errores VViclefi confutavit, iſtum dumtaxat 28. articulum circa Confirmationem carpit, & impugnat.

T. 12. Con. p. 46. E.

Non etiam Huſſitas, qui & Thaboritæ dicti ſunt; quia, teſte Ænea Sylvio, iſti eamdem cum VViclefo docuere: at VViclefus non circa ſubſtantiam Sacramenti Confirmationis, ſed ejus tantum miniſtrum, quem volebat eſſe ſimplicem Sacerdotem, erravit.

Petrus Vallecernenſis Monachus Ciſtercienſis eum errorem adſcribit Albigenſibus, Hiſtoriæ ſuæ Albigenſium c. 2. ſicut & Alanus ipſi coætaneus.

Itaque inter Novatores, Lutherani, & Calviniſtæ aperta fronte veritatem Sacramenti Confirmationis aggreſſi ſunt, quam dicunt meram eſſe ac otioſam Baptiſmi cæremoniam; ſeu Catechiſmum quemdam, quo baptizati ab Epiſcopo interrogati, fidei ſuæ rationem reddere tenentur.

Ex Canone 1. Concil. Trident. ſeſſ. 7. aperte cognoſcitur, quis ſit error Novatorum circa Confirmationem. Inverecunde omnino ac impie Calvinus *oleum Confirmationis pollutum* appellat *diaboli mendacio*; *abortivam Sacramenti larvam*; *atque inter exitiales ſatanæ præſtigias recenſendum eſſe*, contendit. Novatoribus ea quoque in parte adhæſit Antonius de dominis l. 5. de Republ. Eccleſ. c. 5.

Inſt. L. 4. c. 19. p. 538

Inter recentiores Calviniſtas nullus majori doctrinæ apparatu adverſus Confirmationis Sacramentum ſcripſit, quam Joannes Dallæus, editis eam in rem tribus Libris, in quorum primo totus eſt, ut probet Sacramentum Confirmationis nulla arte poſſe ex ſacris Litteris inferri, in duobus vero poſtremis, omnia Catholicorum argumenta ex Ss. Patribus, & conſtanti

Tra-

Traditione Eccleſiæ deprompta, elevare, & alio plane inflectere nititur: ſed conatu plane infelici, ut in decurſu hujus Tractatus oſtendemus. Quod ut diſtinctius exequamur, duo hic ſejunctim exponenda ſunt.

Primum, utrum veritas Sacramenti Confirmationis poſſit efficaciter probari ex Scripturis.

Secundum, utrum poſſit probari ex conſtanti, & perpetua Eccleſiæ totius Traditione.

Utrum veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probari poſſit ex Scripturis.

Opiniones Scholaſticorum.

Inter Scholæ Magiſtros, qui exiſtimant Sacramentum Confirmationis non fuiſſe a Chriſto, neque ab Apoſtolis inſtitutum, ſed ab iis rem Sacramenti ſine Sacramento fuiſſe collatam, ii conſequenter putant, ex Scripturis colligi non poſſe veritatem Sacramenti Confirmationis. Ita Alexander Alenſis Summæ parte 4. q. 9. membro 1. *Sine præjudicio*, inquit *dicendum, quod Dominus neque hoc Sacramentum, ut eſt Sacramentum, inſtituit, neque diſpenſavit, neque Apoſtoli. Intelligendum eſt igitur, quod poſt Aſcenſionem Domini congruebat Apoſtolos confirmare, & illi Spiritum Sanctum dari ad robur .·. unde Apoſtoli confirmati ſunt a Spiritu Sancto immediate, ſine miniſterio, & Sacramento; & ipſi deinde confirmabant ſine Sacramento .·. Sed poſtquam Apoſtoli .·. defecerunt, inſtitutum fuit hoc Sacramentum Spiritus Sancti inſtinctu in Concilio Meldenſi, quantum ad formam verborum, & materiam elementarem, cui etiam Spiritus Sanctus contulit virtutem ſanctificandi.* T. 4. p. 298. col. 1.

Hujus opinionis (certe improbabilis, ne quid amplius dicam) meminit S. Th. 3. parte q. 72. art. 1. ad 1. *Circa inſtitutionem hujus Sacramenti*, inquit, *triplex eſt opinio. Quidam enim dixerunt, quod hoc Sacramentum non fuit inſtitutum nec a Chriſto, nec ab Apoſtolis, ſed poſtea proceſſu temporis in quodam Concilio. Alii vero dixerunt, quod fuit inſtitutum ab Apoſtolis. Sed hoc non poteſt eſſe; quia inſtituere novum Sacramentum pertinet ad poteſtatem excellentiæ, quæ competit ſoli Chriſto. Et ideo dicendum eſt, quod Chriſtus inſtituit hoc Sacramentum, non exhibendo, ſed promittendo .·. & hoc ideo quia in hoc Sacramento datur plenitudo Spiritus Sancti, quæ non erat danda ante Chriſti Reſurrectionem, & Aſcenſionem.*

Inter eos vero, qui exiſtimant Confirmationis Sacramentum fuiſſe a Chriſto inſtitutum, alii negant id poſſe ex ſacris Litteris demonſtrari, ſed ad unam confugiunt Eccleſiæ Traditionem, ut Scotus in 4. diſt. 7. ad 1. Gabriel eadem diſtinctione qu. unica. Alii putant ex Scripturis colligi id quidem poſſe, ſed inefficaciter, ut Dominicus Soto in 4. diſt. 7. art. 1. Gregorius de Valentia Tom. 4. diſp. 5. q. 1. puncto 1.

Inter illos autem, qui contendunt probari poſſe efficaciter ex Scripturis veritatem Sacramenti Confirmationis, alii probant ex c. 19. S. Matth. v. 15. ubi Chriſtus pueris manus imponit. Alii ex c. 1. v. 21. 2. ad Corinth. ubi Apoſtolus ait: *Qui autem confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & qui unxit nos Deus, & qui ſignavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus noſtris.* Verum diſſimulandum non eſt, infirmum admodum eſſe genus hoc argumenti ex iſtis teſtimoniis depromptum, atque adverſariis noſtris cavillandi, ac trium-

phos agendi locum ſubminiſtrare: tum quia manus illa impoſitio qua uſus eſt Chriſtus erga pueros nondum baptizatos, confirmatoria non erat, ſed ſimplex benedictio, quæ hoc ritu ſolebat a Judæis impendi: tum quia verbum: *confirmare*, & *ungere*, apud S. Paulum uſurpatur pro interna gratiæ Confirmatione, & unctione, ut 1. Corinth. 1. v. 6. Coloſſ. 2. v. 7. Hebr. 2. v. 3. Quamquam dici non immerito poſſet, Apoſtolum citato c. 1. 2. ad Corinth. alludere ad externam unctionem, ſicut revera interpretantur aliqui e SS. Patribus; ſed cum argumenrum iſtud efficax non ſit ac peremptorium, omittendum duximus. Alii denique utuntur aliis Scripturæ teſtimoniis, quæ mox proferemus.

Neque eſt, quod Dallæus nobis objiciat hanc noſtrorum Theologorum diſcordiam. Namque illi omnes unanimi conſenſu fatentur Confirmationem verum eſſe Legis novæ Sacramentum, licet diſputent de materia, & forma, & de miniſtro, & de genere probationum, quibus confirmari poteſt dogma Catholicum. Deinde vero fides Eccleſiæ Romanæ non æſtimari debet ex placitis Doctorum particularium, ſed ex publicis fidei profeſſionibus ab Eccleſia univerſa probatis, & ubique receptis; atque in hoc luto ſemper hæret Dallæus, quod privatas nonnullorum Scholaſticorum opiniones, tanquam placita, & definitiones Eccleſiæ Romanæ nobis obtrudat. His præmiſis, ſit

CONCLUSIO.

Veritas Sacramenti Confirmationis efficaciter probatur ex ſacris Litteris.

Ex c. 8. Actorum v. 14. & ſequentibus: *Cum audiſſent Apoſtoli, qui erant Jeroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Joannem: qui cum veniſſent, oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum Sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Jeſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.*

Et c. 19. v. 5. *His auditis, baptizati ſunt in nomine Domini Jeſu. Et cum impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus ſuper eos, & loquebantur linguis, & prophetabant.*

Inde ſic efficaciter arguimus: Ad verum & proprie dictum novæ Legis Sacramentum quatuor potiſſimum requiruntur conditiones. 1. ut ſit ſignum ſenſibile. 2. ut ſit a Chriſto Domino inſtitutum. 3. ut vim habeat producendi ſeu conferendi gratiam. 4. ut ſit perpetuum in Chriſtiana Religione. Atqui quatuor illæ conditiones apprime conveniunt Sacramento Confirmationis, & recte inferuntur ex duplici citato Scripturæ teſtimonio.

I. Habemus ſignum ſenſibile, ſcilicet *manus impoſitionem*, & *orationem*.

II. A Chriſto Domino inſtitutum eſſe ritum hunc ſenſibilem, ipſo facto & exemplo Apoſtolorum conſtat; neque enim illi niſi juſſi, talem ritum uſurpaſſent, & Eccleſiis, quæ fundarunt, reliquiſſent. Ut enim recte ait Tertullianus Lib. de Præſcriptionibus c. 21. *Eccleſiæ ab Apoſtolis, Apoſtoli a Chriſto, Chriſtus a Deo accepit.*

P. 209. B. III. Signum illud ſenſibile vim habet conferendi gratiam: *Imponebant manus, & accipiebant Spiritum Sanctum*, ait ſacer Textus. At nemo eſt in ſacris Litteris vel tantiſper verſatus, qui neſciat per *Spiritum Sanctum* intelligi (ubi de effectibus Sacramentorum agitur) gratiam ſanctificantem, cujus productio per quamdam appropriationem Spiritui Sancto tribuitur.

IV. De

IV. Denique, ſignum illud non tranſitorium & ad tempus inſtitutum fuiſſe, ſed permanens atque perpetuum in Eccleſia, invicte demonſtratur ex praxi & uſu Eccleſiæ nuſquam interrupto, atque ex S. Patribus inferius laudandis, qui teſtantur idem ætate ſua conferri per *impoſitionem manuum*, quod in Actibus Apoſtolorum collatum legimus ab Apoſtolis.

Ritum autem hunc non meram fuiſſe Baptiſmi cœremoniam, ut placet Novatoribus, vel ex hoc uno ſatis declaratur, quod ſolis Apoſtolis ejus adminiſtratio conceſſa fuerit, ut iis nempe, qui a Philippo fuerant baptizati, darent per manus impoſitionem Spiritum ſanctum. At ſi mera fuiſſet Baptiſmi cœremonia, quare Philippus, qui Baptiſmum dederat Samaritanis, eam cœremoniam non uſurpaſſet? An majus quidquam eſt cœremoniam alicujus Sacramenti celebrare & adminiſtrare, quam Sacramentum ipſum?

Solvuntur Objectiones Dallæi adverſus probationem ex Scripturis.

Objicit 1. Dallæus Lib. 1. c. 6. ſe in laudatis Scripturæ locis nullum oleum ſentire, nullum odorari balſamum, quibus tamen noſtra conſtat Confirmatio.

Reſp. 1. de fide non eſſe, oleum & balſamum, ſed unctionem, eſſe materiam eſſentialem Sacramenti Confirmationis; ſatis ergo eſt ad adſtruendam veritatem hujus Sacramenti, quod ex Scripturis habeamus ſignum aliquod ſenſibile, quale profecto reperitur in manus impoſitione; & quamquam noſtri Theologi diſputent inter ſe de illa materia eſſentiali, omnes tamen conſentiunt eſſe aliquam determinatam.

Reſp. 2. argumentum illud negativum nullius eſſe ponderis; certum quippe eſt multa feciſſe & uſurpaſſe Chriſtum & Apoſtolos, quæ litteris conſignata non ſunt, ut teſtatur S. Joannes c. 20. v. 30. Ergo licet nulla fiat in Scripturis mentio chriſmatis, non tamen bene infertur eam ab Apoſtolis uſurpatam non fuiſſe, nec ab Eccleſia uſurpari debere, cum Traditio, quæ altera eſt fidei noſtræ regula, doceat conſtantem fuiſſe illius uſum in Eccleſia, ſicut conſtabit ex dicendis infra, ubi de materia Confirmationis.

Objicit 2. eodem Libro c. 9. Per Spiritum ſanctum, quem Apoſtoli imponendo manus conferebant, intelligi non debet gratia interior ſanctificans, ſed tantum donum linguarum, chariſmatum, & miraculorum, quod primis illis temporibus neceſſarium erat ad confirmandam fidem, & primordia Eccleſiæ dilatanda. Probat ex c. 2. Joelis ubi dicitur: *Effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem, & prophetabunt filii veſtri*. Et ex c. ultimo S. Marci: *Signa autem eos, qui crediderint*, inquit, *hæc ſequentur; in nomine meo dæmonia ejicient*. Et ex Actibus Apoſtolorum, ubi paſſim obſervatur quod ii, in quos deſcendebat Spiritus ſanctus, loquerentur linguis &c.

Reſp. nego ant. Uterque enim deſignatur effectus Spiritus ſancti, & gratia gratum faciens ſeu ſanctificans, & gratia gratis data, ſeu donum linguarum, miraculorum: atque in eo perpetuo verſatur Dallæi fallacia, quæ a falſo ſupponente dicitur, ut utrumque aut dividat, aut rejiciat effectum; interiorem a donis ſeparat in primis Chriſtianis, a nobis vero utrumque excludit. Sed immerito prorſus. Prior effectus, præcipuus eſt, permanens, ac perpetuus, id eſt Sacramento ſemper annexus, ſi cum legitima præparatione percipiatur; poſterior vero tranſitorius fuit & ad tempus conceſſus, ad commendationem rudis fidei, & primordia Eccleſiæ dilatanda. Ita diſerte S. Auguſtinus L. 3.

T. 3 p. 2. p. 868. C. de Baptiſmo c. 16. *Neque enim*, inquit, *temporalibus & ſenſibilibus miraculis atteſtantibus, per manus impoſitionem modo datur Spiritus ſanctus, ſicut antea dabatur ad commendationem rudis fidei, & Eccleſiæ primordia dilatanda. Quis enim nunc hoc expectat, ut ii, quibus manus ad accipiendum Spiritum ſanctum imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed inviſibiliter & latenter intelligitur propter vinculum pacis eorum cordibus divina charitas inſpirari*. Igitur ex S. Auguſtino, etſi jam deſierint dona illa linguarum & miraculorum, quæ primis Fidelibus ſimul cum gratia ſanctificante per Sacramentum Confirmationis conferebantur, ipſa tamen charitas latenter, id eſt ſine ſignis illis conſpicuis in cordibus diffunditur: quæ ſigna, ait idem S. Doctor Tract. 6. in Joannis Epiſtolam primam, erant tempori opportuna. *Oportebat enim*, inquit, *ita ſignificari in omnibus linguis Spiritum ſanctum, quia Evangelium Dei per omnes linguas curſurum erat toto orbe terrarum. Significatum eſt illud, & tranſiit*. Male igitur infert Dallæus, aut primis Fidelibus ſola dona linguarum & miraculorum data eſſe per impoſitionem manuum Apoſtolorum ſine interiore, ac ſanctificante gratia, aut jam ſanctificantem illam gratiam per eamdem impoſitionem manus non conferri; quia donis illis conſpicuis deſtituta eſt. Si diſtinxiſſet ille inter effectus Confirmationis permanentes, ac perpetuos, & fluentes, tranſitorios & tempori accommodatos, objectionem hanc tanta pompa non amplificaſſet.

Tom 9. p. 106. F. (margin note beside "Confirmationis conferebantur…illis conſpicuis")

Ipſis vero primis Fidelibus cum donis linguarum; etiam interiorem ſeu ſanctificantem gratiam conceſſam eſſe per impoſitionem manuum Apoſtolorum conſtat: tum quia eumdem acceperunt Spiritum ſanctum qui datus erat Apoſtolis, teſte S. Petro Act. 11. v. 15. *Cum autem*, inquit, *cœpiſſem loqui, cecidit Spiritus ſanctus ſuper eos, ſicut in nos in initio*. At Spiritus ſanctus datus Apoſtolis complectebatur non ſola chariſmatum dona, ſed præcipue interiorem gratiam, qua ſubito mutati ſunt in viros alteros, & intrepidi redditi ad fidem Chriſti profitendam. Tum quia eſt ille ipſe Spiritus, quem Chriſtus promiſerat Joan. 14. v. 16. *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiſcum in æternum*. Atqui ejuſmodi Spiritus non conſiſtit in ſolis illis donis linguarum, quæ diuturna non fuere. Tum quia ejuſmodi dona & gratiæ gratis datæ etiam peccatoribus dari poſſunt: at iſti manentem in ſe
Sap. 1. v. 1. non habent Spiritum ſanctum. *In malevolam enim animam non introibit ſapientia, nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Spiritus enim ſanctus diſciplinæ effugiet fictum*. Habere igitur donum linguarum, & habere in ſe Spiritum ſanctum duo ſunt maxime diſtincta. Tum denique, quia in novo Teſtamento nuſquam dona Spiritus ſancti, ſeu gratiæ gratis datæ, ſimpliciter & abſolute vocantur Spiritus ſanctus: ergo ubi legimus datum ſimpliciter Spiritum ſanctum, non ſola illa dona intelligenda ſunt, ſed præſertim gratia interior ſanctificans.

Inſtat 1. Baptizati a Philippo in Samaria, eum Spiritum ſanctum acceperunt per impoſitionem manus Apoſtolorum, quo antea caruerant: atqui non caruerant Spiritu ſancto, prout importat gratiam ſanctificantem, qua procul dubio in Baptiſmo donati fuerant: ergo acceperunt tantum gratiam gratis datam.

Reſp. diſt. min. Atqui non caruerant gratia ſanctificante regenerante, qua omnia peccata, originale, & actualia perfecte mundantur, concedo: gratia roborante & confortante ad intrepidam & conſtantem fidei profeſſionem ordinata, nego. Hanc enim gratiam, ſive ſpecie diſtincta ſit a gratia baptiſmali, ſive tantum gradu & intenſione, quod hic non inquirimus, ante illapſum Spiritus ſancti non perceperunt Apoſtoli, neque primi Fideles ante

impo-

impoſitionem manus Apoſtolorum. De illa autem gratia ſingulari loquitur Chriſtus Act. 1. v. 8. *Accipietis virtutem ſupervenientis Spiritus ſancti in vos, & eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & in omni Judæa.*

Inſtat 2. Adventus Spiritus ſancti in Samaritanos exprimitur voce græca ἐπιπεπτωκὸς, quæ ſignificat, *irruere*, *illabi*, *incidere*; at Spiritus ſanctificantis donatio nuſquam in Scripturis iis verbis exprimitur, quæ propria ſunt Spiritus prophetici.

Reſp. non immerito S. Lucam eo verbo uſum fuiſſe, ut nempe utrumque gratiæ genus Apoſtolis datum, nempe gratis datæ, & gratum facientis, ſignificaret. Verbum quippe, quo utitur, ſignificat *irruere*, *illabi*, ſeu *deſcendere*; utrumque autem apprime illis donis congruit. Irruere quippe idem eſt, ac cum impetu deſcendere; Spiritus enim ſanctus dicitur per modum venti vehementis adveniſſe: illabi vero eſt leniter, ac ſine ſtrepitu deſcendere, quod gratiæ gratum facienti recte adaptatur. Unde Jacobi 1. v. 17. dicitur: *Omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a Patre luminum.*

Inſtat 3. Spiritus ille ſanctus a Philippo nec datus eſt, nec dari potuit, ut Chryſoſtomus, Oecumenius, & alii contendunt: atqui nulla idonea ratio & cauſa fingi poteſt, cur ab ordinario, eoque excellenti Chriſti ſervo, dari non potuerit ordinarium Spiritus ſancti donum.

Reſp. nego min. Ratio eſt, quod Philippus Epiſcopus non erat, ſed tantum Diaconus; ſoli vero Epiſcopi a Chriſto inſtituti ſunt miniſtri ordinarii Sacramenti Confirmationis: quapropter miſſi ſunt Petrus & Joannes, qui manus imponerent iis, qui a Philippo baptizati fuerant.

Inſtat 4. Qui ab Apoſtolis dabatur Spiritus, movit Simonem magum, ut oblata pecunia cuperet talem ſibi ab Apoſtolis conferri facultatem: at ſi nihil aliud actum eſſet, quam quod in Confirmatione fieri vulgo videmus, non ita fuiſſet affectus Simon.

Reſp. argumentum iſtud fallaciam eſſe, quæ dicitur a falſo ſupponente: ſupponit enim nos concedere primis Fidelibus ſolam interiorem gratiam, ut modo ſit, ſine donis conſpicuis datam fuiſſe, quod certe falſum eſt; agnoſcimus enim utrumque gratiæ genus primis illis Fidelibus conceſſum. Simon autem magus avaritiæ & turpis lucri ſtimulis agitatus, ubi vidit mira illa linguarum & miraculorum dona per impoſitionem manus data, ea ſibi oblata pecunia comparare cogitavit, nihil ſollicitus de gratia interiori.

Inſtat 5. Act. 19. Apoſtoli dabant dona linguarum & prophetiæ: ergo erat ille ſolus effectus impoſitionis manuum.

Reſp. eodem vitio laborare argumentum iſtud: quaſi dona illa linguarum & prophetiæ excluderent interiorem gratiam ſanctificantem: utrumque gratiæ genus, & gratis datæ, & gratum facientis, agnoſcimus datum per Apoſtolos, cum baptizatis manus imponebant.

Utrum veritas Sacramenti Confirmationis poſſit efficaciter probari ex conſtanti & perpetua Eccleſiæ Traditione.

Traditionem hanc duobus Libris integris impugnat Dallæus, in quibus totus eſt, ut oſtendat illam tum manus impoſitionem, tum unctionem, cujus tam frequentem apud Veteres mentionem occurrere non diſſimulat, poſt annum dumtaxat Chriſti 160. inductam eſſe, tanquam meram Baptiſmi appendicem, ſeu ritum & cœremoniam. Econtra ex perpetua & conſtanti Eccleſiæ

Traditione, ac praxi demonſtramus, ritum hunc ab Apoſtolis ad ſubſequentes ætates derivatum pro vero Sacramento habitum ſemper fuiſſe. Traditionem vero noſtram ex quinque fontibus hauriemus.

1. Ex Conciliis.
2. Ex Ss. Pontificibus.
3. Ex Ss. Patribus.
4. Ex praxi, & uſu Eccleſiæ non interrupto.

C O N C L U S I O.

Veritas Sacramenti Confirmationis invicte probatur ex perpetua, & conſtanti totius Eccleſiæ praxi & Traditione.

PRIMA PROBATIO EX CONCILIIS.

Tom. 1. Conc. p. 974. E. Ex Eliberitano in Hiſpania verſus annum 305. Duobus in Canonibus meminit Sacramenti Confirmationis. Canone 38. *Peregre navigantes*, inquit, *aut ſi Eccleſia in proximo non fuerit, poſſe Fidelem qui lavacrum ſuum habet integrum, nec ſit bigamus, baptizare in neceſſitate infirmitatis poſitum Catechumenum; ita ut ſi ſupervixerit, ad Epiſcopum eum producat, ut per manus impoſitionem perfici poſſit.*

Ib. p 578. E. Can. 77. *Si quis Diaconus regens plebem, ſine Epiſcopo vel Præsbytero aliquos baptizavit, Epiſcopus eos per benedictionem perficere debebit. Quod ſi ante de ſæculo receſſerint, ſub fide, qua quis credidit, poterit eſſe juſtus.*

Habemus in hoc duplici Canone, baptizatos debere ad Epiſcopos duci, ut per manus impoſitionem & benedictionem perficiantur; ideſt perfecti Chriſtiani fiant per acceſſionem gratiæ confortantis & roborantis, qua inſtructi poſſint firmi, & intrepidi ſtare adverſus omnes carnis, mundi, & dœmonis tentationes: at hoc ipſum eſt Sacramentum Confirmationis.

Reponit 1. Dallæus L. 2. c. 9. ejuſmodi baptizatos, etiam antequam manus ipſis impoſitæ fuiſſent, juſtos fuiſſe; adeoque illam manus impoſitionem fuiſſe tantum meram cœremoniam, non vero Sacramentum neceſſarium ad obtinendam juſtitiam.

Refellitur. Quia juſti illi quidem erant juſtitia & innocentia baptiſmali, quæ ſufficit ad vitam æternam; at non juſtitia illa perfecta, quæ neceſſaria eſt ad fortiter ſuſtinendas tentationes omnes, & impetus contra fidem, de qua ſolum hìc agimus.

Reponit 2. in illis Canonibus altum eſſe de unctione ſilentium.

Ita eſt: verum aut ignorat, aut diſſimulat Dallæus, non eſſe apud nos rem ex fide certam, illam unctionem partem eſſe eſſentialem Sacramenti Confirmationis, de qua libere & ſalva fide inter ſe diſputant Theologi. Satis eſt ad rationem Sacramenti, quod ſignum aliquod ſenſibile cum effectu gratiæ interioris habeamus ex duplici illo Canone.

Reponit 3. citato Can. 77. innui Præsbyterum, imo & Diaconum in neceſſitate, abſente Epiſcopo, poſſe manus imponere, quod certe non permitteret Concilium, ſi de vero & proprie dicto Confirmationis Sacramento loqueretur.

Verum ne leviſſimum quidem eſt talis licentiæ Præsbyteris vel Diaconibus conceſſæ veſtigium in citato Canone.

Addit Spalatenſis Lib. 5. c. 5. nu. 35. iſta verba Canonis 38. *Qui lavacrum*

trum integrum habet, non obſcure ſignificare Confirmationem eſſe ritum ſeu cœremoniam & complementum Baptiſmi.

Verum aberrat ille: verba enim citata referuntur ad laicum, qui in neceſſitate Baptiſmum adminiſtrat, in quo requirit Canon, ut Baptiſmum integrum habeat; ideſt, ut nec inter pœnitentes publicos recenſeatur, nec ſit bigamus: erat enim hæc duplex cauſa irregularitatis quæ laicum a ſacris Ordinibus arcebat.

Ex Concilio generali Nicæno I. an. 318. can. 8. & ex Laodiceno an. 363. can. 48.

Concilium Nicænum I. canone 8. decernit: *Novatianos ad Eccleſiam redeuntes recipiendum eſſe per manus impoſitionem.* Hanc vero vere confirmatoriam fuiſſe colligi poteſt, quia, teſte Theodoreto antea citato, ubi de erroribus circa veritatem Sacramenti Confirmationis, Novatiani Sacramentum Confirmationis non conferebant: inde jubet Concilium ipſis redeuntibus manus eſſe imponendas. T. 2. Conc. p. 31. E.

Concilium Laodicenum canone 48. juxta verſionem Dionyſii exigui ſic decernit: *Oportet eos, qui baptizantur, poſt lavacrum chriſma Eccleſiæ accipere, & Regni Chriſti participes inveniri.* Non poteſt Confirmationis Sacramentum clarioribus verbis deſignari. T. 1. Conc. p. 1514. A.

Atque vana & futilis profecto eſt Dallæi obſervatio, Canonem ſcilicet agere de baptizando, non de baptizato; unde infert unctionem illam eſſe Baptiſmi cœremoniam: namque agit Canon de unctione conferenda poſt Baptiſmum, ergo homini baptizato.

Ex Arauſicano I. an. 441. can. 2. juxta lectionem doctiſſimi Sirmondi T. 1. Conciliorum Galliæ. *Nullum*, inquit Canon, *miniſtrorum, qui baptizandi recepit officium, ſine chriſmate unquam debere progredi, quia inter nos placuit ſemel chriſmari. De eo autem qui in Baptiſmate quacumque neceſſitate faciente non chriſmatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chriſmatis ipſius nonniſi una benedictio eſt, non ut præjudicans quidquam, ſed ut non neceſſaria habeatur repetita chriſmatio.* Scio quidem graves excitatas eſſe contentiones inter Jacobum Sirmondum & Petrum Aurelium, circa particulam negantem in ultima parte apponendam vel tollendam, tum circa ſenſum illius, de qua controverſia ſuo loco inferius, ubi de materia Confirmationis diſſeremus: verum ſepoſitis jam his contentionibus, ex ipſo Canone manifeſte colligitur, Confirmationem eſſe ritum a Baptiſmo diſtinctum, quod unum hic contendimus.

Ex Hiſpalenſi II. an. 619. c. 7. ubi enumerans ea, quæ Præsbyteris ſimplicibus non licet adminiſtrare, ait: *Nec per impoſitionem manus Fidelibus baptizatis, vel converſis ex hæreſi Paracletum Spiritum tradere, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare.* T. 5. Conc. p. 1666. B.

Ex Cabillonenſi II. an. 813. can. 27. *Dictum nobis eſt*, inquiunt Patres, *quod quidam de plebe bis aut ter ab Epiſcopis, ignorantibus eiſdem Epiſcopis, confirmentur. Unde nobis viſum eſt, eamdem Confirmationem ſicut nec Baptiſmum iterari minime debere.* T. 7. Conc. p. 2278. A.

Ex Pariſienſi VI. an. 829. L. 1. c. 33. ſic legitur: *Perlatum eſt ad nos, quod in quibuſdam Provinciis plerique Epiſcopi poſt perceptionem cibi & potus ſoleant per impoſitionem manuum tradere & Spiritum ſanctum, quod tam excellenti miniſterio prorſus non convenire, & ita deinceps fieri non debere omnibus nobis viſum eſt ... Sicut enim Baptiſmus, excepta infirmorum cauſa, nonniſi a jejunis celebratur Sacerdotibus; ita etiam traditio Spiritus ſancti ... nonniſi a jejunis celebranda eſt Pontificibus.* Ib. p. 1621. D. E.

Deni-

Denique ex Tridentino Seſſ. 7. can. 1. *Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otioſam eſſe cœremoniam, & non potius verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuiſſe, quam catecheſim quamdam, qua adoleſcentiæ proximi fidei ſuæ rationem coram Eccleſia exponebant, anathema ſit.* Ita Lutheri & Calvini figmenta damnat Sancta Synodus. Eadem Seſſione Can. 1. de Sacramentis in genere, definit ſeptem eſſe numero Sacramenta, inter quæ ſecundo loco Confirmationem recenſet.

Tom. 14. Conc. p. 779. C.

Secunda probatio ex Summis Pontificibus.

Ex Cornelio in Epiſtola ad Fabium Antiochenum apud Euſeb. Lib. 6. c. 43. de Novato ait, *eum poſtquam a morbo liberatus fuit,* (propter quem in lectulo jacens baptizatus fuerat) *reliqua non percepiſſe, quæ juxta Eccleſiaſticam regulam percipi debent, neque ab Epiſcopo conſignatum fuiſſe. Hoc autem ſignaculo minime percepto, quomodo,* inquit, *Spiritum ſanctum potuit accipere?* ſignaculum autem illud, quod ab Epiſcopo confertur, & Spiritum ſanctum confert, nonne eſt ipſummet Confirmationis Sacramentum, quod, ſi fides Theodoreto habeatur, Novatiani ſuis non adminiſtrabant?

Obiit an. 155. P. 244. C. D.

At reponit Dallæus, Eccleſiaſticam regulam laudat Cornelius, non Chriſti inſtitutionem; igitur non de vero Sacramento loquitur, ſed de mera cœremonia Baptiſmi. Præclara vero conſecutio! Quaſi ea, quæ Chriſtus præſcripſit, Eccleſia ſuis Canonibus, ac Legibus non commendaret, ac præſcriberet. Præterea vero, Eccleſiaſtica illa regula ad quam provocat Cornelius, non ſpectat inſtitutionem, ſed perceptionem Sacramenti Confirmationis, quod primis temporibus ex lege & uſu Eccleſiæ cum Baptiſmo ſimul & Euchariſtia adminiſtrabatur; atque conqueritur S. Pontifex, quod Novatus neglexiſſet illud percipere. Figmentum autem Dallæi eſt plane abſurdum, ea nempe, quæ Novatus percipere neglexit, fuiſſe lactis & mellis deguſtationem: de hanc enim ne verbum quidem in Epiſtola Cornelii, ſed de ſignaculo dumtaxat, quod Epiſcopus baptizatis imponit, ut accipiant Spiritum ſanctum, & quod quidem Novatus neglexit.

At, reponit iterum Dallæus, non obſcure colligitur ex eadem Cornelii Epiſtola, Novatum in Præſbyterum ordinatum fuiſſe a Fabiano Cornelii prædeceſſore: probabile autem non videri, Fabianum Novato Sacramentum illud Confirmationis non contuliſſe, ſi illud pro vero Sacramento agnoviſſet.

Verum, unde habet Dallæus 1. Fabianum cognoviſſe Novato in lecto baptizato adminiſtratum non fuiſſe Sacramentum Confirmationis? Nonne id potuit ignorare, ſimulata hominis pietate deceptus? 2. Si cognovit, unde habet reipſa Fabianum illud Novato non dediſſe, antequam eum in Sacerdotem ordinaret? Cornelius enim de duobus tantum expoſtulat, quod nempe ſtatim a morbo liberatus cœtera non percepiſſet, quæ juxta regulam Eccleſiaſticam percipi debebant; & quod contra Canones fuiſſet ad ſacrum Præsbyteratus Ordinem promotus, utpote irregularis propter Baptiſmum in lecto perceptum.

Ex Innocentio I. Epiſt. ad Decentium Eugubinum Epiſcopum c. 3. ubi ſic loquitur: *De conſignandis vero infantibus manifeſtum eſt, non ab alio quam ab Epiſcopo fieri licere. Nam Præsbyteri, licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem Pontificibus ſolis deberi, ut conſignent, vel Paracletum Spiritum tradant, non ſolum conſuetudo Eccleſiaſtica demonſtrat, verum*

Obiit an. 417. T. 2. Conc. p. 1246. B.

rum & illa lectio Actuum Apoſtolorum, quæ aſſerit Petrum & Joannem eſſe directos, qui jam baptizatis traderent Spiritum ſanctum. Nam Præsbyteri, ſeu extra Epiſcopum, ſeu præſente Epiſcopo baptizent, chriſmate baptizatos ungere licet, ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum; non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum Paracletum.

Ex quo S. Pontificis præclaro teſtimonio tria colligi poſſunt. Primum, unctionem baptiſmalem plane diverſam eſſe a confirmatoria: illa enim fit in vertice, hæc in fronte; illam Sacerdotes conferunt, iſtam ſoli Epiſcopi. Secundum, manus impoſitionem, de qua mentio fit in Actibus Apoſtolorum, eamdem eſſe cum confirmatoria, quæ frequentabatur ſub finem quarti & initio quinti ſæculi. Tertium, per illam manus impoſitionem & unctionem dari Spiritum ſanctum.

Ex S. Leone Serm. 4. de Nativitate, cujus hæc verba ſunt: *Permanete ſtabiles in ea fide, quam confeſſi eſtis coram multis teſtibus, & in qua renati per aquam & Spiritum ſanctum, accepiſtis chriſma ſalutis, & ſignaculum vitæ æternæ.* Duplex ibi S. P. Sacramentum diſtincte commemorat, Baptiſmum ſcilicet & Chriſma, ſeu Confirmationem. Objit an. 461. *T. 2. p.* 1279.C.D

Ex S. Gregorio Magno Lib. 14. Epiſtolarum, Epiſt. 17. alias Lib. 12. Epiſtolarum Epiſt. 32. *Nos*, inquit, *ab anteceſſoribus noſtris traditum accepimus, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum vel Confirmatione, quam de Eccleſiarum conſecratione dubitatio habetur, utrum baptizati vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, ac confirmentur, atque Eccleſiæ canonice dedicentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monſtratur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum.* Objicit an. 604. *T. 2. p.* 1279.C.D

Et Homil. 17. in Evangelia, *Per nos*, inquit, *fideles ad ſanctum Baptiſma veniunt, noſtris precibus benedicuntur, & per impoſitionem noſtrarum manuum in Deo Spiritum ſanctum percipiunt.*

Libro vero Sacramentorum, in ordine Sabbati ſancti, deſcribit idem Summus Pontifex ritum adminiſtrandæ Confirmationis.

Tertia Probatio ex SS. Patribus.

Infiniti eſſemus, ac plus æquo creſceret volumen iſtud, ſi vellemus ſingulos SS. Patres avitæ fidei teſtes, ac vindices per ætates ſingulas percurrendo hic proferre. Nonnullos tantum ex primis ſæculis appellabimus, ex quibus catholicum de Sacramento Confirmationis dogma adverſus vanos Dallæi impetus aſſeremus, ac vindicabimus.

Ex S. Irenæo Lib. 4. adverſus hæreſes c. 38. alias 75. ubi ait, *Apoſtolos per manus impoſitionem dediſſe Spiritum ſanctum.* Et c. 18. Libri primi referens impium quoddam Gnoſticorum dogma, dicit eos ſolitos eſſe ungere baptizatos opobalſamo. Si conjecturæ locus hic eſſe poteſt, Gnoſtici, cœterorum Hæreticorum more, qui omnes fere Eccleſiæ ritus ſacrilega imitatione ad ſe trahebant, hanc unctionem, in ſimilitudinem unctionis confirmatoriæ tunc temporis apud Catholicos uſurpatæ, uſurparunt. Obiit Martyr an. 202. P. 284. n. 2.

Ex Tertulliano Lib. de Baptiſmo c. 7. ſic loquitur: *Exinde egreſſi de lavacro perungimur benedicta unctione de priſtina diſciplina, qua ungi oleo de cornu in ſacerdotium ſolebant.. In nobis carnaliter currit unctio, ſed ſpiritualiter proficit; quomodo & ipſius Baptiſmi carnalis actus, quod in aqua mergimur; ſpiritalis effectus, quod delictis liberamur. Dehinc manus imponitur per benedictionem, advocans & invitans Spiritum ſanctum.* Floruit an. 215. P. 226. D.

Lib.

P. 330. B. Lib. de Reſurrectione carnis c. 8. *Caro*, inquit, *abluitur, ut anima emaculetur. Caro ungitur, ut anima conſecretur. Caro ſignatur, ut anima muniatur. Caro manus impoſitione adumbratur, ut & anima ſpiritu illuminetur. Caro Corpore & Sanguine Chriſti veſcitur, ut & anima de Deo ſaginetur.*

P. 216. D. Lib. de Præſcriptionibus cap. 40. obſervat dæmonem in idolorum myſteriis æmulari res Sacramentorum noſtrorum. *Tingit*, inquit, *& ipſe quoſdam utique credentes, & fideles ſuos; expiationem delictorum de lavacro repromittit, & ſi adhuc memini, Mithra ſignat illic in frontibus milites ſuos: celebrat & panis oblationem.*

Aperte inde colligitur, Tertullianum agnoviſſe Sacramentum Confirmationis a Baptiſmo plane diſtinctum, quod gratiam conferret; ejuſque materiam eſſe, vel impoſitionem manus, vel unctionem, vel utramque ſimul: de hac enim quæſtione nondum diſputamus, ac ſatis nobis eſt ad revincendum Dallæum, nos ex Tertulliano habere ſignum aliquod ſenſibile diſtinctum a Baptiſmo, cui annexa ſit gratiæ productio.

P. 114. Ex S. Cypriano. (Martyr occubuit an. Chriſti 258.) Epiſt. 73. apud Jubajanum loquens de manus impoſitione a Petro & Joanne Apoſtolis facta ſupra recens baptizatos, idem apud nos quoque fieri teſtatur: *Quod nunc quoque*, inquit, *apud nos geritur, ut qui in Eccleſia baptizantur, Præpoſitis Eccleſiæ offerantur, & per noſtram orationem, ac manus impoſitionem Spiritum ſanctum conſequantur, & ſignaculo Dominico conſummentur.*

P. 117. Et Epiſt. 7. ad Januarium ſic loquitur: *Ungi quoque neceſſe eſt eum, qui baptizatus ſit, ut accepto chriſmate, ideſt unctione, eſſe unctus Dei, & habere in ſe gratiam Chriſti poſſit.*

P. 145. Ex Firmiliano in Epiſtola ad S. Cyprianum, inter Cyprianicas 75. *Quando omnis poteſtas*, inquit, *a gratia in Eccleſia conſtituta ſit, ubi præſident majores natu, qui & baptizandi, & manum imponendi, & ordinandi poſſident poteſtatem. Hæretico enim ſicut ordinare non licet, nec manum imponere, ita nec baptizare.* Et poſtea ſignificat ſe loqui de Confirmatione, cum ait ſe loqui de illa manus impoſitione, quam Paulus impoſuit eis, quos baptizaverat.

Ex S. Cyrillo Jeroſolymitano. (floruit 4. ſæculo) Catecheſis ſcripſit, cujus tertia myſtagogica tota eſt de Confirmatione, ſicut duæ præcedentes totæ ſunt de Baptiſmo, & aliæ duæ ſequentes de Euchariſtia, quia tunc temporis ex recepto uſu tria hæc Sacramenta ſimul conferebantur. In illa itaque tertia Catecheſi fuſe exponit S. Doctor Sacramentum chriſmatis ſeu Confirmationis.

P. 234. C. *Vobis*, inquit, *poſtquam ex aquis ſacri lavacri aſcendiſtis, datum eſt Chriſma, quod imaginem gerit illius, quo unctus eſt Chriſtus: hoc autem eſt Spiritus ſanctus. Et ſicut Chriſtus vere crucifixus & ſepultus eſt, atque reſuſcitatus, nos vero per Baptiſmum in ſimilitudine quadam, una crucifigi, conſepeliri, ſimulque ſecum voluit reſurgere; ita ſit in hoc chriſmate. Ille ſpiritali oleo exultationis unctus eſt, hoc eſt Spiritu ſancto; qui idcirco oleum exultationis vocatur, quia eſt auctor & cauſa exultationis. Vos vero uncti eſtis unguento, facti participes & conſortes Chriſti.*

Plura alia ex eodem S. Doctore prætermittimus: ſatis etenim ex citatis verbis compertum habemus, unctionem illam, cui effectus ſpiritalis annexus eſt, a Baptiſmo diſtingui, nec meram eſſe illius cæremoniam, ſicut Dallæo placet, niſi pariter velit ille Euchariſtiam Baptiſmi cæremoniam eſſe.

Ex S. Ambroſio.

T. 2. p. 339. A. Lib. de Initiandis cap. 7. *Repete*, inquit, *quia accepiſti ſignaculum ſpiritale, ſpiritum ſapientiæ & intellectus, ſpiritum conſilii atque virtutis, ſpiritum cogni-*

gni-

*gnitionis atque pietatis, ſpiritum ſancti timoris, & ſerva quod accepiſti:
Signavit te Deus Pater, confirmavit te Chriſtus Dominus, & dedit pignus
Spiritus in corde tuo, ſicut Apoſtolica lectione didiciſti.*

Et L. 2. de Sacramentis c. 7. *Ergo merſiſti;* inquit, *veniſti ad Sacerdotem:* Ib. p. 336.
quid tibi dixit? Deus, inquit, Pater omnipotens, qui te regeneravit ex aqua & D.
Spiritu ſancto, conceſſitque tibi peccata tua, ipſe te ungat in vitam æternam.

Et L. 3. c. 1. *Accipit autem*, inquit, *myſterium, hoc eſt unguentum ſupra* Ib p. 61. B.
caput. Et c. 2, *Sequitur ſpiritale ſignaculum quod audiſtis hodie legi; quia* Ib. p. 253.
poſt fontem ſupereſt, ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus ſan- E.
ctus infunditur. Nihil certe clarius & expreſſius poteſt proferri.

Ex S. Hieronymo; Dialogo adverſus Luciferianos Luciferianum ſic lo-
quentem inducit: *An neſcis Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptizatis
poſtea manus imponantur, & ita invocetur Spiritus ſanctus? Exigis ubi ſcri-* T. 4. par.
ptum ſit in Actibus Apoſtolorum? Etiamſi Scripturæ auctoritas non ſubeſſet, 2. p. 294.
totius Orbis in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtineret. Iſtud au-
tem ultro fatetur & concedit S. Hieronymus: *Non quidem abnuo*, inquit,
hanc Eccleſiarum conſuetudinem, ut ad eos, qui longe in minoribus urbibus Ib. p. 295.
*per Præsbyteros & Diaconos baptizati ſunt, Epiſcopus ad invocationem
Spiritus ſancti manum impoſiturus excurrat... Quod ſi hoc loco quæris, qua-
re in Eccleſia baptizatus, niſi per manus Epiſcopi non accipiat Spiritum
ſanctum, quem non aſſerimus in vero Baptiſmate tribui, diſce hanc obſer-
vationem ex ea auctoritate deſcendere, quod poſt aſcenſum Domini, Spiri-
tus ſanctus ad Apoſtolos deſcendit. Et multis in locis idem factitatum re-
perimus, ad honorem potius ſacerdotii, quam ad legis neceſſitatem.*

Ex S. Chryſoſtomo Hom. 18. in Acta, de Philippo ait: *Ideo baptizans
Spiritum ſanctum non dabat, neque facultatem habebat: hoc enim donum* Ed. Com.
ſolorum Apoſtolorum erat. Et poſtea: *Virtutem quidem acceperant facien-* p. 580. B.
di ſigna, non autem dandi aliis Spiritum ſanctum. Igitur hoc erat in A- Ibid.
*poſtolis ſingulare; unde & præcipuos, & non alios videmus hoc facere....
Vides* (ad hæc verba, *oraverunt pro eis*) *quod non ſimpliciter hoc fit,* P. 531. A.
*ſed multa opus eſt virtute, ut detur Spiritus ſanctus? Non enim idem eſt
aſſequi remiſſionem peccatorum, & accipere virtutem illam.*

Denique ex S. Auguſtino. Multis in locis de Sacramento Confirmatio-
nis mentionem facit ſanctus Doctor, quod quidem modo per manus im-
poſitionem, modo per unctionem deſignat.

De impoſitione manuum loquitur L. 3. de Baptiſmo c. 26. verba ſupra lau-
davimus in reſponſione ad ſecundam Objectionem adverſus probationem ex
Scripturis. Eadem fere repetit Tractatu ſexto in primam Epiſtolam S. Joan. T. 3. p. 2.
Si vis noſſe, inquit, *quia accepiſti Spiritum ſanctum, interroga cor tuum:* p. 868. F.
ne forte Sacramentum habeas, & virtutem Sacramenti non habeas.

Lib. 3. de Baptiſmo c. 16. *Spiritus autem ſanctus*, inquit, *quod in ſola* T. 9. pag.
Catholica per manus impoſitionem dari dicitur, nimirum hoc intelligi ma- 106. D.
*jores noſtri voluerunt, quod Apoſtolus ait: Quoniam charitas Dei diffuſa eſt
in cordibus per Spiritum ſanctum, qui datus eſt nobis.*

Et Lib. 15. de Trinitate c. 26. poſtquam dixit Apoſtolos orando & ma- T. 8. pag.
nus imponendo dediſſe Spiritum ſanctum, ait; *eumdem morem in ſuis Præ-* 999. A.
poſitis etiam nunc ſervare Eccleſiam. Ib. B. C.

De unctione vero loquitur mox citato capite L. 15. de Trinitate. *Unxit eum,* Tom. 9. p.
inquit, (nempe Chriſtum) *Deus Spiritu ſancto. Non utique oleo viſibili, ſed* 293. B.
dono gratiæ quod, viſibili ſignificatur unguento, quo baptizatos ungit Eccleſia. T. 3 p. 2. p. 815. E.

Et

Et Lib. 2. contra Litteras Petiliani c. 104. *In hoc unguento*, inquit, *Sacramentum chriſmatis vultis interpretari; quod quidem in genere viſibilium ſignaculorum ſacroſanctum eſt, ſicut ipſe Baptiſmus.*

Ib. p. 849. C. Tract. 3. in primam Epiſtolam S. Joannis. *Unctio ſpiritualis*, inquit, *ipſe Spiritus ſanctus eſt, cujus Sacramentum eſt in unctione viſibili.* Et infra: *Unctionis Sacramentum eſt, virtus ipſa inviſibilis: unctio inviſibilis, Spiritus ſanctus: unctio inviſibilis, charitas illa eſt.*

Tom. 4. p. 1583. D. Denique in Pſal. 141. *Multa*, inquit, *Sacramenta aliter atque aliter accipimus; quædam, ſicut notis, ore accipimus, quædam per totum corpus accipimus; quædam in fronte per ſignum Crucis.*

Quarta probatio ex uſu & praxi Eccleſiæ perpetua.

Uſum hunc colligimus, non modo ex citatis Ss. Patrum teſtimoniis, & aliis bene multis, quæ adduci poſſent, ſed præſertim ex iis omnibus Auctoribus, qui de Officiis Eccleſiaſticis ſcripſerunt, omnibuſque Libris Ritualibus. Ii ſcilicet omnes deſcribunt ritus, quibus adminiſtrari in Eccleſia per Epiſcopos debet Sacramentum Confirmationis, quam & per impoſitionem manus, & per unctionem deſignat. Ita

Sacramentarium S. Gregorii, ubi fuſe deſcribitur quomodo Pontifex protenſa ſuper infantes manu, tincto pollice in chriſmate, ſingulos confirmat, facta oratione qua Spiritum ſanctum advocat.

Ordo quoque Romanus ante nonum ſæculum ſcriptus, in Sabbato ſancto eumdem ritum deſcribit iiſdem fere verbis, quibus Sacramentarium S. Gregorii.

Venerabilis Beda in Pſal. 26. ait, *unctionem illam, quæ per impoſitionem manuum fit, ab Epiſcopis Confirmationem appellari.*

Tom. 8. p. 548. n. 70. Valafridus Strabo l. de rebus Eccleſiaſticis, c. 26.

Amalarius L. 1. de Officiis Eccleſiaſticis c. 27.

Rabanus Maurus L. de inſtitutione Clericorum, c. 30.

Alcuinus Epiſtola ad Oduinum Præsbyterum, & alii repetunt & Commentariis ſuis illuſtrant, quod in Ordine Romano de ritu adminiſtrandi Confimationem præſcribitur. Videntur illi hoc habere proprium & ſingulare, quod velint manus impoſitionem non eſſe actionem diſtinctam ab ea, per quam unctio fit, quam quæſtionem poſtea expendemus. Sufficit præſenti noſtro inſtituto, eos omnes noni ſæculi Auctores expreſam mentionem facere Sacramenti Confirmationis.

Solvuntur Objectiones Dallæi adverſus probationem ex Traditione Eccleſiæ.

Objicit 1. Lib. 2. cap. 2. ſilentium veterum Scriptorum, quorum genuina extant Opera, ut Clementis in Epiſtola ad Corinthios, Juſtini, Athenagoræ, Theophili, Tatiani, Irenæi, apud quos altum, de Sacramento Confirmationis ſilentium.

Reſp. 1. argumentum negativum nullius ponderis eſſe quæſtionibus facti, cum alia non deſunt poſitiva, & quidem bene multa.

2. Ad confirmandam alicujus dogmatis veritatem, neceſſe non eſt, ut omnes & ſinguli cujuslibet ætatis Scriptores de illo mentionem faciant. Sic v. g. Clemens Romanus, Athenagoras, Theophilus, Tatianus a Dallæo citati, de Baptiſmo ſiluerunt in his, quæ nobis ſuperſunt eorum Operibus:

an inde inferet Dallæus, Scriptores illos Baptiſmum pro vero Sacramento non agnoviſſe? non certe. Ita pariter de Confirmatione ſentiendum.

3. Non ignorat Dallæus multa illorum Scriptorum Opera deſiderari, quæ temporum incuria ad nos uſque pervenire non potuerunt: quin & ipſa Clementis ad Corinthios Epiſtola de qua Irenæus L. 3. c. 3. Euſebius L. 3. c. 16. & 28. S. Hieronymus L. de Scriptoribus Eccleſiaſticis, mutila eſt, ac imperfecta, ſicut fatetur ipſe Junius, *qui ex laceris*, ut loquitur *reliquiis vetuſtiſſimi exemplaris Bibliothecbæ Regiæ eam eruit, lacunas explevit, latine vertit, notis brevioribus illuſtravit, & Oxonii publici juris fecit an.* 1633. Plura ſcripſit Irenæus, quæ periere, referente Euſebio L. 5. Hiſt. c. 26. & S. Hieronymo L. de Scriptoribus Eccleſiaſticis; & ita de aliis bene multis Veterum lucubrationibus. Qua vero arte augurari potuerit Dallæus, in illis Scriptis nullam Sacramenti noſtri factam eſſe mentionem, vix ſcio: quamquam non facile concedimus, S. Irenæum de illo tacuiſſe in his, quæ nobis ſuperſunt illius Libris.

4. Scopus & inſtitutum alicujus Scriptoris tale aliquando eſt, ut non exigat omnium noſtrorum Sacramentorum mentionem ab ipſo fieri. Sic v. g. qui ex Veteribus Apologias pro Chriſtianis ſcripſerit: in eo toti erant ut Gentium calumnias adverſus Religionem noſtram invidioſe confictas propulſarent, potius quam ſingula noſtra Myſteria ſigillatim exponerent; quorum proinde ſilentium, tanquam argumentum denegati ab ipſis alicujus myſterii ſeu dogmatis, opponi merito non poteſt. Ita eſt de Juſtino, Athenagora, Theophilo, & aliis.

Objicit 2. eodem Libro 2. c. 17. & L. 2. de cultibus Latinorum religioſis, Græcam Eccleſiam in numero Sacramentorum non recenſere Confirmationem, quod probat his momentis.

I. Ex Euchologiis, ubi non duo, ſed unum eſt Officium Baptiſmi, & Unctionis, cui titulus eſt: *Ordo Baptiſmatis*; igitur unctio illa eſt cæremonia, non Sacramentum diverſum.

II. Quia neminem Græci admittunt ad ſacram menſam, niſi qui fuerit chriſmatus: atqui certum eſt neminem unquam rite baptizatum, repulſum fuiſſe a ſacra communione, niſi propter aliquod grave peccatum, aut infantilem ætatem; idcirco igitur Græci ad ſacram menſam non admittunt eos, qui chriſmati non fuere, quia unctio hæc pertinet ad cœremonias Baptiſmi.

III. Quia Græci a quacumque hæreſi converſos recipiunt per unctionem; at iſta haud dubie non eſt Sacramentum Confirmationis, quod iterari non poſſe dogma eſt catholicum, eſt igitur mera cœremonia.

IV. Græci Præsbyteri ungunt baptizatos in fronte: at ſimplex Sacerdos non poteſt eſſe miniſter ordinarius Sacramenti Confirmationis; unctio ergo illa non eſt verum Sacramentum.

Reſp. nego ant. Eccleſia enim Græca, ſive antiqua ſive recentior, ſemper in numero Sacramentorum habuit Confirmationem. Pro veteri teſtantur Concilium Laodicenum, Firmilianus, Cyrillus Jeroſolymitanus, Chryſoſtomus antea citati, quibus & alios plures inferius, ubi de materia, Confirmationis, adjungemus. Pro recentiori vero teſtes ſunt Simeon Theſſalonicenſis in Libris de Sacramentis, Jeremias in ſua catholica Reſponſione, Gabriel Philadelphienſis, Synodus Conſtantinopolitana an. 1642. Præſide Parthenio Patriarcha, in qua Calvini errores damnantur. Numero enim 15. damnat Synodus in hunc Hereſiarcham, quod quinque Sacramenta expungeret.

Syno-

Synodus Bethlemitica ann. 1672. ſub Doſitheo Patriarcha Jeroſolymitano c. 15. ubi fidem Eccleſiæ Græcæ circa Sacramenta ſic exponit: *Credimus eſſe in Eccleſia Legis novæ Sacramenta, eaque ſeptem: non minorem, aut majorem numerum admittimus*. Deinde ſecundo loco enumeratur Sacramentum Confirmationis.

Denique ipſa Latina Eccleſia, quoties unionem tentavit aut perfecit cum Græca, nuſquam ei objecit rejectum ab ipſa Sacramentum Confirmationis.

Ad ſingulas igitur probationes reſpondeo.

Ad primam, idcirco officium ſeu ritum adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis ſub Officio Baptiſmatis contineri, quia ſtatim poſt Baptiſmum conferri ſolebat. Ex hoc autem inferre Confirmationem eſſe ritum Baptiſmi, quid aliud eſt, quam velle quoque inferre Euchariſtiam, quæ ſimul cum Baptiſmo, & Confirmatione ſolebat antiquitus adminiſtrari, eſſe pariter Baptiſmi ritum? quo nihil poſſet fingi abſurdius. Unctionem vero illam diſtinctam eſſe a Baptiſmo, nec ad illius cœremonias pertinere, manifeſtum eſt ex ipſo Euchologio: tum quia peculiarem habet annexam orationem, qua invocatur ſeptiformis Spiritus Sanctus ad robur baptizati: tum quia confertur poſt perfectum, & abſolutum Baptiſmum: tum denique, quia Epiſcopus illam unctionem miniſtraturus, & veſtes quibus, dum baptizaret, erat indutus, & locum mutat.

Ad ſecundam: Ille poteſt a ſacra menſa legibus Eccleſiæ merito repelli, qui ea non percepit, quæ ex uſu & praxi Eccleſiæ debent percipi: at in Eccleſia Græca lex erat, & conſuetudo, ſimul cum Baptiſmo dandi Confirmationem, & Euchariſtiam; merito igitur Græci a ſacra menſa excludunt eos, qui ſacro chriſmate poſt Baptiſmum inuncti non fuerunt.

Ad tertiam: Conſtabit ex dicendis, unctionem illam per quam redeuntes Hæretici recipiebantur, puram fuiſſe cœremoniam, non Sacramentum Confirmationis.

Ad quartam: Pertinet hæc Objectio ad quæſtionem de miniſtro Confirmationis, de qua inferius ſuo loco.

Objicit 3. Sacramentum Confirmationis incognitum eſt multis Eccleſiis; v. g. Æthiopicæ, ut teſtatur Alvarez Hiſpanus Monachus in ſuo Itinerario, Armenicæ, teſte Guidonem Carmelita; Chaldaicæ, cœteriſque Chriſtianis longe lateque per Arabiam, Meſopotamiam, Aſſyriam, Perſidem, ipſamque Ægyptum diffuſis.

Reſp. 1. ex illis particularibus Eccleſiis, quæ ſchiſmate a Romana diviſæ ſunt, nihil adverſus veritatem inferri poſſe; error enim ex ſchiſmate plerumque naſcitur.

Reſp. 2. certum non eſſe eas omnes Eccleſias non agnoſcere Sacramentum Confirmationis: imo de Eccleſia Æthiopica fidem facit Ordo myſteriorum, ſive adminiſtrationis Sacramenti Confirmationis ſecundum uſum Æthiopum excuſus Tom. 6. Bibliothecæ Patrum. De Eccleſia Armenorum teſtatur Uſcanus Epiſcopus Sancti Sergii in magna Armenia, in reſponſione ad varias quæſtiones ſibi propoſitas circa fidem Armenorum, data Lugduni Batavorum 21. Februarii an. 1667. teſtatur, inquam, apud Armenos in uſu eſſe Sacramentum Confirmationis: unde Guido Carmelita non de omnibus, ſed de aliquibus dumtaxat Armenis loquitur. Quod vero ſpectat ad Eccleſias Chaldeorum per regiones ſupradictas diſperſorum, habemus inſigne teſtimonium fidei Cophtorum, & Ægyptiorum circa omnia Sacramen-

menta, Tomo tertio de perpetua Eccleſiæ fide circa Euchariſtiam Lib. 8. c. 19. nimirum profeſſionem fidei quam litteris conſignatam Matthæus Alexandrinus Patriarcha ad Regem noſtrum Chriſtianiſſimum miſit, Syros vero agnoſcere Sacramentum Confirmationis, teſtatur Jacobus de Vitriaco Lib. 1. Hiſtoriæ Jeroſolymitanæ c. 74.

Objicit 4. Lib. 3. c. 14. Noni ſæculi Scriptores eodem plane loco habuere unctionem, quam Sacerdos adhibet in Baptiſmo, cum ea quam Epiſcopus facit in Confirmatione, & iſtam per aliam ſuppleri poſſe affirmant. Sic

I. Valafridus Strabo L. de rebus Eccleſiaſticis c. 26. ait, *Sylveſtrum S. Pontificem inſtituiſſe, ut Præsbyter baptizatum chriſmate liniat propter occaſionem tranſitus mortis. Quod ſi a Diacono vel quolibet alio homine baptizatus; caſu ante Confirmationem tranſierit, credendum non eſt perire propter hoc.* Quo loco eos ſolum ante Confirmationem ex hac vita tranſire docet Auctor ille, qui a Diacono vel quolibet alio homine, id eſt laico, baptizatus fuerit, & non conſignatus; ergo qui ſunt a Sacerdote baptizati, cum unctionem baptiſmalem perceperint, non cenſentur ſine Confirmatione recedere ex hac vita. Cenſet igitur unctionem illam baptiſmalem ejuſdem eſſe virtutis cum ea quam confirmatoriam appellamus.

II. Idem Valafridus, Amalarius, & Rabanus tradunt præceptam a Sylveſtro Præsbyteris chriſmationem, ne quis ſine Confirmatione moreretur. *Legimus & in geſtis Patrum*, inquit Rabanus Lib. 1. de inſtitutione Clericorum c. 28. *quod Sylveſter Papa in Eccleſia Romana conſtituerit, ut ſicut poteſtas & privilegium apud ſolum Epiſcopum conſtat, quod ſacrum chriſma ipſe conficiat, & baptizatum per manus impoſitionem cum ipſo chriſmate conſignet propter hæreticam ſuaſionem; Ita Præsbyter eodem chriſmate liniat baptizatum levatum ex aqua propter occaſionem tranſitus mortis .... Ac deinde profecto patet, quia quicumque non eſt Chriſti, Regni ſui particeps fieri nequit: ideoque neceſſarium eſt, ut ſtatim ſuccurratur baptizato cum chriſmatis unctione, ut Spiritus ſancti participationem accipiens, alienus a Chriſto non exiſtat.* In caſu igitur neceſſitatis vim eamdem tribuit Rabanus unctioni baptiſmali & confirmatoriæ. Tom. 6. p. 9. H.

Confirmat Dallæus objectionem hanc: 1. quia utriuſque unctionis eadem eſt materia, & eadem conſecratio. 2. quia idem eſt effectus, ut patet ex orationibus quibus conſecratur chriſma, quibus a Deo poſtulatur, *ut chriſma ſit omnibus perunctis propitiatio & cuſtodia ſalutaris, & in adoptionem filiorum.*

Reſp. nego ant. Triplex enim diſcrimen aſſignant Scriptores noni ſæculi inter unctionem baptiſmalem & confirmatoriam. Primum, quia baptiſmalis fit in vertice, & confirmatoria in fronte. Ita Valafridus & Rabanus mox citati. Secundum, quia baptiſmalis fit per ſimplicem Sacerdotem, confirmatoria per Epiſcopum. Ita expreſſe mox laudatus Rabanus. Tertium, quia unctio confirmatoria adjunctam habet manus impoſitionem, non vero baptiſmalis. Ita idem Rabanus in eodem loco.

Ad primam igitur probationem ex Valafrido, quidquid ſit de illo Sylveſtri decreto, quod multis videtur ſuppoſititium, dico mentem illius Auctoris hanc eſſe, nimirum unctionem baptiſmalem adhibendam quidem propter occaſionem mortis, ut aliquo pacto ſuppleat unctionem confirmatoriam, ſi forte contingat aliquem morte præveniri, priuſquam ab Epiſcopo conſignatus fuerit; nihilominus neutram neceſſariam eſſe abſolute ad ſalutem: unde ſi quis ex hac vita diſcedat baptizatus a quocumque, nec

conſignatus, non idcirco operire credendus eſt. Falſo igitur ſupponit Dallæus, eos, qui ſunt a Præsbyteris baptizati, ſine Confirmatione non diſcedere ex hac vita, quamvis non ſint ab Epiſcopi conſignati.

Ad ſecundam: Falſo etiam ſupponit Dallæus, unctionem baptiſmalem idcirco inſtitutam, & neceſſariam eſſe, ne quis ſine Confirmatione diſcedat ex hac vita; iſtud non ait Rabanus citatus, ſed tantum *propter mortis periculum neceſſariam eſſe unctionem baptiſmalem, ut quis unctus ſeu Chriſti eſſe dici poſſit*: ſcilicet ad ſignificationem chriſmatis, & unctionis alludit ibi Rabanus. Et rurſus c. 30. *Signatur*, inquit l. 1. de inſtitutione Clericorum c. 30. *baptizatus chriſmate per Sacerdotem in capitis ſummitate, per Pontificem vero in fronte, ut priori unctione ſignificetur Spiritus Sancti ſuper ipſum deſcenſio, ad habitationem Deo conſecrandam; in ſecunda quoque, ut ejuſdem Spiritus Sancti ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis, & ſcientiæ, & virtutis venire in hominem declaretur.* Iſtud autem diſcriminis eſt inter modum, quo utraque unctio effectum ſpiritualem ſignificat, quod unctio confirmatoria practice, & ex opere operato ſignificet effectum gratiæ ſpiritualis, quem producit; unctio vero baptiſmalis ſignificat tantum, non vero producit, ſaltem ex opere operato, & tanquam verum Sacramentum a Baptiſmo diſtinctum, unctionem interiorem gratiæ.

Tom. 6. p. 10. D.

Ad primam confirmationem, dico eamdem quidem eſſe materiam remotam utriuſque unctionis, nempe chriſma, ſed non eamdem eſſe materiam proximam: unctio enim confirmatoria, teſte ipſo Rabano, adjunctam habet manus impoſitionem, non vero unctio baptiſmalis. Præterea non ſufficit ad perfectam utriuſque unctionis paritatem, quod ſit eadem materia, ſed eadem quoque deberet eſſe forma, & idem effectus: porro & in forma, & in effectu, & in miniſtro multum diſcrepant duæ illæ unctiones; unde patet reſponſio.

Ad ſecundam confirmationem: Etſi enim ſit eadem utriuſque conſecratio, non tamen idem modus, quo applicatur unctio, non eadem forma, non idem effectus, neque idem miniſter.

Objicit 5. Magna eſt inter noſtros Theologos diſcordia circa partes ſubſtantiales Sacramenti Confirmationis, nempe ejus materiam, & formam, non igitur conſentiunt inter ſe de veritate ſeu exiſtentia illius: qui enim de natura ſeu eſſentia rei alicujus dubitat, ejus quoque exiſtentiam in dubium revocare cenſetur.

Reſp. nego conſeq. Diſputant v. g. quotidie Philoſophi id natura Solis; an ejus exiſtentiam in dubium revocant? abſurdus eſſet, qui id inferret. Diſputant Novatores de Baptiſmo, & Euchariſtia; nec tamen duo iſta Sacramenta rejiciunt. Pariter igitur noſtri Theologi de partibus ſubſtantialibus Sacramenti Confirmationis inter ſe diſſentiunt, nemo tamen unus eſt inter illos, qui veritatem ſeu exiſtentiam illius in controverſiam adducat; quiſque aliquam materiam, & formam ſenſibilem aſſignat, licet pro varietate opinionum variam atque diverſam.

Objicit 6. Patres eumdem effectum tribuunt Baptiſmo, & Euchariſtiæ, quem noſtræ Confirmationi, nempe ut muniat nos, confirmet, roboret, perficiat. Ita imprimis S. Cyprianus loquens de Euchariſtia Epiſt. 54. & 56.

Reſp. nego ant. Gratia quippe baptiſmalis gratia eſt innovationis, filiationis, & regenerationis ætati infantili accomodata: gratia Euchariſtica eſt gratia augmenti perſonæ ſpiritualiter provectæ, ad reparandas vires animæ ſpi-

ſpirituales per quotidianos lapſus imminutas, & debilitatas: gratia vero confirmatoria eſt gratia roboris, & virtutis ſpecialis, ad omnes mundi ac dœmonis tentationes contra fidem ſuperandas deſtinata. Ita S. Thomas 3. part. qu. 79. art. 1. ad primum.

Objicit denique, multum immutatam fuiſſe ſubſequentibus ſæculis unctionem confirmatoriam: olim enim præcedebat manus impoſitionem, nunc ſequitur: olim Euchariſtia poſt confirmationem, nono ſæculo plerumque ante Confirmationem conferebatur.

Reſp. 1. Non ſatis ex veteribus monumentis, antequam prodierit Liber Sacramentorum S. Gregorii, & Ordo Romanus, conſtare, quo præciſe ordine daretur unctio, an poſt, an vero ante impoſitionem manus. 2. ejuſmodi mutationes leves admodum eſſe, & indifferentes, quæ rei ſubſtantiam non attingunt, ſed ſimplicem modum, ſeu ritum, & cœremoniam; adeoque ſalva remanente Sacramenti hujus ſubſtantia, nonnihil mutationis induci potuit circa diſciplinam ſeu modum illud adminiſtrandi, quod in aliis Sacramentis, Baptiſmo præſertim, & Euchariſtia, contigiſſe, ne ipſi quidem negare audent Novatores. Baptiſmus enim olim triplici immerſione conferebatur, nunc infuſione: Euchariſtia infantibus dabatur, nunc denegatur; an propterea quidquam immutatum fuit circa naturam ſeu ſubſtantiam illorum Sacramentorum? minime.

ARTICULUS TERTIUS.

De materia Sacramenti Confirmationis.

QUæſtio eſt, an ſola manus impoſitio, per quam Apoſtoli Spiritum Sanctum conferebant, ſit eſſentialis, & adæquata materia Sacramenti Confirmationis, an vero ſola unctio chriſmatis, an utraque ſimul; & quæ ſit illa manus impoſitio, an ab unctione diſtincta vel ſeparata. Circa quam controverſiam errant Novatores, noſtri vero Scholaſtici varias in partes ſcinduntur.

Errores, & opiniones.

Novatores Lutherani, & Calviniſtæ, quibus noſtra Confirmatio non eſt verum Sacramentum, ſed mera Baptiſmi cœremonia, manus impoſitionem, & unctionem, quibus illa conſtat, non mendaciis modo, & calumniis, ſed horrendis plane ac blaſphemis dicteriis turpiter deformant.

I. Lutherus Lib. de Captivitate Babylonica, miratur *quomodo in mentem noſtram venire potuerit, ut Sacramentum Confirmationis faceremus ex impoſitione manuum.*

II. Kemnitius in examine Concilii Tridentini, ait 1. *materiam Confirmationis nulla habere in Scripturis apparentia teſtimonia.* 2. *Pontifices in Confirmationem nullam adhibere manus impoſitionem.* 3. *Divinitus factum eſſe, quod non eſt retenta impoſitio manuum in Pontificia Confirmatione, ſed ſubſtituta chriſmatio, ut Eccleſia, animadverſa palpabili differentia inter impoſitionem manuum, & chriſmationem in fronte, non tam facile ſeduci poſſet allegatione hiſtoriarum. Act. 8. & 19.* 4. *Nativum balſamum cum jam defeciſſe conſtet, & arbores, factitium balſamum locum ejus implere non poſſe.* 5. *Conſecrationem chriſmatis eſſe excantationem.* 6. *Inhalationem Pontificis in chriſma non tantum eſſe quid ridiculum, ſed magicum, ſuperſtitioſum, & blaſphemum.*

III. Calvinus Lib. 4. Inſtitutionis c. 19. §. 6. ait 1. *manuum impoſitionem quæ in confirmandis Neophytis adhibetur, nihil habere ſimile cum ea quam Apoſtoli uſurpabant*. 2. *chriſmationem neque eſſe a Chriſto, neque ab Apoſtolis*. 3. *eos, qui oleum iſtud vocant oleum ſalutis, ſalutem, quæ in Chriſto eſt, abjurare, Chriſtum abnegare, partem non habere in Regno Dei*. Unde §. 8. definit Confirmationem noſtram: *Oleum diaboli mendacio pollutum, quod velut offuſis tenebris ſimplicium mentes fallit*. 4. §. 10. ait in chriſmatis conſecratione inquinamentum eſſe & incantationem, *pinguedinem fœtore anhelitus inquinatam, verborum murmure incantatam*.

Pag. 537. & 538.

Spalatenſis Lib. 5. de Republica Eccleſiaſtica cap. 5. n. 26. ſcribit, *Confirmationem non habere certam, & fixam materiam: eam aliquando ſola manus impoſitione, aliquando chriſmatis unctione, modo in vertice, modo in fronte, modo in omnibus membris, & toto corpore, modo puro oleo, modo oleo & balſamo, modo aliis odoriferis unguentis, abſque oleo conferri ſolitam*.

Pag. 539.

Dallæus L. 1. capite ultimo contendit, *manuum impoſitionem non eſſe, imo nec eſſe poſſe Confirmationis, aut cujuslibet alterius Sacramenti materiam*. L. vero 2. cap. 3. *chriſmationem cæremoniam eſſe poſt annum Chriſti 160. inventam, & primum uſurpatam*.

In his erroribus ac mendaciis propulſandis ſumma eſt Theologorum Scholæ concordia: in aſſignanda vero materia eſſentiali ac neceſſaria Confirmationis, ſumma diſſenſio. Alii contendunt Apoſtolos rem, ſeu effectum Sacramenti ſine Sacramento dediſſe. Alii ſolam manus impoſitionem eſſe materiam eſſentialem; unctionem vero partem dumtaxat integrantem ex præcepto neceſſariam: alii econtra unctionem ſolam eſſentialem eſſe, impoſitionem vero manuum olim neceſſariam, ſubinde in meram defeciſſe cœremoniam, ejuſque loco ſubſtitutam unctionem. Alii utramque tum impoſitionem manus, tum unctionem, tanquam partes eſſentiales inadæquatas materiæ Sacramenti Confirmationis agnoſcunt. Sunt etiam, qui volunt manus impoſitionem actionem eſſe ſpecialem tempore & natura diſtinctam ab unctione; ſunt qui eam cum unctione confundunt.

I. Alexander Alenſis parte 4. q. 24. membro 1. S. Bonaventura in 4. diſt. 7. art. 1. q. 1. & 2. exiſtimant Chriſtum immediate per ſe non inſtituiſſe Sacramentum Confirmationis, & Apoſtolos primis Fidelibus dediſſe Spiritum Sanctum ſine viſibili Sacramento; poſtea vero Eccleſiam, auctoritate a Chriſto accepta, inſtituiſſe chriſma pro materia eſſentialis Confirmationis: quo vero tempore inſtitutum ſit illud chriſma, non conſentiunt interſe. Alenſis
An. 845. putat inſtitutum in Concilio Meldenſi; S. Bonaventura, a primis ſucceſſoribus Apoſtolorum; Joannes de Baccone, in Concilio Aurelianenſi, initio ſexti ſæculi. Improbanda certe opinio hæc, quæ paucos reipſa habet in Schola patronos; vix enim illa ſtare poteſt cum Decreto Concilii Tridentini Seſſ. 7. quo ſtatuitur Chriſtum omnia Legis novæ Sacramenta inſtituiſſe Et vero ad eum ſolum pertinet auctoritas inſtituendi Sacramenta, qui ſolus poteſt externis ſignis ſeu ſymbolis vim efficacem impertiri ad gratiam ſanctificantem conferendam: atqui hoc ſolus Deus poteſt, non Eccleſia.

S. Thomas 3. par. q. 72. art. 2. ad 1. docet Apoſtolos Spiritum Sanctum ſine viſibili Sacramento aliquando dediſſe, quando ſcilicet conſpicua erant & viſibilia dona Spiritus Sancti, quibus primi Fideles exornabantur; quando vero ceſſarunt illa dona, eos chriſmate uſos fuiſſe, ut darent Spiritum Sanctum: quæ ſententia, qua parte negant Apoſtolos per impoſitionem ma-

nuum

ſuum, de qua mentio ſit Act. 8. & 19. verum dediſſe Sacramentum Confirmationis, hoc habere videtur grave incommodum, & quod eripiat nobis præcipuam, & ſere unicam probationem ex Scripturis pro demonſtranda adverſus Hæreticos veritate Sacramenti Confirmationis; & quod directe pugnet cum Ss. Patribus, qui affirmant idem in Eccleſia Catholica fieri per impoſitionem manuum Epiſcoporum, quod geſtum legimus per Apoſtolos. Ita SS. Cyprianus, Hieronymus, Chryſoſtomus, Auguſtinus antea laudati, cum veritate Sacramenti Confirmationis ex Traditione demonſtrabamus.

II. Inter eos Scholæ Doctores, numero certe plures, qui docent Apoſtolos dediſſe quidem verum Sacramentum Confirmationis, non una eſt opinio circa materiam, quam ipſi tunc uſurparunt, & nunc ab Eccleſia tanquam neceſſaria, & eſſentialis uſurpari debet.

III. Alii quippe docent, Apoſtolos ab initio ſola manus impoſitione dediſſe Spiritum Sanctum. Ita Scotus 4. diſt. 7. q. 1. ſed omnium diſertiſſime Synodus Moguntina an. 1549. cap. 18. cujus hæc verba ſunt: *Diligenter etiam populum inſtruant, cur hoc Sacramento ab initio ſola manuum impoſitione exhibitum, mox ſub ipſis temporibus Apoſtolorum ex eorumdem traditione, adhibita chriſmatis unctione, cœperit conferri. Nam cum initio Spiritus Sanctus, ad evidentiorem recentis adhuc fidei commendationem, ſigno viſibili influeret confirmatis, externa unctione, quæ illam internam deſignaret, tunc non erat opus. Poſtea vero, adulta Eccleſia, & ſtabilita fide, cum ſigna externa apparere ceſſaverunt, nec jam amplius Spiritus Sanctus viſibiliter deſcenderet, mox in locum viſibilis ſigni unctio chriſmatis adhiberi cœpit, quæ his, qui confirmarentur internam, & ſpiritalem unctionem repræſentaret, ut quid intus agatur per gratiam, foris aliquo viſibili ſigno innoteſcat, & verbi fidem externi elementi ſimilitudo confirmet.* Mens igitur hujus Synodi fuit, Apoſtolos initio ſola manus impoſitione dediſſe Spiritum Sanctum; paulo poſt adhibitam ex traditione illorum chriſmatis unctionem, quæ in locum impoſitionis manuum quaſi ſubrogata fuit, & ſola eſt Sacramenti Confirmationis materia eſſentialis, & neceſſaria. T. 14. Conc. p. 676. & 677.

IV. Alii unicam, & ſolam manus impoſitionem agnoſcunt omni tempore fuiſſe, & jam eſſe materiam eſſentialem ac neceſſariam Sacramenti Confirmationis; unctionem vero materiam dumtaxat integrantem, ad majorem expreſſionem effectus hujus Sacramenti, neceſſariam tamen ex præcepto, & uſu Eccleſiæ perpetuo. Ita ex antiquis Theologis Petrus Aureolus Cardinalis, qui ante annos 300. floruit an. 1317. in 4. diſt. 7. q. 1. Guillelmus Altiſſiodorenſis, referente Sirmondo Antirrethici ſecundi c. 7. Jacobus de Vitriaco c. 37. Hiſtoriæ Occidentalis, ubi ait, *hoc Sacramentum partim inſtitutum fuiſſe ab Apoſtolis, quantum ad manus impoſitionem, partim ab Eccleſia, quantum ad unctionem chriſmatis, quod non legimus*, inquit, *Apoſtolos feciſſe*. Ex recentioribus, Sambovius Tractatu de Sacramento Confirmationis, & maxime Sirmondus Antirrhetico ſecundo c. 2. & ſequentibus, ubi tres diſtinguit Eccleſiæ ætates, in quibus unctio confirmatoria variam fortunam paſſa eſt. Tom. 4. p. 313. D.

In prima uſque ad tempora Conſtantini, id eſt ad quartum uſque ſæculum, ait unctionem ita ſolitam fuiſſe conjungi cum impoſitione manus, ut ab ea tamen re diſtingueretur; non vero tempore, quamvis eam præcederet, *ſedem Spiritui Sancto parans*, inquit Optatus a Sirmondo ibidam laudatus: utramque vero tum unctionem, tum manus impoſitionem a ſolo Epiſcopo miniſtratam fuiſſe.

In ſecunda ætate uſque ad Innocentium I. qui obiit an. 417. unctionem & manus impoſitionem non tantum re, ſed tempore ſejunctam; ita ut unctio ſeorſim una cum Baptiſmo peragerentur, manus vero poſtea confirmans Epiſcopus imponeret: eam autem unctionem, quæ prima ætate a ſolis Epiſcopis conferebatur, in ſecunda illa ætate Præsbyteris, & Diaconis permiſſam fuiſſe contendit.

In tertia denique ætate, nempe a tempore Innocentii. I. ad nos uſque, ait morem antiquum reſumptum, ac manus impoſitionem, & unctionem ſimul copulatam fuiſſe, cum hoc tamen diſcrimine, quod recepta in uſu fuit duplex unctio chriſmatis, una in vertice, cum quis baptizatur, altera in fronte, quæ confirmatoria dicitur; olim vero unicam tantum fuiſſe. Ita Sirmondus, cujus opinionem fuſiori ſtilo ac grandioribus verbis, nonnumquam duris & acerbis, inſequutus eſt Petrus Aurelius.

V. Sunt igitur ex oppoſita parte Theologi, qui docent, Apoſtolos nunquam dediſſe Spiritum Sanctum per ſolam manus impoſitionem, ſed per adjunctam ſemper unctionem, quæ jam ſola eſt adæquata, & eſſentialis, manus vero impoſitio integrans dumtaxat materia Confirmationis. Ita Gregorius de Valentia T. 4. in S. Thom. diſp. 5. q. 1. puncto 1. Eſtius in
T. 2. par. 4. diſt. 7. ſ. 6. exiſtimat probabile eſſe Apoſtolos in adminiſtrando Sacra-
2. pa. 80. mento Confirmationis *neque ſemper, neque nunquam chriſmate uſos fuiſſe.*
col. 2. C. Eos quidem in ipſis ſuæ prædicationis exordiis non eſſe communiter uſos chriſmate, ſed poſtea, rebus Eccleſiæ conſtitutis atque ordinatis: neque
Ibid. F. ſilentium Scripturæ de illa unctione, obſtare: *Cum enim*, inquit, *ea quæ ad ritus Sacramentorum pertinent, ſecretiſſima haberentur, ac fere ſola voce quaſi per manus traderentur, facile reſpondetur, noluiſſe Lucam neque*
Ib. p. 81. *elementum, neque verbum hujus Sacramenti ſcripto prodere.* ſ. vero ſe-
col. 2. *A.* quenti ait, *probabilius eſſe, Apoſtolos initio ſuæ prædicationis chriſmate uſos non fuiſſe; probabile quoque videri, manus impoſitionem eodem tempore materiæ locum tenuiſſe, & orationem locum formæ; ita ut utraque tunc neceſſario adhiberetur, donec introducto chriſmatis uſu ſimul cum forma illi materiæ accommodata, quæ ſolæ ſunt hujus Sacramenti partes eſſentiales, neceſſitas impoſitionis manuum ceſſaret, quantum quidem ad eſſentiam vel integritatem attinet Sacramenti, cum ſit tantum cæremonia quædam ſacramentalis ex Apoſtolica traditione accepta, ideoque non omittenda, utpote neceſſaria neceſſitate præcepti, etſi non Sacramenti.*

Multis, iiſque graviſſimis incommodis obnoxia videtur hæc ſententia. 1. Quia manus impoſitionem, & a Scriptura, & a tota Eccleſiæ traditione ac praxi commendatam, dicit meram eſſe cæremoniam, non partem eſſentialem Sacramenti Confirmationis. 2. Quia non ſatis intelligitur in principiis ſanioris Theologiæ, quomodo manus impoſitio fuerit materia eſſentialis Confirmationis, tempore Apoſtolorum, deinde vero ab iſta exciderit dignitate, cum introductum fuit chriſma: quaſi in ſubſtantia Sacramentorum a Chriſto inſtituta, & determinata quædam poſſet admitti mutatio. 3. denique, quia iſta opinio Eſtii ſupponere videtur Chriſtum non in ſpecie, ſed in genere dumtaxat determinaſſe Confirmationis materiam: quam opinionem idem Eſtius ibidem ſ. 4. improbat, ac contendit Chriſtum ſpecialiter & immediate inſtituiſſe quidquid ad ſubſtantiam hujus & aliorum Sacramentorum pertinet.

Quod de Confirmatione dixit Eſtius, hoc idem de Ordinatione ſentit Hallerius, de Ordinationibus ſacris ſect. 2. ſ. 6. in fine (pag. 468.) *Nul-*

latenus

latenus dubitem, inquit, *quin eorum, qui apud Græcos Latina, (niſi ex voluntate S. Pontificis, cui in Eccleſias omnes ſuprema eſt auctoritas) irrita ſit Ordinatio. Nam ſicut quæ ſufficit apud Græcos impoſitio manuum, in Eccleſia Latina ad validam Ordinationem non ſufficit; ita nec forma: utraque enim, tam materia quam forma, ad validam Ordinationem ab Eccleſiæ determinatione pendet: Eccleſia autem aliam pro Eccleſia Græca formam, aliam pro Latina determinavit; ideoque Latinorum forma, apud Græcos inſufficiens, Græcorum apud Latinos.*

VI. Denique, ſunt qui tum manus impoſitionem, tum unctionem agnoſcunt tanquam materiam partialem & inadæquatam, eſſentialem & neceſſariam Sacramenti Confirmationis; ita ut ex duplici illa parte una totalis & adequata materia coaleſcat, quique contendunt Apoſtolos utramque ſemper uſurpaſſe. Ita Aurelius, & alii e Recentioribus quamplures.

Verum illi rurſus in varias abeunt partes, atque duplicem diſtinguunt in ritu adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis, manus impoſitionem: unam prævium, quæ antecedit unctionem, quam Epiſcopus facit extendendo manus verſus confirmandos, & fundendo orationem ad invocandum Spiritum Sanctum; alteram, quæ indiſtincta eſt ab actione manus, per quam perficitur unctio. Alii priorem illam manus impoſitionem ſolam & eſſentialem, & veri nominis manus impoſitionem eſſe contendunt, quam Veteres velut ſingularem aliquam ac ſpecialem actionem habuere, & *adumbrationem*, *extenſionem*, *expanſionem manuum* appellaverunt. Alii econtra exiſtimant, præviam illam manus impoſitionem eſſe dumtaxat cœremoniam, eamque minime neceſſariam ad ſubſtantiam Sacramenti Confirmationis: confundunt illi manus per impoſitionem cum actione qua perficitur unctio, quæ ab illis ideo manus impoſitio appellatur, quia fit per manum. Hujus opinionis fundamentum eſt, tum quia Græci, qui verum retinent Sacramentum Confirmationis, non agnoſcunt, nec habent impoſitionem manus confirmatoriam diſtinctam ac ſeparatam ab unctione chriſmatis, ut legere eſt apud Goarium; tum quia Scriptores Eccleſiaſtici, ſeptimi, octavi, & noni præſertim ſæculi confundere videntur manus impoſitionem cum unctione; tum denique quia in uſu & praxi hodierna Epiſcopi nonnulli admittunt ad unctionem confirmatoriam etiam eos, qui præſentes non adfuerant, quando initio ritus Epiſcopus extendit manus verſus confirmandos, & oravit, ut invocaret Spiritum Sanctum. Hac opinione nihil ridiculum magis & abſurdum fingi poſſe pronuntiat Sirmondus Antirrhetici ſecundi cap. 7. Illam tamen ſequuntur Hugo Victorinus L. 2. de Sacramentis par. 2. cap. 2. Thomas Valdenſis Tom. 2. de Sacramentis c. 113. Bellarminus de Sacramento Confirmationis Lib. 2. c. 9. Illuſtriſſimus Petrus de Marca Notis in Concilium Claromontanum, ubi probat, Veteres in unctione chriſmatis etiam manus impoſitionem, & viciſſim in manus impoſitione, unctionem ſemper complexos fuiſſe; Iſambertus noſter ad q. 72. tertiæ partis S. Thomæ diſp. 1. art. 4. Maldonatus Tractatu de Sacramento Confirmationis q. 2. & alii fere omnes recentiores Scholæ Magiſtri. *T. 10. Conc. p. 584. & ſeq.*

Petrus Aurelius in Orthodoxo adverſus cap. 7. ſecundi Antirrhetici Sirmondi, mediam quamdam inivit viam: nempe primis ſæculis manus impoſitionem & unctionem duas fuiſſe diſtinctas actiones, ſubinde tamen ab octavo ſæculo, & deinceps, nexu inſeparabili utramque conjunctam fuiſſe. *p. 562 & 563.*

His addi poteſt & alia opinio, quæ forte fuit Eſtii ante citati, ſed non ſatis evoluta & diſtincta; ſcilicet Chriſtum ſic immediate pro materia Con-

firmationis eſſentiali inſtituiſſe manus impoſitionem, & unctionem, ut vel utraque, vel alterutra ſit adæquata hujus Sacramenti materia eſſentialis cum forma ſibi correſpondente, relicta Eccleſiæ libertate, quam vellet pro temporum opportunitate uſurpare. Hanc opinionem probabilem judicat Bellarminus L. de Confirmatione cap. 9. Ante illum hanc inſinuaverat Ruardus Tapperus art. 12. Reipſa quidem commoda foret iſta opinio, & conciliando utriuſque Eccleſiæ ritu in adminiſtranda Confirmatione, aptiſſima: hoc unum dumtaxat videtur ipſi deeſſe, quod conjecturis tantum ſubnixa ſit, non certis ac ſolidis momentis; in figenda autem ac determinanda Sacramentorum ſubſtantia, non conjecturis, ſed certis ex Scriptura, & Eccleſiæ traditione argumentis pugnandum ſit. Quid vero nobis veriſimilius videatur, ſequens aperiet Concluſio.

CONCLUSIO.

Materia eſſentialis adæquat, & totalis Sacramenti Confirmationis; eſt impoſitio manuum, & unctio chriſmatis.

Probatur iſto generali momento. Signum externum ac ſenſibile, cui & Scriptura, & conſtans Eccleſiæ totius traditio tribuit virtutem conferendi baptizatis Spiritum Sanctum; id eſt gratiam confortantem, & roborantem ad fidem Chriſti conſtanter, intrepide profitendam, eſſentialis eſt Sacramenti Confirmationis materia totalis, & adæquata; atqui talis eſt manuum impoſitio, & unctio chriſmatis: ergo &c.

Minoris Propoſitionis pars utraque ſigillatim probanda.

Prima pars Concluſionis, manus ſcilicet impoſitionem eſſentialem eſſe Sacramenti Confirmationis materiam.

Prob. 1 ex Scripturis. Act. 8. v. 14. 15. 16. & 17. *Cum audiſſent Apoſtoli, qui erant Jeroſolymis, quod recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum & Joannem: qui cum veniſſent, oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum Sanctum; nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Jeſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum*. Et c. 19. v. 6. *Cum impoſuiſſet illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus*. His in locis verum ac proprie dictum Sacramentum exprimi conſtat ex argumento mox adducto; & qui ex Theologis docent Apoſtolos per illam manus impoſitionem, non ipſum Sacramentum, ſed rem dumtaxat Sacramenti dediſſe, ii noſtro quidem judicio, rem catholicam, quam hic adverſus Novatores propugnandam habemus, multum infirmant, quam ullo Scripturæ teſtimonio confirmare poſſunt.

Probatur 2. ex conſtanti Eccleſiæ utriuſque Græcæ, & Latinæ traditione.

Ex Latinis jam ſuperius, ubi de veritate ſeu exiſtentia Sacramenti Confirmationis, laudavimus.

Pro ſecundo ſæculo S. Irenæum L. 4. c. 75. Tertullianum L. de Baptiſmo c. 7. & L. de Reſurrectione carnis c. 8.

Pro tertio, S. Cyprianum Epiſt. 73. ad Jubajanum.

Pro quarto, Concilium Eliberitanum Can. 38.

Pro quinto. S. Hieronymum Dial. adverſus Luciferianos, S. Auguſtinum L. 15. de Trinitate c. 26. L. 3. de Baptiſmo c. 16. S. Hilarium Hom. de Pentecoſte, quæ vulgo ſibi nomine Euſebii Emiſſeni cum cœteris laudari ſolet, ubi

ubi ait; *Quod nunc in confirmandis Neophytis manus impoſitio tribuit ſingulis, hoc tunc Spiritus ſancti deſcenſio in credentium populo donavit univerſis.* Bibl. PP. Tom. 6. p. 649.

Pro ſexto ſæculo, S. Gregorium in ſuo Sacramentario, ubi deſcribit ritum adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis: *Elevata*, inquit, *Pontifex manu ſupra capita omnium, dicit &c.*

Pro ſeptimo. Concilium Hiſpalenſe, verba ſupra deſcripſimus.

Pro octavo, Ordinem Romanum qui eadem fere præſcribit, iiſdemque verbis ac Sacramentarium S. Gregorii.

Pro nono, Auctores, qui de rebus & Officiis Eccleſiaſticis ſcripſere, Vvalafridum Strabonem Lib. de rebus Eccleſiaſticis cap. 26. Amalarium Fortunatum Lib. 1. de Officiis Eccleſiaſticis c. 27. Rabanum Maurum L. de inſtitutione Clericorum c. 30. Alcuinum Lib. de Eccleſiaſticis Officiis cap. de Sabbato ſancto, & Epiſt. ad Oduinum Præsbyterum, quos ſecuti ſunt alii bene multi uſque ad Petrum Lombardum, qui ſcribens in c. 6. Epiſt. ad Hebr. ait: *Niſi quis credat quod per manus impoſitionem detur Spiritus ſanctus ad remiſſionem & corroborationem, non eſt fundatus.*

Pro ſæculo decimo ſexto, Concilium Senonenſe an. 1528. in Decretis fidei num. 10. ubi ait Chriſtum Sacramentum Confirmationis inſtituiſſe, *cum parvulis manum imponeret*; & Apoſtolos illud promulgaſſe, *cum ad Samaritas miſerunt Petrum & Joannem, a quibus illi (licet a Philippo Diacono antea baptizati) per impoſitionem manuum Spiritum ſanctum acciperent.* T 13. Conc. p. 452 D. Concilium Moguntinum an. 1549. Concilium Rhemenſe an. 1583. Narbonenſe an. 2609. in quibus dicitur, poſt Baptiſmum Spiritum ſanctum dari per impoſitionem manuum Epiſcoporum. Colonienſe an. 1536. part. 7. cap. 8. *Omnes Fideles*, inquit, *per manus impoſitionem Epiſcoporum, Spiritum ſanctum poſt Baptiſmum accipere debent, ut pleni Chriſtiani inveniantur.*

Ex Græcis vero teſtes habemus,

Tertio ſæculo, Firmilianum Epiſt. ad S. Cyprianum inter Cyprianicas 75. Dionyſium Alexandrinum apud Euſeb. Lib. 7. c. 2. ubi de controverſia inter Cyprianum ac Stephanum ait: *Quæſtio non modica tunc temporis mota eſt, an debeant, qui ex quavis hæreſi convertuntur, Baptiſmate repurgari; cum priſcus mos eſſet, ſola oratione erga illos cum impoſitione manuum uti.*

Quarto ſæculo, Concilium generale I. Nicænum Can. 8. S. Chryſoſtomum in cap. 19. Actorum, & in cap. 6. Epiſtolæ ad Hebræos: verba ſupra relata ſunt.

Quinto ſæculo, Theodoretum, qui in eumdem Scripturæ locum ſcribit, *baptizatos per manum ſacerdotalem accipere Spiritum ſanctum.*

Eodem ſæculo Gennadium apud Oecumenium, ubi ait, *merito ipſos primum adhortantes, ut a mortiferis operibus reſipiſcant; reſipiſcentes autem in Deum credant, credentes vero baptizentur, baptizati autem ſeipſos ſubjiciant impoſitioni manuum ad participationem ſpiritus.* Tom. 3. p. 418. D.

Sexto ſæculo, Eulogium Alexandrinum L. 2. contra Novatianum apud Photium in Bibliotheca n. 280. ubi ſic loquitur: *Deinde progreſſione facta, dignos reddi adventu Spiritusſancti, qui per impoſitionem manuum Apoſtolorum fiebat.* Pap. 1906. num. 20.

Nono ſæculo, Photium apud Oecumenium, ubi Confirmationem explicat per *manus impoſitionem.*

Undecimo ſæculo, Oecumenium ſcribentem in cap. 6. Epiſt. ad Hebr. *Vocans quidem*, ait, *principium Baptiſma, & manuum impoſitionem ac ſignaculum, quæ in eo ſunt.* Tom. 2. p. 353. D.

Duode-

Bibl. PP. T. 22. p. 768. C. Duodecimo ſæculo, Simeonem Theſſal. Lib. de Templo, ubi ſic loquitur: *Per manuum impoſitionem & inſuflationem unguenti gratia impartitur*. Et L. de ſeptem Sacramentis fere a principio operis: *A Philippo*, inquit, *baptizati, tanquam qui ſolum Baptiſma ſuſcepiſſent; Petro ac Joanne imponentibus manus, Spiritum ſanctum accipiebant: quod ſane hoc Sacramentum eſt; ſiquidem manus impoſitio unguentum præbebat, ut & in Apoſtolis factum eſt, ac per ipſos multis aliis*.

Bibl. PP. T. 25. p. 140. Denique ſæculo decimo tertio, Nicetam a patria dictum Choniatum L. 4. Theſauri orthodoxæ fidei c. 36. in refutatione hæreſis 36. ait, *manuum impoſitionem ſolam divini Spiritus acceſſum ſuggerere, atque in Apoſtolis tam efficacem fuiſſe, ut palam Spiritus ſanctus deſcenderet*.

Eodem ſæculo, Michaelem Paleologum & Epiſcopos Orientales in Epiſtola ad Gregorium X. relata in Conc. Lugdun. II. an. 1274. ubi teſtantur ratum eſſe Sacramentum Confirmationis, quod per impoſitionem manuum Epiſcopi conferunt. T. 11. Con. pag. 966. *Aliud eſt*, inquit, *Sacramentum Confirmationis quod per impoſitionem manuum Epiſcopi conferunt chriſmando renatos*. Quæ verba ſunt Clementis IV. in ea fidei profeſſione quam anno 1627. miſerat ad eumdem Imperatorem Græcorum, apud Raynaldum Tom. 14. Hanc vero Eccleſiæ Romanæ fidem, ut & in aliis capitibus in eadem Epiſtola expreſſis, profitentur ac promittunt Græci ſe religioſe obſervaturos, poſtulata ſolummodo licentia retinendi eos Eccleſiæ ſuæ ritus, qui cum expoſita fide non pugnant.

Ex illis igitur Eccleſiæ utriuſque momentis ac conſpirante doctrina, pro certo tenendum manus impoſitionem eſſe partialem materiam eſſentialem Sacramenti Confirmationis a Chriſto Domino inſtitutam.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. auctoritatem eorum, qui aſſerunt loco manuum impoſitionis, quæ olim dabatur, jam ſuffectam eſſe chriſmatis unctionem: unde manifeſte ſequitur, manuum impoſitionem non amplius eſſe materiam eſſentialem Sacramenti Confirmationis. Ita porro ſentiunt

T. 13. Conc. pag. 536. Eugenius IV. S. Pontifex in Decreto ſeu Inſtitutione Armenis data. *Secundum*, inquit, *Sacramentum eſt Confirmatio, cujus materia eſt chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ; & balſamo, quod odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto*. Ibidem. Poſt laudatum locum ex Actibus Apoſtolorum c. 8. ſic pergit: *Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio*.

In eumdem ſenſum adduci poteſt Concil. Trid. Seſſ. 7. Can. 2. ubi ſolius chriſmatis mentionem facit. *Si quis dixerit, injurios eſſe Spiritu ſancto eos, qui ſacro Confirmationis chriſmati virtutem aliquam tribuunt, anathema ſit*.

Decret. p. 279. Innocentius III. c. *Cum veniſſet. De ſacra unctione*, ſcribit, *per frontis chriſmationem deſignari manus impoſitionem Apoſtolorum*.

T. 11. Con. pag. 676. Innocentius vero IV. ait illam manus impoſitionem repræſentari *per frontis chriſmationem ſeu Confirmationem*.

Synodus Moguntina ann. 1549. c. 18. Rectoribus Eccleſiarum injungit, *ut diligenter populum inſtruant, cur hoc Sacramentum ab initio ſola manuum impoſitione exhibitum, mox ſub ipſis temporibus Apoſtolorum ex eorumdem traditione adhibita chriſmatis unctione cœperit conferri*. Quo loco manifeſte ſupponit Concilium, manus impoſitionem, qua uſi ſunt primitus Apoſtoli, mutatam ſubinde fuiſſe, ejuſque loco ſubrogatam chriſmatis unctionem. An

porro

porro mutari poſſet illa manus impoſitio, ſi eſſentialis ac neceſſaria foret ad ſubſtantiam Sacramenti?

Adde & orthodoxam confeſſionem Eccleſiæ Orientalis an. 1662. a Nectario Jeroſolymitano, & quatuor Sedibus Apoſtolicis approbatam, cujus in quæſtione 104. hæc leguntur: *Hæc vero unguenti inunctio, aut potius hæc unctionis ejus efficacia, ævo Apoſtolorum per impoſitionem manuum fiebat, dicente ita Scriptura Actor. 8. verſ. 7. Tunc imponebant illis manus, & accipiebant Spiritum ſanctum. Poſtmodum in unctione unguenti fieri cœpit, teſte Dionyſio Areopagita Eccleſ. Hierarch. cap. 2. & 4.* *Martene de antiq. Eccleſ. ritus To. 1. p. 244.*

Reſp. 1. nec Eugenium, nec Concilium Tridentinum circa præſentem controverſiam quidquam definiiſſe. Cum enim S. Pontifex in citato Decreto aſſignat unctionem pro materia Confirmationis, non excludit manus impoſitionem; quomodo cum aſſignat inſtrumentorum porrectionem pro materia Sacramenti Ordinis, impoſitionem manuum pariter non excludit, quam conſtat in utraque Eccleſia ſemper adhibitam fuiſſe tanquam hujus Sacramenti eſſentialem materiam.

2. Cum dixit Eugenius, loco impoſitionis manuum, quæ ab Apoſtolis uſurpabatur, dari in Eccleſia Confirmationem, ſenſus non eſt, ait Bellarminus L. 2. de Sacramento Confirmationis c. 9. *chriſma eſſe loco impoſitionis manuum, quaſi Apoſtoli non uſi fuerint chriſmate, & nos non utamur impoſitione manus*: ſed ſenſus eſt: *idipſum, quod Apoſtoli faciebant, cum dicebantur imponere manus, facere nunc Epiſcopos; cum dicuntur confirmare, vel chriſmare. Diſtinguitur enim in his locis, non ritus a ritu, ſed modus loquendi a modo loquendi, & perſonæ a perſonis; & denique illa particularis impoſitio manuum, ab iſta, quæ modo eſt: ſiquidem tunc communiter dicebatur hoc Sacramentum impoſitio manus, nunc dicitur communiter Confirmatio .·.·. denique illa erat efficacior, quia cum effectu interno dabat etiam externum, & cum gratia gratum faciente dabat etiam dona gratis data linguarum & miraculorum &c. Hac ergo ratione dici poteſt, id quod nunc fit, eſſe loco ejus, quod tunc fiebat, licet ſit idem quoad ſubſtantiam.* *Tom. 3. p. 145. col. 1. B.*

Reſp. Bellarmini confirmatur tum ex laudato Innocentio III. qui ait, *per frontis chriſmationem manus impoſitionem deſignari, quæ alio nomine dicitur Confirmatio*, non igitur alia res eſt, ſed tantum aliud nomen: tum ex Concilio Senonenſi ann. 1528. in Decreto de Sacramento Confirmationis, ubi dicitur: *Nec obſcurius quidem Chriſtus Sacramentum Confirmationis inſtituit, cum parvulis manum imponeret. Quod & ab Apoſtolis legimus promulgatum, cum ad Samaritas miſerunt Petrum & Joannem .·.·. Unde & tunc impoſitionis manuum, nunc Confirmationis appellatum eſt Sacramentum.* *Decret. p. 279.* *T. 14. Con. p. 452. D*

Ad Synodum Moguntinam dico, nos ipſi ultro ſubſcribere qua parte aſſerit unctionem chriſmatis ab Apoſtolica traditione dimanaſſe: cum vero addit; primitus ſolam manus impoſitionem ſine unctione adhibitam fuiſſe ab Apoſtolis, cum Spiritus ſanctus viſibiliter ſuper confirmatos appareret, ſequuta eſt Synodus illa ſententiam quorumdam Scholaſticorum, qui exiſtimant Apoſtolos per diſpenſationem ſola manuum impoſitione Sacramentum Confirmationis adminiſtraſſe, ſicut multi exiſtimarunt eos pari diſpenſatione in ſolo Chriſti nomine Baptiſma contuliſſe.

Quæ laudata eſt orthodoxa fidei confeſſio Græcorum ann. 1662. & unctio, quam Græci adhibent, non excludunt manus impoſitionem, ſaltem eam, quæ cum unctione chriſmatis conjuncta eſt, ſicut mox exponemus.

Objicies 2. Græci hodierni, imo nec veteres, manus impoſitionem in admini-

miniſtratione Confirmationis unquam adhibuere. Fatetur id Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum p. 366. col. 2. agnoſcit etenim eos Theologos, qui ſolam manus impoſitionem pro materia eſſentiali hujus Sacramenti admittunt, conſequenter agnoſcere debere nullum eſſe apud Græcos Sacramentum Confirmationis, cum apud ipſos non manus impoſitione, ſed ſola unctione chriſmatis conferatur. *Si nudam*, inquit n. 28. *& aridam manuum impoſitionem capitis obumbrativam Sacramenti hujus veram & germanam contendant eſſe materiam, cum nullam hujuſmodi in Euchologiis antiquis, aut recentibus Manuſcriptis, aut editis, reperire detur, Græcos ex conſequenti Confirmationis ſignum non habere, nec etiam ab antiquo penes ſe habuiſſe, affirment neceſſe erit.* Et reipſa Sirmondus Antirrhetico 2. p. 51. Guidonis Carmelitæ nomine id affirmat. Atqui tamen falſiſſimum iſtud eſt: ſemper quippe Græci validum habuere, & etiamnum habent Sacramentum Confirmationis; nec Latini ullam uuquam circa caput iſtud litem cum illis habuere, quoties tentata fuit, vel inita cum illis unio. Multis id teſtimoniis confirmata loco mox citato Goarius.

Reſp. itaque nego antecedens. Et quidem pro antiqua Eccleſia Græca teſtantur Scriptores, quos in confirmationem Concluſionis noſtræ mox laudavimus: uſurparunt illi haud dubie manus impoſitionem ſeparatam ac diſtinctam ab unctione chriſmatis. De recentioribus vero Græcis paulo major videtur eſſe difficultas. Goarius quidem in eorum Ritualibus nullam deprehendit manus impoſitionem ſeparatam ac diſtinctam: attamen pag. 355. iſtam refert Orationem: *Ipſe Domine, Rex omnium benigne, ſignaculum doni ſancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & ſanctis Corporis & pretioſi Sanguinis Chriſti tui communionem ei largire, in ſanctitate tua cuſtodi illum, in vera fide confirma &c.* Quæ quidem Oratio manifeſte pertinet ad Sacramentum Confirmationis; ea quippe recitata, ſtatim baptizatus ſancto unguento ungitur in fronte ſub hac forma: *Signaculum doni Spiritus ſancti, & communio Corporis ac Sanguinis*
Tom. 9 p. 117. E. *Chriſti ei conceditur.* Porro ex S. Auguſtino Lib. 3. de Baptiſmo cap. 16. *Quid eſt manus impoſitio, niſi orari ſuper hominem?* Illa igitur Oratio ſupponit vel includit aliquam manus impoſitionem. Deinde vero, eſto concedamus apud Græcos recentiores nullam adhiberi manus impoſitionem tempore vel natura diſtinctam ab unctione, quam Goarius appellat manus impoſitionem *capitis obumbrativam*: at ſaltem in ipſamet unctione, quæ manu fit, quædam includitur manus impoſitio, eam repræſentans quam Apoſtoli uſurpavere, de qua quæſtione ſpeciatim mox dicturi ſumus.

Objicies 3. Multi ex veteribus Scriptoribus Sacramentum Confirmationis per ſolam unctionem chriſmatis deſignant. Ita Cornelius apud Euſebium Lib. 6. cap. 43. Concilium Laodicenum can. 48. S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 3. myſtagogica, S. Gregorius Nazianzenus Oratione in ſanctum Lavacrum, S. Gregorius Nyſſenus Oratione in Baptiſmum Chriſti, S. Chryſoſtomus Hom. 1. in Epiſt. ad Romanos, Theodoretus in caput primum Canticorum &c.

Reſp. multos etiam ex Ss. Patribus ſolam interdum manus impoſitionem appellare, ſine unctione; nec inde tamen licet inferre, eos chriſmatis unctionem excludere. Ita pariter, qui unctionem ſolam deſignant, manus impoſitionem non excludunt: pro data ſcilicet occaſione, aut alterutram, aut utramque denotant. Frequentius quidem poſteriores Scriptores per unctio-

ctionem ſeu chriſma Sacramentum iſtud deſignant, quam per impoſitionem manuum; quia per unctionem expreſſius, quam per impoſitionem manus effectus hujus Sacramenti ſignificatur.

Objic. 4. Duplex diſtingui poteſt in Confirmatione manus impoſitio: una prævia, quæ ab unctione tempore, ac natura ſeparatur & ſejungitur, cum nempe Epiſcopus extendens manus verſus confirmandos, Orationem fundit, qua Spiritum ſanctum advocat; altera, qua Epiſcopus baptizatos ſacro chriſmate ungit in fronte. Atque neutra dici poteſt materia eſſentialis Confirmationis. Non prima: tum quia paulo longius diſſita eſt, ac ſeparatur ab unctione; tum quia multi Epiſcopi ſolent ad unctionem chriſmatis admittere eos, qui abſentes aderant, cum Epiſcopus manus extendit ſeu impoſuit, invocans Spiritum ſanctum. Non ſecunda: nihil quippe abſurdius, ac ridiculum magis videtur Sirmondo Antirrhetico 2. p. 39. & 58. quam unctionem idcirco appellare manus impoſitionem, quia fit per manum. 1. quia Veteres nomine impoſitionis manuum intelligunt ſpecialem ac diſtinctam actionem, quam vocant *capitis adumbrationem, manus extenſionem, elevationem, expanſionem*. 2. quia hac ipſa ratione pariter dici poſſet unctionem verticalem in Baptiſmo, & extremam infirmorum, eſſe manus impoſitionem, quia utraque fit per manum. *At*, inquit Sirmondus, *ridiculum ſomnium eſt dicere, ungendo manum imponi, & manus impoſitionem in unctione ipſa ineſſe*.

Graviſſima eſt, non diſſimulandum, iſta objectio, maxime propter Græcos poſteriores, apud quos, cum nulla ſit impoſitio manus confirmatoria diſtincta ab unctione chriſmatis, alterutrum concludere neceſſe eſt: vel illam impoſitionem manus ab unctione indiſtinctam ſufficere, quod irridet Sirmondus; vel ſolam chriſmatis unctionem pertinere ad materiam eſſentialem Confirmationis, abrogata veteri & Apoſtolica manus impoſitione; quod Scripturæ, Apoſtolorum, & Eccleſiæ praxi non minus adverſatur, quam evidenti rationi: materia quippe Sacramenti, ut & Sacramentum ipſum, conſtans, ac perpetua eſſe debet in Religione, nec obnoxia mutationi.

Reſp. itaque 1. quantum ad latinum Confirmationis ritum, appoſitam non eſſe, nec urgere objectionem, quia diſtincta, ac ſeparata in eo fit manus impoſitio cum adjuncta Oratione, quando nempe Epiſcopus extendit manus verſus confirmandos, & orat; nec ulla ratio cogit, ut manus impoſitionem confundamus cum actione Epiſcopi chriſmate ungentis frontem. Non quia prior manus impoſitio paulo diſſita ſit, ac ſejuncta ab unctione: duæ quippe illæ partes moraliter uniuntur ad idem efficiendum Sacramentum, nec prius iſtud operatur, quam perfectum, ac completum fuerit. Nonne Sacramentalis abſolutio longo interdum temporis intervallo diſtat a declaratione ſeu confeſſione peccatorum Sacerdoti facta? An minus propterea efficax eſt Pœnitentiæ Sacramentum? Nec urget quod ajunt, nonnullos Epiſcopos ſolere ad unctionem chriſmatis eos admittere non qui aderant, cum initio ritus Epiſcopus manus verſus confirmandos extendit, ſeu expandit; ſi ita eſt, quod ignoramus, abuſus eſt corrigendus. In Sacramentis quippe adminiſtrandis & percipiendis nihil plane eorum, quæ obſervat & mandat Eccleſia, omitti debent; maxime quando, nulla prælucente Eccleſiæ definitione, dubia eſt, ac controverſa inter Theologos Sacramenti alicujus materia vel forma: niſi enim hoc pendente dubio totum id obſerves, de quo dubitatur, periculum eſt ne irritum, ac nullum ſit Sacramentum.

Reſp.

Reſp. 2. quantum ad Græcos poſteriores, tria reponi poſſe: primum, apud illos Sacramentum Confirmationis ſola unctione chriſmatis cum adjuncta forma: *Signaculum doni Spiritus Sancti &c.* perfici, pro data ſcilicet a Chriſto Domino Eccleſiæ libertate, vel utramque partem, vel alterutram pro temporis opportunitate uſurpandi. Commoda profecto ſententia, & utroque ritu conciliando aptiſſima, ſi firmis niteretur fundamentis. Secundum, Græcos ſimul cum Oratione paulo ante relata, ſpecialem habere manus impoſitionem ab unctione diſtinctam. Verum, teſte Goario, reclamant omnes eorum tum veteres, tum recentiores Libri Rituales, in quibus de illa manuum impoſitione altum eſt ſilentium. Tertium denique, manus impoſitionem, quæ pars eſt eſſentialis hujus Sacramenti, diſtinctam & ſeparatam non eſſe ab unctione chriſmatis, quæ recte impoſitio manus dicitur, quia manu fit. Quæ opinio, tametſi ridicula videatur Sirmondo, multos nihilominus in Schola patronos habet poſt Bellarminum, Petrum Aurelium, & alios.

De manus impoſitione diſtincta vel conjuncta cum unctione. Primis ſæculis diſtincta fuit.

Itaque multi graves Theologi exiſtimant, primis temporibus manus impoſitionem confirmatoriam diſtinctam, & ſeparatam quidem fuiſſe ab unctione chriſmatis, ſubinde vero cum illa conjunctam, & copulatam.

Priorem partem his momentis probant.

I. In uſu, & praſi tum Scripturæ, tum veterum Scriptorum, manus impoſitio ſingularis ritus ac cœremonia eſt, ſeu ſpecialis actio, qua Sacerdos aut alius quilibet Superior divinam in aliquem potentiam ac virtutem invocat, ei benedicit, ac bene precatur. *Quid enim aliud eſt manus impoſitio,* ait S. Aug. l. 3. de Baptiſmo c. 16. *quam oratio ſupra hominem?* In uſu frequentiſſimo fuit ritus ille impoſitionis manuum apud Judæos, apud quos qui majores erant, & aliqua pollebant ſingulari Dei gratia, inferioribus manus imponendo benedicebant, Gen. 48. v. 14. A Judæis ad nos fluxit ritus imponendi manus: Matth. 19. v. 13. Chriſtus pueris, ut eis benediceret, manus impoſuit, Act. 8. v. 19. Apoſtoli baptizatis manum impoſuere, ut acciperent Spiritum Sanctum. Ad Titum 4. v. 14. & c. 5. v. 22. ſacri miniſtri eodem ritu inaugurantur; qui certe ſpecialis erat ab alia qualibet actione diſtinctus, & dicebatur ſimpliciter manus impoſitio ſeu extenſio, elevatio.

Tom. 9. p. 117. B.

II. Eodem plane ſenſu a Veteribus uſurpatur, ſive cum in electione miniſtrorum ſuffragii ſignum erat: quo ſenſu Conc. Laodicenum Can. 5. ait, *electiones debere fieri per impoſitionem manus*, interprete Balzamone: Unde Zonaras ad Canonem primum Apoſtolorum, ait, *ipſum ſuffragium vocatum eſſe chirotoniam*, hoc eſt, *manus impoſitionem*; quo ſenſu aliquando ab Auctoribus profanis ſumebatur: ſive cum adhibeatur ut miniſtri ſacri inaugurarentur, & conſecrarentur; ita idem Zonaras loco mox citato: ſive cum erat ſignum orationis qua divina gratia in aliquem invocabatur; quo ſenſu ſumitur S. Aug. jam laudato, & a Zonara ad Canonem 117. Conc. Carthaginenſis; ſive cum ſimplicem benedictionem ſignificabat, ut in Conc. generali Nicæno I. Can. 19. ſive denique cum ad materiam Sacramenti Confirmationis aſſumebatur. Quapropter Veteres de illa, & de unctione ſeparatim, ac tanquam de duabus diſtinctis actionibus loquuntur. Ita Tertullianus Lib. de Baptiſmo c. 7. poſtquam dixit: *Exinde egreſſi de lavacro, perungimur benedicta unctione*; poſtea de novo veluti ritu loquens ait: *Dehinc manus imponitur &c.* Manus ergo impoſitio diſtincta erat, & tempore, & natura ab unctione. Et Lib. de Reſurrectione carnis c. 8. diſtinctim etiam utrumque exponit, ac manus impoſitionem vocat adumbrationem.

P. 831. E.
P. 2. B.
Ibid. c. 8.

Caro,

Caro, inquit, *ungitur ut anima conſecretur. Caro ſignatur, ut anima muniatur. Caro manus impoſitione adumbratur, ut anima ſpiritu illuminetur.* P. 330. B.

S. Cyprianus poſtquam Epiſt. 73. dixit: *Per noſtram orationem, & manus impoſitionem Spiritum Sanctum conſequuntur.* Epiſt. 70. ait: *Ungi quoque neceſſe eſt eum, qui baptizatus ſit &c.* P. 124. Pag. 127.

Adde ex Veteribus antea citatis, cum & veritatem, & materiam Sacramenti exponebamus, eos omnes, qui vel de ſola unctione, vel de ſola manus impoſitione; vel de utraque ſeparatim, & diſtinctim loquuntur; qui omnes clare ſignificant ſe de duobus ritibus, ſeu duabus actionibus ſeparatis ac diſtinctis ſermonem habere.

Manifeſte ac diſertiſſime iſtud patet ex S. Gregorio, tum Epiſt. 67. l. 11. alias 61. ubi loquens de vario ritu, quo Hæretici ad Eccleſiam redeuntes recipiebantur, opponit manus impoſitionem, per quam Occidens, unctioni chriſmatis, per quam Oriens eos recipit. Tum in ſuo Sacramentario, ubi deſcribens ritum adminiſtrandi Sacramentum Confirmationis, ait: *Epiſcopus elevata manu ſuper capita omnium, dicit: Omnipotens ſempiterne Deus &c.* Idem iiſdem fere verbis repetit Ordo Romanus cap. de Sabbato Sancto. *Pontifex*, inquit, *veniens ad infantes, tenente Archidiacono chriſma, involutis ſcapulis, & brachiis ex panno lineo, elevata, & impoſita manu ſupra caput omnium, det orationem ſuper eos, cum invocatione ſeptiformis Spiritus Sancti gratiæ. Oratione expleta, interrogantibus Diaconibus nomina ſingulorum, Pontifex tincto pollice in chriſma, faciat crucem in frontibus ſingulorum, ita dicendo: Confirmo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus-Sancti.* Idem plane reperias in Pontificali Romano, ubi certe cæcus ſit oportet, qui non videat manus impoſitionem eſſe ritum, & actionem diſtinctam ab unctione; igitur valde probabile eſt, primis temporibus manus impoſitionem fuiſſe diſtinctam, & tempore, & natura ab unctione. Tom. 2. p. 1267. B. Tom. 2. p. 73. E. Biblio. PP. Tom. 13. p. 697. col. 2.

Secunda pars, nempe duas illas actiones olim diſtinctas, & ſeparatas in unam ſubinde coaluiſſe; adeoque illam manus impoſitionem præviam unctioni, quæ initio ritus Sacramenti Confirmationis peragitur, eſſe dumtaxat cæremoniam accidentalem, non eſſentialem materiam.

Probant 1. ex Græcis ſaltem poſterioribus, qui, fatente ipſomet Goario in notis ad Euchologium pag. 366. non habent illam capitis adumbrativam, ut loquitur, manus impoſitionem, & tamen verum retinent Confirmationis Sacramentum. Ergo dicendum eſt, vel ſolam unctionem apud illos eſſe materiam eſſentialem hujus Sacramenti, vel in illa includi ac confundi manus impoſitionem. Et vero in eorum Rituali nulla fit mentio impoſitionis manus, ſed unius dumtaxat unctionis pag. 336. & 371.

Probatur 2. auctoritate Scriptorum Eccleſiaſticorum ab octavo præſertim ſæculo, qui unctionem fieri per manus impoſitionem Epiſcoporum declarant. Ita

Beda in Pſalm. 26. *Illa unctio*, inquit, *quæ per manus impoſitionem fit ab Epiſcopo, vulgo Confirmatio dicitur.* T. 8. p. 558. v. 70.

Carolus Magnus Capitularium c. 18. *Ne quis*, inquit, *a Coepiſcopis per manus impoſitionem conſignari, vel confirmari unquam velit.*

Amalarius l. 1. de Officiis c. 27. *Ut ab Epiſcopis ſolis*, inquit, *innungatur per manus impoſitionem, ab Apoſtolis aſſumptum eſt.* Bibl. PP. Tom 14. p. 959. E.

Haymo Homil. in feriam 2. Paſchæ. *Eccleſia*, inquit, *ungit baptizatos, dum per impoſitionem manus Spiritus Septiformis invocatur.*

Raba-

Rabanus Maurus l. 1. de Inſtitutione Clericorum c. 28. refert ex Sylveſtro S. Pontifice, *ad ſolum Epiſcopum pertinere, ut baptizatum per manus impoſitionem cum ipſo chriſmate conſignet.*

Tom. 6. p. 9. H. Ratramnus Corbejenſis l. 4. contra oppoſitam Græcorum c. 7. *Donum*, inquit, *Spiritus Sancti tribuitur per impoſitionem manuum, quando frontes baptizatorum chriſmate ſancto liniuntur ab Epiſcopis.*

Dachery Spicil. Tom. 2. p. 142. Hugo Victorinus l. 1. de Sacramento fidei c. 10. *Sancta Eccleſia*, inquit, *prius in aqua mundatur baptiſmatis, & ſic unctione chriſmatis inſignitur per manus Pontificis.*

T 2 p. 805 col. 1. Rupertus l. 5. de divinis Officiis c. 17. *Jam*, inquit, *non ſoli Pontifices, & Reges, ſed & omnis Eccleſia unctione chriſmatis per manus impoſitionem conſecratur, quod ſolis Epiſcopis debetur, ut conſignent, & Spiritum Sanctum tradant.*

Adde, omnes fere recentiores Scholaſticos poſt Bellarminum in hanc conſpirare ſententiam: ut enim concilient, qua ratione impoſitio manus, per quam Apoſtoli tradiderunt Spiritum Sanctum, reperiatur in noſtro Confirmationis Sacramento, affirmant eam in ipſa unctione chriſmatis, quæ per actionem manus perficitur, includi, ac contineri.

Juvat hic Bellarmini verba referre l. 2. de Sacramento Confirmationis c. 2. Objicienti Kemnitio rejectam a nobis manus impoſitionem, ejuſque T 3 p. 137. col. 2. in locum unctionem ſubſtitutam fuiſſe, reſpondet id falſum eſſe. *Bis enim*, ait, *Epiſcopus manus imponit confirmandis, ut ex Pontificali Romano intelligi poteſt: ſemel cum ſuper eos manus extendit, atque orat; & rurſum cum ſignat in fronte, atque ungit: ipſa enim unctio, & ſignatio cum manu fiat, manus impoſitio rectiſſime dicitur, ut docet Hugo L. 2. de Sacramentis part. 7. c. 2. Unde etiam Marci 7. cum poſtulaſſent quidam, ut Dominus manus imponeret lunatico; ille id fecit: nam digito tetigit linguam, & aures ejus.* Idem repetit c. 9. *Alia ſolutio eſt*, inquit, *quæ mihi longe probabilior* Ibidem p. 144. E. *videtur, Thomæ VValdenſis Tom. 2. de Sacramentis cap. 113. & Hugonis de S. Victore Lib. 2. de Sacramentis part. 7. c. 2. qui dicunt idem eſſe unctionem chriſmatis, & manus impoſitionem: qui enim inungit, manus imponit; & idcirco utrumque ſignificari; etiamſi alterum tantum exprimi videatur.*

Ex dictis hactenus facile ſolvuntur, quæ in quarta objectione opponit Sirmondus.

Ad primum fatemur, quod mox probatum eſt, primis temporibus manus impoſitionem confirmatoriam tempore ſeparatam ac diſtinctam fuiſſe ab unctione chriſmatis; ſubinde vero utramque actionem in unam coaluiſſe demonſtrant laudati Scriptores VII. VIII. & IX. ſæculi, quæ duo non ſatis diſtinxiſſe videtur Sirmondus.

Ad ſecundum: ridiculum quidem videtur Sirmondo, unctionem chriſmatis ideo appellare manus impoſitionem, quia fit per manum; alias, & unctio verticalis in Baptiſmo, & extrema infirmorum unctio, pariter dici poſſet manus impoſitio, quia utraque fit per manum.

Verum non tam abſonum ac ridiculum viſum illud fuit Ruperto, qui T. 2 p. 805. col. 1. l. 5. de divinis Officiis c. 16. ſic ait: *Sylveſter Papa conſtituit, ut baptizatum liniat Præsbyter chriſmate, propter occaſionem tranſitus mortis, ne propter abſentiam Epiſcopi, & difficultatem eum conſequendi, ſine manus impoſitione baptizati migrent.*

Hugo Victorinus l. 2. de Sacrament. part. 7. c. 3. ait pariter: *Sylveſter Papa* P. 460. B. *conſtituit, ut baptizatum Præsbyter in vertice chriſmate liniat, propter occaſionem*

nem tranſitus mortis: ne forte propter abſentiam Epiſcopi, & difficultatem eum conſequendi, ſine manus impoſitione baptizatum ab hac migrare contingeret. En unctio verticalis in Baptiſmo, quæ *manus impoſitio* appellatur a Ruperto & Hugone; atque in periculo mortis imaginem quamdam gerit impoſitionis manuum Epiſcopalis. Fatendum nihilominus, non ita uſu pervulgatam, ac receptam iſtam loquendi formam. Quid ita? quia manus impoſitio nunquam habita fuit pro materia vel cœremoniæ, qua, qui baptizatur, in vertice ungitur; vel extremæ infirmorum unctionis. Atque ut libere dicam, quod ſentio, hoc unum ab opinione Sirmondi nos revocat, quod vix cum illa ſtare, ac defendi poſſit veritas Sacramenti Confirmationis apud Græcos poſteriores, quos certum eſt; nullam habere manus impoſitionem confirmatoriam diſtinctam ab unctione chriſmatis: unde ſequitur, quod jam diximus, aut nullum eſſe apud Græcos hodiernos Confirmationis Sacramentum, quod falſum eſt; aut illud ſola unctione chriſmatis, excluſa manus impoſitione, perfici; quod cum Scriptura, Apoſtolorum, ac Eccleſiæ praxi, ac traditione conciliari non poteſt.

Quæres; an de fide ſit, utramque manus impoſitionem, ſive eam, quæ prævia eſt unctioni, ſive aliam, quæ ipſi conjuncta eſt, ad eſſentiam Confirmationis pertinere.

Reſp. ſilente hic Eccleſia, & fidem ipſam quoque ſilere. Utramque revera manus impoſitionem apud nos in uſu eſſe conſtat ex Ordine, ac Pontificali Romano; utramque rite obſervandam eſſe, poſtulat religio, ſecuritas, ac reverentia Sacramenti. An vero utraque eſſentialis Sacramento, dubium eſt, ac controverſum. Negare videtur Concilium Bituricenſe an. 1584. titulo de Confirmationis Sacramento can. 3. ubi nullam aliam in adminiſtratione hujus Sacramenti formulam præſcribit, præter iſtam: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris &c.* Affirmare econtra videtur tum Conc. Colonienſe an. 1536. c. 8. tum Moguntinum an. 1549. c. 17. & 18. ubi docet 1. *Sacramentum Confirmationis ex inſtitutione Chriſti & Apoſtolorum praxi, Eccleſiæ relictum eſſe*. 2. *inde Eccleſiam Catholicam Spiritum ſanctum per manus Epiſcoporum fidelibus tradendi normam accepiſſe*. 3. *hoc Sacramentum ab initio ſola manuum impoſitione exhibitum fuiſſe*. 4. *ſub ipſis temporibus Apoſtolorum, ex eorum traditione, adhibita chriſmatis unctione cœpiſſe conferri*. Requirit Concilium Moguntinum eam manuum impoſitionem quam Apoſtoli uſurparunt: atqui hoc ipſum Concilium docet, Apoſtolos ſola manuum impoſitione confirmaſſe. Tum denique Conc. Rhemenſe an. 1583. c. de Confirmatione, ubi ait effectum hujus Sacramenti, *nonniſi per impoſitionem manuum Epiſcopi* conferri nulla chriſmatis injecta mentione.

Tom. 15. Concil. p. 1088.

Tom. 14. Concil. p. 553. Ibid. pag. 676. & 677.

Tom. 15. Concil. p. 189.

Nos affirmanti ſententiæ, tanquam Antiquorum menti magis conformi, ultro adhæremus, ac manus impoſitionem, quæ initio ritus ab Epiſcopo fit, & tempore diſtincta eſt ab unctione, ad ſubſtantiam Sacramenti Confirmationis pertinere arbitramur.

Probatur ſecunda pars Concluſionis, nempe unctionem chriſmatis eſſentialem eſſe Sacramenti Confirmationis materiam.

Probatur ex conſtanti, ac perpetua Eccleſiæ, ac Ss. Patrum traditione ab ipſis Apoſtolis ad nos uſque derivata. Merito S. Auguſtinus Lib. 4. de Baptiſmo c. 24. ait: *Quod univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi Apoſtolica auctoritate traditum rectiſſime creditur.*

Cum ſupra probavimus veritatem ſeu exiſtentiam Sacramenti Confirmationis, nonnulla laudata fuere teſtimonia quæ unctionis neceſſariæ mentionem faciunt, eique virtutem tribuunt conferendi Spiritum ſanctum. Ita S. Irenæus, Tertullianus, S. Cyprianus, Cornelius S. Pontifex, Concilium Laodicenum, Concilium Arauſicanum I. S. Cyrillus Jeroſolymitanus, S. Ambroſius, S. Auguſtinus, Innocentius I. Gregorius. Verba ſuperius jam relata conſule, ne ſæpius eadem repetamus. Narrat Euſebius Hiſt. L. 3. capite 23. ex Clemente Alexandrino, hiſtoriam juvenis cujuſdam, quem S. Joannes Epiſcopo commendaverat, a quo juvenis ille *baptizatus eſt, & ſignaculo Chriſti communitus*. Signaculum porro illud ipſum eſt unctionis, ſeu Confirmationis Sacramentum. Tempore igitur Apoſtolorum unctio illa confirmatoria in uſu erat.

His addi poſſunt

Bibl oth. PP. To. 4. p. 307 A S. Pacianus tum Epiſt. 1. ubi Confirmationem appellat *chriſma*, ſicut Baptiſma *lavacrum*. Tum ſerm. de Baptiſmo, ubi ait *chriſmate ſuperinfundi Spiritum ſanctum*.

Ibid. p. 8. 37. A. Theodoretus L. 1. in Cantica, ubi ait, *eos, qui initiantur* (ſacro Baptiſmate) *veluti ſigno, ac nota quadam regia ſpiritalis unguenti chriſmate inunctos, ſub ea viſibili unguenti ſpecie inviſibilem ſanctiſſimi Spiritus gratiam ſuſcipere*.

Tom. 1. p. 1092. B. S. Leo Serm. de Nativitate Domini: *Renati*, inquit, *per aquam & Spiritum ſanctum, accepiſtis chriſma ſalutis, & ſignaculum vitæ æternæ*.

To. 1. p. 156. P. 84. B. Gregorius Turonenſis L. 2. Hiſt. c. 31. de Clodoveo Rege ſcribens, *Rex*, inquit, *omnipotentem Deum in Trinitate confeſſus, baptizatus eſt in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, delibutuſque ſacro chriſmate cum ſignaculo crucis Chriſti*.

Tom. 5. Conc. pag. 165. B. Synodus Hiſpalenſis an. 656. c. 7. *Præsbyteris*, inquit, *non licet nec chriſma conficere, nec chriſmate frontes baptizatorum ſignare*.

Superfluum videtur plura congerere ad rem claram, & uſu hodierno Eccleſiæ tam certam & conſtantem demonſtrandam: quapropter & Decretum Eugenii, & Synodus Tridentina Seſſ. 7. Can. 2. unius dumtaxat chriſmatis mentionem hic faciunt.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Altum eſt de unctione chriſmatis ſilentium, cum Scriptura memorat datum ab Apoſtolis Sacramentum Confirmationis, Act. 8. & 19.

Varia eſt, pro ſententiarum varietate circa materiam eſſentialem Confirmationis, ad iſtud argumentum reſponſio.

Reſpondent 1. nonnulli, unctionis confirmatoriæ fieri mentionem ſecundæ Corinth. 1. v. 21. & 22. *Qui autem*, ait Apoſtolus, *confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & qui unxit nos Deus, & qui ſignavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus noſtris*. Quem textum de Confirmatione interpretantur S. Ambroſius L. de his, qui initiantur c. 7. S. Chryſoſtomus, & Theodoretus in hunc locum, & S. Hilarius. Adducunt præterea & locum ex c. 2. v. 27. primæ Epiſtolæ S. Joannis, ubi dicitur: *Et vos unctionem, quam accepiſtis ab eo, maneat in vobis*; quæ verba de Sacramento Confirmationis exponit S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi myſtagogica 3. & S. Auguſtinus in hunc locum.

Reſpondent 2. alii cum Sirmondo, unctionem illam, de qua Apoſtolus, non externam eſſe, ſed internam, per diffuſam in cordibus Spiritus ſancti gra-

gratiam. Reſponſioni favet Synodus Moguntina paulo ante laudata, quæ aſſerit, Apoſtolos per ſolam manus impoſitionem Spiritum ſanctum dediſſe.

Reſpondent 3. alii, argumentum illud negativum ex ſilentio Scripturæ, nullius eſſe ponderis, cum alia poſitiva ſuppetunt ex conſtanti Eccleſiæ praxi, ac traditione, quæ altera eſt fidei noſtræ regula: certum quippe eſt, multa Chriſtum & Apoſtolos feciſſe, quæ in Libris ſacris exarata non ſunt, teſte S. Joan. c. 20. v. 30. Et vero multa credimus & obſervavimus in ipſa Sacramentorum adminiſtratione, quæ in Scripturis diſerte, ac clare expreſſa non legimus, v. g. inter baptizandum verba iſta eſſe pronuntianda: *Baptizo te in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*, infantes baptizandos eſſe; ratum eſſe Baptiſmum ab Hæreticis datum, quæ, ut alia bene multa ſola Traditione ad nos pervenerunt. Idem quoque judicandum de unctione ab Apoſtolis uſurpata, quamquam de illa ſileat ſacer Contextus; ſilendo enim eam non excludit; eo fere modo quo cum eadem Scriptura refert baptizatum a Philippo Eunuchum, poſtquam profeſſus fuit *ſe credere Filium Dei eſſe Jeſum Chriſtum*; alia neceſſaria, quæ tacet, non excludit, ſed ſupponit. *In eo quod ait: Baptizavit eum Philippus*, inquit S. Aug. L. de fide & operibus c. 9. *intelligi voluit impleta omnia, quæ licet taceantur in Scripturis gratia brevitatis, tamen ſerie traditionis ſcimus implenda.* *Tom. 6 p. 172. E.*

Reſpondent 4. alii, Apoſtolos ſola manus impoſitione dediſſe Sacramentum Confirmationis, pro libertate ſibi a Chriſto conceſſa, ut vel manus impoſitionem, vel unctionem, vel utramque ſimul pro materia Confirmationis adhiberent, cum alterutra ſufficiens ſit hujus Sacramenti materia. Ita Synodus Moguntina an. 1549. c. 18. Eſtius, & alii.

Inſtabis 1. Si Eccleſiæ Traditio tam conſtans, ac certa foret pro unctione confirmatoria, ac nos contendimus, de fide eſſet unctionem illam ad ſubſtantiam Sacramenti pertinere, nec cuiquam fas eſſet obloqui; atqui tamen multi ſunt inter Theologos, qui ſalva fide, volunt unctionem chriſmatis integrantem dumtaxat, ipſam vero manuum impoſitionem ſolam eſſentialem eſſe materiam Sacramenti Confirmationis. Ita Petrus Aureolus, Sirmondus, Sambovius antea citati.

Reſp. vulgo quidem conſentire inter ſe Theologos, ex Traditione Eccleſiæ perpetua neceſſariam eſſe unctionem in Confirmatione; ſed non conſentire de gradu, ſeu ſpecie neceſſitatis, quæ ex eadem Traditione colligi poteſt: alii enim neceſſitatem eſſentialem ſeu Sacramenti putant ſe in Traditione deprehendere, alii vero neceſſitatem dumtaxat uſus & præcepti Eccleſiaſtici, ad integritatem quidem, ſed non ad ſubſtantiam Sacramenti; circa quam controverſiam Eccleſia nihil hactenus pronuntiavit, ſive in Florentino, ſive in Tridentino Concilio. Non in Florentino: in Decreto quippe dicitur tantum, unctionem chriſmatis eſſe materiam Confirmationis; ſed non exprimitur, an ſit eſſentialis, an integrans: nemo vero ignorat, quæcumque de materia vel forma Sacramentorum eo in Decreto præſcribuntur, non pertinere ad eſſentiam vel ſubſtantiam eorum, aut ſaltem non eſſe fide certa, & definita. V. g. quando ait, unctionem debere fieri ex balſamo; materiam Sacramenti ordinis eſſe porrectionem inſtrumentorum: an inde merito concludi poteſt, ea pertinere ad ſubſtantiam illorum Sacramentorum, aut ſaltem iſtud de fide certum, ac definitum eſſe? minime profecto. Nihil pariter definitum habemus in Concilio Tridentino Seſſ. 7. Can. 2. Eo quippe Canone damnantur dumtaxat Novatores, qui affirmant *eos eſſe Spi-*

ritui ſancto injurios, qui chriſmati vim aliquam ſpiritualem adſcribunt: an autem chriſma illud ſit neceſſarium neceſſitate Sacramenti, minime decernit Synodus, cui ſemper ſolemne iſtud fuit, ne controverſias in Scholis agitatas dirimeret; ac definiret. In præſenti igitur quæſtione, ſalva fide, ſua unicuique relinquitur ſentiendi libertas.

Inſtabis 2. Etſi tota Traditio doceat aquam in calice Euchariſtico miſcendam eſſe vino, non tamen bene concluditur illam eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti; ergo idem de unctione confirmatoria ſentiendum.

Qui unctionem illam docent neceſſariam tantum eſſe ad integritatem Sacramenti, paritatem ultro admittunt.

Alii vero reſpondent, diſparitatem in eo eſſe, quod ea ipſa Traditio, quæ docet, aquam eſſe vino Euchariſtico miſcendam, docet etiam eam non eſſe neceſſariam neceſſitate Sacramenti, ſed tantum præcepti; ſiquidem ratam & validam habet Euchariſtiam in ſolo vino conſecratam: econtra Traditio docet unctionem & adhibendam, & neceſſariam eſſe ad ſubſtantiam Sacramenti, cum ipſi virtutem tribuat conferendi Spiritum ſanctum.

Inſtabis denique: Ss. Patres non raro meris Sacramentorum cæremoniis effectum ſpiritualem adſcribunt. Sic Tertullianus L. de Baptiſmo c. 7. & S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi myſtagogica 2. unctioni baptiſmali multam vim tribuunt. Non igitur cenſeri debet unctio neceſſaria & eſſentialis materia Confirmationis, eo quod Ss. Patres virtutem aliquam ſpiritualem ipſi attribuant. Reſp. nego conſeq. & parit. Diſparitas eſt, quia conſtanter & conceptis verbis Ss. Patres affirmant, per unctionem confirmatoriam, tanquam per verum Sacramentum, Spiritum ſanctum conferri. Conſule loca ſuperius citata. Unctioni vero baptiſmali hoc unum tribuunt, ut ſit nota regiæ, ac ſacerdotalis dignitatis, in qua virtutem aliquam ſpiritualem agnoſcunt quidem; at non ex opere operato, ſed ex opere tantum operantis.

De Canone Arauſicano. Objicies 2. cum Sirmondo famoſum canonem ſecundum Concilii I. Arauſicani an. 441. quo declaratur unctionem neceſſariam & eſſentialem non eſſe in Sacramento Confirmationis. Gravis circa hujus canonis & textum & ſenſum controverſia exarſit ann. 1631. inter Sirmondum inſignem e Societate Jeſu Theologum, & Petrum Aurelium, ſeu Sancyranum Abbatem. Controverſiæ occaſionem dedit Cenſura ſacræ Facultatis Pariſienſis, quæ inter plures alias iſtam propoſitionem notaverat: *Confirmatio Epiſcopalis, poſt inſtitutam præsbyteralem chriſmationem Baptiſmi, non eſt tam neceſſaria, quam fuit antea.* Hanc confirmare auctoritate Concilii Arauſicani I. cum tentaſſet ſub ementito nomine *Hermanni Loemelii*, unus e Societate Jeſu Theologus; Aurelius in *Vindiciis Cenſuræ Sorbonicæ adverſus ſpongiam Loemelii*, falſitatem propoſitionis aggreſſus, de canone illo Arauſicano prolixe diſputare cœpit, tum de textu, an particula negativa *non* legenda foret, ut contendit Sirmondus; an delenda, ut placet Aurelio: tum de ſenſu ipſo, ſeu explicatione canonis.

Lectio Sirmondi. Textus canonis, juxta lectionem Sirmondi, iſte eſt: *Nullus miniſtrorum, qui baptizandi recipit officium, ſine chriſmate uſquam debere progredi, quia inter nos placuit ſemel chriſmari. De eo autem, qui in Baptiſmate; quacumque neceſſitate faciente non chriſmatus fuerit, in Confirmatione Sacerdos commonebitur. Nam inter quoslibet chriſmatis ipſius nonniſi una benedictio eſt: non ut præjudicans quidquam, ſed ut non neceſſaria habeatur repetita chriſmatio.* (*Tom. 2. Conc. pag. 1447.*)

Aurelius vero detracta particula *non*, ſic legit poſtremam canonis par-

partem: *Nam inter nos chriſmatis ipſius nonniſi una benedictio eſt: ut non præjudicans quidquam, ſed ut neceſſaria habeatur chriſmatio repetita.* Lectio Aurelii.

Uterque vero, tum Sirmondus, tum Aurelius, lectionem ſuam, quæ vel ſupponit vel detrahit particulam *non*, confirmat auctoritate Codicum manuſcriptorum, vel editionum Conciliorum.

Sirmondus utroque Antirrhetico laudat Codices, Tilianum, Lugdunenſem, Rhemenſem, Victorinum, editionem antiquam Colonienſem, vetera Iſidori Exemplaria, in quibus legitur particula *non*.

Aurelius econtra opponebat vulgatas omnes, & antiquas Conciliorum editiones, quæ omnes particulam negativam noncontinent, tres Merlinianas, duplicem Binianam, Surianam, Crabbianam dupplicem, quæ ad marginem rejicit particulam negativam *non*. Gratianum *De Conſecratione*, diſt. 4. c. *Nullus*. Porro Auctores illarum editionum procul dubio ſuos Codices habuerunt ac conſuluerunt.

Hac porro ſuppoſita textus ac lectionis varietate & diſſonantia, textus ex ſenſu, non ſenſus ex textu æſtimari debet: atque æquitas, & ratio poſtulat, ut ille ſenſus alteri præferatur, qui ad mores, & diſciplinam ætatis Concilii Arauſicani, hoc eſt quinti ſæculi, magis accedere, & accommodatus eſſe videtur. Quis autem ille eſt? An qui Sirmondi? An qui Aurelii; en quæſtio.

Senſus igitur ac mens Sirmondi hæc eſt, unicam, eamque frontis chriſmationem in Baptiſmo fieri debere; ac conſequenter prohibere Concilium, ne miniſter baptizaturus ſine chriſmate progrediatur. Quod ſi caſu aliquo contigerit baptizatum chriſmate inunctum non fuiſſe, de hoc monendum Epiſcopum a quo chriſmetur, quia chriſmatis una eſt benedictio, ſive in baptiſmo ſive in Confirmatione: ita ut ſi quis in Baptiſmo chriſmatus fuerit, neceſſe non ſit eum iterum ab Epiſcopo chriſmari, *non præjudicans quidquam*, id eſt nullum inde damnum percipiens, *quia neceſſaria non habetur repetita chriſmatio*; ſed ſatis eſt, ſi per manus impoſitionem Epiſcopalem recipiat Spiritum Sanctum. Ex qua Sirmondi ſententia hæc ſequuntur, quæ ille ultro concedit ac fatetur. 1. unctionem verticis in Baptiſmo nondum ætate Concilii Arauſicani in uſu fuiſſe apud Gallos; ſed ſolam frontis unctionem. 2. frontis unctionem non pertinere ad eſſentiam Sacramenti Confirmationis, quod una manuum impoſitione eſſentialiter perficitur. 1. illam unctionem frontis nequidem fuiſſe Confirmationis cœremoniam, ſed tantum Baptiſmi, quam idcirco miniſter Baptiſmi ordinarius, Præsbyter, Diaconus, ex Officio conferebat. 4. ætate Concilii Arauſicani, quæ ſecunda eſt ex tribus quas diſtinguit Sirmondus, unctionem, & re, & tempore ſeparatam fuiſſe ab impoſitione manus. Senſus & expoſitio Sirmondi.

Verum multa hic Sirmondus gratis ſupponit, quæ prorſus falſa videntur.

I. Supponit unctionem verticis in Baptiſmo quinto ſæculo Gallis ignotam fuiſſe. Atqui tamen Concilium Vaſenſe II. ann. 442. can. 3. mandat *ut Præsbyteri per ſingula territoria a ſuis propriis Epiſcopis per annos ſingulos chriſma petant, appropinquante ſolemnitate Paſchali .... Optimum enim eſt, ut ipſe ſuſcipiat, qui in tradendo uſurus eſt*. Porro non in fronte, ſed in vertice unctio hæc peragebatur. *T. 3. Conc. p. 1447.*

II. Supponit unicam eſſe unctionem, eamque frontis, quæ a miniſtris Baptiſmi ordinariis ſolita eſſet diſpenſari; at id falſum, & repugnat tum Decreto Sylveſtri, quod in Pontificali refertur, tum Decreto Innocentii I. quo

T. 2. Conc. p. 1246. paucis ante Concilium Arauſicanum annis ſtatuerat: *ut Præsbyteris, ſeu extra Epiſcopum, ſeu præſente Epiſcopo baptizent, chriſmate baptizatos ungere liceat, ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum; non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum ſanctum.*

III. Supponit omiſſam in Baptiſmum verticalem unctionem ſuppleri non debere, *quia neceſſaria non eſt repetita chriſmatio*. Atqui manifeſte id repugnat communi Eccleſiæ diſciplinæ, quæ ſemper voluit omiſſas ex neceſſitate Baptiſmi cœremonias ſupplendas eſſe. Illuſtre nobis exemplum ſuppeditat Cornelius S. Pontifex in Epiſt. ad Fabium Antiochenum. Novatianum reprehendit, eo quod liberatus a morbo, propter quem in lecto baptizatus fuerat, reliqua non perceperat, quæ juxta Eccleſiaſticam regulam percipi debent; neque ab Epiſcopis conſignatus fuiſſet. Apud Euſeb. L. 6. Hiſt. c. 43.

IV. Falſo prorſus ſupponit Sirmondus, ætate Conc. Arauſicani Sacramentum Confimationis ſola manuum impoſitione ſine ulla unctione collatum fuiſſe, immo charitatis unctionem nequidem Confirmationis cœremoniam fuiſſe, ſed tantum Baptiſmi, atque tunc temporis unctionem, & re, & tempore ſejunctam fuiſſe ab impoſitione manus Epiſcoporum. His omnibus aperte repugnant, quæ paulo ante relata ſunt teſtimonia ex S. Irenæo, Tertulliano, S. Cypriano Cornelio S. Pontifice, Conc. Laodiceno, quibus certo conſtat unctionem ſimul, & manus impoſitionem, adhibitam fuiſſe in adminiſtratione Sacramenti Confirmationis.

Hactenus de ſenſu ſeu explicatione Sirmondi: Aurelius autem detracta particula negante *non*, agnoſcit unctionem frontis omnino neceſſariam ac eſſentialem eſſe Sacramento Confirmationis. In duobus dumtaxat a communi ſententia recedit. 1. Aſſerit unctionis verticalis in Baptiſmo uſum in Galliis non fuiſſe, ante Synodum Arauſicanam an. 441. Verum illius meminit Innoc. I. an. 416. verba mox relata ſunt, & S. Hieron. ætate ſua Præsbyteris ac Diaconis præceptam fuiſſe teſtatur in Dial. adverſus Luciferianos an. circiter 392. Hanc inſtituiſſe creditur Sylveſter S. P. ſub initio ſæculi quarti. 2. Affirmat Aurelius, Epiſcopos nuſquam ſolitos fuiſſe baptizatos ungere in vertice; quod ſi antequam conſignent in fronte, noverint omiſſam verticis unctionem, eam ipſi non ſupplent, ſed remittunt ad Præsbyteros, ab iis ſupplendam. Verum quis in animum ſuum facile induxerit; Epiſcopos, dum ſolemniter baptizabant, unctionem illam verticalem aut omiſiſſe aut conferre per ſe non potuiſſe? quaſi majus quidquam foret cœremoniam perficere, quam Baptiſmum ipſum.

Ex canone igitur Arauſicano expungenda particula *non*, qua expuncta, ſenſus canonis apertus eſt, facilis, ac cohærens cum diſciplina hujus temporis; atque objectio propoſita nulla eſt; immo canon ille concluſioni noſtræ pondus, & auctoritatem addit.

Objicies 3. Materia Sacramenti eſſentialis eadem eſſe debet ſpecie in utraque Eccleſia: ſed unctio, quam Græci adhibent, ſpecie differt ab unctione Latinorum. Græci quippe chriſma ſuum componunt ex diverſis herbis fragrantibus, ut legere eſt apud Goarium, cum olei, & vini quantitate non modica, iiſque omnibus ſimul concoctis: Latini vero ex oleo, & balſamo, iiſque non decoctis.

Reſp. Græcorum chriſma ſubſtantia non differre a chriſmate Latinorum: immixtio enim diverſorum aromatum naturam olei non immutat, in quo uno tota ſalva eſt unctionis materia eſſentialis ac neceſſaria.

Quæ

Quæres 1. quonam præciſe tempore incœperit uſus chriſmatis in Sacramento Confirmationis.

Reſp. 1. plane improbandam eſſe opinionem tum Alexandri Alenſis, qui chriſma inſtitutum fuiſſe exiſtimat a Concilio Meldenſi octavo ſæculo; tum Joannis de Bacone, qui originem illam refert ad Concilium quoddam Aurelianenſe initio ſexti ſæculi: namque vel ipſo ſecundo, tertio, quarto, & ſubſequentibus ſæculis: apud Irenæum, Tertullianum, Cyprianum Cornelium &c. Chriſmatis mentionem factam legimus, per quam baptizatis Spiritus Sanctus conferebatur.

Reſp. 2. uſum Chriſmatis ab Apoſtolis ipſis inductum fuiſſe: ea quippe, quæ Eccleſia in adminiſtratione Sacramentorum conſtanter uſurpat, quorum origo ac initium conſignari certo non poteſt, ex Traditione Apoſtolica deſcendere neceſſe eſt. Ita S.Aug. antea laudatus L. 4. de Baptiſmo c. 24. An vero Apoſtoli inter confirmandum chriſmate uſi fuerint, non conſentiunt Theologi. Affirmant nonnulli, negant alii: tum propter ſilentium Scripturæ, tum propter multitudinem eorum, quibus Apoſtoli manus imponebant, ut acciperent Spiritum Sanctum, quos omnes inungere difficile admodum & operoſum tunc temporis fuiſſet; tum denique quia potuerunt illi, Chriſto permittente pro temporis neceſſitate, ſolam uſurpare manus impoſitionem, injuncta tamen ſucceſſoribus lege, ut chriſmate deinceps uterentur.

Quæres 2. qua parte corporis fieri debeat unctio confirmatoria.

Reſp. in fronte. Innocentius I. in Epiſt. ad Decentium c. 3. duplicem diſtinguit unctionem, quæ ad Baptiſmum pertinet, & fit a Præsbyteris; alteram in fronte, quæ confirmatoria dicitur, ſolis Epiſcopis reſervata: *Nam*, ait S. Pontifex: *Præsbyteris, ſeu extra Epiſcopum, ſeu præſente Epiſcopo baptizent, chriſmate baptizatos ungere licet; ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum: non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis, cum tradunt Spiritum Sanctum*. Unctio porro baptiſmalis, de qua Innocentius, verticalis eſt, quæ nempe fit in vertice capitis, ut vulgo interpretantur Theologi. Scilicet *omnes Chriſtiani*, ait Innoc. III. *De ſacra unctione* cap. 1. *unguntur bis ante baptiſmum oleo benedicto, primum in pectore, deinde inter ſcapulas; & bis poſt Baptiſmum, ſcilicet chriſmate ſancto, primum in vertice, demum in fronte.* T. 2.Conc. p. 1146 C

Antiquiſſimum eſſe in Eccleſia unctionis confirmatoriæ uſum in fronte patet ex Tertulliano L. 3. c. Marc. c. 22. ubi *ſignaculum frontium* inter *Eccleſiarum Sacramenta* recenſet. Et Lib. de Præſcript. cap. 40. ait *dæmonem*, ad imitationem ritus Chriſtianorum, *ſignare etiam in fronte milites ſuos*. Patet ex can. 7. Concilii ſecundi œcumenici, quo injungitur, *ſancto chriſmate* frontem ungendam eſſe. Ex S. Cyrillo Jeroſolymitano Catech. 3. myſtag. *Chriſmate Chriſti*, ait, *frons & alii ſenſus corporis tui ſymbolice inunguntur*. Patet denique, ut alia plura mittamus, ex Sacramentario S. Gregorii: *Pontifex*, inquit, *tincto pollice in chriſmate, facit crucem in fronte unius, ſimiliter per omnes ſigillatim.* P.410.D. P.216.D. P.235.B. T. 3. pag 74. A.

Iſtud vero diſcriminis eſt inter utramque Eccleſiam, Græcam, & Latinam; circa unctionem confirmatoriam, quod Latini eam dumtaxat adhibent in fronte; Græci vero inungant, non tantum frontem, ſed oculos & nares, & os, & aures, & pectus, aliqui etiam & manus, & pedes. Sola autem unctio frontis eſſentialis eſt.

Quæres cur unctio confirmatoria fiat in fronte.

Reſp. cum S. Aug. in Pſ. 141. n.9. *Quia in fronte erubeſcitur* (verba

Tom. 4. p. 1583. E. ſunt S. Doctoris, *ille qui dixit: Qui me erubuerit coram hominibus, erubeſcam eum coram Patre meo, qui in Cœlis eſt: ipſam* (Crucis) *ignominiam quodammodo, quam Pagani derident, in loco pudoris noſtri conſtituit.*

S. Th. 3. p. q. 72. art. 9. in corp. varias rationes, quibus Veteres utuntur, complexus eſt: *Dicendum*, inquit, *quod in Sacramento homo accipit Spiritum Sanctum ad robur ſpiritualis pugnæ, ut fortiter, etiam inter adverſarios fidei, Chriſti fidem confiteatur. Unde convenienter ſignatur chriſmate ſigno crucis in fronte, propter duo, primo quidem, quia inſignitur ſigno crucis, ſicut miles ſigno ducis, quod quidem debet eſſe evidens, & manifeſtum. Inter omnia autem loca corporis humani, maxime frons manifeſta eſt, quæ quaſi nunquam obtegitur, & ideo linitur confirmatus chriſmate in fronte, ut manifeſte demonſtret ſe eſſe Chriſtianum: ſicut & Apoſtoli poſt acceptum Spiritum Sanctum ſe manifeſtaverunt, quia prius in cœnaculo latebant. Secundo, quia aliquis impeditur a libera confeſſione nominis Chriſti propter duo, ſcilicet propter timorem, & propter verecundiam. Utriuſque autem horum ſignum maxime manifeſtatur in fronte, propter duo, ſcilicet propter propinquitatem imaginationis, & propter hoc, quod ſpiritus a corde directe ad frontem aſcendunt: unde verecundati erubeſcunt, timentes autem palleſcunt. Et ideo in fronte ſignatur chriſmate, ut neque propter timorem, neque propter erubeſcentiam nomen Chriſti confiteri prætermittat.*

S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 3. myſtagogica, exponit pariter, cur non tantum frons, ſed & aliæ nonnullæ corporis partes ſacro chriſmate liniantur: *Frons*, inquit, *& alii ſenſus corporis tui ſymbolice inunguntur;* P. 235. B. *& corpus equidem iſto viſibili unguento perungitur, anima vero ſancto vivificoque Spiritu Sanctificatur. Ac primum quidem fronti illinitur, ut eum abſtergat a vobis pudorem, quem primus homo tranſgreſſor perpetuo circumferebat; ſimulque efficiat, ut poſſitis vultu non velato gloriam Dei intueri. Deinde vero aures unguntur, ut ad audiendum divina myſteria aures accipiatis* ∴ *Poſtea nares, ut divinum recipientes unguentum dicatis:* Chriſti gratus eſt odor Deo in his, qui ſalvantur. *Tum vero & pectus inungitur, ut induti thoracem juſtitiæ, fortiter adverſus inſultus diaboli conſiſtatis. Ut enim Salvator poſt Baptiſmum, & Spiritus Sancti adventum egreſſus in prælium devicit adverſarium; ſic & vos poſt ſacrum Baptiſmum, & chriſma myſticum, induti armis ſancti Spiritus adverſus oppoſitam vobis poteſtatem conſiſtitis, & preliamini, dicentes: Omnia poſſum in eo, qui me confortat, Chriſto.*

Quæres 3. an neceſſe ſit unctionem ad modum ſeu figuram Crucis adminiſtrari, & qua neceſſitate; an præcepti tantum, an etiam Sacramenti.

Reſp. 1. certum eſſe in utraque Eccleſia unctionem confirmatoriam in forma Crucis miniſtrari. Patet ex Ordine, & Pontificali Romano, & S. Aug. in Pſal. 141. & ex S. Thom. 3. p. q. 72. art. 9. &c. & certe vix ulla eſt Eccleſiaſtica cœremonia, quæ abſque ſigno Crucis perficiatur: *Quod* To. 3. p. 2. p. 80. E. *ſignum* ait S. Aug. Tract. 118. in Joan. *niſi adhibeatur, ſive in frontibus credentium, ſive ipſi aquæ, ex qua regenerantur, ſive oleo, quo chriſmate unguntur, ſive ſacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur.*

Reſp. 2. diſcordes eſſe Theologos, an hæc figura Crucis ad eſſentiam ritus, ſeu Sacramenti Confirmationis pertineat. Negat Cardinalis Aureolus L. 4. Sent. diſt. 1. q. 1. Econtra D. Thomas 3. p. q. 72. art. 4. S. Bonaventura in 4. diſt. 7. ar. 1. q. 1. ad 3. & 4. Alexander Alenſis 4. par. q. 9. membr. 2. parag. 2. videntur exiſtimare ſignum illud Crucis pertinere ad ſubſtantiam Sacramenti. Ratio eſt, quia hæc Crucis figura continetur in for-

mula

mula ipſa ſeu ſignificatione hujus Sacramenti, qua ſublata, formula hæc ſeu ſignificatio vera non eſſet. Quid enim ſignificat? non debere hominem baptizatum crucem Chriſti erubeſcere, imo aperta fronte eam conſtanter & intrepide profiteri. *Quia vero in fronte erubeſcitur*, ait S. Auguſtinus jam citatus in Pſal. 141. *ille qui dixit*: Qui me erubuerit coram hominibus, erubeſcam eum coram Patre meo, qui in Cœlis eſt: *ipſam crucis ignominiam quodam modo, & quam pagani derident, in loco pudoris noſtri conſtituit*. Et S. Th. mox citatus: *Ideo*, inquit, *in fronte ſignatur chriſmate, ut neque propter timorem, neque propter erubeſcentiam nomen Chriſti confiteri prætermittat*. Et Eugenius in Decreto toties laudato: *Ideo*, inquit, *in fronte, ubi verecundiæ ſedes eſt, confirmandus inungitur, ne Chriſti nomen confiteri erubeſcat, & præcipue crucem ejus, qui Judæis eſt ſcandalum, Gentibus autem ſtultitia, ſecundum Apoſtolum; propter quod ſigno crucis ſignatur*. *Tom. 13. Conc. pag. 536. D.*

De confectione, conſecratione, & applicatione chriſmatis.

Opiniones Scholaſticorum.

Non moror hic, nec Hæreticorum blaſphemiam, qui chriſmatis unctionem & conſecrationem, magicam excantationem, per ſummam impietatem appellant; nec Græcorum ſchiſmaticorum calumniam, qua nono ſæculo Latinos traducebant, quaſi chriſma conficerent ex aqua fluminis: quam calumniam propulſarunt Nicolaus I. Epiſtola 70. ad Epiſcopos Galliæ, & Ratramus L.4. c.7. Operis quod occaſione iſtius Epiſtolæ, juſſu Epiſcoporum Galliæ, adverſus Grecos edidit. Noſtrorum dumtaxat Scholaſticorum circa propoſitum articulum varias exhibeo ſententias.

Sunt qui volunt balſamum neceſſarium eſſe neceſſitate Sacramenti. Ita Ægidius Coninck, Gamachæus, Yſambertus 3. p. S. Thomæ ad qu. 72.

Sunt econtra qui neceſſarium tantum dicunt ex præcepto & uſu Eccleſiæ. Ita Cajetanus in 3. partem S. Th. q. 72. art. 2. Scotus in 4. diſt. 7. art. 2. Eſtius in 4. diſt. 4. paragr. 8.

Pariter circa benedictionem chriſmatis factam ab Epiſcopo diſſentiunt. Aliqui putant eam ad ſubſtantiam Sacramenti pertinere, ut Coninck, Yſambertus: ali volunt eam dumtaxat eſſe neceſſariam ex præcepto, non quidem divino, ſed Eccleſiaſtico. Ita Paludanus in 4. diſt. 7. qu. 4. art. 1. Cajetanus loco citato art. 3. Dicunt alii ſtare Sacramentum abſque omni prævia chriſmatis conſecratione, quam opinionem Eſtius tribuit Franciſco a Victoria, & Emmanueli Sa. Iſta vero ſententia non videtur alia eſſe, quam ſecunda mox dicta.

Denique circa ipſam applicationem chriſmatis in ſignum Crucis, adhuc diſcordes ſunt, ut jam obſervavimus. Aliqui videntur æſtimare modum illum chriſmandi per ſignum Crucis, neceſſarium eſſe neceſſitate Sacramenti, ut Soto in 4. diſt. 7. art. 4. Alii vero negant, ut Aureolus. Aliqui putant eſſe de neceſſitate Sacramenti, quod unctio fiat in fronte, ut Gregorius de Valentia; Franciſcus vero de Victoria id negat. His ita præmiſſis, Articulum hunc nonnullis interrogationibus, ac reſponſis abſolvemus.

Quæres itaque 1. quid ſit chriſma.

Reſp. juxta vim nominis idem eſſe ac unguentum, derivatur enim a verbo χρίω, *ungo*. Unde Innocentius I. in Epiſtola ad Decentium, materiam

un-

unctionis infirmorum, quæ ſolo conſtat oleo abſque balſamo, chriſma nominat. In uſu autem Eccleſiaſtico, chriſma ſignificat aliquem unguenti ſpeciem ex oleo, & aliis quibuſdam odoriferis conflatam, ad materiam Sacramenti Confirmationis deſtinatam, neceſſariam ſeu ex præcepto, ſeu ex natura ipſius Sacramenti.

Quæres 2. ex quibus conſtet chriſma apud Græcos.

Reſp. Græcos præter oleum, & balſamum, triginta quinque genera aromatum ſeu herbarum fragrantis odoris admiſcere, una cum vini non exigua quantitate, de qua mixtione legi poſſunt Haberti Vabrenſis Epiſcopi, & Goarii notæ ad hunc Euchologii locum.

Quæres 3. ex quibus conficiatur chriſma apud nos.

Reſp. confici *ex oleo, quod nitorem conſcientiæ; & ex balſamo, quod odorem bonæ famæ ſignificat*, ait Eugenius in Decreto. Ita S. Gregorius in ſuo Sacramentario, & omnes Libri Rituales, & Auctores, qui de divinis Officiis ſcripſere. S. Th. 3. p. q. 72. ad 3. docet oleum illud debere exprimi ex olivis, neque ſufficere oleum nucum, amygdalorum, aut aliud ſimile; quia ſolum oleum ex olivis expreſſum vere & proprie oleum dicitur.

Quæres 4. an balſamum ſit neceſſarium in Confirmationis materia, neceſſitate Sacramenti.

Reſp. negative. 1. quia Veteres ſæpiſſime ſolius olei mentionem faciunt ver. gr. Tertullianus, Cyprianus, Concilium Laodicenum, Ambroſius, Auguſtinus. 2. quia chriſma, de quo tam frequenter Veteres, ſæpe ſimplex oleum ſignificat, ut patet ex Innocentio I. qui oleum infirmorum appellat chriſma. 3. quia ita docet Innocentius III. cap. *Paſtoralis. De Sacramentis non iterandis*, ubi conſultus an iteranda foret confirmatio ſolo oleo collata, abſque balſamo, reſpondet *nihil eſſe iterandum, ſed caute ſupplendum id, quod incaute fuerat omiſſum*. Atqui ſi nullum fuiſſet Sacramentum abſque balſamo, non tantum ſupplendum fuiſſet, quod defuerat, ſed etiam omnino iterandum, cum parte eſſentiali caruiſſet. 4. denique, quia non magis admixtio hæc balſami videtur pertinere ad ſubſtantiam Sacramenti; quam admixtio triginta quinque ſpecierum aromatum apud Græcos: atqui iſta procul dubio non eſt eſſentialis: ergo &c.

Et certe Chriſtus, qui voluit Sacramenta prompta & facilia eſſe ſalutis noſtræ ſubſidia, voluit conſequenter ea rebus facilibus, & obviis conſtare: atque Hæreticis, cum ad nos redeunt, vix ſuaderi poterit Confirmationem verum eſſe Sacramentum (in quo tamen uno inſiſtendum eſt) ſi ab illis obtinere volueris, balſami, & aliorum aromatum mixtionem ad eſſentiam hujus Sacramenti pertinere.

Neque contrarium definivit Eugenius in ſuo Decreto: tum quia tantum ait chriſma debere confici ex oleo & balſamo, non explicando nec ſtatuendo an balſamum neceſſarium ſit neceſſitate Sacramenti, an vero præcepti, & uſus Eccleſiaſtici: tum quia neminem latet, quæcumque eo in Decreto præſcribuntur circa materiam aut formam Sacramentorum, non eſſe ad ſubſtantiam Sacramentorum neceſſaria; v. g. aquam debere vino calicis Euchariſtici miſceri: id quidem verum eſt, ſed an pertinet ad eſſentialem materiam calicis Euchariſtici? minime. Similiter agendo de verbis conſecrationis, refert Eugenius ea omnia, quæ in Eccleſia Latina proferri ſolent, quæ tamen omnia, & ſingula verba non ſunt abſolute neceſſaria ad eſſentiam conſecrationis.

Quæ-

Quæres 5. an antiqua ſit illa balſami cum oleo Confirmationis mixtura.

Reſp. illius apud Latinos mentionem non occurrere ante ſextum ſæculum, quo floruit S. Gregorius Magnus, qui in ſuo Sacramentario mixtionem hanc commendat, ſicut & Gregorius Turonenſis Lib. 4. de Gloria Martyrum, & alii ſubſequentes Scriptores.

Neque eſt, quod opponas 1. Epiſtolam Fabiani S. Pontificis tertio ſæculo, in qua docet mixtionem hanc a Chriſto eſſe inſtitutam.

Namque quis vel leviter eruditus jam ignorat, Epiſtolas Ss. Pontificum ante Siricium, ſi quædam exceperis fragmenta a Veteribus relata, ſuppoſititias eſſe & adulterinas, quæ continent res a moribus & diſciplina ætatis, in qua ſcriptæ ſupponuntur, omnino alienas?

Neque eſt 2. quod dicas, quarto deſinente ſæculo, idolorum Sacerdotem, cum ad votum Juliani apoſtatæ ſolita incantamenta peragere non poſſet, exiſtimaretque ſe alicujus Chriſtiani præſentia cohiberi, Imperatori dixiſſe: *Require, Imperator ſacratiſſime, quis adeſt ablutus, balſamo unctus; & abſcedat*. Quo ſermone commotus Julianus dixit: *Quis eſt hic numinibus noſtris contrarius, ac Religionis Chriſtianæ ſocius, qui frontem chriſmatis inſcriptione ſignatam ferat?* Ita refert Gregorius Turonenſis L. 1. de Gloria Martyrum c. 41. Quarto igitur ſæculo balſamum uſurpabatur a Chriſtianis in Sacramento Confirmationis. *Greg. Turon p. 768. A.*

Non eſt, inquam, quod hoc opponas. Namque Gregorius Turonenſis pro more ætate ſua recepto, ſacerdotem illum idolorum loquentem induxit, adeoque unctionis & balſmi mentionem facit, quia, qua vivebat ætate, hoc eſt ſexto ſæculo, balſamum oleo Confirmationis admiſcebatur. Et certe Prudentius, ex quo hiſtoriam illam hauſit Gregorius, de ſolo chriſmate loquitur, nulla de balſamo injecta mentione.

Neque dicas 3. S. Cyprianum in Sermone de unctione, illius balſami meminiſſe: namque compertum eſt apud omnes, Sermonem hunc non eſſe S. Cypriani, ſed Arnoldi Bonæ vallis, vel alterius Cypriano longe recentioris.

Reſp. 2. apud Græcos veteres altum quoque eſſe ſilentium de mixtione balſami & aliorum aromatum in oleo Confirmationis. Sanctus quidem Juſtinus Dial. cum Tryphone pag. 313. mixtionis hujus meminit, ſed eo loci de Sacramento Confirmationis ne cogitat quidem, ut legenti patebit. S. pariter Dionyſius, ſeu quiſquis Auctor eſt Libri de Eccleſiaſtica Hierarchia cap. 4. de illa mixtione loquitur: verum ex hoc ipſo probant eruditi, Librum hunc non eſſe Dionyſiii Areopagitæ, ſed Auctoris longe poſterioris, utpote qui contineat ritus ætate Dionyſii incognitos. Unde de illa mixtione tacent Ss. Baſilius, Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi quarta myſtagogica, quæ tota eſt de chriſmatis expoſitione, S. Chryſoſtomus, Theodoretus, Cyrillus Alexandrinus &c.

Quæres 6. an neceſſaria ſit chriſmatis benedictio per Epiſcopum facta; & an valeret chriſma per ſimplicem Sacerdotem benedictum.

Reſp. ad primum, benedictionem chriſmatis factam ab Epiſcopo, & neceſſariam eſſe, & antiquam, quia Veteres ſive Latini ſive Græci illam exigunt & commendant. Ita Tertull. L. de Baptiſmo, ubi *benedictam* appellat *unctionem* S. Cyprianus Epiſt. 70. ubi ait, *oleum in altari ſanctificari*; Optatus L. 7. Innocentius I. Epiſtola ad Decentium, S. Aug. Tract. 118. in Joan. *Quid eſt*, inquit, *quod omnes noverunt, Signum Chriſti, niſi crux Chriſti? Quod ſignum niſi adhibeatur ſive frontibus credentium, ſive ipſi aquæ, ex qua regenerantur*, *Tom. 3. p. 2. p. 802. B.*

rantur, ſive oleo, quo chriſmate unguntur, ſive ſacrificio, quo aluntur, nihil eorum rite perficitur. Idem præcipit Eugenius IV. in Decreto. Græci pariter hanc benedictionem chriſmatis commendant; S. Cyrillus Catecheſi *3.* S. Baſilius Lib. de Spiritu Sancto c. 27. & omnes eorum Libri Rituales.

Reſp. ad ſecundum, conſecrationem ſeu benedictionem chriſmatis neceſſariam non eſſe neceſſitate Sacramenti, quia talis neceſſitatis nullum ſatis firmum ex Traditione proferri poteſt argumentum. Et vero licet aqua baptiſmalis debeat prius ex uſu Eccleſiæ conſecrari, & benedici, valida tamen eſt materia Baptiſmi ſine tali conſecratione. Neque uſus Eccleſiæ contrarium evincit: namque ex ipſo uſu ac Traditione Eccleſiæ certum eſt, aquam in calice Euchariſtico miſcendam eſſe; neque tamen hæc mixtio pertinet ad eſſentiam conſecrationis calicis.

Reſp. ad tertium, chriſma per ſimplicem Sacerdotem conſecratum non valere, ſi prohibeat Eccleſia; accedente vero ejus licentia, valere, quia conſecratio hæc juris eſt damtaxat Eccleſiaſtici, non divini.

Prior reſponſionis pars probatur ex l. 7. Capitularium Caroli Magni c. *329.* ubi chriſma confectum a Corepiſcopis declaratur non eſſe pro Sacramento habendum, quia Corepiſcopi non ſunt veri Epiſcopi. Idem colligitur ex Concilio Catthaginenſi II. & III. & Innocentio I.

Poſterior pars probatur ex Conc. Toletano I. can. 20. ubi ſic legimus: *Quamvis pene ubique cuſtodiatur, ut abſque Epiſcopo chriſma nemo conficiat, tamen quia in aliquibus locis vel Provinciis Præsbyteri dicuntur chriſma conficere, placuit ex hac die nullum alium niſi Epiſcopum chriſma conficere*. Quo loco Concilium non declarat irritam conſecrationem chriſmatis factam a Præsbytero ante prohibitionem; neque ad jus divinum recurrit, ſed ad uſum, & conſuetudinem Eccleſiæ.

Tom. 2. p.1226.D.

Quæres 7. qui ſint ritus præcipui conſecrationis chriſmatis.

Reſp. 1. prioribus ſæculis licitum fuiſſe Epiſcopis omni die chriſma conficere, ut colligitur ex Concilio Toletano I. can. 20. poſtea vero unicam huic conſecrationi faciendæ diem aſſignavit Eccleſia, nempe feriam quintam majoris hebdomadæ, ut conſtat ex uſu Eccleſiæ hodierno.

Reſp. 2. in conſecratione chriſmatis iſtos præſertim ritus obſervari.

I. Funduntur preces, juxta iſtud Apoſtoli 1. ad Timoth. 4. v. *6. Omnis creatura Dei ſanctificatur per verbum Dei, & orationem*.

II. Fit ſignum crucis ſuper oleum, & balſamum; ſine illo enim nihil poſſe conſecrari docent S. Chryſoſtomus Hom. 4. in Matth. & S. Auguſt. Serm. 181. de tempore & Tract. 118. in Joan.

III. Epiſcopus halat aliquoties ſuper ampullam chriſmatis, quam cœremoniam immerito ſugillant Novatores, quaſi quid ſuperſtitioſum contineret: eſt enim ſancta, & antiqua apud S. Gregorium in Sacramentario, & in Ordine Romano; & ſignificat, ait Amalarius l. 1. c. 12. *ipſum Spiritum Sanctum, qui per Confirmationem confertur*.

IV. Chriſma confectum ſalutatur ab Epiſcopo & Præsbyteris in hunc modum: *Ave ſanctum chriſma*. Antiqua pariter eſt hæc ſalutatio, cujus mentio fit in Ordine Romano, & apud Amalarium. Neque eſt quod Novatores ſalutationem hanc tanquam veram adorationem idololatricam traducant; ſiquidem non abſoluta eſt, neque ad ipſum chriſma in ſe phyſice ſpectatum refertur; ſed ad Chriſtum, cujus ſymbolum eſt, ad quem directe ac primario obſequium iſtud tendit. Neque vero inuſitatum eſt apud Veteres, in ſignum lætitiæ, & gratula-

tulationis res ſenſu deſtitutas ſalutare. Sic B. Andreas videns Crucem ait: *Salve Crux*. Sic Fortunatus ſalutat diem feſtum Reſurrectionis, *Salve*, inquit, *feſta dies, toto venerabilis ævo*. Sic ſancta Paula ſalutavit Bethleem, cum eam primo vidit, referente S. Hieronymo, Epiſtola de ejus obitu.

V. Denique, Præsbyteri Parochiarum a proprio Epiſcopo, non a viciniore, ſacrum chriſma quotannis petere tenebantur. Ita colligitur ex Conc. Liptinenſi, ex Vaſenſi can. 3. & Antiſſiodorenſi can. 6. Quod autem ſupereſt veteris chriſmatis, ex uſu & praxi Eccleſiæ comburi debet. Severe autem cautum eſt, ne quid Epiſcopi a Præsbyteris exigant aut accipiant pro balſamo emendo ad conficiendum chriſma. Ita in Conc. Cabillonenſi II. can. 16. Aquiſgranenſi II. can. 5. Meldenſi can. 45. Barcinoneſi cap. 2. Toletano XI. cap. 8.

ARTICULUS QUARTUS.

De forma Sacramenti Confirmationis.

CErtum eſt apud omnes, formam Sacramenti Confirmationis poſitam eſſe in verbis quæ pronuntiat Epiſcopus, dum illud adminiſtrat. *Accedit verbum ad elementum*, ait S. Auguſt. *& fit Sacramentum*. Non omnes autem conſentiunt in illis verbis aſſignandis. Epiſcopus dum manus imponit, ſeu extendit verſus confirmandos, orat, ut invocet Spiritum ſanctum; Oratio autem illa his verbis concepta refertur in Pontificali Romano: *Omnipotens ſempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos ex aqua & Spiritu ſancto; quique dediſti eis remiſſionem omnium peccatorum; emitte in eos ſeptiformem Spiritum tuum ſanctum paraclitum de cœlis.* In Sacramentario S. Gregorii p. 72. & Ordine Romano hæc adduntur: *Spiritum ſapientiæ & intellectus, Spiritum conſilii, & fortitudinis, Spiritum ſcientiæ & pietatis: adimple eos ſpiritu timoris tui, & conſigna eos ſigno crucis in vitam propitiatus æternam. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum &c.* Qua expleta Oratione, Pontifex tincto in chriſmate pollice, efformat in fronte ſignum Crucis, dicens: *Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis; in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.* Forma Confirmationis apud Latinos.

Apud Græcos hunc ritum confirmandi refert Goarius in Euchologio pag. 355. 2. col. *Dominum precemur. Benedictus es Domine Deus omnipotens .. qui & nunc recens illuminatum ſervum tuum per aquam & Spiritum, peccatorum ſponte atque etiam indeliberate commiſſorum remiſſione ei conceſſa, regenerare voluiſti: ipſe, Domine Rex omnium benigne, ſignaculum doni ſancti & omnipotentis & adorandi tui Spiritus, & ſancti corporis & prætioſi ſanguinis Chriſti tui communionem ei largire. In ſanctitate tua cuſtodi illum, in vera fide confirma, a maligno, & omnibus ejus aſtutiis erue &c.* qua Oratione terminata, baptizatum ſancto unguento ungit, Crucis ſignum faciens in fronte, & in oculis, & in naribus, & in utraque aure, & in pedibus dicens: *Signaculum doni Spiritus ſancti*. Manifeſtum eſt ex iſto utriuſque Eccleſiæ ritu adminiſtrandi Sacramenti Confirmationis, eamdem prorſus eſſe quoad ſenſum utroque Confirmationis formam: hoc unum dicrimen eſt, quod apud Latinos Oratio immediate juncta ſit cum impoſitione ſeu extenſione manuum; apud Græcos vero nulla legatur manus impoſitio ſeparata & ſejuncta ab unctione. Forma Confirmationis apud Græcos. *Goarius ibid. pag. 356.*

Controverſia igitur movetur inter Theologos, quibus in verbis poſita ſit eſſentialis, ac neceſſaria forma Confirmationis. An illa Oratione quam Epiſcopus manus extendens pronuntiat; an in verbis, quæ profert dum

fron-

frontem baptizati chriſmate inungit; an in Oratione ſimul & illis verbis, ita ut ex duplici forma partiali & inadæquata una exſurgat totalis & adæquata; ſicut ex duplici materia inadæquata & partiali, manus ſcilicet impoſitione, & unctione, unam totalem componi diximus. Circam quam controverſiam Novatores errant, noſtri vero Theologi, ſalva & integra fide, in varias opiniones abeunt.

Error Novatorum.

Novatores Lutherani & Calviniſtæ circa formam Sacramenti Confirmationis errant, ac nobis turpiter imponunt.

I. Ex Lutheranis Kemnitius in 4.p.examinis Conc. Trid. formam iſtam, *Signo te ſigno crucis &c.* explodit, ac ſugillat tanquam novam, ac recentem, cujus nulla mentio nec in Scripturis, nec in antiquis Scriptoribus; quæ tota conficta videtur a neſcio quo ex iſtis Ambroſii verbis in Libro de iis, qui initiantur c. 7. *Serva quod accepiſti, ſignavit te Deus Pater, confirmavit te Chriſtus Dominus.*

P. 573. Calvinus L. 4. Inſt. c. 19. parag. 5. *Peragitur*, ait, *Confirmatio hac verborum formula: Conſigno te ſigno crucis &c. Pulchre hæc omnia, & venuſte, ſed ubi Dei verbum, quod Spiritus ſancti præſentiam hic promittat? Ne jota quidem obtendere poſſunt. Unde ergo nos certiores facient chriſma ſuum vas eſſe Spiritus ſancti? Videmus oleum, craſſum ſcilicet & pinguem liquorem, præterea nihil. Accedat, inquit S. Auguſtinus, verbum ad elementum, & fiet Sacramentum. Hoc, inquam, verbum proferat, ſi quicquam nos intueri in oleo volunt aliud, quam oleum.*

Idem ſentit Dallæus L. 1. de Confirmat. cap. 2. *Forma hæc*, inquit, *Signo te ſigno crucis &c. ab Evangelica majeſtate, gravitate atque genio tantum diſtat, quam cælum a terra.*

Marcus Antonius de Dominis inſignis apoſtata Lib. 5. de Republ. Chriſtiana cap. 5. num. 44. probat orationem non poſſe eſſe formam Sacramenti, *quia oratio impetrat gratiam ex opere, quod ajunt, operantis; at formæ Sacramentorum eam conferunt ex opere operato.*

II. Novatores, ut facilius ſimplicioribus illudant, ac fucum faciant, nobis imponunt, ac fingunt formam Sacramenti Confirmationis apud nos nullatenus in oratione poſitam eſſe, ſed in ſolis iſtis verbis: *Signo te ſigno crucis &c.* idque noſtris tam ex fide certum, ac exploratum eſſe, ut ea ſalva nemini liceat aliter ſentire, ac docere; at imponunt, ut mox patebit.

Opiniones Scholæ.

Noſtri vero Scholaſtici conſtanter quidem docent, aliquam eſſe Sacramenti Confirmationis eſſentialem & neceſſariam formam; ſed in ea aſſignanda non una eſt eorum opinio.

Qui pro materia eſſentiali Confirmationis ſolam aſſignant unctionem, in qua manus impoſitionem confundunt, ii pro forma eſſentiali adæquata iſta dumtaxat agnoſcunt verba: *Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis,*
P. 77. C. *in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti*: vel iſta apud Græcos, *Signaculum dent Spiritus ſancti*. Ita S. Th. 3. p. q. 72. art. 3. Eſtius in 4. diſt. 7. parag. 10. Bellarm. L. 2. de Sacram. Confirm. c. 10. Maldonatus Tract. de Confirm. qu. 2. ubi ait formam iſtam *ſemper in uſu fuiſſe, cujus origo ſeu initium reperiri non poteſt*, & alii fere omnes qua veteres, qua recentiores Scholaſtici, manus vero impoſitionem unctionis præviam, meram dicunt eſſe cœremoniam.

Inter

Inter iſtos vero Theologos nonnulli ſunt, qui poſt Bellarminum, ajunt in verbis mox citatis tacitam includi orationem, quamquam verba hæc: *Signo te confirmo te*, abſoluta ſint; atque ita conciliant & Scripturam & Veteres, qui formam Sacramenti Confirmationis in oratione, qua invocatur Spiritus ſanctus, collocare videntur. Ita Petrus Aurelius in Orthodoxo adverſus Sirmondi Antirrheticum 2. in c. 7. pag. 568. Rurſus litigant inter ſe de neceſſitate exprimendi nomen Patris & Filii & Spiritus ſancti in forma adducta. Sunt qui cum Armacano ſeu Richardo Radulpho Archiepiſcopo Armacano, qui obiit an. 1359. Lib. 9. adverſus Armenos c. 12. & Soto in 4. diſt. 7. art. 4. putant id ad ſubſtantiam Sacramenti pertinere; quam opinionem tutiorem quidem, licet oppoſitam probabilem, judicat Eſtius. Alii negant invocationem hanc Trinitatis pertinere ad ſubſtantiam formæ Confirmationis. Sunt qui exiſtimant neceſſarium eſſe exprimere actum perſonæ confirmantis, & perſonæ confirmatæ; atque propter defectum hujus expreſſionis ſuſpectam habent formam, Græcorum. Ita Yſambertus ad 3. par. q. 72. diſt. 4. art. 3. Sunt denique, qui exiſtimant eſſe de fide formam Confirmationis eſſe poſitam in verbis adductis. Ita Suar. in 3. par. S. Th. qu. 72. art. 4. diſp. 33. ſect. 5.

II. Qui contendunt ſolam impoſitionem manus eſſe materiam eſſentialem & neceſſariam Confirmationis, & unctionem eſſe partem dumtaxat integrantem, ii formam ejuſdem eſſentialem reponunt in ea Oratione, quam Pontifex dum manum extendit verſus confirmandos, fundit ad invocandum Spiritum ſanctum: iſta vero verba: *Signo te, confirmo &c.* quæ dixit Pontifex, dum frontes ſingulorum inungit, ad integritatem ſolummodo accidentalem Sacramenti, & ad majorem effectus ipſius ſignificationem pertinere contendunt. Ita Sirmondus, Sambovius, Morinus, qui L. 8. de Pœnit. cap. 16. num. 5. putat antiquitus in Confirmationis adminiſtratione ſolam orationem in uſu fuiſſe; poſtea vero, ab annis nongentis, viſum fuiſſe in chriſmatis unctione aliquid pronuntiare.

III. Qui exiſtimant & manus impoſitionem, quæ initio ritus adminiſtrationis Confirmationis fit, & unctionem, eſſe partes eſſentiales, ſed inadæquatas hujus Sacramenti, ii quoque volunt & orationem, quæ impoſitioni manus; & iſta verba: *Signo te, confirmo te &c.* quæ unctioni reſpondent, formam eſſe partialem eſſentialem, atque ex utraque tum materia, tum forma exſurgere perfectum & integrum eſſentialiter Sacramentum Confirmationis.

IV. Sunt qui de forma Confirmationis idem ſentiunt, quod de materia; Chriſtum nempe in genere dumtaxat, non in ſpecie, ac ſigillatim deſignaſſe materiam & formam Sacramenti Confirmationis, relicta Eccleſiæ ſuæ libertate quam vellet pro temporum opportunitate aptiorem eligere ac uſurpare; eaque libertate Eccleſiam uſam fuiſſe, cum manus impoſitionem & orationem, exemplo Apoſtolorum, adhibuit pro materia & forma Confirmationis; uſque ad ſeptimum vel octavum ſæculum, quo unctio chriſmatis pro materia, & verba iſta: *Signo te, confirmo te &c.* pro forma introducta fuerunt. Jam obſervavimus commodam fore, ac Theologorum diſſidiis circa rem præſentem componendis aptiſſimam iſtam ſententiam: verum hoc habet difficile, tum quod non ſatis firmis nixa videatur fundamentis, tum quod ſubſtantiam Sacramentorum, in quam Eccleſia nullam poteſtatem habet, variis mutationibus obnoxiam faciat.

Ex illa porro ſententiarum varietate, ac diſcrepantia facile intelligitur

præ-

Præſens controverſia ad fide non pertinet.

præſentem quæſtionem ad fidem non pertinere, quæ nullo in Concilio generali definita legitur.

Non in Tridentino, in quo materiæ vel formæ Sacramento Confirmationis eſſentialis, nulla prorſus mentio.

Non in Florentino. In Decreto quidem Eugenii ſeu Inſtructione Armenis data, dicitur: *Secundum Sacramentum eſt Confirmatio: cujus materia eſt chriſma &c. forma autem eſt, Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.* Verum 1. Non definit nec determinat Eugenius, an ſit materia & forma eſſentialis, an tantum integrans, an neceſſaria neceſſitate tantum uſus, ac præcepti, an vero Sacramenti. 2. Fatentur omnes fere Theologi, ſicut jam obſervavimus, nonnulla eo in Decreto contineri circa materiam Confirmationis, circa balſamum, ejuſque compoſitionem, ſicut & circa materiam ſacræ Ordinationis, quæ ad fidem non pertinent, ſed ad Scholæ controverſiam. 3. Decretum illud vim definitionis ſeu decreti totius Concilii Florentini non habere; editum quippe fuit Decretum illud Florentiæ, iam diſſoluto Concilio, quod pro unione Latinorum & Græcorum celebratum fuerat. Armeni quippe, quos Eugenius de fide, ac doctrina Latinorum inſtruit, Florentiam non appulerunt, niſi poſt abſolutam & ſubſcriptam Synodum; ac Decretum Eugenii poſt diſceſſum Græcorum, anno nempe 1439. decimo Kal. Decemb. editum fuit. Quapropter cum ſub finem illius dicitur: *Datum Florentiæ in publica Seſſione ſynodali ſolemniter in Eccleſia majori celebrata*: de ſolis dumtaxat Occidentalibus Epiſcopis intelligi iſtud debet, qui Florentiæ, Præſide Eugenio, congregati fere annis duobus remanſerunt. Nonnulli quidem inter noſtros exiſtimant, dictam formulam: *Signo te, confirmo te*, pertinere ad fidem, ut Scotus in 4. diſt. 7. art. 1. Dominicus Soto in 4. diſt. unica art. 4. Gregorius de Valentia Tom. 4. diſp. 5. q. 1. pun. 1. Verum fidei noſtræ doctrina, non ex privatorum placitis, ſed ex publicis Eccleſiæ decretis, ac definitionibus æſtimari debet. His præmiſſis ſit

Tom. 13. Conc. p. 536. A.

CONCLUSIO.

Oratio quæ præcedit unctionem, & verba, quæ illam comitantur, ſunt, tum apud Græcos, tum apud Latinos, adæquata & totalis forma Sacramenti Confirmationis.

Oratio eſt forma Confirmationis.

Prima pars, quæ orationem ſpectat, evidenter probatur.

I. Ex Scriptura & ipſo uſu Apoſtolorum, Act. 8. *Oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum ſanctum. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum.* Habes hic ſimul & materiam, *manus impoſitionem*; & formam Confirmationis, *orationem*: erat igitur deprecatoria Confirmationis forma. Sicut enim S. Thomas ex his S. Jacobi verbis: *Orent ſuper eum &c. & oratio fidei ſalvabit infirmum*, recte concludit, formam unctionis extremæ deprecatoriam eſſe; ita ex citatis verbis Act. 8. recte concludimus, formam Confirmationis in oratione invocante Spiritum ſanctum poſitam eſſe.

II. Ex uſu, ac conſtanti, & perpetua Eccleſiæ praxi idem colligitur, cujus teſtes ſunt.

Tertullianus L. de Baptiſmo cap. 8. *Dehinc manus imponitur, per benedictionem advocans & invitans Spiritum ſanctum.*

P. 226. A.

S. Cyprianus Epiſt. 73. ad Jubajanum: *Qui in Eccleſia baptizantur*, inquit,

quit: *Præpoſitus Eccleſiæ afferuntur, ut per noſtram orationem, ac manus impoſitionem Spiritum ſanctum conſequantur.* P. 124.

S. Ambroſius l. 3. de Sacramentis c. 2. poſtquam diſſeruit de Baptiſmo, & unctione, quæ in eo fit: *Sequitur*, ait, *ſignaculum quod audiſtis hodie legi, quia poſt fontem ſupereſt ut perfectio fiat, quando ad invocationem Spiritus ſanctus infunditur. Invocatio* porro hæc, quid eſt, niſi Oratio? & *perfectio*, quid, niſi Confirmatio? per quam baptizatus perficitur ſeu roboratur ad fidem intrepide profitendam. Tom. 2. p. 363.

S. Hieronymus Dial. adverſus Luciferianos c. 4. *An neſcis* (verba ſunt Luciferiani) *Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptizatis poſtea manus imponatur, & ita invocetur Spiritus ſanctus? Exigis ubi ſcriptum ſit? in actibus Apoſtolorum. Etiamſi Scripturæ auctoritas non ſubeſſet, totius Orbis in hanc partem conſenſus inſtar præcepti obtineret.* To. 4. p. 2. p. 294.

S. Auguſt. l. 15. de Trinitate c. 26. *Quomodo*, ait, *Deus non eſt, qui dat Spiritum ſanctum? Imo quantus Deus eſt, qui dat Deum! Neque enim aliquis Diſcipulorum ejus dedit Spiritum ſanctum. Orabant quippe ut veniret in eos, quibus manum imponebant, non ipſi eum dabant. Quem morem in ſuis Præpoſitis etiam nunc ſervat Eccleſia .... Nos accipere quidem hoc donum poſſumus pro modulo noſtro, effundere autem ſuper alios non utique poſſumus; ſed ut hoc fiat, Deum invocamus.* Tom. 9. p. 999. A. Ibid. F.

Denique S. Leo Epiſt. 129. al. 69. c. 7. *Qui Baptiſmum*, inquit, *ab Hæreticis acceperunt ... ſola invocatione Spiritus ſancti per impoſitionem manuum confirmandi ſunt.* Ab ampliori enumeratione teſtimoniorum ex Ss. Patribus, Summis Pontificibus & Conciliis hic ſuperſedeo, quod ea jam non ſemel a nobis laudata fuerint, ſive cum de natura, ſive cum de materia Sacramenti Confirmationis diſſeruimus. Tom. 1. p. 688.

3. Orationem in Confirmatione ſemper uſurpatam fuiſſe, fidem certam faciunt omnes fere Libri Rituales, Pontificales, Sacramentarii; quorum magnum numerum repræſentant Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii, Goarius in Notis ad Euchologium Græcorum, Pater Martene, T. 1. de antiquis Eccleſiæ ritibus p. 249. & ſequentibus. Initio hujus Articuli Orationem retulimus, qua utuntur Latini & Græci: eadem fere eſt in aliis Ritualibus, ſaltem quoad ſubſtantiam & ſenſum. Imo in Sacramentario S. Gregorii quod Romæ inter ipſius Opera editum fuit, nihil prorſus continetur præter Orationem, quæ incipit ab his verbis: *Omnipotens ſempiterne Deus, qui regenerare dignatus es hos famulos tuos.* Ita nec aliud, inquit Morinus l. 8. de Pœnit. c. 16. n. 5. a Pamelio editum; nec illud antiquiſſimum Corbejenſis Bibliothecæ a Menardo nuper donatum; nec aliud S. Eligii, cujus idem Menardus mentionem facit ibidem; nec præterea alterum Turonenſe antiquiſſimum Romanum. Pag. 102. Sacram S. Greg. Biblioth. PP.

Vetus Ordo Romanus ab Amalario relatus l. 1. de Eccleſiaſticis Officiis c. 27. in fine, præter Orationem nihil habet niſi hæc verba: *In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Dicit Romanus Libellus, de quo ſæpe commemoravimus*, ait Amalarius, *Oratione expleta facit crucem cum pollice ex chriſmate in ſingulorum frontibus; ita dicendo: In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Pax tibi. Et cum ſpiritu tuo.* Tom. 4. p. 959.

Adde & Pontificale Anglicanum quod ante annos 800. exaratum fuit, & in Eccleſia Rothomagenſi aſſervatur, in quo etiam legitur Oratio invocans Spiritum ſanctum ſupra eos, qui confirmantur. Menardus ib.

Secunda vero Concluſionis pars, quæ ſpectat formam unctioni chriſmatis reſpon-

Verba unctioni conjuncta forma ſunt Confirmationis. Apud Latinos.

pondentem, apud Latinos iſtam: *Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine &c.* apud Græcos vero: *Signaculum doni Spiritus ſancti.*

Probatur pro ritu Latinorum, iis veteribus monumentis quæ proferunt Morinus L. 8. de Pœnit. c. 16. n. 5. & Menardus in Notis ad Sacramentarium S. Gregorii p. 102. P. Martene Tom. 1. de antiquis Eccleſiæ ritibus L. 1. pag. 243. 249. & ſequentibus uſque ad p. 265.

In Ordine Romano edito ita præſcribitur: *Pontifex poſt Orationem ait: Confirmo te in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Reſpondetur, Amen. Pax tecum. Reſpondetur: Et cum ſpiritu tuo.* Ordo Romanus manuſcriptus iſto antiquior aliquid addit: *Confirmo te*, inquit, *& conſigno te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Pax tecum. Et cum ſpiritu tuo.*

Antiquiſſimum Sacramentarium Toloſanum & præcedenti coætaneum, formulam a prædictis paulo diverſam exhibet in Officio ſabbati ſancti: *Poſt hæc*, inquit, *Pontifex facit crucem de chriſmate cum pollice in ſingulorum frontibus, dicendo: Signat te Deus ſigillo fidei ſuæ in conſignatione fidei, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Amen. Dicit iterum: Pax tibi; & reſpondetur: Et cum ſpiritu tuo.*

In Notis Sacram. S. Gregorii p. 102.

Menardus duos antiquos manuſcriptos Codices refert, qui formam prioribus quam ſimilem tradunt: *Confirmo te, & ſigno in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Pax tecum. Et cum ſpiritu tuo.*

Turonenſis Eccleſiæ Pontificale recentius vix ante quadringentos annos ſcriptum, hanc longiorem formam exhibet: *Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, ut replearis eodem Spiritu ſancto, & habeas vitam æternam. Amen.* Eamdem plane formam continet Pontificale aliud Toloſanum eadem ætate, vel inferiore ſcriptum.

Eccleſiæ Rothomagenſis Codex præcedente annis circiter centum vetuſtior, hanc docet formam: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo chriſmate ſalutis, in nomine &c.*

In Bibliotheca Collegii Foxenſis extat Ritualis Liber inſcriptus: *Ordo Romanæ Eccleſiæ* obſervari ſolitus tempore Innocentii III. & aliorum Pontificum ſcriptio ejus completa eſt an. 1365. In eo hæc refertur forma: *Oratione completa, faciat crucem in fronte ſingulorum cum pollice de chriſmate, ita dicendo: Joannes, vel quovis alio nomine, Signo te ſigno crucis. Pax tecum. Et cum ſpiritu tuo.*

In omnium antiquiſſimo Petaviano Codice, quem loco mox indicato n. 5. citat Morinus in Officio Sabbati ſancti legitur: *Poſtea ſignat eos in fronte de chriſmate dicens: Signum Chriſti in vitam æternam. Amen.*

In Edicto Conſtantini, quod etſi ſpurium, attamen antiquum, Silveſter, dicitur Conſtantinum hac forma confirmaſſe: *Signet te Deus ſigillo fidei, in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti in conſignatione fidei.*

Guillelmus Altiſſiodorenſis, ubi de Confirmatione tractat, ſcribit hanc eſſe illius formam: *Confirmo te ſigno crucis, & chriſmate ſalutis, in nomine &c.*

Apud Guillelmum Pariſienſem L. de Sacramentis ita legitur: *Conſigno te, & confirmo te.*

Tom. 4. p. 198.

Alexander Alenſis 4. parte Summæ q. 9. membro 1. *Hujus*, inquit, *Sacramenti ſecundum conſuetudines diverſarum Eccleſiarum diverſæ ſunt formæ verborum; habet enim quædam Eccleſia hanc formam:* Confirmo te ſigno crucis & chriſmate ſanctificationis, in nomine &c. *Alia eſt iſta:* Confirmo & conſigno te ſigno crucis & chriſmate ſanctificationis, in nomine &c.

Quaſ-

Quaſdam Eccleſias ſecunda hac forma uti teſtantur præterea Durandus in 4. diſt. 7. Paludanus ibid. qu. 1. art. 3. Sotus ibid. quæſt. unica. Albertus Magnus ſcribit nonnullas uti hac forma: *Confirmo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis*; ſed generaliorem eſſe: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis*.

Quamquam autem in variis illis formulis diſcriminis nonnihil ſit quantum ad verba, ſenſus tamen idem eſt; & ad verba Apoſtoli expreſſus videtur 2. Corinth. 1. v. 21. *Qui autem confirmat nos vobiſcum in Chriſto, & qui unxit nos Deus, & qui ſignavit nos, & dedit pignus Spiritus in cordibus noſtris*. Non recens igitur, & ad arbitrium efficta videtur iſta Confirmationis forma, quæ unctioni reſpondet: *Signo te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis*: ad quam formulam Bellarminus putat alluſiſſe S. Ambroſium, cum L. de initiandis c. 7. ait: *Signavit te Deus Pater, confirmavit te Chriſtus Dominus, & dedit pignus Spiritus in corde tuo*. Verum quidquid ſit de conſilio Ambroſii verbis mox citatis, jamdiu dictam formulam apud nos obtinere, ac retinendam eſſe certiſſime conſtat.

Iſtam vero Confirmationis apud Græcos formulam: *Signaculum donationis vel doni Spiritus ſancti*, uſu antiquo receptam, imo & plane neceſſariam eſſe, qua omiſſa, nullum foret apud ipſos Sacramentum Confirmationis, oſtendit Goarius in Notis ad Euchologium, p. 368. & 369. Ad hanc formam alluſiſſe videntur Amphilochius, aut quiſquis auctor eſt vitæ S. Baſilii, Concilium I. Conſtantinopolitanum OEcumenicum can. 7. *Eos ſignantes dicimus, Signaculum doni Spiritus ſancti*. (Agitur hic de modo, quo Hæretici ad Eccleſiam redeuntes recipiendi erant) Beatus Aſterius Amaſeæ Epiſcopus deſinente tertio ſæculo, in Sermone de Prodigo, quem Photius ſuæ Bibliothecæ inſeruit: *Datur*, ajebat, *Prodigo poſt ſtolam, & annulus, ſignum intelligibilis confirmationis Spiritus ſancti*. S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 18. circa finem, de Confirmatione ſic loquitur: *Quomodo ſignaculum vobis datum eſt Spiritus ſancti?* Apud Græcos. *Tom. 2. Conc. p. 952. B.* *P. 1499.* *P. 225. A. B.*

Aptiſſimam illam formam eſſe probat Bellarminus poſt S. Th. 3. p. qu. 72. art. 4. quia ea forma maxime apta & conveniens videtur, quæ aperte explicat & cauſam principalem, nempe Ss. Trinitatem; & cauſam miniſterialem, Epiſcopum; & effectum ipſum Sacramenti, gratiam ſcilicet roborantem.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Forma Confirmationis eſt deprecatoria. *Orabant pro eis ut acciperent Spiritum ſanctum*. Act. 8. Atqui verba iſta: *Signo te ſigno crucis, confirmo te chriſmate ſalutis*, indicativa ſunt, non deprecatoria; ergo &c.

Reſp. 1. Cum duplex ſit partialis forma Confirmationis reſpondens duplici partiali materiæ, nihil obſtat, quin forma reſpondens impoſitioni manuum, ſit deprecativa; forma vero reſpondens unctioni ſit indicativa. Quamobrem diſtingui poteſt major propoſitio: forma partialis Confirmationis reſpondens impoſitioni manuum, eſt deprecativa, concedo: forma totalis & adæquata, nego.

Reſp. 2. Sacramentorum formas, quantumvis indicative exterius enuntientur, ſenſu tamen, ac reipſa deprecatorias eſſe; unde a Ss. Patribus vocantur preces myſticæ. Quo ſenſu dixit S. Auguſtinus L. 3. de Baptiſmo c. 16. *ipſam manus impoſitionem eſſe orationem ſuper hominem*. Et Lib. 15. de Trinitate cap. 26. ait, *nullum Diſcipulorum Chriſti dediſſe Spiritum ſanctum, ſed* *Tom. 9. p. 117.* *Tom. 8. p. 999.*

oraſſe ut veniret in eos, quibus manus imponebat. Ratio eſt, quia homo Sacramentorum miniſter dumtaxat eſt; os & manum præbet, Deus autem virtutem: *Hic eſt, qui baptizat.* Joan. 1. v. 33. *Numquid in nomine Pauli baptizati eſtis?* ajebat Apoſtolus primæ Cor. 1. v. 13. *Sic nos exiſtimet homo ut miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei*, primæ Cor. 4. v. 1. In ipſa igitur Sacramentorum forma etiam abſoluta & indicativa, tacita ſemper oratio includitur, qua miniſter divinam opem invocat.

Objicies 2. Forma Sacramenti a Chriſto debet inſtitui, nec tot mutationibus eſſe obnoxia: atqui talis non eſt iſta forma: *Signo te ſigno crucis &c.* cujus inſtitutionis nulla mentio in Scriptura, varietas autem, inconſtantia & mutatio multiplex, vel ipſo referente Alenſi antea citato.

Reſp. diſt. maj. Forma Sacramenti debet a Chriſto inſtitui, quoad ſubſtantiam, ſpeciem, & ſenſum, concedo; quoad ſingula verba, nego. Iſtud enim Eccleſiæ libertati reliquit, ut verba effectui Sacramentorum ſignificando idonea ſeligeret. Diſt. pariter propoſitionem iſtam, forma Sacramenti conſtans eſſe debet, nec obnoxia mutationi, quæ ſenſum corrumpat, concedo: quæ ſenſum integrum ſervet, nego. Porro varietas illa & mutatio in verbis, quæ unctionem confirmatoriam comitantur, ſenſum formæ non adulterant, ſed integrum retinent, ac ſervant, ut legenti facile videbitur.

Objicies 3. Iſtorum verborum: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis*, altum eſt in Scripturis, & tota retro antiquitate uſque ad octavum ſæculum, ſilentium. In Sacramentario S. Gregorii, ubi exponitur ritus Confirmationis cap. de Sabbato ſancto, hoc tantum legitur: *Pontifex tincto pollice in chriſmate, facit crucem in fronte unius; ſimiliter per omnes ſingillatim: quibus expletis juſſi incipiunt in Eccleſia Litaniam.* De chriſmate quidem hic mentio fit, ſed de forma, quæ comitetur unctionem, nulla mentio.

Amalarius L. de Officiis c. 27. circa finem ſic loquitur: *Dicit Romanus Libellus, de quo ſæpe commemoravimus, Oratione expleta, facit crucem cum pollice ex chriſmate in ſingulorum frontibus, ita dicendo: In nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Pax tibi. Et cum ſpiritu tuo.* Alia Ritualia citat Sambovius p. 277. Pontificale vetus Eccleſiæ Remenſis, quod in Abbatia S. Theodorici extat; aliud Anglicanum ante an. 800. exaratum, & in Rothomagenſi Eccleſia ſervatum. Eadem a Morino laudata & oppoſita fuiſſe, paulo ante vidimus.

Reſp. 1. Ex ſilentio Scripturæ nihil concludi poſſe: quippe non omnia refert; & quæ omittit, non excludit. Vide quæ antea reſpondimus ad ſimile argumentum negativum contra unctionem chriſmatis.

2. In nonnullis quidem Ritualibus, ac Pontificalibus nulla fit mentio iſtorum verborum: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo chriſmate ſalutis*: at multo plures ſunt Libri Rituales & Pontificales qui mentionem hanc faciant, quam qui omittant. In nonnullis Liturgiis quas repræſentat P. Mabillonius, omittitur forma conſecrationis; & P. Martene L. 1. de antiquis Eccleſiæ ritibus cap. 2. art. 3. non diſſimulat in pleriſque antiquiſſimis Ritualibus manuſcriptis ab annis octingentis & nongentis exaratis, ubi deſcribitur ritus Confirmationis, nullam fieri mentionem impoſitionis manuum, ſed ſolius & nudæ Orationis, quæ incipit ab his verbis: *Omnipotens ſempiterne Deus, qui regenerare dignatus es &c.* imo in aliquibus Codicibus formam Baptiſmi deſiderari. An inde merito concludi poſſet, nec manus impoſitionem, nec formam Baptiſmi apud Veteres in uſu fuiſſe? abſit. Idem plane judicandum

dum de forma Confirmationis: idem quippe Scriptor addit, in omnibus Pontificalibus Libris, quos ingenti numero evolvit, in quibus habetur ordo Confirmationis ſeparatim ab ordine Baptiſmi deſcriptus, in omnibus, inquam, illis Libris, unctionem ſub certa verborum formula faciendam deſcribi. Quamvis autem quædam ſit in verbis diverſitas, ſufficit eumdem eſſe ſenſum, quoad ſubſtantiam, & ſignificationem effectus ſacramentalis.

Duplex autem proferri poteſt hujus ſilentii in veteribus Scriptoribus cauſa, & ratio.

Prima, quia ſæpiſſime contingit, ea quæ vulgata, magis ſunt ac uſu communi trita prætermitti; quia ſcilicet propter uſum quotidianum, & vivam traditionem ignorari non poſſunt: unde cum primum ſcripto tradita leguntur, nova non videntur, nec quemquam movent, quibus omnes ſunt aſſueti; quorum tamen originem antiquam, & apoſtolicam eſſe (maxime ubi de Sacramentis agitur) docet Auguſtinus jam ſuperius laudatus l. 4. de Baptiſmo c. 24. *Quod*, inquit, *univerſa tenet Eccleſia, nec Conciliis inſtitutum, ſed ſemper retentum eſt, nonniſi Apoſtolica auctoritate traditum rectiſſime creditur*. Tom. 9. p. 140.

Altera ratio petitur ex lege ſilentii; de non evulgandis fidei noſtræ myſteriis, ne forte Gentilium, & Judæorum irriſioni, & profanationi objicerentur. Quanta fuerit in præſenti negotio Innocentii I. religio, teſtatur ejus Epiſtola ad Decentium c. 3. ubi poſtquam de unctione in Confirmatione adhibenda diſſeruit, ſic tandem concludit: *Verba autem dicere non poſſum, ne magis prodere videar, quam ad conſultationem reſpondere*. T. 2. Conc. p. 1246. D. Et c. 8. de Sacramento Extremæ Unctionis: *Reliqua vero, quæ ſcribi fas non erat; cum adfueris, interrogati, poterimus edicere*. Ibid. p. 1248. B.

Objicies 4. Oratio quam recitat Pontifex ante unctionem, non videtur pertinere ad eſſentialem formam Confirmationis. 1. Quia in Euchologio, quod refert P. Martene Tom. 1. l. 1. de Ritibus pag. 227. ſic legitur: *Benedictus es Domine Deus &c. Et Oratione hac finita, ornatu Baptiſmatis exuitur Patriarcha, & aſſumit eum, qui Miſſis inſervit, tum vadit ad S. Petrum, Cantore dicente*: Quotquot in Chriſto baptizati eſtis: *unguento ſancto baptizatos ungit, faciens ſignum crucis in fronte, oculis, naribus, ore, & duabus auribus, dicens*: *Signaculum doni Spiritus Sancti*. Porro ſi Oratio prævia eſſentialis foret Confirmationi, & non tantum præparatoria, ut quid in uno Templo illa funderetur, & in altero fieret unctio? 2. Idem P. Martene ibidem p. 229. exhibet ex Euchologio ritum baptizandi, & confirmandi puerum morti proximum; & juxta quem, poſt Orationem qua precatur Sacerdos infanti: *Gratiam redemptionis ei largiri*, adducitur, *& confeſtim oleum in aquam mittit, deinde puerum baptizat, dicens*: Baptizatur ſervus Dei. *Et continuo induit illum, & ſacro ungit chriſmate dicens*: Signaculum doni &c. *Et poſt hæc, juxta ordinem, girat illum cantans*: Quotquot in Chriſto baptizati eſtis, *ut ſupra, & fit demiſſio*. Ex quibus patet Orationem, *Benedictus es Domine Deus omnipotens*, ſpectatam non fuiſſe ut eſſentialem a Græcis; utpote quæ omittatur, ubi periculum mortis urget.

Reſp. hæc duo parum momenti ac ponderis habere, nec urgere.

Non primum. Namque licet Oratio in una Eccleſia pronuntietur, & in altera fiat unctio, una tamen eſt moralis actio ad unum, & idem Sacramentum perficiendum, ſicut jam obſervatum a nobis fuit.

Non ſecundum. Quamvis enim in illo Euchologio non legatur Oratio ad unctionem prævia, quæ forte ex alio Rituali repetenda erat, nonne dici

dici poteſt Orationem quam tunc Sacerdos fundit, cum baptizat & ungit, ſupplere, propter inſtans mortis periculum, alteram prævîam Orationem. Adde quod hujuſce Ritualis tanta non videtur eſſe auctoritas, ut tot momentis, quæ adduximus, præponderare poſſit.

Objicies denique cum Spalatenſi: Sacramentum ex nobis producit gratiam ex opere operato: atqui oratio eam non producit niſi ex opere operantis: ergo oratio non eſt pars eſſentialis Sacramenti Confirmationis.

Reſp. diſt. min. Oratio non producit gratiam ex opere operato, ſed ex opere operantis, extra Sacramentum, quando ſcilicet oratio non eſt pars Sacramenti, concedo: in Sacramento, & quando eſt pars Sacramenti a Chriſto Domino inſtituta, ab Apoſtolis, & tota Eccleſia uſurpata, nego. Oratio porro in Sacramento Confirmationis eſt pars eſſentialis Sacramenti a Chriſto Domino inſtituta, ab Apoſtolis, totaque Eccleſia ſemper uſurpata.

QUÆSTIO SECUNDA.

De neceſſitate Sacramenti Confirmationis.

DUobus modis conſiderari poteſt Confirmationis neceſſitas, vel per ordinem ad effectus, quos producit, vel per ordinem ad Fideles, qui ejus præcepto adſtringuntur; atque inde duæ ſuboriuntur quæſtiones hic expendendæ.

Prima, utrum Confirmatio ita ſit neceſſaria ad conſequendam gratiam in fide roborantem, ut ſuppleri non poſſit per unctionem verticalem, quæ fit in Baptiſmo.

Secunda, quæ ſit neceſſitas Sacram. Confirmationis reſpectu Fidelium, an abſoluta, & medii, ut dicitur; an tantum præcepti divini vel Eccleſiaſtici.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum Sacramentum Confirmationis ſuppleri poſſit per unctionem verticalem Baptiſmi.

DAllæus lib. 3. de Confirmatione cap. 14. ut oſtendat Scriptores noni ſæculi non diſtinxiſſe Confirmationem a Baptiſmo, ait conſtanter eos docere, Sacramentum Confirmationis perfecte ſuppleri poſſe in caſu neceſſitatis, per unctionem verticalem Baptiſmi.

Sunt quidem inter Recentiores, qui cum Sirmondo exiſtimant, unctionem confirmatoriam omiſſam aliquando fuiſſe propter unctionem verticis baptiſmalem, quia juxta illos, neceſſaria non erat *repetita chriſmatio*; verum non docent illi, unctionem verticis ſuppleviſſe, ſeu locum aliquando tenuiſſe Sacramenti Confirmationis. Itaque ſit

CONCLUSIO.

Unctio verticis in Baptiſmo uſurpata ſupplere non poteſt Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. ex uſu, & praxi Eccleſiæ perpetua, quæ & unctionem verticis adhibuit in Baptiſmo, & Sacramentum Confirmationis poſtea adminiſtra-

niſtravit. Conſtat ille uſus, tum ex Ss, Patribus, qui utriuſque mentionem faciunt; tum ex omnibus Libris Ritualibus ac Pontificalibus, in quibus uterque diſtinctus ritus præſcribitur. Unctionis verticalis mentionem faciunt Damaſus in vita Sylveſtri. Innocentius I. Epiſt. 1. c. 3. S. Ambroſius l. 3. de Sacramentis c. 1. S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos, S. Cyrillus Jeroſolymitanus Cathecheſi prima myſtagogica, S. Gregorius in Sacramentario, Ordo Romanus, & alii. Iidem vero Ss. Patres efficaciam & neceſſitatem Sacramenti Confirmationis probant ad obtinendam gratiam roborantem, & confortantem, ut conſtat ex eorum teſtimoniis ſupra relatis; igitur non exiſtimant, Sacramentum Confirmationis ſuppleri per unctionem verticalem Baptiſmi.

Probatur 2. Quia quod eſt inſtitutionis humanæ, non poteſt ſupplere Sacramentum, quod a Chriſto inſtitutum eſt: atqui unctio verticis in Baptiſmo inſtitutionis eſt humanæ ſeu Eccleſiaſticæ, Sacramentum vero Confirmationis a Chriſto inſtitutum eſt: ergo &c.

Dices 1. Scriptores noni ſæculi imprimis VValafridus Strabo L. de rebus Eccleſiaſticis c. 26. & Rabanus Lib. de Inſtitutione Clericorum c. 28. docent unctionem verticis inſtitutam fuiſſe a Sylveſtro propter *tranſitum mortis*, ideſt ut in periculo mortis ſuppleret unctionem confirmatoriam.

Quin duodecimo ſæculo Hugo Victorinus l. 2. de Sacramentis part. 7. c. 3. & S. Thomas decimo tertio ſæculo 3. par. q. 71. art. 3. ad 4. idem docere videntur.

Reſp. nos ſupra, ſolvendo objectiones Dallæi adverſus probationem ex Traditione pro veritate ſeu exiſtentia Sacramenti Confirmationis, in reſponſione ad quartam objectionem, diluiſſe iſtud momentum ex Scriptoribus noni ſæculi propoſitum. Conſule, quæ ibi diximus.

Ad Hugonem, dico eum nihil aliud eo loci docere, niſi tantam eſſe Sacramenti Confirmationis neceſſitatem, ut unctio baptiſmalis, quodam modo, ideſt, valde imperfecte in caſu neceſſitatis, ad illud repræſentandum fuerit inſtituta.

S. Thomas docet quidem unctioni verticali aliquem ſpiritalem effectum annexum eſſe, ſicut & aliis Sacramentalibus, ideſt cœremoniis Sacramentorum; at nuſquam docuit hunc effectum produci ex ipſo opere operato, atque per eum Sacramenti Confirmationis effectum ſuppleri.

Dices 2. Qui uncti ſunt in vertice, ſunt perfecte Chriſtiani, teſte Rabano l. 1. c. 28. ergo unctio illa ſupplet effectum Sacramenti Confirmationis.

Reſp. diſt. ant. Sunt perfecte Chriſtiani, quantum ad gratiam regenerantem in Baptiſmo perceptam, concedo: quantum ad gratiam roborantem neceſſariam ad ſuperandas tentationes contra fidem, nego. Id certe volunt Ss. Patres, cum ajunt. 1. non accepto Confirmationis ſignaculo Spiritum Sanctum non dari: ita Cornelius S. Pontifex. 2. per hoc ſignaculum Chriſtianos *conſummari, & perfici*: ita S. Cyprianus Epiſt. 73. 3. in Confirmatione dari *plenitudinem Spiritus Sancti*: ita S. Thomas 3. part. q. 72. art. 1.

ARTICULUS II.

Quæ ſit neceſſitas Sacramenti Confirmationis reſpectu Fidelium.

NOvatores Lutherani & Calviniſtæ ſugillant neceſſitatem Confirmationis, eamque tanquam Spiritui Sancto injurioſam traducunt, quaſi

quaſi ipſe iners, & ignavus foret in Baptiſmo, neque ſufficiens vires ſubminiſtraret ad ſuperandas omnes contra fidem tentationes. Hos damnat Concilium Tridentinum Seſſ. 7. can. 2.

Omnes Catholici conſentiunt neceſſariam eſſe Confirmationem, non quidem abſolute, & neceſſitate, ut ajunt, medii, ſed ex præcepto tum divino, tum Eccleſiaſtico: quamquam ſunt aliqui, qui referente Suarez in 3. p. q. 72. art. 12. diſp. 38. ſectione 1. putant nullo præcepto divino aut Eccleſiaſtico ſub pœna peccati mortalis teneri hominem baptizatum ad percipiendum Confirmationis Sacramentum, modo nullus ſit contemptus; ſi enim adeſſet, reus homo fieret peccati mortalis. Ita de Valentia, Dominicus Soto, & Coninck de Sacramentis q. 72. art. 9. dubio 1. Itaque ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis non eſt ſimpliciter, & abſolute neceſſarium, ſeu, ut dicitur, neceſſitate medii ad ſalutem.

Probatur: Quia ſine illo poteſt ſalus obtineri per ſolum Baptiſma. Patet

Ex Concilio Eliberitano can. 77. ubi dicitur: *Si quis Diaconus regens plebem, ſine Epiſcopo vel Præsbytero aliquos baptizaverit, eos Epiſcopus per benedictionem perficere debet. Quod ſi ante de ſæculo receſſerint, ſub fide, qua quis credidit, poterit eſſe juſtus.* (*T. 1. Conc. p. 978. E.*)

Ex S. Hieronymo Dial. adverſus Luciferianos. *Multis*, inquit, *in locis idem factitatum reperimus, ad honorem potius Sacerdotii, quam ad neceſſitatem legis. Alioqui ad Epiſcopi tantum imprecationem Spiritus S. defluit, lugendi ſunt qui in lectulis, aut in Caſtellis, aut in remotioribus locis per Præsbyteros & Diaconos baptizati antea dormierunt, quam ab Epiſcopis inviſerentur.* (*T. 4. p. 2. p. 295.*)

Ex Hilario Arelatenſi Hom. de Pentecoſte: *Continuo tranſiturus*, inquit, *ſufficiunt regenerationis beneficia: victuris autem neceſſaria ſunt confirmationis auxilia.* (*Bibl. PP. Tom. 6. p. 649. D.*)

Ratio eſt aperta, quia ex dictis ubi de Baptiſmo, omnia peccata perfecte delentur per Baptiſmum; igitur homo baptizatus, in quo nihil damnationis remanet, ſine Confirmationis Sacramento poteſt vitam æternam aſſequi.

Dices: Neceſſarium eſt neceſſitate medii, ut homo ſit perfectus, & conſummatus Chriſtianus: ſed in doctrina Ss. Patrum hoc habetur per Sacramentum Confirmationis.

Reſp. diſt. maj. perfectus Chriſtianus per Baptiſmum, ea ſcilicet perfectione, quæ regenerationem, & perfectam involvit juſtificationem, concedo: perfectus Chriſtianus per Sacramentum Confirmationis, perfectione ſcilicet accidentali, quæ ſit ad robur, & augmentum gratiæ: nego.

Inſtabis: Neceſſe eſt neceſſitate medii, ut homo ſuperet tentationes contra fidem: ſed gratia deſtinata ad ſuperandas illas tentationes datur per Sacramentum Confirmationis: ergo iſtud Sacramentum eſt neceſſarium medii neceſſitate.

Reſp. diſt. min. Gratia ſecundum augmentum, & robur conſiderata datur per Confirmationem, ad facilius, & promptius ſuperandas tentationes contra fidem, concedo: gratia ſecundum ſe ſimpliciter conſiderata, cum qua poteſt abſolute homo tentationes illas ſuperare: nego. Baptiſmi enim gratia abſolute, atque ex ſe ad hoc ſufficere poteſt: quia tamen Chriſtus eum in finem Sacramentum Confirmationis inſtituit, ut eſſet medium

ordi-

ordinarium quo gratia roborans neceſſaria confertur, ideo neceſſarium eſt ex præcepto tum divino tum Eccleſiaſtico, non vero abſoluta neceſſitate, ad ſalutem. Dici quoque poſſet, id quod neceſſarium eſt neceſſitate præcepti divini, fieri quoque neceſſarium neceſſitate medii, quando præceptum urget, quod ſi non obſervatur, reus homo fit mortis æternæ: ſed talis neceſſitas, ut alias obſervavimus, improprie dicitur medii; proprie enim illud dicitur neceſſarium neceſſitate medii, quod continet, & confert eum gratiæ gradum, qui per ſe neceſſarius eſt ad ſalutem: porro talis non eſt gratia, quæ datur per Sacramentum Confirmationis, quæ gratiam baptiſmalem ſupponit ad ſalutem ex ſeſe ſufficientem.

SECUNDA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis neceſſarium eſt Fidelibus adultis in re vel in voto, neceſſitate præcepti divini, & Eccleſiaſtici.

Probatur prima pars, quia tenetur quilibet Chriſtianus ad eam perfectionem contendere, quæ neceſſaria eſt ut ſecuritati ſuæ conſulat, & pericula adverſus fidem conſtanter ſuperet: *Adverſarius enim veſter diabolus*, ait S. Petrus primæ Epiſt. c. 5. v. 8. *tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret: cui reſiſtite fortes in fide.* Et Epheſ. 6. v. 11. *Induite vos armaturam Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias diaboli.* Atqui ad hoc neceſſarium eſt Sacramentum Confirmationis, ut conſtat ex Ss. Patribus antea citatis, qui ajunt ſine illo non dari Spiritum S. hominem non perfici, non conſummari, non habere plenitudinem gratiæ. Unde S. Thomas 3. p. q. 72. art. 1. ad 3. docet Sacramentum hoc *cooperari ad perfectionem ſalutis, & hoc modo eſſe de neceſſitate ſalutis*: & artic. 8. ad 4. infert Sacramentum hoc *moribundis conferri debere, ut in Reſurrectione perfecti appareant*.

Probatur ſecunda pars auctoritate Conciliorum & Ss. Patrum, qui paſſim neceſſitate Confirmationis ex uſu, & conſuetudine ſeu præcepto Eccleſiæ commendant. Ita Conc. Eliberitanum can. 38. Conc. Laodicenum can. 48. Conc. Pariſienſe VI. c. 33. Senonenſe an. 1524. Remenſe anni 1533. S. Cyprian. Ep. 71. *Neceſſe eſt ungi eum, qui baptizatus ſit.* S. Hieron. Dial. adverſus Luciferianos, S. Greg. Magnus L. 12. Epiſt. 31. Jonas Aurelianenſis L. 1. c. 7. Petrus Damianus Serm. 1. in Dedicatione Eccleſiæ, & alii bene multi, quorum verba in re facili, & obvia exſcribere ſupefluum videtur. Hinc merito damnata eſt ab Academia Pariſienſi an. 1631. cujuſdam Auctoris ſub nomine Danielis a Jeſu hæc propoſitio: *Chriſmate uncti in Baptiſmo, licet ab Epiſcopo non confirmati, perfecti ſunt Chriſtiani in ſenſu Patrum. Quæ propoſitio*, ait Cenſura, *falſa eſt, temeraria, contra ſenſum unanimem Patrum; & in contemptum Confirmationis, & in errorem inducens.*

TERTIA CONCLUSIO.

Præceptum divinum ſuſcipiendi Sacramentum Confirmationis maxime obligat vel tempore perſecutionis contra fidem, vel quando inſtant graves circa Religionem tentationes, vel in præſenti mortis periculo.

Probatur ex fine, ad quem inſtitutum a Chriſto fuit Sacramentum Confirmationis, nempe ad præmuniendos Fideles contra omnes tentationes adverſus fidem, ejuſque impugnatores ſuperandos per firmam, & conſtantem chriſtianæ Religionis profeſſionem. Tum igitur maxime urget hujus Sacra-

Sacramenti percipiendi mandatum, cum inſtant illæ tentationes, ac fidei noſtræ hoſtes arte, dolo, minis, ſuppliciis vel præmiis Fideles a fide ſua dejicere conantur. Obligat etiam iſtud præceptum in articulo mortis, quo tenetur quilibet, quantum poteſt, ad perfectionem chriſtianam aſpirare, totiſque viribus contendere: per Sacramentum autem Confirmationis homo perficitur, & conſummatur in fide chriſtiana, ut docent SS. Patres.

QUARTA CONCLUSIO.

Præceptum Eccleſiaſticum percipiendi Sacramentum Confirmationis obligat, cum baptizatus pervenit ad annos diſcretionis, & eo præſertim tempore, quo præſens eſt ac paratus Epiſcopus illud adminiſtrare; nullamque baptizatus habet legitimam cauſam differendi illius perceptionem.

Probatur ex Canonibus ſecunda Concluſione indicatis, præſertim vero Senoneſi. *Confirmationem*, inquit, *omnes Chriſtiani tam viri quam mulieres, uſum rationis habentes, obligantur ſuſcipere, aut ſaltem non contemnere. Contemni autem dicitur, quando Epiſcopus eſt præſens paratus dare, & perſona hoc ſciens negligit.* Inde eadem mox dicta Cenſura Sorbonica merito iſtam propoſitionem conficit: *Omnes Theologi dicunt Confirmationem non præcipi, niſi cum commode haberi poteſt; vel (ut alii dicunt) commodiſſime; quando ſine ullo vel minimo prorſus incommodo.*

Quæres 1. utrum parentes filios, domini ſervos ſuos teneantur vi præcepti Eccleſiaſtici adducere confirmandos ad Epiſcopum.

Reſp. affirmative, quia parentes filiorum, & domini ſervorum ſuorum ſalutis curam gerere tenentur: ergo invigilare debent, ut omnia pietatis chriſtianæ officia, quantum eorum patitur conditio, adimpleant, adeoque & ipſum percipiant Confirmationis Sacramentum.

Quæres 2. an ſint ad Tonſuram Clericalem admittendi, qui confirmati non ſunt.

T. 14. Conc. p. 866. F. Reſp. negative. Ita Concil. Trident. ſeſſ. 23. c. 4. de Reform. *Prima*, inquit, *Tonſura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non ſuſceperint.* Si tamen ea omiſſa, fuerint Tonſura initiati, non ſunt irregulares; quia nullo jure, nullo Canone pœna hæc impoſita legitur: odia autem reſtringenda ſunt, & favores ampliandi.

Ex his ſatis intelligitur, Epiſcopos teneri ex officio Sacramentum Confirmationis, cujus miniſtri ſunt ordinarii, ſuis conferre, aut providere, ut conferatur; reciproca enim obligatio eſt, tum in Epiſcopo ut conferat, tum in baptizato, ut iſtud Sacramentum percipiat.

QUÆSTIO TERTIA.

De cauſis ſeu auctore, miniſtro, & ſubjecto Sacramenti Confirmationis.

ARTICULUS PRIMUS.

De auctore Sacramenti Confirmationis: an, & quando fuerit a Chriſto inſtitutum.

DUo exhibet titulus hujus Articuli. Primum, an Chriſtus Sacramentum Confirmationis inſtituerit. Secundum, quandonam illud inſtituerit.

Opi-

Opiniones Scholæ.

Miſſo Novatorum noſtrorum errore, qui Confirmationem noſtram ex numero Sacramentorum expungunt, ac conſequenter negant, Chriſtum illius auctorem eſſe, Scholaſtici in varias abeunt ſententias, tum circa inſtitutionem, tum circa tempus inſtitutionis.

Circa primum, S. Th. 3. p. q. 72. art. 1. ad 1. tres recenſet opiniones.

Prima eſt eorum, qui docent Sacramentum hoc neque a Chriſto, neque ab Apoſtolis inſtitutum fuiſſe, ſed ab Eccleſia.

Ita Alexander Alenſis, quem non ſemel eam in rem laudavimus, p. 4. q. 24. memb. 1. ubi ait inſtitutum ab Eccleſia in Concilio Meldenſi an. 845. Magiſtrum ſequitur S. Bonavent. in 4. diſt. 7. art. 1. q. 1. & 2. ubi docet inſtitutum hoc Sacramentum a primis temporibus Apoſtolorum: nonnulli dicunt in Concilio Aurelianenſi.

Hanc Alenſis opinionem falſam & hæreticam eſſe poſt tot Eccleſiæ declarationes, pronuntiat Gregorius de Valentia Tom. 4. in S. Thom. diſt. 5. qu. 1. part. 1. ſed non videtur ille ſatis attendiſſe ad mentem Alenſis, & aliorum: cum enim negant illi Sacramentum Confirmationis a Chriſto inſtitutum fuiſſe; de immediata inſtitutione intelligi poſſunt, non de mediata: expreſſe quippe aſſerit Alenſis: *Spiritus Sancti inſtinctu inſtitutum eſſe hoc Sacramentum; a quo virtutem omnem ſuam accipit:* quibus certe verbis innuit ſe loqui tantum de inſtitutione immediata, cum negat illud a Chriſto Domino inſtitutum fuiſſe. Quamquam autem vera ſit eorum ſententia, qui docent Chriſtum immediatum eſſe omnium Sacratorum parentem, & auctorem, non tamen eſt de fide, etiam poſt Concilium Tridentinum, ut in Tractatu de Sacramentis in genere oſtendimus, multo minus ætate Alenſis, & S. Bonaventuræ, quorum iſte obiit an. 1274. ille 1245. Hinc eſt, quod S. Thomas citato loco modeſte, ut ſolet, hanc opinionem refellens, eam ut erroneam aut hæreticam non traducit.

Cardinalis de Vitriaco Hiſt. Occidentalis c. 37. ait Sacramentum iſtud inſtitutum eſſe partim ab Apoſtolis, quantum ad manus impoſitionem, partim ab Eccleſia, quantum ad unctionem chriſmatis.

Ad hanc ſententiam accedunt, quotquot exiſtimant Chriſtum nonnullorum Sacramentorum materiam, & formam in genere tantum determinaſſe, facta Eccleſiæ poteſtate determinandi in ſpecie ſingularem materiam, & formam: multos hujus opinionis patronos appellat Morinus l. 8. de Pœnitentia c. 17. atque inde concludunt, Apoſtolos modo impoſitione manus, modo unctione uſos fuiſſe pro materia Confirmationis, pro libertate ſibi a Chriſto conceſſa.

Secunda opinio eorum eſt, referente S. Thoma, qui dicunt hoc Sacramentum fuiſſe ab Apoſtolis inſtitutum.

Tertia denique eorum, qui contendunt illud, perinde ac cœtera novæ Legis Sacramenta, fuiſſe a Chriſto Domino inſtitutum.

Circa ſecundum, nempe tempus inſtitutionis, longe major eſt opinionum varietas. Sunt, qui volunt inſtitutum Confirmationis Sacramentum, cum Chriſtus Matth. 19. manus impoſuit infantibus. Ita Patres Concilii Senonenſis an. 1528. Alii in nocte Cœnæ: ac maxime nituntur hi Auctores teſtimonio Fabiani S. Pontificis Epiſt. 2. c. 1. Ita Suarez in 3. p. q. 72. diſp. 32. ſect. 2.

ſect. 2. Alii dicunt promiſſione, non exhibitione, fuiſſe inſtitutum, quando nempe promiſit Chriſtus ſe daturum Spritum Sanctum. Ita S. Thom. 3. p. q. 72. art. 1. ad 1. *Verum*, ut recte arguit Eſtius in 4. diſt. 7. parag. 4. *ſi propterea Sacramentum hoc inſtituit Chriſtus promittendo, quia promiſit* T. 2. p. 79. col. 1. C. *Diſcipulis Spiritum Sanctum; igitur & exhibendo, quia ipſe Spiritum Sanctum, quem promiſerat, mittendo exhibuit*. Alii dicunt inſtitutum poſt Reſurrectionem, cum Apoſtolis dedit Chriſtus Spiritum Sanctum, Joan. 20. Ita ſentire videtur Scotus in 4. diſt. 7. q. 1. ad primam objectionem. Alii denique inſtitutum affirmant in die Pentecoſtes, cum primum Apoſtoli fuerunt confirmati. Ex iſta autem ſententiarum varietate ſatis apparet, valde incertum, & obſcurum eſſe tempus inſtitutionis Sacramenti Confirmationis. Itaque ſit

CONCLUSIO.

Chriſtus immediate per ſe inſtituit Sacramentum Confirmationis; quo præciſe tempore, plane incertum eſt.

Prima pars probatur. Tum quia ſolus Chriſtus potuit Confirmationem inſtituere tanquam verum Sacramentum, quia nempe ſolus habuit poteſtatem excellentiæ, ad quam pertinet Sacramentorum inſtitutio; ſolus etiam potuit gratiam infallibiliter annectere ſignis ſenſibilibus. Tum quia probavimus in Tractatu de Sacramentis in genere q. 3. art. 1. concluſione 2. Chriſtum immediatum eſſe omnium noſtrorum Sacramentorum auctorem. Conſule, ſi vacat, quæ ibi adducta ſunt momenta.

Et vero jam ſupra obſervavimus, opinionem Alenſis plane improbabilem eſſe: tum quia Catholicis eripit efficax ex Scripturis argumentum, ad revincendos noſtros Novatores, qui negant Confirmationem eſſe verum, & proprie dictum Sacramentum; ſiquidem, juxta opinionem hanc, nulla in Scripturis extat hujus Sacramenti inſtitutio, nulla mentio: tum quia in Concilio Meldenſi, in quo putat ille fuiſſe inſtitutam Confirmationem, nulla plane fit mentio hujus inſtitutionis. Duo enim tantum extant Canones de iſto Sacramento, ſcilicet quadrageſimus quintus, & quadrageſimus ſextus: in priori ſtatuitur, ut Epiſcopi nihil a Præsbyteris accipiant pro chriſmatis confectione in poſteriori, ut ſingulis annis feria quinta Cœnæ Domini novum accipiant: quid vero inde colligi poſſit pro inſtitutione Confirmationis in hoc Concilio facta, facile non eſt intelligere. Tum denique quia tot extant illuſtria, & certiſſima apud veteres Scriptores, ante tempus quo celebratum eſt illud Concilium Meldenſe, pro Confirmationis Sacramento teſtimonia, ut mirum videri debeat, viros aliunde doctos, & perſpicaces, aut ea non legiſſe, aut adeo non ſatis attentos fuiſſe.

Secunda pars probatur, quia id plane incertum haberi debet, quod neque ex Scripturis neque ex Traditione certo poteſt colligi: atqui quo tempore præciſe inſtitutum ſit Confirmationis Sacramentum neque ex Scripturis, neque ex Traditione colligi certo poteſt; ſiquidem nulla hujuſce determinati temporis mentio apud Veteres occurrit: neque etiam ex communi Theologorum ſententia, cum tanta ſit inter eos ea de re opinionum varietas.

Quod enim nonnulli laudant ex Epiſtola Fabiani, nullius plane momenti eſt apud eruditos, qui Epiſtolam hanc, ut & alias Decretales Ss. Pontificum ante Siricium, inter ſuppoſititia, & apocrypha Opera rejiciunt.

AR-

ARTICULUS SECUNDUS.

De miniſtro Sacramenti Confirmationis.

DUplex hic miniſter diſtinguitur: unus ordinarius ex officio, alter extraordinarius ex diſpenſatione. Miniſter ordinarius Confirmationis plenam, ac completam habet, vi ſui Ordinis ſeu characteris, Sacramentum illud valide conferendi poteſtatem, quæ nulla ſuperiori auctoritate impediri poteſt: talis eſt ſolus Epiſcopus. Miniſter vero extraordinarius, ſimplex nempe Præsbyter, virtute quidem ſui Ordinis inchoatam & incompletam habet poteſtatem; ſed quæ, ut valide exerceatur, perfici, ac compleri debet per legitimam diſpenſationem eo fere modo quo poteſtas abſolvendi a peccatis, quæ Sacerdoti dum ordinatur, conceditur, incompleta & ligata eſt, nec exerceri valide poteſt (extra caſum extremæ neceſſitatis) niſi accedet juriſdictio ab Epiſcopo conceſſa.

De utroque miniſtro Confirmationis hic controverſia movetur de ordinario quidem cum Hæreticis, de extraordinario autem cum Scholæ Theologis.

Miniſter ordinarius Confirmationis.

De miniſtro Confirmationis ordinario ita ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 7. can. 3. *Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.*

Adverſus hanc Eccleſiæ fidem, ac doctrinam errarunt

Quinto ſæculo nonnulli Præsbyteri in Eccleſia Eugubina, qui id ſibi juris aſſumpſerunt, ut Sacramentum iſtud quaſi propria & ordinaria poteſtate conferrent. Audaciam hanc repreſſit Innocentius I. in Epiſtola ad Decentium Epiſcopum c. 3. *Tom. 14. Conc. p. 779 D.*

Labente ſexto ſæculo, Eccleſiæ Calaritanæ Præsbyteri, jus idem uſurparunt. Id eos inſurrexit Gregorius Magnus, data ad Januarium Epiſtola n. 9.

Sæculo ſeptimo, Agapius in Hiſpania Cordubenſis Epiſcopus, frequenter Præsbyteris facultatem adminiſtrandi Sacramenti Confirmationis conceſſiſſe legitur. Abuſum hunc repreſſit Conc. Hiſpalenſe II. c. 7. anno 619.

Sæculo nono, Græci ſchiſmatici, duce Photio Patriarcha Conſtantinopolitano, contenderunt jus ordinarium confirmandi baptizatos, non ad ſolos Epiſcopos, ſed etiam ad ſimplices Præsbyteros pertinere. Errorem non tulit nec diſſimulavit Nicolaus I. Summus Pontifex, atque Bulgaros a Photianis Præsbyteris confirmatos, iterum juſſit confirmari. Prætenſam injuriam impatienter tulit Photius, atque ſcripta ad omnes Orientis Epiſcopos Epiſtola de Nicolao graviter expoſtulat. *Unde venit*, inquit, *hæc lex, & quinam legis conditor? Apoſtolorum ne unus aliquis, an vero Petrus? Num etiam aliqua ex Synodis? Sed ubi & quando congregata eſt hujuſmodi Synodus? Et quorum calculis confirmata?* ut nempe ſolis Epiſcopis reſervetur jus ordinarium adminiſtrandi Confirmationem. Photii doctrinam adoptarunt Græci ſchiſmatici, quos inter Joannes Nathanael Præsbyter & magnus Oeconomus Cretenſis, qui obiit ſub initium ſæculi decimi ſeptimi: contendit ille conſecrationem quidem chriſmatis a ſolis Epiſcopis perfici poſſe, ſimplices vero Præsbyteros jure ordinario unctionem conferre. Non omnes tamen Græci ſchiſmatici ita ſentiunt, ſiquidem Simeon Theſſalonicenſis in L. de Sacramentis, chriſmatis conſecrationem & unctionem ſolis Epiſcopis tribuit; Matthæus vero Bla-

ro Blaſtrius in ſuo *Nomocanone*, negat Choreſpiſcopos, quamvis multis præ ſimplicibus Præsbyteris ornati fuerint privilegiis, Spiritum ſanctum baptizatis dare poſſe; & Gabriel Philadelphienſis in Tract. de Sacramentis, quærens quibuſnam proprie conceſſum fuerit officium diſpenſandi Confirmationem, ſic reſpondet: *Videtur mihi merito Pontificibus antecedenter hoc datum eſſe, quibus & ſolis hoc licet conficere ſecundum ſextum Canonem Concilii Carthaginenſis. Eccleſia vero Orientalis non tantum Pontificibus, ſed etiam per ipſos Præsbyteris poſt ſacram Baptiſmatis cæremoniam benigne annuit, atque concedit citra ullam culpam unctionem chriſmatis.*

Eodem nono ſæculo, nonnulli Chorepiſcopi quaſi proprium ſibi aſſumpſerunt confirmandi officium. Hos compeſcuit Synodus Pariſienſis VI. an. 829.

Poſterioribus ſæculis, Valdenſes, Vvicleffitæ, Huſſitæ, Lutherani, Calviniſtæ, invidioſe Eccleſiæ Catholicæ exprobrant, quod ſolis Epiſcopis noſtri Sacramenti adminiſtrationem reſervet. Fundamentum erroris iſtud eſt, Epiſcopum a Sacerdote nihil differre quoad poteſtatem ſacramentalem.

Richardus Radulphus, vulgo dictus Archiepiſcopus Armachanus, qui obiit anno 1359. L. 11. c. 4. *adverſus errores Armenorum*, docet munus & officium confirmandi commune eſſe Epiſcopis, & Præsbyteris, ſi poteſtas Ordinis attendatur: nihilominus illud Eccleſiaſtica lege Epiſcopis reſervatum fuiſſe, quam reſervationem ille approbat, adeo ut exiſtimet peccare, graviterque puniendos eſſe Præsbyteros, qui Epiſcopis invitis confirmant, tametſi valida ſit, virtute Ordinis, ab ipſis collata Confirmatio: quam Radulpdi ſententiam videntur non improbare Scotus in 4. diſt. 7. q. 1. ad 3. Gabriel in 4. diſt. 7. q. unica col. 3. Durandus in 4. diſt. 7. q. 4. n. 9. ubi ſic loquitur: *Suppoſito quod Confirmatio ſit verum Sacramentum a Chriſto inſtitutum, & miniſter ejus ſit omnis Sacerdos quantum eſt ex inſtitutione, licet ex probibitione Eccleſiæ reſervata ſit ejus collatio ſolum Epiſcopis; tunc facile eſt dicere, quod ex commiſſione Papę ſimplex Sacerdos, poſſit confirmare, cui tamen liceret, ſi non eſſet probibitio Eccleſię. Commiſſio autem Papę, ſi eam faceret ſimplici Sacerdoti, tolleret probibitionem quantum ad illum, cui fieret commiſſio. Si tamen Sacerdos ſine tali commiſſione confirmaret, verum Sacramentum eſſet, ſed ipſe peccaret, quia gradus Epiſcopalis non eſſet de neceſſitate Sacramenti, ſed de neceſſitate præcepti.* Hæc Durandus. Opinionem hanc ab errore Vvicleſi diſtinguit Arcudius L. 2. c. 10. in eo quod Vvicleffus jure communi, ac proprio, & poteſtatem & licentiam conferendæ Confirmationis Præsbyteris non minus, quam Epiſcopis competere diceret.

CONCLUSIO.

Solus Epiſcopus inſtitutione divina ordinarius eſt Sacramenti Confirmationis miniſter.

Probatur ex c. 8. Apoſtolorum, ubi refertur Petrum & Joannem miſſos fuiſſe Samariam, ut iis, qui a Philippo baptizati fuerant, manus imponerent, ac traderent Spiritum ſanctum. Quare autem Philippus manus eis non impoſuit? Quare Spiritum ſanctum non dedit? quia Epiſcopus non erat, ſed tantum Diaconus. Hoc Apoſtolorum exemplo edocta Eccleſia, ſolis Epiſcopis, Apoſtolorum in Epiſcopali dignitate, ac gradu ſucceſſoribus, jus ordinarium Confirmationis conferendæ reſervavit, quod quidem perpetua, & nuſquam interrupta demonſtrat Eccleſiæ praxis, ac Traditio.

Primo ex Conciliis.

Eli-

Eliberitano Can. 38. quo jubet baptizatos a Laicis aut Diaconis duci ad Epiſcopum, *ut per impoſitionem manuum & benedictionem eos perficiat*. Idem repetit Can. 77. *Epiſcopus*, ait Canon, *eos per benedictionem perficere debet*. Tom. 1. Conc. p. 974.

Arelatenſi III. an. 455. quo ſancitum eſt, ut Monachi Lirinenſes, ſi Neophyti fuerint, nonniſi ab Epiſcopo Forojulienſi confirmentur. Hiſpalenſi II. an. 619. in quo inter illa, quæ Præsbyteris non licent, recenſetur diſpenſatio Confirmationis, *Quædam*, inquit Concilium, *novellis, & Eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita noverint, ſicut Præsbyterorum & Diaconorum, ac virginum conſecratio; ſicut conſtitutio altaris; benedictio vel unctio; ſiquidem nec licere eis Eccleſiam vel altaria conſecrare, nec per manus impoſitionem fidelibus baptizatis, vel Converſis ab hæreſi Paracletum Spiritum dare, nec chriſma conficere, nec chriſmate baptizatorum frontem ſignare*. Tom. 4. Conc. p. 1024. Tom. 5. Conc. p. 1666. B.

Nec te moveat quod *novellis & Eccleſiaſticis regulis* iſta prohibita dicat Concilium: per novellas quippe regulas, non novas ſeu recenter inductas intelligit; alias Ordinatio ſeu conſecratio Præsbyterorum, novo dumtaxat jure ſolis Epiſcopis reſervata dici poſſet, quod abſurdiſſimum foret. Novellas igitur regulas appellat, quia in novo Teſtamento a Chriſto præſcriptæ ſunt: facta ſcilicet alluſione ad Legem veterem, in qua ſoli Summo Sacerdoti licitum erat altare erigere, conſecrare &c. Hunc eſſe Concilii ſenſum patet ex ſerie citati Canonis, in quo comprimitur Agapius Epiſcopus Cordubenſis, qui cum a ſæculari militia ſtatim ad Sacerdotium fuiſſet aſſumptus, Diſciplinæ Eccleſiaſticæ non ſatis peritus *frequenter Præsbyteros deſtinabat altaribus erigendis, & Baſilicis conſecrandis*. Id autem vetat Synodus, ac confirmat ex veteri Teſtamento. *In divinis Litteris*, ait, *præcipiente Domino, ſolus Moyſes in tabernaculo Dei erexit altare, ſolus ipſe unxit; utique quia ſummus Sacerdos Dei erat.. Ideoque id quod tantum facere principibus ſacerdotum juſſum eſt, quorum typum Moyſes & Aaron tenuerunt, Præsbyteri, qui filiorum Aaron geſtant figuram, accipere non præſumant. Nam quamvis cum Epiſcopis plurima illis miniſteriorum communis ſit diſpenſatio, quædam novellis & Eccleſiaſticis regulis ſibi prohibita noverint*. Novellas igitur regulas appellat Synodus eas, quæ in novo Teſtamento a Chriſto Domino præſcriptæ ſunt. Eccleſiaſticas etiam dicit, quia inſtitutioni, ac præcepto divino, etiam Eccleſiæ lex, ac præceptum accedit: eadem quippe res utroque jure, divino & Eccleſiaſtico, neceſſaria eſſe poteſt, ſicut in præſenti negotio contingit. Ibid. A.

Pariſienſi VI. an. 829. L. 1. c. 27. ubi Chorepiſcopis prohibet, ne deinceps per impoſitionem manuum donum Spiritus ſancti tradere præſumant. Rationem reddit, quia Chorepiſcopi exemplum & formam tenent ſeptuaginta Diſcipulorum, quorum nullus legitur donum Spiritus ſancti per manus impoſitionem dediſſe, quia iſtud ſolis Apoſtolis eorum ſucceſſoribus reſervatum eſt, quod probat ex c. 8. & 19. Actuum Apoſtolorum. Tom. 7. Conc. p. 1617.

Tridentino denique Seſſ. 7. can. 3. *Si quis dixerit, ſanctæ Confirmationis ordinarium miniſtrum, non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem ſacerdotem, anathema ſit*. Novatores Lutheranos & Calviniſtas directe ferit iſte Canon, intacta prorſus quæſtione de miniſtro extraordinario, an ſimplici Sacerdoti committi poſſit hujus Sacramenti adminiſtratio, vel non. Erroris radicem excidit Concilium, cum docet Epiſcopos Præsbyteris ſuperiores eſſe, Seſſ. 23. can. 7. *Si quis dixerit, Epiſcopos non eſſe Præsbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem confirmandi & ordinandi; vel eam, quam habent, illis eſſe cum Præsbyteris communem, anathema ſit*. Eadem Seſſ. cap. 4. Tom. 14. Conc. p. 779. Ibid. p. 864. C. Ibid. p. 863. B.

Sacro-

Sacroſancta Synodus declarat, præter cæteros Eccleſiaſticos gradus, Epiſcopos, qui in locum Apoſtolorum ſucceſſerunt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere; & poſitos, ut Apoſtolus ait, a Spiritu ſancto regere Eccleſiam Dei, eoſque Præsbyteris ſuperiores eſſe, ac Sacramentum Confirmationis conferre, miniſtros Eccleſiæ ordinare, atque alia pleraque peragere ipſos poſſe, quarum functionum poteſtatem reliqui inferioris ordinis nullam habent.

Euſeb. Hiſt. p. 244. D. Secundo, ex Ss. Pontificibus.

Cornelio in Epiſtola ad Fabium Antiochenum apud Euſeb. Lib. 6. cap. 43. ubi reprehendit Novatum, quod poſt perceptum in lecto Baptiſmum, ab Epiſcopo conſignatus non ſit.

Tom. 2. Conc. p. 1246. B. C. Innocentio I. in Epiſtola ad Decentium c. 3. *De conſignandis infantibus manifeſtum eſt*, inquit, *non ab alio quam ab Epiſcopis fieri licere. Nam Præsbyteri, licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent. Hæc autem ſolis Pontificibus deberi, ut vel conſignent, vel paracletum Spiritum tradant, non ſolum conſuetudo Eccleſiaſtica demonſtrat, verum & illa lectio Actuum Apoſtolorum quæ aſſerit Petrum & Joannem eſſe directos, qui jam baptizatis traderent Spiritum ſanctum. Nam Præsbyteris, ſeu extra Epiſcopum, ſeu præſente Epiſcopo baptizent; chriſmate baptizatos ungere licet, ſed quod ab Epiſcopo fuerit conſecratum; non tamen frontem ex eodem oleo ſignare, quod ſolis debetur Epiſcopis cum tradunt Spiritum ſanctum.*

Tom. 2. p. 633. S. Leone Epiſt. 88. ubi loquens de officiis Chorepiſcoporum ait, *ipſis non licere nec erigere altaria, nec per impoſitionem manuum fidelibus baptizatis; aut ab hæreſi converſis paracletum Spiritum dare, nec chriſmate baptizatorum frontes ſignare, quia hæc ſolis Epiſcopis conveniunt.*

Tom. 2. p.689. A. B. S. Greg. Magno L. 4. Epiſt. 9. alias L. 3. Epiſt. 9. ad Januarium, *Epiſcopi*, inquit, *baptizatos infantes ſignare bis in frontibus chriſmate non preſumant: ſed Presbyteri baptizandos ungant in pectore, ut Epiſcopi poſtmodum ungere debeant in fronte.* In antiquis editionibus ſic habetur: *Presbyteri baptizatos infantes ſignare ſacro in frontibus chriſmate non preſumant &c.* Vide notam edit. nove in hunc locum.

His Summis Pontificibus eos adjunge qui ex profeſſo Photii, & aliorum Græcorum ſchiſmaticorum, qui *ordinarium*, & *ex veteri conſuetudine*, ut dicebat Photius, Confirmationis miniſterium ſimplici Præsbytero tribuebant errorem, ac temeritatem repreſſerunt.

Nicolaus I. juſſit iterum confirmari quos Græci Præsbyteri confirmaverant. Ita colligimus ex Epiſtola Photii ad omnes Orientis Epiſcopos, ubi de hoc Nicolai facto acerbe conqueritur. Factum iſtud narratur in VIII. Synodo Oecumenica in Epiſtola Synodali ad Adrianum directa.

Innocentius III. qui ſedere cœpit an. 1199. eumdem Græcorum abuſum ætate ſua damnavit. In ſua enim ad Lucium apud Conſtantinopolim Legatum Epiſtola ſic loquitur: *Pervenit ad audientiam noſtram, quod quidam ſimplices Sacerdotes apud Conſtantinopolim ea Sacramenta præſumant fidelibus exhibere, quæ ab Apoſtolorum tempore rite fuerunt ſolis Pontificibus reſervata, ut eſt Sacramentum Confirmationis, quod chriſmando renatos ſoli debent Epiſcopi per manus impoſitionem conferre; ad excuſandas excuſationes in peccatis & ſui erroris fomentum ſolam conſuetudinem prætendentes, cum diuturnitas temporis peccata non minuat ſed augmentet. Diſcretioni tuæ mandamus, quatenus omnibus Latinis Præsbyteris apud Conſtantinopolim conſtitutis diſtricte prohibeas, ne talia de cætero ſua temeritate preſumat, que licet non ſint a fidelibus contemnenda, tutius tamen eſt ea ſine periculo ex neceſſitate, que legem non habet, omittere, quam ut ab his, quibus ea conferre*

Edit. Baluz. T. 1. p. 480. col. 2.

non

non licet, ex temeritate, quæ lege damnatur, non ſine gravi periculo inaniter conferantur; cum umbra quædam oſtendatur in opere, veritas autem non ſubeat in effectu.

Gregorius IX. qui ſedere cœpit ann. 1227. eamdem Græcorum conſuetudinem reprobat in Epiſtola ad Barenſem Epiſcopum, in qua de verbo ad verbum repetit & confirmat Decretum Innoc. III. Refertur hæc Epiſtola L. 1. Decretalium, titulo *De conſuetudine*. *Decret. 87. c. 4.*

Innoc. IV. qui ſedere cœpit ann. 1243. conſultus de ritibus Græcorum, in Epiſtola ad Ottonem Cardinalem Tuſculanum Legatum ſuum in Regno Cypri, de Confirmatione ſic reſpondet: *Soli Epiſcopi conſignent chriſmate in frontibus baptizatos: quia hujus unctio non debet niſi per Epiſcopos exhiberi; quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices gerunt Epiſcopi, per manus impoſitionem, quam Confirmatio vel frontis chriſmatio repræſentat, Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur.* *Tom. 11. Conc. pag. 613. B.*

Denique Clemens VIII. qui ſedere cœpit ann. 1592. in Conſtitutione, quam edidit pro inſtructione Græcorum, vult iterari ſub conditione Sacramentum Confirmationis, quando probabiliter dubitari poteſt, an fuerit ab Epiſcopo datum. Unde Marcus Epheſiorum Epiſcopus, qui unioni Latinæ Eccleſiæ cum Græca in Concilio Florentino ſancitæ ſubſcribere recuſavit, in Epiſtola encyclica ad omnes Orbis Chriſtianos data, teſtatur ſua ætate Latinos ſolitos fuiſſe, iterum eos confirmare, qui a Græcis dumtaxat Præsbyteris fuerant confirmati. *Vid. T. 13. Con. pag. 790.*

Accedit & Eccleſia noſtra Gallicana, quæ Græcorum abuſum improbavit, atque Ratramno Monacho Corbejenſi provinciam demandavit refellendi calumnias Græcorum; quod ille perfecit quatuor Libris, qui extant in Spicilegio Dacheriano Tom. 2. L. 4. c. 7. Obſervat, Græcos Latinis objeciſſe, *quod eorum Præsbyteri frontes baptizatorum chriſmate non liniant: quod objectum*, inquit Ratramnus, *ſicut & reliqua, magis levitate, quam ratione propoſitum eſt, ſiquidem Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem ſequentes, iſta proponunt, non aliquam divinæ legis auctoritatem.* Oſtendit deinde Ratramnus ex Actis Apoſtolorum, ad ſolos Epiſcopos pertinere per unctionem frontis Spiritum ſanctum conferre. *Spicil. T. 2 p. 141.*

Tertio ex Ss. Patribus: nonnullos ex veteribus appellaſſe ſufficiet. *Pag. 124.*

S. Cyprianus Epiſt. 73. ait, *eos, qui in Eccleſia baptizantur, Præpoſitis Eccleſiæ offerri, ut Spiritum ſanctum conſequantur.* *Ibid. 146.*

Firmilianus in ſua ad S. Cyprianum Epiſtola ait, *majores natu*, (id eſt Epiſcopos, qui in Eccleſia præſident) *manus imponendi & ordinandi poſſidere poteſtatem.*

S. Hieronymus adverſus Luciferianos ait, *hanc eſſe Eccleſiarum conſuetudinem, ut Epiſcopi excurrant ad eos, qui in minoribus urbibus ſunt baptizati, ut eis manus imponant.* *To. 4. p. 2. p. 295. Ed. Com.*

S. Chryſoſtomus Hom. 18. in c. 8. Actuum Apoſtolorum: *Hoc erat*, inquit, *in Apoſtolis ſingulare* (nempe Spiritum ſanctum dare per impoſitionem manuum) *unde & præcipuos, & non alios videmus hoc facere.* *p. 580. C.*

Denique S. Aug. L. 15. de Trinit. c. 26. *Neque enim*, inquit, *aliquis diſcipulorum ejus dedit Spiritum ſanctum. Orabant quippe, ut veniret in eos, quibus manus imponebant, non ipſi eum dabant: quem morem in ſuis Præpoſitis etiam nunc ſervat Eccleſia.* *Tom. 8. p. 999. A.*

Si rationem hic quæſieris, cur ſolis Epiſcopis datum ſit jus adminiſtrandi Confirmationem, non aliam dabimus, quam Chriſti voluntatem nobis in Scriptura & Traditione declaratam: cujus quidem congruentem cau-

ſam afferunt Theologi, quod homo baptizatus per Sacramentum Confirmationis perficitur, ac conſummatur; cum autem Epiſcopatus ſit Ordo *perficientium*, ad Epiſcopos ſpectat fideles perficere. *Conſtitutum illud eſt*, ait S. Hieron. *ad honorem Sacerdotii, potius quam ad legem neceſſitatis.*

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. Ananias Epiſcopus non erat, ſed unus dumtaxat ex Diſcipulis, Act. 9. v. 10. atqui ibidem v. 17. miſſus eſt ad Saulum, ſeu Paulum; cui *manus impoſuit, ut impleretur Spiritu ſancto.*

Reſp. diſt. maj. manus impoſuit, ut viſum ei reſtitueret, & ad Spiritum ſanctum in Baptiſmo percipiendum præpararet, concedo: manus impoſuit, ut conferret Sacramentum Confirmationis, nego. Nondum quippe baptizatus erat Paulus, quomodo igitur eum Ananias confirmaſſet? Solutio manifeſta eſt ex ſacro Contextu v. 17. & 18. *Abiit Ananias, & introivit in domum: & imponens ei manus; dixit; Saule frater, Dominus miſit me Jeſus, qui apparuit tibi in via, qua veniebat, ut videas, & implearis Spiritu ſancto. Et confeſtim ceciderunt ab oculis ejus tanquam ſquamæ, & viſum recepit: & ſurgens baptizatus eſt.*

Inſtabis: qui poteſt majus, poteſt & minus: atqui potuit Ananias, poſſunt & ſimplices Sacerdotes Baptiſmum conferre qui neceſſitate, ac dignitate præſtantior eſt Confirmatione.

Reſp. nego ant. In rebus hujuſmodi ſola audienda eſt voluntas Chriſti inſtituentis, & Eccleſiæ obſequentis traditio: porro ex utraque certiſſimum eſt, ſolam Epiſcopum a Chriſto inſtitutum eſſe ordinarium Confirmationis miniſtrum. Quod ſi valeret ratio in objectione propoſita, etiam laici, qui baptizant, poſſent & confirmare: immo ſimplices Præsbyteri, qui ordinarii ſunt Baptiſmatis miniſtri, poſſent & alios Præsbyteros creare, ſeu ordinare &c. at nihil abſurdius.

Objic. 2. auctoritatem S. Hieron. duplici in loco. 1. Epiſt. 101. alias 85. ad Evangelium. *Quid*, inquit, *facit excepta ordinatione Epiſcopus, quod non faciat Præsbyter?* 2. Dialog. adverſus Luciferianos plura ſcribit, ex quibus inferri poteſt, Epiſcopum nonniſi ab humana & Eccleſiaſtica auctoritate habere, ut ordinarius ſit Confirmationis miniſter. 1. Jus illud repetit a conſuetudine Eccleſiarum. *An neſcis*, ait Luciferianus alloquens Orthodoxum: *Eccleſiarum hunc eſſe morem, ut baptizatis poſtea manus imponantur?* ... *Non abnuo*; ait Orthodoxus, *hanc eſſe Eccleſiæ conſuetudinem*. 2. Fatetur hanc eſſe Eccleſiæ legem: *Sed quale eſt*, inquit, *ut leges Eccleſiæ ad hæreſim transferas?* Ait multis in locis id factitatum: *Multis in locis*, inquit, *idem factitatum reperimus*. 4. Addit id *ad honorem potius Sacerdotii factum, quam ad legem neceſſitatis*. 5. denique, quia, inquit, *ſi ad Epiſcopi tantum imprecationem Spiritus ſanctus defluit, lugendi ſunt, qui in remotioribus locis per Præsbyteros baptizati, ante dormierunt, quam ab Epiſcopis inviſerentur.*

T. 2. par. 2. p. 803.

Ibid. pag. 294. & ſeq.

Reſp. ad 1. ex Epiſt. 101. Hieronymum non aſſerere nihil prorſus facere Epiſcopum, quod Præsbyter non faciat; agnoſcit enim manifeſte in Dial. adverſus Luciferianos, Epiſcopum manus imponere, conſignare, ac dare Spiritum ſanctum, quod non facit Præsbyter: Epiſcopus pariter Præsbyteros creat ſeu ordinat, non ita Præsbyter. Mens igitur Hieronymi eſt, excepta Ordinatione, nihil fere Epiſcopos facere, quod non

faciant & Præsbyteri; & reipſa multa iſti faciunt, quæ cum Epiſcopis communia ipſis ſunt; baptizant; abſolvunt a peccatis; Chriſti Corpus conſecrant, nihilominus hæc omnia, Hieronymi ætate, præſente Epiſcopo, nonniſi de ipſius licentia & conceſſione perficere poterant.

Ad ſecundum ex Dial. adverſus Luciferianos, falſo ſupponit Dallæus, cujus eſt hæc objectio, mentem Hieronymi eſſe, Epiſcopos ex ſola Eccleſiaſtica regula & inſtitutione ordinarios eſſe Confirmationis diſpenſatores. *Diſce*, inquit loco citato, *hanc obſervationem ex ea auctoritate deſcendere; quod poſt aſcenſum Domini Spiritus ſanctus ad Apoſtolos deſcendit*. Divinæ autem inſtitutioni, & humanam ſeu Eccleſiaſticam regulam addit S. Doctor; ſicut præcepto divino de percipienda Confirmatione & Euchariſtia accedit & præceptum Eccleſiæ, quæ Sponſi ſui Chriſti voluntati ſemper obſequitur: nihil autem vetat rem eamdem jure divino ſimul & Eccleſiaſtico neceſſariam eſſe, quo uno obſervato in fumos abit tota Dallæi objectio; & aperta eſt ad 1. & 2. reſponſio. Ad 3. *multis in locis id factitatum quidem*, ait Hieronymus, non *in omnibus*. At *per multos*, vel omnes intelligit; vel tacite carpit nonnullorum ætatis ſuæ Epiſcoporum negligentiam, qui ad remotiora loca baptizatis manus impoſituri non excurrebant. Ad 4. duplex eſt interpretatio, una Baronii, ad an. Chriſti 594. n. 15. altera Bellarmini de Confirm. c. 12. Baronius iſtorum Hieronymi verborum: *ad honorem potius Sacerdotii, quam ad legem neceſſitatis*, hunc ſenſum reddit: Cum poteſtas eſſentialis adminiſtrandi Confirmationem ad ſolum Epiſcopum non pertineat, ſed Præsbyteris etiam committi poſſit: *ad honorem potus Sacerdotii Epiſcopis* reſervata eſt, *quam ad legem neceſſitatis*, quia abſolute a Præsbyteris diſpenſari Confirmatio poteſt; nec eſſentiale eſt huic Sacramento, ut ab Epiſcopo conferatur. Bellarminus vero hæc verba: *quam ad legem neceſſitatis*, non refert ad legem miniſtrandi Confirmationem, ſed ad legem conſequendæ ſalutis, ut ſenſus ſit: Solis Epiſcopis reſervata eſt poteſtas ordinaria confirmandi: *ad honorem Sacerdotii potius quam ad legem neceſſitatis*, quia nempe Sacramentum hoc abſolute ad ſalutem neceſſarium non eſt, quem ſenſum aperte innuunt verba, quæ ſequuntur apud Hieronymum: *Si ad Epiſcopi tantum imprecationem Spiritus ſanctus defluit, lugendi ſunt qui in remotioribus locis per Præsbyteros baptizati, ante dormierunt, quam ab Epiſcopis inviſerentur*. Duplici ergo de cauſa ſolus Epiſcopus inſtitutus eſt ordinarius Confirmationis miniſter, tum ut major dignitati Epiſcopali honos conciliaretur; tum ut declararetur Sacramentum iſtud abſolute, ſeu neceſſitate medii neceſſarium non eſſe ad ſalutem. Unde S. Joannes Chryſoſtomus Hom. 18. in c. 8. Act. Apoſt. quærens quare Philippus Samaritanis, quos baptizaverat, Spiritum ſanctum non dediſſet, duas affert cauſas, & rationes: nempe quia Philippus Apoſtolos honorare voluit, & quia ipſe non acceperat facultatem dandi Spiritum ſanctum. *Ed. Com̄mel. pag. 580.*

Aliam reſponſionem, quæ ad mentem Baronii accedit, proponit idem Bellarminus loc. cit. *Dici poteſt*, inquit, *loqui Hieronymum de lege, quæ ſumatur ex natura rei, ut ſenſus ſit; id eſſe tributum ſolis Epiſcopis*, non ob legis neceſſitatem: *ideſt, non quod id neceſſario requirat natura rei, quaſi alter fieri non poſſet; ſed quia voluit Dominus hac re honorare Epiſcopalem dignitatem*. *Tom. 3. p. 149. B. C.*

Objic. 3. Conc. Regienſe ann. 439. can. 5. Sacerdoti licentiam tribuit conſecrandi virginem, & neophytum confirmandi, en verba: *Viſum eſt, omni Præsbytero per familias, per agros, per privatas domos, pro deſiderio* *Tom. 3. Con. pag. 1247.*

fidelium, facultatem benedictionis aperire ... in Eccleſia quoque, in qua ordinatus fuerit, conſecrandi virginem, ſicut confirmundi neophyium, jus habebit.

Et Conc. Barcinonenſe II. can. 2. ſtatuit, *ut cum chriſma Præsbyteris diœceſanis datur pro neophytis confirmandis, nihil pro liquoris pretio accipiatur.*
Tom. 5. Conc. pag. 1605. D. Supponit igitur Concilium, licitum eſſe Præsbyteris confirmare neophytos chriſmate, quod ab Epiſcopo conſecratum fuit.

Reſp. ad Conc. Regienſe, non unum & eumdem eſſe Sacerdotem, cui in prima Canonis parte datur facultas *benedicendi*, & in poſteriori parte, *conſecrandi virginem, & neophytum confirmandi*: ſiquidem in iſta poſteriori parte agitur de Armentario Epiſcopo depoſito, cui una permittitur Parochia, in qua conſecrare virginem, & neophytum conſignare poſſit, non tamen extra iſtam Parochiam; immo nec in illa iſtud ei conceditur, ſi præſens adfuerit Epiſcopus. Cum vero Armentarius Epiſcopali charactere donatus eſſet, potuit legitime deputari ad confirmandos neophytos Parochiæ, cui præpoſitus fuerat.

Ad Conc. Barcin. Non aliud decernit, quam ut a Præsbyteris nihil exigatur pro chriſmate, quod ab Epiſcopo percipiunt, & quo neophyti confirmantur; non quidem a Præsbytero (neque enim id Concilium aſſerit) ſed ab Epiſcopo: quamquam non deſunt inter noſtros, qui verbo, *confirmandis*, eo in Canone intelligunt unctionem baptiſmalem verticis, quæ latiori quodam ſenſu confirmatio dici poteſt. Ita Vvalafridus Strabo: quo ſenſu verbum idem adaptatur & Euchariſtiæ, & cæremoniæ, per quam olim Hæretici ad Eccleſiam redeuntes recipiebantur, ſicut ex dicendis paulo poſt manifeſtum erit.

Objic. 4. Synodum II. Carthaginenſem an. *390.* & tertiam item Carthaginenſem ann. *397.* quibus chriſmatis confectio Præsbyteris prohibetur: Ergo, concludit Dallæus, antea licita ipſis erat: quidni & uſus hujus chriſmationis?

Reſp. nihil hac objectione levius proferri poſſe, ex qua hoc unum extundi poteſt, nonnullos ſimplices Præsbyteros confectionem chriſmatis ſibi aliquando arrogaſſe, quorum temeritatem repreſſit utraque laudata Carthaginenſis Synodus. Qua vero machina inde cum Dallæo concludi poſſit, aut illam chriſmatis confectionem, ante prohibitionem, illis Præsbyteris permiſſam, ac licitam fuiſſe; aut illos eo chriſmate uſos, ut impune baptizatos confirmarent, fatemur non ſatis nos intelligere.

Objic. 5. Ex Pontificali Damaſi in vita Sylveſtri, Sylveſter iſtud Epiſcopis privilegium conceſſit, ut baptizatum conſignent *propter hæreticam ſuaſionem*, excepto caſu periculi mortis, quo poteſtas ſit Præsbyteris conſignandi infantes, *propter occaſionem*, inquit, *tranſitus mortis*. Porro, ait Dallæus, ſi Sylveſter hoc privilegium Epiſcopis indulſit, ut baptizatos conſignent; ergo ante Decretum iſtud Præsbyteris cum Epiſcopo communis fuit poteſtas baptizatos conſignandi.

Reſp. nego ant. Liber quippe ille Damaſi eruditis ſuppoſitionis, ac falſitatis merito ſuſpectus videtur: recentior eſt, quam ut fidem certam faciat. Baronius & Bellarminus ſcriptum ajunt ab Anaſtaſio Bibliothecario, qui anno 858. vel etiam paulo ſerius ſcripſit. Alii Anaſtaſio antiquiorem putant, quia laudatur a Vvalafrido Lib. de exordiis & incrementis rerum Eccleſiaſt. c. 26. & ab Amalario L. 1. de Officiis Eccleſiaſt. cap. 27. & a Rabano L. 1. de Inſtitution. Clericorum. Vvalafridus autem vivere deſiit anno 849. Amalarius vero ſcribebat anno 830. & Rabanus anno 810. Præterea veriſimile non videtur, Sylveſtrum initio quarti ſæculi jus illud ſeu privilegium adminiſtrandæ Confirmationis Epiſcopis primum contuliſſe, cujus originem ex

Apoſto-

Apoſtolorum exemplo ac traditione repetunt, Cyprianus, Firmilianus, Innocentius primus, Hieronymus, Ambroſius, Chryſoſtomus, Auguſtinus, & alii, quos antea laudavimus.

Objices 6. can. 1. Synodi I. Arauſicanæ an.441. quo decernitur: *Hæreticos in mortis diſcrimine poſitos, ſi deſit Epiſcopus a Præsbyteris cum chriſmate & benedictione conſignari, ſi ii Catholici eſſe deſiderant.* Et can. Conc. Epaonenſis, ad an. 517. *Præsbyteros propter ſalutem animarum, quam in cunctis optamus, deſperatis & decumbentibus hæreticis, ſi converſionem ſubitam petant, chriſmate permittimus ſubvenire. Quod omnes converſuri, ſi ſani ſunt, ab Epiſcopo noverint expetendum.* Inde concludit Dallæus, Præsbyteris licitem fuiſſe converſos ab hæreſi in mortis periculo chriſmate ungere; multo magis neophytos. T. 3. Conc. pag. 1417. T. 4 Conc. pag. 1579.

Reſp. 1. incertum plane eſſe, utrum illa unctio ſeu chriſmatio, per quam Hæretici ad Eccleſiam redeuntes olim recipiebantur, verum fuerit Sacramentum Confirmationis; an mera cœremonia, cujus ritus valde affinis erat ritui Confirmationis: de qua controverſia paulo poſt dicturi ſumus.

Reſp. 2. hoc unum ad ſummum inde concludere poſſe Dallæum, in caſu neceſſitatis ſimplices Præsbyteros delegatos fuiſſe miniſtros Confirmationis extraordinarios, quod quidem fieri poſſe mox oſtendemus.

Objic. 7. Venerabilem Bedam in Pſ. 26. ad hæc tituli verba: *Priuſquam liniretur David &c. Sciendum eſt*, inquit, *quod illa unctio, quæ per manus impoſitionem ab Epiſcopis, quaſi alia a duobus prædictis* (olei nimirum & chriſmatis, quarum prior Baptiſmum præcedit, poſterior ſubſequitur) *& vulgo Confirmatio dicitur, eadem eſt cum ſecunda*, (nempe verticali) *propter arrogantiam tamen non conceſſa eſt ſingulis Sacerdotibus, ſicut & multa alia*. Ergo, concludit Dallæus, frontis unctio, quæ Confirmatio dicitur, reipſa eadem eſt cum unctione verticis: attamen propter *arrogantiam Præsbyterorum*, iſtis prohibita fuit, & ſolis Epiſcopis reſervata. Tom. 8. p. 558. n 70.

Suſpicantur nonnulli, textum hunc Bedæ corruptum eſſe ac mutilum, cujus prior pars ſenſum obſcurum & imperfectum exhibet; ſed quidquid ſit,

Reſp. Bedam triplicem eo loci diſtinguere unctionem: unam, quæ fit ante Baptiſmum, qua illuminamur oleo Catechumenorum: alteram, qua neophyti poſt Baptiſmum unguntur in vertice; tertiam, quæ fit in Cœlo: *Recte*, inquit, *in titulo dictum eſt: Priuſquam liniretur: quia videlicet vox eſt perfectæ animæ deſiderantis veram unctionem, quæ in fine in nobis perficietur. Nunc autem in Sacramento olei, & chriſmatis ungimur, per quod Sacramentum quiddam mirum, & ineffabile, quod in fine futuri ſumus, ſignificatur* .·.·. Et paulo poſt: *Poteſt quoque*, ait, *ſi cui libuerit, illuminatio ad primam tantum unctionem, in qua ſimpliciter abrenunciamus ſatanæ, referri; ſalus vero ad ſecundam, in qua magis firmamur, quia & nomen Chriſti in ea profitemur, & ab eo nomen accipimus*, quibus certe verbis diſtincte Beda exprimit verum Confirmationis Sacramentum. Cum igitur verbis in objectione relatis ait unctionem, quæ per manuum impoſitionem fit ab Epiſcopo, eadem eſſe cum ſecunda, quæ fit in vertice, intelligendum eſt, eadem eſſe, tum ratione materiæ, tum ratione ſignificationis, quia utraque & oleo conſtat, & gratiam chriſtianiſmi ſignificat, non vero eamdem natura & effectu; unctio enim baptiſmalis in vertice pura eſt cœremonia, unctio vero frontis verum Sacramentum, quod gratiam ex ſe, ſeu ex opere operato producit. Ad primam *abrenuntiatio ſatanæ*, ad ſecundam *ſalus* pertinet. Primam admini- Ib. n. 30. Ib. n. 60.

ſtrant Præsbyteri; alteram ſoli Epiſcopi, non Præsbyteri, ne forte iſti arrogantius ſuperbirent, & Epiſcopis ſe coæquales eſſe jactarent, ſi eodem cum ipſis ordinario jure confirmandi neophytos donati fuiſſent.

Objic. 8. Ambroſiaſtrum Comment. in c. 4. ad Epheſ. ubi ait apud Ægyptum Præsbyteros conſignare, ſi præſens non fuerit Epiſcopus.

Reſp. hujuſce Scriptoris nomine, quem Luciferianum fuiſſe ajunt, parum Catholicos moveri, cum nullum ille teſtem proferat, vadem nullum facti quod narrat. Eſto apud Ægyptios Præsbyteri conſignent: dubium eſt 1. an conſignatio hæc ſeu unctio verum fuerit Confirmationis Sacramentum: an mera cœremonia. 2. quo jure conſignaverint; an ordinario, an ex delegatione tantum; ſi ordinario; an mos ille approbatus fuerit, vel improbatus: ſi ex delegatione; a quo facta illa fuerit, an a privatis Epiſcopis, vel a Romano Pontifice. Hæc omnia in ſuſpenſo relinquit Dallæus: nihil igitur certi ex teſtimonio tam incerto ac dubio concludere ille poteſt.

Objic. 9. Græci Præsbyteri non tantum ex delegata, & exraordinaria, ſed etiam propria, & ordinaria poteſtate diſpenſant Sacramentum Confirmationis, non tantum a tempore inducti ſchiſmatis per Photium, ſed etiam ante: ipſe ſiquidem Photius in Epiſtola ad omnes Orientales Epiſcopos, Nicolaum dure exagitat, eo quod juſſiſſet iterum confirmari, quos Græci Præsbyteri in Bulgaria confirmaverant; contenditque hanc eſſe Eccleſiæ ſuæ omni memoria ſuperiorem conſuetudinem: immo ad jus ipſum primævum recurrens, quærit *unde venerit iſta lex, quod ſoli Epiſcopi confirment? Quis illius auctor? Quis Apoſtolorum? An Petrus? An ex Synodis aliqua? Sed ubi & quando habita, & quorumnam confirmata ſententiis? Non licet*, inquit, *Sacerdoti baptizatos oleo ſignare? Certe ium nec baptizare:* Atqui tamen valet apud Græcos etiamnum datum a Præsbyteris jure ordinario Sacramentum Confirmationis.

Inde eſt, quod Nicolaus I. Græcos non damnat ſimpliciter ob iſtam præciſe cauſam, quod confirmaſſent; ſed tum quod in regione id ſibi aſſumpſiſſent, in qua nullum jus habebant, nempe in Bulgaria, quæ ſubjecta non erat Patriarchæ Conſtantinopolitano: tum quod propter inductum ſchiſma ſuſpenſi eſſent ab omni Ordinum ſuorum exercitio. Ita factum Nicolai explicat Adrianus II. S. P. in Epiſtola ad Ignatium verum ac legitimum Patriarcham Conſtantinopolitanum, quo adhuc vivente Photius Sedem hanc vi ac dolo invaſerat. Refertur hujus Epiſtolæ fragmentum in VIII. Synodo Oecumenica. *Quod ſi dicas*, inquit Adrianus alloquens Ignatium, *prius a nobis Conſtantinopolitanæ Diœceſeos Præsbyteros in ea regione* (Bulgarorum) *ſacrificare prohibitos, haud inficias imus. Erant Photiani, illiuſque ſymmiſtæ, quibus non ſolum in Bulgarorum Provincia, ſed ubique Gentium ſacerdotali munere interdiximus, interdicimuſque.*

T.8 Conc. p. 1386. A.

Inde quoque eſt, quod Innocentius III. antea citatus, ſolis Præsbyteris Latinis Conſtantinopoli commorantibus prohibuerit, ne Confirmationis Sacramentum miniſtrare attentarent.

Reſp. errare inter Græcos, quotquot exiſtimant ſimplices Præsbyteros inſtitutione divina ordinarios eſſe Sacramenti Confirmationis miniſtros. Id quidem contendiſſe videtur Photius ſchiſmatis auctor, qui ad veterem Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem provocat, nullamque contrariam legem eſſe in Scripturis aut Traditione tam confidenter ſupponit. Sed quam facilis ac proclivis eſt a ſchiſmate ad hæreſim lapſus! quam iſtud omnibus Novatoribus familiare, & errores ſuos præſidio Scripturæ ac Ss. PP. confirmare, & Catho-

tholicos onerare mendaciis! Nonne Photius ipſe in citata Epiſtola multa manifeſte falſa Latinis imponit? V. g. eos *abominari nuptias, quia Præsbyteros ſortiri conjuges prohibent; chriſma ex aqua fluminis conficere; agnum in Paſcha more Judæorum ſuper altare pariter cum dominico corpore benedicere, & offerre &c.* Verum quid aliud reportavit Photius? niſi quod a Romanis Pontificibus conſtanter damnatus, ac preſcriptus fuit; ac iterata Confirmatio a ſuis Præsbyteris ſine legitima diſpenſatione collata.

Reipſa vetus eſt in Eccleſia Græca conſuetudo, quæ etiamnum obtinet, ut nempe ſimplices Sacerdotes ſtatim poſt Baptiſmum confirment; neque legimus Eccleſiam in Conc. Florentino nullum, & irritum declaraſſe iſtud Sacramentum. Unde neceſſe eſt inferre, quod ex Goario jam obſervavimus, Romanam Eccleſiam tacito ſaltem conſenſu approbaſſe, ut Græci Præsbyteri ex delegata, & extraordinaria auctoritate miniſtri ſint Sacramenti Confirmationis.

Ad factum Nicolai I. reſp. merito improbatum ab eo fuiſſe, quod a Sacerdotibus Græcis geſtum fuerat in Bulgaria. 1. quia illi Photiani Sacerdotes in eodem, cum duce ſuo Photio, errore verſabantur; nempe ſimplices Præsbyteros, jure ordinario non ex diſpenſatione, miniſtros eſſe Confirmationis. 2. quia jus illud uſurpaverant in ea regione Bulgarorum, in quam nullam auctoritatem habebant. 3. quia etſi ſupponeretur, cum illis ante inductum ſchiſma diſpenſatum fuiſſe, ut confirmarent, ab illa tamen gratia exciderant, tum vitio ſchiſmatis, tum pœna excommunicationis, qua percuſſi fuerant a Nicolao I. Adrianus autem II. S. Pontifex una aut altera adducta ratione, alias non cenſetur negare & excludere.

Ad Conſtitutionem Innoc. III. dico revera illum Latinis dumtaxat Præsbyteris Conſtantinopoli commorantibus prohibuiſſe adminiſtrationem Sacramenti Confirmationis, quia nulla ipſis conceſſa fuerat diſpenſatio, atque poſtulabat ratio & æquitas, ut moribus Eccleſiæ ſuæ Latinæ viverent, conſuetudinem vero Græcorum, tametſi diſpenſatione aliqua ſuffultam, non ſequerentur.

Miniſter extraordinarius Confirmationis.

Quæritur utrum ſimplex Præsbyter poſſit ex delegatione, tanquam extraordinarius miniſter, Sacramentum Confirmationis valide conferre. Circa quæſtionem hanc duplex generatim eſt Scholæ opinio, negans una, affirmans altera.

Negant Robertus Pullus Cardinalis p. 5. Sententiarum c. 23. Hugo Victorinus L. 2. de Sacram. p. 7. c. 2. Altiſſiodorenſis L. 4. c. 3. Durandus in 4. diſt. 7. q. 3. & 4. Gabriel in 4. diſt. 7. ar. 2. concl. 3. Inter recentiores Eſtius in 4. diſt. 7. §. 21. 22. Aurelius in Anæretico p. 453. & in Orthodoxo p. 531. Sambovius Tract. de Sacramento Confirmationis &c. Inter iſtos Scriptores ſunt, qui cum Durando exiſtimant contrariam opinionem non ſolum falſam, ſed etiam fidei, ac Eccleſiæ periculoſam eſſe

Affirmant vero Jacobus a Vitriaco Cardinalis Serm. in Vigilia Pentecoſtes, Alenſis p. 4. q. 9. membr. 5. ar. 1. S. Th. 3. p. q. 72. ar. 11. ad 1. Suarez, Bellarminus de Valentia T. 4. diſp. 5. q. 2. punct. 1. ubi contendit opinionem iſtam poſt Concilium Florentinum ad fidem pertinere, Sylvius, & alii inter recentiores bene multi, quorum ſententia in Scholis communior jam videtur. Diviſi tamen ſunt in varias partes: ſunt enim, qui volunt ab uno ſolo S. Pontifice poſſe miniſterium illud Præsbyteris committi; alii etiam ab Epiſcopis in ſuis Diœceſibus; alii non tantum Præsbyteris, ſed &

Diaconis provinciam hanc demandari poſſe exiſtimant, alii denique putant, etiam abſque ulla diſpenſatione poſſe ſimplices Præsbyteros valide, tametſi non licite, Sacramentum Confirmationis miniſtrare. Rem iſtam in Concilio Florentino definitam aſſerunt nonnulli, de illa multum in Conc. Trid. diſputatum narrat Card. Pallavicinus L. 9. Hiſt. Conc. Trid. c. 7.

Utrum Eccleſia in Conciliis Florentino, vel Tridentino, quidquam definierit circa miniſtrum extraordinarium Confirmationis.

Affirmant Baronius, Gregorius de Valentia &c. propter auctoritatem vel Concilii Florentini, vel Tridentini, vel utriuſque.

Conc. Flor. Tom. 13. Conc. pag. 536. In Concilio Florentino, ſeu Decreto Eugenii ad inſtruendos Armenos dicitur: *Confirmationis ordinarius miniſter eſt Epiſcopus*. Et paucis interjectis: *Legitur tamen aliquando per Sedis Apoſtolicæ diſpenſationem ex rationabili & urgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem chriſmate per Epiſcopum confecto, hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum.*

Conc. Tr. T. 14 Conc pag. 779. In Conc. vero Trid. Seſſ. 7. Can. 3. ſic definitur: *Si quis dixerit, Confirmationis ordinarium miniſtrum non eſſe ſolum Epiſcopum, ſed quemvis ſimplicem Sacerdotem, anathema ſit.*

Verum, neque Florentinum, neque Tridentinum Concilio quidquid hic velut fide certum definivit.

Non Florentinum, ſeu S. Pontifex Eugenius in Decreto ſeu Inſtructione Armenorum.

I. Quia, qui dicit Epiſcopum eſſe miniſtrum ordinarium Confirmationis, non continuo definit ſimplicem Præsbyterum eſſe poſſe miniſtrum extraordinarium. Prius, quia certum eſt, Concilium definivit; de altero, quia incertum, ſilet: eſto iſtud ſubobſcure inſinuet, aperte tamen non declarat; neque unum ex alio neceſſario ſequitur. Quemadmodum, cum ait Eugenium Epiſcopum ordinarium eſſe conſecrationis, qua Præsbyteri, & Diaconi ordinantur, miniſtrum: an recte inferes, ex mente ipſius ſimplicem Sacerdotem eſſe hujus conſecrationis miniſtrum extraordinarium? Pag 91. col. 1. F. *Sic locuti ſunt utriuſque Concilii Patres*, ait Eſtius in 4. diſt. 7. §. 22. ad 2. *quod quæſtionem inter doctores controverſam definire nollent: quomodo & locuti ſunt de miniſtro Sacramento Ordinis, propter controverſiam de minoribus Ordinibus.*

II. Recte obſervat alia in occaſione Bellarminus L. de Confirmatione c. 9. in reſponſione ad primam Kemnitii objectionem, Tom 3. p. 245. B. *non omnia quæ habentur in Decretis, aut Conciliis ad fidem pertinere, ſed ſolum ea, quæ definiuntur*. Quod autem ſpectat miniſtrum extraordinarium Confirmationis, hic non definitur, ſed obiter tantum innuitur.

III. Multa eo in Decreto dicit Eugenius circa materiam Confirmationis, confectionem chriſmatis ex balſamo; item circa porrectionem inſtrumentorum, quam velut eſſentialem ſacræ Ordinationis materiam aſſignat, quæ tamen graviſſimorum Theologorum judicio ad fidem non pertinent, ſed ad meram Scholæ diſputationem; circa quam ſequutus eſt Eugenius Armenos inſtruens, quam probabiliorem putabat Scholaſticorum ſententiam.

IV. Jam ſuperius, ubi de forma Sacramenti Confirmationis, obſervatum a nobis fuit, Decretum illud Eugenii, poſt diſſolutam Synodum ac Græcorum diſceſſum, latum fuiſſe, non a tota Synodo. Quapropter cum ſub finem Hujus Synodi, Decretum illud datum dicitur: *Florentiæ in publica Seſſione Synodali ſolemniter in Eccleſia majori celebrata*: de ſolis dumtaxat Occidentalibus Epiſcopis intelligi iſtud debet, qui Florentiæ, præ-

ſide

ſide Eugenio congregati, tribus fere annis remanſerunt. Quod quidem non eo animo dicimus, ut quidquam detractum velimus hujus Decreti auctoritati, abſit: ſed ut intelligas quæcumque in eo continentur, a toto Concilio, tanquam ad fidem pertinentia, definita non fuiſſe.

V. Obſervat Eſtius in 4. diſt. 7. paragr. 22. ad 2. *Concilium non affirmare id aliquando factum eſſe, (nam revera*, inquit, *factum eſſe probari non poteſt) ſed id legi vel in decreto Gratiani, vel apud Scholaſticos Doctores, qui factum Gregorii juxta ſuam opinionem ſunt interpretati, eamque ob cauſam ſe addidiſſe ordinarium, quod ita opinantibus præjudicare nollet.* Fallitur, noſtro quidem judicio, Eſtius, cum ait, probari non poſſe aliquando reipſa diſpenſatum a Summis Pontificibus cum Præsbyteris, ut Sacramentum Confirmationis miniſtrarent: contrarium mox patebit. Pag. 29. col. 1 A.

Quantum vero ad Conc. Trid. certum eſt rem inter Scholaſticos controverſam, pro more ſuo definire noluiſſe, ut ulli opinioni præjudicium inferret: declaravit quidem, tanquam fidei caput, ſolum Epiſcopum miniſtrum eſſe ordinarium Sacramenti Confirmationis, nulla prorſus facta mentione miniſtri extraordinarii. Vide Pallavicinum Hiſt. Conc. Tridentini lib. 9. cap. 7. Præſens igitur controverſia una ex iis eſt, quæ ſalva fide in utramque partem agitari poſſunt. Itaque ſit

CONCLUSIO.

Poſſunt ſimplices Præsbyteri, ex delegata auctoritate ſeu diſpenſatione, adminiſtrare Sacramentum Confirmationis.

Probatur 1. auctoritate Eugenii S. Pontificis in Decreto ſeu inſtructione Armenorum, quod ſi non a toto Florentino Concilio, ſaltem ab omnibus Latinis adhuc Florentiæ, poſt Græcorum diſceſſum, congregatis, probatum fuit. Qua de cauſa Cardinalis a Monte Præſes Conc. Trid. in Congregatione generali die 26. Apr. an. 1547. Epiſcopo Clodienſi, qui contendebat Bullam unionis Jacobitarum idcirco non pertinere ad Conc. Florent. quia diſſolutum jam fuerat an. 1439. cum tamen Bulla illa data eſſet ann. 1441. dixit, hallucinari, eos qui putant finem impoſitum fuiſſe Concilio, quando unio Græcorum facta eſt; cum illud per tres ferme annos ab unione facta duraverit, Occidentalibus cum Eugenio Florentiæ remanentibus. Ita referunt Spondanus ad ann. 1439. n.18. & Pallavicinus Hiſt. Conc. Trid. l.6.c.11. Sua igitur firma ſtat huic Decreto auctoritas, ac debetur reverentia; tametſi ex certa fidei lege non teneantur Theologi, ea omnia ſequi, quæ circa materiam, & formam nonnullorum Sacramentorum in eo continentur.

Concilium igitur, ſeu Eugenius, poſtquam eo in Decreto dixit: *ſolum Epiſcopum ordinarium eſſe Confirmationis miniſtrum*, ſtatim addit: *Legitur tamen aliquando per Apoſtolicæ Sedis diſpenſationem ex rationabili, & urgente admodum cauſa, ſimplicem Sacerdotem, chriſmate per Epiſcopum confecto hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum.*

Exempla illa diſpenſationum non refert quidem S. Pontifex, ſed ſupponit, eaque approbare cenſendus eſt, cum ait eas *ex rationabili, & urgente admodum cauſa* conceſſas fuiſſe: neque dubitandi locus eſt, quin Occidentales Epiſcopi exempla illa ſedulo, & accurate perpenderint. Præcipua hic referenda.

Vim non faciemus in teſtimonio Ambroſiaſtri, ſeu Hilarii Diaconi aſſerentis, apud Ægyptum, ac per totam Alexandriam Præsbyteros, abſente Epi-

Epiſcopo, conſignare; plus enim ex illo atque aliis hujuſcemodi teſtimoniis, quæ Dallæus objicit, efficeretur, quam permittat Catholica doctrina: nempe ſimplices Præsbyteros, non tantum ex delegatione, ſed proprio & ordinario jure miniſtros eſſe Confirmationis.

T. 3. Conc. pag. 1447. I. Igitur licentiam adminiſtrandæ Confirmationis in caſu neceſſitatis conceſſiſſe videtur Concilium Arauſicanum I. ann. 441. can. 1. *Hæreticos*, inquit, *in mortis diſcrimine poſitos, ſi Catholici eſſe deſiderant, ſi deſit Epiſcopus, a Præsbyteris cum chriſmate & benedictione conſignare placuit*.

T. 4. Conc. pag 1578 Idem & placuit Concilio Epaonenſi anno 517. c. 16. *Præsbyteros*, inquit, *propter ſalutem animarum, quam in cunctis optamus, deſperatis decumbentibus hæreticis, ſi converſionem ſubitam petant, chriſmate permittimus ſubvenire. Quod omnes converſuri, ſi ſani ſunt, ab Epiſcopo noverint expetendum.*

Non ignoramus ex noſtris multos exiſtimare, his in Canonibus deſignari meram cœremoniam, per quam olim redeuntes ab hæreſi in Eccleſia recipiebantur, non autem verum Sacramentum Confirmationis: alias, inquiunt, ſæpius iteratum fuiſſe Sacramentum illud, dicendum foret.

Verum, multos aliter ſentire fatendum eſt, imprimis doctiſſimum & Tom. 10 Conc. pag 585. Illuſtriſſimum Petrum de Marca in notis ad Concilium Claromontanum anni 1095. Neque ſequitur, ſæpius iteratum fuiſſe iſtud Sacramentum: namque veriſimile prorſus eſt, illos Hæreticos, de quibus mox laudati canones, verum apud ſuos Confirmationis Sacramentum, ſive ex errore, ſive ex negligentia, non percepiſſe.

II. Cum S. Gregorius Magnus anno 593. Epiſtola 9. Lib. 4. Præsbyte- Tom. 2. p 619. B. ris Calaritanis prohibuiſſet, *ne baptizatos infantes ſignare in fronte chriſmate præſumerent, ſed eos ungerent in pectore, ut Epiſcopi poſtmodum ungerent in fronte* anno proxime ſequenti cum accepiſſet hac ſua prohibitio- Ibid. pag. 705. ne multos offenſos & ſcandalizatos fuiſſe, Epiſtola 26. reſpondet: *Et nos quidem ſecundum uſum veterem Eccleſiæ noſtræ fecimus; ſed ſi omnino hac de re aliqui contriſtantur, ubi Epiſcopi deſunt, ut Præsbyteri etiam in frontibus baptizatos chriſmate ungere debeant concedimus*. Aliqui juxta editionem Pariſienſem anni 1533. legunt *baptizandos*, non *baptizatos*: unde inferunt loqui S. Gregorium de unctione ante Baptiſmum, ſeu verticis, quam illi Præsbyteri contra uſum Eccleſiæ Romanæ in fronte faciebant; non vero de unctione confirmatoria, quæ Baptiſmum ſequitur. Verum evaneſcit penitus hæc obſervatio, ſi Epiſtola illa 26. per quam S. Pontifex licentiam reſtituit, quam prius abſtulerat, conferatur cum Epiſtola 9. in qua certum eſt mentionem fieri de unctione facienda *baptizatis, non baptizandis*.

Ad iſtud S. Gregorii exemplum reſpondebant nonnulli, ætate ipſa S. Thomæ, ipſomet referente in 4. diſt. 7. qu. 3. art. quæſtiunc. 3. in corp. ſanctum Gregorium non dediſſe facultatem conferendi Sacramentum Confirmationis; *ſed aliquid ſacramentale, ſimile illi Sacramento: ſicut alicui porrigitur panis benedictus loco Euchariſtiæ*: ideſt S. Pontificem non Sacramentum, ſed meram cœremoniam, adminiſtrandi licentiam indulſiſſe: quam ſolutionem ſequuti ſunt Adrianus VI. in 4. diſt. 7. art. 3. Petrus de Marca diſſertatione ad canonem 28. Concilii Claromontani ann. 1095. Licet enim doctiſſimus auctor exiſtimet, ex gravi cauſa poſſe ſimplicem Sacerdotem ex diſpenſatione Sacramentum Confirmationis conferre; negat tamen ex eo loco, id eſt facto Gregorii Magni, confici iſtud poſſe. Aſſentitur Eſtius in 4. diſt. 7. paragr. 22.

Verum

Verum reſponſio hæc gratis ficta videtur. 1. Quia id conceſſit S. Gregorius per Epiſtolam 26. quod negaverat per Epiſtolam 9. atqui per Epiſtolam 9. conceptis verbis prohibuerat, *ne Præsbyteri baptizatos infantes ſignare ſacro chriſmate in frontibus præſumant, ſed eos ungant in pectore, ut Epiſcopi poſtmodum ungere debeant in fronte*, quæ ſane unctio frontis verum erat Confirmationis Sacramentum; neque enim aliter apud Veteres ſolebat deſignari. 2. Si de una dumtaxat cœremonia quæſtio fuiſſet, quare illam in abſentia dumtaxat Epiſcopi Præsbyteris S. Gregorius permiſiſſet? An non jure ordinario Præsbyteri omnes Baptiſmi cœremonias obſervabant? Unde tanta Calaritanorum offenſio, ſcandalum tantum, ſi de una cœremonia dumtaxat actum fuiſſet? *Ibid. pag. 689.*

At, inquies I. Si de vero Confirmationis Sacramento egiſſet S. Gregorius, illud haud dubie, quod ſine legitima licentia & auctoritate contulerant Præsbyteri Calaritani, nullum & irritum declaraſſet, iterumque eos juſſiſſet confirmari; quod factitatum a Gregorio non legimus. **Objectio.**

II. Cur S. Pontifex unum opponit Eccleſiæ ſuæ Romanæ uſum, non vero inſtitutionem Chriſti, quæ longe majoris ponderis, ac momenti fuiſſet?

Reſp. ad primum, ex œconomia & prudenti diſpenſatione ſic egiſſe S. Gregorium, ne Calaritanos gravius adhuc offenderet ac perturbaret. Quin & conjici non immerito poteſt, ſuppoſuiſſe Pontificem, ex conſenſu ſaltem tacito Eccleſiæ Romanæ, datam Calaritanis Confirmationis adminiſtrandæ facultatem; unde judicavit neceſſe non eſſe, ut juberet eos iterum confirmari. Reipſa quidem facultatem hanc revocaverat ipſemet Gregorius: at re maturius expenſa, brevi, anno nempe ſequenti eam reſtituit, non improbatis iis, quæ ab illis Præsbyteris geſta fuerant.

Ad ſecundum: inſtitutionem quidem Chriſti non opponit Gregorius, at nec etiam negat; imo hunc Eccleſiæ ſuæ uſum, quem objicit, ſupponit haud dubie in ea divina Chriſti inſtitutione ſubnixum eſſe.

III. Vel Græci non habent verum Confirmationis Sacramentum, quod plane abſurdum & falſum eſſe demonſtrant Goarius, Arcudius, & alii; quia revera Latini, cum de unione reſtituenda quæſtio fuit, nuſquam ipſis objecere nullum eſſe apud illos Sacramentum Confirmationis: vel fatendum eſt poſſe ſimplices Sacerdotes, ex diſpenſatione Eccleſiæ, Sacramentum hoc adminiſtrare; certum enim eſt Græcos Præsbyteros illud diſpenſare. Qui ergo paulo ante laudati fuere Ss. Pontifices, improbaverunt quidem Græcorum abuſum, qui videbantur duce Photio ſibi arrogare ordinarium hujus Sacramenti adminiſtrandi jus & officium: at tandem, tacito ſaltem conſenſu & lapſu temporis, permiſerunt eos in antiquo ſuo uſu permanere. Rem ita explicat Goarius in ſuis notis ad Euchologium Græcorum. *Quæſtio eſt*, inquit, *ſolvenda, utrum ſolus Epiſcopus Sacramenti Confirmationis ſit miniſter? Satis ſit*, pergit ille, *nobis difficultatem abrumpere, & nodum præſcindere vel ictu levi. Cum puerorum & adultorum confuſa plebs, non amplius ſolemnibus Paſchatis, Pentecoſtes, & Theophaniorum feſtis ſacro Baptiſmatis fonte luſtraretur ab Epiſcopis, cum individua comes ex antiquo inſtituto chriſmatis conſignatio ſeu perfectio & manus ejus ultima haberetur, ne forſan pueri morte immatura prærepti, ſancti illius myſterii fierent exortes, ita conſentientibus primo totius Orientis Epiſcopis, Sacerdotes confirmandi officium vel arrogarunt, vel ſibi conceſſum ad hunc uſque diem retinuerunt*. Ita Goarius, qui in hanc rem laudat ibid. teſtimonium Gabrielis Philadelphienſis Epiſcopi. *P. 367.*

Et

Et vero novimus ex Hiſtoria Concilii Florentini, inter quæſtiones undecim, quæ Græcis poſt unionem a Latinis propoſitæ ſunt, iſtam fuiſſe: *Quare Pontifices non inungunt ſacro chriſmate, ſed Sacerdotes, cum hoc Pontificibus ſit datum?* Cui quæſtioni Mytilinenſis Præſul Græcorum nomine ſatisfecit: ſic enim legimus poſt undecim illas quæſtiones, *Hæc a Latinis objecta Mytilinenſis Præſul legitime & canonice omnia diſſolvit, præterquam duo, ſcilicet ſeparationem matrimonii, & creationem Patriarchæ extra Conſtantinopolim.* Ignoramus quidem præciſe, quid ad propoſitam quæſtionem reſponderit dictus Præſul; ſed legitime & canonice ab illo ſolutam eſſe, generatim ſaltem diſcimus ex hiſtorica Concilii narratione.

T m. 13. C nc. pag. 323. D.

Quin Gregorius Protoſyncellus, qui adfuit Concilio Florentino tanquam Legatus Patriarchæ Alexandrini, & qui poſtea creatus eſt Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſcribens adverſus Epiſtolam Marci Epheſini teſtatur ritum Græcorum probatum fuiſſe a Patribus Concilii Florentini. Sic enim loquitur: *Verum Latini etiam noſtros conſignabant, & chriſmatos appellabant. Sed hæc non fuiſſe ex æquo & bono facta conſtat ex eo, quod in noſtra unione nihil habuerunt, quod nobis objicerent; ſed cum eſſemus orthodoxi, habiti ſumus ab orthodoxis orthodoxi.*

Ibid. pag. 790. A.

Probatur denique ex multis SS. Pontificum Diplomatibus, in quibus confirmandi licentia ſimplicibus Præsbyteris conceſſa eſt. Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 15. ait ſe accepiſſe a Patre Fonſeca Societatis Jeſu, eum Diplomate Pontificio facultatem accepiſſe Chriſtianis Braſilianis conferendi Sacramentum Confirmationis: idem pariter plurimis Franciſcanis conceſſum fuiſſe teſtatur Vadingus in Annalibus Fratrum Minorum, affertque eam in rem diploma Joannis XXI. quod confirmatur Diplomate Nicolai IV. ad an. 1447. Diploma Eugenii IV. ad annum 1444. Diploma Leonis X. conceſſum duobus Confeſſariis Caroli V. Diploma Urbani V. quæ omnia authentico Diplomate confirmavit Adrianus VI. quod in Cœnobio Franciſcanorum Hiſpali aſſervatur. Quamquam idem Adrianus in Scriptis ſuis Theologicis, antequam ad ſupremum Pontificatum aſſumeretur, docuiſſet, non poſſe ſimplices Præsbyteros, etiam ex diſpenſatione, Sacramentum illud adminiſtrare. Vide Pallavicinum Lib. 9. Hiſt. Conc. Trident. c. 7. n. 12.

Solvuntur Objectiones.

Objicies 1. Summos Pontifices, Nicolaum I. Innocentium III. Gregorium IX. Innocentium IV. Clementem VIII. qui omnes tanquam pravam & abuſivam damnarunt conſuetudinem Græcorum Præsbyterorum, qui Sacramentum Confirmationis communiter apud ſuos adminiſtrant. Imo nullum ac irritum ſic collatum cenſuit Sacramentum Nicolaus I. juſſitque iterum confirmari eos, qui a Præsbyteris Photianis confirmati jam fuerant: idem ut ſaltem ſub conditione fieret, juſſit Clemens VIII. Verba ſummorum illorum Pontificum paulo ante relata ſunt, ubi de ordinario Confirmationis miniſtro: ea conſule. Porro ſi poſſet ſimplex Præsbyter ex delegatione ſaltem miniſtrare iſtud Sacramentum, ea non accedente, illicite quidem at valide ſaltem Sacramentum iſtud perficeret; quemadmodum valide corpus Chriſti conſecrat Sacerdos, tametſi illicite, cum a functione ſui Ordinis ſuſpenſus eſt. Ergo non debuiſſet Nicolaus I. irritam declarare Confirmationem a Præsbyteris Græcis collatam: eam autem declarando nullam, manifeſte ſignificat non poſſe ſimplices Præsbyteros ad id munus ullo pacto deputari.

Reſp.

Reſp. His Summorum Pontificum Decretis, præſertim Nicolai I. directe, ac primario impeti errorem Photii, qui ut antea vidimus, contendebat nullo Scripturæ teſtimonio, nullave lege conſtare ſolos Epiſcopos ordinarios eſſe Confirmationis miniſtros; atque officium illud pari jure commune eſſe tum Epiſcopis, tum Præsbyteris: quo errore ſuppoſito, nullaque præeunte publica Eccleſiæ diſpenſatione, merito Nicolaus I. judicavit nullam eſſe Confirmationem, quam Græci Præsbyteri tanquam proprio & ordinario jure diſpenſabant; maxime in ea regione, in qua nihil auctoritatis, ac juriſdictionis habebant Græci. Nec urget, quod addit objectio: licet enim inchoatam & incompletam poteſtatem habeat ſimplex Præsbyter, ut aptus & capax eſſe poſſit Confirmationis miniſter; ligata nihilominus illa eſt, nec libera, plena, & completa, donec accedat legitima diſpenſatio. Si quæras unde iſtud? reſpondeo, ex inſtitutione Chriſti, quam ex Traditione, ac uſu Eccleſiæ certam & exploratam habemus. Exemplum autem Euchariſtiæ hic aptum non videtur: habet quippe Sacerdos, vi ſuæ Ordinationis, plenam & completam poteſtatem, ut valide corpus Chriſti perficiat; quamquam illicite, ſi ſpretis Eccleſiæ legibus, ac cenſuris, vel cum alicujus alterius peccati mortalis conſcientia, illud miniſterium exercuerit.

Ad Inocentium vero III. dico 1. eum Latinis dumtaxat Præsbyteris, qui Conſtantinopoli tunc verſabantur, ac Græcorum ſequebantur conſuetudinem, interdicere ne confirment, non vero Græcis. Patet iſtud ex verbis Innocentii III. in Epiſtola ad Lucium Legatum ſuum, qualem habemus in Editione Baluſiana. *Dilectioni tuæ mandamus*, inquit, *quatenus omnibus Latinis Præsbyteris apud Conſtantinopolim conſtitutis diſtricte prohibeas, ne talia de cætero ſua temeritate præſumant &c.* Et vero Latinis diſpenſatum non fuerat, ac Eccleſiæ ſuæ Latinæ ritum obſervare illi tenebantur. Dico 2. Pontifices Innocentio II. poſteriores, qui uſum Græcorum improbarunt, aut non ſatis attendiſſe, aut forſan ignoraſſe diſpenſationem conceſſam ipſis fuiſſe a Gregorio Magno, ut Confirmationem tanquam extraordinarii miniſtri diſpenſarent. Clemens vero VIII. dubitans an Græci, qui in quibuſdam Italiæ partibus verſabantur, legitimam, ac ſufficientem diſpenſationem & licentiam percepiſſent, ſub conditione jubet eos iterum confirmari, qui confirmati ab illis fuerant.

Objicies 2. Poteſtas confirmandi Epiſcopo convenit, vel ratione Ordinis, vel ratione Juriſdictionis, vel utriuſque ſimul. Si ratione Ordinis, nulli alteri quam Epiſcopo concedi valide poteſt; ſicut concedi non poteſt Diacono, v. g. poteſtas conſecrandi Euchariſtiam, & abſolvendi a peccatis. Quare? quia quæ ſunt eſſentialiter annexa Ordini alicui, non poſſunt niſi iis concedi, qui eo Ordine ſeu charactere inſtructi ſunt. Si ratione Juriſdictionis, ſequitur 1. Epiſcopum electum & non conſecratum, poſſe Sacramentum Confirmationis adminiſtrare, quia ipſe Ordinem habet Præsbyteralem, & juriſdictionem Epiſcopalem. 2. invalidam fore Confirmationem, quam Epiſcopus extraneis, in quos nullam habet juriſdictionem, conferret. 3. poſſe Epiſcopum in ſua Diœceſi, virtute juriſdictionis qua fruitur, licentiam confirmandi concedere, non tantum Præsbyteris, ſed etiam Diaconis, Subdiaconis, Clericis, in quos juriſdictionem ſuam exercere poteſt. Atqui hæc omnia falſa & abſurda ſunt. Si ratione utriuſque, tum Ordinis, tum Juriſdictionis, utriuſque mox expoſita incommoda recurrunt.

Idem plane objici poteſt, ut efficias non poſſe ſimplicem Sacerdotem, etiam

etiam ex diſpenſatione, valide Sacramentum iſtud adminiſtrare. Namque vel illa poteſtas valide confirmandi eſſentialiter pendet a charactere ſacerdotali, vel non pendet. Si prius: ergo etiam ſine diſpenſatione valide confirmaret ſimplex Sacerdos, quamquam non licite: quemadmodum valide Euchariſtiam perficit, quamquam illicite, Sacerdos ſuſpenſus & excommunicatus. Si poſterius: ergo Diacono & Subdiacono concedi ſimiliter poterit licentia valide confirmandi. En anguſtiæ & incommoda ſententiæ, quam propugnamus.

Reſp. Miram eſſe noſtrorum Scholaſticorum in eo diſſolvendo nodo induſtriam & fœcunditatem. Verum iis omnibus tricis & argutiis hic prætermiſſis, uno verbo ſic diſſolvi objectio poteſt, nempe ex inſtitutione Chriſti habere Epiſcopum ut ſit ordinarius; ſimplicem vero Præsbyterum, ut eſſe poſſit extraordinarius Confirmationis miniſter. Hærere hìc merito poſſemus; neque enim in factis hujuſmodi alia quærenda ratio, quam Chriſti voluntas nobis per Eccleſiam declarata.

Si tamen pro more Scholæ aliquid amplius volueris.

Dicam 1. Eſſe in Epiſcopo ratione Ordinis, ordinariam, plenam, & completam facultatem adminiſtrandi jure ordinario Sacramentum Confirmationis: unde ſequitur eam validam non eſſe ab Epiſcopo electo, & non conſecrato; econtra validam eſſe datam ab eodem extraneis, in quos nullam habet juriſdictionem. An vero poſſit Epiſcopus in ſua Diœceſi cum Præsbyteris, vel Diaconis aut Subdiaconis diſpenſare ut confirment, dubitare nonnulli videntur: quia, inquiunt, id poteſt ſua in Diœceſi Epiſcopus, quod poteſt Summus Pontifex in tota Eccleſia, niſi obſtet lex aut reſervatio contraria. Verum longe veriſimilior eſt aliorum negans opinio, propter hanc ipſam contrariam legem, ac reſervationem: quia nempe uſus, ac conſuetudo Eccleſiæ non Epiſcopis privatis, ſed ſolis Summis Pontificibus jus reſervat diſpenſandi cum ſimplicibus Præsbyteris, ut confirment, quando gravis aliqua ratio & urgens neceſſitas poſtulat.

Dicam 2. Simplicem Præsbyterum, ratione ſui Ordinis, habere quidem radicalem, inchoatam, & incompletam poteſtatem confirmandi, ſed ligatam & impeditam, quæ nonniſi per legitimam diſpentationem libera, completa, & expedita evadere poteſt: eo fere modo quo licet Sacerdos in Ordinatione ſua recipiat poteſtatem abſolvendi a peccatis, ea tamen uti valide non poteſt, niſi accedente juriſdictione, quam ipſi Epiſcopus concedit. Fruſtra objicitur, Sacerdotem vi ſuæ Ordinationis poſſe valide conſecrare Euchariſtiam, licet per ſuſpenſionem vel excommunicationem prohibeatur. Namque, ut jam dictum eſt in reſponſione ad primam objectionem, Sacerdos ille vi ſuæ Ordinationis, plenam, ac completam habet poteſtatem valide perficiendi Euchariſtiam; non vero plenam & completam, ut valide confirmet independenter a licentia ſeu legitima diſpenſatione.

Non pigebit hìc exſcribere reſponſionem Bellarmini ad propoſitam difficultatem, unde Concluſio noſtra lucis plurimum mutuabitur. Lib. 2. de Confirm. c. 12. ſic ait: *Reſpondeo, confirmare eſſe actum Ordinis, & eum Ordinem eſſe etiam in Præsbytero, ſaltem inchoatum & imperfectum. Obſervandum eſt enim, characterem Epiſcopalem, ſive ſit alius a Præsbyterali, ſive idem extenſior & major, eſſe poteſtatem abſolutam, & perfectam, & independentem conferendi Sacramenti Confirmationis & Ordinis, & ideo non ſolum poſſe Epiſcopum ſine alia diſpenſatione confirmare & ordinare, ſed etiam non poſſe impediri ab ulla ſuperiori poteſtate, quin*

Tom. 3. p. 148. G.

revera

revera Sacramenta iſta conferat, ſi velit, licet peccet, ſi id faciat, prohibente Summo Pontifice: characterem autem Præsbyteralem eſſe quidem poteſtatem abſolutam, perfectam, & independentem, quoad Sacramenta Baptiſmi & Euchariſtiæ; eſſe autem poteſtatem inchoatam, imperfectam & dependentem a voluntate Superioris, quoad Sacramentum Confirmationis. Quocirca niſi perficiatur per diſpenſationem Superioris ea poteſtas, Præsbyter confirmando nihil ageret: at ſi perficiatur, jam ex ipſo ſuo charactere confirmabit: id quod minus mirum videbitur, ſi cogitemus characterem non eſſe phyſicam aliquam potentiam, quæ phyſice aliquid operetur, (tunc enim difficile eſſet intelligere quomodo poſſet perfici per diſpenſationem Pontificiam) ſed eſſe ſignum divini cujuſdam pacti, quo Deus concurrit ad effectum Sacramentalem producendum cum eo qui habet characterem, & non cum aliis: facile enim eſt intelligere, unum characterem eſſe ſignum pacti abſoluti; alium autem eſſe ſignum pacti conditionati. Hactenus Bellarminus.

Objicies 3. Non poteſt Summus Pontifex, imo nec Eccleſia univerſa, conferre Diaconis licentiam conſecrandi Euchariſtiam, & abſolvendi a peccatis; ergo nec ſimplici Præsbytero poteſtatem adminiſtrandi Confirmationem.

Reſp. nego paritatem. Diſparitas eſt, quia poteſtas conſecrandi Euchariſtiam & abſolvendi a peccatis, eſſentialiter pendet a charactere ſacerdotali; quapropter Diaconis communicari illa non poteſt, in quibus ne inchoata quidem & incompleta ineſt ad hæc ſacerdotalia munia valide obeunda poteſtas: econtra vero habent ſimplices Sacerdotes, ratione ſui Ordinis, inchoatam ſaltem & incompletam facultatem adminiſtrandæ Confirmationis, quæ, accedente legitima diſpenſatione, perficitur & completur.

ARTICULUS III.

De ſubjecto Sacramenti Confirmationis.

QUæres 1. quodnam ſit idoneum hujus Sacramenti ſubjectum.

Reſp. Eſſe omnem hominem baptizatum. Tum quia Eccleſia Latina per duodecim ſæcula etiam infantibus Confirmationem adminiſtravit ſimul cum Baptiſmo; qui mos adhuc apud Græcos obſervatur. Ratio eſt, quia, inquit S.Th. hic art.8. ad 2. *etiam in puerili ætate homo poteſt conſequi perfectionem ſpiritualis ætatis; & inde eſt*, inquit, *quod multi in puerili ætate, propter robur Spiritus ſancti perceptum, uſque ad ſanguinem fortiter certaverunt pro Chriſto.* Tum quia Baptiſmus aditum aperit ad omnia Chriſti Sacramenta.

Quæres 2. an fuerit aliquando baptizatis denegata Confirmatio.

Reſp. affirmative; ſic enim colligitur ex can. 39. Concilii Eliberitani. *Gentiles*, inquit, *ſi infirmitate deſideraverint ſibi manum imponi, ſi fuerit eorum ex aliqua parte honeſta vita, placuit eis manus imponi, & fieri Chriſtianos.* Ergo ſi non fuiſſet eorum vita omni ex parte probata, denegata ipſis fuiſſet Confirmatio, quæ ibi deſignatur per manus impoſitionem, ait doctiſſimus & illuſtriſſimus Albaſpinæus. *Tom. 1. Conc. p. 975. A.*

Quæres 3. Qua ætate percipi debeat Sacramentum Confirmationis.

Reſp. Si ſpectetur inſtitutio Chriſti, omnem ætatem huic Sacramento idoneam eſſe, ſi vero jus attendatur Eccleſiaſticum, varia fuit diſciplina. Olim, ut mox dictum eſt, infantibus ſimul cum Baptiſmo dabatur: nunc variis Conciliorum canonibus ſtatutum eſt, ut pueris, poſtquam diſcretionis annos attigerint, id eſt, pro ſeptimum ætatis annum, adminiſtretur. Ita Synodus

nodus Lingonenſis an. 1404. Senonenſis 1524. Pariſienſis 1557. Conventus Melodunenſis an. 1599. Bituricenſis an. 1584. Aquenſis an. 1585. Mediolanenſis I. ſub S. Carolo an. 1565. Sunt tamen, qui ad duodecimum uſque ætatis annum expectandum eſſe volunt; cujus utriuſque diſciplinæ meminit Catechiſmus Romanus par. 2. de Sacramento Confirmationis nu. 15. qua in re quiſque Eccleſiæ in qua vivit, uſum & morem ſequi debet; juxta iſtud S. Ambroſii, quod S. Auguſtinus oraculi loco habuit, *Ad quam forte Eccleſiam veneris, ejus morem ſerva, ſi cuiquam non vis eſſe ſcandalo, nec quemquam tibi*. Unde ipſe S. Auguſtinus Epiſt. 54. alias 118. ad Januarium. *Quod*, inquit, *neque contra fidem, neque contra bonos mores eſſe convincitur, indifferenter eſt habendum, & propter eorum, inter quos vivitur ſocietatem, ſervandum eſt*.

Tom. 2. p. 124. D.

Quæres 4. an nuſquam licitum ſit prævenire ſeptimum ætatis annum?

Reſp. Maxime licere & expedire, quando urget mortis periculum. Ita S. Thomas 3. part. q. 72. art. 8. ad 4. quam doctrinam hauſit in Concilio Pariſienſi VI. in cujus Libro 1. cap. 33. dicitur: *Sicut a duobus temporibus, Paſcha videlicet & Pentecoſte, Baptiſmus; ita etiam Spiritus ſanctus per impoſitionem manus Fidelibus tradatur, exceptis infirmis, & morte periclitantibus*. Ita quoque Hugo Victorinus Lib. 2. de Sacramentis parte 7. c. 3.

Tom. 7. Conc. p. 1612. A.

Quæres 5. Quæ requirantur diſpoſitiones ad percipiendum Sacramentum Confirmationis.

Reſp. Aliquas requiri ex parte corporis & animæ.

I. Ex parte corporis. Duodecim prioribus Eccleſiæ ſæculis Sacramentum hoc nonniſi jejunis dabatur; ſæculo undecimo Gratianus *De Conſecratione* diſt. 5. & duodecimo Magiſter Sententiarum mentionem faciunt iſtius conſuetudinis. Poſt duodecimum ſæculum etiam non jejunis data eſt Confirmatio, ut teſtatur S. Th. part. 3. q. 73. art. 12. ad 2. Laudabilis tamen eſt ea conſuetudo, & quantum fieri poteſt, obſervanda, ut ſi Confirmatio mane adminiſtretur, & a jejunis detur, & a jejunis percipiatur. Ita Catechiſmus Romanus. 2. Requiritur ut frontem apertam & nitidam habeant, qui confirmandi ſunt. Ita Concilium Aquenſe an. 1575. ut quiſque vittam ſeu faſciolam linteam habeat, qua frons ſacro chriſmate illita, contegatur. Hanc tegendæ confirmatorum frontis conſuetudinem perantiquam eſſe teſtantur Ordo Romanus, & Amalarius L. de divinis Officiis. 3. Requiritur ut mares, tam ii, qui confirmandi ſunt, quam qui confirmandi patrini dantur, veſte ſimplici, & ad modeſtiam compoſita accedant: ita fœminæ ſint ſine fuco & pigmento, non immoderato capitis corporiſve ornatu decoratæ.

II. Ex parte animæ, requiritur 1. ut confiteantur ſacramentaliter, ſi gravium peccatorum conſcii ſunt. Ita ſtatuit Concilium Aurelianenſe, quod laudat Gratianus *De Conſecratione* diſt. 5. & Concilium Rothomagenſe an. 1581. & Burdigalenſe an. 1583. Requiritur 2. ut bonis operibus, ac pietatis officiis, præſertim oratione & ſeceſſu, ad recipiendum Spiritum ſanctum ſeſe diſponant: & Apoſtolos imitentur, de quibus dicitur: *Erant permanentes in oratione*.

Act. 1. v. 14.

QUÆSTIO QUARTA.

De effectibus Sacramenti Confirmationis.

DUplex diſtinguitur hujus Sacramenti effectus; gratia nempe roborans & confortans, ac character. De utroque hic differendum.

ARTI-

ARTICULUS PRIMUS.

De gratia, quæ per Sacramentum Confirmationis confertur.

CAtholicorum communis ac trita ſententia eſt, per Sacramentum Confirmationis gratiam ſanctificantem conferri, quæ dicitur gratia perficiens, roborans, & confortans ad fidem intrepide profitendam, & ſuperandas omnes, quæ contra illam inſurgunt, dæmonis, ac mundi tentationes.

Doctrinam hanc irrident Novatores Lutherani, & Calviniſtæ, ac contendunt 1. Apoſtolos per manus impoſitionem contuliſſe dumtaxat gratias gratis datas ſeu chriſmata Spiritus Sancti, non gratiam ipſam ſanctificantem. 2. Poſt tempora Apoſtolorum, quibus neceſſaria non fuerunt amplius ea conſpicua dona *ad fidem confirmandam, & primordia Eccleſiæ dilatanda*: Confirmationem nihil fuiſſe aliud quam Catecheſim, in qua Chriſtiani fidei ſuæ rationem coram Eccleſia reddebant. 3. denique, Confirmationem noſtram meram jam eſſe, eamque plane otioſam, omniſque effectus ſpiritualis expertem cæremoniam, imo Baptiſmo injurioſam, & contumelioſam, quæ illius virtuti detrahit, quaſi gratia baptiſmalis ex ſe perfecta non foret, atque per noſtram Confirmationem perfici ac conſummari deberet, ut homo baptizatus fidei defendendæ ac profitendæ idoneus eſſe poſſit: *Dicunt iſti Unctores*, ait inverecunde Calvinus L. 4. Inſt. c. 19. n. 8. *Spiritum Sanctum in Baptiſmo ad innocentiam dari; in Confirmatione, ad gratiæ augmentum. In Baptiſmo nos regenerari ad vitam; in Confirmatione nos ad pugnam inſtrui; & ideo nihil eos pudet, ut negent Baptiſmum rite ſine Confirmatione perfici poſſe ... Hæc Satanæ doctrina eſt, quæ promiſſiones Baptiſmi proprias a Baptiſmo abſciſſas alio derivat & transfert.* Pag. 538. Verum more ſuo nos proterve calumniatur Hereſiarcha. Neque enim dicimus: *Baptiſmum rite ſine Confirmatione perfici non poſſe*; ſed hoc unum, per Confirmationem novam gratiam, aut novum gratiæ gradum ad robur & firmitatem fide baptizatis accedere: habet enim quodlibet Sacramentum ſuam propriam gratiam, quæ ſacramentalis dicitur, ad proprium ſuum effectum deſtinatam: *Per Baptiſmum*, ait Eugenius S. Pontifex in Decreto *ſpiritualiter renaſcimur; per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide; renati autem & roborati nutrimur divina Euchariſtiæ alimonia. Quod ſi per peccatum incurrimus ægritudinem animæ, per pœnitentiam ſpiritualiter ſanamur &c.* T. 13. Conc. pag. 534. E.

Inde nata inter Theologos controverſia, quid ſit gratia illa ſacramentalis: an eſſentialiter diſtincta a gratia ſanctificante habituali, quæ per Sacramentum confertur; an tantum jus addat ad obtinenda, cum opus eſt, auxilia gratiæ neceſſaria ad proprios uniuſcujuſque Sacramenti effectus conſequendos; an novus dumtaxat ejuſdem gratiæ gradus, novaque intenſio ſeu perfectio, de qua quæſtione diximus, ubi de Sacramentis in genere, ad Quæſtionem quartam p. 225. & ſeq. Eadem hic recurrit quæſtio circa gratiam Confirmationis, an eſſentia differat a baptiſmali, an tantum gradum. S. Th. 3. p. q. 72. art. 7. ad 3. quæſtionem ſolvit his verbis: *Dicendum quod gratia ſacramentalis addit ſuper gratiam gratum facientem communiter ſumptam, aliquid effectivum ſpecialis effectus, ad quod ordinatur Sacramentum. Si ergo conſideretur gratia in hoc Sacramento collata, quantum ad id, quod eſt commune, ſic per hoc Sacramentum non confertur aliqua alia gratia, quam per Baptiſmum, ſed quæ prius inerat, augetur. Si autem conſideretur quantum ad illud ſpeciale quod ſuperadditur, ſic non eſt ejuſdem ſpeciei cum ipſa.* Idem S. Doct. eadem p. q. 62. ar. 2.

tria diſtinguit in effectibus Sacramentorum; gratiam ſanctificantem, virtutes & dona; & gratiam ſacramentatalem, ſeu quoddam divinum auxilium ad finem Sacramenti conſequendum: *Et ſicut*, inquit, *ab eſſentia animæ fluunt ejus potentiæ, ita a gratia fluunt quædam perfectiones ad potentias animæ, quæ dicuntur virtutes, & dona, quibus potentiæ perficiuntur in ordine ad ſuos actus*. Si fides intellectum perficit ad credendum, charitas voluntatem ad amandum &c.

Rurſus obſerva, gratiam, quæ per Sacramenta confertur, vel primam eſſe, quæ juſtificat; vel ſecundam, quæ adeptam juſtitiam auget, ac perficit. His præmiſſis ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis confert ſanctificantem gratiam, non quidem primam, ſaltem per ſe, ſed ſecundam.

Probatur prima pars. Quia iſtud omnibus Sacramentis commune eſt, ut ſanctificantem conferant gratiam iis omnibus, qui eo, quo par eſt, pietatis ac religionis ſenſu ea percipiunt. Vide, quæ eam in rem diximus, ubi de Sacramentis in genere.

Secunda pars non minus certa & evidens eſt. Quia Confirmatio ex ſe inſtituta non eſt ad remiſſionem culpæ, ſed ad augmentum & firmitatem juſtitiæ; neque eſt, ut ajunt Sacramentum mortuorum, ſed Sacramentum viventium. Unde concludit S. Th. 3. p. q. 72. ar. 7. ad 2. illam dandam non eſſe iis, qui non habent gratiam, ſive per Baptiſmum, ſive per Pœnitentiam.

SECUNDA CONCLUSIO.

Gratia propria Sacramenti Confirmationis, eſt gratia roboris ac virtutis ad fidem intrepide ac fortiter propugnandam, & ſuperandas, quæ adverſus eam inſurgunt, dæmonis, ac mundi tentationes.

Communis eſt iſta Traditionis Eccleſiæ doctrina; quæ ad nos uſque ſerie non interrupta defluxit: unde a Scriptoribus Eccleſiaſticis dicitur gratia roboris, virtutis, perfectionis, conſummationis, ſeu augmenti ſpiritualis: ad diſcrimen gratiæ baptiſmalis, quæ eſt ſpiritualis infantiæ, propria ſcilicet infantium, de quibus S. Petrus Epiſtolæ primæ c. 2. v. 2. *Sicut modo geniti infantes, rationabiles ſine dolo lac concupiſcite, ut in eo creſcatis in ſalutem. Ex ip-*
Tom. 1. p. *ſo nomine* (Confirmationis) *apparet*, ait S. Thom. 3. p. q. 72. ar. 7. ad 2.
975. & 978. *hoc Sacramentum dari ad confirmandum, quod prius invenerit*. Ita Veteres.

Patres Concilii Eliberitani Can. 38. & 77. gratiam hanc *perficientem* appellant, non quod perfecta ſit, aut quidquam deſit illi, quæ in Baptiſmo datur; abſit hunc eſſe Catholicorum ſenſum: ſed quod novus gratiæ gradus accedit homini baptizato, ad robur, & firmitatem juſtitiæ jam adeptæ,
Tom. 2. p. aſſerit S. Ambr. L. 3. de Sacramentis c. 2. *Poſt fontem*, inquit, *ſupereſt*
363. F. *ut perfectio fiat, quando ad invocationem Sacerdotis Spiritus Sanctus infunditur*.

S. Cyprianus gratiam *conſummantem*, appellat, Epiſt. 73. *Ut*, inquit,
Pag. 124. *per noſtram orationem ac manus impoſitionem Spiritum Sanctum conſequantur, & ſignaculo Dominico conſummentur*.

Tertullianus, gratiam munientem L. de Reſurrectione Carnis cap. 8.
P. 330. B. *Caro ungitur, ut anima conſecretur; caro ſignatur, ut & anima muniatur*. Et L. de Præſcriptionibus cap. 20. loquens de Romana Eccleſia: *Fideles*,
P. 215. E. *inquit, aqua ſignat, ſancto Spiritu veſtit, Euchariſtia paſcit*.

Alii vulgo gratiam roborantem ac confortantem dicunt. Ita imprimis S. Cy-

S. Cyrill. Jeroſol. Catech. 3. myſtagogica : *Ut enim Salvator*, inquit, *poſt Baptiſmum, & Spiritus Sancti adventum egreſſus in prælium, devicit adverſarium ; ſic & vos poſt ſacrum Baptiſma, & chriſma myſticum, induti armis Spiritus Sancti adverſus oppoſitam vobis poteſtatem præliamini, dicentes : Omnia poſſum in eo, qui me confortat, Chriſto. Hujus ſancti Chriſmatis dono accepto, merito appellamini Chriſtiani, veram efficientes appellationem in ipſa regeneratione: ante enim quam hæc gratia vobis donata eſſet non eratis propriè digni eo nomine ſed progredientes eo uſque progreſſi eſtis, ut efficeremini Ch.* P. 236. C.

Eucherius Lugdunenſis Hom. de Pentecoſte : *Forte*, inquit, *cogitat ſibi aliquis : Quid mihi prodeſt poſt myſterium Baptiſmatis, miniſterium confirmantis? Attendat charitas veſtra .:. Sic enim exigit militaris ordo, ut cum Imperator quemcumque in militum receperit numerum, non ſolum ſignet receptum, ſed etiam armis competentibus inſtruat pugnaturum. Ita in baptizato benedictio illa, munitio eſt* ... Et poſtea : *Ergo Spiritus Sanctus, qui ſuper aquas Baptiſmi ſalutifero deſcendit illapſu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam: in Confirmatione augmentum præſtet ad gratiam ; & quia in hoc mundo tota ætate victuris inter inviſibiles hoſtes & pericula gradiendum eſt, in Baptiſmo regeneramur ad vitam, poſt Baptiſmum confirmamur ad pugnam; in Baptiſmo abluimur, poſt Baptiſmum roboramur. Ac ſic continuo tranſituris ſufficiunt regenerationi beneficia, victuris autem neceſſaria ſunt Confirmationis auxilia.* Bibl. PP. Tom 6 p. 649. G.

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. cum Kemnitio in examine Conc. Trid. Gratia quam Sacramento Confirmationis tribuimus, injuriam & contumeliam infert gratiæ baptiſmali, quaſi vires iſta non præberet pares, & idoneas ad fidem intrepide propugnandam adverſus omnes dœmonis, ac tyrannorum inſultus ; quaſi ſine Confirmatione rite perfici Baptiſmus non poſſit. Ad quid enim tot interrogationes quibus baptizandus pulſatur, an credat in Deum Patrem &c. an renuntiet diabolo, & pompis ejus, niſi ſupponeretur conferri per Baptiſmum Spiritum Sanctum ad pugnam cum diabolo?

Reſp. nego ant. Cujus probatio mera eſt Kemnitii ignorantia vel malitia. Nemo quippe noſtrum negavit unquam, in Baptiſmo gratiam dari ad fidem propugnandam; nemo dixit unquam, Baptiſmum ſine Confirmatione rite non perfici, quaſi aut nullus foret, aut ipſi ad proprium effectum aſſequendum quidquam deeſſet : ſed contendimus gratiæ baptiſmali novam & uberiorem addi per Sacramentum Confirmationis, per quam recto ſenſu gratia baptiſmalis perfici ac compleri dici poteſt. Nonne ipſimet Lutherani, & Calviniſtæ iſta duo ſimul fatentur, & Baptiſmi gratiam per Euchariſtiam augeri & perfici, & Baptiſmum ſine Euchariſtia rite perfici? Cur igitur ægre fuerunt nos idem de Confirmatione aſſerere?

At, inquies, ita confunditur utriuſque Sacramenti effectus. Minime: effectus quippe proprius Baptiſmi, eſt gratia regenerans; Confirmationis, roborans & confortans; ſicut Euchariſtiæ, nutriens. Gratia baptiſmalis eſt, ſine qua nemo ſalvus eſſe poteſt; non ita gratia Confirmationis, quæ tantum integrans eſt: illa eſt gratia infantiæ ſpiritualis: *Quaſi modo geniti infantes*, hæc quaſi virilis ætatis: *Sicut Baptiſmus*, ait S. Th. 3. p. q. 72. ar. 5. in corp. *eſt quædam ſpiritualis regeneratio in vitam chriſtianam, ita etiam Confirmatio eſt, quoddam ſpirituale augmentum promovens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam. Manifeſtum eſt autem ex ſimilitudine corporalis vitæ, quod alia eſt actio hominis ſtatim nati; & alia actio, quæ*

competit ei, cum ad perfectam ætatem pervenerit &c. Et [illegible] *Pugna ſpirituali, ait, contra hoſtes inviſibiles, omnibus competit: ſed contra hoſtes viſibiles, id eſt contra perſecutores fidei pugnare, nomen Chriſti publicè confitendo, eſt confirmatorum, qui jam ſunt perfecti [illegible] ad virilem ætatem, ſecundum quod dicitur primæ Joan. 2. Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes eſtis, & verbum Dei in vobis manet, & viciſtis malignum. Et ideo character Confirmationis eſt ſignum diſtinctivum, non Infidelium a Fidelibus; ſed ſpiritualiter provectorum, ab his, quibus dicitur: Sicut modo geniti infantes.*

Objicies 2. Cum Calvino L. 4. Inſt. c. 19. n. 8. ea Scripturæ teſtimonia, quæ Baptiſmo vim efficacem ad juſtitiam, & pugnam contra fidei noſtræ tribuunt. Rom. 6. v. 4. ubi aſſeritur, eos omnes *qui baptizati ſunt in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizatos eſſe & conſepultos cum illo per Baptiſmum, ut quomodo Chriſtus ſurrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus.* Quid eſt inſtrui ad pugnam, ait, Calvinus, [illegible] hoc? Galat. 3. v. 27. *Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis;* utique cum ſuis donis, inquit Calvinus. Addit & hunc canonem Milevitanum: *Qui dicit Baptiſmum in remiſſionem peccatorum dari tantum, & non ad adjutorium futuræ gratiæ, anathema ſit.*

Reſp. Calvinum aera verberare. Quis enim noſtrum hæc negat? nemo certe. An gratia Baptiſmi excludit gratiam Confirmationis? An ſi hæc alteram perficit, idcirco injurioſa ipſi dicenda? Nonne, ut jam obſervatum eſt, agnoſcunt Calviniſtæ gratiam Baptiſmi per Euchariſticam [illegible] niam quodammodo compleri ac perfici? An idcirco virtuti & efficaciæ Baptiſmi detrahitur? neutiquam. Ergo nec gratia, quæ Confirmationis propria eſt, quidquam detrahit, imo potius auget gratiam Baptiſmi. Canon Milevitanus hic certe ad rem non eſt, oppugnat enim eos, qui omnem Baptiſmi virtutem in ſola peccatorum remiſſione collocabant, excluſis interioris gratiæ auxiliis. An ita Catholici? abſit.

Objicies 3. cum Dallæo Lib. 1. de Confirmatione c. 2. S. Cyprianum, qui vim efficacem ad pugnandum contra hoſtes fidei; Euchariſtiæ tribuit, non Confirmationi, Epiſt. 54. ad Cornelium: *Quomodo docemus, inquit,*
Pag. 76. *aut provocamus eos in confeſſione nominis Chriſti ſanguinem ſuum fundere, ſi eis militaturis Chriſti ſanguinem denegamus; aut quomodo ad martyrii poculum idoneos facimus, ſi non eos prius ad bibendum in Eccleſia poculum Domini jure communicationis admittimus? ... Idoneus eſſe non poteſt ad*
Pag. 77. *martyrium, qui ab Eccleſia non armatur ad prælium; & mens deficit, quam non recepta Euchariſtia erigit, & accendit.*

Reſp. 1. Neminem ex noſtris uſquam dubitaſſe, quin [illegible] Euchariſtiæ perceptio vires & robur adderet baptizato, & confirmato, ad fidem coram tyrannis generoſo ac intrepido animo profitendam; atque [illegible] dum inferretur, inutilem & otioſam eſſe Confirmationem. Annon ipſemet Dallæus vim eamdem tribuit Baptiſmo, & Euchariſtiæ? neque tamen inutilem alterutrius virtutem affirmat. Quidni ergo idem licebit Catholicis, [illegible] vim eamdem, velut propriam Sacramento Confirmationis attribuere?

Reſp. 2. S. Cyprianum loco citato non excludere virtutem Baptiſmi & Confirmationis ad ferendum martyrium, ſed agit dumtaxat S. Doctor de lapſis in perſecutione, quibus poſt deperditam gratiam Baptiſmi, & Confirmationis, unum ſupereſt Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ ſubſidium, [illegible] tas vires recuperare poſſint ad mortem pro Chriſto fortiter ſuſtinendam.

ART.

ARTICULUS SECUNDUS.

De charactere quem imprimit Confirmatio, & de ritu, quo redeuntes ab hæreſi olim recipiebantur: an verum eſſet Confirmationis Sacramentum.

Errores & opiniones.

IN Tractatu de Sacramentis in genere, diximus Novatores Lutheranos & Calviniſtas irridere characterem illum quem, Orthodoxi per tria Sacramenta imprimi contendunt.

Dallæus L. 1. c. 3. de Confirmatione, reponit iſtam fidei propoſitionem inter ſomnia Catholicorum. Adverſus errorem hunc Concilium Tridentinum Seſſ. 7. nonum edidit canonem his verbis conceptum: *Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt, ſignum quoddam ſpiritale & indelebile, unde ea iterari non poſſunt, anathema ſit.* *Tom. 14. Conc. pag. 777. C.*

Nono ſæculo nonnulli ex plebe homines ad Sacramentum Confirmationis accedere ſæpius deprehenſi ſunt, quos repreſſit Synodus Cabillonenſis II. an. 813.

Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 18. & ſeq. narrat quoſdam ex Græcis recentioribus exiſtimare Confirmationem iterari poſſe.

Inter Veteres, qui contendebant nulla & irrita eſſe Sacramenta ab Hæreticis data, quales erant Cyprianus cum ſuis Africanis, & Firmilianus cum ſuis Orientalibus, ii cum redeuntes ab hæreſi baptizabant, Baptiſmum proprie non iterabant, quem nullum judicabant. Quippe, ait S. Gregorius Magnus L. 14. Epiſt. 27. alias L. 12. Epiſt. 32. *non iteratur, quod oſtenditur non rite peractum.* Sed primum legitime illos baptizabant. *Tom. 2. p. 1279. D.*

Verum, præcipuum dubium, ac momentum quod proponi ſolet contra veram & communem inter Orthodoxos doctrinam de charactere per Confirmationem impreſſo, quo fit ut non poſſit iterari, petitur ex veteri ritu per quem redeuntes Hæretici in Eccleſiam recipiebantur, per impoſitionem ſcilicet manus, & unctionem. De vario illo ritu ſic loquitur S Gregorius L. 11. Epiſt. 67. alias L. 9. Epiſt. 61. *Ab antiqua*, inquit, *Patrum traditione didicimus, ut quilibet, qui apud hæreſim in Trinitatis nomine baptizantur, cum ad ſanctam Eccleſiam redeunt, aut unctione chriſmatis, aut impoſitione manus, aut ſola profeſſione fidei ad ſinum matris Eccleſiæ revocentur. Unde Arianos per impoſitionem manus Occidens, per unctionem vero ſancti chriſmatis ad ingreſſum ſanctæ Eccleſiæ Catholicæ Oriens reformat. Monophyſitas vero, & alios ex ſola vera confeſſione recipit.* Græci vero ſimul cum unctione chriſmatis verba hæc adjungunt: *Signaculum doni ſpiritus ſancti*, in quibus poſitam eſſe apud ipſos Sacramenti Confirmationis formam, ſupra oſtendimus. Inde gravis inter Theologos controverſia, an nempe ritus ille, per quem converſi ab hæreſi recipiebantur, fuerit verum Confirmationis Sacramentum. *Ibid. pag. 1167. B.*

Sunt qui cum Sirmondo in ſecundo Antirrhetico c. 5. & Illuſtriſſimo Petro de Marca in notis ad Concilium Claromontanum, affirmare videntur. *Tom. 10. Concil. p. 585.*

Alii vero diſtinguunt inter Hæreticos, eos nempe, qui fuerant baptizati in hæreſi, & eos, qui baptizati in Eccleſia, per apoſtaſiam in hæreſim ſubinde deflexerant: iſtos, cum ad Eccleſiam redibant, receptos dicunt per impoſitionem manus in pœnitentiam; illos vero per Confirmationis Sacramentum, quod tamen idcirco proprie iteratum dici debere negant, quia nempe ar-

pe arbitrantur apud Hæreticos vere & valide non conferri Sacramentum Confirmationis, ob defectum ſcilicet conditionis ab Eccleſia appoſitæ, qua non obſervata, nullum habent ab Hæreticis collatum Sacramentum: conditio vero illa hæc eſt, ut fidelis ſit & orthodoxus Sacramenti miniſter; eo fere modo, quo Eccleſia nullum declaravit & irritum, Matrimonium ſine præſentia Parochi & teſtium contractum. Ita Maldonatus de Confirmatione q. 2. in fine, Morinus L. 9. de pœnitentia c. 11. Goarius in Euchologio p. 888.

Alii denique volunt, quoslibet Hæreticos (modo antea confirmati fuiſſent) receptos eſſe per manus impoſitionem & unctionem pure cœremonialem, quæ dicebatur in Spiritum ſanctum, quia gratiam Spiritus ſancti quaſi ſuſpenſam & ſopitam propter hæreſim, excitabat per reditum ad Eccleſiam. His præmiſſis, ſit

PRIMA CONCLUSIO.

Sacramentum Confirmationis characterem imprimit, unde iterari non poteſt.

Probatur 1. ex cap. 6. Epiſtolæ ad Hebr. 6. v. 1. ubi ſic loquitur Apoſtolus: *Non rurſus jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, & fidei ad Deum, Baptiſmatum doctrinæ, impoſitionis quoque manuum*. Quo loco per manus impoſitionem deſignari ab Apoſtolo Confirmationem, cenſent Interpretes Græci, Chryſoſtomus, Theodoretus, Oecumenius, Theophilactus, quorum verba exſcribit Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 23. unde Eſtius ad hunc locum addit, *magno conſenſu interpretes Græcos, & Latinos locum hunc exponere de Sacramento Confirmationis*. Subjungit autem ibid. Apoſt. v. 4. *impoſſibile eſſe eos, qui ſemel illuminati ſunt, guſtaverunt etiam donum cœleſte, & participes facti ſunt Spiritus ſancti, & prolapſi ſunt, rurſus renovari ad pœnitentiam*; quorum verborum hunc eſſe ſenſum iidem referunt Interpretes, nempe: fieri nulla ratione poſſe, ut homo per Baptiſmum illuminatus, manuum impoſitione conſignatus, & Spiritus ſancti factus particeps, ſi lapſus fuerit & in peccatorum profundum demerſus, iterum Baptiſmo, & ea, quæ Baptiſmum antecedit pœnitentia, purgetur ac renovetur, aut denuo manuum impoſitione accepta, Spiritus ſancti fiat particeps. Lege S. Chryſoſtomum in hunc locum.

Probatur 2. ex Ss. Patribus, tum iis qui Chriſtianos Confirmatione ſignari tanquam milites, dixere, quales ſunt Tertullianus L. de Præſcriptionibus, Cornelius S. Pontifex in Epiſtola ad Fabrium Antiochenum, S. Cyprianus Epiſt. 73. Innocentius I. Epiſt. ad Decentium, S. Leo Ser. 4. de Nativitate: porro ſignum illud deleri non poteſt, quod in transfugis etiam, ac deſertoribus conſervatur. Tum iis qui diſertius affirmant, non poſſe Sacramentum Confirmationis iterari. Ita S. Auguſtinus diſputans adverſus Donatiſtas, qui contendebant nullum eſſe apud Hæreticos Baptiſmum, quia nullum quoque eſt Sacramentum Confirmationis, eo quod dixit Scriptura Pſalmo 140. *Oleum peccatoris non impinguat caput tuum*, oſtendit valere apud Hæreticos & Baptiſmum & Confirmationem, neque iterari debere, quia nempe Sacramenti virtus efficacia non ex privata miniſtri conditione petitur, ſed ex meritis Chriſti. Quod ſi repeti propterea debent Sacramenta quæ ab Hæreticis dantur, quia non eſt apud illos gratia Spiritus ſancti, pariter repeti debent, quæ a raptoribus, adulteris, homicidis miniſtri conferuntur, quia nec illi quoque poſſident Spiritum ſanctum: & tamen neque Cyprianus ipſe, neque Donatiſtæ rejecerunt tan-

quam nulla & irrita Sacramenta per malos miniſtros adminiſtrata. Igitur, concludit ſanctus Doctor, nec Baptiſmus, nec Confirmatio ab Hæreticis data iteranda eſt. Verba S. Doctoris alias in Tractatu de Sacramentis in genere fuſius retulimus.

S. Gregorius Magnus L. 14. Epiſt. 17. ſic loquitur: *Hoc vos rite tenere debetis, quod ab anteceſſoribus noſtris traditum accepimus; id eſt, ut quoties tam de Baptiſmo aliquorum vel Confirmatione, quam de Eccleſiarum conſecratione dubitatio habetur ... utrum baptizati, vel confirmati, ſive Eccleſiæ conſecratæ ſint, ut baptizentur tales, confirmentur, atque Eccleſiæ canonice dedicentur, ne talis dubitatio ruina Fidelibus fiat: quoniam non monſtratur iteratum, quod non certis indiciis oſtenditur rite peractum.* Tom. 2. p. 1279. C.

Concilium Toletanum VIII. ann. 653. cap. 7. *Sanctum*, inquit, *chriſma collatum, & altaris honor avelli nequeunt.* Tom. 6. Conc. pag. 406. B.

Gregorius II. Epiſt. 13. ad Bonifacium an. 726. *De homine*, inquit, *qui a Pontifice confirmatus fuit, denuo illi talis reiteratio prohibenda eſt.* Ibid. pag. 144. A.

Concilium Cabillonenſe II. an. 813. can. 27. *Dictum eſt nobis*, inquit, *quod quidam de plebe bis aut ter ab Epiſcopis, ignorantibus iiſdem Epiſcopis, confirmentur. Unde nobis viſum eſt, eamdem Confirmationem, ſicut nec Baptiſmum, iterari minime debere.* T. 7. Conc. p. 1274. A.

His adde Canonem Concilii Tridentini initio citatum.

Dices: Confirmatio eſt impoſitio manuum in Spiritum ſanctum, Act. 8. Atqui manus impoſitio iterari ſæpius poteſt, judice S. Aug. L. 3. de Baptiſmo contra Donatiſtas c. 16. *Manus impoſitio*, inquit, *non ſicut Baptiſmus repeti non poteſt. Quid eſt enim aliud, niſi oratio ſuper hominem?* Oratio autem iterari ſæpius & poteſt, & debet. Tom. 9. p. 117. B.

Reſp. diſt. min. Manus impoſitio cæremonialis, ac reconciliatoria, quæ fit extra Sacramentum Confirmationis, & Ordinis, iterari ſæpius poteſt, concedo: manus impoſitio confirmatoria, nego. Manus igitur impoſitio aliquando ſacramentalis eſt, ſeu pars Sacramenti, quæ orationem tanquam formam ſaltem partialem adjunctam habet; & hæc, ſicut oratio ipſa iterari non poteſt, aliquando vero eſt cæremonialis. De iſta poſteriori loquitur S. Auguſtinus citato c. 16. & maxime c. 23. L. 5. ejuſdem Operis, ubi ait: *Manus impoſitio, ſi non adhiberetur ab hæreſi venienti, tanquam extra omnem culpam eſſe judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod eſt maximum donum Spiritus ſancti, ſine quo non valent ad ſalutem quæcumque alia ſancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur.* Manus autem impoſitio confirmatoria diſtinguitur ab oratione, velut materia a forma; & reipſa Act. 8. utraque diſtinguitur: *Imponebant manus, orabant, ut acciperent Spiritum ſanctum.* Oratio igitur ſimpliciter ut oratio, iterari ſæpius poteſt: at oratio quæ forma eſt Sacramenti quod non iteratur, nec iterari quoque poteſt. Ibid. pag. 157. C. D.

SECUNDA CONCLUSIO.

Ritus quo Hæretici converſi recipiebantur in Eccleſiam, non erat verum & proprium Sacramentum Confirmationis, ſed mera dumtaxat cæremonia inſtitutionis Eccleſiaſticæ.

Probatur: Quia duplicis Ordinis Hæretici generatim diſtingui poſſunt. 1. Ii qui in Eccleſia baptizati ad hæreſim poſtea defecerant. 2. ii qui in hæreſi fuerunt baptizati. Atqui nulli ex ipſis cum ad Eccleſiam redierunt, recepti ſunt per Sacramentum Confirmationis.

Non Hæretici in Eccleſia baptizati, in qua etiã Confirmationem perceperant.

P. 119. Patet 1. ex S. Cypriano Ep. 71. ad Quintum, ubi approbat Stephani conſuetudinem, baptizatos in Eccleſia Hæreticos, ubi ad eam ſe recipiunt, admittentis per *impoſitionem manuum in pœnitentiam*. *Quod nos quoque*, inquit, *hodie obſervamus, ut quos conſtet hic baptizatos eſſe, & a nobis ad Hæreticos tranſiſſe, ſi poſtmodum peccato ſuo cognito & errore digeſto, ad veritatem & matricem redeant, ſatis ſit in pœnitentiam manum imponere, ut quia ovis fuerat, hanc ovem abalienatam & errabundam in ovile ſuum Paſtor recipiat*. Idem repetit in Ep. 74. ad Pompejum in fine.

P. 133. Patet 2. ex Concilio Eliberitano c. 22. ubi ſic ſtatuit: *Si quis de catholica Eccleſia ad hæreſim tranſitum fecerit, rurſuſque* (ad Eccleſiam) *recurrerit, placuit huic non eſſe negandam pœnitentiam, eo quod cognoverit peccatum ſuum. Qui etiam decem annis pœnitentiam agat, cui poſt decem annos communio præſtari debet*. Unius pœnitentiæ mentio fit in iſto canone, non iteratæ Confirmationis.

Tom. 1. Concil. p. 973. E.

Patet 3. ex S. Aug. L. 3. de Baptiſmo c. 11. ſic loquitur: *Cyprianus cum cæteris ſtatuit, ut ſi ab hæreſibus redirent ad Eccleſiam, quicumque fuerant in ea baptizati, non jam per Baptiſmum, ſed per pœnitentiam reciperentur*.

Tom. 9. p. 113. B.

Neque etiam Hæretici baptizati extra Eccleſiam recepti ſunt per Sacramentum Confirmationis, in Eccleſia Romana, Africana, Orientali, & Gallicana.

Non in Eccleſia Romana, teſte S. Stephano S. Pontifice, qui ſolemne iſtud emiſit Decretum in famoſa de Baptiſmo Hæreticorum controverſia: *Si quis ergo*, inquit, *a quacunque hæreſi venerit ad nos, nihil innovetur niſi quod traditum eſt, ut manus illi imponatur in pœnitentiam*. De omnibus indiſcriminatim loquitur Hæreticis, ſive qui in Eccleſia, ſive qui extra Eccleſiam fuerant baptizati; atque immerito S. Cyprianus Decretum iſtud reſtrinxit ad eos, qui fuerant in Eccleſia baptizati. Stephani Decretum approbarunt ſubſequentes Pontifices, teſte S. Hieronymo Dial. adverſus Luciferianos, Julius, Malchius, Sylveſter.

Apud Cypr. p. 140.

Unde idem S. Hieronymus eodem Dialogo teſtatur, & multis probat conſtantem eſſe Eccleſiæ uſum, Hæreticos ad Eccleſiam redeuntes recipere per pœnitentiam; & hoc ipſum oſtendere conatur ex Apocalypſi. *Numquid*, inquit, (Angelus) *dixit: Rebaptizentur, qui in fide Nicolaitarum ſunt baptizati? vel imponantur eis manus, qui eo tempore apud Pergamenos crediderunt? Quin potius, Age, inquit, pœnitentiam*.

T. 4. p. 2. p. 304.

Adde Innocentium I. qui in Epiſtola 18. dicit: *Arianos baptizatos in hæreſi ſuſcipi in Eccleſia per manus impoſitionem ſub imagine pœnitentiæ*: quibus verbis opponit eorum pœnitentiam, gravi & luctuoſæ pœnitentiæ apoſtatarum.

Tom. 2. Concil. p. 1269.

Non aliter recepti ſunt in Eccleſia Africana, teſte S. Auguſtino, qui L. 3. de Baptiſmo loquens de illa manus impoſitione, qua recipiebantur Hæretici, quam S. Cyprianus ſine Baptiſmo prodeſſe negabat, ſatis ſignificat illam reconciliatoriam dumtaxat fuiſſe, non confirmatoriam: *Manus autem impoſitio, inquit, non ſicut Baptiſmus, repeti non poteſt. Quid enim eſt aliud, niſi oratio ſuper hominem?* Et L. 5. c. 23. *Manus autem impoſitio, ſi non adhiberetur ab hæreſi venienti, tanquam extra omnem culpam eſſe judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod eſt maximum donum Spiritus ſancti, ſine quo non valent ad ſalutem quæcumque alia ſancta in homine fuerint, manus Hæreticis correctis imponitur*.

Tom. 9. p. 117. B.

Ibid. pag. 157. C. D.

Idem S. Doctor diſputans contra Donatiſtas, oſtendit a paritate Confirma-

firmationis quæ apud Hæreticos valida eſt, ratum quoque eſſe apud eos Baptiſmum; atque præcipuum eorum evertit fundamentum, nempe idcirco nullum eſſe apud eos Sacramentum Confirmationis & Baptiſmatis, quia nullus eſſe poteſt eorum Sacramentorum apud Hæreticos effectus: hoc, inquam, palmare fundamentum evertit exemplo malorum, & iniquorum miniſtrorum; qui certe non habent Spiritum Sanctum, quem tamen per Sacramenta, quæ cœteris adminiſtrant, eos tradere fateri coguntur Donatiſtæ, qui non rebaptizant baptizatos ab adulteris, homicidis, & raptoribus miniſtris. Ipſum vero Confirmationis Sacramentum valere apud Hæreticos, multis in locis demonſtrat: duo tantum ſeligo teſtimonia, unum ex l. 2. contra Litteras Petiliani c. 104. ubi Petiliano abutenti his Pſalmi 132. verbis: *Sicut unguentum in capite*, ut oſtenderet nullum eſſe Confirmationis Sacramentum apud Hæreticos, ſic loquitur S. Doctor: *In hoc unguento Sacramentum chriſmatis vultis interpretari, quod quidem in genere viſibilium ſignaculorum ſacroſanctum eſt, ſicut ipſe Baptiſmus: ſed poteſt eſſe & in hominibus peſſimis, in operibus carnis vitam conſumentibus, & Regnum Cœlorum non poſſeſſuris; & ideo nec ad barbam Aaron, nec ad oram veſtimenti ejus, nec ad ullam contextionem veſtis ſacerdotalis pertinentibus*. Et poſtea: *Diſcerne ergo viſibile Sacramentum quod eſſe, & in bonis, & in malis poteſt; illis ad præmium, illis ad judicium, ab inviſibili unctione charitatis, quæ propria bonorum eſt*. Alterum teſtimonium petitur ex Sermone 267. alias 5. ubi reſpondens Donatiſtis abutentibus verbis Pſalmi 140. v. 5. *Oleum autem peccatoris non impinguat caput tuum,* ſic loquitur: *Ergo oleum tuum eſt? Si tuum eſt, nolo. Si tuum eſt, malum eſt. Si autem Dei eſt, & per te malum, bonum eſt. Cœnum non inquinat Solis radium, & tu inquinas Dei oleum?* *Ibid. p. 293. B.* *Ibid. F.* *Tom. 5. p. 108. E.*

Ejuſdem Eccleſiæ teſtis eſt Optatus Milevitanus in Africa Epiſcopus. Libro enim 7. increpans Parmenianum, quod dixiſſet Catholicos eſſe muſcas morituras, *quæ ſacrum oleum corrumperent*. *Numquid*, inquit, *nos exterminamus oleum veſtrum, ut merito nos muſcas morituras appelletis? Quod veſtrum eſt, apud vos eſt, & ſi a vobis ad nos aliquis tranſitum fecerit, ſic a nobis ſervatur, quomodo a vobis dimittitur. Quomodo dicitis, quia nos ſumus muſcæ morituræ ſuavitatem olei corrumpentes, cum poſt vos nihil tale facimus?* Et poſtea: *Si nos exterminaremus a vobis confectum oleum, merito nos muſcas morituras appellare poſſetis: ſed dum quod a vobis unctum eſt, tale ſervamus, quale ſuſcipimus, muſcæ morituræ eſſe non poſſumus*. Quibus certe verbis ſignificat Optatus, in Eccleſia Africana ratum fuiſſe Sacramentum Confirmationis ab Hæreticis collatum. *P. 106. n. 4.* *P. 107.*

Eumdem fuiſſe uſum in Eccleſia Orientali probatur ex Concilio generali I. Nicæno can. 8. quo jubet Novatianos redeuntes ad Eccleſiam recipi per manus impoſitionem, haud dubie confirmatoriam, quia, teſte Theodoreto l. 3. hæreticarum fabularum, *Novatiani iis, qui ab ipſis tinguntur, ſacrum chriſma non præbent. Quocirca*, inquit, *etiam qui ex hac hæreſi corpori Eccleſiæ conjunguntur; laudatiſſimi Patres inungi præceperunt*. Porro ſi commune iſtud fuiſſet omnibus Hæreticis, ut nullum haberent Confirmationis Sacramentum, quod proinde ipſis ad Eccleſiam redeuntibus neceſſe fuiſſet adminiſtrari, quare de ſolis Novatianis id ſtatuiſſet Conc. Nicænum? Igitur id ſingulare fuit Novatianis, ut reciperentur per Sacramentum Confirmationis, quia illud apud ſuos non perceperant. *T. 2. Conc. p. 31. E.* *Tom. 4. p. 336. A.*

Denique in Eccleſia Gallicana ſexto ineunte ſæculo, eumdem uſum obti-

nuiſſe teſtatur Alcimus Avitus Epiſcopus Viennenſis. A Stephano Lugdunenſi interrogatus quo ritu quidam Donatiſta in Eccleſiam admitti deberet, ſic reſpondet Epiſt. 24. *Manus impoſitionem perſonæ, de qua ſcribitis, adhibete: quam conſtat, ſi revera in ſupradicti ſchiſmatis profeſſione verſata eſt, cum miniſterio Baptiſmatis etiam chriſmate conſignatam.*

Bibl. PP. Tom. 9. p. 574. H.

Ex quo teſtimonio Aviti tria colliges. Primum, Donatiſtas ſuis adminiſtraſſe cum Baptiſmo Sacramentum Confirmationis. Secundum, manuum impoſitionem, quam vult illi Donatiſtæ concedendam, non eſſe verum Confirmationis Sacramentum, utpote cui opponit chriſmationem jam ſimul cum Baptiſmo perceptam: fuit igitur manus impoſitio in pœnitentiam. Tertium denique, idcirco Sacramentum Confirmationis huic Donatiſtæ redeunti ad Eccleſiam dandum non eſſe, quia eo jam donatus fuerat apud ſuos, quod ſemel rite conceſſum, iterari non poteſt.

Probatur denique Concluſio rationibus Theologicis.

Prima eſt, quia nulla proferri poteſt ſatis firma ratio, cur Eccleſia ratum habuerit Baptiſmum datum ab Hæreticis, & rejecerit Sacramentum Confirmationis: par enim eſt ex utraque parte ratio, & quibus omnino momentis uſus eſt S. Auguſt. adverſus S. Cyprianum, & Donatiſtas, ut evinceret ratum eſſe ac validum apud Hæreticos Baptiſmum, iiſdem probatur valere quoque apud ipſos Sacramentum Confirmationis. Conſule illas S. Doctoris rationes alias a nobis expoſitas.

Secunda eſt: Si Eccleſia catholica tempore Stephani aut S. Aug. in ea fuiſſet ſententia Confirmationem datam ab Hæreticis nullam eſſe, adeoque iterandam, invictum habuiſſent argumentum, tum Cyprianus adverſus Stephanum, tum Donatiſtæ adverſus Auguſtinum, oſtendendo nempe eamdem eſſe rationem Baptiſmi, & Confirmationis, neque ſatis intelligitur quid huic argumento reponere potuiſſent aut Stephanus aut Auguſtinus. Atqui tamen non legimus eo unquam argumento uſos fuiſſe, aut Cyprianum, contra Stephanum, aut Donatiſtas contra S. Auguſtinum.

Tertia ratio eſt, quia manus impoſitio confirmatoria eſt in Spiritum S. tanquam cauſa per ſe; Sacramenta enim novæ Legis ex ſe, & opere operato, ut dicitur, producunt gratiam; atqui manus impoſitio reconciliatoria, per quam recipiebantur Hæretici converſi, per ſe non conferebat Spiritum S., quia illa manus impoſitio eodem modo operatur in his, qui ab hæreſi ad Eccleſiam convertuntur, quo depoſitio fictionis in iis, qui ficto animo ad Baptiſmum acceſſerunt, & poſtmodum per ſinceram pœnitentiam convertuntur: atqui in iſtis fictionis depoſitio non eſt cauſa per ſe gratiæ baptiſmalis, quam recipiunt, ſed tantum cauſa per accidens, quæ obicem removet. Ita docet S. Aug. l. 1. de Baptiſmo c. 12. ubi comparando baptizatum in hæreſi cum eo, qui ficto animo Baptiſmum in Eccleſia recipit, ita loquitur: *Sicut enim in illo qui fictus acceſſerat, fit, ut non denuo baptizetur, ſed ipſa pia correctione, & veraci confeſſione purgetur, quod non poſſet ſine Baptiſmo, ut quod ante datum eſt, tunc valere incipiat ad ſalutem, cum illa fictio veraci confeſſione receſſerit: ſic etiam iſte, qui Baptiſma Chriſti, quod non amiſerunt qui ſe ſeparaverunt, inimicus charitatis & pacis Chriſti in aliqua hæreſi aut ſchiſmate accepit, quo ſacrilego ſcelere peccata ejus non dimittebantur; cum ſe correxit & ad Eccleſiæ ſocietatem unitatemque venerit, non iterum baptizandus eſt; quia ipſa ei reconciliatione ac pace præſtatur, ut ad remiſſionem peccatorum ejus in unitate jam prodeſſe incipiat Sacramentum, quod acceptum in ſchiſmate prodeſſe non poterat.* Quam S. Doct. ſententiam

Tom. 8. p. 89. C.

tiam ſic expreſſit S.Th.3.p.q.69.art.10 ad 2. *Fictio*, inquit, *non removetur per Baptiſmum, ſed per pœnitentiam ſubſequentem; qua remota Baptiſmus aufert culpam, & reatum omnium peccatorum præcedentium Baptiſmum. Et ſic ad Baptiſmi effectum conſequendum concurrit Baptiſmus, & pœnitentia, ſed Baptiſmus ſicut cauſa per ſe agens, pœnitentia vero ſicut cauſa per accidens, ideſt removens probibens.*

Solvuntur Objectiones.

Objic. 1. S. Cyprianus, & Firmilianus cum ſuis in celebri cauſa rebaptizationis, tanquam rem certam ſupponunt, Hæreticos recipiendos eſſe per Baptiſmum, & Confirmationem, atque Stephanum revera illos recepiſſe per impoſitionem manus confirmatoriam, ad accipiendum ſcilicet Spiritum Sanctum: quin ex hac ipſa Stephani praxi, tanquam ex re conceſſa, validum, & ad hominem, ut dicitur, contorquent adverſus illum argumentum, nempe: Si nulla eſt apud Hæreticos manus impoſitio confirmatoria, & idcirco Stephanus redeuntes ab hæreſi per eam recipit, nullus quoque eſt apud Hæreticos Baptiſmus; par enim eſt utriuſque Sacramenti ratio. Duo hæc manifeſta ſunt ex S. Cypriano.

Primum, debere Hæreticos per Baptiſmum, & Confirmationem recipi cum ad Eccleſiam redeunt, probat in Epiſt. ad Stephanum n. 72. ubi ait, *Hæreticos & Schiſmaticos profanæ aquæ labe maculatos, quando ad Eccleſiam venerint baptizari oportere, eo quod parum ſit eis manum imponere ad recipiendum Spiritum S. niſi & recipiant Eccleſiæ Baptiſmum. Tunc enim demum*, inquit *plane ſanctificari, & eſſe filii Dei poſſunt; ſi Sacramento utroque naſcantur.* P. 121. Similia habet in Epiſtola ad Jubajanum: iiſdem plane verbis utitur in Synodo Africana Nemeſianus a Thubunis. Igitur in mente S.Cypriani, & illorum, quorum ibi ſententiam refert, manus impoſitio qua Hæretici ad Eccleſiam redeuntes recipiebantur, erat confirmatoria in Spiritum S. præter illam autem volebat Cyprianus, neceſſarium eſſe Baptiſmum, *ut utroque Sacramento*, inquit *illi renaſcerentur*. Per utrumque autem Sacramentum nihil aliud proculdubio intelligere potuit, quam Baptiſmum, & Confirmationem.

Secundum, nempe Cyprianum & Firmilianum ex illa Stephani praxi recipientis Hereticos per manus impoſitionem confirmatoriam, tanquam ex re conceſſa, adverſus ipſum diſputaſſe, ut oſtenderent, eos quoque recipi debere per Baptiſmum, patet 1. ex Epiſt. S. Cypriani ad Pompejum n. 74. ubi ſic arguit adverſus Stephanum: *Si idcirco apud Hæreticos Eccleſia non eſt, quia una eſt, & dividi non poteſt: ſi ideo illic Spiritus non eſt, quia unus eſt, & eſſe apud profanos, & extraneos non poteſt; utique & Baptiſma, quod in eadem unitate conſiſtit, eſſe apud Hæreticos non poteſt, quia ſeparari neque ab Eccleſia, neque a Spiritu Sancto poteſt. Aut ſi effectum Baptiſmi majeſtati nominis tribuunt, ut qui in nomine J. C. ubicumque, & quandocumque baptizantur, innovati & ſanctificati judicentur, cur non ejuſdem Chriſti nomine illic, & manus baptizatis imponitur ad accipiendum Spiritum Sanctum? cur eadem ejuſdem majeſtas nominis non prævalet in manus impoſitione, quam valuiſſe contendunt in Baptiſmatis ſanctificatione? Nam ſi poteſt quis extra Eccleſiam natus templum Dei fieri, cur non poſſit ſuper templum, & Spiritus Sanctus infundi?* P. 130. En argumentum ad hominem quod S. Cyprianus adverſus Stephanum contorquebat, ductum ex ipſius praxi, qua baptizatos in hæreſi recipiebat per manus impoſitionem in Spiritum S. hoc eſt, per Confirmationem. Igitur non tantum in ſua, ſed in Stephani etiam ſententia, ex qua argumentatur, ſupponit S.Cyprianus olim Hæreticos receptos fuiſſe per Sacramentum Confirmationis.

Eo-

Eodem fere modo arguit Firmilianus Epiſt. 75. inter Cyprianicas; *Quoniam*, inquit, *Stephanus*, & *qui illi conſentiunt*, *contendunt dimiſſionem peccatorum*, & *ſecundam nativitatem in Hæreticorum Baptiſma poſſe procedere*, *apud quos etiam ipſi confitentur Spiritum Sanctum non eſſe*, *conſiderent*, & *intelligant*, *ſpiritalem nativitatem ſine Spiritu eſſe non poſſe*. Ib. p 146.

Reſp. Concedimus quidem exiſtimaſſe S. Cyprianum Hæreticos redeuntes recipi debere, & per Baptiſmum, & per impoſitionem manus confirmatoriam; in eo quippe verſabatur errore, nullum ac plane irritum eſſe Sacramentum in hæreſi datum, & acceptum: ſed negamus hanc fuiſſe ſententiam; aut Stephani, aut aliorum, contra quos diſputat S.Cyprianus; neque hanc ipſis affingi a S. Martyre colligi poteſt ex verbis ipſius.

In citatis ad Stephanum, & Jubajanum Epiſtolis, nondum Cyprianus impugnat ſententiam Stephani, quam nondum noverat, ſed improbat conſuetudinem quorumdam Africanorum, qui baptizatos ab Hæreticis recipiebant per ſolam manus impoſitionem, ac contendit non ſufficere hanc manus impoſitionem; ſed opus eſſe conferri Baptiſmum ſimul, & manus impoſitionem, quam quidem ipſe confirmatoriam eſſe debere judicabat, licet illi Africani, contra quos agit, nonniſi reconciliatoriam adhiberent.

In Epiſtola vero ad Pompejum diſputat contra Stephanum, & quidem argumento ad hominem ducto ex praxi ipſius circa Hæreticos ad Eccleſiam redeuntes recipiendos. Iſtos Stephanus, non per Baptiſmum, ut contendebat Cyprianus, ſed per *impoſitionem manuum in pœnitentiam* ad accipiendum Spiritum Sanctum, admittebat; quo uno facto fatebatur S. Pontifex, illos Hæreticos Spiritum Sanctum non accepiſſe cum in hæreſi baptizati fuerunt: unde inferebat Cyprianus, nullum fuiſſe hunc eorum Baptiſmum, utpote qui caruit Spiritu Sancto, & conſequenter iterandum eſſe. Iſtud quippe erat erroris Cypriani fundamentum, nullum eſſe quoad ſubſtantiam Sacramentum, quod ſuo privatur effectu; fatebatur autem Stephanus, Baptiſmum in hæreſi datum ſuo effectu privari, hoc eſt non dare Spiritum Sanctum, & eam ob cauſam redeuntes ab hæreſi per manus impoſitionem admittebat, ut eum reciperent; inde directe concludebat in ſua erronea opinione S. Cyprianus, nullum quoque fuiſſe, adeoque de novo conferendum ipſis Baptiſmum: qua in diſputatione, ut clarum eſt, quæſtio non erat, an impoſitio manuum Stephani verum eſſet, vel non, Confirmationis Sacramentum; ſed unum hoc ſcopo Cypriani ſufficiebat, Stephanum agnoſcere Hæreticos illos in hæreſi baptizatos Spiritum Sanctum non percepiſſe: ergo inferebat Cyprianus, rebaptizandi ſunt. Erat iſtud totius controverſiæ caput præcipuum.

Ad locum igitur ex Epiſtola ad Stephanum ubi ait: *Hæreticos utroque Sacramento debere renaſci*.

Reſp. S. Doctorem loqui vel in propria ſua ſententia, quam fatemur talem fuiſſe, ut voluerit Hæreticis conferri debere Baptiſmum, & Confirmationem; vel in ſententia Africanorum, quos impugnat, & per *utrumque Sacramentum* non intelligit Confirmationem, & Baptiſmum, ſed utramque Baptiſmi partem, nempe & Sacramentum exterius, & gratiam interiorem, ſine qua nullum eſt, in mente S. Cypriani, Sacramentum: vel nomen Sacramenti in latiori ſignificatione uſurpavit, ſi illud manus impoſitioni reconciliatoriæ, qua Stephanus recipiebat Hæreticos, adaptavit.

Ad teſtimonium vero ex Epiſt. ad Pompejum, ubi arguit ex praxi Stephani, & videtur ſupponere in mente ipſius nullam eſſe apud Hæreticos Confirma-

mationem. Dico 1. ſi hoc ſuppoſuit S. Doctor, deceptus fuit & æſtu diſputationis longius abreptus. Dico 2. ſi hoc ſuppoſuit, id factum eſſe ex falſa, qua laborabat opinione, nullum eſſe Sacramentum, ubi nullus eſt ipſius effectus; ex quo inferebat, in mente quoque Stephani nullam eſſe Confirmationem apud Hæreticos, apud quos Spiritum Sanctum non dari ipſe fatebatur. Dico 3. & quidem ad mentem S. Cypriani aptius, eum tantum ſuppoſuiſſe, quod verum erat & concedebat Stephanus, nempe Hæreticos Spiritum Sanctum non accepiſſe; unde concludebat Cyprianus, falſo nixus principio, eos non tantum per manus impoſitionem in Spiritum Sanctum recipiendos eſſe, ſed etiam per Baptiſmum. Fundamentum vero errorris S. Cypriani fuiſſe, quod non ſatis diſtingueret inter Sacramentum & ejus effectum, atque nullum eſſe Sacramentum contenderet, cum nullus eſt ipſius effectus, oſtendit S. Aug. L. 3. de Baptiſmo c. 10 & L. 7. c. 1. ubi ſic loquitur: *Nec ob aliud illis temporibus viſum eſt quibuſdam etiam egregiis viris Antiſtibus Chriſti, inter quos præcipue beatus Cyprianus eminebat, non eſſe poſſe apud Hæreticos vel Schiſmaticos Baptiſmum Chriſti, niſi quia non diſtinguebatur Sacramentum ab effectu, vel uſu Sacramenti. Et quia ejus effectus atque uſus in liberatione a peccatis, & cordis rectitudine apud Hæreticos non inveniebatur, ipſum quoque Sacramentum non illic eſſe putabatur.* Tom. 9. p. 161 A. B.

Inſt. 1. Sacramentum, & effectus illius nec ſunt, nec in uſu communi ac recepto Eccleſiæ, duo dici poſſunt Sacramenta, ſed unum: atqui tamen S. Cyprianus, citata ad Stephanum Epiſtola, ait neceſſe eſſe ut Hæretici redeuntes *utroque Sacramento renaſcuntur*: ergo per utrumque Sacramentum non intelligit Baptiſmum, & Spiritum S. ſed Baptiſmum, & manus impoſitionem confirmatoriam.

Confirmatur: Quia utrumque intelligit Sacramentum, de quo diſputabat cum Stephano: at diſputabat de Baptiſmo, & Confirmatione: ergo per utrumque Sacramentum intelligit Baptiſmum, & Confirmationem.

Reſp. reipſa in uſu communi & recepto Eccleſiæ, Sacramentum, & effectum ipſius non duo eſſe, nec dici poſſe Sacramenta; ſed mirum videri non debet S. Cyprianum ab uſu communi, & recepto more loquendi Eccleſiæ receſſiſſe, qui ab ejus fide ac doctrina receſſerat circa veritatem Baptiſmi ab Hæreticis dati: Sacramentum, & ejus effectum duo quaſi Sacramenta eſſe voluit, quia nullum eſſe Sacramentum ſine effectu contendebat. Quod autem per utrumque Sacramentum intellexerit aquam Baptiſmi, & Spiritum ſanctum, manifeſte patet ex Ep. 73. ubi ſic loquitur: *Ideo*, inquit, *baptizari eos oportet qui de hæreſi ad Eccleſiam veniunt, ut qui legitimo & vero atque unico S. Eccleſiæ Baptiſmo ad Regnum Dei regeneratione divina præparantur, Sacramento utroque naſcantur, quia ſcriptum eſt: niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto non poteſt introire in Regnum Cœlorum.* Eamdem rationem eidem Scripturæ teſtimonio ſubnixam adducit in Synodo Carthaginenſi Nemeſianus a Thubunis. Pag. 127.

Quod ſi contendas, per utrumque Sacramentum intellexiſſe S. Cyprianum Baptiſmum, & manus impoſitionem per quam Stephanus Hæreticos redeuntes ad Eccleſiam recipiebat, dicemus Cyprianum latiori ſenſu nomen Sacramenti uſurpaſſe, quando manus impoſitioni reconciliatoriæ illud adaptavit.

Ad confirmationem neg. min. Diſputabat enim præſertim S. Cyprianus de Baptiſmo ejuſque effectu, & contendebat nullum eſſe apud Hæreticos Baptiſmum, quia nullus eſt ipſius effectus; in quo certe errabat ille. Fatebatur quidem Stephanus, apud Hæreticos non eſſe Spiritum Sanctum, unde redeuntibus ad Eccleſiam manus imponebat, ut illum acciperent: ſed inde inferre, ſicut inferrebat Cyprianus, nullum eſſe revera quoad ſubſtantiam apud Hæreticos

Ba-

Baptiſmi Sacramentum, error erat. Igitur per utrumque Sacramentum, de quo diſputat S. Martyr, intelligit Baptiſmum, & Spiritum ſanctum, qui a Sacramento inſeparabilis eſſe debet, ut illud ratum, ac validum habeatur.

Inſt. 2. Manus impoſitio, per quam Stephanus redeuntes ad Eccleſiam Hæreticos recipiebat, ea ipſa erat cujus mentio fit c. 8. Actuum Apoſtolorum, ubi Petrus & Joannes leguntur manus impoſuiſſe Samaritanis a
A 124. Philippo baptizatis: ſed hæc erat verum Sacramentum Confirmationis ex dictis: ergo &c. Major conſtat ex Epiſt. 73. S. Cypriani ubi ſic loquitur: *Quod autem dicunt quidam de iis, qui in Samaria baptizati fuerant, advententibus Apoſtolis Petro & Joanne, tantum ſuper eos manum impoſitam eſſe, ut acciperent Spiritum ſanctum, rebaptizatos tamen non eſſe: locum illum, frater chariſſime, ad præſentem cauſam videmus non pertinere &c.*

Reſp. nego maj. Neque enim Stephanus iſtud exemplum ex Actibus Apoſtolorum ductum proferebat; ſed alii quidam ignoti, qui ſane male omnino arguebant, ut obſervat S. Auguſtinus Lib. 3. contra Donatiſtas c. 1. exemplum iſtud proferendo, quod ad rem appoſitum non erat.

Inſtabis 3. Manus impoſitio in Spiritum ſanctum eſt verum Confirmationis Sacramentum: atqui illa manus impoſitio, qua Stephanus Hæreticos recipiebat, erat in Spiritum ſanctum: ergo &c.

Reſp. diſt. maj. Manns impoſitio, quæ per ſe tanquam vera cauſa producit Spiritum ſanctum, eſt Sacramentum Confirmationis, concedo: quæ tantum illum producit ratione alterius, nempe pœnitentiæ adjunctæ, per quam ſcilicet Hæreticus charitatem habere incipit, ac remoto obice gratiam Baptiſmi conſequitur, nego. Porro talis eſt manus illa impoſitio reconciliatoria. Solutio patet ex tertia ratione Theologica inter probationes Concluſionis adducta.

Objicies 2. Eccleſia Occidentalis Hæreticos recepit per eam manus impoſitionem, quæ fit ab Epiſcopo, & per quam datur ſeptiformis Spiritus: ſed illa eſt verum Confirmationis Sacramentum.

Major probatur nonnullis teſtimoniis.

I. Siricii S. Pontificis in Epiſtola ad Himerium Tarraconenſem Epiſcopum c.
Tom. 2. 1. ubi vetat Arianos baptizari, *quos*, inquit, *nos cum Novatianis aliiſque Hæ-*
Conc. p. *reticis, ſicut eſt in Synodo conſtitutum*, (nempe Arelatenſi 1. can. 8.) *per invo-*
1018. A. *cationem ſolam ſeptiformis Spiritus, Epiſcopalis manus impoſitione, Catholico-*
B. *rum conventui ſociamus; quod etiam totus Oriens Occidenſque cuſtodit*. Porro Novatiani qui verum non conferebant apud ſe Confirmationis Sacramentum, per illud cum ad Eccleſiam redibant, recipiebantur. Ergo, cum, teſte Siricio, cœteri Hæretici eodem modo, quo Novatiani, reciperentur, dicendum eſt, eos per Sacramentum Confirmationis receptos fuiſſe.

II. S. Leonis Epiſt. 135. alias 37. c. 2. ubi ſic loquitur: *Quod ibi defuit, confe-*
Tom. 1. p. *ratur, ut per Epiſcopalem manus impoſitionem virtutem Spiritus ſancti conſe-*
717. *quantur*. Et Epiſt. ad Nicætam, quæ numero eſt 129. alias 79. c. 7. *Qui baptiſmum*, inquit, *ab Hæreticis acceperunt, cum baptizati antea non fuiſ-*
Ibid. p. *ſent, ſola invocatione Spiritus ſancti per impoſitionem manuum confirmandi ſunt,*
688. *quia formam tantum Baptiſmi ſine ſanctificationis virtute ſumpſerunt*.

Tom. 3. III. Idem videtur poſſe colligi ex Synodo Arauſicana I. can. 1. ubi poteſtatem
Conc. p. facit Præsbyteris, *Hæreticos in periculo mortis, ſi deſint Epiſcopi, ſacro chriſ-*
1447. B. *mate conſignandi*. Quem canonem ſupra nos de Sacramento Confirmationis
Tom. 4. interpretati ſumus, agendo de miniſtro Confirmationis extraordinario, ſi-
Conc. p. cut & canonem Concilii Epaonenſis. Concilium quoque II. Arelatenſe c. 17.
1013. B. jubet *Bonoſiacos cum chriſmate & manus impoſitione in Eccleſia recipi*.

Reſp.

Reſp. nego min. Sacramentum enim Confirmationis eſt cauſa per ſe gratiæ, eamque ex opere operato producit: illa autem manus impoſitio reconciliatoria, cauſa eſt dumtaxat removens obicem, aut potius eſt ſignum, quod ſupponit jam per pœnitentiam, & ſinceram converſionem cordis obicem remotum eſſe. Inde eſt, quod S. Greg. L. 11. Epiſt. 67. alias L. 9. Epiſt. 61. inhærens doctrinæ S. Aug. tribuit gratiam, quam in hæreſi baptizati, & ab ea converſi recipiunt dum redeunt ad Eccleſiam, ipſi Baptiſmo, *qui tunc*, inquit, *in illis vires emundationis accipit, cum vel illi per impoſitionem manus Spiritum Sanctum acceperint, vel iſti per profeſſionem veræ fidei ſanctæ, & univerſalis Eccleſiæ viſceribus fuerint uniti.* Tom. 2. p. 1167. B. C.

Ad primam probationem ex Siricio, manus illa impoſitio, qua Hæreticos reciendos eſſe jubet, eſt tantum cœremonialis, & reconciliatoria, non vero Sacramentum Confirmationis. 1. quia agit de Arianis, apud quos data Confirmatio nuſquam irrita, & invalida judicata fuit. 2. quia non diſtinguit inter Hæreticos in Eccleſia, vel extra Eccleſiam baptizatos: at certum eſt ex dictis, Hæreticos baptizatos in Eccleſia, receptos dumtaxat fuiſſe per impoſitionem manus in pœnitentiam. 3. quia loquitur de illo ritu, quem totus Oriens, & Occidens cuſtodiebat: atqui ritus ille communis non erat ratione impoſitionis manus, ſiquidem in Oriente, alii per unctionem, alii per ſolam fidei profeſſionem admittebantur; in eo igitur conſentit Occidens cum Oriente, quod baptizati in hæreſi rurſus non baptizentur, ſi in legitima forma tincti antea fuiſſent: atque in eo dumtaxat capite cœteros Hæreticos Novatianis comparat, quod non ſint rebaptizandi. Alia porro ratio eſt de Confirmatione, quam apud ſe Novatianos non habuiſſe vulgo circumfertur, quamquam res non ſit ſatis explorata, & certa.

Ad ſecundam ex S. Leone, eadem eſt reſponſio. Nec obſtat quod S. Pontifex utatur verbo *confirmandi*; per illud quippe noluit deſignare hujus nominis verum Sacramentum, ſed ritum dumtaxat, quo Hæretici Eccleſiæ reconciliantur, & in fide Catholica confirmantur. Et certe dicuntur Fideles ab Ordine Romano, Alcuino, Rabano, & aliis confirmari per Euchariſtiam, neque tamen inde confundi debet Euchariſtia cum Sacram. Confirmationis.

Ad tertiam ex Conciliis Arauſicano, & Epaonenſi, dico vel canones illos interpretandos eſſe cum multis, de mera cœremonia ſeu manus impoſitione & unctione reconciliatoria; vel ſi de Sacramento Confirmationis, ut antea inſinuavimus, dicendum eſt Hæreticos illos, de quibus agit, antea confirmatos non fuiſſe, quos idcirco citati canones jubent in mortis periculo, & abſentia Epiſcopi, a ſimplici Sacerdote confirmari. Concilium Arelatenſe agit de manus impoſitione, & unctione reconciliatoria.

Objic. 3. Eccleſia Orientalis Hæreticos redeuntes ad Eccleſiam admittit per unctionem chriſmatis, & iſta verba: *Signaculum doni Spiritus Sancti*, in quibus materia, & forma Sacramenti Confirmationis conſiſtit: ergo admittit eos per verum Confirmationis Sacramentum.

Antecedens probatur ex can. 7. I. Concilii generalis Conſtantinopolitani, in quo ſic legimus: *Eos, qui recte fidei adjiciuntur ∴ recipimus ſecundum ſubjectam hic conſequentiam, & conſuetudinem. Arianos quidem & Macedonianos, & Sabbatianos, & Novatianos ∴ & Theſſeradecatitas, & Appollinariſtas recipimus, dantes quidem libellos, & omnem hæreſim anathematizantes ∴ ſignatos, ſive unctos primum ſancto chriſmate, & frontem, & oculos, & nares, & os, & aures; & eos ſignantes dicimus, Signaculum doni Spiritus Sancti.* T. 2. Conc. p. 952. A.

Eumdem ritum in recipiendis Hæreticis præſcribit Synodus Trullana

can. 95.

can. 95. & Methodius in Euchologio circa an. Chriſti 841. in quo etiam multæ referuntur Orationes, quibus invitatur Spiritus ſanctus, ut velit gratiam ſuam illis ab hæreſi converſis infundere; ex quibus ſic arguitur: Ubi eſt eadem materia, eadem forma & idem effectus Sacramenti Confirmationis, haud dubie eſt idem Sacramentum: atqui in ritu quo Græca Eccleſia redeuntes Hæreticos recipit eſt eadem materia, eadem forma, & idem effectus Sacramenti Confirmationis: ergo ritus ille continet verum Sacramentum Confirmationis.

Arcudius L. 2. de Confirmatione c. 18. reſpondet canonem Conſtantinopolitanum agere dumtaxat de illis Hæreticis, qui apud ſuos Sacramentum Confirmationis non perceperant, quales erant Novatiani, Theodoreto teſte: quos proinde redeuntes per illud Sacramentum recipi jubet; Canonem autem Methodii nullius eſſe auctoritatis pronunciat, utpote qui editus ſit verſus an. 1240. a Methodio quodam ſchiſmatico. Vide Goarium in Euchol. p. 876. ubi integrum refert Methodii Decretum.

Verum probabilis quidem eſſe poſſet Arcudii reſponſio, ſi in laudato Canone mentio dumtaxat fieret Novatianorum; ſed cum alii multi nominentur Hæretici, quos nullus veterum Scriptorum dicit rejeciſſe Sacramentum Confirmationis, certe ad aliam reſponſionem confugiendum eſt.

Reſp. itaque, ritum hunc apud Græcos ſolemnem verum non eſſe Sacramentum Confirmationis, ſed cœremoniam dumtaxat; quamquam enim eadem materia & forma videatur eſſe, quæ in Sacramento Confirmationis, non tamen eſt idem effectus, nec idem modus, quo datur Spiritus ſanctus in Confirmatione & in illa reconciliatoria cœremonia. 1. non eſt idem effectus: namque in Confirmatione datur Spiritus ſanctus ad robur, ut intrepide fides Chriſtiana adverſus omnes ejus impugnatores defendatur; in illo vero ritu datur Spiritus ſanctus ad remiſſionem peccati hæreſeos, ad pacem cum Eccleſia conciliandam, ad fidem firmius conſervandam: in hunc finem miniſter unctionem adhibet, & verba citata pronuntiat. 2. non eſt idem modus operandi in illo ritu, qui in Confirmatione: namque Confirmatio per ſe & ex opere operato gratiam confert; ritus autem ille, ſeu cœremonia, ex opere operantis, ratione ſcilicet pœnitentiæ & ſinceræ cordis converſionis.

Ex ſola autem vel materia, vel forma Sacramenti, quam Græci nonnunquam adhibent variis in caſibus, colligi non debet eos verum uſurpare, ac celebrare Sacramentum. V. g. materiam & formam unctionis extremæ uſurpant in ungendis ſanis; nec tamen pro vero Sacramento, ſed pro mera cœremonia hunc ritum habent. Ita teſtatur Goarius contra Arcudium, qui ſevera nimis, ac præcipiti cenſura ritus illos quaſi totidem ſacrilegia proſcribit: quamquam negandum non ſit, his ritibus abuſos aliquando fuiſſe nonnullos Græcos; quin & inter Latinos nonnulli oleo extremæ unctionis ſanos etiam unxiſſe leguntur. Ita colligitur ex Sacramentario S. Gregorii juxta Codicem Remenſem, quem laudat Menardus notarum pag. 67. in quo hæc verba legimus: *Benedicit oleum pro infirmis, & pro populo.*

Hinc facile ſolvitur argumentum ſic. Diſtinguenda major propoſitio: Ibi eſt idem Sacramentum, ubi eſt idem effectus, eodem modo productus, concedo: ſi non ſit nec idem effectus, nec idem operandi modus, nego. Porro in ritu, quo Hæretici recipiebantur, erat quidem eadem materia & forma, ſed non erat nec idem effectus, nec idem operandi modus.

Objic. 4. Ss. Patres & Ss. Pontifices diſcrimen hoc ſtatuunt inter Hæreticos in Eccleſia, & extra Eccleſiam baptizatos: quod priores recipiunt

per

per manus impoſitionem in pœnitentiam; alios vero ſimpliciter per manus impoſitionem in Spiritum ſanctum: ſed iſta manus impoſitio in Spiritum ſanctum, quatenus opponitur impoſitioni manuum in pœnitentiam, alia eſſe non poteſt quam confirmatoria.

Major certa eſt ex S. Cypriano Ep. 71. ex S. Aug. L. 2. contra Creſconium c. 16. ex Innoc. I. Epiſtolæ 2v. c. 4. & 5. ubi ſic loquitur: *Noſtræ vero lex eſt Eccleſiæ, venientibus ab Hæreticis, qui tamen illic baptizati ſunt, per manus impoſitionem laicam tantum tribuere communionem, nec ex his aliquem in Clericatus honorem vel exiguum ſubrogare. At vero hi qui a Catholica fide ad hæreſim tranſierunt, quos non aliter oportet niſi per pœnitentiam ſuſcipi, apud vos non ſolum pœnitentiam non agunt, verum etiam honore cumulantur.* Et poſtea: *Si quis*, inquit, *de Catholica ad hæreſim tranſiens, aut fidelis ab apoſtaſia revertens & reſipiſcens redire voluerit, numquid eadem ratione poterit ad Clerum admitti, cujus commiſſum nonniſi longa pœnitentia poteſt aboleri?* T. 2. Conc. p. 1274. B. Ib. p. 1275. B. C.

Denique idem patet ex Vigilio Epiſtola 2. ad Eutherium. De his qui ſemel in Eccleſia baptizati ad Arianos confugientes denuò baptizati erant, ſic decernit: *Quorum tamen reconciliatio non per illam manus impoſitionem, quæ per invocationem ſancti Spiritus fit, operatur, ſed per illam qua pœnitentiæ fructus acquiritur, & ſanctæ communionis reſtitutio perficitur.* T. 5. Conc. p. 312. E.

Reſp. nego min. manus enim illa impoſitio in Spiritum ſanctum, per quam recipiebantur Hæretici extra Eccleſiam baptizati, & quæ opponitur manuum impoſitioni in pœnitentiam, per quam admittebantur alii Hæretici in Eccleſia baptizati, non erat vere confirmatoria, ſed erat manus impoſitio in pœnitentiam leviorem, & mitiorem, ſeu potius in imagine & umbra pœnitentiæ; altera vero manus impoſitio erat in pœnitentiam graviorem. Ratio eſt, quia longe majori & graviori peccato ſe implicant, qui ab Eccleſia, in qua baptizati ſunt, ad hæreſim deficiunt, quam qui in hæreſi nati & educati, in ea baptizantur: unde gravior illis, quam iſtis injungi debet Pœnitentia, quia, ut loquitur S. Aug. L. 2. contra Creſconium c. 16. *faciliore venia quod nondum habuerunt, accipiunt, quam ſi habuiſſent, & tamen deſeruiſſent. Et hoc diſcernitur apud nos, ut aliter recipiantur qui Catholicam reliquerunt, aliter qui ad illam primitus veniunt. Illos enim amplius gravat deſertionis crimen.* Porro facilior illa venia qua baptizati extra Eccleſiam recipiebantur, non poſita erat in eo quod per Confirmationem reciperentur, ſed quod longe mitior foret eorum pœnitentia, atque illius imago melius diceretur. Ut enim ratiocinatur idem S. Aug. L. 5. de Baptiſmo c. 23. *Manus impoſitio ſi non adhiberetur ab hæreſi venienti, tanquam extra omnem culpam eſſe judicaretur: propter charitatis autem copulationem, quod eſt maximum donum Spiritus ſancti .... manus hæreticis correctis imponitur.* T. 9. pag. 419. A. B. Ib. p. 157. C. D.

Eadem eſt reſponſio ad Innocentium I. Opponit enim ibi manus impoſitionem in Spiritum ſanctum, tanquam leviorem pœnitentiam, alteri longe graviori, per quam ſcilicet apoſtatæ recipiebantur. Sic enim ſeipſum exponit S. Pontifex in Ep. 18. c. 3. *Arianos præterea, cæteraſque ejuſmodi peſtes, quia eorum laicos converſos ad Dominum ſub imagine pœnitentiæ ac ſancti Spiritus ſanctificatione per manus impoſitionem ſuſcipimus, non videtur, Clericos eorum cum Sacerdotii aut miniſterii cujuſpiam ſuſcipi debere dignitate.* Porro illa manus impoſitio ſub imagine pœnitentiæ non eſt confirmatoria. T. 2. Conc. p. 1269. D.

Neque eſt, quod dicas, apoſtatas ſæpius in Eccleſia receptos ſumma facilitate, & nulla ferre impoſita pœnitentia: ita de Cerdone teſtatur S. Irenæus L. 3. c. 4. de Marcione, Tertull. L. de Præſcriptionibus; de quibuſdam Novatianis, S. Cor-

S. Cornelius apud S. Cyprianum Epiſtola 46. de Natali, quem diſcipuli Theodoti Coriarii ſeduxerunt, Euſebius L. 5. c. ultimo &c. Non eſt, inquam, quod iſtud opponas: namque ob certas prudentiæ & œconomiæ cauſas mitius aliquando egit Eccleſia cum aliquibus apoſtatis, qui vel ſeducti fuerant metu & violentia, vel maximi doloris ſigna demonſtrabant, vel denique poterant multos exemplo ſuo ad gremium Eccleſiæ adducere: ſed caſus illi ſingulares generalem regulam confirmant, nedum infringunt.

Tom. 9. p. 117. B. Objicies denique S. Auguſtinum Lib. 3. de Baptiſmo c. 16. ubi ait: *Manus autem impoſitio non ſicut Baptiſmus repeti non poteſt. Quid eſt enim aliud, quam oratio ſuper hominem?* At illa manus impoſitio de qua loquitur, eſt *confirmatoria*; ea ipſa ſcilicet, in mente S. Doctoris, per quam Apoſtoli Act. 8. viſibiliter Spiritum ſanctum conferebant.

Reſp. nego min. Ibi quippe ſanctus Doctor agit generatim de manus impoſitione, tum confirmatoria, tum reconciliatoria. Primam negat poſſe repeti, ut conſtat ex teſtimoniis S. hujus Doctoris antea relatis: alteram vero repeti poſſe contendit. Inſtitutum quippe ac ſcopus S. Doctoris eo loci poſtulabat, ut de utraque illa manus impoſitione loqueretur: vult enim probare Spiritum ſanctum inhabitantem, ſeu charitatem, quæ juſtificat in una ſola Catholica Eccleſia haberi poſſe. Hoc ut aſſequatur, ſolvit 1. Objectionem ductam ex eo quod Spiritus ſanctus viſibiliter nunc, ſicut olim, Fidelibus per impoſitionem manus non concedatur; docetque id tantum neceſſarium fuiſſe ad *commendationem rudis fidei, & Eccleſiæ primordia dilatanda*. 2. aliud ſolvit argumentum, nempe impoſitionem manus reconciliatoriam, per quam peccatum hæreſis dimittitur, repeti non poſſe, perinde ac Baptiſmum: ac proinde impoſſibilem eſſe reconciliationem cum Eccleſia: reſpondet, illam manus impoſitionem alterius conditionis eſſe Baptiſmo, hunc repeti quidem non poſſe, illam vero poſſe, quia manus impoſitio eſt oratio ſupra hominem, oratio autem repeti ſæpius poteſt. (Ib. p. 116. F)

Ex quibus facile intelligitur, in mente S. Doctoris, ſecundam illam manus impoſitionem, reconciliatoriam dumtaxat eſſe, ſeu meram cæremoniam, per quam redeuntes ab hæreſi aliquibus in locis recipiebantur.

QUÆSTIO V. ET ULTIMA.

De cærimoniis Sacramenti Confirmationis.

NOſtri non eſt inſtituti ſingularum illarum cœremoniarum antiquitatem, ſignificationem, vim ac efficaciam hic expendere, de quibus Libri Rituales: nobis ſatis erit ſummatim eas delibaſſe quæ vel antecedunt, vel comitantur, vel ſequuntur Confirmationem.

De cœremoniis quæ præcedunt Confirmationem.

Præter eas quæ pertinent ad conſecrationem chriſmatis, de quibus antea diximus,

Quæres 1. an ſint adhibendi patrini in Confirmatione?

Reſp. affirmative: antiqua enim eſt praxis illa, de qua mentio fit in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano. Hujus conſuetudinis rationem affert S. Thom. 3. part. qu. 72. art. 10. in corpore: quia ſcilicet debent recens baptizati habere, a quibus erudiantur in pugna ſpirituali.

Quæ-

Quæres 2. quinam in patrinos eligi poſſint, & debeant.

Reſp. eos tantum 1. qui ſunt baptizati, & confirmati: quia qui nondum eſt Chriſtianus per Baptiſmum, & perfectus Chriſtianus per Confirmationem, idoneus non eſt, qui alios in fide chriſtiana inſtruere, & ad pugnam informare poſſit. 2. S. Carolus exigit in patrinis ut ad minus annum decimum quartum attigerint, cum non cenſeantur ante iſtud tempus ſatis apti ad alios inſtruendos. 3. Excluduntur parentes illius qui confirmandus eſt, propter cognationem ſpiritualem quam cum ipſo eſſent alioqui contracturi. Ut enim ait Concilium Trid. Seſſ. 24. c. 2. de reformatione Matrimonii, *ea cognatio quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem & confirmatum, illiuſque patrem & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias perſonas hujus ſpiritualis cognationis omnino ſublatis*. Tom. 14. Conc. pag. 878. A. 4. Id vult obſervari S. Carolus in V. Concilio Mediolanenſi, *ut ne fœminis mares, nec contra, maribus fœminæ, neque ſenioribus adoleſcentes, cum minime hoc per ætatem conveniat, compatres in Confirmationis Sacramento adhibeantur, niſi id aliter neceſſitas poſtulet*. Tom. 15. Conc. pag. 526. B. Ritus quoque eſt antiquus, ut compater dextera ſuſcipiat & teneat eum quem offert Epiſcopo confirmandum: ſi vero qui offertur, adultæ eſt ætatis, *pedem ſuum ſuper dexterum pedem compatris*, qui ipſum offert, ponit; id quod non ſine myſterii ſignificatione fit. Lege ritum hunc veterem in Libro Sacramentorum S. Gregorii, & in Ordine Romano.

Quæres 3. Quid præſcribant Canones circa mutationem vel additionem nominis in Confirmatione.

Reſp. ſi nomen turpe ſit, vel ridiculum, vel indignum homine Chriſtiano, mutari debere. Ita expreſſe Concilium V. Mediolanenſe, Aquenſe, an. 1585. Toloſanum an. 1590. quamquam nulla etiam exigente neceſſitate mutari nomen poſſit, vel aliud addi. Ita ferunt Conſtitutiones Odonis Pariſienſis, & Decreta Synodalia Eccleſiæ Remenſis.

Quæres 4. quid præſcribant Canones circa ablutionem frontis.

Reſp. Confirmandos teneri frontem mundare ſeu abluere, atque aperire, antequam ſe ſiſtant coram Epiſcopo. Ita Synodus Rothomagenſis an. 1581. Aquenſis an. 1585. & Mediolanenſis V.

Quæres 5. quid ſtatuatur circa veſtes confirmandi.

Reſp. quando Confirmatio immediate poſt Baptiſmum conferebatur, confirmandos veſtibus albis indui ſolitos fuiſſe, antequam offerrentur Epiſcopo. Ita Liber Sacramentorum S. Gregorii, Ordo Romanus, & antea S. Cyrillus Jeroſolymitanus Catecheſi 4. S. Ambroſius L. de Initiandis c. 7. S. Chryſoſtomus Homil. 118. Ex quo vero perceptio Confirmationis dilata fuit in aliud tempus, non alia habita eſt ratio veſtium, niſi ut mundæ eſſent ac modeſtæ.

De Cæremoniis, quæ comitantur Confirmationem.

Quinque præſertim obſervari poſſunt, ſcilicet tempus quo adminiſtrari ſolet Confirmatio, locus, ordo, & ſitus, alapa, quæ ab Epiſcopo datur, pax & oratio ſupra confirmatos.

Tempus conferendi confirmationem olim idem fuit ac Baptiſmi: unde cum Baptiſmus ſolemniter ſoleret certis quibuſdam diebus adminiſtrari, pariter & Confirmatio; de quibus diebus antea, uti de Baptiſmo, diximus. Poſtquam autem Confirmatio ſeparatim a Baptiſmo fuit adminiſtrata; pro opportunitate Epiſcopi, frequentius tamen feriis Pentecoſtes & Quatuor temporum fuit

admi-

adminiſtrata. Qua autem hora conferri debeat ſi quæras, ſane quantum commode fieri poteſt, hora tertia; quia hac ipſa hora Spiritus ſanctus in Apoſtolos lapſus eſt. Ita decernunt Conc. Medioſanenſe V. & Aquenſe an. 1585.

Locus adminiſtrationis hujus Sacramenti, idem olim fuit, qui & Baptiſmi: primo, quolibet in loco, poſtea vero in Templis, tum Eccleſiæ Cathedralis, tum etiam aliarum per quas Epiſcopus diſcurrere debet, ut ſibi commiſſis Fidelibus hoc Sacramentum diſpenſet.

Ordinem & ſitum hunc eſſe debere refert Ordo Romanus. Primo, mares, & poſtea feminas eſſe baptizandas & confirmandas; deinde Concilium Mediolanenſe V. ſtatuit, *ut mares in Eccleſia primo a parte ſua, fœminæ ab altera ſint; ſicque ſeparatim diſtincti, genibus flexis, manibus ante pectus junctis, ſuo quiſque ordine, pie & religioſe orent: imprimiſque ab omni ſtrepitu, vociferatione, & inani confabulatione caveant, ſed ſilentio ſancto utantur.*

Tom. 15. Conc. pag. 586. A.

Alapam in maxilla confirmati leviter infligit Epiſcopus. Quando vero introductus ſit ritus ille, plane incertum videtur; neque enim illius apud Veteres mentio occurrit. Quem vero ob finem ritus ille ſit inſtitutus, varii varia referunt. Synodus Senonenſis an. 1542. iſtam reddit, *ut ea percuſſione infantes memoriam habeant ſe fuiſſe confirmatos; ne iterum confirmentur.* Cathechiſmus Romanus addit, *ut meminerit confirmatus ſe tanquam athletam paratum eſſe oportere ad omnia adverſa invicto animo pro Chriſti nomine ferenda.*

Pax vero, quæ datur confirmatis ab Epiſcopo, & oratio quam fundit ſuper illos, antiquæ ſunt, quarum mentio fit in Ordine Romano & Auctore Libri de divinis Officiis c. de Sabbato ſancto, & ab Amalario L. 1. c. 27. Ratio hujus ritus eſt, ut intelligat confirmatus, inquit Catechimus Romanus, *ſe gratiæ cœleſtis plenitudinem, & pacem, quæ exſuperat omnem ſenſum conſecutum eſſe.*

De Cæremoniis, quæ ſequuntur Confirmationem.

Duæ ſunt præcipuæ. Prima, frons confirmati vitta linea ſeu faſciola debet circumligari, tum ne chriſma facile defluat, tum ut ſignificetur acceptam gratiam diligenter eſſe conſervandam. Ita mandant Ordo Romanus, Synodus Trecenſis an. 1400. Lingonenſis an. 1404. Senonenſis an. 1524. *Confirmandis*, inquit, *vittas ſeu bandellos mundos, latos & longos ſecum habeant, quos poſt Confirmationem per triduum die ac nocte deferant, ne chriſma poſſit ab eis tangi.*

Secunda eſt depoſitio vittæ lineæ, & chriſmatis abſterſio. Deponebatur vitta illa linea olim poſt ſeptimum diem, quo frons chriſmate ſacro illita abſtergebatur. Ita Ordo Romanus, Auctor de divinis Officiis, Hugo a S. Victore L. 2. de Sacramentis part. 8. c. 7. Deinde depoſita fuit poſt triduum; aliquando etiam poſt biduum, vel etiam poſt horas 24. Uſus tamen ejuſmodi vittarum talis erat, ut in arbitrio Epiſcopi eſſet diſpenſare. Unde Conventus Melodunenſis ans 1579. ait: *Vitta linea ligentur confirmatorum frontes, quam triduo, quo majori honore tractetur hoc Sacramentum, portare tenebuntur, niſi frontes præſente Epiſcopo, eodem panno vel bombyce abſtergendæ curentur.* De abſterſione ita Synodus Trecenſis laudata: *Bandellos poſt triduum ad Eccleſiam deferant, & confirmatus in fronte ubi chriſmate fuerit linitus, ſale & aqua lavetur; & aqua in loco mundo fundenda eſt, ubi nequeat conculcari pedibus.*

Conc. novæ Gall. Galliæ p. 93. col. 1.

Atque hæc dicta ſunt de Sacramento Confirmationis, in quibus, ſi quid minus rectum & ſanum nobis incautis excidiſſe deprehendatur, pro non dicto, ac revocato habemus.

FINIS.

141 03 22

Digitized by Google